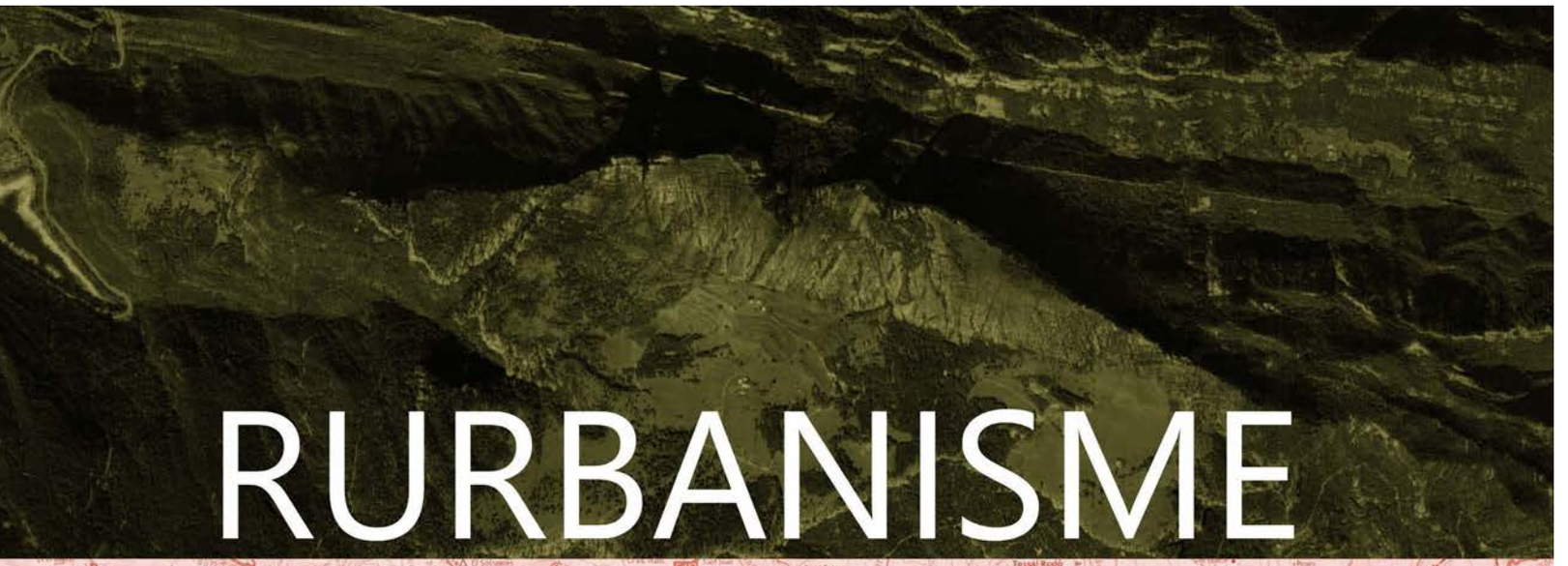

RURBANISME

o el reequilibri del territori

2

SOLSONÈS - SEGARRA - ALTA ANOIA

URBANÍSTICA 6T - ETSAB 2023

JORDI FRANQUESA ed

Edició: Jordi Franquesa
amb, Manuel Julià, Miquel Martí, Maite Morao, Javier Rocamonde i Víctor Ténez

Disseny i producció: Mar Mercadé

Drets d'autor
Exercicis: Els seus autors
Textos i imatges: L'equip de producció i edició

Impressor: Llar digital

L'objectiu d'aquest treball és merament acadèmic, sense fins lucratius

DL B: 4369-2024
ISBN paper: 978-84-10008-23-6
ISBN digital: 978-84-10008-24-3
DOI: 10.5821/ebook-9788410008243

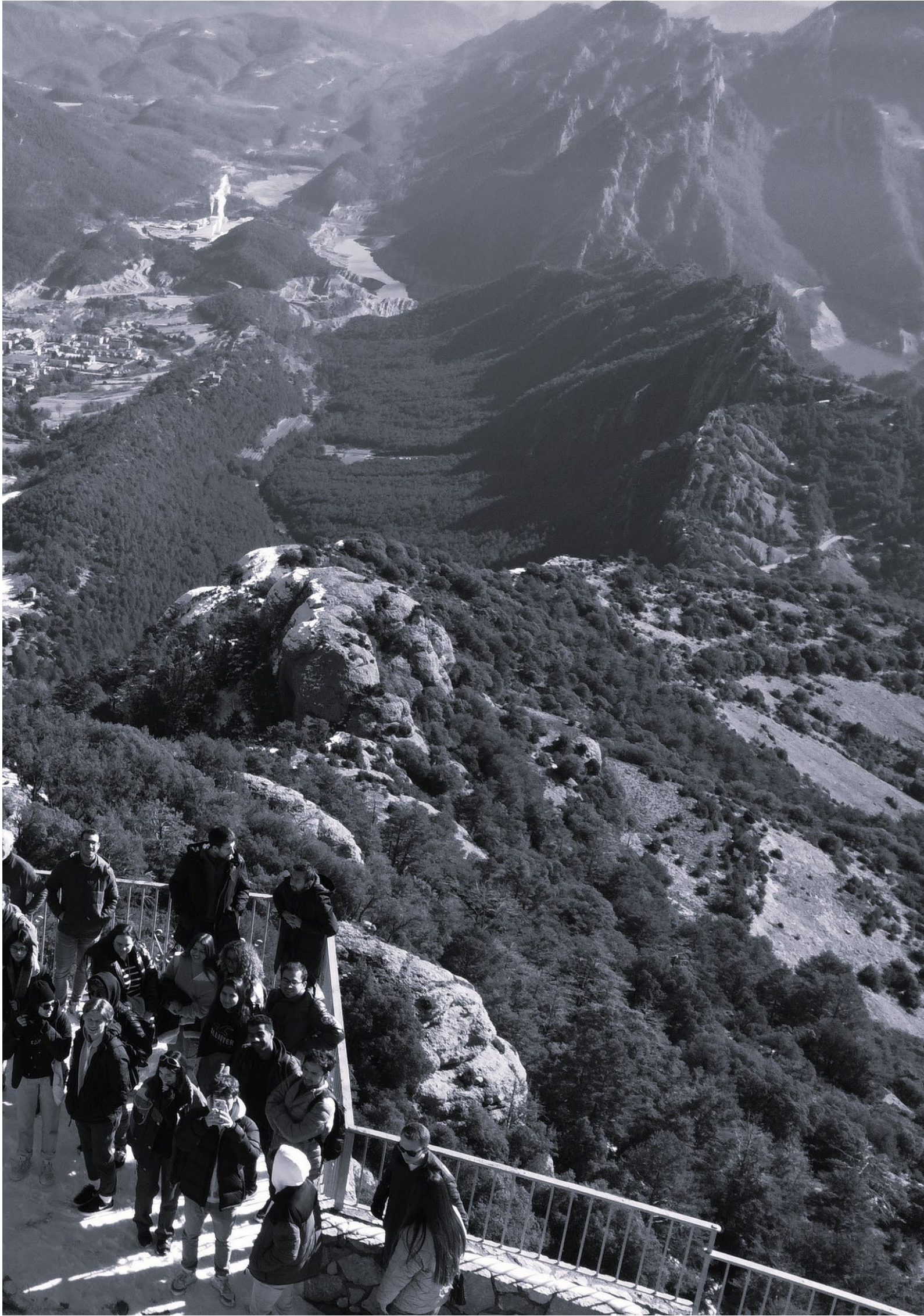
RURBANISME

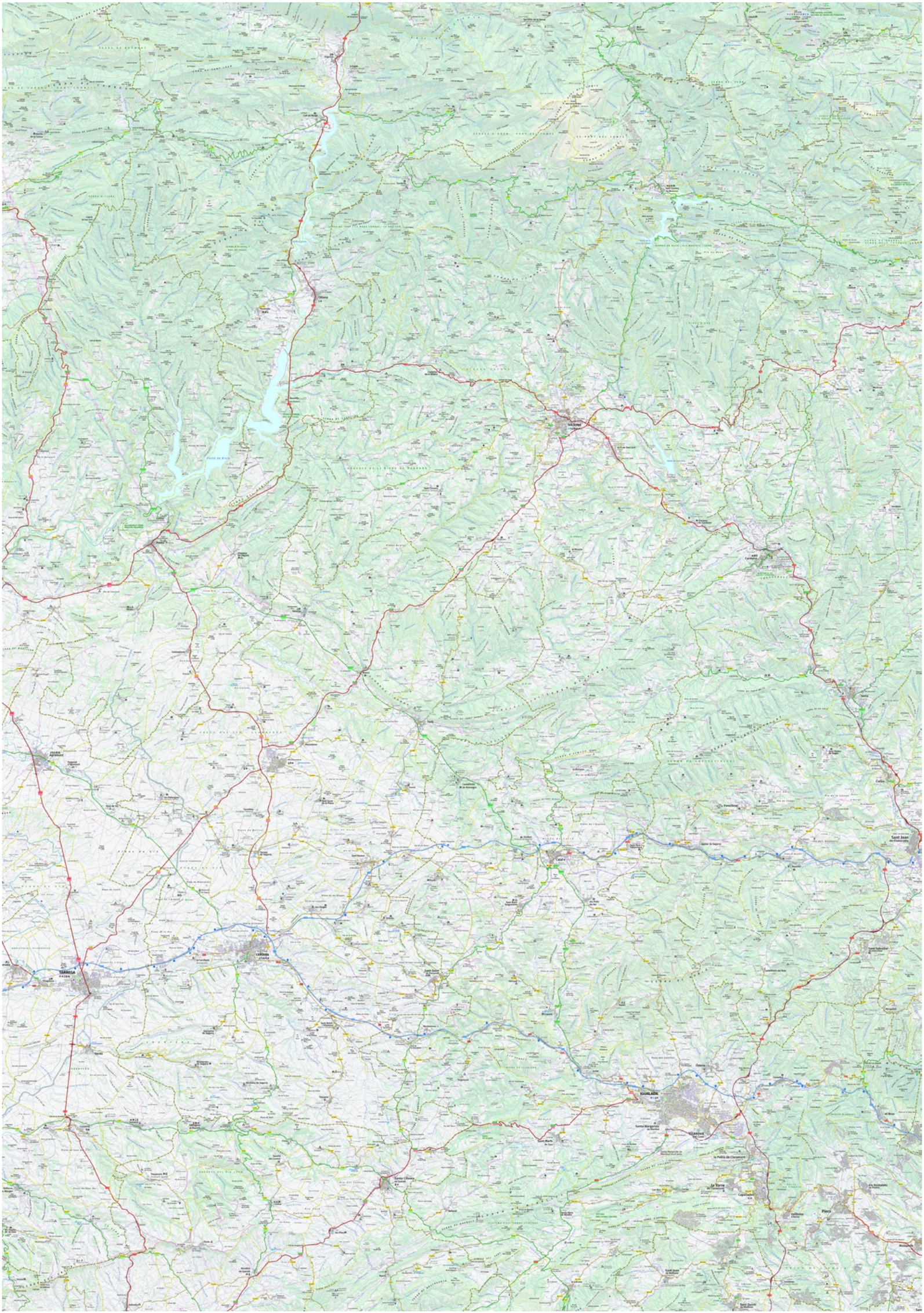
O EL REEQUILIBRI DEL TERRITORI

U6t

Jordi Franquesa

Els dibuixos d'aquesta publicació són treballs del curs d'Urbanística VI-T de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona durant el quatrimestre de primavera de 2022-2023.

Los dibujos de esta publicación son trabajos del curso de Urbanística VI-T de la Escola d'Arquitectura de Barcelona durante el semstre de primavera del 2022-2023.

The drawings in this publication are works from the Urban Planning VI-T course at the Barcelona School of Architecture during the spring semester of 2022-2023.

ALUMNAT

ALUMNADO

STUDENTS

Camila Acuña Torres, Trich Adajar Velasco, Carla Alcaide Nuñez, Kamilla Amlie, Aleksandar Atanasov, Rosa Dahiana Baéz Román, Cristina Bartolomé Montero, Agustín Basilotta, Marta Blazquez Romaña, Paula Campillo Godia, Pere Cañellas Bisbal, Wilmar Cardenas, Raimon Carnicer Crous, Patricio Casanova, Nil Casany, Adrià Castilla Pujol, Silvia Cleries Caballero, Aran Clotet Rubio, Anna Collado, Roberto Collazos, Ivan Cruz Paredes, Susana Cuenca, Paula Díaz Ballester, Valeria Dimartino, Junyu Du Ye, Adam El Idrisi, Ramón Esgleyes, Arnau Espona, Carla Farriol, Martí Fernández, Juan Antonio Fernández Esquivel, Guillem Fernández Otálora, Leonardo Figueroa Lameda Diaz, Jaume Francisco Clotet, Martí Fullana, Júlia Galindo, Claudia Gallifa Parra, Pere Gelabert, Greta Gleisner Birkeland, Manuel Gonzalez Masdeu, Ada Gorgot-Palau, Nicole Granada, Marlon Guallichico Paez, Max Gummà, Alberto Gutierrez, Alejandro Hernández Seiz, Adrián Herrera, Nereida Herrero, Marilyn Hinojosa Angamarca, Alba Hurtado, Outhmane laghcha, Keita Ido Cornudella, Greta Melanie Idrogo Mostacero, Michaela Irová, Raquel Izquierdo Pérez, David Josué Vides, Ferran Júlvez, Lluis Ladaria Gaya, Marta Laguna, Núria LLufriu, Javier Marcos, Arnau Marimon Civil, Albert Massana Miralles, Raúl Méndez Durán, Emma Mendo Asurmendi, Jordi Mercadé Fernandez, Mar Mercadé Santander, Iker Merikaechevarria Raventos, Paula de Miguel Redondo, Carlos Miró, Sara Mompart, Pablo Mosquera Couñago, Sandra Moreno, Ignasi Mullerat, Pablo Munar Ortiz de Urbina, Jacobo Munarriz, Gemma Olivera, Anna Olivera, Manuel Otero, Miguel Pastor, Santiago Peinado Llanos, Caterina Pons, Diego Andrés Quirós Corrales, Jaume Ramon Barceló, Aylin Ramos, Samanta Raquel Rodriguez, Abril Rodriguez, Xavier Rodríguez, Antonio Marcos Rodriguez Exposito, Leidy Ruano Mackenzie, Macarena Ruiz Cristi, Ivan Ruiz Leal, Joaquim Salarich, Mireia Salazar Sanchez, Alejandro Salcedo Gutiérrez, Irene Salvador, Joana Salvia Ortiz, Marc Samitier, Lorena Sánchez Galán, Gerard Serre, Eva Solé Gilart, Youssef Sordo, Irina Sousa, Jonas Stanicek, Albert del Tarré Trias, Lluís Tejero Vila, Eloy Tenza, Dayra Gissela Toaquiza, Anna Torrens Marti, Yekaterina Tuznichenko, Kilian Valenciano De Mendiolaza, Joan Valldosera, Núria Vila, Gabriel Villalobos, Joan Villanueva, Elena Villena, Bingbing Xia

← Àmbit d'estudi

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA BARCELONATECH
Departament d'Urbanisme, Territori i Paisatge
LEADER Catalunya Central
RECERCA RURBANA Despoblament vers Desenvolupament Rural

ÍNDICE

CONTENTS

Presentación	15	***Presentation***	*15*
Programa de curso	17	***Course agenda***	*17*
Sesiones teóricas	43	***Theoretical classes***	*43*
Proyectos de referencia	115	***Leading projects***	*115*
Proyectos de referencia	149	***Leading projects***	*149*
Ejercicios	201	***Exercises***	*201*
Núcleos rurales remotos	219	***Remote settelments***	*219*
Análisis	229	***Analysis***	*229*
Ejercicios	237	***Exercises***	*237*
Núcleos rurales sinérgicos	277	***Synergistic settelments***	*277*
Análisis	287	***Analysis***	*287*
Ejercicios	295	***Exercises***	*295*
Núcleos rurales periurbanos	369	***Periurban settelments***	*369*
Análisis	379	***Analysis***	*379*
Ejercicios	387	***Exercises***	*387*
Ecosistema rural	439	***Rural Ecosystem***	*439*
Conclusiones	449	***Conclusions***	*449*

ÍNDEX

Presentació 15

Programa de curs 17

Sessions teòriques 43

Projectes de referència 115

Projectes de referència 149

Exercicis 201

Nuclis rurals remots 219
Anàlisi-D.A.F.O 229
Exercicis 237

Nuclis rurals sinèrgics 277
Anàlisi-D.A.F.O 287
Exercicis 295

Nuclis rurals periurbans 369
Anàlisi-D.A.F.O 379
Exercicis 387

Ecosistema Rural 439

Conclusions 449

PRESENTACIÓN

PRESENTATION

El entorno rural es notablemente intrincado y variado, aunque alguien podría suponer que sus dinámicas están lejos de ser tan complicadas como las del ámbito urbano. Además, la percepción del mundo rural es muy subjetiva, con una complejidad social y cultural que presenta múltiples facetas y está fuertemente influida por las dinámicas económicas de niveles superiores. Este es un entorno rico en singularidades y patrimonio, con elementos autóctonos que lo caracterizan y lo convierten en especialmente atractivo para aquellos que quieren evadirse de la ciudad. No obstante, también revela disfunciones y problemas que a menudo lo hacen menos atractivo como lugar de residencia.

No debemos caer en la tentación de considerar el suelo rural como una realidad distante y opuesta a las ciudades más pequeñas o más desarrolladas. Es crucial comprender que estas dos realidades son parte de un sistema integrado y comprensible. Sólo a través de una lectura sistemática, atenta e intencionada del territorio seremos capaces de desarrollar estrategias de mejora para el entorno rural. Es evidente que para abordar los retos y las características específicas de nuestros asentamientos rurales, debemos tener en cuenta el territorio en su totalidad, tomando en consideración las sinergias que se crean entre estos asentamientos y las ciudades medias próximas.

Además, la experiencia colectiva de la pandemia ha provocado un cambio significativo en la escala de valores de muchas personas, poniendo de manifiesto un cierto agotamiento emocional y de las características urbanas de nuestras ciudades. Es evidente que hay una creciente demanda hacia los núcleos rurales, como lo indican los recientes estudios realizados por reconocidos geógrafos sobre las tendencias demográficas actuales. Esta investigación que llevamos a cabo desde la universidad también refleja un cambio en la dirección de los flujos migratorios entre áreas urbanas y rurales. Aunque no podemos prever con certeza si esta tendencia se mantendrá en los próximos años, lo que sí sabemos es que el actual contexto pide una revisión de los paradigmas rurales, destacando sus potencialidades y capacidades. Es crucial analizar especialmente las sinergias entre la ciudad y el campo con el objetivo de mejorar la calidad de vida de ambos escenarios. Este momento crítico nos insta a seguir las tendencias emergentes y a aprovechar esta situación para buscar un necesario reequilibrio territorial.

Es pues dentro de este marco contextual donde esta asignatura toma forma. El objetivo fundamental de este curso es desarrollar estrategias que contribuyan al reequilibrio de nuestro territorio. Estas estrategias deben basarse en criterios que reconozcan la multifuncionalidad de los entornos rurales y su complejidad, con el objetivo de establecer sinergias eficaces con los asentamientos urbanos. Se busca también una aproximación holística que aborde el sistema territorial de manera integral.

El programa formativo, como se podrá comprobar más adelante, se basa en una clasificación previa de los asentamientos rurales, donde se ha establecido una distinción entre (1) los asentamientos rurales periurbanos, situados en proximidad a ciudades consolidadas o intermedias, (2) los asentamientos rurales remotos, que se encuentran a una distancia significativa de estas ciudades y experimentan problemas de accesibilidad y despoblamiento, y (3) los núcleos rurales sinérgicos, ubicados en entornos poco accidentados y relativamente próximos a las ciudades, y en una situación intermedia entre los dos anteriores. Estos tres escenarios han sido el objeto central de este curso académico, que ha enfocado los casos de estudio en la Alta Anoia, el Alto Solsonés y la Segarra, representando cada uno de ellos este tipo de asentamientos. El objetivo para los próximos años es expandir el ámbito de estudio a otras regiones catalanas para poder derivar, mediante la comparación entre estos ámbitos, conclusiones relevantes sobre esta clasificación taxonómica.

Este curso ha sido una experiencia apasionante y motivadora, sobre todo para los estudiantes que se han aventurado por primera vez a explorar la escala territorial. Han tenido la oportunidad de entrar en nuevos territorios y entornos, ya sean urbanos o rurales, descubriendo así la diversidad y la riqueza que caracteriza nuestro territorio. Durante esta inmersión, han conseguido una comprensión más profunda de la complejidad y de los estimulantes retos que plantea el entorno en el que viven. Este libro está dedicado a todos estos estudiantes, que con curiosidad y entusiasmo han abordado esta aproximación al análisis territorial, contribuyendo a su propia formación académica y a la comprensión más amplia de la dinámica territorial contemporánea.

The rural environment is remarkably intricate and varied, although some might assume that its dynamics are far from being as complicated as those of the urban environment. In addition, the perception of the rural world is highly subjective, with a social and cultural complexity that presents multiple facets and is strongly influenced by the economic dynamics of higher levels. This is an environment rich in singularities and heritage, with native elements that characterize it and make it especially attractive for those who want to escape from the city. However, it also reveals dysfunctions and problems that often make it less attractive as a place of residence.

We must not fall into the temptation to consider rural land as a distant reality opposed to smaller or more developed cities. It is crucial to understand that these two realities are part of an integrated and understandable system. Only through a systematic, attentive and intentional reading of the territory will we be able to develop improvement strategies for the rural environment. It is clear that for addressing the challenges and specific characteristics of our rural settlements, we must take into account the territory as a whole, taking into account the synergies that are created between these settlements and the nearby medium-sized cities.

In addition, the collective experience of the pandemic has caused a significant change in the scale of values of many people, revealing a certain emotional exhaustion and the urban characteristics of our cities. It is evident that there is a growing demand towards rural centers, as indicated by recent studies carried out by renowned geographers on current demographic trends. This research carried out at the university also reflects a change in the direction of migratory flows between urban and rural areas. Although we cannot predict with certainty whether this trend will continue over the coming years, what we do know is that the current context requires a revision of rural paradigms, highlighting their potential and capacities. It is crucial to analyse especially the synergies between the city and the countryside with the aim of improving the quality of life of both scenarios. This critical moment urges us to follow emerging trends and take advantage of this situation to seek a necessary territorial rebalancing.

It is within this contextual framework where this subject takes shape. The main objective of this course is to develop strategies that contribute to the rebalancing of our territory. These strategies must be based on criteria that recognize the multifunctionality of rural environments and their complexity, with the aim of establishing effective synergies with urban settlements. It also seeks a holistic approach that addresses the territorial system in a comprehensive way.

The training program, as will be seen below, is based on a previous classification of rural settlements, where a distinction has been established between (1) periurban rural settlements, located in proximity to consolidated or intermediate cities, (2) remote rural settlements, which are at a significant distance from these cities and experience accessibility and depopulation problems, and (3) synergistic rural nuclei, located in less rugged environments relatively close to cities, and in an intermediate situation between the previous two. These three scenarios have been the central object of this academic year, which has focused the case studies in Alta Anoia, Alt Solsonès and Segarra, each representing these types of settlements. The objective for the coming years is to expand the scope of study to other Catalan regions in order to derive, through the comparison between these areas, relevant conclusions about this taxonomic classification.

This course has been an exciting and motivating experience, especially for students who have ventured for the first time to explore the territorial scale. They have had the opportunity to immerse themselves in new territories and environments, whether urban or rural, thus discovering the diversity and richness that characterizes our territory. During this immersion, they have gained a deeper understanding of the complexity and stimulating challenges posed by the environment in which they live. This book is dedicated to all these students, who with curiosity and enthusiasm have approached to territorial analysis, contributing to their own academic training and to the broader understanding of contemporary territorial dynamics.

PRESENTACIÓ

L'entorn rural és notablement intrincat i variat, tot i que algú podria suposar que les seves dinàmiques estan lluny de ser tan complicades com les de l'àmbit urbà. A més, la percepció del món rural és molt subjectiva, amb una complexitat social i cultural que presenta múltiples facetes i està fortament influïda per les dinàmiques econòmiques de nivells superiors. Aquest és un entorn ric en singularitats i patrimoni, amb elements autòctons que el caracteritzen i el converteixen en especialment atractiu per a aquells que volen evadir-se de la ciutat. No obstant això, també revela disfuncions i problemes que sovint el fan menys atractiu com a lloc de residència.

No hem de caure en la temptació de considerar el sòl rural com una realitat distant i oposada a les ciutats més petites o més desenvolupades. És crucial comprendre que aquestes dues realitats són part d'un sistema integrat i comprensible. Només a través d'una lectura sistemàtica, atenta i intencionada del territori serem capaços de desenvolupar estratègies de millora per a l'entorn rural. És evident que per abordar els reptes i les característiques específiques dels nostres assentaments rurals, hem de tenir en compte el territori en la seva totalitat, prenent en consideració les sinergies que es creen entre aquests assentaments i les ciutats mitjanes properes.

A més, la experiència col·lectiva de la pandèmia ha provocat un canvi significatiu en l'escala de valors de moltes persones, posant de manifest un cert esgotament emocional i de les característiques urbanes de les nostres ciutats. És evident que hi ha una creixent demanda cap als nuclis rurals, com ho indiquen els recents estudis realitzats per reconeguts geògrafs sobre les tendències demogràfiques actuals. Aquesta investigació que duem a terme des de la universitat també reflecteix un canvi en la direcció dels fluxos migratoris entre àrees urbanes i rurals. Tot i que no podem preveure amb certesa si aquesta tendència es mantindrà en els propers anys, el que sí sabem és que l'actual context demana una revisió dels paradigmes rurals, destacant les seves potencialitats i capacitats. És crucial analitzar especialment les sinèrgies entre la ciutat i el camp amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida d'ambdós escenaris. Aquest moment crític ens insta a seguir les tendències emergents i a aprofitar aquesta situació per buscar un necessari reequilibri territorial.

És doncs dins d'aquest marc contextual on aquesta assignatura pren forma. L'objectiu fonamental d'aquest curs és desenvolupar estratègies que contribueixin al reequilibri del nostre territori. Aquestes estratègies han de basar-se en criteris que reconeguin la multifuncionalitat dels entorns rurals i la seva complexitat, amb l'objectiu d'establir sinèrgies eficaces amb els assentaments urbans. Es busca també una aproximació holística que abordi el sistema territorial de manera integral.

El programa formatiu, com es podrà comprovar més endavant, es basa en una classificació prèvia dels assentaments rurals, on s'ha establert una distinció entre (1) els assentaments rurals periurbans, situats en proximitat a ciutats consolidades o intermèdies, (2) els assentaments rurals remots, que es troben a una distància significativa d'aquestes ciutats i experimenten problemes d'accessibilitat i despoblament, i (3) els nuclis rurals sinèrgics, ubicats en entorns poc accidentats i relativament propers a les ciutats, i en una situació intermèdia entre els dos anteriors. Aquests tres escenaris han estat l'objecte central d'aquest curs acadèmic, que ha enfocat els casos d'estudi en l'Alta Anoia, l'Alt Solsonès i la Segarra, representant cadascun d'ells aquests tipus d'assentaments. L'objectiu per als propers anys és expandir l'àmbit d'estudi a altres regions catalanes per poder derivar, mitjançant la comparació entre aquests àmbits, conclusions rellevants sobre aquesta classificació taxonòmica.

Aquest curs ha estat una experiència apassionant i motivadora, sobretot per als estudiants que s'han aventurat per primera vegada a explorar l'escala territorial. Han tingut l'oportunitat d'immersar-se en nous territoris i entorns, ja siguin urbans o rurals, descobrint així la diversitat i la riquesa que caracteritza el nostre territori. Durant aquesta immersió, han aconseguit una comprensió més profunda de la complexitat i dels estimulants reptes que planteja l'entorn en què viuen. Aquest llibre està dedicat a tots aquests estudiants, que amb curiositat i entusiasme han abordat aquesta aproximació a l'anàlisi territorial, contribuint a la seva pròpia formació acadèmica i a la comprensió més àmplia de la dinàmica territorial contemporània.

Jordi Franquesa

INTRODUCCIÓN

La problemática del despoblamiento rural afecta buena parte de nuestro territorio, y deriva a menudo de una mirada estrábica que tiende a disociar el binomio urbano/rural, a veces de manera interesada y otras de manera inconsciente. A menudo, las dinámicas económicas, las ventajas y limitaciones de los pequeños núcleos urbanos en suelo rural se intentan explicar únicamente desde el contexto de su entorno inmediato, de la misma manera que muchas veces se definen las dinámicas y singularidades de los núcleos urbanos consolidados desde un contexto estrictamente urbano, abarcando solo los suelos no urbanizables limítrofes, muy condicionados por los usos y las actividades urbanas.
Para abordar las dificultades y especificidades de nuestros asentamientos rurales es necesario tener en cuenta el territorio en su globalidad, entendiendo las sinergias que se generan entre estos asentamientos y las ciudades medianas cercanas.

Es por ello que se hace necesaria una mirada abierta y global para apuntalar el repoblamiento, una perspectiva que contemple el escenario territorial en todas sus vertientes, y que nos pueda permitir hablar de lo que podríamos identificar como el territorio rururbano, un territorio donde se busca la interacción y el beneficio de ambas realidades sin renunciar a las especificidades del mundo rural.

OBJETIVOS

El objetivo principal de este curso es encontrar estrategias que permitan reequilibrar nuestro territorio, implementando criterios que entiendan el potencial multifuncional del entorno rural y su complejidad para establecer efectivas sinergias con los asentamientos urbanos y que apuesten por una lectura holística del sistema territorial.

INTRODUCTION

The problem of rural depopulation affects much of our territory and is often derived from a short-sighted view that tends to dissociate the urban/rural pairing, sometimes out of self-interest and sometimes unconsciously. Often, the economic dynamics, advantages and constraints of small urban towns on rural land are explained only from the context of their immediate environment, in the same way that the dynamics and singularities of consolidated urban towns are considered in a strictly urban context that only covers the non-urbanizable land that borders them, which is strongly influenced by urban uses and activities.

In order to address the difficulties and specificities of our rural settlements, we must consider the territory as a whole, by understanding the synergies generated between these settlements and the nearby medium-sized cities. This is why an open, general approach is needed to underpin repopulation, a perspective that looks at the territorial scenario in all its aspects and can allow us to talk about what we could identify as the "rurban" territory: a territory where the interaction and benefit of both realities is sought without renouncing the specificities of the rural world.

TARGET

The main objective of this course is to find strategies that will allow the rebalancing of our territory, implementing criteria that consider the multifunctional potential of the rural environment and its complexity to establish effective synergies with urban settlements and to opt for a holistic interpretation of the territorial system.

PROGRAMA DEL CURS

INTRODUCCIÓ

La problemàtica del despoblament rural afecta bona part del nostre territori, i deriva sovint d'una mirada estràbica que tendeix a dissociar el binomi urbà/rural, a vegades de manera interessada i d'altres de manera inconscient. Sovint, les dinàmiques econòmiques, els avantatges i les limitacions dels petits nuclis urbans en sòl rural s'intenten explicar únicament des del context del seu entorn immediat, de la mateixa manera que moltes vegades es defineixen les dinàmiques i singularitats dels nuclis urbans consolidats des d'un context estrictament urbà, abastant només els sòls no urbanitzables limítrofs, molt condicionats pels usos i les activitats urbanes.

Per abordar les dificultats i especificitats dels nostres assentaments rurals cal tenir en compte el territori en la seva globalitat, entenent les sinèrgies que es generen entre aquests assentaments i les ciutats mitjanes properes. És per això que es fa necessària una mirada oberta i global per apuntalar el repoblament, una perspectiva que contempli l'escenari territorial en totes les seves vessants, i que ens pugui permetre parlar del que podríem identificar com el territori rurbà, un territori on es busca la interacció i el benefici d'ambdues realitats sense renunciar a les especificitats del món rural.

L'OBJECTIU

L'objectiu principal d'aquest curs és trobar estratègies que permetin reequilibrar el nostre territori, implementant criteris que entenguin el potencial multifuncional de l'entorn rural i la seva complexitat per establir efectives sinèrgies amb els assentaments urbans i que apostin per una lectura holística del sistema territorial.

LOS ESCENARIOS

Es necesario entender que cada territorio es específico y, por lo tanto, aunque se puedan plantear estrategias genéricas que puedan ayudar a abordar el problema, las singularidades de cada escenario acabarán por definir las alternativas.
A pesar de esto, y como método de trabajo, se propone una clasificación previa de tres escenarios reflexivos que pueden orientar el trabajo:

1) Núcleos rurales remotos: incluiríamos en este grupo los asentamientos rurales muy alejados de los núcleos urbanos consolidados, de complicado acceso, y donde las sinergias con los núcleos vecinos son limitadas.

2) Núcleos rurales sinérgicos: se trataría de asentamientos rurales distantes a los núcleos urbanos consolidados, y que ejercen sinergias entre ellos, con conexiones y complicidades efectivas, que son capaces de dibujar un escenario relativamente estable de actividades económicas.

3) Núcleos rurales periurbanos: contemplaría aquellos asentamientos rurales que se encuentran próximos a núcleos urbanos consolidados, o a lo que podríamos llamar ciudades intermedias.

SCENARIOS

It should be noted that each territory is specific. Therefore, while we can formulate generic strategies that can help address the problem, the singularities of each scenario will define the alternatives.
Despite this, and as a working method, a prior classification of three scenarios is proposed that can guide the work. These are:

1) Remote rural settlements include those that are very far from consolidated urban cities, with complicated access, where synergies with neighbouring settlements are limited.

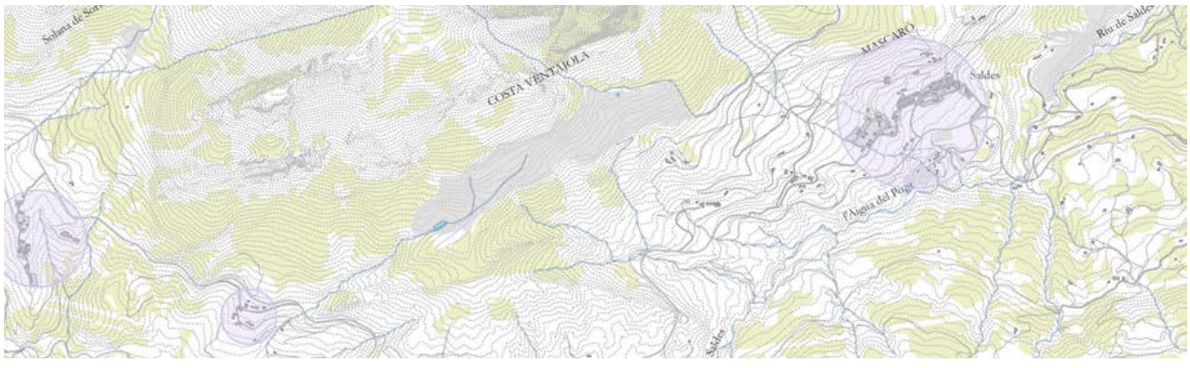
2) Synergistic rural settlements are distant from the consolidated urban centres, which have synergies between them, with effective connections and mutual understanding. They can generate a relatively stable situation of economic activities.

3) Periurban rural settlements, including those that are near consolidated urban settlements, or what we might call intermediate cities.

ELS ESCENARIS

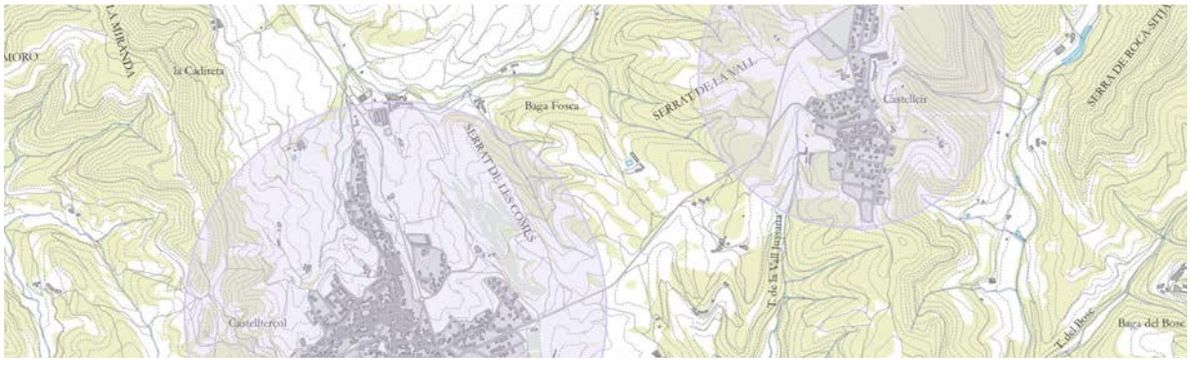
Cal però entendre que cada territori és específic, i per tant, tot i poder plantejar estratègies genèriques que poden ajudar a abordar el problema, les singularitats de cada escenari acabaran per definir les alternatives.
Malgrat això, i com a mètode de treball, es proposa una classificació prèvia de tres escenaris reflexius que poden orientar el treball:

1) Nuclis rurals remots: inclouríem en aquest grup els assentaments rurals molt allunyats dels nuclis urbans consolidats, de complicat accés, i on les sinèrgies amb els nuclis veïns són limitades.

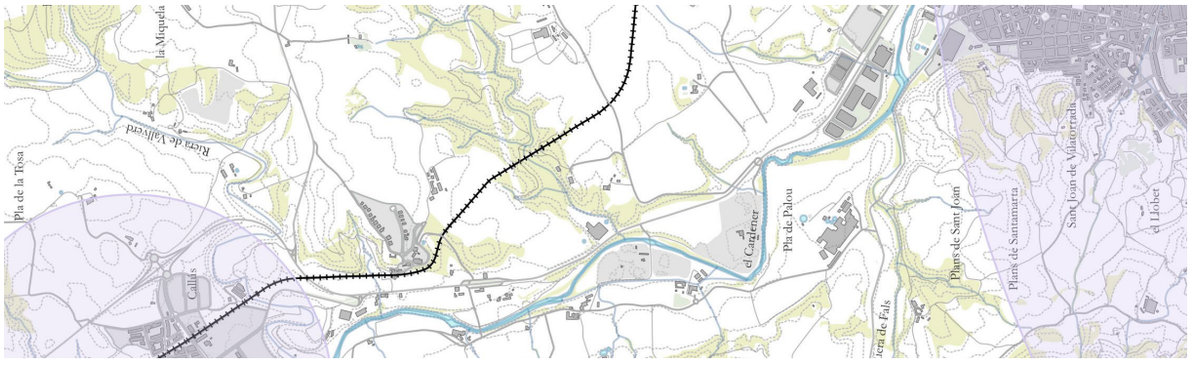
Saldes (Alt Berguedà)

2) Nuclis rurals sinèrgics: es tractaria d'assentaments rurals distants als nuclis urbans consolidats, i que exerceixen sinèrgies entre ells, amb connexions i complicitats efectives, i que són capaços de dibuixar un escenari relativament estable d'activitats econòmiques.

Castellterçol i Castellcir (Moianès)

3) Nuclis rurals periurbans: contemplaria aquells assentaments rurals que es troben pròxims a nuclis urbans consolidats, o al que podríem anomenar ciutats com a mínim intermitges.

Callús i Manresa(Bages)

Esta investigación propone abordar diferentes casos de estudio del territorio catalán, de acuerdo con estas premisas, y que pretende extraer a corto, mediano y largo plazo conclusiones teóricas y prácticas que permitan nutrir las posibles actuaciones orientadas a abordar el problema del despoblamiento en nuestro territorio.

El método de trabajo se verá apoyado por trabajos paralelos en la asignatura de Urbanística VI de cuarto curso de carrera de la Escuela de Arquitectura de Barcelona, donde se podrán trabajar los diferentes casos de estudio de manera profunda, y donde se plantearán y discutirán diferentes estrategias.

ELEMENTOS DE DISCUSIÓN

El marco de trabajo se basará en diferentes elementos a tener en cuenta en la discusión, donde se considerarán las dinámicas rurales y sus economías, pero muy especialmente la dimensión urbanística del problema y sus sinergias con los núcleos urbanos. En este sentido, los elementos de discusión serán los siguientes:

1. Las diferentes dimensiones del entorno rural (sus especificidades, su economía agraria y su valor medioambiental) y del entorno urbano (sus generalidades, su economía diversa y su valor de multiplicidad de servicios).

2. El apoyo que nos ofrecen las anteriores experiencias proyectuales en la historia del urbanismo, desde el socialismo utópico hasta las ideas de la ciudad jardín o los poblados de colonización.

3. La crisis del COVID-19 y sus repercusiones en las nuevas tendencias territoriales que suponen una nueva demanda sobre escenarios rurales y sobre nuevos entornos residenciales.

4. Los diferentes ítems urbanísticos que pueden aportar luz sobre el despoblamiento:

a. La atención a las infraestructuras y a nuevos modelos de movilidad.
b. La vivienda y los nuevos modelos residenciales, atendiendo también al papel de las masías.
c. Los servicios, los coequipamientos y la educación.
d. La reinterpretación de los espacios abiertos en los entornos rurales.
e. Las nuevas economías e industrias y su implementación en suelos rurales.
f. El valor del patrimonio arquitectónico, natural y cultural.

5. La lectura interescalar, desde las escalas locales, las intermedias y las territoriales.

This research proposes addressing case studies in the Catalan territory, in accordance with these definitions. The aim is to draw short, medium and long-term theoretical and practical conclusions that enable potential actions to tackle the problem of depopulation in our territory.

The working method will be supported by work parallel to the subject of fourth-year Urban Design VI of the Barcelona School of Architecture, in which case studies can be examined in depth, and strategies can be proposed and discussed.

DISCUSSION ITEMS

The framework is based on the elements to be considered in the discussion. Rural dynamics and their economies will be considered, and the urban dimension of the problem and its synergies with urban centres. In this regard, the elements of discussion are as follows.

1. The dimensions of the rural environment (its specificities, agricultural economy and environmental value) and of the urban environment (its generalities, its diverse economy and the value of its variety of services).

2. The support offered by previous design experiences in the history of urbanism, from utopian socialism to the ideas of the garden city or colonial settlements.

3. The COVID-19 crisis and its impact on the new territorial trends that represent a new demand for rural scenarios and new residential environments.

4. The urban factors that can help to explain depopulation:

a. The focus on infrastructure and new models of mobility.
b. Housing and new residential models, which also considers the role of farmhouses.
c. Services, shared facilities and education.
d. Reinterpretation of open spaces in rural environments.
e. New economies and industries and their implementation on rural soils.
f. The value of architectural, natural and cultural heritage.

5. Interscalar reading, from local, intermediate and territorial scales.

Aquesta recerca proposa abordar diferents casos d'estudi del territori català, d'acord amb aquestes premisses, i que pretén extreure a curt, mig i llarg termini conclusions teòriques i pràctiques que permetin nodrir les possibles actuacions orientades a abordar el problema del despoblament al nostre territori.

ELEMENTS DE DISCUSSIÓ

El marc de treball partirà de diferents elements a tenir en compte en la discussió, on es consideraran les dinàmiques rurals i les seves economies, però molt especialment la dimensió urbanística del problema i les seves sinèrgies amb els nuclis urbans. Cal d'abordar per tant, al mateix temps i de manera simultània, les diferents temàtiques clau sobre les que cal incidir si pretenem intervenir de manera efectiva sobre la complexitat dels territoris rurals.

En aquest sentit, els elements de discussió seran els següents:

1) Les diferentes dimensions de **l'entorn rural** (les seves especificitats, la seva economia agrària i el seu valor mediambiental) i de **l'entorn urbà** (les seves generalitats, la seva economia diversa i el seu valor de multiplicitat de serveis).

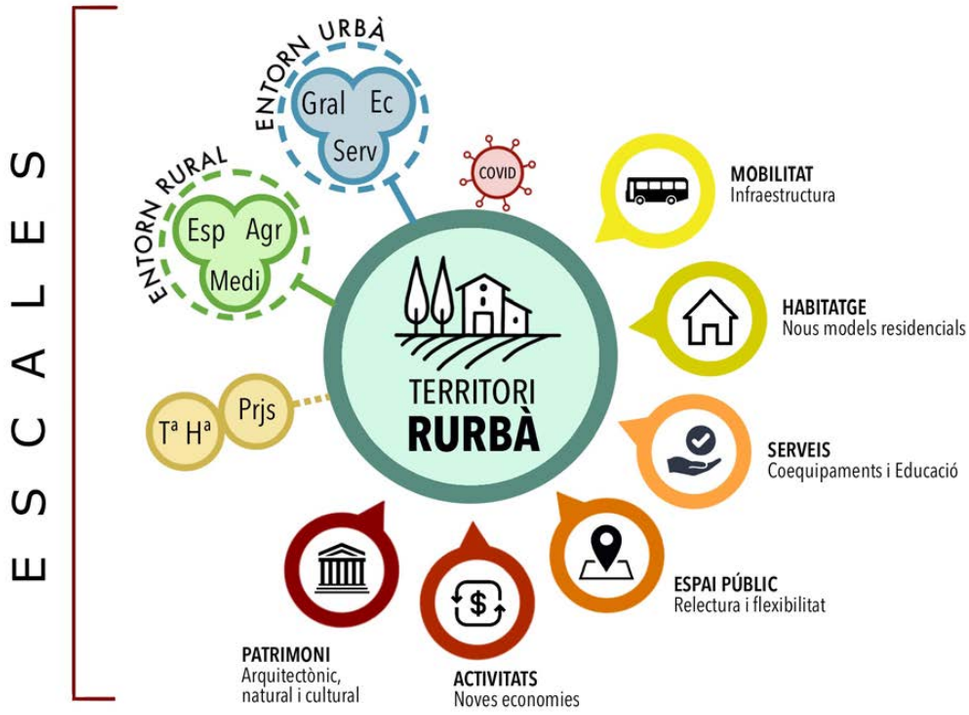
2) El suport que ens ofereix les anteriors **experiències projectuals** en la història de l'urbanisme, des del socialisme utòpic fins a les idees de la ciutat jardí o els poblats de colonització.

3) La crisi del **COVID-19** i les seves repercussions en les noves tendències territorials que suposen una nova demanda sobre escenaris rurals i sobre nous entorns residencials.

4) Els diferents ítems urbanístics que poden aportar llum sobre el despoblament:

a) L'atenció a les infraestructures i a nous models de **mobilitat**.
b) L'**habitatge** i els nous models residencials, atenent també al paper dels masos.
c) Els **serveis**, els coequipaments i l'educació.
d) La reinterpretació dels **espais oberts** en els entorns rurals.
e) Les **noves economies** i indústries i la seva implementació en sòls rurals.
f) El valor del **patrimoni** arquitectònic, natural i cultural.

5) La **lectura interescalar**, des de les escales locals, les intermitges i les territorials.

Organigrama del curs

En resumen, el trabajo busca reflexionar sobre el equilibrio territorial que pueda abordar el problema del despoblamiento y permita dinamizar los asentamientos rurales como recurso para mejorar la calidad de vida tanto de estos núcleos como también de los urbanos consolidados.

CONSIDERACIONES GENERALES

Estos once conceptos clave son fundamentales para comprender el desarrollo rural y su consolidación. Estos aspectos definen los asentamientos rurales que deben ser:
1. Sostenidos en el tiempo, y no de corta duración.
2. Sostenibles, respetando su capital heredado.
3. En proceso de transformación constante, con una continuidad de acciones entrelazadas.
4. Efectivos económicamente, en relación a la producción, distribución e intercambio de bienes y servicios.
5. Socialmente activos, identitarios y comunitarios, respetando las relaciones humanas.
6. Culturalmente dinámicos, respeto los diferentes tipos de actividades comunitarias.
7. Vinculados estrechamente con su entorno físico y natural.
8. Razonados desde el punto de vista del diseño urbano.
9. Bienestar, desde el punto de vista de la calidad de vida.
10. Inclusivos para todas las edades, géneros y grupos sociales.
11. Autosuficientes, donde vivir y trabajar sea viable en su área de influencia.

Es necesario tener en cuenta algunos aspectos inherentes a los núcleos rurales para poder intervenir sobre ellos y su entorno inmediato, y que sin duda deben condicionar las diferentes estrategias que se puedan implementar:

1.El primer argumento se refiere a la diversidad local. Las zonas rurales del territorio catalán tienen algunos aspectos en común, pero están lejos de ser idénticas. Algunas tienen economías dominadas por la agricultura, otras por el turismo, y otras por la actividad manufacturera. Algunas experimentan gravemente la despoblación, mientras que otras son estables, y otras es el rápido crecimiento de la población y sus trastornos sociales relacionados lo que las caracterizan. Algunas sufren al estar demasiado cerca de las áreas metropolitanas, mientras que en otras es la lejanía la que agrava su situación. Algunas están bien dotadas de recursos naturales, y otras no. Así, mientras que todas las zonas rurales tienen, por definición, una población dispersa y un paisaje dominado por el campo abierto, sus circunstancias económicas y sociales, sus problemas, necesidades y potencial de desarrollo son profundamente diferentes. De ello se deduce que los programas que aborden sus problemas deben ser localmente sensibles.

2. Los problemas rurales están interconectados y, por lo tanto, también deben serlo las medidas y las organizaciones implicadas. Y la manera más efectiva de lograrlo puede ser a un nivel intermedio, en algún lugar entre la región por un lado, y el pueblo por el otro. Es en este nivel donde las alianzas se forjan mejor, o dicho de otra manera, donde las prioridades top-down (relacionadas con sectores como la salud, educación, energía o sectores industriales específicos) y las necesidades bottom-up (en áreas geográficas y entornos concretos) se reconcilian mejor. Las sinergias implementables en los entornos rurales tienen el potencial de ser el engranaje central que conecta las necesidades y prioridades locales con las expectativas sectoriales que pueden suministrar la energía necesaria para un desarrollo rural equilibrado y sostenible.

3. El tercer argumento se refiere a la identificación y movilización local. Es importante entender que la población local en su conjunto (tanto individuos como colectividades en grupos, organizaciones y empresas) son recursos clave en el desarrollo rural, como fuentes de información, ideas, energía y empresa. Estas personas sólo se involucrarán si creen que la

In short, the study seeks to reflect on territorial rebalancing, which can address the problem of depopulation and enable rural settlements to be revitalized as a means of improving the quality of life of both these settlements and consolidated urban centres.

GENERAL CONSIDERATIONS

We can establish eleven key concepts that we consider fundamental to understanding rural development and its consolidation. These aspects define the rural settlements, which must be:
1. Durable over time, not short-lived.
2. Sustainable, respecting their inherited capital.
3. In the process of constant transformation, with a continuum of interlinked actions.
4. Financially effective, in relation to the production, distribution and exchange of goods and services.
5. Socially active, identity-based, community-based and respectful of human relations.
6. Culturally dynamic, with regard to the types of community activities.
7. Closely linked to their physical and natural environment.
8. Intended and reasoned from the perspective of urban design.
9. Comfortable, from the perspective of quality of life.
10. Inclusive towards all ages, genders and social groups.
11. Self-sufficient, where living and working is viable in their area of influence.

Some inherent aspects of rural areas need to be considered to have an impact on them and their immediate surroundings. These aspects influence the strategies that can be implemented.

1. The first argument for local rural development concerns local diversity. The rural areas of Catalan territory have some aspects in common but are far from identical. Some have economies that are still dominated by agriculture, others by tourism and others by manufacturing. Some have experienced serious depopulation, while others have been stable for a long time and others are experiencing rapid growth of the population and the related social disorders that characterise this. Some suffer because they are too close to metropolitan areas, while for others it is precisely the remoteness that exacerbates their situation. Some are well equipped with natural resources, others are not. Thus, while all rural areas have, by definition, a scattered population and a landscape dominated by the open countryside, their economic and social circumstances, their problems, needs and development potential are profoundly different. As a result, programmes dealing with their problems must be locally sensitive.

2. Rural problems are intertwining. Consequently, the measures to address them and the bodies involved must be interlinked. The most effective way of achieving this could be at an intermediate level, somewhere between the region on the one hand, and the people on the other. It is at this level that alliances are best formed and stronger coordination is achieved, in other words, top-down priorities (related to sectors such as health, education, energy or specific industrial sectors) and bottom-up needs (geographical areas and environments) are best reconciled. Implementable synergies in rural environments can be the central cog that connects local needs and priorities with sectoral expectations that can provide the energy needed for balanced, sustainable rural development.

3. The third argument concerns local identification and mobilization. It must be considered that the local population as a whole (considering individuals and groups, organizations and companies) are key resources in rural development, as sources of information, ideas, energy and enterprise. These people will only get involved if they believe that the matter in question is clearly relevant to their concerns and to improving their quality of life. The more the area of operation is confined geographically and the more its coherence with the place is demonstrated, the more likely it is that this crucial resource of unpaid local energy will be available and

En definitiva, el treball busca una reflexió sobre el reequilibri territorial que pugui abordar el problema del despoblament i permeti dinamitzar els assentaments rurals com a recurs per a millorar la qualitat de vida tant d'aquests nuclis com també dels urbans consolidats.

CONSIDERACIONS GENERALS

Podem fixar onze conceptes clau que entenem són fonamentals per entendre el desenvolupament rural i la seva consolidació. Aquests aspectes defineixen aquests ***assentaments rurals***, que han de ser:

1. **Sostinguts** en el temps, i no de curta durada.
2. **Sostenibles**, respectant el seu capital heredat.
3. En procés de **transformació** constant, amb un continu d'accions entrellaçades.
4. **Efectius econòmicament**, en relació a la producció, distribució i intercanvi de bens i serveis.
5. **Socialment actius**, identitaris i comuntaris, respecte les relacions humanes.
6. **Culturalment dinàmics**, respecte als diferents tipus d'activitats comunitàries.
7. Vinculats estretament amb el seu **entorn físic i natural**.
8. Intencionats i raonats des del punt de vista del **disseny urbà**.
9. **Benestants**, des del punt de vista de la qualitat de vida.
10. **Inclusius** vers totes les edats, gèneres i grups socials.
11. **Autosuficients**, on viure i treballar sigui viable en la seva àrea d'influència.

Cal però tenir en compte alguns ***aspectes innherents als nuclis rurals*** per tal de poder intervenir sobre ells i el seu entorn immediat, i que sens dubte han de condicionar les diferentes estratègies que es puguin implementar:

1. El primer argument per al desenvolupament rural local es refereix a la **diversitat local**. Les zones rurals del territori català tenen alguns aspectes en comú, però estan lluny de ser idèntiques. Algunes tenen economies encara dominades per l'agricultura, altres pel turisme, o d'altres per l'activitat manufacturera. Algunes experimenten greument la despoblació, mentre que altres són des de fa temps estables, i d'altres és el ràpid creixement de la població i els seus trastorns socials relacionats el que les caracteritzen. Algunes pateixen al estar massa a prop de les àrees metropolitanes, mentre que altres és precisament la llunyania la que agreuja la seva situació. Algunes estan ben dotades de recursos naturals, i altres no. Així, mentre que totes les zones rurals tenen, per definició, una població dispersa i un paisatge dominat pel camp obert, les seves circumstàncies econòmiques i socials, els seus problemes, necessitats i potencial de desenvolupament són profundament diferents. D'això es dedueix que els programes que aborden els seus problemes han de ser localment sensibles.

2. **Els problemes rurals s'entrellacen** i, en conseqüència, també ho han de ser tant les mesures per abordar-los com els organismes implicats. I la manera més efectiva d'aconseguir-ho bé pot ser a un nivell intermedi, en algun lloc entre la regió d'una banda, i el poble de l'altra. És en aquest nivell que les aliances es forgen millor i s'aconsegueixen coordinacions més sòlides, o dit d'una altra manera, que les prioritats *top-down* (relacionades amb sectors com la salut, educació, l'energia o sectors industrials específics), i les necessitats *bottom-up* (en àrees geogràfiques i entorns concrets) es reconcilien millor. Les sinèrgies implementables en els entorns rurals tenen el potencial de ser l'engranatge central que connecta les necessitats i prioritats locals amb les espectatives sectorials que poden subministrar l'energia necessària per a un desenvolupament rural equilibrat i sostenible.

3. El tercer argument es refereix a la **identificació i mobilització local**. Cal entendre que el conjunt de la població local (entesa tant com els individus com també la col·lectivitat en grups, organitzacions i empreses) són els recursos clau en el desenvolupament rural, com a fonts d'informació, idees, energia i empresa. Aquestes persones només s'implicaran si creuen que l'empresa en qüestió és clarament rellevant per a les seves preocupacions i per la millora de la seva qualitat de vida. Com més es confina geogràficament l'àrea d'operació i més es demostra la seva coherència amb el lloc, més probable és que aquest recurs crucial d'energia local no remunerada sigui proper i sostingut. Es tracta de construir i mobilitzar capital social i aprofitar el coneixement i l'experiència locals.

empresa en cuestión es claramente relevante para sus preocupaciones y para la mejora de su calidad de vida. Cuanto más se confine geográficamente el área de operación y más se demuestre su coherencia con el lugar, más probable es que este recurso crucial de energía local no remunerada sea cercano y sostenible. Se trata de construir y movilizar capital social y aprovechar el conocimiento y la experiencia locales.

4. La implementación del valor añadido a los recursos locales es probable que proporcione un futuro más seguro y sostenible para el desarrollo económico que una estrategia que implique una dependencia excesiva de los materiales y el capital importados. Esto implica la necesidad de una comprensión más grande y respetuosa de los recursos locales, en el sentido más amplio, y de su potencial para crear nuevas oportunidades de negocio. Un segundo eje de este argumento se refiere al valor de incentivar la compra local por parte de la población local y las organizaciones, un fenómeno gráficamente conocido como " tapar el cubo agujereado", con la implicación de que el multiplicador económico local se mejorará si el dinero se recicla dentro del "cubo" o la economía local. Por lo tanto, el argumento es que el desarrollo local impulsado por la gente y las instituciones locales es más probable que fomente tanto la adición de valor a los recursos locales como la compra local.

5. El quinto argumento supone construir una defensa contra la globalización. La globalización implica el aumento de la apertura de las economías locales a la explosión fría de la competencia mundial, a propósito de las modernas tecnologías de la información y la comunicación, la liberalización global del comercio internacional y los movimientos de capital. Una respuesta a esto ha estado acentuar y proclamar deliberadamente la diversidad local, fomentar en cada área local una singularidad y, por lo tanto, un "nicho" al menos en la mente del consumidor. La urgencia de desarrollar y comercializar la identidad local y los productos y servicios de calidad distintivos vinculados a ella es, pues, otro caso para el desarrollo rural que se persigue a nivel local, y es de importancia creciente.

Pero, ¿qué significa "local"? Obviamente, la respuesta a esta pregunta debe depender en gran medida de características locales como la densidad de población, la base de recursos y la estructura administrativa, pero es posible una cierta orientación más intuitiva. El área o asentamiento local debería ser lo suficientemente pequeño como para mantener un "sentido de lugar", la voluntad de la gente local de involucrarse y la perspectiva de una integración real de iniciativas individuales, pero también lo suficientemente grande como para permitir ciertas economías de escala en la gestión y la prestación de servicios y la probable disponibilidad local de un nivel y calidad de experiencia suficientes. Pero más importante que el tamaño es la conveniencia de centrarse en áreas razonablemente coherentes que disfrutan de alguna medida de identidad compartida o la sensación de comunidad.

Si buscamos una racionalización de las tipologías de los municipios catalanes en función de su papel dentro de una lectura territorial centrada en la discusión sobre la ruralidad y del contraste entre entorno rural y urbano, podemos ver con más claridad la dimensión rural. Los entornos de montaña acusan el aislamiento, el abandono y la poca dinámica económica, mientras que en las llanuras rurales la actividad agroindustrial la compensa ligeramente. También se reconocen los sectores más dinámicos, siempre vinculados a ciudades pequeñas o intermedias.

maintained. This is about building and mobilizing social capital and harnessing local knowledge and experience.

4. If the added value of local resources is considered, it is likely to result in a more secure, more sustainable future for economic development than a strategy involving excessive dependence on imported materials and capital. This implies the need for greater, more respectful understanding of local resources, in the broadest sense, and their potential to create new business opportunities. A second area of this argument relates to the value of encouraging local purchase by local people and organizations, a phenomenon graphically known as "patching the leaky bucket", with the implication that the local economic multiplier will be improved if the money is recycled within the "bucket" or local economy. Therefore, the argument is that local development driven by local people and institutions is more likely to encourage the addition of value to local resources and local purchase.

5. The fifth argument is to build a defence against globalization. Globalization means increasing the openness of local economies to the cold explosion of global competition, with regard to modern information and communication technologies, the global liberalization of international trade and capital movements. One response to this has been to deliberately accentuate and proclaim local diversity, to promote uniqueness in each local area and, therefore, a "niche", at least in the consumer's mind. The urgency of developing and commercializing local identity and the distinctive quality products and services linked to it is therefore another case for rural development pursued at local level and is of increasing importance.

But what does "local" mean? The answer to this question must, of course, depend to a large extent on local characteristics such as population density, resource base and administrative structure. However, a certain more intuitive orientation is possible. The local area or settlement should be small enough to maintain a "sense of place", the willingness of local people to engage and the prospect of real integration of individual initiatives, but also large enough to allow certain economies of scale in the management and provision of services and the likely local availability of a sufficient level and quality of experience. However, more important than size is the advisability of focusing on reasonably coherent areas that enjoy some measure of shared identity or feeling of community.

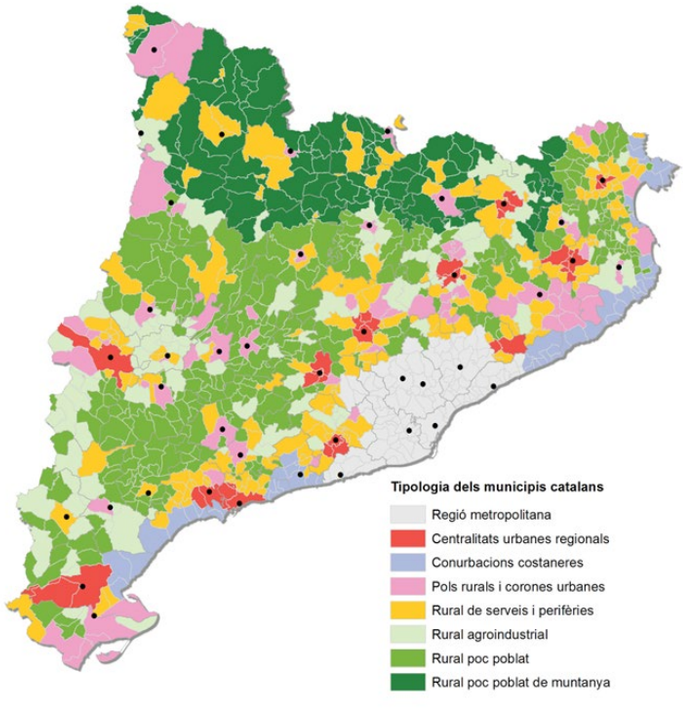
If we seek to rationalise the typologies of Catalan municipalities based on their role within a territorial interpretation focused on the discussion of rurality and the contrast between rural and urban environments, we can see the rural dimension more clearly. Mountain environments are associated with isolation, abandonment and inexpensive dynamics, while on rural plains agri-industrial activity compensates for these features slightly. The most dynamic sectors are also recognized and are always linked to small or medium-sized cities.

4. **La implementació del valor afegit als recursos locals** és probable que proporcioni un futur més segur i sostenible per al desenvolupament econòmic que una estratègia que impliqui una dependència excessiva dels materials i el capital importats. Això implica la necessitat d'una comprensió més gran i respectuosa dels recursos locals, en el sentit més ampli, i del seu potencial per crear noves oportunitats de negoci. Un segon eix d'aquest argument es refereix al valor d'incentivar la compra local per part de la població local i les organitzacions, un fenomen gràficament conegut com "tapar la galleda foradada", amb la implicació que el multiplicador econòmic local es millorarà si els diners es reciclen dins de la "galleda" o l'economia local. Per tant, l'argument és que el desenvolupament local impulsat per la gent i les institucions locals és més probable que fomenti tant l'addició de valor als recursos locals com la compra local.

5. El cinquè argument suposa construir una **defensa contra la globalització**. La globalització implica l'augment de l'obertura de les economies locals a l'explosió freda de la competència mundial, a propòsit de les modernes tecnologies de la informació i la comunicació, la liberalització global del comerç internacional i els moviments de capital. Una resposta a això ha estat accentuar i proclamar deliberadament la diversitat local, fomentar en cada àrea local una singularitat i, per tant, un "nínxol" almenys en la ment del consumidor. La urgència de desenvolupar i comercialitzar la identitat local i els productes i serveis de qualitat distintius vinculats a ella és, doncs, un altre cas per al desenvolupament rural que es persegueix a nivell local, i és d'importància creixent.

Però què significa "**local**"? Òbviament, la resposta a aquesta pregunta ha de dependre en gran mesura de característiques locals com la densitat de població, la base de recursos i l'estructura administrativa, però és possible una certa orientació més intuitiva. L'àrea o assentament local hauria de ser prou petit per mantenir un "sentit de lloc", la voluntat de la gent local d'involucrar-se i la perspectiva d'una integració real d'iniciatives individuals, però també prou gran com per permetre certes economies d'escala en la gestió i la prestació de serveis i la probable disponibilitat local d'un nivell i qualitat d'experiència suficients. Però més important que la mida és la conveniència de centrar-se en àrees raonablement coherents que gaudeixen d'alguna mesura d'**identitat compartida** o la **sensació de comunitat**.

Si busquem una racionalització de les tipologies dels municipis catalans en funció del seu paper dins d'una lectura territorial centrada en la discussió sobre la ruralitat i del contrast entre entron rural i urbà, podem veure amb més claredat la dimensió rural. Els entorns de muntanya acusen l'aïllament, l'abandonament i la poca dinàmica econòmica, mentre que a les planes rurals l'activitat agroindustrial la compensa lleument. Es reconeixen també els sectors més dinàmics, sempre vinculats a ciutats petites o intermitges (font: Atles de la Nova Ruralitat, Ignasi Aldomà, 2015).

ORGANIZACIÓN DEL CURSO

El curso contempla un conjunto de sesiones teóricas y se organiza principalmente alrededor de cuatro ejercicios prácticos. También se plantea la realización de un panel explicativo sobre un proyecto relevante sobre suelo rural asignado previamente. Las sesiones teóricas comportarán por su parte la realización de un corto ejercicio para cada una de ellas. Por lo tanto, las tareas a realizar serán:

Ejercicios teóricos(T)
Panel de un proyecto (P)
Cuatro ejercicios prácticos (E)

Las clases teóricas y ejercicios (T)

Al final de cada sesión teórica se realizará una breve actividad que deberá entregarse antes de acabar la clase. Las sesiones previstas son las siguientes:

T1- Cinco temas clave a considerar de los núcleos rurales
T2- Los ítems fundamentales en las estrategias rurales
T3- Referentes teóricos y urbanos
T4- La mirada desde la administración pública
T5- Economías rurales
T6- El proyecto Odisseu
T7- Servicios ecosistémicos de los núcleos rurales
T8- Centros rurales. Conceptos, retos y estrategias.
T9- Los núcleos rurales y la ecología
T10- Nuevas formas colectivas de habitar
T11- Paisajes culturales. El patrimonio como nuevo modelo de desarrollo

Cada sesión teórica tendrá una duración aproximada de 45 minutos, y a continuación, en unos 10 minutos, se realizará un pequeño ejercicio sobre el contenido de la sesión, y que se entregará al finalizar la clase. Este ejercicio será individual.

COURSE ORGANIZATION

The course includes a series of theoretical sessions and is mainly organized around four practical exercises. Students will also create an explanatory panel on a relevant project on rural land that has been assigned previously. Each of the theoretical sessions will be accompanied by a short exercise. Therefore, the tasks to be completed will be:

Theoretical exercises (T)
Project panel (P)
Four practical exercises (E)

The theoretical classes and exercises (T)

At the end of each theoretical session, a brief activity will be undertaken, which must be submitted before the end of the class. The scheduled sessions are as follows:

T1 - Five key themes to consider for rural settlements
T2 - The key items in rural strategies
T3 - Theoretical and urban references
T4 - An examination from the perspective of government
T5 - Rural economies
T6 - The Odisseu project
T7 - Ecosystem services for rural settlements
T8 - Rural settlements. Concepts, challenges and strategies.
T9 - Rural settlements and ecology
T10 - New collective forms of habitation
T11 - Cultural landscapes. Heritage as a new development model

Each theoretical session will last approximately 45 minutes, and then in about 10 minutes a short exercise will be performed on the content of the session, which will be submitted at the end of the class. This exercise will be individual.

Tipologia municipal	Base urbana/rural de la definició	Dinàmiques econòmiques
Regió metropolitana	Àrea dels sistemes metropolitans delimitats segons els estudis de mobilitat de l'any 2001. Tot i que hi ha algun petit municipi quasi rural, es troba molt lligat a les dinàmiques metropolitanes.	L'àrea econòmicament més dinàmica, en la qual el creixement demogràfic es desplaça cap als municipis perifèrics més petits.
Centralitats urbanes regionals	Municipis de més de 30.000 habitants i més de 10.000 llocs de treball no agraris situats fora de la regió metropolitana de Barcelona. S'hi afegeixen els municipis amb una continuïtat física amb el municipi central i que experimenten dinàmiques similars.	Centres regionals dinàmics amb una activitat econòmica diversificada i en una dinàmica de creixement.
Conurbacions costaneres	Municipis que formen part dels sistemes urbans costaners amb una forta dinàmica demogràfica i poblacional i sense centralitats clares. Caracteritzats per un gran nombre de població flotant.	Municipis centrats en els serveis relacionats amb el turisme, que han experimentat un gran creixement, compromès en els anys de crisi.
Pols rurals i corones urbanes	Centres de serveis en l'entorn rural, habitualment caps de comarca, d'entre 1.500 i 10.000 llocs de treball (entre 5.000 i 25.000 residents), més algunes poblacions d'una magnitud similar o lleugerament inferior situades a la vora de centralitats regionals.	En general, presenten una bona base industrial i han mantingut una dinàmica de creixement, malgrat l'afectació de la crisi.
Rural de serveis i perifèries	Petits centres de serveis d'entre 1.000 i 5.000 habitants en entorn rural, més petits municipis situats a tocar dels municipis urbans anteriorment esmentats, subjectes a dinàmiques més urbanes lligades a la presència d'una forta població flotant o, més rarament, a la disponibilitat de llocs de treball.	Força sotmesos a dinàmiques residencials i una base econòmica menys diversificada amb comportaments molt desiguals.
Rural agroindustrial	Municipis situats en un context de poblament baix que disposen d'entre 200 i 1.000 llocs de treball, entre els quals acostuma a haver-hi una presència significativa d'ocupats agraris.	Les condicions agràries han permès resistir millor la crisi, tot i que el context demogràfic és recessiu.
Rural poc poblat	Petits municipis situats en un entorn de molt baixa densitat i que no arriben als 200 llocs de treball ni als 1.000 habitants.	Àrees encara força subjectes a les dinàmiques històriques d'envelliment i abandonament.
Rural poc poblat de muntanya	Dels municipis que reuneixen les condicions anteriors de baixa densitat i nombre d'habitants se'n separen els municipis situats als Pirineus, particularment en l'àrea que reuneix les condicions d'agricultura i turisme de muntanya.	Malgrat les dificultats generals, el turisme de muntanya contrabalança lleugerament la recessió de l'agricultura de muntanya.

ORGANITZACIÓ DEL CURS

El curs contempla un seguit de sessions teòriques i s'organitza principalment al voltant de quatre exercicis pràctics. També es planteja la realització d'un panell explicatiu sobre un projecte rellevant sobre sòl rural assignat prèviament. Les sessions teòriques comportaran per la seva part la realització d'un curt exercici per a cada una d'elles. Per tant, les tasques a realitzar són:

Exercicis teòrics (T).
Panell d'un projecte (P).
Quatre Exercicis pràctics (E)

Les classes teòriques i exercicis (T)

Al final de cada sessió teòrica es fa una breu activitat que cal lliurar abans d'acabar la classe. Les sessions previstes són les següents:

T1- Presentació- Problemàtiques i escenaris del sòl rural
T2- Els ítems a considerar en les estratègies rurals
T3- La mirada des de l'administració pública
T4- Referents teòrics i urbans
T5- Economies rurals
T6- El projecte Odisseu
T7- Serveis ecosistèmics dels nuclis rurals
T8- Centres rurals. Conceptes, reptes i estratègies.
T9- La residència al món rural i noves maneres d'habitar.
T10- Els nuclis rurals i l'ecologia
T11- Paisatges culturals. El patrimoni com a nou model de desenvolupament
T12 a T14- Projectes d'intervenció sobre el sòl rural (P)

Cada sessió teòrica té una durada aproximada de 45', i tot seguit en uns 10' es realitza un petit exercici sobre el contingut de la sessió, i que es lliura en finalitzar la classe. Aquest exercici és individual.

El Panel de un proyecto (P)

Cada grupo de dos estudiantes deberá elaborar un panel A1 sobre un proyecto que será asignado al inicio del curso. Este panel deberá incluir la documentación gráfica explicativa del proyecto, una breve memoria, y también deberá aportar dibujos gráficos propios interpretativos de análisis del proyecto, enfatizando de manera justificada aquellos aspectos que consideréis más relevantes de la estrategia de intervención. Conviene también hacer investigación sobre la temática del proyecto, e incluir alguno o algunos otros similares si se tiene un proyecto incisivo en un ítem concreto. El panel A1 será entregado a mitad de curso, y se deberá preparar una exposición oral de su contenido y análisis de 10 minutos para el conjunto del resto de estudiantes.

Los Ejercicios (E)

El objeto de estudio de este curso se centrará en las comarcas del Solsonès, Segarra y Anoia. En este ámbito territorial se concentran los tres escenarios de los que hemos hablado al principio de este documento: ámbitos rurales periurbanos en torno a Igualada, ámbitos rurales sinérgicos en el eje del río Sió en la Segrarra, y ámbitos rurales remotos en los entornos de Sant Llorenys de Morunys. Cada grupo de dos estudiantes tendrá asignado uno de estos tres escenarios.

Cada uno de los cuatro ejercicios persigue un objetivo diferente, aunque se centrarán todos ellos exclusivamente en el ámbito asignado a cada grupo, a excepción del último ejercicio, que buscará una lectura territorial más amplia y conjunta.

The project panel (P)

Each group of two students will have to create an A1 panel on a project that will be assigned at the beginning of the course. This panel must include explanatory graphic documentation of the project, a brief report and the students' own interpretative graphic drawings of project analysis, which emphasize the aspects that they consider most relevant to the intervention strategy. Students must carry out research on the subject of the project, and include some similar designs if they are focusing on an incisive project in a specific area. The A1 panel will be submitted in the middle of the course, and the students must prepare a 10-minute oral presentation of its content and analysis for the other students.

The exercises (E)

The object of study of this course will focus on the counties of Solsonès, Segarra and Anoia. The three scenarios that we talked about at the beginning of this document are concentrated in this territorial area: peri-urban rural areas around Igualada, synergistic rural areas in the axis of the Sió river in Segrarra, and remote rural areas in the surroundings of Sant Llorenys de Morunys. Each group of two students will be assigned one of these three scenarios.

Each of the four exercises pursues a different objective, although they will all focus exclusively on the area assigned to each group, with the exception of the last exercise, which will seek a broader and joint territorial reading.

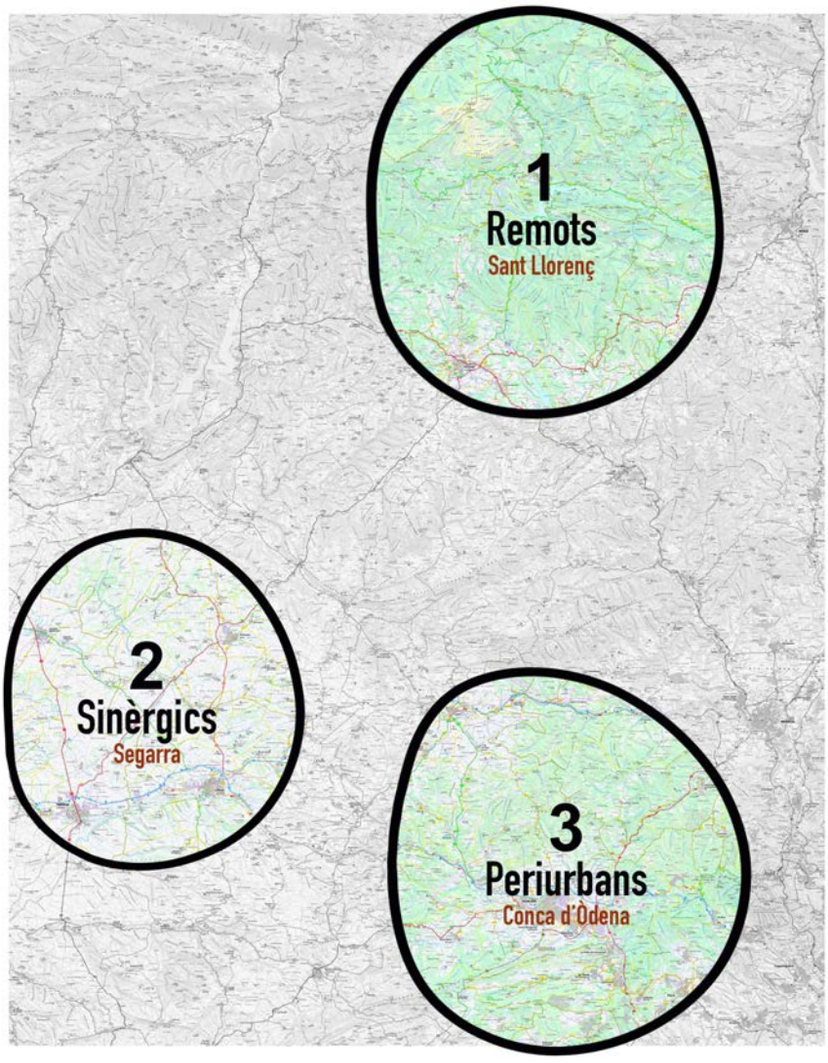
El Panell d'un projecte (P)

Cada grup de dos estudiants haurà d'elaborar un panell A1 sobre un projecte que serà assignat a principi del curs. Aquest panell haurà d'incloure la documentació gràfica explicativa del projecte, una breu memòria, i també haurà d'aportar dibuixos gràfics propis interpretatius d'anàlisi del projecte, enfatitzant de manera justificada aquells aspectes que considereu més rellevants de l'estratègia d'intervenció. Convé també fer recerca sobre la temàtica del projecte, i incloure'n algun o alguns altres de similars si es té un projecte incisiu en un ítem concret. El panell A1 serà lliurat a meitat de curs, i caldrà preparar una exposició oral del seu contingut i anàlisi de 10' per al conjunt de la resta d'estudiants.

Els Exercicis (E)

L'objecte d'estudi d'aquest curs se centrarà en les comarques del Solsonès, la Segarra i l'Anoia. En aquest àmbit territorial es concentren els tres escenaris dels que hem parlat al principi d'aquest document: àmbits rurals periurbans al voltant d'Igualada, àmbits rurals sinèrgics en l'eix del riu Sió a la Segrarra, i àmbits rurals remots en els entorns de Sant Llorenys de Morunys. Cada grup de dos estudiants tindrà assignat un d'aquests tres escenaris.

Cada un dels quatre exercicis persegueix un objectiu diferent, tot i que se centraran tots ells exclussivament en l'àmbit assignat a cada grup, a excepció del darrer exercici, que en buscarà una lectura territorial més àmplia i conjunta.

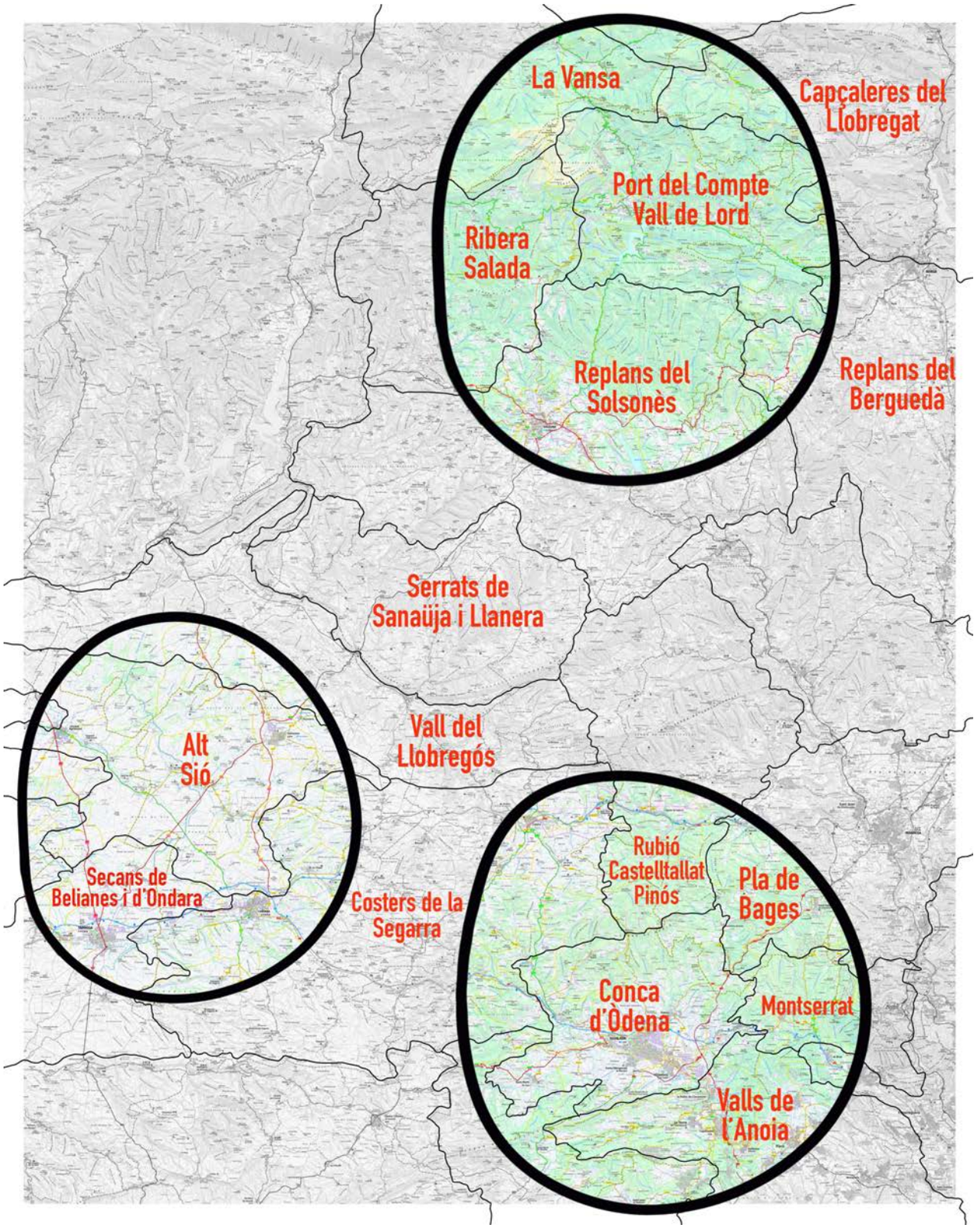

Àmbits de treball

Estos escenarios, a su vez, abarcan diferentes unidades de paisaje que habrá que tener en cuenta a la hora de la lectura de los ámbitos y de la definición de los distintos proyectos. Se puede encontrar información sobre estas unidades en la página web del Observatorio del Paisaje (http://www.catpaisatge.net/cat/catalegs.php).

These scenarios, in turn, cover different landscape units that will have to be taken into account when reading the areas and defining the different projects. Information on these units can be found on the website of the Landscape Observatory (http://www.catpaisatge.net/cat/catalegs.php).

Aquests escenaris, al seu torn, abasten diferents unitats de paisatge que caldrà tenir en compte a l'hora de la lectura dels àmbits i de la definició dels diferents projectes. Es pot trobar informació sobre aquestes unitats a la pàgina web de l'Observatori del Paisatge (http://www.catpaisatge.net/cat/catalegs.php).

Unitats de paisatge vinculades a cada àmbit

E1 - RECONOCIMIENTO

Este primer ejercicio supondrá el estudio y análisis del ámbito asignado, y se abordarán las siguientes temáticas:

1. Relieve e hidrología
2. Distribución de la población y dinámicas
3. Planeamiento vigente (consultar el Mapa Urbanístico de Cataluña MUC)
4. Participación local. Se deberá incorporar al menos dos investigaciones sobre las inquietudes locales de los residentes y/o las administraciones locales implicadas en este apartado.

Ítems

5. Infraestructuras, accesos y transporte
6. Parque de la vivienda
7. Servicios locales y generales
8. Espacios públicos y forma urbana
9. Actividades y dinámicas sociales
10. Patrimonio arquitectónico, natural y cultural

Conclusiones

11. Plan DAFO del ámbito (Debilidades, Amenazas, Fortalezas y Oportunidades)
12. Plano interpretativo: puntos, líneas y planos significativos.

Escalas de trabajo: 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 y esquemas sin escala.

E1– RECOGNITION

This first exercise will involve the study and analysis of the assigned area, and the following themes will be addressed:

1. Relief and hydrology
2. Population distribution and dynamics
3. Current planning (see the Urban Map of Catalonia [MUC])
4. Local participation. In this section, at least two studies must be carried out on the local concerns of residents and/or the relevant local administrations.

Items

5. Infrastructure, accesses and transport
6. Housing stock
7. Local and general services
8. Public spaces and urban form
9. Social activities and dynamics
10. Architectural, natural and cultural heritage

Conclusions

11. SWOT map of the scope (strengths, weaknesses, opportunities and threats)
12. Interpretation plan: significant points, lines and plans.

Work scales: 100.000, 40,000, 20,000, 10,000, 5,000 and schemes without scale.

E2 - PROPUESTA ESTRATÉGICA

El segundo ejercicio plantea la propuesta global del ámbito de cariz estratégico. Hay que justificar bien el proyecto a partir del DAFO definido en el anterior ejercicio. La propuesta tiene que ser multifuncional y alcanzar todo el escenario de trabajo, de forma que hay que especificar las diferentes intervenciones que se plantean y valorar su escala y su relevancia dentro de un discurso coherente y global de intervención. Hay que entender pues la estrategia como un sumatorio de intervenciones de distinta naturaleza, ya sea por el tipo de escala, por su posición y por su importancia dentro del discurso. Tiene que incluir como mínimo:

1. Definición de puntos, líneas y planes de intervención.
2. Posicionamiento hacia la vivienda, los servicios, las infraestructuras, las nuevas economías, el patrimonio y los usos del suelo.

Escalas de trabajo: 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 y esquemas sin escala.

E2 – STRATEGIC PROPOSAL

The second exercise focuses on the overall proposal in the strategic field. The project must be well justified on the basis of the SWOT analysis defined in the previous exercise. The proposal must be multifunctional and cover the entire work scenario. Consequently, the interventions that are being considered must be specified and their scale and relevance assessed within a coherent, global discourse on the intervention. The strategy must therefore be understood as a summing up of interventions that vary, whether by the type of scale, its position or its importance within the speech. The strategy must include at least:

1. Defining points, lines and intervention plans.
2. Positioning in terms of housing, services, infrastructure, new economies, heritage and land use.

Work scales: 40,000, 20,000, 10,000, 5,000 and schemes without scale.

E1 - RECONEIXEMENT

Aquest primer exercici suposa l'estudi i anàlisi de l'àmbit assignat, i s'aborden les següents temàtiques:

1. Relleu i hidrologia
2. Distribució de la població i dinàmiques
3. Planejament vigent (consulteu el Mapa Urbanístic de Catalunya- MUC)
4. Participació local. Cal en aquest apartat incorporar al menys dues recerques sobre les inquietuds locals dels residents i/o les administracions locals implicades.

Ítems

5. Infraestructures, accessos i transport
6. Parc de l'habitatge
7. Serveis locals i generals
8. Espais públics i forma urbana
9. Activitats i dinàmiques socials
10. Patrimoni arquitectònic, natural i cultural

Conclusions

11. Plànol DAFO de l'àmbit (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats)
12. Plànol interpretatiu: punts, línies i plans significatius.

Escales de treball: 100.000, 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 i esquemes sense escala.

Consulteu: http://www.icc.cat/appdownloads/

E2 - PROPOSTA ESTRATÈGICA

El segon exercici planteja la proposta global de l'àmbit de caire estratègic. Cal justificar bé el projecte a partir del DAFO definit en l'anterior exercici. La proposta ha de ser multifuncional i abastar tot l'escenari de treball, de manera que cal especificar les diferentes intervencions que es plantegen i valorar-ne la seva escala i la seva rellevància dins d'un discurs coherent i global d'intervenció. Cal entendre doncs l'estratègia com un sumatori d'intervencions de distinta naturalesa, ja sigui pel tipus d'escala, per la seva posició i per la seva importància dins del discurs. Ha d'incloure com a mínim:

1. Definició de punts, línies i plans d'intervenció.
2. Posicionament vers l'habitatge, els serveis, les infraestructures, les noves economies, el patrimoni i els usos del sòl.

Escales de treball: 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 i esquemes sense escala.

E3 – PROPUESTA SINGULAR

El tercer ejercicio propone el desarrollo más detallado de un sector de la propuesta estratégica planteada en el segundo ejercicio. Por lo tanto, será necesario explicar sus objetivos y su encaje dentro de la estrategia general del ámbito. En consecuencia, se requerirá un cambio de escala y una definición más precisa de la propuesta. Sin embargo, la propuesta deberá demostrar su implicación y trascendencia en diferentes aspectos de su configuración. Este ejercicio tendrá, por lo tanto, un compromiso formal más acentuado que el ejercicio anterior. Deberá incluir, como mínimo:

1. Objetivos y encaje dentro de la estrategia del E2.
2. Definición del contenido del proyecto.
3. Derivadas y sinergias.
4. Relación con la planificación vigente.
5. Vinculación y sinergias con los elementos urbanísticos planteados en el curso.
6. Agentes implicados y fases de desarrollo.

Escalas de trabajo: 10.000, 5.000, 2.000, 1.000 y esquemas sin escala.

E4 – RE-ESCALADO

El último ejercicio busca recuperar la amplia escala territorial y relacionar los diferentes proyectos planteados en cada uno de los 6 grupos de taller. El objetivo es razonar sobre el papel de cada uno de los tres escenarios de trabajo y buscar una comprensión holística del problema de los núcleos urbanos y rurales y de sus complicidades y sinergias en el territorio. Será necesario establecer consensos dentro de las diferentes propuestas existentes para cada escenario y discutir su pertinencia dentro de una lectura territorial global que abarque conjuntamente y de manera simultánea todos los escenarios. Por lo tanto, será necesario reestudiar el impacto sobre los diferentes análisis DAFO y será también necesario redefinir y/o reevaluar las estrategias.

Las escalas de trabajo para este ejercicio son: 100.000, 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 y esquemas sin escala.

3 – SINGULAR PROPOSAL

This third exercise proposes more detailed development of a sector of the strategic proposal made in the second exercise. The objectives of the proposal and its place in the general strategy in the area must be explained. A change of scale and more careful definition of the proposal will therefore be necessary. However, the proposal must show the involvement and importance of the elements in its configuration. This exercise will have a level of formality that is more pronounced than in the previous one. It must include at least:

1. Objectives and how the proposal fits into the E2 strategy
2. Definition of the project content
3. Derivates and synergies
4. Relation to the current planning
5. Links and synergies with the urban items addressed in the course
6. Agents involved and development phases

Work scales: 10,000, 5,000, 2,000, 1,000 and schemes without scale

E4 – RE-SCALE

The last exercise focuses on the broad territorial scale and links the projects proposed in each of the six workshop groups. The aim is to think about the role of each of the three working scenarios, and to seek a holistic understanding of the problem of urban and rural towns and their mutual understanding and synergies in the territory. Consensus must be established within the existing proposals for each scenario, and the relevance of each proposal will be discussed within a global territorial interpretation that encompasses all scenarios jointly and simultaneously. The impact on the various SWOT analyses will therefore need to be re-examined, and strategies will need to be redefined and/or re-evaluated.

Work scales: 100,000, 40,000, 20,000, 10,000, 5,000 and schemes without scale

E3 - PROPOSTA SINGULAR

Aquest tercer exercici proposa el desenvolupament més pormenoritzat d'un sector de la proposta estratègica plantejada en el segon exercici. Cal per tant explicar els seus objectius i el seu encaix dins de l'estratègia general de l'àmbit. Conseqüentment és necessari un canvi d'escala i una definició més acurada de la proposta. La proposta ha de demostrar, malgrat això, la seva implicació i trascendència en diferents ítems en la seva configuració. Aquest exercici té, per tant, un compromís formal més accentuat que l'anterior exercici. Ha d'incloure, com a mínim:

1. Objectius i encaix dins de l'estratègia de l'E2.
2. Definició del contingut del projecte.
3. Derivades i sinèrgies.
4. Relació vers el planejament vigent.
5. Vinculació i sinèrgies vers els ítems urbanístics plantejats en el curs.
6. Agents implicats i fases de desenvolupament.

Escales de treball: 10.000, 5.000, 2.000, 1.000 i esquemes sense escala.

E4 - RE-ESCALAT

El darrer exercici prenté recuperar l'àmplia escala territorial, i posar en relació els diferents projectes plantejats en cada un dels 6 grups de taller. L'objectiu és raonar sobre el paper de cada un dels tres escenaris de treball, i buscar una comprensió holística del problema dels nuclis urbans i rurals i de les seves complicitats i sinèrgies en el territori. Cal per tant establir consensos dins les diferentes propostes existents per a cada escenari, i cal també discutir-ne la seva pertinència dins una lectura territorial global que abasti conjuntament i de manera simultània tots els escenaris. Per tant, és necessari reestudiat, l'impacte sobre els diferents anàlisis DAFO, i és també necessari redefinir i/o reavaluar les estratègies.

Escales de treball: 100.000, 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 i esquemes sense escala.

AVALUACIÓ

Per tal de poder aprovar el curs en l'avaluació continuada, caldrà haver entregat tots els exercicis que es plantegen. La ponderació dels treballs és com segueix:

Activitats sessions teòriques	15%
Exercicis	15% + 15% + 25% + 15%
Panell A1	15%

Tareas complementarias

Además de las actividades programadas, pueden presentar un portafolio elaborado para mejorar la calificación. Este documento debe estar debidamente organizado e incluir los apuntes de las sesiones teóricas, sus diferentes actividades, así como textos y materiales que les hayamos facilitado. También deberá contener reflexiones personales sobre estos contenidos, así como aportaciones personales, teniendo en cuenta que las reflexiones que ustedes realicen sobre estos contenidos pueden significar llegar a un conocimiento profundo sobre la disciplina y los conocimientos que van adquiriendo. Se proporciona una plantilla para elaborar este documento en el siguiente enlace:

https://sites.google.com/upc.edu/urbanistica6/

En ella se incluyen los criterios que deben tener en cuenta para su elaboración. No es necesario presentarlo en Google Sites, pueden utilizar cualquier otra plataforma (de hecho, recomendamos la plataforma WIX). Este e-Portafolio elaborado debe entenderse como una herramienta de aprendizaje y, como tal, debe ser actualizado y trabajado a lo largo de la asignatura. Dependiendo de su calidad, puede sumar hasta 2 puntos a la nota final del curso. Sin embargo, en ningún caso servirá para aprobar la asignatura.

Complementary tasks

In addition to the programmed activities, students can present a detailed portfolio to increase their marks. This document must be properly organized, and must include notes from the theoretical sessions and activities, and texts and material provided by the teaching staff. In addition, it must contain the students' own reflections on these contents and personal contributions, since these show a thorough knowledge of the discipline and the knowledge the students are acquiring. A template is provided to prepare this document:

https://sites.google.com/upc.edu/urbanistic6/

It includes the criteria that students must take into account for its preparation. Students do not need to present it in GoogleSites. Any other platform can be used (we recommend the WIX platform). This e-portfolio is considered a learning tool, and as such it must be updated and worked on during the course of the subject. Depending on its quality, it can add up to 2 points to the final course mark. Under no circumstances will it serve to pass the subject on its own.

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

La bibliografía sobre el desarrollo rural es escasa y bastante dispersa. En cualquier caso, pueden encontrar información en la siguiente documentación:

- Ignasi Aldomà et alt.: Atles del món rural 2022, Cèltica Impressió, 2022.
- OECD: Rural Well-being. Geography of Opportunities, OECD Rural Studies, 2020.
- Desarrollo Rural: https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/temas/default.aspx
- Eurostat: Methodological manual on territorial typologies, Manuals and Guidelines, 2018.
- European Network for Rural Developement: Long-Term vision for Rural Areas, EU Rural Review 32, 2021.
- Eduard Trepat: Atles de la Nova Ruralitat, edició del 2009 i del 2015, Fundació del Món Rural.
- Portal sobre Smart Villages: https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_es
- Vanessa Miriam Carlow: Ruralism. The Future of Villages and small Towns in an Urbanizing World, Institute for Sustainable Urbanism ISU (Eds.), 2016.
- Observatori del Món Rural 2020, Fundació del Món Rural.

BASIC BIBLIOGRAPHY

The bibliography on rural development is scarce and quite scattered. Information can be found in the following documents:

- Ignasi Aldomà et alt.: Atles del món rural 2022, Cèltica Impressió, 2022.
- OECD: Rural Well-being. Geography of Opportunities, OECD Rural Studies, 2020.
- Desarrollo Rural: https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/temas/default.aspx
- Eurostat: Methodological manual on territorial typologies, Manuals and Guidelines, 2018.
- European Network for Rural Developement: Long-Term vision for Rural Areas, EU Rural Review 32, 2021.
- Eduard Trepat: Atles de la Nova Ruralitat, edició del 2009 i del 2015, Fundació del Món Rural.
- Portal sobre Smart Villages: https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_es
- Vanessa Miriam Carlow: Ruralism. The Future of Villages and small Towns in an Urbanizing World, Institute for Sustainable Urbanism ISU (Eds.), 2016.
- Observatori del Món Rural 2020, Fundació del Món Rural.

Tasques complementàries

A més de les activitats programades, podeu presentar un portfoli elaborat per tal de pujar la nota. Aquest document caldrà que estigui degudament endreçat, i haurà d'incloure els apunts de les sessions teòriques i les vostres diferents activitats, així com textos i material que us puguem facilitar. A més haurà de contenir unes reflexions pròpies sobre aquests continguts, així com aportacions personals, tenint en compte que les reflexions que vosaltres podeu fer a aquests continguts pot significar arribar a un coneixement profund sobre la disciplina i els coneixements que aneu adquirint. Es facilita una plantilla per poder elaborar aquest document:
https://sites.google.com/upc.edu/urbanistica6/

En ella s'inclouen els criteris que heu de tenir en compte per a la seva elaboració. No necessàriament cal presentar-ho en Google Sites, podeu emprar qualsevol altra plataforma (de fet us recomanem la plataforma WIX). Aquest e-Portfoli elaborat cal entendre'l com a una eina d'aprenentatge, i com a tal cal anar actualitzant-lo i treballant en el decurs de l'assignatura. En funció de la seva qualitat, pot arribar a sumar fins a 2 punts la nota final de curs. En cap cas però servirà per aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA

La bibliografia sobre el desenvolupament rural és escassa i força dispersa. En qualsevol cas, podeu trobar informació en la següent documentació:

- Ignasi Aldomà et alt.: *Atles del món rural 2022*, Cèltica Impressió, 2022.
- OECD: ***Rural Well-being.*** *Geography of Opportunities,* OECD Rural Studies, 2020.
- Desarrollo Rural: https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/temas/default.aspx
- Eurostat: *Methodological manual on territorial typologies,* ***Manuals and Guidelines***, 2018.
- European Network for Rural Developement: *Long-Term vision for Rural Areas*, EU Rural Review 32, 2021.
- *Atles de la Nova Ruralitat,* edició del 2009 i del 2015, Fundació del Món Rural.
- Portal sobre Smart Villages: https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_es
- Vanessa Miriam Carlow: *Ruralism. The Future of Villages and small Towns in an Urbanizing World,* Institute for Sustainable Urbanism ISU (Eds.), 2016.
- Observatori del Món Rural 2020, Fundació del Món Rural.

U6t

RURBANISME o el reequilibri del territori

CURS 2022-2023

OBJECTIU

Aproximació i reflexió sobre els equilibris territorials, a partir de la lectura atenta sobre les complicitats entre els nuclis rurals i els nuclis urbans del territori.

CONTINGUT TEÒRIC

1. *Les sinèrgies entre els nuclis rurals i els urbans.*
2. *Els nuclis rurals: singularitats i dinàmiques.*
3. *L'impacte del COVID.*
4. *Referents teòrics i exemples pràctics.*
5. *El paper de la mobilitat, l'habitatge, els serveis, les economies, l'espai públic i el patrimoni.*

El contingut teòric es traduirà en uns petits exercicis individuals (T)

E1 – RECONEIXEMENT – 3 Escenaris

Grups de 4

Anàlisi del territori (un dels 3), abordant les següents temàtiques: (1) relleu i hidrologia, (2) distribució de la població i dinàmiques, (3) planejament vigent, (4) participació local, (5) mobilitat, (6) habitatge, (7) serveis, (8) espais públics, (9) activitats i (10) patrimoni.
Resultats conclusius: paper en el context territorial, anàlisi DAFO de l'àmbit, i avantatges i inconvenients.

- Escales: 100.000, 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 i esquemes sense escala.

E2 – PROPOSTA ESTRATÈGICA

Grups de 2

Proposta de l'àmbit de caire estratègic.
Justificació de la proposta a partir del DAFO de l'E1.
Definició de punts, línies i plans d'intervenció.
Posicionament vers l'habitatge, els serveis, les infraestructures, les economies, patrimoni i els usos del sòl.

- Escales: 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 i esquemes sense escala.

E3 – PROPOSTA SINGULAR

Grups de 2

Objectius i encaix dins de l'estratègia de E2.
Definició del contingut del projecte.
Derivades i sinèrgies.
Relació vers el planejament vigent.
Agents implicats i fases de desenvolupament.

- Escales: 10.000, 5.000, 2.000, 1.000 i esquemes sense escala.

E4 – RE-ESCALAT

Grups de 2

Encaix vers l'estratègia global i consens en E2.
Impacte sobre l'anàlisi DAFO. Redefinició de les estratègies i encaix en els escenaris.

- Escales: 100.000, 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 i esquemes sense escala.

P – PANELL A1

Grups de 2

Elaboració d'un A1 d'un exemple de referència.

E1	E2	E3	E4	P	T
15%	15%	25%	15%	15%	15%

RURBANISME o el reequilibri del territori

Urbanística 6 tardes - Curs 2022/2023

1 9/10 feb	dj	T1 Presentació - Problemàtiques i escenaris	T1
	dv	Taller	
11 feb	ds	Visita	
2 16/17 feb	dj	T2 Ítems	T2
	dv	Taller	
3 23/24 feb	dj	T3 Els agents públics	T3
	dv	Taller	
4 2/3 mrç	dj	T4 Referents / T5 Economies rurals	T4
	dv	Entrega E1 - Correcció	
5 9/10 mrç	dj	T6 Projecte Odisseu / T7 Serveis ecosistèmics	T5
	dv		
6 16/17 mrç	dj	T8 Centres rurals / T9 La residència al món rural i noves maneres d'habitar	T6
	dv	Taller	
7 23/24 mrç	dj	T10 Nuclis rurals i ecologia / T11 Paisatges culturals	T7
	dv	Entrega E2 i Panell A1 - Correcció	
8 30/31 mrç	dj	T12 Panells A1	T8
	dv	Taller	
-		Setmana Santa	
9 13/14 abr	dj	T13 Panells A1	T9
	dv	Taller	
10 20/21 abr	dj	T14 Panells A1	T10
	dv	Taller	
11 27/28 abr	dj	Taller	
	dv	Entrega E3 - Correcció	
12 4/5 maig	dj	Taller	
	dv	Taller	
13 11/12 maig	dj	Taller	
	dv	Entrega E4 - Correcció	
14 18/19 maig	dj	Taller Discussió transversal sobre els escenaris	
	dv	Conclusió	

Examen final / Lliurament exercicis refets dj 1/6/2023

ına transversal

U6R
U6t
U6t

SESSIONS TEÒRIQUES

El tejido rural manifiesta una intricada trama de complejidad, donde convergen diversas temáticas que se entrelazan e influyen continuamente. Además, estas dinámicas se despliegan sobre territorios extremadamente heterogéneos y únicos. Por esta razón, el enfoque más efectivo para introducir al estudiante en los escenarios rurales es mediante el abordaje de temáticas específicas y cuidadosamente elegidas. Esto facilitará, al final del curso, la obtención de una visión global que se aproxime lo suficiente a los contenidos y problemáticas que definen el mundo rural.

Con este objetivo, las sesiones teóricas han sido diseñadas con una estructura que inicialmente introduce a los estudiantes de manera más generalista, para posteriormente enfocarse en temáticas más concretas y específicas. Los contenidos teóricos que se han concebido para alcanzar este propósito se distribuyen de la siguiente manera:

T1 - Presentación - Problemáticas y escenarios del suelo rural
T2 - Los ítems a considerar en las estrategias rurales
T3 - La mirada desde la administración pública
T4 - Referentes teóricos y urbanos
T5 - Economías rurales
T6 - El proyecto Odisseu
T7 - Servicios ecosistémicos de los núcleos rurales
T8 - Centros rurales. Conceptos, retos y estrategias.
T9 - La residencia en el mundo rural y nuevas maneras de habitar.
T10 - Los núcleos rurales y la ecología
T11 - Paisajes culturales. El patrimonio como nuevo modelo de desarrollo
T12 en T14 - Proyectos de intervención sobre el suelo rural (P)

Algunas de estas sesiones coinciden con las que se publicaron en la primera edición de esta colección, de manera que no las hemos incorporado en este libro (las encontraréis en Rurbanisme o el reequilibri del territori. Berguedà - Lluçanès - Alt Bages, 2023, Vol.1, Llar Digital ediciones, https://upcommons.upc.edu/handle/2117/395048). Hemos reproducido en esta edición sólo las nuevas sesiones, y hemos incorporado algunos nuevos contenidos que nos han parecido más relevantes.

The rural fabric manifests an intricate web of complexity, where various themes converge that are continuously intertwined and influenced. In addition, these dynamics unfold over extremely heterogeneous and unique territories. For this reason, the most effective approach to introduce the student to rural scenarios is by addressing specific and carefully chosen topics. This will facilitate, at the end of the course, the obtaining of a global vision that is sufficiently close to the contents and problems that define the rural world.

With this objective, the theoretical sessions have been designed with a structure that initially introduces students in a more general way, to later focus on more specific and specific topics. The theoretical contents that have been conceived to achieve this purpose are distributed as follows:

T1 - Presentation - Problems and scenarios of rural land
T2 - The items to be considered in rural strategies
T3 - The view from the public administration
T4 - Theoretical and urban references
T5 - Rural economies
T6 - The Odisseu Project
T7 - Ecosystem services in rural areas
T8 - Rural centres. Concepts, challenges and strategies.
T9 - Living in the rural world and new ways of living.
T10 - Rural centres and ecology
T11 - Cultural landscapes. Heritage as a new model of development
T12 to T14 - Rural land intervention projects (P)

Some of these sessions coincide with those published in the first edition of this collection, so we have not incorporated them into this book (you can find them at Rurbanisme o el reequilibri del territori. Berguedà - Lluçanès - Alt Bages, 2023, Vol.1, Llar Digital edicions, https://upcommons.upc.edu/handle/2117/395048). We have reproduced in this edition only the new sessions, and we have incorporated some new contents that we have found more relevant.

SESSIONS TEÒRIQUES

El teixit rural manifesta una intricada trama de complexitat, on convergeixen diverses temàtiques que s'entrellacen i influeixen contínuament. A més, aquestes dinàmiques es despleguen sobre territoris extremadament heterogenis i únics. Per aquesta raó, l'enfocament més efectiu per introduir l'estudiant als escenaris rurals és mitjançant l'abordatge de temàtiques específiques i curosament triades. Això facilitarà, al final del curs, l'obtenció d'una visió global que s'aproximi prou als continguts i problemàtiques que defineixen el món rural.
Amb aquest objectiu, les sessions teòriques han estat dissenyades amb una estructura que inicialment introdueix els estudiants de manera més generalista, per posteriorment enfocar-se en temàtiques més concretes i específiques. Els continguts teòrics que s'han concebut per assolir aquest propòsit es distribueixen de la següent manera:

T1- Presentació- Problemàtiques i escenaris del sòl rural
T2- Els ítems a considerar en les estratègies rurals
T3- La mirada des de l'administració pública
T4- Referents teòrics i urbans
T5- Economies rurals
T6- El projecte Odisseu
T7- Serveis ecosistèmics dels nuclis rurals
T8- Centres rurals. Conceptes, reptes i estratègies.
T9- La residència al món rural i noves maneres d'habitar.
T10- Els nuclis rurals i l'ecologia
T11- Paisatges culturals. El patrimoni com a nou model de desenvolupament
T12 a T14- Projectes d'intervenció sobre el sòl rural (P)

Algunes d'aquestes sessions coincideixen amb les que es varen publicar en la primera edició d'aquesta col·lecció, de manera que no les hem incorporat en aquest llibre (les trobareu a Rurbanisme o el reequilibri del territori. Berguedà- Lluçanès- Alt Bages, 2023, Vol.1, Llar Digital edicions, https://upcommons.upc.edu/handle/2117/395048). Hem reproduït en aquesta edició només les noves sessions, i hem incorporat alguns nous continguts que ens han semblat més rellevants.

Contextualización y motivación

El territorio rural es altamente complejo y diverso, aunque se pueda pensar que sus dinámicas distan de ser tan complicadas como en el medio urbano. Además, la percepción del mundo rural es muy subjetiva, social y culturalmente poliédrica, y muy dependiente de las dinámicas económicas derivadas de escalas superiores. Es un espacio muy rico en singularidades y patrimonio, con elementos endémicos que le son propios que definen su carácter, y que lo hacen especialmente atractivo para escapar de la ciudad, pero también muestra disfuncionalidades y patologías que a menudo lo hacen poco atractivo para vivir en él.

Pero no deberíamos caer en la tentación de leer el suelo rural como una realidad alejada y contraria a las ciudades intermedias o más consolidadas, sino que es imprescindible entender que ambas realidades forman parte de un sistema único y comprensible, y que es sólo a partir de esta lectura sistémica, atenta e intencionada del territorio cuando seremos capaces de entrever estrategias de mejora para el entorno rural. Es por tanto evidente que para abordar las dificultades y especificidades de nuestros asentamientos rurales hay que tener en cuenta el territorio en su globalidad, entendiendo las sinergias que se generan entre estos asentamientos y las ciudades medias próximas.

Contextualization and motivation

The rural territory is highly complex and diverse, although one might think that its dynamics are far from being as complicated as in the urban environment. In addition, the perception of the rural world is very subjective, socially and culturally multifaceted, and highly dependent on the economic dynamics derived from higher scales. It is a space very rich in singularities and heritage, with endemic elements that define its character, and that make it especially attractive to escape from the city, but also shows dysfunctionalities and pathologies that often make it unattractive to live in.

But we should not fall into the temptation to read rural land as a reality distant and contrary to intermediate or more consolidated cities, but it is essential to understand that both realities are part of a single and understandable system, and that it is only from this systemic, attentive and intentional reading of the territory that we will be able to glimpse improvement strategies for the rural environment. It is therefore evident that to address the difficulties and specificities of our rural settlements it is necessary to take into account the territory as a whole, understanding the synergies that are generated between these settlements and the nearby medium-sized cities.

CONTEXTUALITZACIÓ I MOTIVACIÓ

Jordi Franquesa

El territori rural és altament complex i divers, malgrat que hom pugui pensar que les seves dinàmiques disten de ser tan complicades com en el medi urbà. A més, la percepció del món rural és molt subjectiva, social i culturalment polièdrica, i molt depenent de les dinàmiques econòmiques derivades d'escales superiors. És un espai molt ric en singularitats i patrimoni, amb elements endèmics que li són propis que en defineixen el seu caràcter, i que el fan especialment atractiu per escapar de la ciutat, però també mostra disfuncionalitats i patologies que sovint el fan poc atractiu per viure-hi. Però no hauríem de caure en la temptació de llegir el sòl rural com una realitat allunyada i contrària a les ciutats intermitges o més consolidades, sinó que és imprescindible entendre que ambdues realitats formen part d'un sistema únic i comprensible, i que és només a partir d'aquesta lectura sistèmica, atenta i intencionada del territori quan serem capaços d'entreveure estratègies de millora per a l'entorn rural. És per tant evident que per abordar les dificultats i especificitats dels nostres assentaments rurals cal tenir en compte el territori en la seva globalitat, entenent les sinèrgies que es generen entre aquests assentaments i les ciutats mitjanes properes.

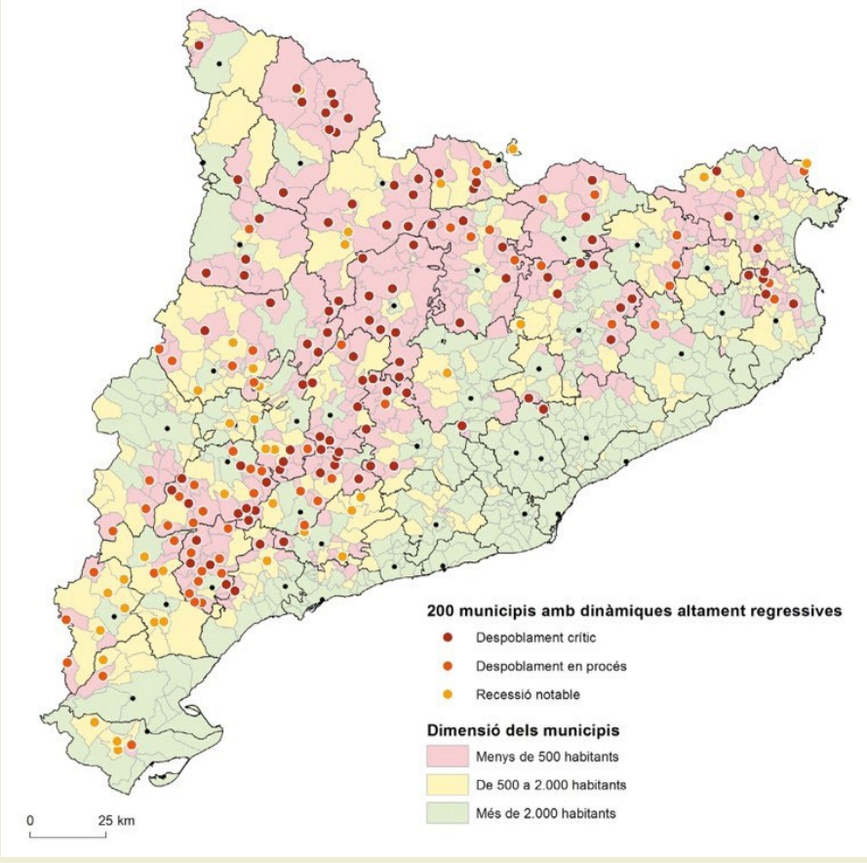

Figura 1. Municipis a la cua de la dinàmica demogràfica i econòmica, 2019. Font: Aldomà (2022).

La motivación de la elaboración de este trabajo parte de la inquietud que despierta una sencilla mirada sobre los municipios catalanes que tienen dinámicas económicas altamente regresivas, y que sufren problemas de despoblamiento. Si nos fijamos en el plano de la figura 1, podemos darnos cuenta de la magnitud del problema. Podemos reconocer cómo buena parte del territorio muestra muchos municipios en episodios regresivos, e incluso podemos constatar que no todos estos núcleos son de menos de 1.000 habitantes, sino que podemos encontrar algunos que superan los 3.000, donde podemos identificar sustratos en los que la población es envejecida y la actividad económica escasa. Es necesario pues reflexionar sobre esta realidad, hacer una lectura atenta, diagnosticar sus patologías, y buscar estrategias para poder revertir estas tendencias y reequilibrar debidamente el territorio bajo los criterios de sostenibilidad ecológica, dinamización económica y cohesión social.

The motivation for the elaboration of this work is based on the concern that awakens a simple look at Catalan municipalities that have highly regressive economic dynamics, and that suffer from depopulation problems. If we look at the plane in Figure 1, we can realize the magnitude of the problem. We can recognize how a large part of the territory shows many municipalities in regressive episodes, and we can even see that not all these nuclei are less than 1,000 inhabitants, but we can find some that exceed 3,000, where we can identify substrates in which the population is aged and economic activity scarce. It is therefore necessary to reflect on this reality, make a careful reading, diagnose its pathologies, and look for strategies to be able to reverse these trends and properly rebalance the territory under the criteria of ecological sustainability, economic dynamization and social cohesion.

Algunos datos globales

Durante la segunda mitad del siglo xx, los debates sobre el urbanismo se han centrado especialmente sobre los crecimientos y las transformaciones de las ciudades, mientras que las discusiones asociadas a la dinamización del territorio rural no han ido mucho más allá de los aspectos vinculados a la producción agraria y sus derivadas. Esta aproximación sin duda simplista ha dejado de lado o en segundo término aspectos tan importantes como la preservación del medio, el patrimonio, la protección de los recursos o las importantes aproximaciones económicas y especialmente sociales de estos territorios. Hemos vivido sin embargo un cambio de tendencia, especialmente a inicios de este siglo, donde los impactos del crecimiento urbano, los cambios y embates demográficos, los nuevos usos, la tecnificación de la producción agraria, la revalorización de los paisajes naturales y del patrimonio arquitectónico y cultural o el cambio climático han espoleado la atención sobre el medio rural como baza clave para el planeamiento del siglo XXI.

Efectivamente, el suelo rural es, en los años que tienen que venir, un activo fundamental para el futuro de nuestros entornos de vida. Según los datos de la Organización para la Cooperación Económica y el Desarrollo (OECD), un cuarto de la población que abarca sus países miembros, y en concreto Europa, América del Norte y Australia, viven mayoritariamente en ámbitos rurales, definidos en términos de bajas densidades poblacionales y por la ausencia de centros urbanos significativos. Otra cuarta parte vive en zonas intermedias, en sectores periféricos en las ciudades, en sectores muy sensibles a los cambios medioambientales, económicos y sociales, y donde aumentan las demandas por los recursos y atractivos de los medios rurales. Y lo que es más, cerca del 85% del suelo es territorio rural. Cómo utilizar este suelo y velar por los intereses colectivos, por sus necesidades y demandas, es sin duda la clave del reto rural.

Según los datos más recientes, del total de los 947 municipios de que consta Cataluña, más de tres cuartas partes no llegan a los 5.000 habitantes, cubriendo una superficie de dos terceras partes del país, y suponen sin embargo un 10% de la población catalana. Estos datos nos indican que buena parte del territorio tiene un marcado carácter rural (Aldomà, 2022). Pero es precisamente esta parte del territorio (y la gente que vive en él) lo que nos proporciona la mayoría de nuestros recursos: comida, agua, madera, energía, metales, minerales y otros bienes imprescindibles para la colectividad y que hacen que nuestra vida sea posible. Y es también fuente de la belleza natural, de la diversidad de flora y fauna y suelo de culturas ancestrales y de un patrimonio inestimable.

Some global data

During the second half of the twentieth century, debates on urban planning have focused especially on the growth and transformation of cities, while the discussions associated with the revitalization of rural territory have not gone much further than aspects linked to agricultural production and its derivatives. This undoubtedly simplistic approach has left aside or in the background aspects as important as the preservation of the environment, heritage, the protection of resources or the important economic and especially social approaches of these territories. We have experienced, however, a change of trend, especially at the beginning of this century, where the impacts of urban growth, demographic changes and onslaughts, new uses, the technification of agricultural production, the revaluation of natural landscapes and architectural and cultural heritage or climate change have spurred attention on the rural environment as a key link for twenty-first century planning.

Indeed, rural land is, in the years to come, a fundamental asset for the future of our living environments. According to data from the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), a quarter of the population that covers its member countries, and specifically Europe, North America and Australia, live mainly in rural areas, defined in terms of low population densities and the absence of significant urban centers. Another quarter live in intermediate areas, in sectors peripheral to cities, in sectors that are very sensitive to environmental, economic and social changes, and where demands for resources and the attractiveness of rural areas are increasing. What's more, about 85% of the land is rural territory. How to use this land and look after collective interests, their needs and demands, is undoubtedly the key to the rural challenge.

According to the most recent data, of the total of 947 municipalities in Catalonia, more than three quarters do not reach 5,000 inhabitants, covering an area of two thirds of the country, and nevertheless represent 10% of the Catalan population. These data indicate that much of the territory has a marked rural character (Aldomà, 2022). But it is precisely this part of the territory (and the people who live in it) that provides us with most of our resources: food, water, wood, energy, metals, minerals and other essential goods for the community and that make our life possible. It is also a source of natural beauty, the diversity of flora and fauna and soil, ancestral cultures and an invaluable heritage.

La motivació de l'elaboració d'aquest treball parteix de la inquietud que desperta una senzilla mirada sobre els municipis catalans que tenen dinàmiques econòmiques altament regressives, i que pateixen problemes de despoblament. Si ens fixem en el plànol de la figura 1, podem donar-nos compte de la magnitud del problema. Podem reconèixer com bona part del territori mostra molts municipis en episodis regressius, i fins i tot podem constatar que no tots aquests nuclis són de menys de 1.000 habitants, sinó que podem trobar alguns que superen els 3.000, on podem identificar substrats en què la població és envellida i l'activitat econòmica escassa. Cal doncs reflexionar sobre aquesta realitat, fer-ne una lectura atenta, diagnosticar-ne les seves patologies, i cercar estratègies per poder revertir aquestes tendències i reequilibrar degudament el territori sota els criteris de sostenibilitat ecològica, dinamització econòmica i cohesió social.

Algunes dades globals

Durant la segona meitat del segle xx, els debats sobre l'urbanisme s'han centrat especialment sobre els creixements i les transformacions de les ciutats, mentre que les discussions associades a la dinamització del territori rural no han anat molt més enllà dels aspectes vinculats a la producció agrària i les seves derivades. Aquesta aproximació sens dubte simplista ha deixat de banda o en segon terme aspectes tan importants com la preservació del medi, el patrimoni, la protecció dels recursos o les importants aproximacions econòmiques i especialment socials d'aquests territoris. Hem viscut però un canvi de tendència, especialment a inicis d'aquest segle, on els impactes del creixement urbà, els canvis i embats demogràfics, els nous usos, la tecnificació de la producció agrària, la revalorització dels paisatges naturals i del patrimoni arquitectònic i cultural o el canvi climàtic han esperonat l'atenció sobre el medi rural com a baula clau per al planejament del segle XXI.

Efectivament, el sòl rural és, en els anys que han de venir, un actiu fonamental per al futur dels nostres entorns de vida. Segons les dades de l'Organització per la Cooperació Econòmica i el Desenvolupament (OECD), un quart de la població que abasta els seus països membres, i en concret Europa, Amèrica del Nord i Austràlia, viuen majoritàriament en àmbits rurals, definits en termes de baixes densitats poblacionals i per l'absència de centres urbans significatius. Un altra quarta part viu en zones intermitges, en sectors perifèrics a les ciutats, en sectors molt sensibles als canvis mediambientals, econòmics i socials, i on augmenten les demandes pels recursos i atractius dels medis rurals. I el que és més, prop del 85% del sòl és territori rural. Cóm emprar aquest sòl i vetllar pels interessos col·lectius, per les seves necessitats i demandes, és sens dubte la clau del repte rural.

Segons les dades més recents, del total dels 947 municipis de què consta Catalunya, més de tres quartes parts no arriben als 5.000 habitants, cobrint una superfície de dues terceres parts del país, i suposen tanmateix un 10% de la població catalana. Aquestes dades ens indiquen que bona part del territori té un marcat caràcter rural (Aldomà, 2022). Però és precisament aquesta part del territori (i la gent que viu en ell) el que ens proporciona la majoria dels nostres recursos: menjar, aigua, fusta, energia, metalls, minerals i altres béns imprescindibles per a la col·lectivitat i que fan que la nostra vida sigui possible. I és també font de la bellesa natural, de la diversitat de flora i fauna i sòl de cultures ancestrals i d'un patrimoni inestimable.

Significado por rural

El origen etimológico de la palabra "rural" proviene por un lado de la raíz del latín ruso o ruris, que significa "campo", y por otro del sufijo al, que indica que es "relativo" o "que pertenece a". La palabra latina ruralis proviene del latín post clásico, y que se empleó para referirse al territorio rural de una manera más específica, para sustituir tal vez la palabra rusticus, que tenía entonces un significado más peyorativo, atribuyéndose a una persona más bien simple. Este prejuicio es desgraciadamente todavía extendido, pero sin embargo, y como veremos, podemos tener la certeza de la inapelable complejidad del territorio rural; pero aún más, de su extraordinario potencial para abordar los retos contemporáneos relativos a la sostenibilidad, al equilibrio económico y social y a la calidad de vida.

El término ruralidad hay que concebirlo como un concepto absolutamente poliédrico y multidimensional, y que puede tener diferentes acepciones en función de la temática que se aborde. En función de ello podremos encontrar una definición más cuidadosa y pertinente. Si el debate pivota sobre sus atributos geográficos y espaciales, o sobre el uso y aprovechamiento del territorio, o sobre aspectos vinculados a los temas socio-económicos o socio-culturales, o sobre el flujo de los mercados, o de sus activos patrimoniales, seguramente podremos reconocer distintas definiciones, y que sin duda irán más allá de entender el mundo rural como simplemente "no urbano". En cualquier caso, el medio rural hay que entenderlo como un espacio social, donde vivir, trabajar y practicar el ocio, y no sólo como una base de recursos.

En efecto, los núcleos rurales tienen unos aspectos diferenciales que los hacen especialmente atractivos, y que tienen que ver con su tamaño y su "sensación de lugar", su equilibrio con el entorno natural, y con componentes identitarios bastante desarrollados donde las redes comunitarias son a menudo elaboradas e incluso sofisticadas. Pero al mismo tiempo, estos lugares deben tener una acentuada mirada hacia la globalización, deben poder encajarse en un discurso más territorial y deben ser capaces de reconocer su papel fundamental en las dinámicas económicas, sociales y culturales de escalas superiores de manera que permita una lectura más omnicomprensiva de la realidad. Es sólo a partir de esa mirada que tenta simultáneamente la escala local y la territorial y que aborda el dualismo sinérgico entre los núcleos urbanos y rurales cuando podemos darnos cuenta del verdadero significado del término "rural".

Signified by rural

The etymological origin of the word "rural" comes on one side from the root of the rus Latin or ruris, meaning "field", and on the other from the suffix al, which indicates that it is "relative" or "belonging to". The Latin word ruralis comes from the Latin post classical, and which was used to refer to the rural territory in a more specific way, to perhaps replace the word rusticus, which then had a more pejorative meaning, attributing itself to a rather simple person. This prejudice is unfortunately still widespread, but even so, and as we shall see, we can be certain of the unquestionable complexity of the rural territory; but even more, of its extraordinary potential to address contemporary challenges related to sustainability, economic and social balance and quality of life.

The term rurality must be conceived as an absolutely multifaceted and multidimensional concept, and that can have different meanings depending on the topic addressed. Based on this we can find a more accurate and relevant definition. If the debate revolves around its geographical and spatial attributes, or on the use and use of the territory, or on aspects related to socio-economic or socio-cultural issues, or on the flow of markets, or their heritage assets, surely we can recognize different definitions, and that will undoubtedly go beyond understanding the rural world as simply "non-urban". In any case, the rural environment must be understood as a social space, where to live, work and practice leisure, and not only as a base of resources.

Indeed, rural nuclei have differential aspects that make them especially attractive, and that have to do with their size and their "sense of place", their balance with the natural environment, and with highly developed identity components where community networks are often elaborate and even sophisticated. But at the same time, these places must have an accentuated view towards globalization, they must be able to fit into a more territorial discourse and they must be able to recognize their fundamental role in the economic, social and cultural dynamics of higher scales in a way that allows a more omnicomprehensive reading of reality. It is only from this perspective that he simultaneously tests the local and territorial scales, and that he addresses the synergistic dualism between urban and rural nuclei, that we can realize the true meaning of the term "rural".

Significat de rural

L'origen etimològic de la paraula "rural" prové d'una banda de l'arrel del llatí rus o ruris, que significa "camp", i de l'altra del sufix al, que indica que és "relatiu" o "que pertany a". La paraula llatina ruralis prové del llatí post clàssic, i que es va emprar per referir-se al territori rural d'una manera més específica, per substituir tal vegada la paraula rusticus, que tenia llavors un significat més pejoratiu, atribuint-se a una persona més aviat simple. Aquest prejudici és malauradament encara estès, però tot i això, i com veurem, podem tenir la certesa de la inapel·lable complexitat del territori rural; però encara més, del seu extraordinari potencial per abordar els reptes contemporanis relatius a la sostenibilitat, a l'equilibri econòmic i social i a la qualitat de vida.

El terme ruralitat cal concebre'l com un concepte absolutament polièdric i multidimensional, i que pot tenir diferents accepcions en funció de la temàtica que s'abordi. En funció d'això podrem trobar una definició més acurada i pertinent. Si el debat pivota sobre els seus atributs geogràfics i espaials, o sobre l'ús i aprofitament del territori, o sobre aspectes vinculats als temes sòcio-econòmics o sòcio-culturals, o sobre el flux dels mercats, o dels seus actius patrimonials, segurament podrem reconèixer distintes definicions, i que sens dubte aniran més enllà d'entendre el món rural com a simplement "no urbà". En qualsevol cas, el medi rural cal entendre'l com un espai social, on viure, treballar i practicar l'oci, i no només com una base de recursos.

En efecte, els nuclis rurals tenen uns aspectes diferencials que els fan especialment atractius, i que tenen a veure amb la seva mida i la seva "sensació de lloc", el seu equilibri amb l'entorn natural, i amb components identitaris força desenvolupats on les xarxes comunitàries són sovint elaborades i fins i tot sofisticades. Però al mateix temps, aquests indrets han de tenir una accentuada mirada vers la globalització, han de poder encaixar-se en un discurs més territorial i han de ser capaços de reconèixer el seu paper fonamental en les dinàmiques econòmiques, socials i culturals d'escales superiors de manera que permeti una lectura més omnicomprensiva de la realitat. És només a partir d'aquesta mirada que tempteja simultàniament l'escala local i la territorial i que aborda el dualisme sinèrgic entre els nuclis urbans i rurals quan podem adonar-nos compte del veritable significat del terme "rural".

El escenario: el binomio y los vínculos entre los núcleos rurales y urbanos

Existe a menudo la tendencia de ver los ámbitos urbanos y los rurales como antagónicos, y a entender que ambas realidades son del todo excluyentes. No hace falta decir que esta mirada no puede ser más equivocada y contraproducente, ya que sólo desde una perspectiva conjunta podremos afrontar los retos de ambas realidades. Es más, los vínculos entre el mundo rural y el mundo urbano han ganado relevancia en los recientes debates territoriales, y también a propósito de la globalización y de las nuevas tecnologías.

Es más que evidente que las áreas rurales próximas a las ciudades intermedias o a las metrópolis urbanas juegan cada vez un papel más relevante en las dinámicas económicas conjuntas, a la vez que la experiencia colectiva sobre el teletrabajo derivada de la pandemia ha implicado también a los núcleos rurales más remotos. Todos estos cambios que estamos experimentando piden aprovechar y beneficiarnos de estas tendencias para construir y desarrollar escenarios win-win tanto para los entornos urbanos como para los rurales, a partir de estrategias bien coordinadas e integradas entre todas las administraciones y jurisdicciones.

Debemos ser, por tanto, optimistas ante los problemas derivados del gap que existe entre los entornos rurales y los urbanos, pero hay todavía mucho trabajo por hacer para reducir aún más las distancias y optimizar sus sinergias. En efecto, el punto de partida en el que nos encontramos en estos momentos, aunque las expectativas de futuro puedan ser optimistas, no es demasiado alentador, en especial por dos motivos: por las densidades poblacionales de nuestro suelo rural, y por las dinámicas económicas que experimentan.

Si comparamos la distribución poblacional de los diferentes países en Europa, podemos darnos cuenta de que la densidad poblacional catalana, y por extensión española, es alarmantemente baja en relación al resto, y podemos ver que sus densidades son comparables en Finlandia o Escocia, a pesar de las mejores condiciones climáticas y geográficas (fig.2). Una mirada más próxima a la realidad catalana nos dibuja un escenario en el que la media de la densidad poblacional de Cataluña de los ámbitos rurales se sitúa en torno a 93 habitantes por kilómetro cuadrado (fig.3) (la densidad es inferior a 10 en 208 municipios), mientras que la media europea por encima de los Pirineos se sitúa en torno a 200 habitantes por kilómetro cuadrado, más del doble, o hasta 400 habitantes por kilómetro cuadrado, cuatro veces más, en los Países Bajos.

The scenario: the binomial and the links between rural and urban nuclei

There is often a tendency to see urban and rural areas as antagonistic, and to understand that both realities are completely exclusive. Needless to say, this view could not be more wrong and counterproductive, since only from a joint perspective can we face the challenges of both realities. Moreover, the links between the rural and urban worlds have gained relevance in recent territorial debates, and also regarding globalization and new technologies.

It is more than evident that rural areas close to intermediate cities or urban metropolises are playing an increasingly important role in joint economic dynamics, while the collective experience on teleworking resulting from the pandemic has also involved the most remote rural nuclei. All these changes we are experiencing require us to take advantage of and benefit from these trends to build and develop win-win scenarios for both urban and rural environments, based on well-coordinated and integrated strategies between all administrations and jurisdictions.

We must therefore be optimistic about the problems arising from the gap between rural and urban environments, but there is still much work to be done to further reduce distances and optimise synergies. In fact, the starting point we find ourselves in at the moment, although future expectations may be optimistic, is not too encouraging, especially for two reasons: due to the population densities of our rural land and the economic dynamics they are experiencing.

If we compare the population distribution of the different countries in Europe, we can realize that the population density in Catalonia, and by extension Spain, is alarmingly low in relation to the rest, and we can see that their densities are comparable to Finland or Scotland, despite the better climatic and geographical conditions (Fig.2). A closer look at the Catalan reality paints a scenario in which the average population density of Catalonia in rural areas is around 93 inhabitants per square kilometre (Fig.3) (density is less than 10 in 208 municipalities), while the European average above the Pyrenees is around 200 inhabitants per square kilometre. more than double, or as much as 400 inhabitants per square kilometer, four times as many, in the Netherlands.

L'ESCENARI: EL BINOMI I ELS VINCLES ENTRE ELS NUCLIS RURALS I URBANS

Jordi Franquesa

Existeix sovint la tendència de veure els àmbits urbans i els rurals com antagònics, i a entendre que ambdues realitats són del tot excloents. No cal dir que aquesta mirada no pot ser més equivocada i contraproduent, ja que només des d'una perspectiva conjunta podrem afrontar els reptes d'ambdues realitats. És més, els vincles entre el món rural i el món urbà han guanyat rellevància en els recents debats territorials, i també a propòsit de la globalització i de les noves tecnologies.
És més que evident que les àrees rurals properes a les ciutats intermitges o a les metròpolis urbanes juguen cada vegada un paper més rellevant en les dinàmiques econòmiques conjuntes, a la vegada que l'experiència col·lectiva sobre el teletreball derivada de la pandèmia ha implicat també als nuclis rurals més remots. Tots aquests canvis que estem experimentant demanen aprofitar i beneficiar-nos d'aquestes tendències per construir i desenvolupar escenaris win-win tant per als entorns urbans com pels rurals, a partir d'estratègies ben coordinades i integrades entre totes les administracions i jurisdiccions.

Hem de ser, per tant, optimistes davant els problemes derivats del gap que existeix entre els entorns rurals i els urbans, però hi ha encara molta feina per fer per reduir encara més les distàncies i optimitzar-ne les sinèrgies. En efecte, el punt de partida en el que ens trobem en aquests moments, malgrat que les expectatives de futur puguin ser optimistes, no es massa encoratjador, en especial per dos motius: per les densitats poblacionals del nostre sòl rural, i per les dinàmiques econòmiques que experimenten.

Si comparem la distribució poblacional dels diferents països a Europa, podem donar-nos compte de que la densitat poblacional catalana, i per extensió espanyola, és alarmantment baixa en relació a la resta, i podem veure que les seves densitats són comparables a Finlàndia o Escòcia, malgrat les millors condicions climàtiques i geogràfiques (fig.2). Una mirada més propera a la realitat catalana ens dibuixa un escenari en què la mitjana de la densitat poblacional de Catalunya dels àmbits rurals se situa al voltant de 93 habitants per quilòmetre quadrat (fig.3) (la densitat és inferior a 10 en 208 municipis), mentre que la mitjana europea per sobre dels Pirineus se situa al voltant de 200 habitants per quilòmetre quadrat, més del doble, o fins a 400 habitants per quilòmetre quadrat, quatre vegades més, als Països Baixos.

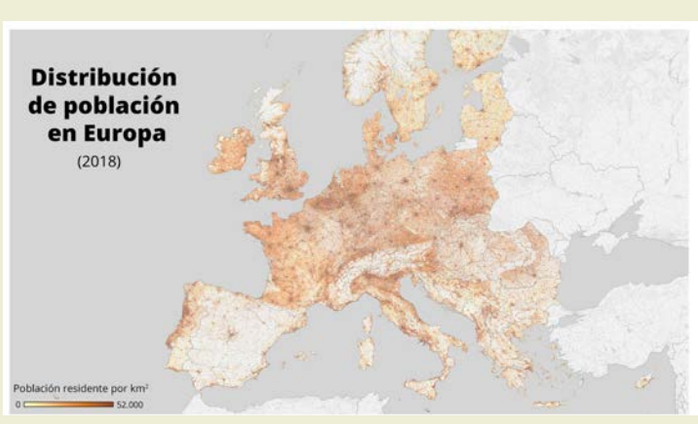

Figura 2. Distribució de la població a Europa, 2018. Font: Eurostat.

Pero evidentemente el problema no es sólo poblacional, sino lo que se deriva de este parámetro. Si nos fijamos en un plano que pretende explicar cuáles son las dinámicas económicas positivas y cuáles son de regresivas, podemos ver que más de la mitad del territorio catalán muestra preocupantes escenarios de decrecimiento, especialmente en los entornos más rurales (fig.4). Cabe destacar también que no da la sensación de que existan zonas intermedias, lo que nos permite hablar de dos "Cataluñas" bien diferentes: una poblada y enérgica económicamente, y una despoblada y recesiva. Esto pone en evidencia la grave fractura que existe entre los núcleos rurales y los núcleos urbanos en nuestro territorio, ya que si este vínculo o las sinergias entre ambas realidades estuviera mínimamente trabada, encontraríamos muchos más episodios de transición entre ellos; o dicho de otra manera, habría muchos más colores amarillos y verdes de los que podemos apreciar en el plano.

But obviously the problem is not only population, but what derives from this parameter. If we look at a map that aims to explain which are the positive and regressive economic dynamics, we can see that more than half of the Catalan territory shows worrying scenarios of degrowth, especially in more rural environments (Fig.4). It should also be noted that it does not give the impression that there are intermediate areas, which allows us to speak of two very different "Catalonias": one populated and economically energetic, and one depopulated and recessive. This highlights the serious fracture that exists between rural centres and urban centres in our territory, since if this link or the synergies between both realities were minimally hindered, we would find many more episodes of transition between them. In other words, there would be many more yellow and green colors than we can see in the map.

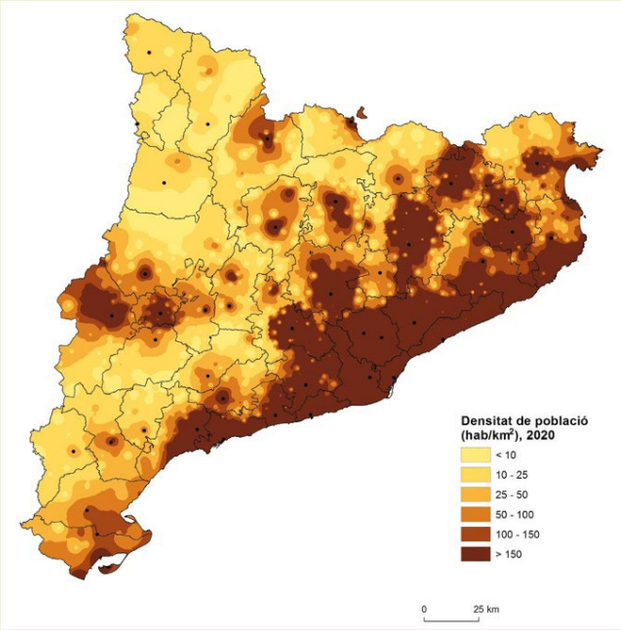

Figura 3. Població resident per km2, municipis, 2020.
Font: Aldomà (2022).

Però evidentment el problema no és només poblacional, sinó el que se'n deriva d'aquest paràmetre. Si ens fixem en un plànol que pretén explicar quines són les dinàmiques econòmiques positives i quines són de regressives, podem veure que més de la meitat del territori català mostra preocupants escenaris de decreixement, especialment en els entorns més rurals (fig.4). Cal destacar també que no dona la sensació de que existeixin zones intermitges, la qual cosa ens permet parlar de dues "Catalunyes" ben diferents: una poblada i enèrgica econòmicament, i una despoblada i recessiva. Això posa en evidència la greu fractura que existeix entre els nuclis rurals i els nuclis urbans en el nostre territori, ja que si aquest vincle o les sinèrgies entre ambdues realitats estigués mínimament travada, trobaríem molts més episodis de transició entre ells; o dit d'una altra manera, hi hauria molts més colors grocs i verds dels que podem apreciar en el plànol.

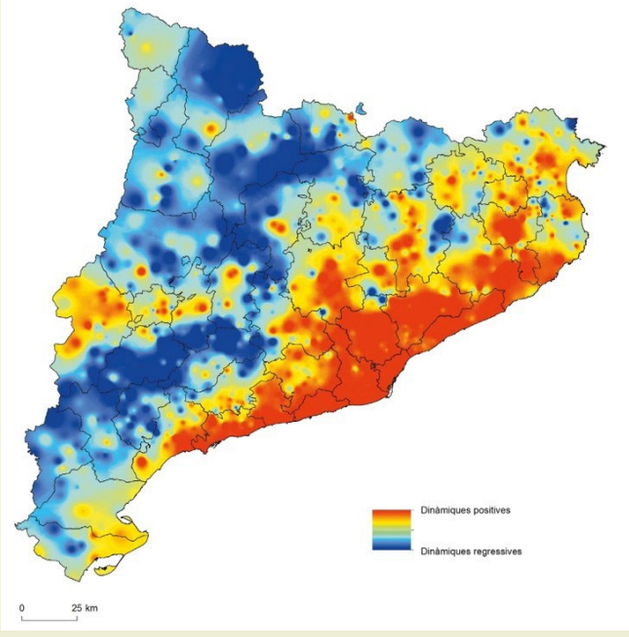

Figura 4. Valoració de la magnitud-dinamisme socioeconòmic dels municipis. Font: Aldomà (2022).

Esta distribución de las economías responde sin duda a la deslocalización de la producción, especialmente la agraria, resultado de los avances tecnológicos y de mecanización del sector, que estimula el desarraigo de estas actividades hacia el territorio que las acoge. La economía de escalas es, en este sentido, el motor que agrava este alejamiento en detrimento de los frágiles e inestimables equilibrios que aún existen entre el producto primario, las singularidades del territorio y las especificidades en muchos de los núcleos rurales y de sus comunidades.

This distribution of economies undoubtedly responds to the offshoring of production, especially agricultural production, as a result of technological advances and mechanization of the sector, which stimulates the uprooting of these activities to the territory that hosts them. The economy of scales is, in this sense, the engine that aggravates this distance to the detriment of the fragile and inestimable balances that still exist between the primary product, the singularities of the territory and the specificities in many of the rural nuclei and their communities.

1.1 El envejecimiento y el relevo generacional

Hay sin embargo más frentes abiertos, y uno de los retos más importantes es el envejecimiento poblacional. Los núcleos rurales muestran un elevado porcentaje de personas mayores, tal como se muestra en el plano de la figura 5, un plano que parece casi el negativo del de la figura 4. Se hace evidente que para garantizar adecuadas dinámicas socioeconómicas en los núcleos rurales es prioritario conseguir fijar población joven, no sólo para fortalecerlas, sino especialmente para garantizar la continuidad generacional, un tema clave para la dinamización rural y sus continuidades, ya que si a medio plazo no se asegura este relevo las consecuencias poblacionales pueden ser dramáticas. Es más, incorporar jóvenes innovadores y especializados que puedan responder a las nuevas demandas del mercado, desde la calidad de los productos a los valores añadidos que se pueden implementar, puede derivar en una producción agrícola y ganadera vibrante apoyada en las nuevas tecnologías. Cabe recordar también que el envejecimiento poblacional supone también más presión sobre las finanzas públicas, ya que pide más servicios sanitarios y menor recaudación.

Para adaptarse a los retos contemporáneos, las regiones rurales deben apoyar una cultura comunitaria vibrante y orientada a personas de todas las edades, junto con mecanismos para integrar también a las personas mayores en la economía local, o lo que se conoce por silver-economy. Las nuevas estrategias, iniciativas e innovaciones sociales que abordan la soledad de las personas mayores y sus cuidados, y la integración de las comunidades emigrantes en estas propuestas pueden ser una herramienta importante para encontrar soluciones a los retos sociales, a la fijación de la población joven, y a mejorar el bienestar de manera simultánea. Hay que recordar también que los ámbitos rurales muestran importantes desequilibrios de género, y que se hacen necesarias también estrategias efectivas para favorecer la presencia y la actividad de las mujeres en estos entornos.

1.1 Ageing and generational change

There are, however, more open fronts, and one of the most important challenges is the ageing of the population. Rural centres show a high percentage of elderly people, as shown in the map in Figure 5, a map that looks almost negative to that in Figure 4. It is evident that in order to guarantee adequate socioeconomic dynamics in rural areas, it is a priority to establish a young population, not only to strengthen them, but especially to guarantee generational continuity, a key issue for rural revitalization and its continuities, since if this relief is not ensured in the medium term, the population consequences could be dramatic. Moreover, incorporating innovative and specialized young people who can respond to the new demands of the market, from the quality of the products to the added values that can be implemented, can lead to a vibrant agricultural and livestock production supported by new technologies. It should also be remembered that the ageing of the population also means greater pressure on public finances, as it demands more health services and less revenue.

To adapt to contemporary challenges, rural regions must therefore support a vibrant, people-oriented community culture of all ages, along with mechanisms to also integrate older people into the local economy, or what is known as the silver-economy. New strategies, initiatives and social innovations addressing loneliness and care of elderly people, and the integration of migrant communities into these proposals can be an important tool for finding solutions to social challenges, fixing the young population, and improving well-being simultaneously. It should also be remembered that rural areas show significant gender imbalances, and that effective strategies are also necessary to promote the presence and activity of women in these environments.

Aquesta distribució de les economies respon sens dubte a la deslocalització de la producció, especialment l'agrària, resultat dels avenços tecnològics i de mecanització del sector, que estimula el desarrelament d'aquestes activitats vers el territori que les acull. L'economia d'escales és, en aquest sentit, el motor que agreuja aquest allunyament en detriment dels fràgils i inestimables equilibris que encara existeixen entre el producte primari, les singularitats del territori i les especificitats en molts dels nuclis rurals i de les seves comunitats. Aquesta distribució de les economies respon sens dubte a la deslocalització de la producció, especialment l'agrària, resultat dels avenços tecnològics i de mecanització del sector, que estimula el desarrelament d'aquestes activitats vers el territori que les acull. L'economia d'escales és, en aquest sentit, el motor que agreuja aquest allunyament en detriment dels fràgils i inestimables equilibris que encara existeixen entre el producte primari, les singularitats del territori i les especificitats en molts dels nuclis rurals i de les seves comunitats.

1.1 L'envelliment i el relleu generacional

Hi ha però més fronts oberts, i un dels reptes més importants és l'envelliment poblacional. Els nuclis rurals mostren un elevat percentatge de gent gran, tal i com es mostra en el plànol de la figura 5, un plànol que sembla quasi el negatiu del de la figura 4. Es fa evident que per garantir adequades dinàmiques socioeconòmiques en els nuclis rurals és prioritari aconseguir fixar-hi població jove, no tant sols per enfortir-les, sinó especialment per garantir la continuïtat generacional, un tema clau per la dinamització rural i les seves continuïtats, ja que si a mig termini no s'assegura aquest relleu les conseqüències poblacionals poden ser dramàtiques. És més, incorporar joves innovadors i especialitzats que puguin respondre a les noves demandes del mercat, des de la qualitat dels productes als valors afegits que s'hi poden implementar, pot derivar en una producció agrícola i ramadera vibrant recolzada en les noves tecnologies. Cal recordar també que l'envelliment poblacional suposa també més pressió sobre les finances públiques, ja que demana més serveis sanitaris i menor recaptació.

Per adaptar-se als reptes contemporanis, les regions rurals han de donar doncs suport a una cultura comunitària vibrant i orientada a persones de totes les edats, juntament amb mecanismes per integrar també la gent gran en l'economia local, o el que es coneix per silver-economy. Les noves estratègies, iniciatives i innovacions socials que aborden la soledat de les persones grans i les seves cures, i la integració de les comunitats emigrants en aquestes propostes poden ser una eina important per trobar solucions als reptes socials, a la fixació de la població jove, i a millorar el benestar de manera simultània. Cal recordar també que els àmbits rurals mostren importants desequilibris de gènere, i que es fan necessàries també estratègies efectives per afavorir la presència i l'activitat de les dones en aquests entorns.

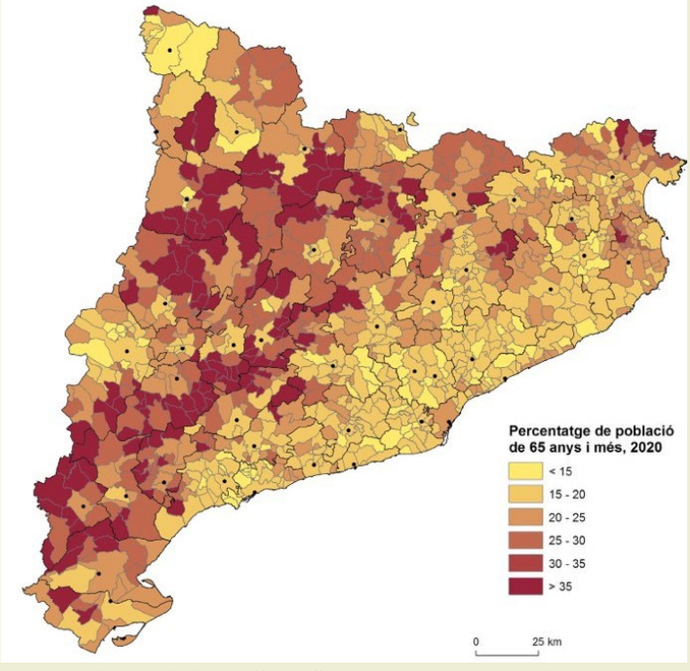

Figura 5. Grau d'envelliment per municipis. Font: Aldomà (2022).

1.2 El Covid

Pero este escenario que hasta ahora hemos visto se encuentra en estos momentos en un cambio de tendencias. El impacto del COVID ha sido muy importante en las dinámicas económicas, y especialmente agresivo en las dinámicas sociales que han alterado sustancialmente nuestra vida cotidiana. Paradójicamente, sin embargo, las consecuencias de la pandemia han permitido dibujar un nuevo contexto sobre el mundo rural que puede ayudar a tender hacia este deseado reequilibrio territorial.

Los estragos del virus sobre la salud pública han tenido una derivada importante sobre los hábitos domésticos, y también sobre las prioridades vinculadas a la calidad de vida que cuestionan las tendencias residenciales pre-pandémicas. De hecho, el valor añadido que ahora se otorga al espacio vital y al acceso a entornos abiertos ha incrementado considerablemente la presión y demanda sobre los núcleos rurales. Esta demanda es poliédrica y no es generalizable, pero adopta diferentes colores: desde voluntades firmes de vivir en asentamientos rurales en busca de un cambio drástico de vida, pasando por estancias temporales, segundas residencias de alquiler o compra, mayor presión del turismo de fin de semana, o incluso cambio de empadronamiento para poder garantizar la posibilidad de traslado en caso de un nuevo confinamiento. Todas estas derivadas, y otras que se están produciendo también vinculadas al trabajo y a las nuevas economías, están generando nuevas dinámicas territoriales y movilidades que requieren una atenta mirada para velar por el equilibrio de nuestro territorio. Estamos por tanto experimentando un cambio de paradigma, y la pandemia nos hace ver que este es un momento muy pertinente para reconsiderar el proceso de despoblamiento de los núcleos rurales debido a los nuevos retos que esta situación nos está planteando. Y lo que es más importante, este cambio de tendencia y la sacudida social sobre la escala de valores, junto con la experiencia generalizada del teletrabajo, ha atravesado e impregnado la conciencia colectiva y, por tanto, no se trata de una temática o de una preocupación que abarca sólo a los especialistas en estas materias, sino que se trata ya de un debate claramente público.

Recientes estudios demuestran la reversión de los saldos migratorios en el territorio español. El impacto sobre los crecimientos demográficos en el territorio catalán también demuestran el aumento poblacional sobre el suelo rural en detrimento de las grandes ciudades (fig.6). Es obvio que estos resultados son posiblemente poco perceptibles en las ciudades grandes y medianas, pero el impacto sobre los núcleos rurales es muy significativo, no sólo desde el punto de vista poblacional, sino también económico y social.

1.2 Covid

But this scenario that we have seen so far is currently in a change of trends. The impact of COVID has been very important in economic dynamics, and especially aggressive in the social dynamics that have substantially altered our daily lives. Paradoxically, however, the consequences of the pandemic have allowed us to draw a new context about the rural world that could help to move towards this desired territorial rebalancing.

The ravages of the virus on public health have had an important impact on domestic habits, as well as on priorities linked to quality of life that question pre-pandemic residential trends. In fact, the added value that is now given to living space and access to open environments has considerably increased the pressure and demand on rural centres. This demand is multifaceted and not generalizable, but it takes on different colors: from firm willingness to live in rural settlements in search of a drastic change in life, through temporary stays, second homes for rent or purchase, greater pressure from weekend tourism, or even change of census registration in order to guarantee the possibility of relocation in case of a new confinement. All these derivatives, and others that are also occurring linked to work and new economies, are generating new territorial dynamics and mobilities that require a careful look to ensure the balance of our territory. We are therefore experiencing a paradigm shift, and the pandemic makes us see that this is a very pertinent moment to reconsider the process of depopulation of rural nuclei due to the new challenges that this situation is posing to us. And what is more important, this change in trend and the social upheaval on the scale of values, together with the widespread experience of teleworking, has permeated and permeated the collective consciousness and, therefore, it is not a topic or concern that covers only specialists in these matters, but is already a clearly public debate.

Recent studies show the reversal of migration balances in Spanish territory. The impact on demographic growth in Catalonia also demonstrates the population increase on rural land to the detriment of large cities (Fig.6). It is obvious that these results are possibly not very noticeable in large and medium-sized cities, but the impact on rural nuclei is very significant, not only from the population point of view, but also from the economic and social point of view.

1.2 El Covid

Però aquest escenari que fins ara hem vist es troba en aquests moments en un canvi de tendències. L'impacte del COVID ha estat molt important en les dinàmiques econòmiques, i especialment agressiu en les dinàmiques socials que han alterat substancialment la nostra vida quotidiana. Paradoxalment, però, les conseqüències de la pandèmia han permès dibuixar un nou context sobre el món rural que pot ajudar a tendir cap aquest desitjat reequilibri territorial.

Els estralls del virus sobre la salut pública han tingut una derivada important sobre els hàbits domèstics, i també sobre les prioritats vinculades a la qualitat de vida que qüestionen les tendències residencials pre-pandèmiques. De fet, el valor afegit que ara s'atorga a l'espai vital i a l'accés a entorns oberts ha incrementat considerablement la pressió i demanda sobre els nuclis rurals. Aquesta demanda és polièdrica i no és pas generalitzable, però adopta diferents colors: des de voluntats fermes de viure en assentaments rurals en busca d'un canvi dràstic de vida, passant per estades temporals, segones residències de lloguer o compra, major pressió del turisme de cap de setmana, o fins i tot canvi d'empadronament per poder garantir la possibilitat de trasllat en cas d'un nou confinament. Totes aquestes derivades, i d'altres que s'estan produint també vinculades al treball i a les noves economies, estan generant noves dinàmiques territorials i mobilitats que requereixen una atenta mirada per vetllar per l'equilibri del nostre territori. Estem per tant experimentant un canvi de paradigma, i la pandèmia ens fa veure que aquest és un moment molt pertinent per reconsiderar el procés de despoblament dels nuclis rurals degut als nous reptes que aquesta situació ens està plantejant. I el que és més important, aquest canvi de tendència i la sacsejada social sobre l'escala de valors, juntament amb l'experiència generalitzada del teletreball, ha travessat i impregnat la consciència col·lectiva i, per tant, no es tracta d'una temàtica o d'una preocupació que abasta només als especialistes en aquestes matèries, sinó que es tracta ja d'un debat clarament públic.

Recents estudis demostren la reversió dels saldos migratoris en el territori espanyol (González, 2022). L'impacte sobre els creixements demogràfics en el territori català també demostren l'augment poblacional sobre el sòl rural en detriment de les grans ciutats (fig.6). És obvi que aquests resultats són possiblement poc perceptibles en les ciutats grans i mitjanes, però l'impacte sobre els nuclis rurals és molt significatiu, no només des del punt de vista poblacional, sinó també econòmic i social.

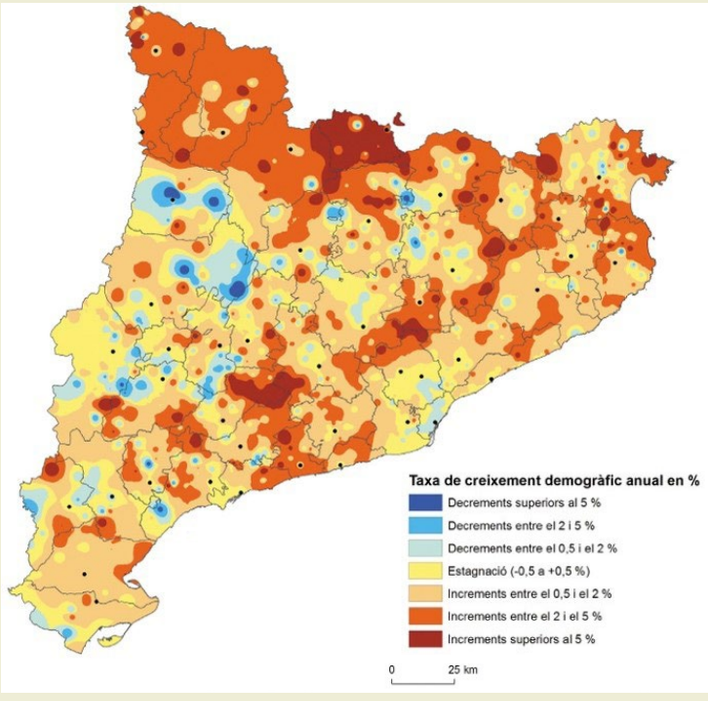

Figura 6. La taxa de creixement demogràfic interanual dels municipis, 2020-2021. Font: Aldomà (2022).

Las consecuencias a largo plazo de la pandemia desencadenarán además cambios más permanentes relacionados con la digitalización del trabajo y otras actividades cotidianas y, en consecuencia, comportarán reducciones de las necesidades de movilidad y del consumo global de la energía fósil. Se hace por tanto imprescindible aprovechar este singular momento para plantear nuevas iniciativas y estrategias que permitan anticiparnos a los importantes cambios que están por venir, en especial los que tienen que ver con la distribución poblacional, las nuevas movilidades, y las nuevas prioridades sociales y maneras de hacer.

1.3 El nuevo paradigma del desarrollo rural

Todo ello nos lleva a intentar definir cuál podría ser el nuevo paradigma del desarrollo rural. Se hace evidente la necesidad de estrategias que primeramente tengan muy en cuenta los recursos naturales, humanos e institucionales, y que sean específicas para cada uno de los contextos territoriales que estemos trabajando, con la necesidad de maximizar sus complementariedades. Las estrategias deberán ser multisectoriales, centrándose no sólo en las economías agrarias, sino apostando por la diversidad económica y reforzando también las no agrarias, incidiendo al mismo tiempo en los servicios, y especialmente en los vínculos entre los espacios rurales y los urbanos. Estas estrategias deberán quedar atentos a las relaciones entre los diferentes agentes implicados y las diferentes escalas de aproximación, todo ello de manera inclusiva y sostenible.

Uno de los aspectos más importantes es sin duda la gobernanza, ya que sin el apoyo de la administración pública y de los agentes a todos los niveles y estratos la implementación de las estrategias puede verse seriamente debilitada. Y esta gobernanza deberá ser especialmente sensible a las políticas inclusivas que minimicen los problemas de edades, de género y de pobreza, velando por la educación, la salud y la protección social. Al mismo tiempo, la mejora de las infraestructuras, tanto las duras (las físicas) como las blandas (digitales) puede reducir sustancialmente los gastos y mejorar las accesibilidades a los diferentes servicios.

En el trasfondo de todas estas temáticas debe estar siempre presente el concepto de la sostenibilidad, entendiendo que el papel del medio ambiente como elemento clave de las estrategias sobre los núcleos rurales no debe limitarse a la alta dependencia de la población rural hacia los recursos naturales para su desarrollo, sino que es necesario también valorar su vulnerabilidad al cambio climático y las amenazas de la escasez de la energía, los alimentos y el agua.

A partir de las reflexiones sobre el desarrollo de los entornos rurales, la Organización de Cooperación y Desarrollo Económico (OECD) planteó en 2006 algunas nuevas directrices para abordar los retos rurales, donde incidían en la importancia de los activos locales, la diversificación de las economías, y ponían de relieve la aproximación multinivel de los agentes implicados (Tabla 1).

En cualquier caso, estos componentes nos están hablando nuevamente de la relevancia del vínculo entre los núcleos rurales y urbanos, ya que los primeros dependen en gran medida de los segundos por sus mercados de trabajo, por el acceso a los servicios y las nuevas tecnologías, y también para intercambiar nuevas ideas e iniciativas. Tal y como ya hemos avanzado más arriba, entender ambas realidades como un sistema es la mejor manera de abordar la revitalización del mundo rural. En efecto, sólo bajo esta lectura podremos incidir sobre estrategias que permitan reducir las desigualdades entre los núcleos rurales y urbanos.

The long-term consequences of the pandemic will also trigger more permanent changes related to the digitization of work and other daily activities and, consequently, will lead to reductions in mobility needs and global consumption of fossil energy. It is therefore essential to take advantage of this unique moment to propose new initiatives and strategies that allow us to anticipate the important changes that are to come, especially those related to population distribution, new mobilities, and new social priorities and ways of doing things.

1.3 The new paradigm of rural development

All this leads us to try to define what the new paradigm of rural development could be. The need for strategies that first take into account natural, human and institutional resources is evident, and that are specific to each of the territorial contexts we are working in, with the need to maximize their complementarities. The strategies will have to be multisectoral, focusing not only on agrarian economies, but also focusing on economic diversity and also reinforcing non-agricultural ones, oriented at the same time on services, and especially on the links between rural and urban spaces. These strategies must remain attentive to the relationships between the different agents involved and the different scales of approach, all in an inclusive and sustainable way.

One of the most important aspects is undoubtedly governance, since without the support of public administration and agents at all levels and strata, the implementation of strategies can be seriously weakened. And this governance must be especially sensitive to inclusive policies that minimize age, gender and poverty problems, ensuring education, health and social protection. At the same time, improving infrastructures, both hard (physical) and soft (digital) can substantially reduce costs and improve accessibility to different services.

In the background of all these issues, the concept of sustainability must always be present, understanding that the role of the environment as a key element of strategies on rural nuclei should not be limited to the high dependence of the rural population on natural resources for their development, but must also assess their vulnerability to climate change and the threats of energy scarcity, food and water.

Based on reflections on the development of rural environments, in 2006 the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) proposed some new guidelines for addressing rural challenges, stressing the importance of local assets, diversifying economies, and highlighting the multilevel approach of the agents involved (Table 1).

In any case, these components are once again talking about the relevance of the link between rural and urban centres, since the former depend to a large extent on the latter for their labour markets, access to services and new technologies, and also for exchanging new ideas and initiatives. As we have already advanced, understanding both realities as a system is the best way to address the revitalization of rural areas. Indeed, only under this reading can we influence strategies to reduce inequalities between rural and urban centres.

Les conseqüències a llarg termini de la pandèmia desencadenaran a més canvis més permanents relacionats amb la digitalització del treball i altres activitats quotidianes i, en conseqüència, comportaran reduccions de les necessitats de mobilitat i del consum global de l'energia fòssil. Es fa per tant imprescindible aprofitar aquest singular moment per plantejar noves iniciatives i estratègies que permetin anticipar-nos als importants canvis que estan per venir, en especial els que tenen a veure amb la distribució poblacional, les noves mobilitats, i les noves prioritats socials i maneres de fer.

1.3 El nou paradigma del desenvolupament rural

Tot plegat ens porta a intentar definir quin podria ser el nou paradigma del desenvolupament rural. Es fa evident la necessitat d'estratègies que primerament tinguin molt en compte els recursos naturals, humans i institucionals, i que siguin específiques per a cada un dels contextos territorials que estiguem treballant, amb la necessitat de maximitzar les seves complementarietats. Les estratègies hauran de ser multisectorials, centrant-se no només en les economies agràries, sinó apostant per la diversitat econòmica i reforçant també les no agràries, incidint al mateix temps en els serveis, i especialment en els lligams entre els espais rurals i els urbans. Aquestes estratègies hauran de restar amatents a les relacions entre els diferents agents implicats i les diferents escales d'aproximació, tot plegat de manera inclusiva i sostenible.

Un dels aspectes més importants és sens dubte la governança, ja que sense el recolzament de l'administració pública i dels agents a tots els nivells i estrats la implementació de les estratègies pot veure's seriosament afeblida. I aquesta governança haurà de ser especialment sensible a les polítiques inclusives que minimitzin els problemes d'edats, de gènere i de pobresa, vetllant per l'educació, la salut i la protecció social. Al mateix temps, la millora de les infraestructures, tant les dures (les físiques) com les toves (digitals) pot reduir substancialment les despeses i millorar les accessibilitats als diferents serveis.

En el rerefons de totes aquestes temàtiques hi ha de ser sempre present el concepte de la sostenibilitat, entenent que el paper del medi ambient com a element clau de les estratègies sobre els nuclis rurals no s'ha de limitar a l'alta dependència de la població rural vers els recursos naturals pel seu desenvolupament, sinó que cal també valorar la seva vulnerabilitat al canvi climàtic i les amenaces de l'escassetat de l'energia, els aliments i l'aigua.
A partir de les reflexions sobre el desenvolupament dels entorns rurals, l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OECD) va plantejar el 2006 algunes noves directrius per abordar els reptes rurals, on incidien en la importància dels actius locals, la diversificació de les economies, i posaven de relleu l'aproximació multinivell dels agents implicats (Taula 1).

Table 0.1. **The new rural paradigm**

	Old approach	New approach
Objectives	Equalisation, farm income, farm competitiveness	Competitiveness of rural areas, valorisation of local assets, exploitation of unused resources
Key target sector	Agriculture	Various sectors of rural economies (ex. rural tourism, manufacturing, ICT industry, etc.)
Main tools	Subsidies	Investments
Key actors	National governments, farmers	All levels of government (supra-national, national, regional and local), various local stakeholders (public, private, NGOs)

Taula 1. El nou paradigma rural. Font: OECD (2006).

En qualsevol cas, aquests components ens estan parlant novament de la rellevància del lligam entre els nuclis rurals i urbans, ja que els primers depenen en gran mesura dels segons pels seus mercats de treball, per l'accés als serveis i les noves tecnologies, i també per intercanviar noves idees i iniciatives. Tal i com ja hem avançat més amunt, entendre ambdues realitats com un sistema és la millor manera d'abordar la revitalització del món rural. En efecte, només sota aquesta lectura podrem incidir sobre estratègies que permetin reduir les desigualtats entre els nuclis rurals i urbans.

Los requisitos

De acuerdo con los criterios de sostenibilidad, y con las tres E (economy, ecology and equity) que derivan de las premisas de la Comisión de Brundtland, podríamos establecer qué requisitos deberían cumplir los asentamientos rurales con el fin de garantizar su calidad de vida y su viabilidad. Es evidente que estos tres campos deben estar bien interconectados y relacionados, y deben ser capaces de establecer sinergias y complicidades entre ellos. A partir pues de esta tríada, podríamos plantear lo que sigue:

1. En el ámbito económico, los núcleos rurales deberían:
   - Ser sostenidos en el tiempo y plantear economías que no sean de corta duración, con miradas sobre sus potenciales a largo plazo.
   - Estar atentos al constante proceso de transformación, cultural y social, con un continuo de acciones entrelazadas y transformables en el tiempo. Será necesario para ello ser innovador, y tener la capacidad de romper moldes y prejuicios.
   - Ser muy respetuosos con su capital heredado, teniendo en cuenta que hay que construir a partir de los activos presentes en los núcleos y el entorno, y evitar iniciativas foráneas desarraigo del territorio.
   - Ser efectivos económicamente, en relación a la producción, distribución e intercambio de bienes y servicios, y por lo tanto autosuficientes, y donde vivir y trabajar sea viable.

2. En el ámbito del entorno natural y la ecología, los núcleos rurales deberían:
   - Ser compatibles y arraigados en su entorno físico y natural, y también con su patrimonio, y deberían estar especialmente atentos al cambio climático y a las economías de los recursos naturales y del reciclaje.
   - Ser intencionados y razonados desde el punto de vista del diseño urbano, con criterios coherentes en la definición de sus estructuras urbanas, de sus límites y de su vínculo con el entorno natural.
   - Ser sensibles a las lógicas de los ecosistemas urbanos, atendiendo a los equilibrios y flujos energéticos.

3. En el ámbito de las comunidades, núcleos rurales deberían:
   - Ser socialmente activos, identitarios y con planteamientos comunitarios respecto a las relaciones humanas. Deberían estar especialmente atentos a la sensación de pertenencia, incentivando la implicación comunitaria y la coparticipación.
   - Ser culturalmente dinámicos respecto a los diferentes tipos de actividades comunitarias.
   - Ser inclusivos hacia todas las edades, géneros y grupos sociales, y disponer de políticas efectivas de acogida.
   - Ser cómodamente accesibles desde el punto de vista de la movilidad, y disponer de buena conectividad digital para afianzar sus conexiones con los sistemas globales.
   - Ser cómodos, con una buena calidad de vida, especialmente en lo que se refiere a los servicios.

The requirements

According to sustainability criteria, and with the three E's (economy, ecology and equity) derived from the premises of the Brundtland Commission, we could establish what requirements rural settlements should meet in order to guarantee their quality of life and viability. It is clear that these three fields must be well interconnected and related, and must be able to establish synergies and complicities between them. From this triad, we could consider what follows:

1. *In the economic sphere, rural areas should:*
   - *Be sustained over time and propose economies that are not short-lived, with an eye on their long-term potential.*
   - *Be attentive to the constant process of transformation, cultural and social, with a continuum of actions intertwined and transformable over time. It will therefore be necessary to be innovative, and have the ability to break molds and prejudices.*
   - *Be very respectful of their inherited capital, bearing in mind that it is necessary to build from the assets present in the nuclei and the surroundings, and avoid foreign initiatives uprooted from the territory.*
   - *Be economically effective, in relation to the production, distribution and exchange of goods and services, and therefore self-sufficient, and where living and working is viable.*

2. *In the field of the natural environment and ecology, rural areas should:*
   - *Be compatible and rooted in their physical and natural environment, as well as their heritage, and should be especially attentive to climate change and the economies of natural resources and recycling.*
   - *Be intentional and reasoned from the point of view of urban design, with coherent criteria in the definition of their urban structures, their limits and their link with the natural environment.*
   - *Be sensitive to the logics of urban ecosystems, paying attention to balances and energy flows.*

3. *At the community level, rural areas should:*
   - *Be socially active, identity and with community approaches regarding human relationships. They should be especially attentive to the sense of belonging, encouraging community involvement and co-participation.*
   - *Be culturally dynamic with respect to different types of community activities.*
   - *Be inclusive of all ages, genders and social groups, and have effective reception policies.*
   - *Be comfortably accessible from the point of view of mobility, and have good digital connectivity to strengthen its connections with global systems.*
   - *Be wealthy, with a good quality of life, especially in terms of services.*

ELS REQUISITS

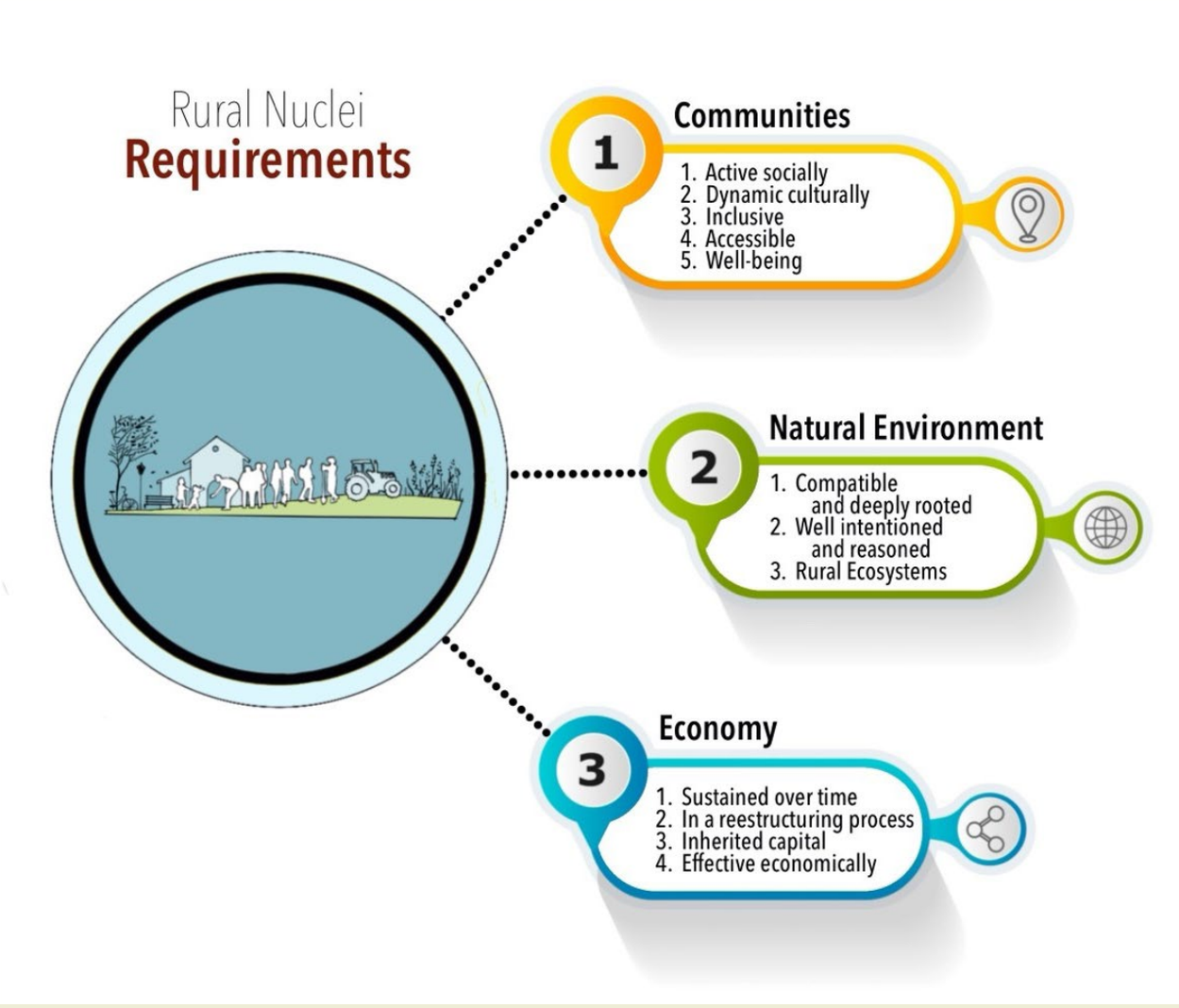
Jordi Franquesa

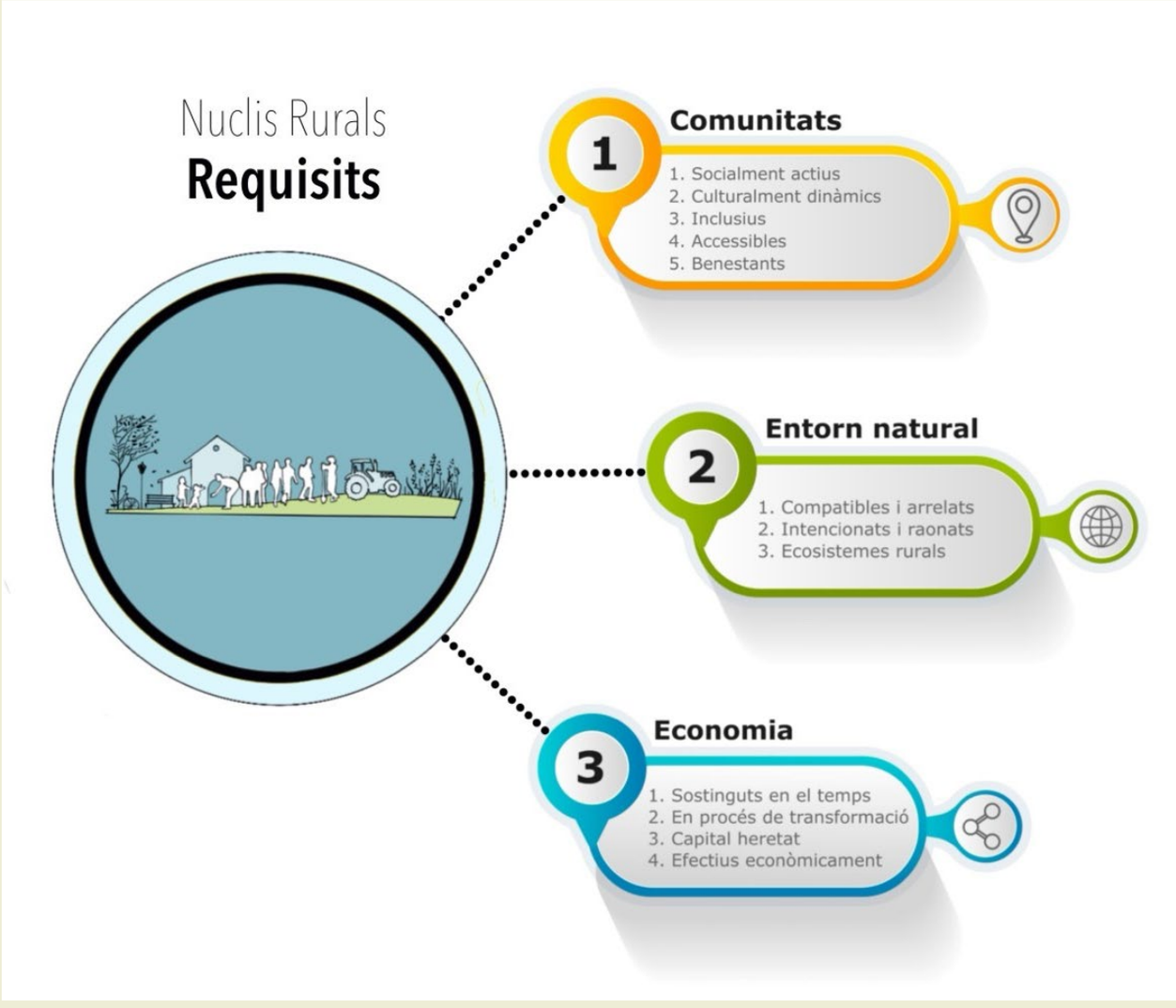
D'acord amb els criteris de sostenibilitat, i amb les tres E (economy, ecology and equity) que deriven de les premisses de la Comissió de Brundtland, podríem establir quins requisits haurien de complir els assentaments rurals per tal de garantir la seva qualitat de vida i la seva viabilitat. És evident que aquests tres camps han d'estar ben interconnectats i relacionats, i han de ser capaços d'establir sinèrgies i complicitats entre ells. A partir doncs d'aquesta tríada, podríem plantejar el que segueix:

1. En l'àmbit **econòmic**, els nuclis rurals haurien de:
   - Ser **sostinguts en el temps** i plantejar economies que no siguin de curta durada, amb mirades sobre els seus potencials a llarg termini.
   - Estar atents al constant **procés de transformació**, cultural i social, amb un continu d'accions entrellaçades i transformables en el temps. Caldrà per això ser innovador, i tenir la capacitat de trencar motlles i prejudicis.
   - Ser molt respectuosos amb el seu **capital heretat**, tenint en compte que cal construir a partir dels actius presents en els nuclis i l'entorn, i evitar iniciatives foranies desarrelades del territori.
   - Ser **efectius econòmicament**, en relació a la producció, distribució i intercanvi de bens i serveis, i per tant autosuficients, i on viure i treballar sigui viable.

2. En l'àmbit de **l'entorn natural i l'ecologia**, els nuclis rurals haurien de:
   - Ser **compatibles i arrelats** en el seu entorn físic i natural, i també amb el seu patrimoni, i haurien d'estar especialment atents al canvi climàtic i a les economies dels recursos naturals i del reciclatge.
   - Ser **intencionats i raonats** des del punt de vista del disseny urbà, amb criteris coherents en la definició de les seves estructures urbanes, dels seus límits i del seu vincle amb l'entorn natural.
   - Ser sensibles a les lògiques dels **ecosistemes urbans**, atenent als equilibris i fluxos energètics.

3. En l'àmbit de les **comunitats**, nuclis rurals haurien de:
   - Ser **socialment actius**, identitaris i amb plantejaments comunitaris respecte les relacions humanes. Haurien de estar especialment atents a la sensació de pertinença, incentivant la implicació comunitària i la coparticipació.Ser culturalment dinàmics respecte els diferents tipus d'activitats comunitàries.
   - Ser **culturalment dinàmics** respecte els diferents tipus d'activitats comunitàries.
   - Ser **inclusius** vers totes les edats, gèneres i grups socials, i disposar de polítiques efectives d'acolliment.
   - Ser còmodament **accessibles** des del punt de vista de la mobilitat, i disposar de bona connectivitat digital per refermar les seves connexions amb el sistemes globals.
   - Ser **benestants**, amb una bona qualitat de vida, especialment pel que fa als serveis.

Rural Nuclei
Requirements
1
Communities
1. Active socially
2. Dynamic culturally
3. Inclusive
4. Accessible
5. Well-being
2
Natural Environment
1. Compatible and deeply rooted
2. Well intentioned and reasoned
3. Rural Ecosystems
3
Economy
1. Sustained over time
2. In a reestructuring process
3. Inherited capital
4. Effective economically

Nuclis Rurals
Requisits
1
Comunitats
1. Socialment actius
2. Culturalment dinàmics
3. Inclusius
4. Accessibles
5. Benestants
2
Entorn natural
1. Compatibles i arrelats
2. Intencionats i raonats
3. Ecosistemes rurals
3
Economia
1. Sostinguts en el temps
2. En procés de transformació
3. Capital heretat
4. Efectius econòmicament

CENTRALIDADES RURALES

Tres conceptos y tres estratégias aplicados a la Plaça de la Vila de Gironella

Es habitual asociar la idea de centralidad a los orígenes históricos de los asentamientos, muchas veces vinculados a enclaves relevantes territorialmente, como cruces de caminos o puntos elevados. Cuando hablamos de centros rurales desde esta perspectiva tradicional acostumbramos a referirnos a las plazas mayores, plaças de la vila, o hitos territoriales marcados con cruceros, por ejemplo. Se trata de lugares muy arraigados en la cultura local, utilizados de manera diversa y donde el paso de los años ha ido haciendo confluir de manera fluida todo tipo de actividades productivas, asociadas a los cuidados, festivas, de culto, etc.

Sin embargo, hoy en día la idea de centralidad puede ser mucho más compleja ya que también la asociamos a nodos de actividad y a infraestructuras viarias, ferroviarias, o a ámbitos vinculados a actividades comerciales u otros usos (en ocasiones demasiado especializados). Un lugar situado en una posición periférica puede convertirse en lugar central en el momento en el que se implanta una estación intermodal con AVE, autobuses, aparcamientos disuasorios, espacios de oficinas, etc. Es importante subrayar que estos dos tipos de centralidad no se deben entender como opuestas o excluyentes, si no como nodos de distinta intensidad que forman parte del sistema que estructura el territorio.

RURAL CENTRALITIES

Three concepts and three strategies applied to Plaça de la Vila de Gironella

It is common to associate the idea of centrality with the historical origins of settlements, which are often linked to territorially relevant enclaves, such as crossroads or high points. When we talk about rural centers from this traditional perspective, we usually refer to the main squares, squares of the vila, or territorial landmarks marked with cross roads, for example. These are places deeply rooted in the local culture, used in different ways and where over the years all kinds of productive activities have come together in a fluid way, associated with care, festive, worship, etc.

However, nowadays the idea of centrality can be much more complex since we also associate it with activity nodes and road or railway infrastructures, or areas linked to commercial activities or other uses (sometimes too specialized). A place located in a peripheral position can become a central place when an intermodal station with AVE, buses, dissuasive car parks, office spaces, etc, is implemented. It is important to underline that these two types of centrality should not be understood as opposed or exclusive, but as nodes of different intensity that are part of the system that structures the territory.

CENTRALITATS RURALS

Tres conceptes i tres estratègies aplicades a la Plaça de la Vila de Gironella

Javier Rocamonde

És habitual associar la idea de centralitat als orígens històrics dels assentaments, moltes vegades vinculats a enclavaments rellevants territorialment, com encreuaments de camins o punts elevats. Quan parlem de centres rurals des d'aquesta perspectiva tradicional acostumem a referir-nos a les places majors, places de la vila, o fites territorials marcades amb creuaments, per exemple. Es tracta de llocs molt arrelats en la cultura local, utilitzats de manera diversa i on el pas dels anys ha anat fent confluir de manera fluida tot tipus d' activitats productives, associades a les cures, festives, de culte, etc.

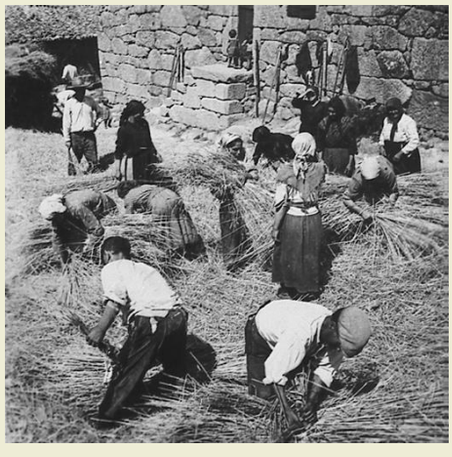

Fig. 01 . Llocs centrals tradicionals Font: «A Malla». José Suarez, 1932/1936. https://josesuarezfernandez.wordpress.com/series/seriesetnograficas-2/a-malla/#jpcarousel-1200

Fig. 03 Activitats associades als llocs centrals.
La Patum, Berga, font desconeguda.

Tanmateix, avui dia la idea de centralitat pot ser molt més complexa ja que també l'associem a nodes d'activitat i a infraestructures viàries, ferroviàries, o a àmbits vinculats a activitats comercials o altres usos (en ocasions massa especialitzats). Un lloc situat en una posició perifèrica pot convertir-se en lloc central en el moment en què s' implanta una estació intermodal amb AVE, autobusos, aparcaments dissuasoris, espais d'oficines, etc. És important subratllar que aquests dos tipus de centralitat no s' han d' entendre com a oposades o excloents, si no com a nodes de diferent intensitat que formen part del sistema que estructura el territori.

Aquesta classe ha estat desenvolupada en el primer quadrimestre del curs 2023-2024, partint d'una versió anterior duta a terme pel professor Álvaro Clúa.

Teniendo en cuenta estas dos temporalidades y estas dos escalas (local de asentamiento y geográfica con respecto a los flujos y las infraestructuras) podemos intuir que los centros —rurales, en el caso que nos ocupa— son lugares especialmente estratégicos en los que intervenir para mejorar el territorio en su conjunto. Como veremos, pequeñas actuaciones en ámbitos muy específicos pueden tener repercusiones en las escalas superiores.

Taking into account these two temporalities and these two scales (local of settlement and geographical with respect to flows and infrastructures) we can intuit that the centres – rural, in this case – are particularly strategic places in which to intervene to improve the territory as a whole. As we shall see, small actions in very specific areas can have repercussions at higher levels.

Tres conceptos para definir los centros rurales

La idea de centralidad gira principalmente en torno a tres conceptos clave:

A) Topología: los centros rurales, en su versión más simple, tienden a ocupar posiciones próximas al centro geométrico de los asentamientos. Sin embargo, en ocasiones, el centro se desplaza a una posición excéntrica topológicamente debido a factores de atracción vinculados a recorridos relevantes, recursos esenciales para el abastecimiento, condicionantes topográficos, actividades con relevancia comunitaria, etc.

Three Concepts for Defining Rural Centers

The idea of centrality mainly revolves around three key concepts:

A) Topology: Rural centers, in their simplest version, tend to occupy positions close to the geometric center of the settlements. However, sometimes, the centre moves to an eccentric position topologically due to attraction factors linked to relevant routes, essential resources for supply, topographical conditions, activities with community relevance, etc.

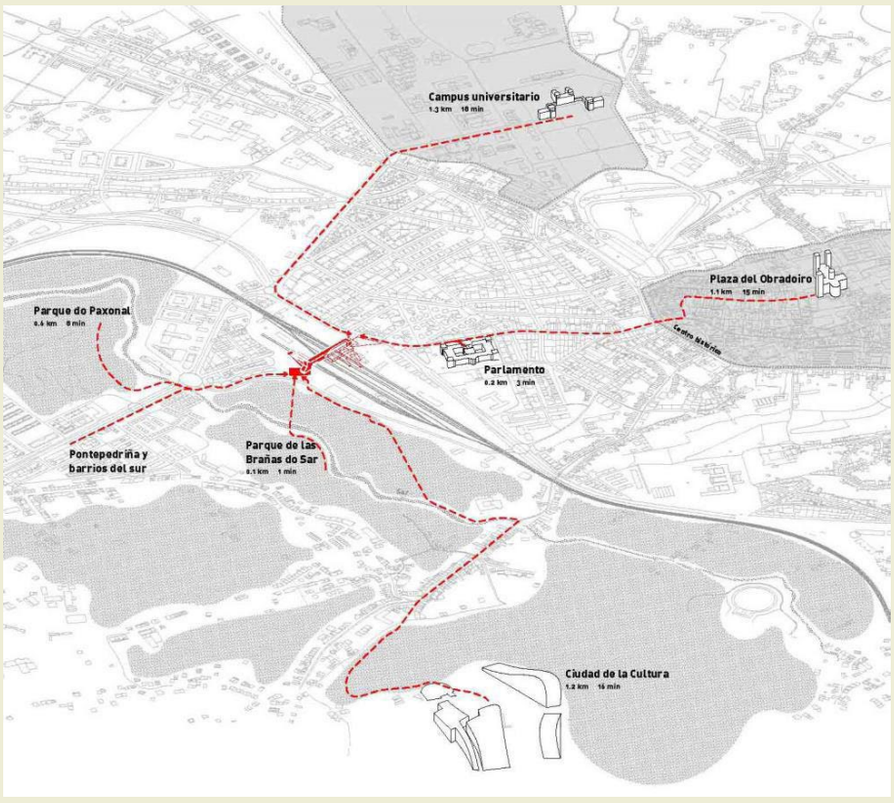

FIG. 04 y 05 Estación Intermodal Santiago de Compostela.
Fuente: estudioHerreros.com

Tenint en compte aquestes dues temporalitats i aquestes dues escales (local d'assentament i geogràfica respecte als fluxos i les infraestructures) podem intuir que els centres —rurals, en el cas que ens ocupa— són llocs especialment estratègics en els quals intervenir per millorar el territori en el seu conjunt. Com veurem, petites actuacions en àmbits molt específics poden tenir repercussions en les escales superiors.

Tres conceptes per definir els centres rurals

La idea de centralitat gira principalment al voltant de tres conceptes clau:

A) Topologia: els centres rurals, en la seva versió més simple, tendeixen a ocupar posicions properes al centre geomètric dels assentaments. Tanmateix, en ocasions, el centre es desplaça a una posició excèntrica topològicament a causa de factors d'atracció vinculats a recorreguts rellevants, recursos essencials per al proveïment, condicionants topogràfics, activitats amb rellevància comunitària, etc.

B) Actividad: habitualmente los lugares centrales se caracterizan por que en ellos confluye una gran intensidad de usos y usuarios. Las plazas mayores o las plaças de la vila en origen acostumbran a ser lugares donde se superponen actividades productivas y reproductivas (lugares multigeneracionales y diversos, donde se trabaja, se cuida y se celebra). Son ámbitos que no necesariamente fueron concebidos como espacios para usos públicos, si no que surgen como el negativo de las edificaciones y por ello las relaciones público privado son muy ambiguas.

C) Identidad: generalmente los lugares centrales condensan identidad. Son espacios de referencia muy arraigados culturalmente para toda la población. Es habitual que sean el emplazamiento elegido para desarrollar los ritos y celebraciones periódicas que involucran a toda la comunidad.

Tres estrategias para intervenir en los centros rurales

Existen diversas estrategias que han demostrado ser efectivas a la hora de implementar centros rurales más vivos y sostenibles. Destacamos a continuación tres de ellas:

1) Consolidar: estrategia que se centra en poner en valor lo existente, mitigando algunas carencias previas y potenciando las fortalezas.

2) Recualificar: pone el foco en vincular el pasado con las nuevas demandas y los estándares contemporáneos (de confort, energéticos, de accesibilidad, etc.). En ocasiones, esta estrategia trata de recuperar alguna condición perdida con el paso de los años.

3) Reprogramar: esta estrategia se centra en la reinterpretación de lo existente, incorporando nuevos usos. Suele ir acompañada de transformaciones espaciales indispensables para acoger las nuevas actividades.

Un caso de estudio: La Plaça de la Vila de Gironella

Para evitar la abstracción de los conceptos planteados hasta aquí, anclaremos la reflexión a un caso de estudio concreto —la Plaça de la Vila de Gironella— y tres proyectos que la transforman.

Hay indicios que permiten ubicar el origen de Gironella antes de la Edad Media aunque su población comienza a consolidarse (dentro del término de Olvan) en el siglo IX, y cobra relevancia en los siglos XIV y XV. En el siglo X los señores de la Portella construyen una torre de vigía en el montículo donde confluyen la riera de Olvan y el río Llobregat, para controlar el acceso del camino de la sal hacia Cardona. Este sería el antecedente del castillo de Gironella, cuya primera referencia escrita data del siglo XIII. Este emplazamiento, ubicado en una posición estratégica desde el punto de vista territorial, marcaría el origen de la futura Plaça de la Vila de Gironella. En el mismo ámbito también confluyen otros usos como la antigua iglesia de Santa Eulàlia, datada en el siglo XIV, al igual que la muralla que cierra la población.

El núcleo medieval de Gironella se ubica en una elevación topográfica de algo más de 20 m sobre el río Llobregat, en cuyo cauce se eleva también el puente medieval y el molino harinero del común.

B) Activity: central places are usually characterized by the fact that they converge with a high intensity of uses and users. The main squares or the squares of the village are usually places where productive and reproductive activities overlap (multigenerational and diverse places, where work, care and celebration take place). These are areas that were not necessarily conceived as spaces for public uses, but rather emerge as the negative of buildings and therefore public-private relations are very ambiguous.

C) Identity: Usually the central places condense identity. They are culturally rooted reference spaces for the entire population. It is customary for them to be the site chosen to carry out the periodic rites and celebrations that involve the entire community.

Three Strategies for Intervening in Rural Centers

There are several strategies that have proven to be effective when it comes to implementing more lively and sustainable rural centers. We highlight three of them below:

1) Consolidate: a strategy that focuses on enhancing the value of what already exists, mitigating some previous shortcomings and enhancing strengths.

2) Requalify: it focuses on linking the past with new demands and contemporary standards (comfort, energy, accessibility, etc.). Sometimes, this strategy tries to regain some condition lost over the years.

3) Reprogramming: this strategy focuses on the reinterpretation of what exists, incorporating new uses. It is often accompanied by spatial transformations that are essential to accommodate new activities.

A case study: The Plaça de la Vila in Gironella

To avoid the abstraction of the concepts raised so far, we will anchor the reflection to a specific case study —the Plaça de la Vila in Gironella— and three projects that transform it.

There are indications that allow us to locate the origin of Gironella before the Middle Ages, although its population began to consolidate (within the municipality of Olvan) in the ninth century, and became relevant in the fourteenth and fifteenth centuries. In the 10th century, the lords of La Portella built a watchtower on the mound where the Olvan stream and the Llobregat river meet, to control access to the salt road to Cardona. This would be the antecedent of the castle of Gironella, whose first written reference dates back to the thirteenth century. This site, located in a strategic position from a territorial point of view, would mark the origin of the future Plaça de la Vila in Gironella. Other uses also converge in the same area, such as the old church of Santa Eulàlia, dating from the 14th century, as well as the wall that encloses the town.

The medieval centre of Gironella is located on a topographical elevation of just over 20 m above the Llobregat River, in whose course the medieval bridge and the flour mill also rise.

There are written references to the cult of Santa Eulàlia since the thirteenth century, although the location of a religious enclosure is unknown, which would not coincide with the site of the old church located in Plaça de la Vila.
Subsequently, in the 19th and 20th centuries, the industrial colony of Cal Metre was built (also in contact with the Llobregat riverbed), the new church (to the northeast of the old cemetery, outside the walled nucleus) and the bridge over the Llobregat was extended.

B) Activitat: habitualment els llocs centrals es caracteritzen perquè hi conflueix una gran intensitat d'usos i usuaris. Les places majors o les places de la vila en origen acostumen a ser llocs on se superposen activitats productives i reproductives (llocs multigeneracionals i diversos, on es treballa, es cuida i se celebra). Són àmbits que no necessàriament van ser concebuts com a espais per a usos públics, si no que sorgeixen com el negatiu de les edificacions i per això les relacions públic privat són molt ambigües.

C) Identitat: generalment els llocs centrals condensen identitat. Són espais de referència molt arrelats culturalment per a tota la població. És habitual que siguin l'emplaçament escollit per desenvolupar els ritus i celebracions periòdiques que involucren tota la comunitat.

Tres estratègies per intervenir en els centres rurals

Hi ha diverses estratègies que han demostrat ser efectives a l' hora d'implementar centres rurals més vius i sostenibles. Destaquem a continuació tres d'elles:

1) Consolidar: estratègia que se centra a posar en valor l' existent, mitigant algunes mancances prèvies i potenciant les fortaleses.

2) Requalificar: posa el focus a vincular el passat amb les noves demandes i els estàndards contemporanis (de confort, energètics, d'accessibilitat, etc.). En ocasions, aquesta estratègia tracta de recuperar alguna condició perduda amb el pas dels anys.

3) Reprogramar: aquesta estratègia se centra en la reinterpretació de l' existent, incorporant nous usos. Sol anar acompanyada de transformacions espacials indispensables per acollir les noves activitats.

Un cas d'estudi: La Plaça de la Vila de Gironella

Per evitar l'abstracció dels conceptes plantejats fins aquí, ancorarem la reflexió a un cas d'estudi concret —la Plaça de la Vila de Gironella— i tres projectes que la transformen.

Hi ha indicis que permeten ubicar l'origen de Gironella abans de l'Edat Mitjana tot i que la seva població comença a consolidar-se (dins del terme d'Olvan) al segle IX, i cobra rellevància als segles XIV i XV. Al segle X els senyors de la Portella construeixen una torre de guaita al monticle on conflueixen la riera d' Olvan i el riu Llobregat, per controlar l'accés del camí de la sal cap a Cardona. Aquest seria l'antecedent del castell de Gironella, la primera referència escrita del qual data del segle XIII. Aquest emplaçament, ubicat en una posició estratègica des del punt de vista territorial, marcaria l'origen de la futura Plaça de la Vila de Gironella. En el mateix àmbit també conflueixen altres usos com l'antiga església de Santa Eulàlia, datada al segle XIV, igual que la muralla que tanca la població.

El nucli medieval de Gironella s'ubica en una elevació topogràfica d'una mica més de 20 m sobre el riu Llobregat, a la llera del qual s' eleva també el pont medieval i el molí fariner del comú.

Hi ha referències escrites al culte a Santa Eulàlia des del segle XIII, tot i que es desconeix la ubicació d' un recinte religiós que no coincidiria amb l' emplaçament de l' antiga església situada a la Plaça de la Vila.

Posteriorment, al segle XIX i XX es construeix la colònia industrial de Cal Metre (també en contacte amb la llera del Llobregat), la nova església (al nord-est de l'antic cementiri, fora del nucli emmurallat) i s'amplia el pont sobre el Llobregat.

El emplazamiento de la actual Plaça de la Vila, además de por su posición de mirador natural elevado sobre el Llobregat, destaca por su ubicación central entre el castillo (posteriormente ocupa parte de sus ruinas la casa del común, la rectoral, una escuela y actualmente el ayuntamiento), la antigua iglesia de Santa Eulàlia y la casa pairal Bassacs-Teixidor, una las viviendas más antiguas del núcleo. Por su morfología y posición podría considerarse el espacio de relación más importante del núcleo medieval y uno de los pocos vacíos en la densa trama con dimensión adecuada para albergar actividades colectivas.

A) Topología: centralidad productiva y reproductiva

Especialmente desde el siglo XVIII, es muy probable que desde la casa casa-taller Bassacs - Teixidor se coordinase la producción textil doméstica de varias de las masías próximas al núcleo de Gironella, dando lugar a un sistema productivo similar al puttin-out inglés.

The site of the current Plaça de la Vila, in addition to its position as a natural viewpoint elevated above the Llobregat, stands out for its central location between the castle (later part of its ruins are occupied by the common house, the rectory, a school and currently the town hall), the old church of Santa Eulàlia and the Bassacs-Teixidor family house, one of the oldest dwellings in the nucleus. Due to its morphology and position, it could be considered the most important space of relationship in the medieval nucleus and one of the few voids in the dense grid with adequate dimensions to house collective activities.

A) Topology: productive and reproductive centrality

Especially from the eighteenth century, it is very likely that the Bassacs-Teixidor house-workshop coordinated the domestic textile production of several of the farmhouses near the centre of Gironella, giving rise to a production system similar to the English puttin-out.

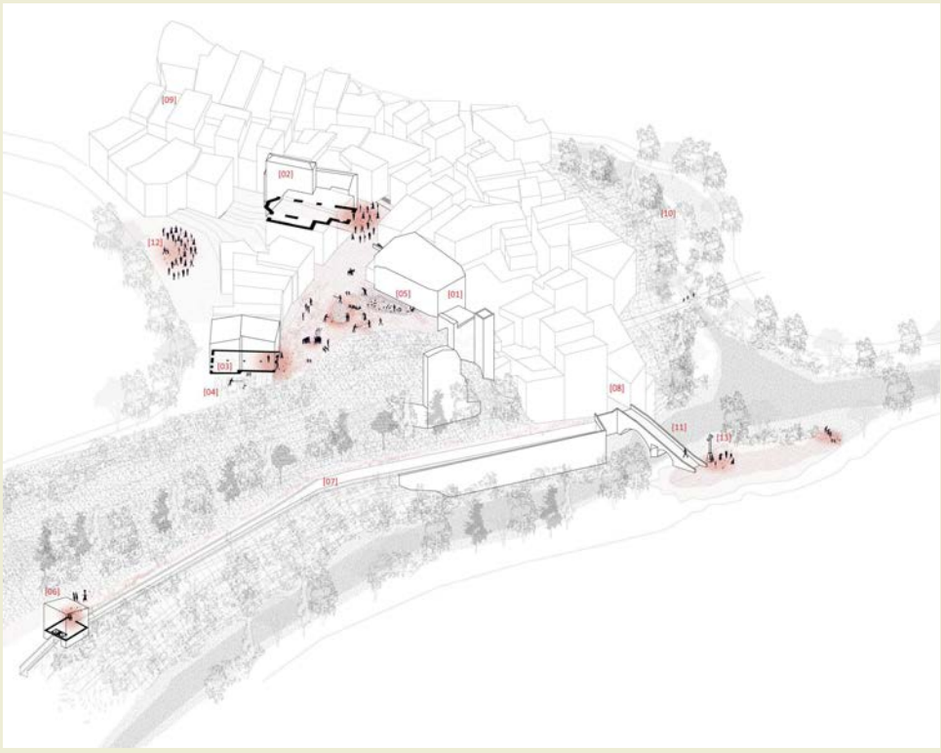

Fig. 06 Hipòtesi interpretativa de la Vila Medieval de Gironella Font: Rocamonde, J. (2023). La Khôra del común. Una exploración de los componentes espaciales de la cooperación a lo largo del río Llobregat. DUOT-UPC.

L'emplaçament de l'actual Plaça de la Vila, a més de per la seva posició de mirador natural elevat sobre el Llobregat, destaca per la seva ubicació central entre el castell (posteriorment ocupa part de les seves ruïnes la casa del comú, la rectoral, una escola i actualment l'ajuntament), l'antiga església de Santa Eulàlia i la casa pairal Bassacs-Teixidor, un els habitatges més antics del nucli. Per la seva morfologia i posició es podria considerar l'espai de relació més important del nucli medieval i un dels pocs buits en la densa trama amb dimensió adequada per albergar activitats col·lectives.

A) Topologia: centralitat productiva i reproductiva

Especialment des del segle XVIII, és molt probable que des de la casa casa-taller Bassacs- Teixidor es coordinés la producció tèxtil domèstica de diverses de les masies properes al nucli de Gironella, donant lloc a un sistema productiu similar al puttin-out anglès.

La centralidad productiva ilustrada en la figura anterior también se manifestaba de manera semejante en las actividades comerciales (la población de las masías se desplazaba hasta Gironella para vender y comprar), la gobernanza (se realizaban asambleas del común en el núcleo), el culto (la iglesia de Santa Eulàlia), etc.

Sin embargo, Gironella no era la única centralidad rural en el Baix Berguedà. Existe toda una red de pequeños núcleos, con sus respectivas parroquias, que conforman un territorio articulado territorialmente de manera polinuclear.

The productive centrality illustrated in the figure was also manifested in a similar way in commercial activities (the population of the farmhouses travelled to Gironella to sell and buy), governance (assemblies of the commons were held in the nucleus), worship (the church of Santa Eulàlia), etc.

However, Gironella was not the only rural centrality in the Baix Berguedà. There is a whole network of small nuclei, with their respective parishes, which make up a territory territorially articulated in a polynuclear way.

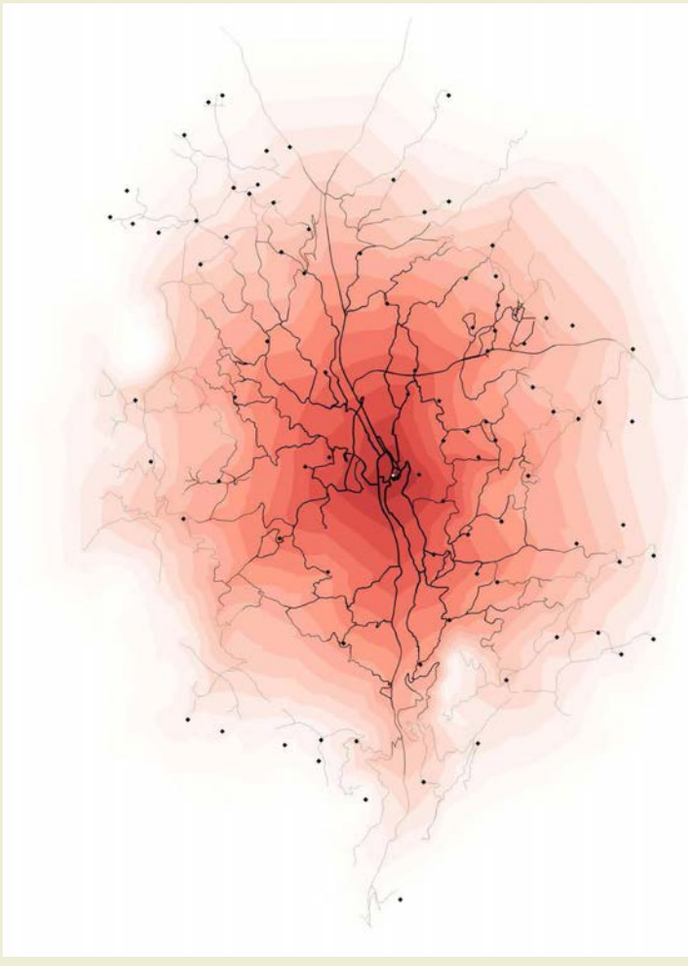

FIG. 07. Hipòtesi especulativa del sistema de producció tèxtil dispers al territori vinculat a la casa Bassacs-Teixidor. Es representen les masies en un àmbit de 7.5 km des de la casa pairal. El gradient es degrada, conforme decreix la probabilitat del vincle, en franges de 500 m de recorregut a través de la xarxa de camins rurals. Font: Rocamonde, J. (2023). La Khôra del común. Una exploración de los componentes espaciales de la cooperación a lo largo del río Llobregat. DUOT-UPC

La centralitat productiva il·lustrada en la figura anterior també es manifestava de manera semblant en les activitats comercials (la població de les masies es desplaçava fins a Gironella per vendre i comprar), la governança (es realitzaven assemblees del comú al nucli), el culte (l'església de Santa Eulàlia), etc.

Tot i això, Gironella no era l'única centralitat rural al Baix Berguedà. Hi ha tota una xarxa de petits nuclis, amb les seves respectives parròquies, que conformen un territori articulat territorialment de manera polinuclear.

A la casa taller es teixien els fils (primer de llana i després de cotó) que s'elaboraven a les masies. Posteriorment s'elaboraven els teixits i se'n gestionava la distribució.

B) Actividad: superposición de usos y usuarios diversos

La actual Plaça de la Vila de Gironella se origina como un vacío intersticial, conformado como el negativo que queda entre las edificaciones que se van yuxtaponiendo secularmente de manera fragmentaria, muy determinadas por la geografía. Probablemente por la relevancia de los edificios que acoge y los usos asociados a ellos acaba surgiendo la necesidad de darle forma de plaza. En ella se superponen algunos de los usos más relevantes del núcleo: las asambleas del común, actos públicos como subastas, huertos y, probablemente en sus proximidades: una a tienda, una carnicería y un horno.

C) Identidad: arraigo cultural y significado compartido

Como consecuencia de la relevancia topológica y la intensidad de actividades, la Plaça de la Vila se acaba convirtiendo en un espacio muy arraigado culturalmente para los vecinos de Gironella, un lugar con un significado compartido muy claro.

B) Activity: overlapping diverse uses and users

The current Plaça de la Vila in Gironella originates as an interstitial void, shaped like the negative one that remains between the buildings that are juxtaposed over the centuries in a fragmentary way, very much determined by geography. Probably due to the relevance of the buildings it houses and the uses associated with them, the need to give it the shape of a square ends up arising. Some of the most relevant uses of the nucleus are superimposed on it: the assemblies of the commons, public events such as auctions, orchards and, probably in its vicinity: a shop, a butcher's shop and an oven.

C) Identity: Cultural Roots and Shared Meaning

As a result of the topological relevance and the intensity of activities, Plaça de la Vila ends up becoming a very culturally rooted space for the residents of Gironella, a place with a very clear shared meaning.

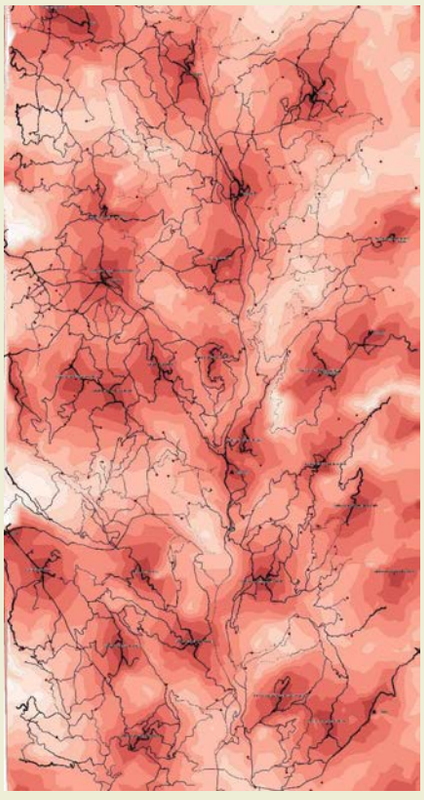

Fig. 08. Àrea de servei de la xarxa parroquial. Des de la consolidació de la xarxa parroquial, les esglésies juguen un rol transcendental articulant els processos cooperatius. En infinitat d'ocasions, és el cementiri, l'interior o la porta dels temples el lloc on es reuneixen les assemblees del comú. Font: Rocamonde, J. (2023). La Khôra del común. Una exploración de los componentes espaciales de la cooperación a lo largo del río Llobregat. DUOT-UPC

A) Activitat: superposició d' usos i usuaris diversos

L' actual Plaça de la Vila de Gironella s'origina com un buit intersticial, conformat com el negatiu que queda entre les edificacions que es van juxtaposant secularment de manera fragmentària, molt determinades per la geografia. Probablement per la rellevància dels edificis que acull i els usos associats a ells acaba sorgint la necessitat de donar-li forma de plaça. S'hi superposen alguns dels usos més rellevants del nucli: les assemblees del comú, actes públics com subhastes, horts i, probablement en les seves proximitats: una a botiga, una carnisseria i un forn.

B) Identitat: arrelament cultural i significat compartit

Com a conseqüència de la rellevància topològica i la intensitat d'activitats, la Plaça de la Vila s'acaba convertint en un espai molt arrelat culturalment per als veïns de Gironella, un lloc amb un significat compartit molt clar.

Fig. 09 Festa Major Gironella, 1979 Fuente: Postal Caixa d'Estalvis Manresa, Oficina de Gironella

1) Consolidar: de era multifuncional a Plaça de la Vila.

Está documentado que la urbanización de la Plaça de la Vila no se empieza a consolidar con su forma actual hasta la segunda década del siglo XX cuando se completa el muro perimetral que protege a los usuarios del desnivel de más de 20 metros sobre la cota a la que transcurre el río. Con la urbanización de inicios del siglo XX, se amplía el espacio de la plaza, permitiendo realizar más cómodamente eventos colectivos de mayor envergadura como el mercado y la fiesta mayor. Estas transformaciones, además de resolver las carencias previas —desde el punto de vista morfológico, de la seguridad y de la accesibilidad—, alejan de la nueva plaza algunos de los usos productivos y domésticos (huertos o corrales) que durante los siglos anteriores habían coexistido con otras actividades de carácter público (asambleas o subastas). Esta operación consolida la plaza como un espacio público unitario y refuerza su carácter central dentro del núcleo de Gironella.

2) Recualificar: acercar de nuevo la plaza al centro

La construcción de la nueva carretera (actualmente la C-1411a) y el posterior ensanche del núcleo de Gironella hacia el margen opuesto del Llobregat hace que la plaza vea debilitado su rol de espacio central. Además, la compleja topografía del emplazamiento histórico dificulta el acceso desde el nuevo ensanche (más para la población envejecida); lo que acaba provocando problemas de despoblación y pérdida de actividad en el núcleo histórico.

Entre el año 2013 y 2015, con el proyecto del estudio de Carles Enrich, se construye un elevador que trata de resolver las carencias de accesibilidad descritas anteriormente. Al facilitar el cambio de cota entre el río y el núcleo histórico, la Plaça de la Vila recupera su posición central en el conjunto del núcleo. Este proyecto representa un claro ejemplo de cómo una pieza de escasas dimensiones puede tener repercusiones muy trascendentales en las escalas superiores.

1) Consolidate: from multifunctional era to Plaça de la Vila.

It is documented that the urbanization of Plaça de la Vila did not begin to consolidate with its current form until the second decade of the twentieth century, when the perimeter wall was completed, protecting users from the difference in height of more than 20 meters above the level at which the river flows. With the urbanization of the early 20th century, the space of the square was expanded, allowing larger collective events such as the market and the festival to be held more comfortably. These transformations, in addition to resolving the previous shortcomings —from the morphological, safety and accessibility point of view—, removed from the new square some of the productive and domestic uses (orchards or corrals) that during the previous centuries had coexisted with other public activities (assemblies or auctions). This operation consolidates the square as a unitary public space and reinforces its central character within the core of Gironella.

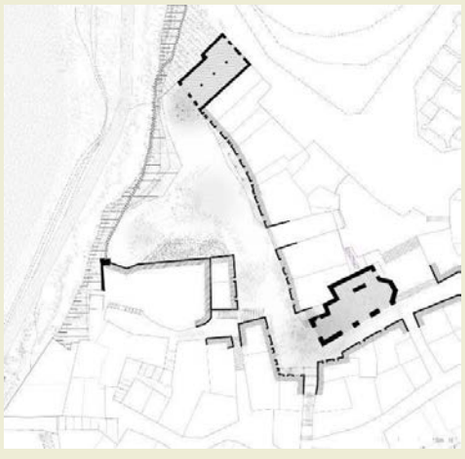
2) Requalifying: bringing the square back to the centre

The construction of the new road (currently the C-1411a) and the subsequent widening of the centre of Gironella towards the opposite bank of the Llobregat meant that the square's role as a central space was weakened. In addition, the complex topography of the historic site makes it difficult to access from the new expansion (more so for the aging population); which ends up causing problems of depopulation and loss of activity in the historic centre.

Between 2013 and 2015, with the project of Carles Enrich's studio, an elevator was built to try to solve the accessibility deficiencies described above. By facilitating the change of elevation between the river and the historic centre, Plaça de la Vila recovers its central position in the whole of the centre. This project represents a clear example of how a small piece can have very far-reaching repercussions on the upper scales.

1) Consolidar: de era multifuncional a Plaça de la Vila.

Està documentat que la urbanització de la Plaça de la Vila no es comença a consolidar amb la seva forma actual fins a la segona dècada del segle XX quan es completa el mur perimetral que protegeix els usuaris del desnivell de més de 20 metres sobre la cota a la qual transcorre el riu. Amb la urbanització d'inicis del segle XX, s'amplia l'espai de la plaça, permetent realitzar més còmodament esdeveniments col·lectius de major envergadura com el mercat i la festa major. Aquestes transformacions, a més de resoldre les mancances prèvies —des del punt de vista morfològic, de la seguretat i de l'accessibilitat—, allunyen de la nova plaça alguns dels usos productius i domèstics (horts o corrals) que durant els segles anteriors havien coexistit amb altres activitats de caràcter públic (assemblees o subhastes). Aquesta operació consolida la plaça com un espai públic unitari i reforça el seu caràcter central dins del nucli de Gironella.

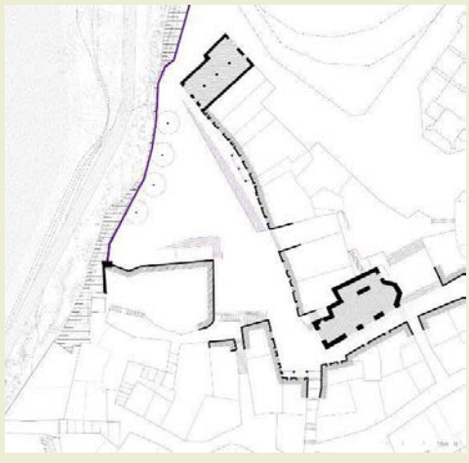

Fig. 10 i 11 Procés d' urbanització i regularització de la Plaça de la Vila de Gironella.
Esquerra: situació de la plaça abans de la construcció del mur i la urbanització. Dreta: Situació posterior a la consolidació de la urbanització (es consolida el mur, s'urbanitza la plaça i es regularitza la topografia. També es demouen els habitatges annexos a la façana est de l'ajuntament i es planta l'arbrat). Fuente: Rocamonde, J. (2023). La Khôra del común. Una exploración de los componentes espaciales de la cooperación a lo largo del río Llobregat. DUOT-UPC.

2) Requalificar: apropar de nou la plaça al centre

La construcció de la nova carretera (actualment la C-1411a) i el posterior eixample del nucli de Gironella cap al marge oposat del Llobregat fa que la plaça vegi debilitat el seu rol d'espai central. A més, la complexa topografia de l'emplaçament històric dificulta l'accés des del nou eixample (més per a la població envellida); el que acaba provocant problemes de despoblació i pèrdua d'activitat en el nucli històric.

Entre l'any 2013 i 2015, amb el projecte de l'estudi de Carles Enrich, es construeix un elevador que tracta de resoldre les mancances d'accessibilitat descrites anteriorment. En facilitar el canvi de cota entre el riu i el nucli històric, la Plaça de la Vila recupera la seva posició central en el conjunt del nucli. Aquest projecte representa un clar exemple de com una peça d' escasses dimensions pot tenir repercussions molt transcendentals en les escales superiors.

Posteriorment, l'any 2017 es complementa aquesta intervenció amb la posada en valor del camí de Cal Metre (l'antiga colònia), al voltant de la llera fluvial del Llobregat.

3) Reprogramar: nuevos usos y usuarios para espacios antiguos

En las últimas décadas, la antigua iglesia de Santa Eulàlia había quedado sin uso y presentaba serios problemas de mantenimiento. En el año 2016 se plantea la necesidad de rehabilitar el espacio para desarrollar actividades culturales vinculadas a las artes escénicas, especialmente la danza la música y la poesía. Con esta transformación (llevada a cabo con el proyecto del mismo estudio que la propuesta anterior), que pone el acento en potenciar la permeabilidad entre el edificio y la calle, se potencia el carácter público de la antigua iglesia, contribuyendo a reforzar el rol central que había tenido la iglesia y la plaza a lo largo de la historia.

Las tres intervenciones que hemos sintetizado contribuyen a hacer de la Plaça de la Vila de Gironella un centro vivo y sostenible, respondiendo ante unos retos y oportunidades que seguramente encuentren reflejo en muchas otras centralidades rurales contemporáneas.

3) Rescheduling: New Uses and Users for Old Spaces

In recent decades, the old church of Santa Eulàlia had fallen into disuse and had serious maintenance problems. In 2016, the need to rehabilitate the space was raised to develop cultural activities linked to the performing arts, especially dance, music and poetry. With this transformation (carried out with the same project as the previous proposal), which emphasizes the permeability between the building and the street, the public character of the old church is enhanced, contributing to reinforce the central role that the church and the square had played throughout history.

The three interventions that we have synthesized contribute to making the Plaça de la Vila in Gironella a living and sustainable center, responding to challenges and opportunities that will surely be reflected in many other contemporary rural centralities.

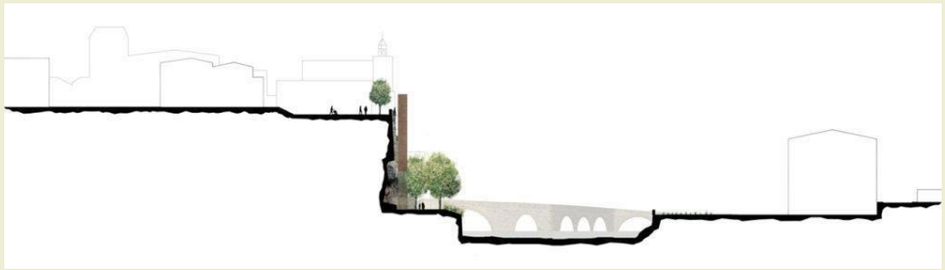

Fig. 12 Elevador que connecta la Plaça de la Vila amb la cota de la llera del Llobregat i de la resta del nucli de Gironella. Font: carlesenrich.com

3) Reprogramar: nous usos i usuaris per a espais antics

En les darreres dècades, l'antiga església de Santa Eulàlia havia quedat sense ús i presentava seriosos problemes de manteniment. L'any 2016 es planteja la necessitat de rehabilitar l'espai per desenvolupar activitats culturals vinculades a les arts escèniques, especialment la dansa la música i la poesia. Amb aquesta transformació (duta a terme amb el projecte del mateix estudi que la proposta anterior), que posa l'accent a potenciar la permeabilitat entre l'edifici i el carrer, es potencia el caràcter públic de l'antiga església, contribuint a reforçar el rol central que havia tingut l'església i la plaça al llarg de la història.

Fig. 13 L'antiga Església de Santa Eulàlia com a extensió de la Plaça de la Vila. Font: carlesenrich.com

Les tres intervencions que hem sintetitzat contribueixen a fer de la Plaça de la Vila de Gironella un centre viu i sostenible, responent davant d'uns reptes i oportunitats que segurament trobin reflex en moltes altres centralitats rurals contemporànies.

VIVIENDA EN ENTORNOS RURALES

Una aproximación a las posibilidades de las modalidades de tenencia, las políticas de suelo y vivienda y las nuevas formas de habitar aplicadas a los entornos rurales.

A pesar de la imagen idílica que se puede tener de los enclaves rurales, el problema de la vivienda también está presente y, en los últimos años, incluso parece agravarse en la mayor parte del territorio catalán.
El turismo rural, que ha diversificado y complementado las actividades económicas de estos entornos, ha agravado el acceso a la vivienda por una especie de efecto 'Marshall'.

En el clásico de Berlanga, un pequeño pueblo en los años 50, se prepara para recibir la visita de unos diplomáticos americanos con la esperanza de obtener los beneficios del 'Plan Marshall de ayuda al desarrollo'. Pero, a pesar de sus esfuerzos, la comitiva pasa de largo y los habitantes tendrán que acabar asumiendo la inversión que han hecho para captar su atención, perdiendo buena parte de lo poco que tenían.

Este argumento presenta paralelismos con la actual actitud en los entornos rurales de muchos propietarios que, a pesar de tener las casas cerradas por haber marchado hacia la ciudad, se estiman más esperar la gran oferta de algún foráneo que nunca llega que poner la vivienda, la actividad o las tierras en el mercado local. Entretanto, se deja el rural vacío de posibilidades de desarrollo a corto plazo y, a medio y largo, incrementa, desde luego, el precio de acceso a la vivienda por la escasa oferta, lo que hace aún más difícil invertir el éxodo del campo a las ciudades...

Con esta paradójica falta de vivienda en unos entornos con pueblos a medio gas llenos de casas cerradas, hay que buscar fórmulas lo suficientemente atractivas para ilusionar a futuros vecinos y para conservar los actuales, captando actividad económica, promoviendo los servicios y el ocio y, en definitiva, reinvirtiendo procesos que, en buena medida pasan también por facilitar el acceso a la vivienda.

1. REPENSAR LAS MODALIDADES DE TENENCIA

A menudo, para romper inercias, vale la pena entender el material con el que se construyen. En el caso del immovilismo de propietarios 'deslocalizados' hacia sus viejas viviendas rurales en desuso, seguramente hay que reconocer la existencia de un vínculo con la tierra, con las raíces familiares o con los recuerdos de infancia, difícil de romper.

A este vínculo emocional y al efecto Marshall ya expuesto, hay que añadir un tercer aspecto: el valor de propiedad, entendido como un principio en sí mismo que viene forjando el carácter mediterráneo desde la época de los romanos.

Esta tríada hace que la modalidad de tenencia de la vivienda rural no sea un tema baladí, sino un aspecto primordial en el que trabajar si se quiere recuperar el parque inmueble existente y devolver la vida y la actividad al mundo rural desde la rehabilitación de nuestros pueblos.

En este sentido, todas aquellas propuestas que permitan revertir la inercia manteniendo la propiedad pero cediendo la tenencia con la contraprestación que haga falta para poner la vivienda en uso, tendrán, de entrada, un mejor recibimiento y una transición más dulce (y más económica) que las que apuesten por romper el vínculo de los viejos propietarios con su patrimonio a partir del sistema tradicional de compra-venta.

HOUSING IN RURAL SETTINGS

An approach to the possibilities of tenure modalities, land and housing policies and new ways of living applied to rural environments.

Despite the idyllic image of rural enclaves, the housing problem is also present and, in recent years, even seems to be worsening in most of the Catalan territory.

Rural tourism, which has diversified and complemented the economic activities of these environments, has aggravated access to housing due to a kind of 'Marshall' effect.

In the classic of Berlanga, a small town in the 50s, prepares to receive the visit of some American diplomats in the hope of obtaining the benefits of the 'Marshall Plan of development aid'. But, despite their efforts, the entourage passes by and the inhabitants will have to end up assuming the investment they have made to capture their attention, losing a good part of the little they had.

This argument has parallels with the current attitude in rural areas of many owners who, despite having their houses closed because they have moved to the city, consider it more likely to wait for the great offer of some outsider who never arrives than to put the house, the activity or the land on the local market. Meanwhile, the rural sector is left empty of possibilities for development in the short term and, in the medium and long term, the price of access to housing increases, of course, due to the scarce supply, which makes it even more difficult to reverse the exodus from the countryside to the cities.

With this paradoxical lack of housing in environments with half-throttled villages full of closed houses, it is necessary to look for formulas that are attractive enough to excite future residents and to preserve the current ones, attracting economic activity, promoting services and leisure and, in short, reinvesting processes that, to a large extent, also involve facilitating access to housing.

1. RETHINKING TENURE MODALITIES

Often, in order to break inertia, it is worthwhile to understand the material with which they are built. In the case of the immobility of 'relocated' owners towards their old disused rural dwellings, it is surely necessary to recognize the existence of a link with the land, with family roots or with childhood memories, difficult to break.

To this emotional link and the Marshall effect already exposed, we must add a third aspect: the value of property, understood as a principle in itself that has been forging the Mediterranean character since the time of the Romans.

This triad means that the modality of rural housing tenure is not a trivial issue, but a fundamental aspect to work on if we want to recover the existing housing stock and return life and activity to the rural world from the rehabilitation of our villages.

In this sense, all those proposals that allow reversing the inertia by maintaining the property but ceding the tenure with the consideration that is necessary to put the house into use, will have, from the outset, a better reception and a sweeter (and cheaper) transition than those that bet on breaking the link of the old owners with their patrimony from the traditional system of purchase and sale.

HABITATGE EN ENTORNS RURALS

Una aproximació a les possibilitats de les modalitats de tinença, les polítiques de sòl i habitatge i les noves formes d'habitar aplicades als entorns rurals.

Maite Morao

Malgrat la imatge idíl·lica que hom pot tenir dels enclavaments rurals, el problema de l'habitatge també hi és present i, en els darrers anys, fins i tot sembla agreujar-se en la major part del territori català. El turisme rural, que ha diversificat i complementat les activitats econòmiques d'aquests entorns, ha agreujat l'accés a l'habitatge per una mena d'efecte 'Marshall'.

En el clàssic de Berlanga, un petit poble als anys 50, es prepara per rebre la visita d'uns diplomàtics americans amb l'esperança d'obtenir els beneficis del 'Pla Marshall d'ajuda al desenvolupament'. Però, malgrat els seus esforços, la comitiva passa de llarg i els habitants hauran d'acabar assumint la inversió que han fet per captar la seva atenció, perdent bona part del poc que tenien.

Aquest argument presenta paral·lelismes amb l'actual actitud als entorns rurals de molts propietaris que, tot i tenir les cases tancades per haver marxat cap a la ciutat, s'estimen més esperar la gran oferta d'algun forà que mai arriba que posar l'habitatge, l'activitat o les terres en el mercat local. Entretant, es deixa el rural erm de possibilitats de desenvolupament a curt termini i, a mitjà i llarg, incrementa, de retruc, el preu d'accés a l'habitatge per l'escassa oferta, el que fa encara més difícil invertir l'èxode del camp a les ciutats...

Amb aquesta paradoxal manca d'habitatge en uns entorns amb pobles a mig gas plens de cases tancades, cal cercar fórmules prou atractives per il·lusionar a futurs veïns i per conservar els actuals, captant activitat econòmica, promovent els serveis i el lleure i, en definitiva, reinvertint processos que, en bona mida passen també per facilitar l'accés a l'habitatge.

1. REPENSAR LES MODALITATS DE TINENÇA

Sovint, per trencar inèrcies, val la pena entendre el material amb què es construeixen... En el cas de l'aferrament de propietaris 'deslocalitzats' envers els seus vells habitatges rurals en desús, segurament cal reconèixer l'existència d'un vincle amb la terra, amb les arrels familiars o amb els records d'infantesa, difícil de trencar.

A aquest vincle emocional i a l'efecte Marshall ja exposat, cal afegir una tercera àncora: el valor de propietat, entès com un principi en sí mateix que ve forjant el caràcter mediterrani des de l'època dels romans...

Aquesta tríada fa que la modalitat de tinença de l'habitatge rural no sigui un tema baladí, sinó un aspecte cabdal en el que treballar si es vol recuperar el parc immoble existent i retornar la vida i l'activitat al món rural des de la rehabilitació dels nostres pobles.

En aquest sentit, totes aquelles propostes que permetin revertir la inèrcia mantenint la propietat però cedint la tinença amb la contraprestació que calgui per posar l'habitatge en ús, tindran, d'entrada, una millor rebuda i una transició més dolça (i més econòmica) que les que apostin per trencar el vincle dels vells propietaris amb el seu patrimoni a partir del sistema tradicional de compra-venda.

1.1 Masovería rural. Recuperar un modelo tradicional y reinterpretarlo en clave habitacional

La masovería rural es un modelo de tenencia que recupera la esencia de un contrato tradicional catalán en el que el propietario de una finca rústica encargaba a un payés (el masover) su explotación agrícola con el derecho a habitar un inmueble situado en la misma propiedad. En contraprestación, el masovero debía entregar un porcentaje de la cosecha y mantener el conjunto vigilado y en buen estado.

Aplicado a la tenencia de vivienda es un contrato que firman propietario y futuro residente (el masovero 'habitacional') por el que se otorga el derecho de uso de un habitáculo a cambio de realizar las obras necesarias para adecuar y mantener en buen estado el inmueble.

Esta figura es muy interesante para la recuperación de viviendas en mal estado que difícilmente serían utilizables sin obras previas, ya que propone un sistema win-win:

- El propietario mantiene la titularidad sin tener que hacer ninguna inversión para evitar el deterioro y cede la tenencia durante un tiempo acordado por contrato.
- El inquilino puede ir asumiendo las obras a lo largo del tiempo lo que le permite escalonar la inversión y asumir el trabajo de mantenimiento y vigilancia en la propia rutina de habitar un inmueble.

La duración del régimen de tenencia dependerá de la cantidad de obras a realizar, o dicho de otra manera, de la inversión a realizar por los inquilinos. Las obras deben quedar correctamente realizadas y estar amortizadas durante la vigencia del contrato.

Esta figura debe permitir poner en el mercado una vivienda a un "precio" razonable y sin la necesidad de una inversión inicial importante (en la mayoría de los casos). El modelo apuesta principalmente por la actuación en viviendas desocupadas y/o en mal estado, lo que también conlleva su retirada del mercado especulativo al tiempo que revierte las dinámicas, al convertirse en una garantía de mejora tanto de la vivienda como de su entorno.

No es un sistema adecuado para cualquier tipo de residente en tanto que se espera que el inquilino pueda asumir los trabajos de reparar y mantener, en buena medida, por sus propios medios, por lo que las personas mayores quedarían relegadas si tiene que encargar determinados trabajos que le conllevan un sobrecoste respecto a otros inquilinos más competitivos.

Los principales inconvenientes son el desconocimiento de la fórmula y la desconfianza, especialmente por parte de los propietarios, aspectos que se agravan por cierta indefinición de la regulación legal del modelo y el déficit de seguridad jurídica en algunos aspectos.

Existen diversas organizaciones que gestionan la oferta de este tipo de inmuebles y la demanda de los inquilinos, como la fundación privada Mas i Terra, cuentas en redes sociales como el de la 'cazadora de masías' o anuncios privados en portales de servicios donde los propios propietarios buscan directamente a los futuros residentes.

1.1 Rural farmhouse. Recovering a traditional model and reinterpreting it in a housing key

Rural farmhouse is a tenure model that recovers the essence of a traditional Catalan contract in which the owner of a rustic property entrusted a peasant (the masover) with its agricultural exploitation with the right to inhabit a property located on the same property. In return, the farmmaster had to deliver a percentage of the harvest and keep the whole guarded and in good condition.

Applied to housing tenure is a contract signed by the owner and future resident (the 'housing' masover) by which the right to use a room is granted in exchange for carrying out the necessary works to adapt and maintain the property in good condition.

This figure is very interesting for the recovery of homes in poor condition that would be difficult to use without previous works, as it proposes a win-win system:
- The owner retains title without having to make any investment to prevent deterioration and relinquishes tenure for a contractually agreed time.
- The tenant can take on the works over time, which allows them to stagger the investment and take on the maintenance and surveillance work in the very routine of inhabiting a property.

The duration of the tenancy regime will depend on the amount of work to be carried out, or in other words, on the investment to be made by the tenants. The works must be correctly carried out and amortized during the term of the contract.

This figure should make it possible to put a home on the market at a reasonable "price" and without the need for a significant initial investment (in most cases). The model is mainly committed to acting on unoccupied and/or dilapidated homes, which also entails their withdrawal from the speculative market while reversing the dynamics, by becoming a guarantee of improvement of both the home and its environment.

It is not a suitable system for any type of resident as it is expected that the tenant will be able to take on the repair and maintenance work, to a large extent, by their own means, so the elderly would be relegated if they have to commission certain jobs that entail an extra cost compared to other more competitive tenants.

The main drawbacks are the lack of knowledge of the formula and the lack of trust, especially on the part of the owners, aspects that are aggravated by a certain lack of definition of the legal regulation of the model and the lack of legal certainty in some aspects.

There are several organisations that manage the supply of this type of property and the demand of tenants, such as the private foundation Mas i Terra, social media accounts such as the 'hunter of farmhouses' or private advertisements on service portals where the owners themselves search directly for future residents.

1.1 Masoveria rural. Recuperar un model tradicional i reinterpretar-lo en clau habitacional

La masoveria rural és un model de tinença que recupera l'essència d'un contracte tradicional català en què el propietari d'una finca rústica encarregava a un pagès (el masover) la seva explotació agrícola amb el dret a habitar un immoble situat en la mateixa propietat. En contraprestació, el masover havia de lliurar un percentatge de la collita i mantenir el conjunt vigilat i en bon estat.

Aplicat a la tinença d'habitatge és un contracte que signen propietari i futur resident (el masover 'habitacional') pel que s'atorga el dret d'ús d'un habitacle a canvi de realitzar les obres necessàries per adequar i mantenir en bon estat l'immoble.

Aquesta figura és molt interessant per a la recuperació d'habitatges en mal estat que difícilment serien utilitzables sense obres prèvies, ja que proposa un sistema win-win:

- El propietari manté la titularitat sense haver de fer cap inversió per evitar el deteriorament i cedeix la tinença durant un temps acordat per contracte.
- El masover pot anar assumint les obres al llarg del temps el que li permet esglaonar la inversió i assumir la feina de manteniment i vigilància en la pròpia rutina d'habitar un immoble.

La duració del règim de tinença dependrà de la quantitat d'obres a fer, o dit d'una altra manera, de la inversió a realitzar pels masovers. Les obres han de quedar correctament realitzades i estar amortitzades durant la vigència del contracte.

Aquesta figura ha de permetre posar en el mercat un habitatge a un "preu" raonable i sense la necessitat d'una inversió inicial important (en la majoria dels casos). El model aposta principalment per l'actuació en habitatges desocupats i/o en mal estat, el que també comporta la seva retirada del mercat especulatiu al temps que reverteix les dinàmiques, en esdevenir una garantia de millora tant de l'habitatge com del seu entorn.

No és un sistema adequat per a qualsevol tipus de resident en tant que, s'espera que el masover pugui assumir les feines de reparar i mantenir, en bona mida, pels seus propis mitjans, pel que la gent gran quedaria relegada si ha d'encarregar determinades feines que li comporten un sobrecost respecte altres masovers més competitius.

Els principals inconvenients són el desconeixement de la fórmula i la desconfiança, especialment per part dels propietaris, aspectes que s'agreugen per certa indefinició de la regulació legal del model i el dèficit de seguretat jurídica en alguns aspectes.

Existeixen diverses organitzacions que gestionen l'oferta d'aquest tipus d'immobles i la demanda dels masovers, com la fundació privada Mas i Terra, comptes en xarxes socials com el de la 'caçadora de masies' o anuncis privats en portals de serveis on els propis propietaris cerquen directament els futurs residents.

1.2 Cesión de uso o cómo intentar romper las dinámicas del mercado y el marco sectorial

Es también un modelo de tenencia en tanto que la titularidad del inmueble no cambia de manos. Consiste, como su nombre indica, en una cesión del uso mediante la constitución de cooperativas sin ánimo de lucro, ya sean de iniciativa pública o privada "en un mercado no especulativo y por un tiempo indefinido" según el Programa de Promoción de la Vivienda en el mundo rural redactado por la Secretaría de Agenda Urbana y Territorio.

Este sistema difícilmente se dará en suelos de titularidad privada y está más dirigido a administraciones que quieren hacer políticas de vivienda sin despatrimonializarse (sin perder la propiedad del suelo y sin tener que destinar el escaso presupuesto municipal a su construcción) a pesar del difícil encaje jurídico "en un periodo indefinido y en un entorno no sujeto a las leyes de mercado."

Es adecuado para cualquier tipo de residente y las principales ventajas serían:

- La facilidad de adquirir la vivienda. El precio es muy inferior en tanto que el valor del suelo no repercute en el valor final.
- La posibilidad de agrupar recursos económicos para las inversiones iniciales, ya sea a través de subvenciones o de las propias aportaciones de los cooperativistas.
- La capacidad de ofrecer soluciones constructivas y ambientales innovadoras, en tanto que este tipo de proyectos acostumbran a convertirse en el escaparate de un mandato o la materialización de una directriz política y el encargo del proyecto se puede asumir con recursos públicos supramunicipales (diputación, fondos europeos...) y así mantener el control sobre el destino y el diseño del patrimonio municipal.
- La responsabilización en el compromiso de conservación del entorno inmediato, unida a un fomento de la solidaridad comunitaria y su extensión a otros compromisos y actividades.
- El alejamiento de los circuitos de la economía especulativa inmobiliaria, no sólo en cuanto a la iniciativa concreta, también de todo el entorno, porque al poner en el mercado vivienda a un precio reducido automáticamente rebaja los precios y las expectativas del resto.

Por otro lado, entre los principales inconvenientes estarían:

- La indefinición de algunos aspectos legales.
- La presencia marginal de este modelo en el conjunto de políticas públicas de vivienda.
- Las dificultades político-administrativas: hay que tener presente que este tipo de tenencia prácticamente deja en manos de la gestión privada (aunque sea comunitaria) la política de vivienda del conjunto del municipio, a pesar de haber aportado el suelo al proyecto y ser éste uno de los principales activos. La administración no entra a gestionar el acceso a este bien público, desajuste al que se añade el hecho de que difícilmente recuperará nunca estos suelos para nuevas políticas públicas por lo que, a la larga y, en tanto que propietario y administración más cercana, también se le reclamará que asuma los gastos de mantenimiento del conjunto si la cooperativa no se mantiene económicamente solvente a lo largo de los años.
- La falta de experiencia en la toma de decisiones comunitarias necesarias para gestionar los modelos de tenencia compartida.

1.2 Assignment of use or how to try to break the dynamics of the market and the sectoral framework

It is also a tenure model in that ownership of the property does not change hands. It consists, as its name suggests, of a cession of use through the constitution of non-profit cooperatives, whether public or private initiative "in a non-speculative market and for an indefinite time" according to the Program for the Promotion of Housing in the Rural World drafted by the Secretariat of Urban Agenda and Territory.

This system will hardly occur on privately owned land and is more aimed at administrations that want to make housing policies without depatriating their patrimony (without losing ownership of the land and without having to allocate the scarce municipal budget to its construction) despite the difficult legal fit "in an indefinite period and in an environment not subject to the laws of the market."

It is suitable for any type of resident and the main advantages would be:

- The ease of acquiring the property. The price is much lower as the value of the land does not affect the final value.
- The possibility of pooling economic resources for initial investments, either through subsidies or the cooperative members' own contributions.
- The ability to offer innovative constructive and environmental solutions, while this type of project usually becomes the showcase of a mandate or the materialization of a political guideline and the commissioning of the project can be assumed with supra-municipal public resources (provincial council, European funds...) and thus maintain control over the destination and design of the municipal heritage.
- Responsibility in the commitment to the conservation of the immediate environment, together with the promotion of community solidarity and its extension to other commitments and activities.
- The distancing from the circuits of the speculative real estate economy, not only in terms of the concrete initiative, but also from the entire environment, because by putting housing on the market at a reduced price, it automatically lowers the prices and expectations of the rest.

On the other hand, among the main drawbacks would be:

- The lack of definition of some legal aspects.
- The marginal presence of this model in the set of public housing policies.
- The political-administrative difficulties: it must be borne in mind that this type of tenure practically leaves the housing policy of the municipality as a whole in the hands of private management (even if it is community-based), despite having contributed the land to the project and this being one of the main assets. The administration does not enter into the management of access to this public good, a mismatch to which is added the fact that it will hardly ever recover these lands for new public policies so, in the long run and as the owner and closest administration, it will also be required to assume the maintenance costs of the complex if the cooperative does not remain economically solvent over the years.
- The lack of experience in community decision-making needed to manage shared tenure models.

1.2 Cessió d'ús o com intentar trencar les dinàmiques del mercat i el marc sectorial

És també un model de tinença en tant que la titularitat de l'immoble no canvia de mans. Consisteix, com el seu nom indica, en una cessió de l'ús mitjançant la constitució de cooperatives sense ànim de lucre, ja siguin d'iniciativa pública o privada "en un mercat no especulatiu i per un temps indefinit" segons el Programa de Promoció de l'Habitatge en el món rural redactat per la Secretaria d'Agenda Urbana i Territori.

Aquest sistema difícilment es donarà en sols de titularitat privada i està més adreçat a administracions que volen fer polítiques d'habitatge sense despatrimonialitzar-se (sense perdre la propietat del sòl i sense haver de destinar-hi l'escàs pressupost municipal a la seva construcció) tot i el difícil encaix jurídic "en un període indefinit i en un entorn no subjecte a les lleis de mercat..."

És adequat per a qualsevol tipus de resident i els principals avantatges serien:

- La facilitat d'adquirir l'habitatge. El preu és molt inferior en tant que el valor del sòl no repercuteix en el valor final.

-La possibilitat d'agrupar recursos econòmics per a les inversions inicials, ja sigui a través de subvencions o de les pròpies aportacions dels cooperativistes

- La capacitat d'oferir solucions constructives i ambientals innovadores, en tant que aquest tipus de projectes acostumen a esdevenir l'aparador d'un mandat o la materialització d'una directriu política i l'encàrrec del projecte es pot assumir amb recursos públics supramunicipals (diputació, fons europeus...) i així mantenir el control sobre el destí i el disseny del patrimoni municipal.

- La responsabilització en el compromís de conservació de l'entorn immediat, unida a un foment de la solidaritat comunitària i la seva extensió a altres compromisos i activitats.

- L'allunyament dels circuits de l'economia especulativa immobiliària, no només pel que fa a la iniciativa concreta, també de tot l'entorn, perquè en posar en el mercat habitatge a un preu reduït automàticament rebaixa els preus i les expectatives de la resta.

D'altra banda, entre els principals inconvenients estarien:

- La indefinició d'alguns aspectes legals

- La presència marginal d'aquest model en el conjunt de polítiques públiques d'habitatge.

- Les dificultats polític-administratives: cal tenir present que aquest tipus de tinença pràcticament deixa en mans de la gestió privada (encara que sigui comunitària) la política d'habitatge del conjunt del municipi, tot i haver aportat el sòl al projecte i ser aquest un dels principals actius. L'administració no entra a gestionar l'accés a aquest bé públic, desajust al que s'hi afegeix el fet que difícilment recuperarà mai aquests sòls per a noves polítiques públiques pel que, a la llarga i, en tant que propietari i administració més propera, també se li reclamarà que assumeixi les despeses de manteniment del conjunt si la cooperativa no es manté econòmicament solvent al llarg dels anys.

- La manca d'experiència en la presa de decisions comunitàries necessàries per a gestionar els models de tinença compartida.

1.3 Derecho de superficie trasladado de lo urbano al rural

Se define como el derecho a realizar una construcción o a disponer de una existente en propiedad ajena durante un periodo de tiempo convenido. Es un modelo de acceso a la vivienda que no requiere disponer de la propiedad del suelo por lo que permite conservar la titularidad, ya sea ésta pública o privada.

Se trata de un sistema muy extendido en los países nórdicos, especialmente en Dinamarca, donde el 8% de los hogares son propiedad de cooperativas de viviendas privadas, denominadas 'ANDEL'. En la capital, Copenhague, este porcentaje se eleva hasta el 33%, el más alto entre las diferentes tipologías de tenencia que conviven con ella.

Los orígenes se sitúan probablemente en 1865 en la Fábrica Burmeister & Wain. En este establecimiento sus trabajadores depositaban cada semana una pequeña cantidad en una asociación constructora que crearon con el objetivo de construir vivienda. Cuando ésta disponía del capital suficiente levantaba un nuevo edificio al que se accedía por sorteo entre sus miembros. Se trataba de casas adosadas de 2 plantas + buhardilla y jardín propio en terrenos económicos situados en las traseras de las calles principales.

A inicios del s.XX estas asociaciones comenzaron a contar con apoyo legal estatal, por lo que más grupos sociales se interesaron por este modelo. Esto comportó una expansión del modelo y la irrupción de la clase media. El modelo se fue extendiendo y las grandes compañías construyeron manzanas enteras.

La crisis de 1907 del sector de la construcción modificó las características de estas asociaciones que se enfocaron en edificaciones sin ánimo de lucro y en las que los inquilinos eran los que tenían el control: aparecen las llamadas viviendas sociales donde el alquiler era a precio de coste.

Tras la II Guerra Mundial la Administración apoyó a las cooperativas obreras configurando el modelo que se conoce como -ALMENE- vivienda pública no estatal, formada por unas 550 asociaciones de vivienda sin ánimo de lucro que disponen del 20% del parque de viviendas danés en propiedad. En este modelo, los habitantes tienen un contrato de alquiler indefinido pero NO participación directa en la propiedad que está en manos de las asociaciones. El sistema de acceso consiste en listas de espera abiertas y transparentes.

En los años 70' se reforzó el sistema ANDEL gracias a novedades legislativas que simplificaron los requisitos para formar cooperativas privadas de vivienda y establecieron la obligación de ofrecer derechos preferenciales de compra a los inquilinos si estos se constituían en cooperativa con el resto de vecinos.

Con estas iniciativas se potenciaba que la propiedad del parque de viviendas pasara de manos privadas a manos cooperativas (no públicas), de manera que cada cooperativa dispone de la propiedad de un conjunto residencial y lo gestiona, sea un bloque de pisos o un conjunto de casas, mientras que sus socios sólo poseen una participación (significado literal de la palabra 'andel') que les otorga un derecho de uso indefinido y heredable de sus viviendas con un alquiler blando y un voto en los espacios de gestión y decisión de la cooperativa.

La cooperativa regula el acceso a la vivienda a través de listas de espera o permitiendo a cada miembro escoger a quien quiere vender su participación, pero no puede disolverse ni vender la titularidad de sus viviendas como propiedad privada.

1.3 Surface rights transferred from urban to rural areas

It is defined as the right to construct or dispose of an existing one on the property of another for an agreed period of time. It is a model of access to housing that does not require ownership of the land, so it allows ownership to be preserved, whether public or private.

This is a widespread system in the Nordic countries, especially in Denmark, where 8% of households are owned by private housing cooperatives, called 'ANDEL'. In the capital, Copenhagen, this percentage rises to 33%, the highest among the different types of tenure that coexist with it.

The origins probably date back to 1865 at the Burmeister & Wain Factory. In this establishment, its workers deposited a small amount each week in a construction association that they created with the aim of building housing. When it had sufficient capital, it erected a new building which was accessed by lot among its members. These were 2-storey semi-detached houses + attic and their own garden on inexpensive land located at the back of the main streets.

At the beginning of the 20th century, these associations began to have state legal support, so more social groups became interested in this model. This led to an expansion of the model and the emergence of the middle class. The model spread, and large companies built entire city blocks.

The crisis of 1907 in the construction sector changed the characteristics of these associations, which focused on non-profit buildings in which the tenants were in control: the so-called social housing appeared, where the rent was at cost price.

After the Second World War, the Administration supported workers' cooperatives by setting up the model known as ALMENE, non-state public housing, made up of some 550 non-profit housing associations that own 20% of the Danish housing stock. In this model, the inhabitants have an indefinite rental contract but NO direct participation in the property that is in the hands of the associations. The access system consists of open and transparent waiting lists.

In the 1970s, the ANDEL system was strengthened thanks to new legislation that simplified the requirements for forming private housing cooperatives and established the obligation to offer preferential purchase rights to tenants if they formed a cooperative with the rest of the neighbors.

These initiatives promoted the transfer of ownership of the housing stock from private to (non-public) cooperative hands, so that each cooperative owns and manages a residential complex, whether it is a block of flats or a group of houses, while its members only own a share (literal meaning of the word 'andel) which grants them an indefinite and inheritable right to use their homes with a soft rent and a vote in the management and decision-making spaces of the cooperative.

The cooperative regulates access to housing through waiting lists or by allowing each member to choose who they want to sell their stake to, but it cannot dissolve or sell ownership of their homes as private property.

1.3 Dret de superfície traslladat de l'urbà al rural

Es defineix com el dret a realitzar una construcció o a disposar d'una existent en propietat aliena durant un període de temps convingut. És un model d'accés a l'habitatge que no requereix disposar de la propietat del sòl pel que permet conservar la titularitat, ja sigui aquesta pública o privada.
Es tracta d'un sistema molt estès als països nòrdics, especialment a Dinamarca, on el 8% de les llars són propietat de cooperatives d'habitatges privades, denominades 'ANDEL'. A la capital, Copenhaguen, aquest percentatge s'eleva fins al 33%, el més alt entre les diferents tipologies de tinença que hi conviuen.

Els orígens es situen probablement en el 1865 a la Fàbrica Burmeister & Wain. En aquest establiment els seus treballadors dipositaven cada setmana una petita quantitat en una associació constructora que van crear amb l'objectiu de construir habitatge. Quan aquesta disposava del capital suficient aixecava un nou edifici al que s'hi accedia per sorteig entre els seus membres. Es tractava de cases adossades de 2 plantes + golfes i jardí propi en terrenys econòmics situats als darreres dels carrers principals.

A inicis del s. XX aquestes associacions començaren a comptar amb recolzament legal estatal, pel que més grups socials s'interessaren per aquest model. Això comportà una expansió del model i la irrupció de la classe mitjana. El model es va anar estenent i les grans companyies construïren illes senceres.
La crisi del 1907 del sector de la construcció va modificar les característiques d'aquestes associacions que s'enfocaren en edificacions sense ànim de lucre i en què els llogaters eren els que tenien el control: apareixen els anomenats habitatges socials on el lloguer era a preu de cost.

Després de la II Guerra Mundial l'Administració va recolzar les cooperatives obreres configurant el model que es coneix com -ALMENE- habitatge públic no estatal, format per unes 550 associacions d'habitatge sense ànim de lucre que disposen del 20% del parc d'habitatges danès en propietat. En aquest model, els habitants tenen un contracte de lloguer indefinit però NO participació directa en la propietat que està en mans de les associacions. El sistema d'accés consisteix en llistes d'espera obertes i transparents.

Als anys 70' es va reforçar el sistema ANDEL gràcies a novetats legislatives que van simplificar els requisits per formar cooperatives privades d'habitatge i van establir l'obligació d'oferir drets preferencials de compra als llogaters si aquests es constituïen en cooperativa amb la resta de veïns.

Amb aquestes iniciatives es potenciava que la propietat del parc d'habitatges passés de mans privades a mans cooperatives (no públiques), de manera que cada cooperativa disposa de la propietat d'un conjunt residencial i el gestiona, sigui un bloc de pisos o un conjunt de cases, mentre que els seus socis només posseeixen una participació (significat literal de la paraula 'andel') que els atorga un dret d'ús indefinit i heretable dels seus habitatges amb un lloguer tou i un vot en els espais de gestió i decisió de la cooperativa.

La cooperativa regula l'accés a l'habitatge a través de llistes d'espera o permetent a cada membre escollir a qui vol vendre la seva participació, però no pot dissoldre's ni vendre la titularitat dels seus habitatges com a propietat privada.

A pesar del blindaje conceptual, este sistema no ha sido inmune a la especulación. En 2001, el Gobierno obligó a las cooperativas a permitir que sus miembros pudieran utilizar sus participaciones como garantía para acceder a préstamos personales. Eso y la coyuntura general de euforia inmobiliaria supuso un alza de precios que, a pesar de ser las propias cooperativas las que, autónomamente y en asamblea, decidían el precio de las participaciones dentro de los márgenes fijados por ley, éste acabara subiendo también. Y es que la participación pasaba a tener un valor de mercancía y nadie estaba dispuesto a quedarse atrás. Se pasó de un modelo basado en el derecho de uso a otro en el que la acción de la cooperativa se convertía en un producto de inversión.

Esto ha supuesto que muchos residentes en cooperativas de vivienda social sólo puedan asumir el pago que les corresponde por el derecho de uso con ayudas públicas provenientes de fondos municipales.

En los últimos años, la carga económica se ha convertido en insoportable para las economías locales que se han visto obligadas a participar doblemente en estas cooperativas a través de ayudas a sus inquilinos y también asumiendo la rehabilitación y el mantenimiento de este parque inmobiliario, que se ha visto incapaz de asumir ninguna intervención.

Es por este motivo que, actualmente, los ayuntamientos daneses se lo piensan mucho antes de conceder permisos para este tipo de edificaciones, en tanto que en numerosos casos han demostrado ser muy deficitarios y un lastre añadido para el desarrollo local. Hay que tener presente también que, como efecto colateral, han hecho desaparecer la promoción privada que no ha sido capaz de competir con este modelo discriminado positivamente por los diferentes gobiernos desde los años 80'.

En cuanto a las ventajas e inconvenientes, aparte de los que ha ido poniendo de manifiesto la práctica danesa a lo largo de más de 150 años, serían similares a los expuestos por el modelo de cesión de uso.

La principal diferencia sería el encaje en nuestra legislación sectorial que da más margen de maniobra a los derechos de superficie que a las cesiones de uso. El motivo es que estas últimas, cuando la propiedad de los suelos es pública, requieren de una profunda justificación del interés general de la operación difícil de satisfacer teniendo en cuenta el tiempo de cesión o la gestión privada de la tenencia.

En el derecho de superficie, el propietario del solar (público o privado) cede el derecho de superficie a una cooperativa que cede el derecho de uso de las viviendas a sus asociados según las normas de la cooperativa y por un plazo fijado mediante convenio.

Despite the conceptual shielding, this system has not been immune to speculation. In 2001, the Government forced cooperatives to allow their members to use their shares as collateral for personal loans. That and the general conjuncture of real estate euphoria meant a rise in prices that, despite the cooperatives themselves being the ones who, autonomously and in assembly, decided the price of the shares within the margins set by law, it also ended up rising. Participation became a commodity value and no one was willing to be left behind. There was a shift from a right-of-use model to one in which the cooperative's share became an investment product.

This has meant that many residents of social housing cooperatives can only assume the payment they are entitled to for the right of use with public aid from municipal funds.

In recent years, the economic burden has become unbearable for local economies that have been forced to participate doubly in these cooperatives through aid to their tenants and also by assuming the rehabilitation and maintenance of this building stock, which has been unable to assume any intervention.

It is for this reason that, currently, Danish municipalities think long and hard before granting permits for this type of building, while in many cases they have proven to be very deficient and an added burden for local development. It must also be borne in mind that, as a collateral effect, they have made private development disappear, which has not been able to compete with this model that has been positively discriminated against by the different governments since the 1980s.

In terms of advantages and disadvantages, apart from those that have been revealed by Danish practice over more than 150 years, they would be similar to those set out by the model of transfer of use.

The main difference would be the fit in our sectoral legislation, which gives more room for manoeuvre to surface rights than to cessions of use. The reason is that the latter, when the ownership of the land is public, require a profound justification of the general interest of the operation that is difficult to satisfy taking into account the time of cession or the private management of the tenure.

In the surface right, the owner of the plot (public or private) assigns the surface right to a cooperative that assigns the right to use the dwellings to its members according to the rules of the cooperative and for a period fixed by agreement.

Tot i el blindatge conceptual, aquest sistema no ha estat immune a l'especulació. El 2001, el Govern va obligar les cooperatives a permetre que els seus membres poguessin utilitzar les seves participacions com a garantia per accedir a préstecs personals. Això i la conjuntura general d'eufòria immobiliària va comportar una alça de preus que, malgrat ser les pròpies cooperatives les que, autònomament i en assemblea, decidien el preu de les participacions dintre dels marges fixats per llei, aquest acabés pujant també. I és que la participació passava a tenir un valor de mercaderia i ningú estava disposat a quedar-se enrere. Es va passar d'un model basat en el dret d'ús a un altre en què l'acció de la cooperativa es convertia en un producte d'inversió.

Això ha comportat que molts residents a cooperatives d'habitatge social només puguin assumir el pagament que els correspon pel dret d'ús amb ajudes públiques provinents de fons municipals.

Els últims anys, la càrrega econòmica ha esdevingut insuportable per les economies locals que s'han vist obligades a participar doblement en aquestes cooperatives a través d'ajudes als seus llogaters i també assumint la rehabilitació i el manteniment d'aquest parc immobiliari, que s'ha vist incapaç d'assumir cap intervenció.

És per aquest motiu que, actualment, els ajuntaments danesos s'ho pensen molt abans de concedir permisos per a aquest tipus d'edificacions, en tant que en nombrosos casos han demostrat ser molt deficitaris i un llastre afegit per al desenvolupament local. Cal tenir present també que, com a efecte col·lateral, han fet desaparèixer la promoció privada que no ha estat capaç de competir amb aquest model discriminat positivament pels diferents governs des dels anys 80'.

Pel que fa als avantatges i inconvenients, a banda dels que ha anat posant de manifest la pràctica danesa al llarg de més de 150 anys, serien similars als exposats pel model de cessió d'ús.

La principal diferència seria l'encaix en la nostra legislació sectorial que dona més marge de maniobra als drets de superfície que a les cessions d'ús. El motiu és que aquestes darreres, quan la propietat dels sòls és pública, requereixen d'una profunda justificació de l'interès general de l'operació difícil de satisfer tenint en compte el temps de cessió o la gestió privada de la tinença.

En el dret de superfície, el propietari del solar (públic o privat) cedeix el dret de superfície a una cooperativa que cedeix el dret d'ús dels habitatges als seus associats segons les normes de la cooperativa i per un termini fixat mitjançant conveni.

Algunos ejemplos exitosos, a caballo entre el derecho de uso y el derecho de superficie, serían:

• Lange Eng a Albertslund, Dinamarca. Se trata de una ordenación en manzana cerrada que aloja 54 unidades residenciales. La solución arquitectónica es bastante interesante ofreciendo una gran variedad modular para satisfacer las necesidades de espacio y accesibilidad de cada residente. Las viviendas disponen todas ellas de grandes ventanales, ventilación cruzada y vistas a dos fachadas: hacia el exterior disfrutan de un entorno a medio camino entre el rural y la ciudad jardín y hacia el interior de la manzana, resuelta con generosas dimensiones, de la vida comunitaria en un entorno seguro y muy cuidado. Está pensado para una comunidad mixta de todas las edades, con espacios y servicios compartidos y atractivos como el de restauración.

• Cal Cases en Santa Maria d'Oló, Cataluña. Es un modelo emplazado en suelos de titularidad pública y dirigido a una comunidad mixta de gente madura. Se plantea a partir de un sistema de unidades independientes de viviendas en una comunidad de convivencia en medio de la naturaleza. Se convierte en una tipología bastante singular, muy alejada de los cánones de residencia y tenencia que tradicionalmente se identifican con las personas mayores. Supone una alternativa más económica que la que fuera planteable en un entorno urbano y donde muchas de las actividades se realizan de forma cooperativa. Disponen de cultivos y bosques como espacios adicionales con derecho de uso.

Some successful examples, halfway between the right of use and the right of surface, would be:

• Lange Eng to Albertslund, Denmark. It is a gated block development that houses 54 residential units. The architectural solution is quite interesting, offering a large modular variety to meet the space and accessibility needs of each resident. The houses all have large windows, cross ventilation and views of two façades: to the outside they enjoy an environment halfway between the countryside and the garden city and to the interior of the block, resolved with generous dimensions, of community life in a safe and very well-kept environment. It is designed for a mixed community of all ages, with shared and attractive spaces and services such as restaurants.

• Cal Cases in Santa Maria d'Oló, Catalonia. It is a model located on publicly owned land and aimed at a mixed community of mature people. It is based on a system of independent housing units in a community of coexistence in the middle of nature. It becomes a rather unique typology, far removed from the canons of residence and tenure that are traditionally identified with the elderly. It is a cheaper alternative to the one that would be possible in an urban environment and where many of the activities are carried out cooperatively. They have crops and forests as additional spaces with the right to use.

Alguns exemples reeixits, a cavall entre el dret d'ús i el dret de superfície, serien:

• Lange Eng a Albertslund, Dinamarca. Es tracta d'una ordenació en illa tancada que allotja 54 unitats residencials. La solució arquitectònica és força interessant oferint una gran varietat modular per a satisfer les necessitats d'espai i accessibilitat de cada resident. Els habitatges disposen tots ells de grans finestrals, ventilació creuada i vistes a dues façanes: cap a l'exterior gaudeixen d'un entorn a mig camí entre el rural i la ciutat jardí i cap a l'interior de l'illa, resolta amb generoses dimensions, de la vida comunitària en un entorn segur i molt cuidat. Està pensat per a una comunitat mixta de totes les edats, amb espais i serveis compartits i atractius com el de restauració.

• Cal Cases a Santa Maria d'Oló, Catalunya. Es un model emplaçat en sòls de titularitat pública i dirigit a una comunitat mixta de gent madura. Es planteja a partir d'un sistema d'unitats independents d'habitatges en una comunitat de convivència enmig de la natura. Esdevé una tipologia força singular, molt allunyada dels cànons de residència i tinença que tradicionalment s'identifiquen amb la gent gran. Suposa una alternativa més econòmica que la que fora plantejable en un entorn urbà i on moltes de les activitats es realitzen de forma cooperativa. Disposen de cultius i boscos com a espais addicionals amb dret d'ús.

1.4 Alquiler en sistemas clásicos y en formatos híbridos

Es un modelo de tenencia tradicional basado en un contrato entre el arrendador, que se obliga a transferir temporalmente el uso y disfrute de un inmueble, y un arrendatario, quien se obliga a pagar un precio acordado entre las partes.

La relación entre ventajas e inconvenientes está bastante equilibrada, entre los primeros encontraríamos:

- El escaso o nulo gasto inicial, lo que permite no despatrimonializarse para acceder a la vivienda.
- La rapidez en la gestión del contrato.
- La facilidad de adaptación a situaciones personales cambiantes.

Los inconvenientes serían:

- El débil vínculo con el inmueble, lo que puede conllevar por un lado poca responsabilidad con su mantenimiento y por el otro falta de sentido de estabilidad.
- La exposición a modificaciones del coste por actualizaciones de la renta
- La desprotección frente a propietarios con actitudes especulativas

Esta modalidad de tenencia, conocida ampliamente por todos, puede realizarse también en formatos híbridos, es decir combinando otros sistemas con el de alquiler. Un ejemplo interesante sería:

• Dunderbaken en Estocolmo, Suecia.

Se trata de un bloque de plurivivienda destinado principalmente a personas mayores, construido en suelo público con cargo a los presupuestos municipales y con una cesión de uso de la tenencia a una cooperativa que es quien gestiona el alquiler de las viviendas. Los beneficiarios son al mismo tiempo socios de la cooperativa y responsables de la vida comunitaria: se organizan por grupos para hacer la compra o cocinar por turnos semanales. Disponen de numerosos espacios comunes donde compartir comidas, actividades u ocio.

1.4 Rental in classic systems and hybrid formats

It is a traditional tenure model based on a contract between the lessor, who is obliged to temporarily transfer the use and enjoyment of a property, and a tenant, who is obliged to pay a price agreed between the parties.

The relationship between advantages and disadvantages is quite balanced, among the first we would find:

- The low or non-existent initial expense, which allows you not to lose your assets to access the home.
- Speed in contract management.
- The ease of adapting to changing personal situations.

The drawbacks would be:

- The weak link with the property, which can lead to little responsibility for its maintenance on the one hand and a lack of sense of stability on the other.
- Exposure to cost changes due to rent updates.
- Lack of protection against owners with speculative attitudes.

This type of tenure, which is widely known to all, can also be carried out in hybrid formats, i.e. combining other systems with the rental system. An interesting example would be:

• *Dunderbaken in Stockholm, Sweden.*

It is a multi-dwelling block intended mainly for the elderly, built on public land charged to municipal budgets and with a transfer of use of the tenure to a cooperative that manages the rental of the homes. The beneficiaries are at the same time members of the cooperative and responsible for community life: they organize themselves into groups to do the shopping or cook in weekly shifts. They have numerous common spaces where you can share meals, activities or leisure.

1.4 Lloguer en sistemes clàssics i en formats híbrids

És un model de tinença tradicional basat en un contracte entre l'arrendador, que s'obliga a transferir temporalment l'ús i gaudi d'un immoble, i un arrendatari, qui s'obliga a pagar un preu acordat entre les parts.

La relació entre avantatges i inconvenients està força equilibrada, entre els primers trobaríem:

- L'escassa o nul·la despesa inicial, el que permet no despatrimonialitzar-se per accedir a l'habitatge
- La rapidesa en la gestió del contracte
- La facilitat d'adaptació a situacions personals canviants

Els inconvenients serien:

- El feble lligam amb l'immoble, el que pot comportar d'una banda poca responsabilitat amb el seu manteniment i per l'altra manca de sentit d'estabilitat.
- L'exposició a modificacions del cost per actualitzacions de la renda
- La desprotecció enfront propietaris amb actituds especulatives

Aquesta modalitat de tinença, coneguda àmpliament per tothom, pot realitzar-se també en formats híbrids, és a dir combinant altres sistemes amb el de lloguer. Un exemple interesant seria:

• Dunderbaken a Estocolm, Suècia.

Es tracta d'un bloc de plurihabitatge destinat principalment a gent gran, construït en sòl públic amb càrrec als pressupostos municipals i amb una cessió d'ús de la tinença a una cooperativa que és qui gestiona el lloguer dels habitatges. Els beneficiaris són al mateix temps socis de la cooperativa i responsables de la vida comunitària: s'organitzen per grups per fer la compra o cuinar per torns setmanals. Disposen de nombrosos espais comuns on compartir àpats, activitats o lleure.

1.5 Propiedad en sistemas clásicos y en formatos híbrido comunitarios
Es el mecanismo legal en que titularidad y tenencia coinciden en un mismo individuo/s.

Entre las ventajas e inconvenientes conviene señalar que los primeros revierten en lo privado, mientras que los inconvenientes afectan básicamente a aspectos más relacionados con el interés general o de las comunidades.

Las principales ventajas serían:
- La relativa seguridad que supone disponer de vivienda propia.
- La existencia de un mercado acostumbrado a este modelo que facilita las transacciones inmobiliarias.
- La percepción de que la vivienda de propiedad es un bien patrimonial sólido que no sufre las oscilaciones de valor de otras inversiones, a pesar de las recientes devaluaciones y oscilaciones vividas desde 2007.

Los inconvenientes principales hay que buscarlos en:
- La exclusión de la vivienda de los sectores sociales que no tienen los medios para adquirirlo a precio de mercado (familias de ingresos bajos, jóvenes, familias monoparentales, personas mayores,...).
- La dependencia de las entidades bancarias a las que se debe pagar la deuda hipotecaria.
- El tratamiento del hogar como un bien de mercado y no como un derecho social.
- El fomento del individualismo o, cuando menos, el poco incentivo a la vida en comunidad y al cooperativismo.

Esta modalidad donde propiedad y tenencia son coincidentes puede también hibridarse con la vida en comunidad y en cooperativa. Sería un buen ejemplo:

• Tinggården en Herfolge, Dinamarca. Arquitecto:
Tegnestuen Vandkunsten
Se trata de una agrupación con apariencia de viviendas unifamiliares entre medianeras pero con apartamentos independientes inferiores a la unidad modular y con servicios compartidos que incluyen cocina, comedor, lavandería, taller y gimnasio. Se proyectó como un complejo intergeneracional mixto sobre suelos de titularidad pública, en medio del rural y conectados por autobús con el pueblo más cercano y con Copenhague. Las viviendas tienen una composición flexible que les permite expandirse apropiándose de una habitación contigua o reducirse, por el mismo mecanismo, en función de las necesidades vitales de cada etapa. Si bien tienen dimensiones pequeñas más propias del suelo urbano que del rural (superficies entre 15-75m2), los espacios comunitarios hacen que todo el mundo disfrute de este creces imposible de mantener si no fueran compartidos. La administración es quien regula los precios de venta y alquiler de manera que no haya lucro sobre unas construcciones realizadas sobre suelo público y con presupuesto municipal.

1.5 Ownership in classic systems and hybrid community formats
It is the legal mechanism in which ownership and tenure coincide in the same individual(s).
Among the advantages and disadvantages, it should be noted that the former revert to the private sphere, while the disadvantages basically affect aspects more related to the general interest or the interest of the communities.

Las principales ventajas serían:
- The relative security of owning a home.
- The existence of a market accustomed to this model that facilitates real estate transactions.
- The perception that property ownership is a solid asset that does not suffer the fluctuations in value of other investments, despite the recent devaluations and oscillations experienced since 2007.

The main drawbacks are to be found in:
- The exclusion from housing of social sectors that do not have the means to acquire it at market price (low-income families, young people, single-parent families, the elderly,...).
- Dependence on the banks to which the mortgage debt must be paid.
- The treatment of the home as a market good and not as a social right.
- The promotion of individualism or, at least, the lack of incentive to community life and cooperativism.

This modality, where ownership and tenure coincide, can also be hybridized with community and cooperative life. It would be a good example:

• Tinggården in Herfolge, Denmark. Architect: Tegnestuen Vandkunsten
It is a grouping with the appearance of single-family homes between party walls but with independent apartments lower than the modular unit and with shared services that include kitchen, dining room, laundry, workshop and gym. It was designed as a mixed intergenerational complex on publicly owned land, in the middle of the countryside and connected by bus to the nearest town and to Copenhagen. Dwellings have a flexible composition that allows them to expand by appropriating an adjoining room or to shrink, by the same mechanism, depending on the vital needs of each stage. Although they have small dimensions more typical of urban land than rural land (areas between 15-75m2), community spaces make it possible for everyone to enjoy this growth that would be impossible to maintain if they were not shared. The administration is the one who regulates the sale and rental prices so that there is no profit on constructions made on public land and with a municipal budget.

1.5 Propietat en sistemes clàssics i en formats híbrids comunitaris

És el mecanisme legal en què titularitat i tinença coincideixen en un mateix individu/s.
Entre els avantatges i inconvenients convé assenyalar que els primers reverteixen en el privat, mentre que els inconvenients afecten bàsicament aspectes més relacionats amb l'interès general o de les comunitats.

Els principals avantatges serien:
- La relativa seguretat que suposa disposar d'habitatge propi
- L'existència d'un mercat acostumat a aquest model que facilita les transaccions immobiliàries
- La percepció de què l'habitatge de propietat és un bé patrimonial sòlid que no pateix les oscil·lacions de valor d'altres inversions, tot i les recents devaluacions i oscil·lacions viscudes des del 2007.

Els inconvenients principals cal cercar-los en:
- L'exclusió de l'habitatge dels sectors socials que no tenen els mitjans per adquirir-lo a preu de mercat (famílies d'ingressos baixos, joves, famílies monoparentals, persones grans,...)
- La dependència de les entitats bancàries a les que s'ha de pagar el deute hipotecari
- El tractament de la llar com un bé de mercat i no com un dret social
- El foment de l'individualisme o, si més no, el poc incentiu a la vida en comunitat i al cooperativisme.

Aquesta modalitat on propietat i tinença són coincidents pot també hibridar-se amb la vida en comunitat i en cooperativa. En seria un bon exemple:

• Tinggården a Herfolge, Dinamarca. Arquitecte: Tegnestuen Vandkunsten
Es tracta d'una agrupació amb aparença d'habitatges unifamiliars entre mitgeres però amb apartaments independents inferiors a la unitat modular i amb serveis compartits que inclouen cuina, menjador, bugaderia, taller i gimnàs. Es va projectar com un complex intergeneracional mixt sobre sòls de titularitat pública, al bell mig del rural i connectats per autobús amb el poble més proper i amb Copenhaguen. Els habitatges tenen una composició flexible que els permet expandir-se apropiant-se d'una habitació contigua o reduir-se, pel mateix mecanisme, en funció de les necessitats vitals de cada etapa. Si bé tenen dimensions petites més pròpies del sòl urbà que del rural (superfícies entre 15-75m2), els espais comunitaris fan que tothom en gaudeixi d'aquest escreix impossible de mantenir si no fossin compartits. L'administració es qui regula els preus de venda i lloguer de manera que no hi hagi lucre sobre unes construccions realitzades sobre sòl públic i amb pressupost municipal.

1.6 Copropiedad, una opción atrevida para los edificios singulares las viviendas estacionales

La Secretaría de la Agenda urbana y Territorio define esta modalidad de tenencia como un mecanismo que permite el acceso a la vivienda a las personas que no pueden acceder al HPO pero que tampoco pueden pagar los precios de alquiler del mercado libre y que buscan una estabilidad mayor que con el alquiler ordinario.

Esta definición, muy enfocada a la realidad urbana, puede convertirse en completamente diferente cuando el modelo se traslada al rural. En este nuevo contexto permite dar entrada a muchos otros perfiles necesarios para recuperar y mantener nuestro patrimonio y las viviendas estacionales.

Esta es una de las principales ventajas, y es que si las masías o los edificios agrícolas tienen grandes dimensiones que no favorecen ninguna de las modalidades anteriores, repartir la superficie y la inversión de adecuación entre diferentes copropietarios debe permitir recuperar y poner en valor los numerosos elementos históricos dispersos por el territorio (grandes caseríos, viejos edificios industriales vinculados al textil, hileras de vivienda características de las antiguas colonias en desuso...).

También puede ser el mecanismo para repartir en el tiempo la tenencia de lo que durante mucho tiempo han sido viviendas estacionales y que la crisis climática y habitacional junto con la irrupción del teletrabajo, pueden permitir reinventar para volver a dar actividad a estos complejos. Podría ser el caso de las viviendas de ocio vinculadas a las estaciones de esquí o de las hileras de casetas de las colonias del Llobregat. Poder llevar actividad estacional a estos enclaves permitiría también repartir la propiedad en el tiempo entre grupos compatibles, por ejemplo: crear una universidad de alta montaña permitiría propiedades compartidas entre profesores que alternan cursos de verano y semestrales en universidades emplazadas en diferentes puntos del territorio.

Los principales inconvenientes, serían las reticencias de las administraciones a permitir la plurivivienda en entornos rurales. El motivo principal es el miedo a que estas piezas acaben colonizando el suelo no urbanizable o dando lugar a demandas de servicios imposibles de abastecer. La solución pasa por el planeamiento de microcirugía que permita transformar estos elementos y al mismo tiempo proteger y poner en valor sus entornos.

1.7 Okupación, ¿Un modelo viable en el mundo rural?

Es un modelo de régimen de uso que escapa el consentimiento del propietario de la vivienda. Es un sistema de posesión temporal bastante vulnerable o blindado a juicio y posición de quien lo analiza, de la misma forma que su valoración social ha ido alternando rechazo y soporte a lo largo del tiempo en funcion de la coyuntura.

En el mundo rural podria ser un sistema para repoblar núcleos que llevan décadas sin ser reclamados por nadie. Quizás la legislación debería reglamentar esta casuística para dar respuesta al derecho individual de los ciudadanos a tener acceso a la vivienda y al derecho colectivo de las generaciones futuras de disfrutar de entornos de gran valor patrimonial y natural que requieren de comunidades intergeneracionales estables para mantener su vitalidad y su singular fisonomía.

No requerir una inversión inicial obligatoria es la principal ventaja de este modelo, unido al fomento del espíritu de cooperación que acostumbra a darse en estas comunidades y al interés por los valores socuales y medioambientales.

Los principales invonvenientes son la inseguridad jurídica y la falta de incentivos para hacer inversiones de mantenimiento.

1.6 Co-ownership, a bold option for unique buildings or seasonal homes

The Secretaría de la Agenda urbana y Territorio defines this type of tenure as a mechanism that allows access to housing for people who cannot access the HPO but who cannot afford to pay the rental prices of the free market and who seek greater stability than with ordinary rent.

This definition, very focused on the urban reality, can become completely different when the model is transferred to the rural one. In this new context, it allows us to enter many other profiles necessary to recover and maintain our heritage and seasonal housing.

This is one of the main advantages, and if the farmhouses or agricultural buildings have large dimensions that do not favour any of the previous modalities, distributing the surface area and the adaptation investment between different co-owners should allow the recovery and enhancement of the numerous historical elements scattered throughout the territory (large farmhouses, old industrial buildings linked to textiles, rows of houses characteristic of old disused colonies...).

It can also be the mechanism to distribute over time the tenure of what for a long time have been seasonal homes and that the climate and housing crisis, together with the irruption of teleworking, may allow to reinvent themselves to give activity to these complexes again. This could be the case of the leisure homes linked to the ski resorts or the rows of huts in the Llobregat colonies. Being able to bring seasonal activity to these enclaves would also allow the property to be distributed over time among compatible groups, for example: creating a high mountain university would allow shared properties between professors who alternate summer and semester courses at universities located in different parts of the territory.

The main drawbacks would be the reluctance of the administrations to allow multi-housing in rural environments. The main reason is the fear that these pieces will end up colonizing undeveloped land or giving rise to demands for services that are impossible to supply. The solution lies in the planning of microsurgery that allows these elements to be transformed and at the same time to protect and enhance their environments.

1.7 Squatting, a viable model in the rural world?

It is a model of use regime that escapes the consent of the owner of the home. It is a system of temporary possession that is quite vulnerable or shielded according to the opinion and position of the person analyzing it, in the same way that its social assessment has alternated rejection and support over time depending on the situation.

In the rural world it could be a system to repopulate nuclei that have not been claimed by anyone for decades. Perhaps legislation should regulate this case to respond to the individual right of citizens to have access to housing and the collective right of future generations to enjoy environments of great heritage and natural value that require intergenerational and stable communities to maintain their vitality and their unique physiognomy.

Not requiring a compulsory initial investment is the main advantage of this model, together with the promotion of the spirit of cooperation that usually occurs in these communities and the interest in social and environmental values.

The main drawbacks are legal uncertainty and the lack of incentives to make maintenance investments.

1.6 Copropietat, una opció atrevida per als edificis singulars o els habitatges estacionals

La Secretaria de l'Agenda urbana i Territori defineix aquesta modalitat de tinença com un mecanisme que permet l'accés a l'habitatge a les persones que no poden accedir a l'HPO però que tampoc poden pagar els preus de lloguer del mercat lliure i que busquen una estabilitat més gran que amb el lloguer ordinari.

Aquesta definició, molt enfocada a la realitat urbana, pot esdevenir completament diferent quan el model es trasllada al rural. En aquest nou context permet donar entrada a molts altres perfils necessaris per a recuperar i mantenir el nostre patrimoni i els habitatges estacionals.

Aquest és un dels principals avantatges, i és que si les masies o els edificis agrícoles tenen grans dimensions que no afavoreixen cap de les modalitats anteriors, repartir la superfície i la inversió d'adequació entre diferents copropietaris ha de permetre recuperar i posar en valor els nombrosos elements històrics dispersos pel territori (grans masos, vells edificis industrials vinculats al tèxtil, fileres d'habitatge característiques de les antigues colònies en desús...).

També pot ser el mecanisme per a repartir en el temps la tinença del que durant molt temps han estat habitatges estacionals i que la crisi climàtica i habitacional juntament amb la irrupció del teletreball, poden permetre reinventar per a tornar a donar activitat a aquests complexes. Podria ser el cas dels habitatges de lleure vinculats a les estacions d'esquí o de les rengleres de casetes de les colònies del Llobregat. Poder portar activitat estacional a aquests enclavaments permetria també repartir la propietat en el temps entre grups compatibles, per exemple: crear una universitat d'alta muntanya permetria propietats compartides entre professors que alternen cursos d'estiu i semestrals en universitats emplaçades en diferents punts del territori.

Els principals inconvenients, serien les reticències de les administracions a permetre el plurihabitatge en entorns rurals. El motiu principal és la por a què aquestes peces acabin colonitzant el sòl no urbanitzable o donant lloc a demandes de serveis impossibles d'abastir. La solució passa pel planejament de microcirurgia que permeti transformar aquests elements i alhora protegir i posar en valor els seus entorns.

1.7 Okupació, un model viable al món rural?

És un model de règim d'ús que escapa del consentiment del propietari de l'habitatge. És un sistema de possessió temporal força vulnerable o blindat segons el parer i la posició de qui l'analitza, de la mateixa manera que la seva valoració social ha anat alternant rebuig i suport al llarg del temps en funció de la conjuntura.

En el món rural podria ser un sistema per a repoblar nuclis que porten dècades sense ser reclamats per ningú. Potser la legislació hauria de reglamentar aquesta casuística per donar resposta al dret individual dels ciutadans de tenir accés a l'habitatge i al dret col·lectiu de les generacions futures de gaudir d'entorns de gran valor patrimonial i natural que requereixen de comunitats intergeneracionals i estables per a mantenir la seva vitalitat i la seva singular fisonomia.

No requerir d'una inversió inicial obligatòria és el principal avantatge d'aquest model, unit al foment de l'esperit de cooperació que acostuma a donar-se en aquestes comunitats i a l'interès pels valors socials i mediambientals.

Els principals inconvenients són la inseguretat jurídica i la manca d'incentius per a fer inversions de manteniment.

2. ADECUAR LAS POLÍTICAS DE SUELO Y VIVIENDA A LAS CARACTERÍSTICAS DEL RURAL

Las políticas de suelo y vivienda, como se ha explicado en el punto anterior, tienen mucho que ver con la disponibilidad de suelo público y con la iniciativa de gestión (pública, comunitaria o privada). Estos dos factores son los que acabarán dando lugar a los diferentes modelos de tenencia de las viviendas resultantes. Pero, estas premisas de partida, no pueden ignorar una tercera pata crucial para adecuar la política de vivienda a cada situación concreta y es la inversión necesaria y su recuperación en el tiempo.

Iniciativas que requieran de tiempo de retorno muy cortos requerirán de inversiones iniciales muy bajas o inexistentes como serían las modalidades de alquiler, cesión de uso o derecho de superficie sobre suelo público (aparte de la ocupación).

Por el contrario, iniciativas que busquen perdurar en el tiempo y mantenerse rentables económicamente para sus residentes y para el mantenimiento del conjunto pasarían prioritariamente por la compra-venta, la copropiedad y la cesión de uso con suelo gratuito y por tiempo ilimitado.

3. HIBRIDAR ESPACIOS Y USOS: NUEVAS FORMAS DE HABITAR Y TRABAJAR

Las futuras políticas de suelo y vivienda deben ir acompañadas de nuevas formas de habitar los espacios y de desarrollar las actividades profesionales y personales.

Si hasta hace unos años pensábamos que la sociedad actual buscaba cada vez espacios más privados y modelos menos relacionales (ocio unipersonal, teletrabajo, movilidad en vehículos individuales...), la etapa post-Covid ha permitido poner de manifiesto que somos individuos claramente sociales y que, sin las relaciones con el grupo, nuestra actividad decae, la salud mental sufre, la atención y la capacidad de comunicación se debilitan e, incluso, nuestra creatividad personal se resiente.

Necesitamos de las interacciones no sólo como mecanismo evolutivo, también para garantizar nuestro bienestar emocional. Es por este motivo que se proponen hibridaciones entre los modelos de habitar, de trabajar y de ocio, así como de los espacios privados, comunitarios y públicos, con el fin de construir modelos espaciales y relacionales tan ricos y complejos como lo son nuestras actividades y los vínculos que creamos con los espacios y las personas.

2. ADAPTING LAND AND HOUSING POLICIES TO THE CHARACTERISTICS OF RURAL AREAS

Land and housing policies, as explained in the previous point, have a lot to do with the availability of public land and with the management initiative (public, community or private). These two factors are what will eventually give rise to the different ownership models of the resulting homes. However, these starting premises cannot ignore a third crucial leg to adapt housing policy to each specific situation, and that is the necessary investment and its recovery over time.

Initiatives that require very short payback times will require very low or non-existent initial investments, such as the modalities of renting, transfer of use or surface rights on public land (apart from occupation).

On the other hand, initiatives that seek to last over time and remain economically profitable for their residents and for the maintenance of the complex would primarily involve the purchase-sale, co-ownership and the transfer of use with free land and for an unlimited time.

3. HYBRIDIZING SPACES AND USES: NEW WAYS OF LIVING AND WORKING

Future land and housing policies must be accompanied by new ways of inhabiting spaces and developing professional and personal activities.

If until a few years ago we thought that today's society was increasingly looking for more private spaces and less relational models (one-person leisure, teleworking, mobility in individual vehicles...), the post-Covid stage has made it clear that we are clearly social individuals and that, without relationships with the group, our activity declines, mental health suffers, attention and communication skills are weakened, and even our personal creativity suffers.

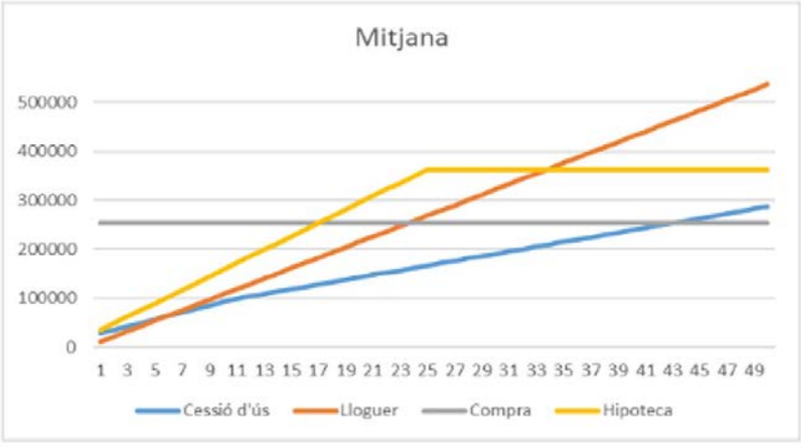
We need interactions not only as an evolutionary mechanism, but also to ensure our emotional well-being. It is for this reason that hybridizations between the models of living, working and leisure, as well as private, community and public spaces, are proposed, in order to build spatial and relational models as rich and complex as our activities and the links we create with spaces and people.

2. ADEQUAR LES POLÍTIQUES DE SÒL I HABITATGE A LES CARACTERÍSTIQUES DEL RURAL

Les polítiques de sòl i habitatge, com s'ha explicat al punt anterior, tenen molt a veure amb la disponibilitat de sòl públic i amb la iniciativa de gestió (pública, comunitària o privada). Aquests dos factors són els que acabaran donant lloc als diferents models de tinença dels habitatges resultants. Però, aquestes premisses de partida, no poden ignorar una tercera pota cabdal per adequar la política d'habitatge a cada situació concreta i és la inversió necessària i la seva recuperació en el temps.

Iniciatives que requereixin de temps de retorn molt curts requeriran d'inversions inicials molt baixes o inexistents com serien les modalitats de lloguer, cessió d'ús o dret de superfície sobre sòl públic (a banda de l'ocupació).

Per contra, iniciatives que cerquin perdurar en el temps i mantenir-se rendibles econòmicament per als seus residents i per al manteniment del conjunt passarien prioritàriament per la compra-venda, la copropietat i la cessió d'ús amb sòl gratuït i per temps il·limitat

Font: "Les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús". Màrius Vallès Codina. 2017

3. HIBRIDAR ESPAIS I USOS: NOVES FORMES D'HABITAR I TREBALLAR

Les futures polítiques de sòl i habitatge han d'anar acompanyades de noves formes d'habitar els espais i de desenvolupar les activitats professionals i personals.

Si fins fa uns anys pensàvem que la societat actual cercava cada cop espais més privats i models menys relacionals (lleure unipersonal, teletreball, mobilitat en vehicles individuals...), l'etapa post-Covid ha permès posar de manifest que som individus clarament socials i que, sense les relacions amb el grup, la nostre activitat decau, la salut mental pateix, l'atenció i la capacitat de comunicació s'afebleixen i, fins i tot, la nostra creativitat personal es ressenteix...

Necessitem de les interaccions no només com a mecanisme evolutiu, també per garantir el nostre benestar emocional. És per aquest motiu que es proposen hibridacions entre els models d'habitar, de treballar i de lleure, com també dels espais privats, comunitaris i públics, a fi de construir models espacials i relacionals tan rics i complexos com ho són les nostres activitats i els vincles que creem amb els espais i les persones.

3.1 Co-housing o covivienda

La covivienda consiste en una comunidad de habitáculos privados agrupados alrededor de un espacio compartido. Este espacio compartido puede ser exterior como es el caso de muchos ejemplos anteriores o interior en una nueva concepción de necesidades funcionales y diseño de estancias. Cada hogar independiente tiene las comodidades tradicionales, incluyendo una cocina privada. Entre los espacios compartidos acostumbra a encontrarse una cocina y un área de comedor, lavandería y espacios recreativos comunitarios. El espacio exterior compartido puede incluir aparcamiento, espacios abiertos, jardines o, incluso, terreno de cultivo. La comunidad puede compartir también otros recursos como herramientas o vehículos.

• Mehr als wohen ("Más que sólo vivienda") en Zurich, Suïssa. Arquitecto: Muller Sigrist
Es un ejemplo singular que permite dar salida a nuevos programas funcionales y habitacionales (espacio para jugar en bicicleta, para hacer música, por grandes celebraciones, por reuniones de vecinos, para ver películas o deportes en gran formato y poder comentarlos en comunidad,...)

3.2 El co-working o co-trabajo

El co-trabajo es una modalidad que permite a profesionales, emprendedores y pequeñas y medianas empresas compartir un mismo espacio físico para desarrollar sus proyectos profesionales. Permite el trabajo independiente y también la agrupación por proyectos más complejos.

Fomenta las relaciones estables entre profesionales y puede llegar a generar un sentimiento de pertenencia a una comunidad, más allá de las vinculaciones efectivas, entre los trabajadores que utilizan estos espacios.
Es una modalidad muy interesante para los nómadas digitales y los entornos rurales porque permiten generar sinergias que benefician a ambos. Para los primeros por la reducción de gasto respecto a otras opciones y por el territorio porque permite sumar actividad y ciudadanía en entornos despoblados y/o envejecidos.

Puede convertirse también en un mecanismo para retener juventud y talento en el territorio, al mismo tiempo que para dar nuevos usos a edificios patrimoniales.

En Cataluña existen numerosos ejemplos, incluso, existe una plataforma expecífica por el 'co-working rural' (Cowocat rural) que permite conocer y participar de numerosas iniciativas.

• Abadia de Senan en Senan, Catalunya. Restaurada como espacio de co-trabajo, permite dar un nuevo uso al edificio religioso con salas destinadas al teletrabajo o las conferencias y con espacios y servicios comunes.

3.1 Co-housing

Cohousing consists of a community of private dwellings grouped around a shared space. This shared space can be exterior, as is the case with many previous examples, or interior, in a new conception of functional needs and room design. Each self-contained home has traditional amenities, including a private kitchen. Shared spaces usually include a kitchen and a dining area, laundry and communal recreational spaces. Shared outdoor space can include parking, open spaces, gardens, or even farmland. The community can also share other resources such as tools or vehicles.

• Mehr als wohen ("More than just housing") in Zurich, Switzerland. Architect: Muller Sigrist
It is a unique example that allows us to launch new functional and housing programs (space to play on a bicycle, to make music, for large celebrations, for neighborhood meetings, to watch movies or sports in large format and to be able to comment on them in community,...)

3.2 Co-working

Co-working is a modality that allows professionals, entrepreneurs and small and medium-sized companies to share the same physical space to develop their professional projects. It allows independent work and also grouping by more complex projects.

It fosters stable relationships between professionals and can generate a sense of belonging to a community, beyond effective bonds, among the workers who use these spaces.

It is a very interesting modality for digital nomads and rural environments because they allow synergies to be generated that benefit both. For the former, because of the reduction in expenditure compared to other options and because of the territory, because it allows activity and citizenship to be added in depopulated and/or ageing environments.

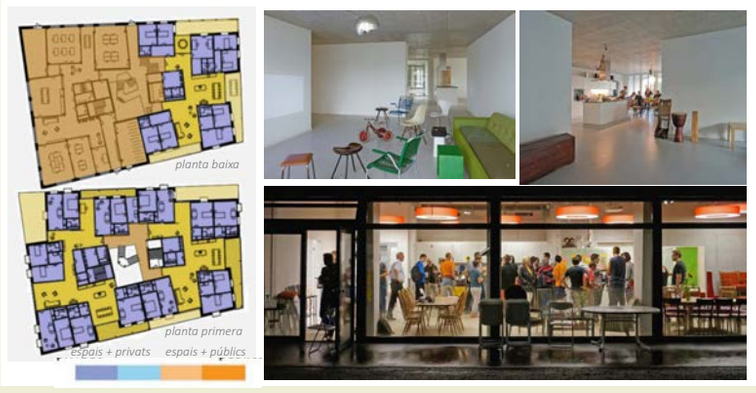
It can also become a mechanism to retain youth and talent in the territory, while at the same time giving new uses to heritage buildings.
In Catalonia there are numerous examples, there is even a specific platform for 'rural co-working' (Cowocat rural) that allows you to learn about and participate in numerous initiatives.

• Abbey of Senan in Senan, Catalonia. Restored as a co-working space, it allows the religious building to be repurposed with rooms for teleworking or conferences and with common spaces and services.

3.1 Co-housing o cohabitatge

El cohabitatge consisteix en una comunitat d'habitacles privats agrupats al voltant d'un espai compartit. Aquest espai compartit pot ser exterior com és el cas de molts exemples anteriors o interior en una nova concepció de necessitats funcionals i disseny d'estances. Cada llar independent té les comoditats tradicionals, incloent una cuina privada. Entre els espais compartits acostuma a trobar-se una cuina i una àrea de menjador, bugaderia i espais recreatius comunitaris. L'espai exterior compartit pot incloure aparcament, espais oberts, jardins o, fins i tot, terreny de cultiu. La comunitat pot compartir també altres recursos com eines o vehicles.

• Mehr als wohen ("Més que només habitatge") a Zurich, Suïssa. Arquitecte:
Muller Sigrist
És un exemple singular que permet donar sortida a nous programes funcionals i habitacionals (espai per jugar amb bicicleta, per fer música, per grans celebracions, per reunions de veïns, per veure pel·lícules o esports en gran format i poder-los comentar en comunitat,...)

3.2 El co-working o cotreball

El cotreball és una modalitat que permet a professionals, emprenedors i petites i mitjanes empreses compartir un mateix espai físic per desenvolupar els seus projectes professionals. Permet la feina independent i també l'agrupació per projectes més complexes.

Fomenta les relacions estables entre professionals i pot arribar a generar un sentiment de pertinença a una comunitat, més enllà de les vinculacions efectives, entre els treballadors que utilitzen aquests espais.
Es una modalitat molt interessant per als nòmades digitals i els entorns rurals perquè permeten generar sinèrgies que beneficien ambdós. Per als primers per la reducció de despesa respecte altres opcions i pel territori perquè permet sumar activitat i ciutadania en entorns despoblats i/o envellits. Pot esdevenir també un mecanisme per retenir jovent i talent en el territori, al mateix temps que per a donar nous usos a edificis patrimonials.

A Catalunya existeixen nombrosos exemples, fins i to, existeix una plataforma expecífica pel 'co-working rural' (Cowocat rural) que permet conèixer i participar de nombroses iniciatives.

• Abadia de Senan a Senan, Catalunya. Restaurada com a espai de cotreball, permet donar un nou ús a l'edifici religiós amb sales destinades al teletreball o les conferències i amb espais i serveis comuns.

3.3 Co-living

Consiste en la fusión de los dos conceptos anteriores de manera que se mezclan espacios pensados para vivir y para trabajar.

• Casa Moriyama en Tokio, Japó. Arquitecto: Ryue Nishizawa.
Es un ejemplo que, si bien se sitúa en un entorno urbano, su baja densidad permite extrapolarlo a entornos rurales e incluso modularlo con cubículos como en las antiguas casas romanas o con construcciones existentes recuperadas para este nuevo uso mixto.

3.4 Co-ruraling

Es una pequeña broma, para poner en valor los espacios públicos y comunitarios en el rural. Entender que sus funciones son tan importantes como las de las propias viviendas y espacios de trabajo es fundamental si intentamos combatir la soledad y el aislamiento de nuestros pueblos y entorno rústicos.

Pensar que destinar recursos al espacio público es derrocharlos porque existe mucho espacio abierto circundante es simplificar mucho el debate y equivocarse de entrada.

Un buen ejemplo es la arquitectura de la plaza de la Sinagoga en Onda que ha sabido construir espacios habitables en una plaza con auténticos problemas de accesibilidad, verdaderas estancias públicas que permiten ofrecer sombra y frescura por encontrarse en verano y jugar o simplemente conversar y espacios de cobijo en invierno para disfrutar del sol arreciado del viento.

• Plaça de la Sinagoga en Onda, Castelló. Arquitectos: Cel-Ras

3.3 Co-living

It consists of the fusion of the two previous concepts in such a way that spaces designed for living and working are mixed.

• Moriyama House in Tokyo, Japan. Architect: Ryue Nishizawa.
It is an example that, although it is located in an urban environment, its low density allows it to be extrapolated to rural environments and even modulated with boxes as in the old Roman houses or with existing constructions recovered for this new mixed use.

3.4 Co-ruraling

It's a little joke, to highlight the value of public and community spaces in rural areas. Understanding that their functions are as important as those of the homes and workspaces themselves is essential if we try to combat the loneliness and isolation of our rural villages and environments.

To think that allocating resources to public space is to waste them because there is so much open space surrounding them is to oversimplify the debate and to be wrong from the outset.

A good example is the architecture of the Plaza de la Sinagoga in Onda, which has managed to build habitable spaces in a square with real accessibility problems, real public rooms that allow you to offer shade and freshness by meeting in summer and playing or simply talking, and shelter spaces in winter to enjoy the sun blowing from the wind.

• Plaça de la Sinagoga en Onda, Castelló. Arquitectos: Cel-Ras

Bibliografia, webgrafia i referències d'imatges:

Casa Moriyama, Tokio. Office of Ryue Nishizawa. Arquitecte: Ryue Nishizawa. https://www.metalocus.es/es/noticias/casa-moriyama
Celobert. Models alternatius d'accés i tinença de l'habitatge. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya
Cowocat rural (2023). Xarxa d'espais de coworking rurals de Catalunya. https://www.cowocatrural.cat/
De Miguel, Jordi (2018). Cal Cases, els pioners de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús continuen en peu. Crític.
De Miguel, Jordi (2018). Andel: inspiració danesa per a l'habitatge cooperatiu català. Crític.
ETSAB (2020). Guia temàtica. Habitatges col·laboratius (cohousing)
Fundació Mas i Terra. (2023). http://www.masiterra.cat/
Kollektivhuset Dunderbacken https://www.openhousestockholm.com/objekt-2022-1/kollektivhuset-dunderbacken
Kvorning, Jens (1996) Copenhague. Evolución històrica del alojamiento. Revista de Urbanismo n29 COAM
López de la Cruz, Laura (2019) "El 'cohousing' para mayores no viene a sustituir a las residencias". Diario de Sevilla
Mandrup, Dorte. (2019). Lange Eng, típico edificio danés. https://arqa.com/arquitectura/lange-eng.html
Mogollón, Irati i Fernández, Ana (2016). Arquitecturas del cuidado Viviendas colaborativas para personas mayores.. Ed. Emakunde
Observatori català de la Joventut (2020). Enquesta sobre l'impacte del confinament per COVID-19 en la vida domèstica
Parés, M; Ferreri, M; Cabré, E. (2021) La coproducció d'habitatge a Catalunya: orientacions per al món local. DIBA
Plaça de la Sinagoga, Onda, Castelló. Arquitectes: Cel-Ras https://cel-ras.com/project/espacio-urbano/plaza-sinagoga-onda/
Secretaria de l'Agenda Urbana i Territori (2021). Programa de Promoció de l'habitatge en el món rural.
Sostre Cívic (2021). L'encaix de l'habitatge cooperatiu en la vida i l'economia rural.
Tegnestuen Vandkunsten / Tinggården, Herfolge. https://vandkunsten.com/projects/tinggaarden
Vallès Codina, Màrius (2017). Anàlisi de les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús. ETSEIB

3.3 Co-living

Consisteix en la fusió dels dos conceptes anteriors de manera que es barregen espais pensats per viure i per treballar.

- Casa Moriyama a Tokio, Japó. Arquitecte: Ryue Nishizawa.

Es un exemple que, si bé es situa en un entorn urbà, la seva baixa densitat permet extrapolar-lo a entorns rurals i fins i tot modular-lo amb cubicles com a les antigues cases romanes o amb construccions existents recuperades per a aquest nou ús mixt.

3.4 Co-ruraling

És una petita broma, per posar en valor els espais públics i comunitaris en el rural. Entendre que les seves funcions són tan importants com les dels propis habitatges i espais de treball és fonamental si intentem combatre la soledat i l'aïllament dels nostres pobles i entorn rústecs.

Pensar que destinar recursos a l'espai públic és malbaratar-los perquè existeix molt espai obert circumdant és simplificar molt el debat i equivocar-se de ben segur.

Un bon exemple és l'arquitectura de la plaça de la Sinagoga a Onda que ha sabut construir espais habitables en una plaça amb autèntics problemes d'accessibilitat, veritables estances públiques que permeten oferir ombra i frescor per trobar-se a l'estiu i jugar o simplement conversar i espais d'aixopluc a l'hivern per gaudir del sol arrecerat del vent.

- Plaça de la Sinagoga a Onda, Castelló. Arquitectes: Cel-Ras

El ecosistema rural

Podríamos definir el ecosistema rural como una antropización de un ecosistema natural adaptado a las necesidades humanas, estableciendo así un nuevo ecosistema en equilibrio. El ecosistema rural puede establecer economías cíclicas, estimular el reciclaje y respetar el medio ambiente y la biodiversidad, donde se establecen interacciones entre los organismos, el medio físico, biótico y abiótico, las estructuras antrópicas, los asentamientos rurales y los humanos. El suelo, el agua y el aire modelan el medio físico; los humanos, los animales, las plantas y los microbios son organismos; las infraestructuras, los edificios y los centros rurales son elementos antrópicos. Estos tres componentes son los que conforman los ecosistemas rurales (Forman, 2014).

En los entornos rurales, las interacciones entre elementos son mucho más importantes que los propios elementos. En este sentido, el concepto de ecosistema rural es muy útil para abordar cómo se establecen estas interacciones en diferentes campos de estudio. La economía se concentra en las relaciones entre recursos y subsistencia humana. La sociología se centra en los intercambios entre personas. La arquitectura y las construcciones establecen relaciones con usos y funcionalidades. La salud tiene que ver con las interrelaciones con el medio natural. Movilidad y desplazamiento enlazan las diferentes actividades.

La unidad básica de los ecosistemas rurales son las comunidades rurales, que generan un patrón espacial en el que se basan todas estas interrelaciones, y que tienen sentido en los flujos entre los organismos, las estructuras antrópicas y el medio físico (Machlis, 2011).

El concepto de ecosistema rural se puede representar utilizando el gráfico de la figura 1, un modelo que hemos podido desarrollar a partir de las ideas de Dahlgren y Barton (Dahlgren, 1991) (Burton, 2021). En el centro del ideograma está la comunidad, la unidad social básica, donde se desarrollan diferentes actividades vinculadas a la vida cotidiana, como el intercambio social, el aprendizaje, el trabajo o el ocio, y que se basan en las redes sociales presenciales y virtuales, el equilibrio entre vivir y trabajar, y que se fundamentan en el capital social. El contexto físico en el que se desarrolla principalmente esta comunidad es el primer nivel escalar (E1), que corresponde al entorno urbano, y que mayoritariamente podemos asociar al núcleo rural. Este contexto físico puede ser desde una masía vinculada a los campos de cultivo (un edificio), un agregado de casas que puede generar una pequeña comunidad de unas 10 viviendas, por ejemplo (un incipiente asentamiento rural), un pequeño núcleo rural (alrededor de 300 habitantes), o un núcleo rural de mayor entidad (hasta unos 2.500 habitantes aproximadamente). Estas comunidades tienen límites urbanos muy precisos, establecen vínculos muy importantes con el entorno inmediato y forman unidades antrópicas donde los conceptos de bienestar, salud o calidad urbana de los asentamientos son muy importantes.

El segundo nivel escalar (E2) corresponde a las unidades geográficas, que configuran realidades paisajísticas y morfológicas homogéneas, y que muestran un escenario coherente donde tienen lugar las relaciones entre los diferentes núcleos rurales. Es en este nivel donde se manifiestan sus sinergias, complicidades y singularidades, y donde nos interesan sus posiciones relativas respecto al relieve, la hidrología o las especificidades geomorfológicas del apoyo territorial. Es también en este contexto que son muy relevantes las parcelas rurales, los usos del suelo, los trazados viarios y la red de caminos, los elementos patrimoniales y los paisajes naturales, así como la forma y distribución de los diferentes asentamientos humanos dentro de cada unidad geográfica. Dentro de estas unidades geográficas se pueden reconocer patrones de asentamientos, usos del suelo y procesos de antropización, así como patrones vinculados a los sistemas naturales (flora y fauna).

The rural ecosystem

We could define the rural ecosystem as an anthropization of a natural ecosystem adapted to human needs, thus establishing a new ecosystem in balance. The rural ecosystem can establish cyclical economies, stimulate recycling and respect the environment and biodiversity, where interactions are established between organisms, the physical, biotic and abiotic environment, anthropic structures, rural settlements and humans. Soil, water and air shape the physical environment; Humans, animals, plants, and microbes are organisms; Infrastructures, buildings and rural centres are anthropic elements. These three components make up rural ecosystems (Forman, 2014).

In rural environments, interactions between elements are much more important than the elements themselves. In this sense, the concept of rural ecosystem is very useful to address how these interactions are established in different fields of study. The economy is concentrated on the relationships between resources and human subsistence. Sociology focuses on exchanges between people. Architecture and constructions establish relationships with uses and functionalities. Health is about interrelations with the natural environment. Mobility and travel link the different activities.

The basic unit of rural ecosystems are rural communities, which generate a spatial pattern on which all these interrelationships are based, and which make sense in the flows between organisms, anthropic structures, and the physical environment (Machlis, 2011).

The concept of rural ecosystem can be represented using the graph in Figure 1, a model that we have been able to develop from the ideas of Dahlgren and Barton (Dahlgren, 1991) (Burton, 2021). At the heart of the ideogram is the community, the basic social unit, where different activities linked to everyday life are developed, such as social exchange, learning, work or leisure, and which are based on face-to-face and virtual social networks, the balance between living and working, and which are based on social capital. The physical context in which this community mainly develops is the first scalar level (E1), which corresponds to the urban environment, and which we can mostly associate with the rural nucleus. This physical context can be from a farmhouse linked to the fields (a building), an aggregate of houses that can generate a small community of about 10 houses, for example (an incipient rural settlement), a small rural nucleus (around 300 inhabitants), or a rural nucleus of greater entity (up to about 2,500 inhabitants approximately). These communities have very precise urban boundaries, establish very important links with the immediate environment and form anthropic units where the concepts of welfare, health or urban quality of settlements are very important.

The second scalar level (E2) corresponds to the geographical units, which configure homogeneous landscape and morphological realities, and which show a coherent scenario where the relations between the different rural nuclei take place. It is at this level where their synergies, complicities and singularities are manifested, and where we are interested in their relative positions regarding relief, hydrology or the geomorphological specificities of the territorial support. It is also in this context that rural plots, land use, road layouts and the network of paths, heritage elements and natural landscapes are very relevant, as well as the form and distribution of the different human settlements within each geographical unit. Within these geographical units, patterns of settlements, land uses and anthropization processes can be recognized, as well as patterns linked to natural systems (flora and fauna).

L'ECOSISTEMA RURAL

Jordi Franquesa

Podríem definir l'ecosistema rural com una antropització d'un ecosistema natural adaptat a les necessitats humanes, establint així un nou ecosistema en equilibri. L'ecosistema rural pot establir economies cícliques, estimular el reciclatge i respectar el medi ambient i la biodiversitat, on s'estableixen interaccions entre els organismes, el medi físic, biòtic i abiòtic, les estructures antròpiques, els assentaments rurals i els humans. El sòl, l'aigua i l'aire modelen el medi físic; els humans, els animals, les plantes i els microbis són organismes; les infraestructures, els edificis i els centres rurals són elements antròpics. Aquests tres components són els que conformen els ecosistemes rurals (Forman, 2014).

En els entorns rurals, les interaccions entre elements són molt més importants que els propis elements. En aquest sentit, el concepte d'ecosistema rural és molt útil per abordar com s'estableixen aquestes interaccions en diferents camps d'estudi. L'economia es concentra en les relacions entre recursos i subsistència humana. La sociologia se centra en els intercanvis entre persones. L'arquitectura i les construccions estableixen relacions amb usos i funcionalitats. La salut té a veure amb les interrelacions amb el medi natural. Mobilitat i desplaçament enllacen les diferents activitats.

La unitat bàsica dels ecosistemes rurals són les comunitats rurals, que generen un patró espacial en el qual es basen totes aquestes interrelacions, i que tenen sentit en els fluxos entre els organismes, les estructures antròpiques i el medi físic (Machlis, 2011).

El concepte d'ecosistema rural es pot representar utilitzant el gràfic de la figura 1, un model que he pogut desenvolupar a partir de les idees de Dahlgren i Barton (Dahlgren, 1991) (Burton, 2021). Al centre de l'ideograma hi ha la comunitat, la unitat social bàsica, on es desenvolupen diferents activitats vinculades a la vida quotidiana, com l'intercanvi social, l'aprenentatge, el treball o l'oci, i que es basen en les xarxes socials presencials i virtuals, l'equilibri entre viure i treballar, i que es fonamenten en el capital social. El context físic en què es desenvolupa principalment aquesta comunitat és el primer nivell escalar (E1), que correspon a l'entorn urbà, i que majoritàriament podem associar al nucli rural. Aquest context físic pot ser des d'una masia vinculada als camps de conreu (un edifici), un agregat de cases que pot generar una petita comunitat d'uns 10 habitatges, per exemple (un incipient assentament rural), un petit nucli rural (al voltant de 300 habitants), o un nucli rural de major entitat (fins a uns 2.500 habitants aproximadament). Aquestes comunitats tenen límits urbans molt precisos, estableixen vincles molt importants amb l'entorn immediat i formen unitats antròpiques on els conceptes de benestar, salut o qualitat urbana dels assentaments són molt importants.

El segon nivell escalar (E2) correspon a les unitats geogràfiques, que configuren realitats paisatgístiques i morfològiques homogènies, i que mostren un escenari coherent on tenen lloc les relacions entre els diferents nuclis rurals. És en aquest nivell on es manifesten les seves sinergies, complicitats i singularitats, i on ens interessen les seves posicions relatives respecte al relleu, la hidrologia o les especificitats geomorfològiques del suport territorial. És també en aquest context que són molt rellevants les parcel·les rurals, els usos del sòl, els traçats viaris i la xarxa de camins, els elements patrimonials i els paisatges naturals, així com la forma i distribució dels diferents assentaments humans dins de cada unitat geogràfica. Dins d'aquestes unitats geogràfiques es poden reconèixer patrons d'assentaments, usos del sòl i processos d'antropització, així com patrons vinculats als sistemes naturals (flora i fauna).

El tercer nivel escalar (E3) abarca un área territorial más grande, que puede englobar diferentes unidades geográficas simultáneamente y compartir unidades paisajísticas comunes. Estos espacios se definen por sus factores fisiográficos, los usos genéricos del suelo, los recursos, la dimensión histórica del paisaje, la determinación de las visibilidades, sus dinámicas y la percepción y sentido del lugar. Es en este contexto que nos interesan los conceptos de biodiversidad, los conectores ecológicos y los ecosistemas naturales, las políticas de espacios naturales protegidos y las actividades agroforestales relacionadas, así como los valores estéticos, históricos, sociales, simbólicos y productivos del territorio (Unidades de Paisaje). Al mismo tiempo, los conceptos más amplios de aire, agua, suelo o energía se pueden tratar en este campo de una manera más global y genérica.

Aparte de esta perspectiva escalar, también es importante abordar las cuestiones clave que juegan un papel importante en la dinámica de los ecosistemas rurales, y que forman parte de las temáticas o ítems que hemos estado trabajando continuamente a lo largo del curso: vivienda, servicios, diseño urbano, patrimonio, actividades económicas y movilidad. Estos ítems tienen impactos diferentes en cada uno de los tres escenarios escalares. Los tres primeros tienen un campo de influencia principalmente en el primer nivel escalar del entorno urbano: las políticas de vivienda, los servicios básicos o el diseño urbano de los asentamientos corresponden a la escala local. En el caso del patrimonio, en el que nos interesa no sólo la arquitectura y la cultura, sino también la naturaleza, el impacto también está en las unidades geográficas, especialmente por sus valores paisajísticos y naturales que permiten definirlas. Por su parte, las actividades económicas y la movilidad (física y virtual) influyen en los tres niveles escalares, en la medida en que, como ya hemos insistido en el primer texto al principio, hay que entender que las dinámicas rurales están estrechamente vinculadas a las ciudades y que es imprescindible concebir de manera integral el mundo urbano y el rural como un sistema holístico para poder abordar con garantías los problemas de las zonas rurales.

Finalmente, es imprescindible que las iniciativas y estrategias que se puedan implementar en las zonas rurales estén debidamente canalizadas y gestionadas por los agentes gestores del territorio, y que deben abarcar los diferentes niveles escalares. La gobernanza debe tener lugar desde los escenarios locales, pasando por los ayuntamientos y las entidades públicas locales, continuando por las administraciones comarcales y los consorcios públicos que tienen competencia en las diferentes unidades geográficas, hasta las entidades públicas autonómicas o estatales que tengan intereses en la gestión del territorio.

Si partimos de la idea de que las interrelaciones entre los elementos son fundamentales, y a menudo mucho más importantes que los propios elementos, para abordar el concepto de ecosistema rural es necesario introducir el concepto de transversalidad que, como hemos visto, se manifiesta en los núcleos rurales de dos maneras diferentes: transversalidad escalar, y transversalidad temática.

En cuanto a la transversalidad escalar, parece claro que las tres escalas de aproximación están bien interrelacionadas con el fin de garantizar que las estrategias implementadas a cualquier escala tengan un impacto directo y positivo en las otras dos escalas. Por lo tanto, cualquier intervención sobre el entorno urbano debe orientarse, además de mejorar las condiciones de vida de las comunidades, a nutrir las estrategias propuestas sobre las unidades geográficas, así como las propuestas a escala más territorial (fig. 2a). Del mismo modo, los proyectos territoriales, que en la mayoría de los casos son competencia de las administraciones públicas de nivel superior, deben ser sensibles a las lecturas de las unidades geográficas y a los intereses locales de las zonas rurales (fig. 2b).

The third scalar level (E3) covers a larger territorial area, which can encompass different geographical units simultaneously and share common landscape units. These spaces are defined by their physiographic factors, generic land uses, resources, the historical dimension of the landscape, the determination of visibilities, its dynamics and the perception and sense of place. It is in this context that we are interested in the concepts of biodiversity, ecological connectors and natural ecosystems, policies on protected natural areas and related agroforestry activities, as well as the aesthetic, historical, social, symbolic and productive values of the territory (Landscape Units). At the same time, the broader concepts of air, water, soil or energy can be treated in this field in a more global and generic way.

Apart from this scalar perspective, it is also important to address the key issues that play an important role in the dynamics of rural ecosystems, and that are part of the themes or items that we have been continuously working on throughout the course: housing, services, urban design, heritage, economic activities and mobility. These items have different impacts on each of the three scalar scenarios. The first three have a field of influence mainly at the first scalar level of the urban environment: housing policies, basic services or urban design of settlements correspond to the local scale. In the case of heritage, in which we are interested not only in architecture and culture, but also in nature, the impact is also on geographical units, especially for their landscape and natural values that allow us to define them. Economic activities and mobility (physical and virtual) influence the three scalar levels, insofar as, as we have already insisted in the first text at the beginning, it must be understood that rural dynamics are closely linked to cities and that it is essential to comprehensively conceive of the urban and rural worlds as a holistic system in order to safely address the problems of rural areas.

Finally, it is essential that the initiatives and strategies that can be implemented in rural areas are duly channeled and managed by the agents managing the territory, and that they must cover the different scalar levels. Governance must take place from local scenarios, through city councils and local public entities, continuing through regional administrations and public consortiums that have competence in the different geographical units, to regional or state public entities that have interests in land management.

If we start from the idea that the interrelationships between the elements are fundamental, and often much more important than the elements themselves, to address the concept of rural ecosystem it is necessary to introduce the concept of transversality that, as we have seen, manifests itself in rural nuclei in two different ways: scalar transversality, and thematic transversality.

With regard to scalar transversality, it seems clear that the three scales of approach are well interrelated in order to ensure that the strategies implemented at any scale have a direct and positive impact on the other two scales. Therefore, any intervention on the urban environment must be aimed, in addition to improving the living conditions of communities, at nurturing the strategies proposed on geographical units, as well as those proposed at a more territorial scale (Fig. 2a). Similarly, territorial projects, which in most cases fall within the competence of higher-level public administrations, must be sensitive to the readings of geographical units and local interests in rural areas (Fig. 2b).

El tercer nivell escalar (E3) abasta una àrea territorial més gran, que pot englobar diferents unitats geogràfiques simultàniament i compartir unitats paisatgístiques comunes. Aquests espais es defineixen pels seus factors fisiogràfics, els usos genèrics del sòl, els recursos, la dimensió històrica del paisatge, la determinació de les visibilitats, les seves dinàmiques i la percepció i sentit del lloc. És en aquest context que ens interessen els conceptes de biodiversitat, els connectors ecològics i els ecosistemes naturals, les polítiques d'espais naturals protegits i les activitats agroforestals relacionades, així com els valors estètics, històrics, socials, simbòlics i productius del territori (Unitats de Paisatge). Al mateix temps, els conceptes més amplis d'aire, aigua, sòl o energia es poden tractar en aquest camp d'una manera més global i genèrica.

A part d'aquesta perspectiva escalar, també és important abordar les qüestions clau que juguen un paper important en la dinàmica dels ecosistemes rurals, i que formen part de les temàtiques o ítems que hem estat treballant contínuament al llarg del curs: habitatge, serveis, disseny urbà, patrimoni, activitats econòmiques i mobilitat. Aquests ítems tenen impactes diferents en cadascun dels tres escenaris escalars. Els tres primers tenen un camp d'influència principalment en el primer nivell escalar de l'entorn urbà: les polítiques d'habitatge, els serveis bàsics o el disseny urbà dels assentaments corresponen a l'escala local. En el cas del patrimoni, en el qual ens interessa no només l'arquitectura i la cultura, sinó també la natura, l'impacte també està en les unitats geogràfiques, especialment pels seus valors paisatgístics i naturals que permeten definir-les. Per la seva part, les activitats econòmiques i la mobilitat (física i virtual) influeixen en els tres nivells escalars, en la mesura que, com ja hem insistit en el primer text al principi, cal entendre que les dinàmiques rurals estan estretament vinculades a les ciutats i que és imprescindible concebre de manera integral el món urbà i el rural com un sistema holístic per poder abordar amb garanties els problemes de les zones rurals.

Finalment, és imprescindible que les iniciatives i estratègies que es puguin implementar a les zones rurals estiguin degudament canalitzades i gestionades pels agents gestors del territori, i que han d'abastar els diferents nivells escalars. La governança ha de tenir lloc des dels escenaris locals, passant pels ajuntaments i les entitats públiques locals, continuant per les administracions comarcals i els consorcis públics que tenen competència en les diferents unitats geogràfiques, fins a les entitats públiques autonòmiques o estatals que tinguin interessos en la gestió del territori.
Si partim de la idea que les interrelacions entre els elements són fonamentals, i sovint molt més importants que els propis elements, per abordar el concepte d'ecosistema rural és necessari introduir el concepte de transversalitat que, com hem vist, es manifesta en els nuclis rurals de dues maneres diferents: transversalitat escalar, i transversalitat temàtica.
Pel que fa a la transversalitat escalar, sembla clar que les tres escales d'aproximació estan ben interrelacionades per tal de garantir que les estratègies implementades a qualsevol escala tinguin un impacte directe i positiu en les altres dues escales. Per tant, qualsevol intervenció sobre l'entorn urbà s'ha d'orientar, a més de millorar les condicions de vida de les comunitats, a nodrir les estratègies proposades sobre les unitats geogràfiques, així com les proposades a escala més territorial (fig. 2a). De la mateixa manera, els projectes territorials, que en la majoria dels casos són competència de les administracions públiques de nivell superior, han de ser sensibles a les lectures de les unitats geogràfiques i als interessos locals de les zones rurals (fig. 2b).

Pel que fa a la transversalitat temàtica, és imprescindible que qualsevol iniciativa que afecti específicament un dels sis ítems temàtics abordi alhora els vincles i complicitats que es poden establir amb els altres cinc. Així, una proposta vinculada al patrimoni hauria de considerar els vincles que pot establir amb l'habitatge (rehabilitació i canvi d'ús d'edificis patrimonials per a usos residencials, com colònies productives obsoletes o rectories associades a esglésies, per exemple), amb els serveis (incorporació de nous usos comunitaris i públics en edificis patrimonials), amb l'urbanisme (replantejament de l'entorn urbà immediat), amb activitats econòmiques (promovent noves activitats com vivers d'empreses o coworking, així com potencial turístic) (Görmar, 2021), i mobilitat (solucionant la seva accessibilitat) (fig. 2c).

Este ideograma pretende destacar estos conceptos clave en la configuración de los ecosistemas rurales, pero también pretende ser útil como herramienta de trabajo para analizar, testar y proponer estrategias de intervención en diferentes contextos rurales, y puede ser especialmente valioso tanto en los procesos participativos y propositivos de los territorios rurales como para las reflexiones de las administraciones o técnicos que tienen competencia en zonas rurales.

This ideogram aims to highlight these key concepts in the configuration of rural ecosystems, but also aims to be useful as a work tool to analyze, test and propose intervention strategies in different rural contexts, and can be especially valuable both in the participatory and propositional processes of rural territories and for the reflections of administrations or technicians who have competence in rural areas.

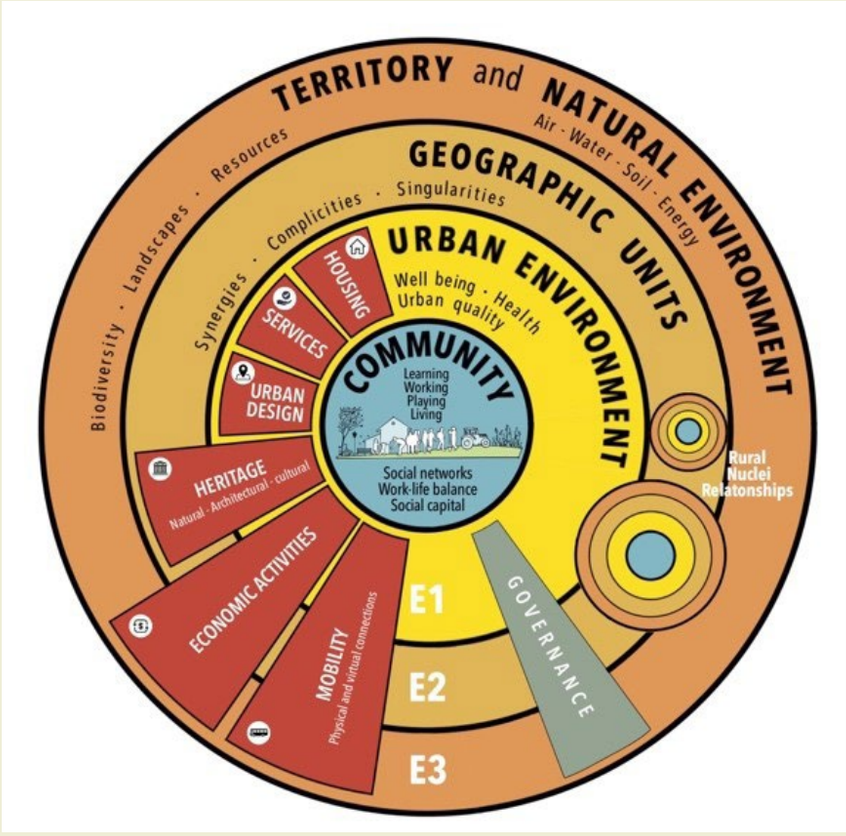

Figura 1. L'ecosistema rural.

Aquest ideograma pretén destacar aquests conceptes clau en la configuració dels ecosistemes rurals, però també pretén ser útil com a eina de treball per analitzar, testar i proposar estratègies d'intervenció en diferents contextos rurals, i pot ser especialment valuós tant en els processos participatius i propositius dels territoris rurals com per a les reflexions de les administracions o tècnics que tenen competència en zones rurals.

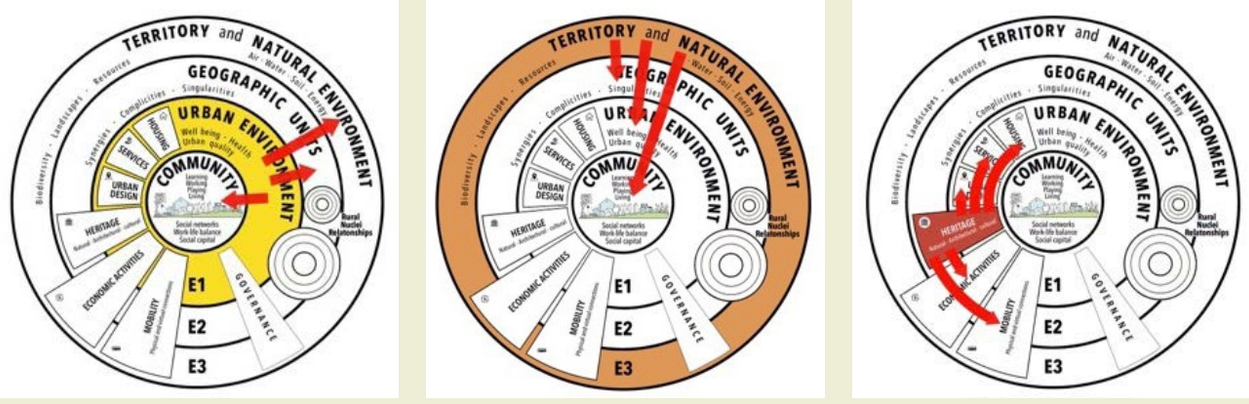

Figura 2. Gràfic de les relacions en l'ecosistema rural.

Bibliografia

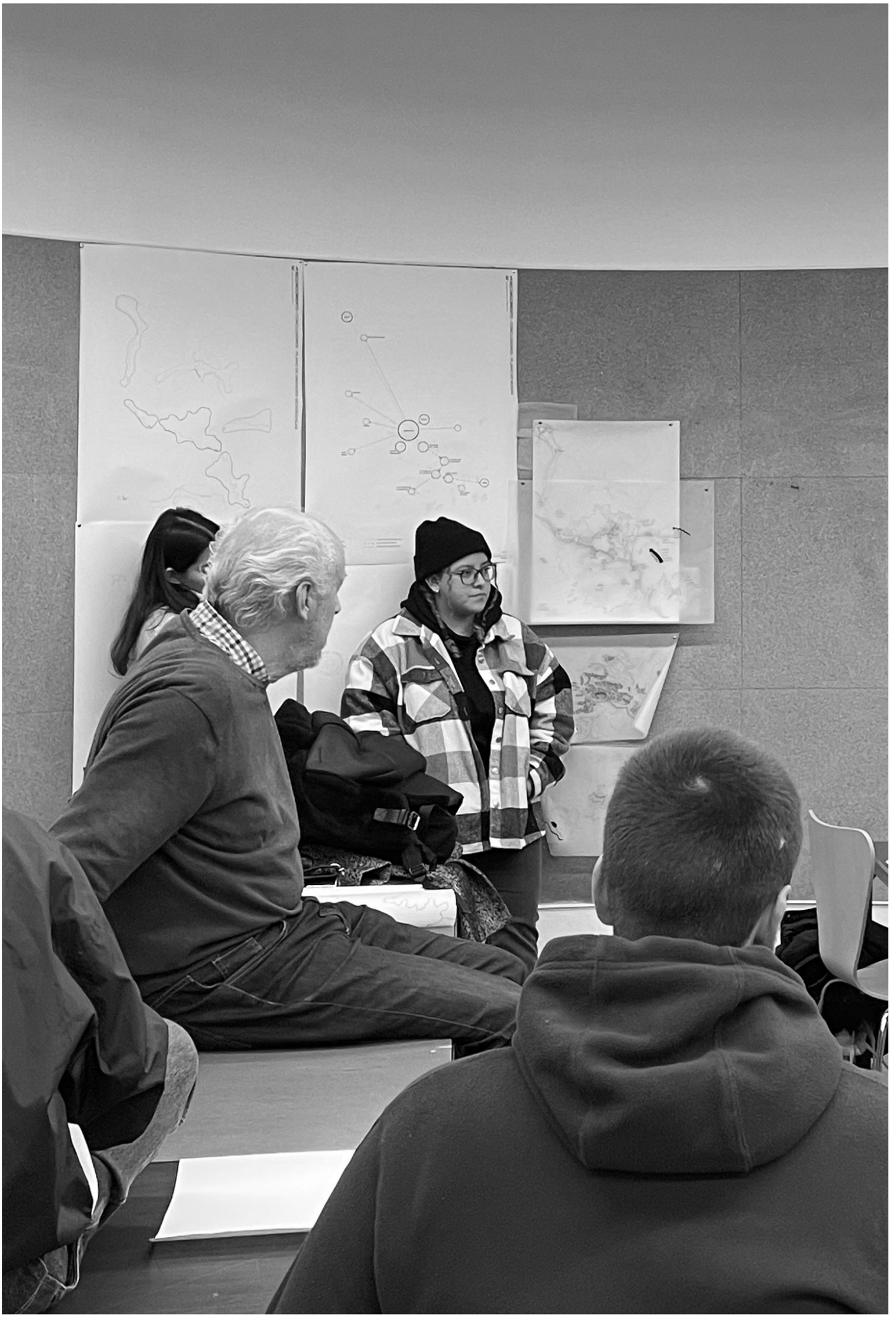
Burton, H.; Grant, M.; Guise, R.: Shaping Neighbourhoods. For local health and global sustainability, third edition, Routledge, London and New York, 2021.

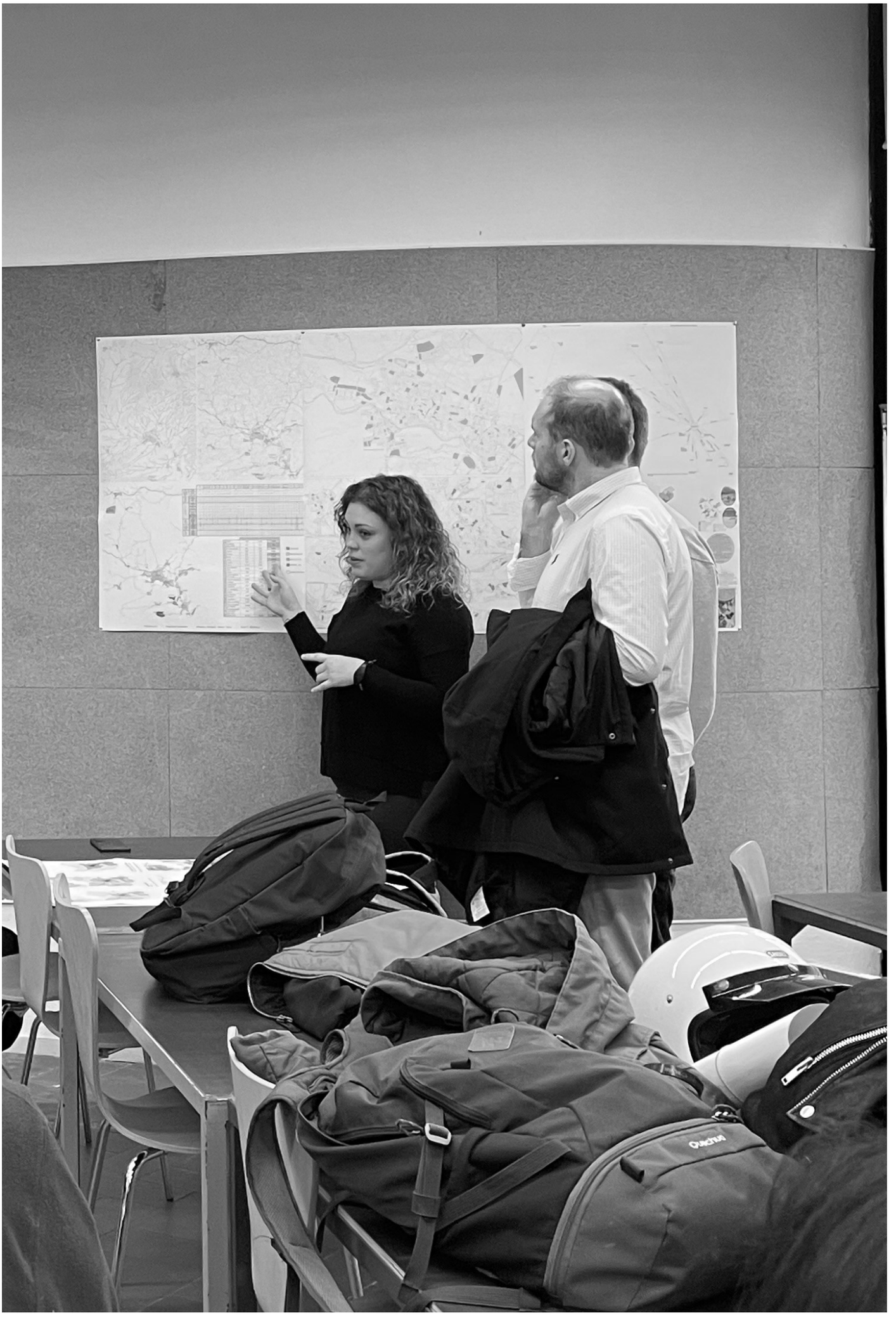
Dahlgren, G.; Whitehead, M.: Policies and strategies to promote social equity in health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies; 1991.

Forman, R. T. T.: Urban Ecology, Harvard University, USA, Cambridge University Press, 2014.

Görmar, F.: Collaborative workspaces in small towns and rural areas. The COVID-19 crisis as driver of new work models and an opportunity for sustainable regional development?, ResearchGate, May 2021.

Machlis, G. E.; Force, J. E.; Burch, W. R.: The human ecosystem Part I: The human ecosystem as an organizing concept in ecosystem management, Society & Natural Resources, November 2011.

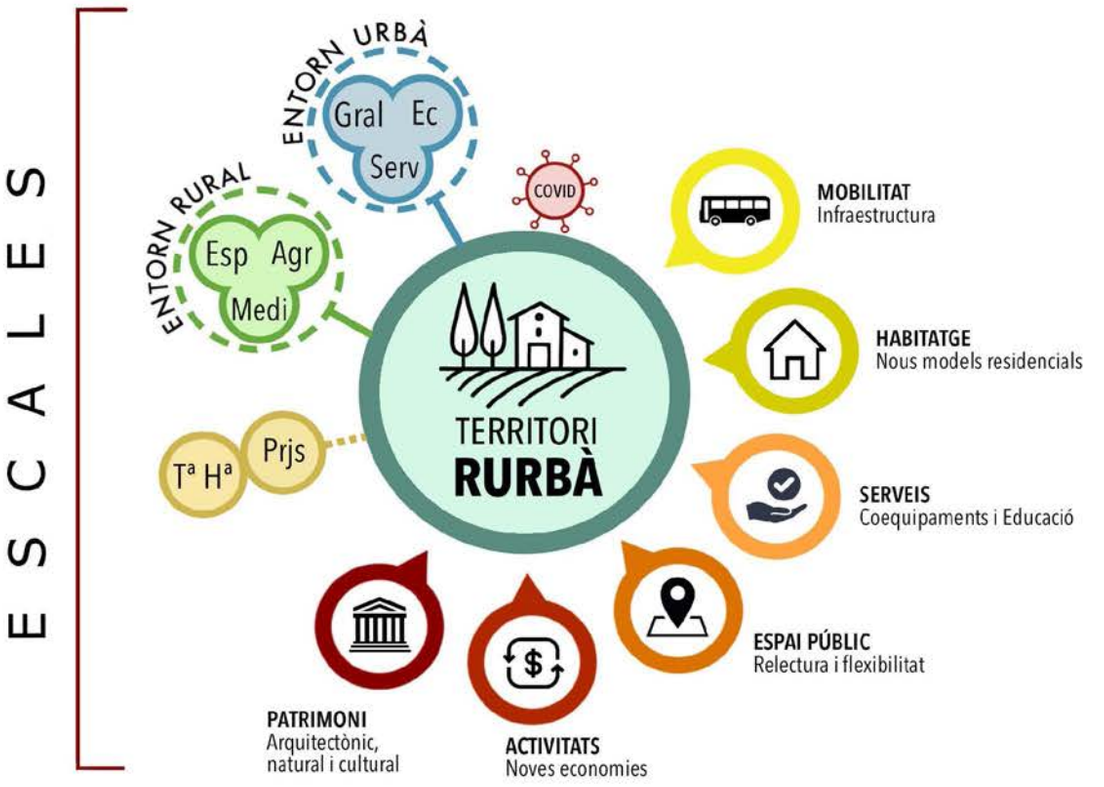

PROJECTES DE REFERÈNCIA

U6t DESPOBLAMENT o l'equilibri del territori

Projectes de referència

ÍNDEX

PROJECTES DE TENDÈNCIA TRANSVERSAL

GENERALS pàg . 3

PROJECTES INCISIUS EN ÍTEMS CONCRETS

MOBILITAT pàg . 4
HABITATGE pàg . 5-10
SERVEIS pàg . 11-14
ESPAI PÚBLIC pàg . 15-18
ACTIVITATS ECONÒMIQUES pàg . 19-2
PATRIMONI pàg . 28-33

PROJECTES DE TENDÈNCIA TRANSVERSAL

1

POBLES VIUS

A través d'un petit programa pilot ubicat a les àrees rurals d'Aragó es vol establir una metodologia de treball que afavoreixi la població rural actual i n'atragui de nova. Aquest iniciativa es basa en l'involucració de la població i administracions locals, cosa que facilita l'èxit del projecte s'ha aconseguit involucrar vint-i-vuit municipis, crear un inventari de recursos i serveis existents als pobles que poden servir als nous habitants, facilitar la venda i lloguer de cases, identificar-ne de buides i disponibles, etc. Fins el moment s'han dut a terme vint iniciatives diferents per combatre el despoblament.

http://www.cedersomontano.com/

https://pueblosvivosaragon.com/

2

REHABILITACIÓ DE PETITS POBLES RURALS A MEDIA VALLE DEL TEVERE

El projecte te com a objectiu la revitalització de petits pobles despoblats d'una zona d'Itàlia amb un patrimoni arquitectònic únic mitjançant la promoció del turisme rural i reivindicant la identitat cultural de la població. Al veure que els serveis disponibles a l'àrea disminuïen i que per tant promoure el turisme es convertia en una tasca difícil, un Grup d'Acció Local es va proposar la rehabilitació de 14 atraccions en els pobles de l'àrea, millorant l'interès de la zona, tant pels turistes com per la població local.

https://www.mediavalletevere.it/gal-media-valle-del-tevere/

3

CASCINE, ALPEGGI E CITTÀ. NUCLEI RURALI

Estudi dut a terme entre el 2014 i el 2017 per conèixer les condicions i possibilitats de desenvolupament. Es posa el focus en masies de la plana i cabanyes alpines. Les dues havien sigut centres de vida per el territori, i avui en dia han perdut la seva funció, perillant de desaparèixer tant arquitectonicament com culturalment ja que no poden respondre a les necessitats actuals econòmiques, socials i medioambientals. Al canviar tot el seu context i entorn queden desarrelades, descomunicades, etc.

Tornar-los el sentit a aquestes cases vol dir tornar la vida als edificis i a les tradicions, les condicions de supervisió, cura i desenvolupament dels territòris rurals, territòris marginals i perifèrics, etc.

Es vol que els nuclis rurals tornin a ser centres territorials on es puguin experimentar i desenvolupar noves pràctiques i economia sostenible, en un context de nova urbanitat on la ciutat i el medi rural s'alliïn i formin una reciprocitat i mutualisme.

https://www.ersaf.lombardia.it/it/b/2248/cascine-alpeggi-e-citta

4

RURAL URBAN FRAMEWORK

Rural Urban Framework (RUF) és la col·laboració de recerca i disseny entre Joshua Bolchover i John Lin. L'objectiu dels seus projectes és participar en la transformació rural-urbana de la Xina i Mongòlia mitjançant projectes construïts, investigacions, exposicions i escriptura. Operen com a entitat sense ànim de lucre i col·laboren amb organitzacions benèfiques, donants privats, oficines governamentals xineses i universitats.

https://rufwork.hku.hk/contact/

5

ARRELAMENT

Més de la meitat dels 947 municipis que integren Catalunya (concretament 488, que representen el 51,5%) tenen menys de 1.000 habitants. Tanmateix, aquests municipis concentren únicament el 2,56% de la població catalana.

Objectiu del projecte:

Estudiar les diverses realitats i necessitats de tot el territori de Catalunya, i desenvolupar i implementar projectes pilot en l'àmbit local per combatre el despoblament.

Principals aspectes a abordar:

- Equilibri territorial.
- Despoblament: envelliment, èxode juvenil, disminució de la natalitat, baixa densitat demogràfica.
- Mobilitat: transport públic i connectivitat.
- Mancomunar serveis: manca de serveis, existència d'uns serveis comparativament pitjors respecte de zones més poblades, manca de llocs de treball suficients i suficientment diversificats.
- Habitatge: habitatges buits en municipis i dificultats de rehabilitar i/o habitar de nou.

https://www.acm.cat/fundacions/fundacio-la-transparencia-i-el-bon-govern-local/projectes/arrelament-territori

MOBILITAT

AUTOESTOP ORGANITZAT PER MILLORAR LA MOBILITAT RURAL A FRANÇA, "REZO POUCE"

El projecte Rezo Pouce ha aportat una nova finalitat a una tradició antiga, l'autoestop, per estimular la mobilitat local i millorar la cohesió social, permetent l'ús compartit de cotxes en punts d'autoestop designats, tot gestionat a través d'una aplicació. Aquesta aplicació, que és gratuïta pels usuaris, també serveix per registrar els patrons d'ús, de manera que es poden ajustar els punts de recollida segons la demanda. La gran majoria dels trajectes realitzats es fan en àmbit local.

http://www.rezopouce.fr/

PRESTACIÓ DE SERVEIS EN REGIONS POC POBLADES D'ESPANYA, "LA EXCLUSIVA"

A la província de Soria, on s'ha patit molt despoblament i la població restant és molt envellida, ha sortit la iniciativa de La Exclusiva, que es centra en la "logística social" com a forma d'ajudar als residents a romandre a les regions poc poblades i crear noves oportunitats de treball. Ho duen a terme donant accés als productes bàsics com aliments i medicaments, oferint serveis electrònics, farmàcia, biblioteca, bugaderia, neteja, fontaneria, jardineria, restauració, etc. unint recursos de manera que els clients no hagin d'assumir el cost de l'entrega a domicili.

http://www.laexclusiva.org/

MILLOR ASSISTÈNCIA DOMICILIARIA GRÀCIES A LA TECNOLOGIA A SUÈCIA, "IMPROVE"

El projecte IMPROVE està destinat a involucrar la comunitat per a co-produir serveis públics sanitaris i surt davant la insostenibilitat de que cada municipi tingui el seu centre sanitari o que els treballadors visitin tots els pacients domiciliàriament. Els principals àmbits aplicats son l'assistència domiciliaria sense claus físiques, càmeres per la monitorització nocturna dels pacients, sensors per controlar la incontinència i la planificació de l'assistència a distància per a pacients que resideixen a set municipis diferents.

http://improve.interreg-npa.eu

http://www.kfvn.se/

MOBILITAT ELÈCTRICA COMPARTIDA EN MICROPOBLES

Dur a terme una mobilitat +sostenible en la que els nostres desplaçaments provoquin la menor contaminació (acústica i ambiental) possible és un repte a grans ciutats i a municipis petits. A tot arreu tenim reptes importants per a fer possible una transició cap a un model de mobilitat més sostenible, però el cert és que els desafiaments i les necessitats no són les mateixes a l'Àrea Metropolitana de Barcelona que en un poble petit del Pirineu lleidatà. Des dels nostres inicis a Som Mobilitat vam somiar en què tots els barris i municipis de Catalunya tinguessin un aparcament amb vehicles elèctrics compartits, fossin quines fossin les seves necessitats i característiques democràfiques i geogràfiques.

https://www.sommobilitat.coop/mobilitat-electrica-compartida-micropobles/

HABITATGE

7

BENGA RIVERSIDE RESIDENTIAL COMMUNITY

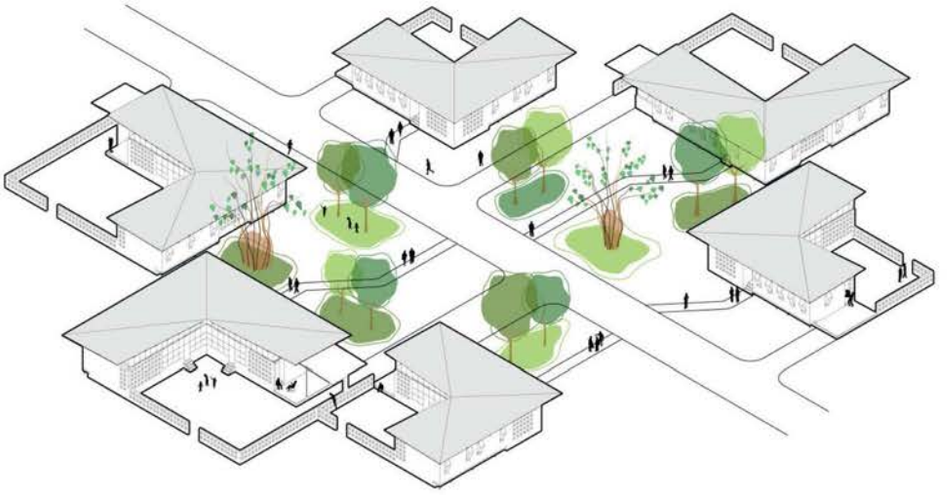
Kéré Architecture es va encarregar del projecte a llarg termini de la comunitat residencial Benga Riverside. Situat a les pintoresques ribes dels rius Revúboé i Zambezi, el seu objectiu és introduir una nova tipologia de barri per a la creixent comunitat de Tete, Moçambic. A mesura que diverses indústries continuen invertint a la regió, hi ha una demanda creixent de solucions d'habitatge de qualitat i assequibles tant per a famílies migrants com locals.

El projecte és pioner en un nou mètode de planificació i construcció per al sector residencial de la zona. Fomenta una atmosfera d'inclusió social entre residents de diferents orígens culturals, així com la simbiosi ecològica, amb edificis que es combinen sense esforç amb l'entorn natural.

La comunitat acull una gran varietat de fauna i vegetació i per establir encara més aquesta nova identitat arquitectònica,

les intervencions construïdes utilitzaran roca, fusta i argila locals, i es desenvoluparan com un sistema modular d'alta qualitat i baix manteniment. L'espai del pati privat, les vistes panoràmiques del paisatge, la ventilació passiva i la gestió d'aigües grises també contribuiran a oferir la millor solució d'habitatge sostenible, econòmica i a llarg termini per als futurs residents.

https://www.kerearchitecture.com/work/building/benga-riverside-residential-community

Ubicació: Tete, Moçambic
Any: 2014 -
Arquitecte: Francis Kéré

8

MIXING DWELLINGS AND FARMINGS- FARM ALMERE

Oosterwold es desenvolupa organicament a través de una multitud d'iniciatives que se les permet una màxima llibertat. El projecte consta en crear un programa residencial, amb uns edificis agrícoles.

L'agricultura urbana és la columna vertebral verd de Oosterwold, tant espacial com econòmicament. el 50% de la terra continuarà utilitzant-se per a l'agricultura. Oosterwold està responent a una tendència mundial cap a aliments produïts localment, de manera responsable i sostenible. L'objectiu és que Oosterwold cobreixi al voltant de l'1 O per cent de la demanda regional d'aliments. A diferència d'abans, l'agricultura urbana contribuirà a restablir la relació entre la ciutat i el camp i entre les persones i els aliments. És per això que Tom i Tineke van poder realitzar un programa residencial, així com una sèrie d'edificis agrícoles en la seva parcel·la agrícola.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

Ubicació:Oosterwold, Almere, Holanda
Any: 2015-2020

9

CAN FARRERA: CENTRE D'ART I NATURA

El CAN disposa principalment de dos espais diferents de residència: l'Estudi i l'annex de La Bastida. L'Estudi és l'antic apartament del mestre de quan a Farrera hi havia escola (es va tancar el 1964), rehabilitat el 1994. L'annex de La Bastida és l'únic espai de nova planta (edificat sobre les runes d'un antic paller). Al CAN hi trobareu espais idonis de treball, autonomia en el propi ritme diari i bon ambient per a la creativitat.

https://farreracan.cat/2017/02/

Ubicació: Farrera, Lleida

10

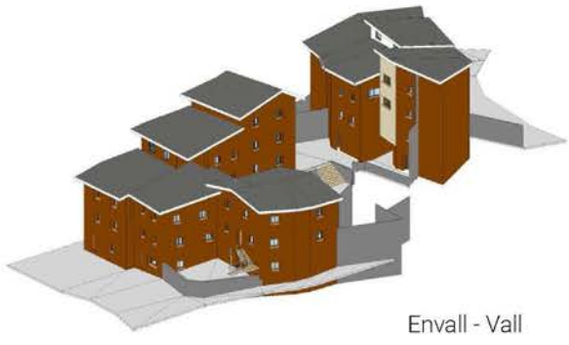
DESPOBLATS: REHABITAR ENVALL

ENVALL COOP neix amb l'objectiu de revitalitzar el poble d'Envall, a la Vall Fosca (Pirineu). Som una cooperativa d'habitatge en cessió d'ús i de treball que volem recuperar Envall des del punt de vista poblacional, arquitectònic i socioeconòmic, després d'haver estat 30 anys abandonat.

reHabitar Envall és el projecte d'ENVALL COOP, un projecte de gran embargadura que preveu la rehabilitació de fins a 12 cases, mitjançant la Cooperativa de treball i per mitjà de les aportacions de capital dels i les sòcies i el finançament d'entitats de l'economia social.

http://www.envallcooperativa.cat/ca/rehabitar-envall.cfm/ID/9867/CAT/rehabitar-envall-projecte.htm

Envall - Vall

DESPOBLATS: REVIURE SOLANELL

Projecte cooperatiu de recuperació del poble abandonat de Solanell basat en l'economia social i el tursime responsable i creatiu.

https://www.reviuresolanell.org/

11

COLÒNIES: CALAFOU

Calafou és un projecte cooperatiu que neix el 2011 amb l'objectiu de generar alternatives productives, tecnològiques i d'habitatge que siguin sostenibles i respectuoses amb el medi, potenciïn la transformació social i l'aprenentatge comunitari. És un projecte auto-organitzat que inclou espais per a activitats industrials, artesanals i creatives, infraestructures comunes per a la realització de trobades i activitats diverses, i altres espais més íntims per a la vida comunitària.

https://vimeo.com/38915649

https://calafou.org/web/index.php/sobre-calafou

COLÒNIES: LA FÀBRICA DE LA TRANSICIÓ

La Fàbrica de la Transició és un espai situat al municipi del Catllar, al costat del riu Gaià. És patrimoni arquitectònic industrial de la Generalitat i està envoltada per un enclavament mediambiental únic. El projecte de la Fàbrica té com a objectius:

- La regeneració del patrimoni arquitectònic i de l'entorn ecològic.

- La constitució d'una comunitat de persones afins a la transició socioecològica que vulguin viure en comunitat.
- La creació d'habitatges accessibles, no especulatius i ecològics en format cohabitatge (cohousing). El cohabitatge segueix el model danès, on cadascú té el seu pis per protegir la intimitat i comparteix també, amb les altres persones, espais comuns gestionats i organitzats per elles mateixes.
- La creació d'un espai de cohabitatge intergeneracional.
- La creació d'oportunitats de desenvolupament productiu i empresarial dins del marc de sostenibilitat i transició ambiental.
- Contribuir al floriment social històric, econòmic, ecològic i cultural del Catllar.

https://lafabricadelatransicio.wordpress.com/la-nostra-visio/

Calafou, Barcelona

La fàbrica de la transició. El Catllar, Tarragona

12

COLÒNIES: CAL CASES

El projecte de Cal Cases està aixoplugat dins d'una Cooperativa d'Habitatge en Model de Cessió d'Ús. La cooperativa es constitueix amb l'objectiu de facilitar als seus socis l'accés a un habitatge de caràcter social, econòmica i ambientalment sostenibles.

https://calcases.info

COLÒNIES: VIDÀLIA

Som una comunitat intencional ubicada a l'antiga colònia tèxtil de Cal Vidal (Puig-reig, Barcelona). Estem constituides com a cooperativa d'habitatge. La Colònia Vidal, també coneguda com Cal Vidal, és una antiga colònia tèxtil concebuda com un nucli auto-suficient, amb habitatges per als obrers, església, escola, etc... a la riba del riu Llobregat, en el municipi berguedà de Puig-reig, inclosa en l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

https://www.vidalia.coop/inici/

Colònia Cal Vidal, Puig Reig

13

COHABITATGE: CAN CARNER

Can Carner cooperativa d'habitatge és un projecte d'habitatge cooperatiu, basat en un model alternatiu d'accés i tinença de l'habitatge, on la cooperativa esdevé la propietària i les sòcies disposen del dret d'ús sense limitacions temporals. Part del projecte consisteix a rehabilitar la masia de Can Carner del segle XII, en la que hi haurà 12 espais privatius i espais compartits: menjador, cuines, biblioteca, sales de treball/estudi, sala d'estar comuna, sala de cures, tallers varis, horts i terrenys agrícoles, un canvi de paradigma i d'estil de viure.

https://cancarner.coop/cohabitatge/la-masia/

COHABITATGE: MAS LES VINYES

Les Vinyes és un projecte de vida comunitaria en una granja de 25 hectàrees seguint criteris de permacultura i agricultura regenerativa. L'edificació principal data a principis del segle XIV i està situada al municipi de Sant Martí d'Albars, al Lluçanès (entre Vic i Berga).

El projecte sorgeix al 2013 de la voluntat d'un grup de persones de fomentar la salut, cuidant les persones, la terra i els éssers vius.

A la casa hi vivim diversos nuclis familiars i les persones voluntaries que acostumen a venir a través del projecte Europeu Erasmus Plus.

La gestió de la casa i les terres la porta la cooperativa de treball associat Mas Les Vinyes que actualment està formada per socis amb diferents graus de participació dins del projecte.

https://www.maslesvinyes.com/

Mas Les Vinyes

HABITATGE: KOWA PUBLIC APARTMENT COMPLEX. Studio Velocity

Aquest projecte consisteix a reconstruir un complex d'habitatges a Mihama, una ciutat situada a la costa de l'extrem sud de la península, a la prefectura d'Aichi.

Els edificis d'habitatges de la zona es van construir a la dècada del 1950 i s'enfronten a problemes com l'envelliment, la disminució d'habitants, el deteriorament estructural, etc. Aquest complex no era una excepció, per tant, es va decidir enderrocar alguns dels edificis de dues alçades que estaven inutilitzats.

L'objectiu principal del projecte era crear un ambient que combinés el millor dels edificis d'habitatge multifamiliars amb el millor dels habitatges unifamiliars en obrir la vida de cadascuna a les quatre direccions, amb dos nuclis inserits diagonalment. el dormitori i el bany, que deixen el centre de la sala obert. El resultat és una vida interna desbordant, que al seu torn porta als residents a interactuar entre ells.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

Mihama. Alchi (Japan)
2017

Programa: 10 Cases noves i espais públics.

HABITATGE: 8-ARC HITECTEN ESSEN

Els antics estables per a quarantenes, un monument catalogat en una zona natural i de terres de cultiu a Essen, es transformen en un projecte d'habitatge compartit ecològic. S'han restaurat els volums originals d'aquest lloc històric i s'han reconstruït els edtftcis desapareguts. El domini de 1, 7 ha comptat amb 44 habitatges de consum gairebé nul, de 1 a 4 dormitoris i habitatges intergeneracionals.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

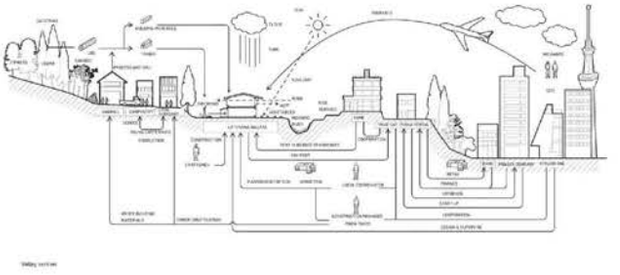
8-Arc hitecten Essen, (Belgium)
2020
Programa: Habitatges col·lectius amb espais compartits

HABITATGE: SATOYAMA NAGAYA HOSHINOGAWA. Atelier Bow-Wow

És difícil per als immigrants de la ciutat aconseguir un habitatge i traslladar-se a viure a Satosatoyama yama, que sofreix de falta de població. Això és una barrera per a l'intercanvi urbà-rural. Per aquest motiu, Nagaya Hoshinogawa és un projecte dissenyat per a augmentar les oportunitats de migració i el seu esquema de negocis és en forma d'associació publicoprivada: una associació de residents locals lloga la parcel·la d'una antiga escola primària al govern local, part amb subsidis de lloguer proporcionats pel govern local, i part finançada per un banc local, mentre que l'empresa Yame Satoyama Rental Co., vostè construeix i gestiona el lloguer dels habitatges.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

MASIES: CAÇADORA DE MASIES

La Marta Lloret es dedica a la difusió del patrimoni rural català a les xarxes socials.

https://martamasies.aixeta.cat/ca/subscriptions

MASIES: FUNDACIÓ MAS I TERRA

La fundació té per objecte promoure les actuacions destinades a la conservació i la recuperació del patrimoni històric, arquitectònic, natural i cultural dels Països Catalans. Objectius:

- L'elaboració d'un inventari de les masies i construccions annexes, per a conèixer-ne el nombre i l'estat exacte.
- La realització d'un estudi científic: Fitxa de catalogació i elaboració de les tipologies de masies.
- Fer conèixer el patrimoni arquitectònic. Ensenyar a recuperar i valorar el patrimoni de les masies.
- Fomentar-hi la sensibilització, car és part integrant del patrimoni etnològic del país i de la història de les nostres famílies.

http://www.masiterra.cat/

MASIES: PROJECTE MASIAIRE

Des de la Fundació Mas i Terra hem creat un servei que dona l'oportunitat tant a propietaris com a masovers per a recuperar el patrimoni de les masies i aturar així el procés de desaparició viscut en els darrers anys. El nostre paper és el de connectar propietaris i masovers i vetllar pel compliment d'un contracte de masoveria que ambdues parts hauran acordat. Aquesta iniciativa vol incidir especialment en la voluntat de recuperació dels valors històrics i arquitectònics de les construccions, i per això preveiem fer un assessorament que fomenti la utilització de materials i de tècniques constructives tradicionals.

http://masiterra.cat/masiaire.html

16 **HABITATGE:** CICLE DE VISITES

El cicle de visites respon a la voluntat de donar a conèixer i posar en valor les polítiques públiques locals d'habitatge endegades a municipis de menys de 10.000 habitants de la demarcació de Barcelona. Cerquem iniciatives que tinguin un enfocament innovador, ja sigui en la recerca de fórmules alternatives d'accés a l'habitatge, en la implementació de mesures que facilitin atreure població al municipi o frenar-ne la pèrdua o en la recerca de sistemes de construcció sostenibles.

https://www.diba.cat/es/web/observatori-local-habitatge/cicledevisitespetitsmunicipis

17 **RURAL COMPLEX. ARCHITECTURAL INTERVETIONS IN SHATWELL FARM**

Entre 2008 i 2019 s'han iniciat diversos projectes relacionats amb l'agricultura, la cultura, la docència i l'industria.

El recinte històric de Shatwell Farm ha vist el lent declivi de la seva indústria agrícola en les últimes dècades, cosa que ha deixat en ruïnes diverses dels edificis i ha requerit una regeneració àmplia i sensible. Aquests edificis són part del procés per revitalitzar la granja a Shatwell, aportant un vigor renovat a les seves activitats de producció de lactis i intensificant l'entorn de treball de la granja.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

Ubicació: Somerset, United Kingdom
Any: 2015

SERVEIS

18

BELLINZONA BATHHOUSE

"El camí d'accés a la casa de banys es materialitza en una estructura de formigó que construeix el paisatge i organitza el territori.Materialitzar un camí o, simplement, construir un passeig elevat 6 metres per sobre del nivell del terra que va des de la ciutat fins alriu, creuant el buit de la vall del Ticino encara lliure de construcció. Relacionar l'espai públic del bany amb la plana, el turó Castelgrande, la ciutat, les muntanyes, el cel. Tots els aspectes funcionals s'han resolt mitjançant la seva subordinació a una visió territorial, per tal de connectar la ciutat amb el riu a través d'una passarel·la, una estructura que dona a aquesta expansió urbana un caràcter de ciutat oberta, projectada al paisatge, llesta per rebre altres noves activitats." - Aurelio Galfetti

http://hiddenarchitecture.net/bellinzona-bathhouse/

Ubicació: Bellinzona, Suïssa
Any: 1967
Despatx: Aurelio Galfetti

19

REMEDIATING THE HEART OF THE COMUNITY

L'estació de tren de Tapachula va ser inaugurada a principis del s.XX, i degut a l'huracà "Stan" al 2005, va quedar colapsada i va resultar inviable reconstruirla. L'espai va ser utilitzat com a deixalleria i per la nit acollia a persones sense sostre.

Amb accions fonamentals per part de la comunitat, es va haver de rescatar l'espai per poder dur a terme activitats culturals, esportives i de memoria local. El projecte té com a objectiu rescatar el caràcter de connector urbà i parc públic, a la vegada que crea espais flexibles com pistes cobertes, espais de picnic i recreatius.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

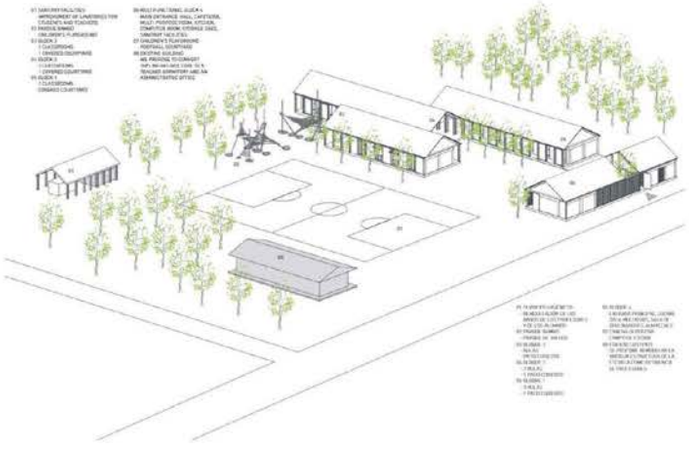
Ubicació:Tapachula, Mèxic
Any: 2020-2021

20

A DEMOCRATIC SPACE IN THE JUNGLE

La comunitat nativa de Jerusalem de Miñaro està ubicada al districte de Pangoa, a la selva central del Perú i pertany a l'àrea denominada VRAEM, una zona poblada per comunitats indígenes que es van veure afectades pel conflicte armat intern durant la dècada dels noranta. L'escola, la qual rep més de 200 alumnes, es trobava en un estat precari. El propòsit del projecte va ser crear un espai democràtic, on els infants, joves i adults, poguessin somiar i emprendre el seu futur.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

Primary school. Jerusalem de Miñaro (Pangoa), Perú.
2017

21

A CENTRE FOR THE CENTRE

Kasterlee és un poble on el centre consisteix en una plaça mercat situada entre l'església i l'ajuntament Això no obstant, aquesta no es reconeix com un centre. Una carretera talla la plaça en dos, just davant de la portalada de l'església. El projecte consisteix a construir un centre comunitari, reconstruir el centre del poble i, dissenyar un espai públic.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

Ubicació: Kasterlee, Belgium
Any: 2012-2017

22

FORMACIÓ: ESCOLA AGRÀRIA I ALIMENTÀRIA DE L'EMPORDÀ

L'escola Agrària de l'Empordà impulsa i potencia la formació per a petits productors i operadors agroalimentaris que es volen iniciar en la transformació dels productes.

L'objectiu és fomentar el relleu generacional en el sector primari i formar professionals qualificats.

https://agora.xtec.cat/eaemporda/premsa/

L'Escola Agrària de l'Empordà, líder en formació professional del sector agroalimentari

El període de preinscripcions al Cicle Formatiu de Grau Superior de Processos i Qualitat en Indústries Alimentàries s'inicia el proïsim 10 de juny

Indústria alimentària: uns estudis amb molt de futur

FORMACIÓ: ESCOLA DE PASTORS DE CATALUNYA

L'Escola de Pastors de Catalunya neix al 2009 amb l'objectiu de garantir el relleu generacional mitjançant la incorporació de persones a l'activitat, la gestió sostenible de les finques i la dinamització del sector fent-lo viable econòmicament.

Treballem per garantir el relleu generacional de la ramaderia extensiva a través de la incorporació de nous agents al sector primari amb un enfocament agroecològic.

Volem una ramaderia extensiva, sostenible, rendible i reconeguda pel conjunt de la societat. Volem que els nostres pagesos i pageses es guanyin la vida dignament una pagesia innovadora, que pugui viure dignament i feliç venent un producte de qualitat responsable amb el medi ambient. Volem una nova generació de pagesos i pageses que fomenti un canvi en el paradigma actual del sector, basant la seva activitat en un model agroecològic.

https://escoladepastorsdecatalunya.cat/qui-som/

23

FORMACIÓ: RETHINKING THE RIGHT LOCATION FOR EUCATION

La Universitat de Global Health Equity (UGHE) de Butaro, Ruanda, capacitarà una nova generació global de líders en salut en tot el món. UGHE, segons la idea de Partners In Health, busca millorar la prestació sanitària i ampliar el paradigma tradicional de l'educació en ciències de la salut al repensar cada aspecte de la universitat, incluint el pla d'estudis i les prioritats d'investigació, així com el disseny i la ubicació de les instal·lacions. MASS Design Group va dissenyar l'habitatge i el paisatgisme i Shepley Bulfinch, les aules acadèmiques.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

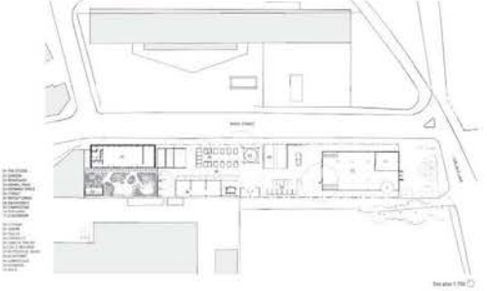

Ubicació: Butaro, Burera (Rawanda)

FORMACIÓ: FARMING AS A TOOL AGAINST EXCLUSION

Waterloo City Farm és la granja urbana més cèntrica de Londres, consta de corrals per a animals. hort. cuina a l'aire lliure. graner. aula, jardí barrat i estudi d'arquitectura. Des de 2014, una parcel·la abandonada de 1700 metres quadrats, al sud del pont de Westminster (llogada a Guy·s i St. Thomas 'Hospital), s'ha transformat en una seu col·lectiva per a la signatura d'arquitectes Feilden Fowles i les organitzacions benèfiques Jamie's Farm i Oasis Waterloo. Les tres es van unir amb un enfocament compartit per l'educació i en la creença que els espais per a l'aprenentatge han de ser ambiciosos i edificants.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

Ubicació:London (Uni1ed Kingdoml
Any: 2014-2018

24

ENERGIA: COMUNITATS ENERGÈTIQUES: KM0 ENERGY

Les Comunitats Energètiques són un instrument clau per a impulsar la transició energètica a nivell local, desenvolupant generació distribuïda i renovable en el territori, empoderant al ciutadà i involucrant a les entitats municipals en aquesta transformació.

El model de Comunitats Energètiques que impulsem des de KM0 Energy es basa en l'autoconsum compartit en xarxa exterior que permet a una sèrie de consumidors situats a un radi de 500 metres de distància de la instal·lació beneficiar-se d'una part de la generació local. L'aprofitament d'aquesta energia es descompta directament de la

ENERGIA: COMUNITATS ENERGÈTIQUES: ENERCOOP

La cooperativa Enercoop es va crear en 2005 per a oferir una alternativa cívica quan els mercats elèctrics s'obrissin a la competència. L'energia, considerada per les estructures fundacionals de Enercoop com un bé comú, no podia deixar-se únicament en mans del mercat i de les oportunitats territorials i financeres, sense una preocupació real per les qüestions locals i ciutadanes.

https://www.enercoop.fr/?gclid=Cj0KCQiAwJWdBhCYARIsAJc4idDIMVnUsqC1oyN6kCGMGY64o_ZT_qmKZCVYMmlKtEaP3eFbaSXSiKkaAhG_EALw_wcB

ENERGIA: COMUNITATS ENERGÈTIQUES: ECOPOWER

Un grup d'estudiants compromesos de Lovaina està actiu en els cercles verds progressistes. També segueixen al moviment antinuclear, que ha experimentat un fort creixement després del desastre nuclear de Chernobyl en 1986. No sols argumenten en contra d'alguna cosa sinó que busquen alternatives i solucions. S'uneixen per l'energia sostenible en mans dels ciutadans... el germen de la cooperativa ciutadana Ecopower.

https://www.ecopower.be/

25

ENERGIA: COMUNITAT ENERGÈTICA RUPIÀ

Rupià és un petit municipi del Baix Empordà que esdevé pioner a Catalunya en la creació d'una Comunitat Energètica que compartirà l'energia produïda a la teulada de la pista esportiva i proveirà assessorament energètic als veïns participants.

https://blog.ajuntamentimpulsa.cat/2021/06/28/cas-dexit-lajuntament-de-rupia-crea-una-comunitat-energetica-de-la-ma-de-km0-energy/

COMUNITAT ENERGÈTICA: SENAN, LA CONCA DE BARBERÀ

Una cinquantena d'ajuntaments catalans, entre els quals el de Senan, únic municipi de la Conca de Barberà, s'han ajuntat per constituir l'Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública (AMEP).

Aquesta nova associació té tres objectius principals: impulsar la titularitat, la propietat i la gestió públiques de les xarxes de distribució d'energia elèctrica; desenvolupar accions per promoure una transició energètica cap a un model energètic que sigui just, democràtic i sostenible; i assessorar els municipis que tinguin aquests mateixos interessos.

https://www.efmr.cat/blog/2020/07/21/senan-entre-els-50-ajuntaments-de-la-nova-associacio-de-municipis-i-entitats-per-lenergia-publica/

COMUNITAT ENERGÈTICA: SOM ENERGIA

Som Energia és una cooperativa de consum d'energia verda sense ànim de lucre. Les nostres activitats principals són la comercialització i la producció d'energia d'origen renovable. Estem compromesos a impulsar un canvi del model energètic actual per assolir un model 100% renovable.

https://www.somenergia.coop/ca/

26

SOLIDARI: XARXA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA (XES)

És una organització formada per gairebé 500 sòcies. Defensa un sistema econòmic respectuós amb les persones, el medi ambient i els territoris que funciona sota criteris democràtics, d'horitzontalitat, transparència, equitat i participació.

L'economia solidària contempla una nova forma de produir, distribuir i consumir, i representa una alternativa viable i sostenible per satisfer les necessitats individuals i globals.

https://xes.cat/

27

SOLIDARI: PAMPAM

Pam a Pam és un projecte obert a l'activisme econòmic arreu de Catalunya. Les xinxetes, activistes del projecte, reben formació sobre economia social i solidària i col·laboren entrevistant iniciatives i afegint-les al mapa. També poden organitzar-se en grups locals i fer trobades per compartir dubtes i debats, autoformar-se o col·laborar en activitats del territori. A més a més, les xinxetes poden participar de l'assemblea anual, en grups de treball com el de formació o reunions estratègiques del projecte que es convoquen puntualment.

https://pamapam.org/ca/comunitat/

ESPAI PÚBLIC

28

DOBEL-SPATZ

Dobel-SpATZ, que forma part de la iniciativa LEADER, és un projecte comunitari en el que la gent jove participa activament en el disseny i construcció del seu entorn. L'espai resultant és un lloc de trobada per gent jove, un pati per infants, i una àrea de fitness sense barreres per a usuaris amb cadires de rodes. D'aquesta manera s'enforteix la cohesió entre tots els ciutadans, els vincles de la gent jove amb el seu poble i àrea rural i es fa que la zona sigui atractiva per als visitants.

https://leader-alb.de/dobel-spatz-spiel-abenteuer-treffpunkt-zwiefalten/

29

REGENERACIÓ PAISATGÍSTICA DEL CAMÍ DE CABRIANES

Com tot procés de regeneració, s'explica en tres temps successius: un temps passat, on el camí i els marges definien un sistema d'espais lliures, de fàcil accés, perfectament integrats al seu entorn. Un temps present on el camí es transforma en una carretera de trànsit pesant, amb greus mancances d'accessibilitat, que fractura el territori. Un temps futur, imaginat i projectat com un retorn –no literal– al temps passat.

Aquest projecte és un procés de desconstrucció: obrir la porta al paisatge a través de l'enderrocament d'una balustrada de formigó que definia un límit massa explícit entre infraestructura i paisatge. De desmaterialització: reintegrar-se a l'entorn mitjançant una construcció de molt baix impacte resolta amb recursos locals. De descobriment: fer accessibles els espais lliures dels marges del camí mitjançant la neteja i el desbrossament.

Aquest projecte anhela la reapropiació ciutadana dels espais naturals dels marges, disposant escales, rampes i grades que resolen la connexió entre ambdós nivells; la rehabilitació de l'antic passeig de ribera i els seus marges, esdevenint espais cívics.

https://www.plataformaarquitectura.cl/cl/947271/regeneracion-paisajistica-del-cami-de-cabrianes-estudi08014

Ubicació: Sallent de Llobregat
Any: 2019
Despatx: estudi08014

30

REMODELACIÓ DE LA PLAÇA MAJOR DE MANSILLA MAYOR

El projecte consisteix en la remodelació de la plaça Major de Mansilla Mayor (León, 330 habitants) amb un pressupost de 150.000 euros.

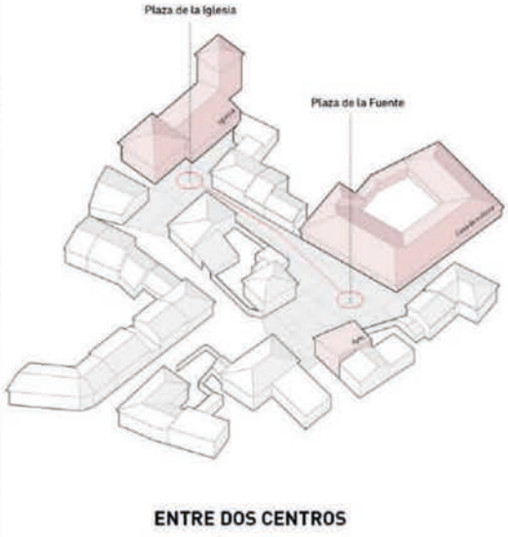
Als autors se'ls va acudir "un conjunt global" que connectés l'església amb l'ajuntament i la font. El resultat és una plaça oberta que els arquitectes defineixen "de dues velocitats", que respecti l'essència del lloc jugant amb el que és tradicional mitjançant el formigó i blocs que exerceixen com a bancs, i amb una faceta més lleugera l'aporten els seients grocs, que en lloc d'estar ancorats al terreny es poden moure a gust de l'usuari, a l'ombra, al sol...

Una de les claus del projecte és la composició del paviment de formigó prefabricat i sense voreres.

A Lleó hi ha tradició de treure les cadires al carrer per prendre la fresca a l'estiu, una tradició que s'havia perdut i que amb aquestes cadires grogues han recuperat. Hi havia por que les robessin, però això no ha passat i s'ha anat formant una consciència de defensa de la plaça.

https://elpais.com/icon-design/arquitectura/2021-06-09/el-reieno-de-una-plaza-publica-que-transformo-la-vida-de-un-pueblo-de-300-habitantes-en-leon.html

Ubicació: Mansilla Mayor, León
Any: 2018-2019
Despatx: Iñigo Tudanca i Iñigo Ocamica

31

RECUPERACIÓ DEL SISTEMA DE REC EN LES HORTES TERMALS

Les Hortes de Baix de Caldes de Montbui, és una zona d'hortes patrimonials amb reg d'aigües termals i residuals urbanes per a laproducció d'autoconsum, existents des de l'època romana.

L'alteració progressiva d'aquest petit oasi ha propiciat la necessitat d'explorar i invertir per garantir l'abastament d'aigües de bona qualitat. Partint de la comprensió de la gestió tradicional i orgànica de l'aigua com a patrimoni, el projecte es genera per recuperar les pràctiques quotidianes associades a l'autogestió de l'aigua. A l'hora d'intervenir, el principal objectiu és assegurar un projecte de baix cost i baix impacte tant ambiental com social.

Les diferents fases del projecte de gestió sostenible de les hortes tenen la missió de resoldre un doble propòsit ambiental relacionatamb les aigües de reg: primer, per la manca de disponibilitat d'aigua en la quantitat suficient i segon, pel risc sanitari que suposen elsvessaments contaminants de les aigües negres del centre urbà al torrent que es prolonga a la sèquia principal d'aquest espai.

https://ciclica.eu/es/work/sistema-riego-huertas-termales/

Ubicació: Caldes de Montbui
Any: 2013 - 2015
Despatx: Cíclica

32

VESTRE FJORD PARK

El gran potencial del Vestre Fjord Park, és el mateix Limfjord, el paisatge de fiords més gran de Dinamarca. L'aigua, les aus, els peixos, els camps, la platja i els prats, juntament amb una gran varietat d'activitats físiques i instal·lacions a l'aire lliure són l'essència del projecte. La visió darrere del projecte és fomentar el contacte directe amb el fiord establint una millor accessibilitat des de la terra fins al mar. Al mateix temps, el projecte pretén reforçar la història del paisatge amb una estructura d'edificació multifuncional que emmarca les múltiples activitats potencials sobre l'aigua. El tall precís entre els dos espais d'aigua es defineix per l'istme que uneix el paisatge i l'estructura construïda, exactament on les experiències del fiord, les activitats i el parc es converteixen en una.

https://www.archdaily.com/881095/vestre-fjord-park-adept

Ubicació: Aalborg, Dinamarca
Any: 2017
Despatx: ADEPT

33

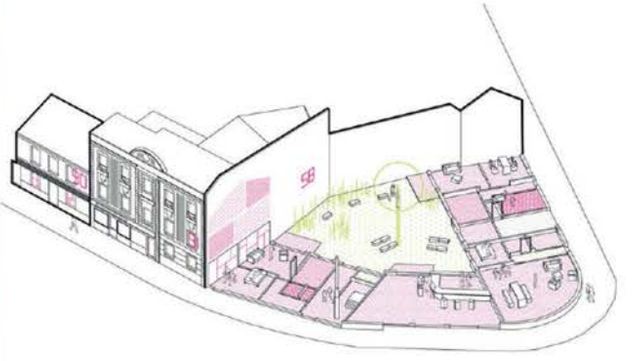
PLACE AU CHANGEMENT

Situat al barri d'Etienne, la finalitat era reflectir els canvis en curs al barri, el projecte, denominat "Lloc del Canvi", pretenia ser un pas previ en el procés de creació d'un edifici. La idea era dibuixar sobre el terreny, un pla fictici de futurs habitatges, tot representant-lo en secció. Aquest conjunt permet projectar en el volum virtual del futur edifici, l'estudi del qual està previst que es posin en marxa d'aquí uns anys.

La implicació dels habitants va passar per l'establiment de diferents tallers que van permetre la realització dels diferents elements conceptuals del projecte. Un taller de fusteria, per a la producció de mobles; un taller de jardineria, per organitzar i mantenir un espai plantat; un taller d'il·lustració, per animar el mur a dues aigües. El taller de fusteria afectava sobretot els homes, mentre que les dones eren més receptives a dedicar-se a la jardineria. Pel que fa als tallers d'il·lustració, van reunir un públic més jove.

http://www.collectifetc.com/realisation/place-au-changement-chantier-ouvert/

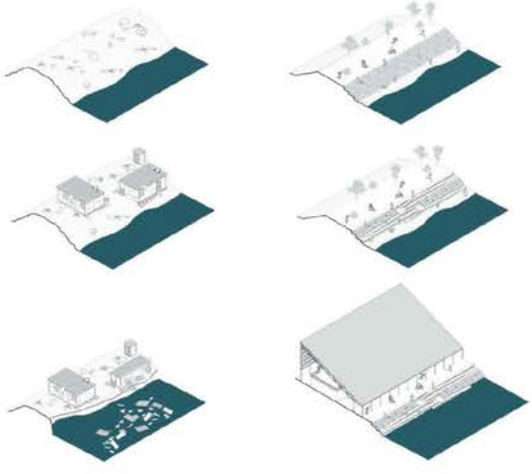

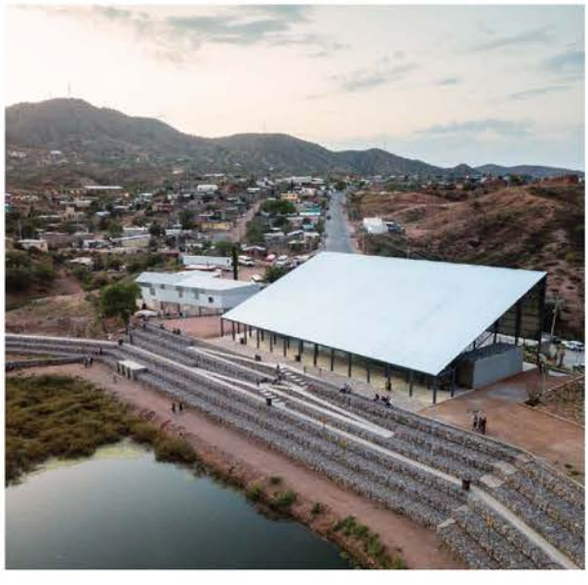
Ubicació: Etienne, França
Any: 2011

GENERATING CHARACTER AND IDENTITY

En la perifèria de la ciutat de Nogueres, continua havent-hi diferències entre l'urbà i el rural perquè el context natural és complex i agressiu. Aquesta condició obliga al fet que qualsevol tipus d'assentament urbà domestiqui el seu entorn a poc a poc. Les condicions en el Represo Colosio van començar a canviar des del moment en què es va construir aquesta infraestructura, fa més de 40 anys. L'aigua va provocar que arribés la població de manera irregular, establint-se en les vores de la làmina d'aigua. A través dels anys i amb l'augment de pobladors, la situació es va anar complicant, perquè el pes demogràfic va fer vulnerable a la població davant les condicions naturals: escolaments pluvials i erosió. En aquest sentit, la qual cosa va començar sent un assentament de poc impacte, haurà necessàriament de formalitzar-se, transformar-se en ciutat i anar llevant-li espai a l'entorn natural.

Extret de la revista a+t "Is this Rural?" núm 53-55

Ubicació: Nogales, Sonora (México)
Any: 2020
Despatx: ADEPT

ACTIVITATS ECONÒMIQUES

35

XARXA RURAL D'ESPAIS DE CO-TREBALL A CATALUNYA, "COWOCAT"

El projecte COWOCAT Rural uneix els espais de co-treball a 10 pobles per ajudar a frenar la marxa de les persones joves formades acadèmicament cap a les zones urbanes mitjançant una xarxa que atragui els professionals i millori les competències digitals dels empresaris locals, fomentant la col·laboració de treballadors en projectes conjunts. L'objectiu a llarg plaç és que el tele-treball fomenti les economies rurals dels pobles i en redueixi el despoblament.

Aquest espai també s'obre a treballadors que venen a la zona a passar les vacances i que poden compaginar d'aquesta manera la família i el tele-treball, fomentant i facilitant el turisme.

http://www.cowocatrural.cat/

36

STARTUP VILLAGE

El projecte comença el 2019, a Vilahoz, Espanya, on s'impulsa la iniciativa de fer-hi un workspace i incubar-hi projectes per part d'emprenedors de l'àrea. Més endavant s'amplia a Lerma i demés pobles del voltant (un total de 10.000 hab.), i s'obre una oficina per identificar i crear projecte inter-territorials que puguin financiar-se amb la Next Generation Fund, de la Unió Europea. Actualment s'estan desenvolupant cinc projectes amb el focus en zones rurals i construir-hi plataformes digitals per solucionar el despoblament i millorar l'economia i la informació turística en el territori.

Per tal de respondre a les necessitats de cada territori rural, les accions es desenvolupen de maneres diferents, ja sigui creant ecosistemes institucionals i de producció, potenciant el desenvolupament territorial a través de projectes basats en la tecnologia, la resiliència i la innovació, valorant el patrimoni cultural, la sostenibilitat ecològica, l'economia circular, la cohesió social, etc.

https://www.startupvillage.eu/

37

INICIATIVES: ARRELA'T - FEM PIRINEU: PROJECTES DE REACTIVACIÓ DEL TERRITORI

Arrela't és una iniciativa pública per donar suport a persones emprenedores que tinguin un projecte vinculat amb el territori.

Organitzem i promovem (una vegada a l'any, de manera alterna):

Jornades gratuïtes per a persones emprenedores per ampliar la seva xarxa de contactes (networking)

Campanyes de micromecenatge on tant administracions públiques com privades financen els projectes amb retorn social al territori seleccionats prèviament.

Les Oficines Joves de l'Alt Pirineu i Aran treballem plegades per portar a terme projectes d'arrelament per a les persones joves a les comarques de muntanya així com jornades per la reactivació socioeconòmica.

https://arrelat.fempirineu.cat

INICIATIVES: ARRELS

Arrels, el món que torna és un projecte col·lectiu que consisteix en una revista en paper i en un entorn digital que inclou aquest web, amb podcast, vídeos i informació actualitzada diàriament i el mercat virtual de productes de proximitat. www.mercatarrels.cat

Arrels és una plataforma de divulgació d'informació i coneixements d'un estil de vida basat en els valors de la natura i el món rural per a totes les persones que el senten com a propi, i també un espai que posa en contacte directe els consumidors amb els pagesos productors d'aliments de proximitat del nostre país.

https://arrels.info

COOPERATIVA: DIÀSPORA EBRENCA

Diàspora Ebrenca parteix de la idea d'associació i connexió entre les persones i les Terres de l'Ebre. El punt (l'origen, el territori) i la línia que ens uneix.

Som una associació formada per persones vinculades a les Terres de l'Ebre, ebrenques d'origen o d'adopció.

Un espai de trobada, participació i xarxa entre la comunitat ebrenca.

Un pol de connexió entre persones professionals i expertes de diferents àmbits que viuen fora del territori amb les necessitats que hi ha a les Terres de l'Ebre, mitjançant projectes de col·laboració amb els agents locals.

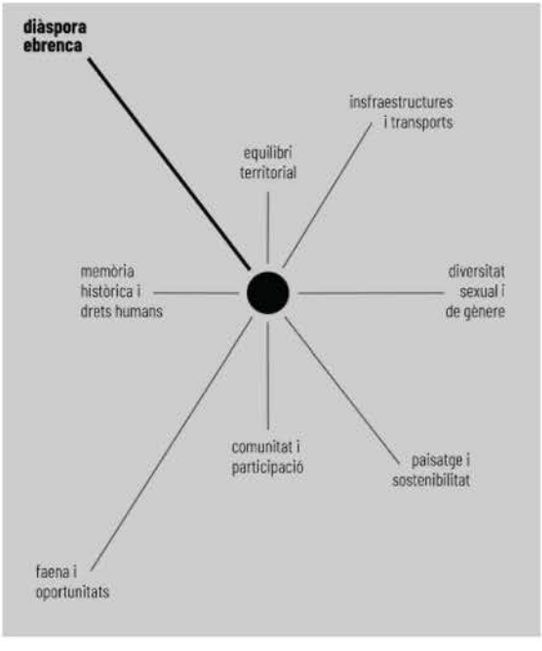
Estem compromeses amb el territori. Per això ens hem organitzat.

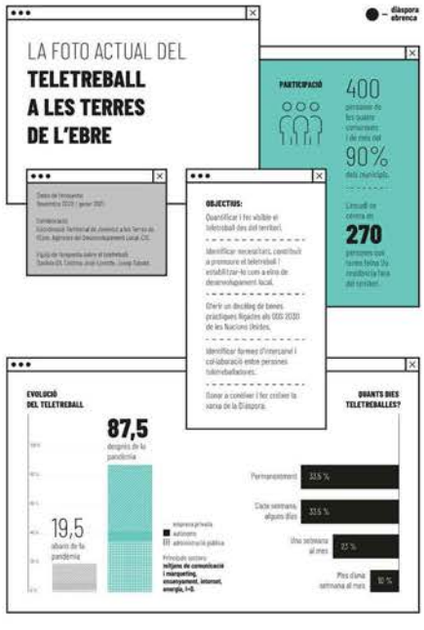
Volem fer sentir la nostra veu per a incidir socialment i política, tant a les nostres comarques com als espais de poder des d'on es prenen les decisions que ens afecten. Som un espai obert i transversal, sense vinculacions a cap partit.

També treballem com a marc de reflexió i diàleg sobre els reptes, problemàtiques i interessos de les Terres de l'Ebre, des d'una perspectiva social, cultural, científica, política, i econòmica.

A més, fem d'altaveu de les diferents iniciatives, inquietuds, activitats, problemàtiques i reivindicacions impulsades des de la societat civil de les Terres de l'Ebre.

https://www.diasporaebrenca.org/

COOPERATIVA: LA CONCA'5.1

La Conca 5.1 és una associació que treballa per donar a conèixer i reflexionar sobre el vi, la cultura i el territori. Així com l'enoturisme, el territori, el paisatge, el clima, el turisme, la gastronomia, l'agricultura, el desenvolupament rural, local, cultural i la cohesió de la societat en el seu conjunt. Es tracta d'una plataforma que té els peus a Catalunya, però la mirada ben oberta a la resta del món.

https://www.laconca51.cat/

39

PRODUCTE: AGROBERRY

La impulsora d'aquest projecte, una jove pagesa, va introduir una plantació de mores en una àrea de producció de blat i ordi, creant un valor afegit a través de desenvolupar un nou rang de productes. Per recolzar el projecte es va crear un taller on processar la fruita i una botiga en el poble on vendre els productes, contribuint en la creació d'un lloc de treball permanent i cinc de temporals, una atracció per l'agroturisme i una opció de conreu sostenible i sense pesticides ni herbicides.

http://www.agroberry.es/

PRODUCTE: SENTERADA COMESTIBLE

Som més de 150 veïns i veïnes del municipi de Senterada que, en ple confinament fruit de la Covid-19 (primavera 2020), decidim trobar-nos per reflexionar sobre la necessitat d'un canvi de model de societat per fer front als nous reptes que planteja la vida a la Terra.

D'aquestes reflexions neix l'Associació Senterada municipi viu i sostenible amb l'objectiu de teixir sinergies, reimaginar el treball, construir projectes d'emprenedoria social i empoderar la població per ser un motor de canvi.

https://www.senteradaviu.cat/

PRODUCTE: SISCARRI- MADUIXES AMB GUST DE PIRINEU

Siscarri és un projecte singular. És l'únic projecte d'horta a la nostra comarca i, a més, és l'únic cultiu professional de maduixa ecològica al Pirineu. Aplicant pràctiques de l'agricultura ecològica i regenerativa anem millorant la salut i l'equilibri de les nostres terres. Gràcies als nostres mètodes no agressius i a la acurada selecció manual, podem garantir el consum directe dels nostres productes, aplicant la màxima, "De la caixa, directe a la boca". Fem una distribució de proximitat que promou el consum local i ajuda al petit comerç amb un producte singular.

https://www.goteo.org/project/siscarri-maduixes-amb-gust-de-pirineu

40

MÚSICA: TERRA TECA TRACA

La proposta de Terra, Teca, Traca consisteix en el desenvolupament d'una sèrie de residències artístiques a diferents zones rurals de Catalunya en les quals actors dels àmbits de la pagesia, ramaderia i pesca han interactuat amb artistes i científiques. Juntes han treballat en la producció d'una exposició itinerant i unes jornades de debat per reflexionar amb la ciutadania sobre el present i futur del món rural i els sistemes agroalimentaris davant dels canvis ambientals globals i sobre la defensa de la agroecologia i la sobirania alimentària.

https://www.terratecatraca.cat/

41

GASTRONOMIA I MÚSICA: CANTILAFONT

El Cantilafont és un festival cultural i gastronòmic realitzat al Lluçanès que es promou des de l'Associació Voraviu Produccions Culturals i que busca descentralitzar la cultura, allunyant-la de les grans ciutats.

Els eixos principals del festival són la cultura, el territori, la gastronomia i la sostenibilitat. Cada any, l'esdeveniment posa en valor els espais naturals i rurals del Lluçanès, i aposta per una experiència global amb aforament reduït, que inclou propostes musicals i espectacles d'arts escèniques de qualitat. A més, amb la intenció de donar valor a la proximitat i prioritzar el gaudi del públic i de l'espai, el festival promou els productes de quilòmetre zero, i potencia un esdeveniment respectuós amb el medi ambient i apte per a totes les edats.

https://cantilafont.cat/

GASTRONOMIA I MÚSICA: LA CONCA'5.1 - NIT 5.1

Festa d'estiu de La Conca 5.1. Cada any es celebra durant el tercer cap de setmana de juliol al Castell de Barberà de la Conca.

Un acte que reuneix a cellers, restaurants, elaboradors de productes agroalimentaris, grups de música, de dansa i cultura durant un vespre d'estiu envoltats d'una de les millors vistes de la Conca de Barberà.

https://www.laconca51.cat/nit-5-1/

42

GASTRONOMIA: FUNDACIÓ ALÍCIA

La Fundació Alícia (Alimentació i ciència), és un centre de recerca dedicat a la innovació tecnològica en cuina, a la millora dels hàbits alimentaris i a la valoració del patrimoni agroalimentari i gastronòmic. Alícia és una fundació privada sense ànim de lucre, creada l'any 2003.

https://monstbenet.com/ca/fundacio-alicia/

GASTRONOMIA: NYAMNYAM

Nyamnyam és un espai i col·lectiu, creat el 2012 pels artistes Iñaki Alvarez i Ariadna Rodríguez. Unint les seves formacions i deformacions en diverses disciplines, el seu treball té com a objectiu promoure la creació, la difracció, l'intercanvi de coneixement i la cultura mitjançant estratègies d'interacció. Utilitzen dinàmiques i eines pròpies de la creació artística per plantejar intervencions que se situen en cada context g-local en què treballen. L'objectiu és activar el teixit de cada context en un sentit holístic, incorporant els organismes (escala humana i altres), sistemes, ambients, relacions... Han dut a terme i compartit els seus projectes a Espanya, Portugal, França, Itàlia, Suïssa, Noruega, Grècia, Estats Units, Mèxic, Colòmbia i Equador.

http://www.nyamnyam.net/

43

TERRA: ARRAN DE TERRA

Som una cooperativa de treball associat sense ànim de lucre. Les membres d'Arran de terra comptem amb una formació acadèmica interdisciplinar, que integra aportacions de les ciències naturals i les ciències socials, i amb una dilatada experiència laboral en recerca, divulgació, formació i dinamització d'iniciatives locals de Transició Agroecològica. Estem arrelades a diverses zones del país – la Garrotxa, la Conca de Barberà, la Selva, la Catalunya Central i l' Àrea Metropolitana de Barcelona – des de les que treballem arreu del territori català.

https://arrandeterra.org/qui-som-una-cooperativa-de-professionals/

44

COOPERATIVA AGROECOLÒGICA: L'ARESTA

L'Aresta som una cooperativa que treballem per la sostenibilitat i la transformació social a partir del desenvolupament de l'agroecologia, la sobirania alimentària, l'economia social, solidària i feminista, mitjançant pràctiques de cooperació social i autogestionàries. Desenvolupem la nostra tasca a partir de quatre àrees de treball: Fleca, educació, recerca i dinamització local.

https://aresta.coop/equip/

SUPER COOP MANRESA

Som un grup de persones voluntàries que ha trobat necessària l'obertura d'un Supermercat Cooperatiu a Manresa.

Creiem que junts tenim molta força, i que amb la nostra compra quotidiana podem transformar el nostre entorn, creant vincles econòmics més justos i respectuosos amb el medi ambient.

La cooperativa es regeix per valors com ara la participació dels seus integrants, la sobirania alimentària, els productes de proximitat i ecològics, la sostenibilitat i el territori, alimentació accessible i en base a l'economia social i solidària.

https://supercoopmanresa.cat/qui-som/

45

PRODUCTE: COL·LECTIU EIXARCOLANT

El Col·lectiu Eixarcolant té per objectiu fomentar un model de producció, distribució, i consum d'aliments, i de desenvolupament socioeconòmic, més sostenible, ètic i just, emprant com a eina la recuperació de les espècies silvestres comestibles i les varietats agrícoles tradicionals.

Realitzem, des del 2016, projectes arreu de Catalunya en els àmbits de la recerca, la dinamització territorial, la divulgació i formació, i l'assessorament per tal de fer possible que aquestes espècies i varietats es tornin a cultivar, comercialitzar i consumir, i que tot plegat es faci de forma sostenible i ètica.

https://eixarcolant.cat/

ESPIGOLADORS

A Espigoladors lluitem per l'aprofitament dels aliments a la vegada que empoderem col·lectius en situació de vulnerabilitat d'una manera transformadora, participativa, inclusiva i sostenible. Som una organització sense ànim de lucre que actuem sobre tres reptes socials: desenvolupar un model replicable i transferible que impacti en la reducció de les pèrdues i el malbaratament alimentari, fomentar el dret a una alimentació saludable i sostenible i generar noves oportunitats per a persones en risc d'exclusió social.

https://espigoladors.cat/

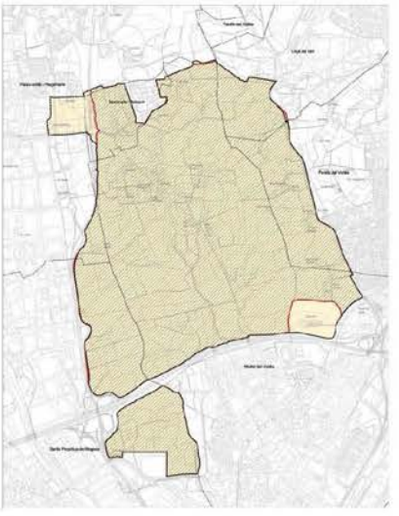
46

PRODUCTE: CONSORCI DE GALLECS

Gallecs és un espai rural de 733,52 hectàrees, situat a quinze quilòmetres al nord de Barcelona, que conserva els seus valors naturals i paisatgístics en un entorn altament antropitzat. La principal activitat de l'espai és l'agrícola, àmbit en el que s'està portant a terme la conversió a l'agricultura ecològica. És també, l'espai lliure referent, cultural i de lleure de les poblacions veïnes, i esdevé un pulmó verd al servei de la Regió Metropolitana de Barcelona i d'un entorn intensament urbanitzat de més de 150.000 habitants.

En aquest context, el model d'espai agrari per a Gallecs, es basa en una gestió més sostenible del territori, en termes mediambientals i econòmics, amb la voluntat de crear sinèrgies amb les terres de l'entorn, així com fer compatible el desenvolupament de les activitats culturals i del lleure amb l'activitat agrària. Només amb la gestió racional de l'activitat agrícola es podrà aconseguir la finalitat principal que és la preservació dels valors tan naturals com culturals d'aquest territori.

http://www.espairuralgallecs.cat/

NEOPAGESOS: AGROALIMENTARIA CERDANYA

Som el Miquel i la Sara i estem engegant un projecte molt lligat a un territori que ens fascina, La Cerdanya. Tenim un petit ramat de cabres que cuidem i pasturem, i que munyim per fer un formatge artesà amb la seva llet, un formatge fet amb la mateixa cura i detall amb la que tractem a les nostres cabres. Un formatge que t'endinsa en el nostre paisatge. El projecte tot just acaba de començar, però ja han arribat els primers parts, la primera llet, els primers cabrits i els primers formatges.

https://www.origencerdanya.cat/index.php/associats/productors/item/30-cabres-2

NEOPAGESOS: PAM A PAM

Pam a Pam és un projecte obert a l'activisme econòmic arreu de Catalunya. Les xinxetes, activistes del projecte, reben formació sobre economia social i solidària i col·laboren entrevistant iniciatives i afegint-les al mapa. També poden organitzar-se en grups locals i fer trobades per compartir dubtes i debats, autoformar-se o col·laborar en activitats del territori. A més a més, les xinxetes poden participar de l'assemblea anual, en grups de treball com el de formació o reunions estratègiques del projecte que es convoquen puntualment.

https://pamapam.org/ca/comunitat/

NEOPAGESOS: EL TURÓ D'EN ROMPONS

El Turó d'en Rompons, situat a Vilassar de Dalt (Barcelona), en el cor del Parc Serralada Litoral, pretén ser un espai d'assaig i pràctica on, a poc a poc, organitzar esdeveniments formatius teòrics i / o pràctics, enfocats a potenciar els coneixements de tots aquells / as que persegueixen l'objectiu de treballar d'acord amb la naturalesa, i a favor de la cultura i del progrés econòmic, ecològic, social, tradicional, mediambiental, gastronòmic, ètic...

https://www.permaculturaibera.org/proyecto/el-turo-den-rompons/

NEOPAGESOS: FORMATGERIA DE GAVÀS

Practiquem la ramaderia extensiva ecològica: som pastors i seguim un maneig tradicional del nostre propi ramat pasturant diàriament al Parc Natural de l'Alt Pirineu. Així, la pastura és la base de l'alimentació de les cabres que complementem amb farratge ecològic propi dels prats que gestionem a la Vall d'Unarre.

http://formatgeriadegavas.cat/

NEOPAGESOS: RAMATS DE FOC

Ramats de Foc posa en comú tots els agents públic i privats interessats en la continuïtat de la pastura fent convergir les seves necessitats, articulant una cadena de producció i consum d'aliments procedents dels ramats participants que aporten com a valor afegit la prevenció d'incendis en àrees forestals estratègiques (definides per Bombers i/o enginyers forestals del Departament d'Agricultura).

La idea base del projecte és que aquell ramader que contribueix amb la pastura del seu ramat a mantenir els espais que l'administració pública gestiona per l'extinció d'incendis, tingui un reconeixement en forma de visibilització de la seva tasca i la valorització del seu producte que li compensi l'esforç que fa, tant en el manteniment dels paisatges com en contribuir a que l'administració sigui més eficient en el manteniment d'aquestes infraestructures estratègiques contra els grans incendis forestals. Això es tradueix en un distintiu, "Ramats de foc", dels productes d'aquells ramats que mantenen els espais planificats des de l'administració com a interessants per gestionar els grans incendis forestals.

https://www.ramatsdefoc.org/ca/projecte/

NEOPAGESOS: GRANJA I FORMATGERIA DE MONTMELÚS - FORMATGES ARTESANS DE LA CERDANYA

A la Granja i Formatgeria de Montmelús fem formatge artesà del nostre ramat de cabres que pastura per la vall de Montmelús, al municipi de Ger a la Cerdanya. Funcionem amb energies renovables i també tenim porcs, cavalls, un hort i unes terrasses amb fruiters. Apostem per la venda directa i de proximitat i fem visites per transmetre el que fem i com ho fem.

https://www.montmelus.cat/

NEOPAGESOS: AGROPECUÀRIA LLAVORA

Projecte agroecològic per a la transició del sector porcí

A llavora produïm i assessorem per a una transició cap a un sector porcí de granges petites, ecològiques i integrades al territori, que respectin l'entorn natural i el benestar animal i que produeixin aliments d'alta qualitat, sense antibiòtics ni additius químics.

https://llavora.cat

NEOPAGESOS: RAMATS AL BOSC

El projecte Ramats al Bosc treballa en el foment de la integració de la ramaderia extensiva del sotabosc (silvopastoralisme) arreu del territori. Això significa a la pràctica, adaptar-se als recursos naturals disponibles i contribuir en la mesura de les nostres possibilitats, al manteniment del sotabosc com a mesura per prevenir els incendis forestals, al foment de les races herbívores autòctones catalanes, a fer pedagogia i conscienciar sobre els beneficis d'aquesta activitat pel conjunt de la societat, i evidentment, produir aliments des d'una perspectiva agroecològica de l'activitat.

http://www.ramatsalbosc.org/index.html

NEOPAGESOS: SERRAT GROS

El Serrat Gros va néixer de la mà de l'Eulàlia Torras l'any 1980. Al 2006 en Raül Alcaraz i la Mercè Lagrava li prenem el relleu fins l'actualitat.

Des del seu inici, hem estat elaborant el formatge amb la llet de les nostres cabres a Cal Codina al poble d'Ossera i a partir de 2016 també a Cal Jepet al poble de Josa de Cadí, on elaborem mató, iogurt, formatge fresc i llet pasteuritzada. A partir de 2020 iniciem nova etapa a Josa, on fem tota l'elaboració.

https://www.formatgeriaserratgros.com/index.html

NEOPAGESOS: LES VAQUES D'EN MEL

Les vaques d'en Mel viuen a la finca ecològica del Pujol, entre 750 i1000m de nivell. El maneig de les vaques es el més possible ajustat a la tradició de les zones de muntanya. Les vaques passen cada dia de l'any, durant tot el dia a la pastura. Començant pel matí amb un troç de prat amb herba fresca (a rotació) i continuant amb una rutina d'abreuades, migdiades, passejades i pastura al bosc establerta per les reines (vaques dominants). Al vespre, després de caure la foscor, les vaques s'apropen a la casa, on saben que hi ha sopar de fenc i cereals, més o menys abundant segons època de l'any.

https://lesvaquesdenmel.com/

49

JOVES: RURAL YOUTH PROJECT

Es duu a terme una enquesta per conèixer globalment a tot l'estat les necessitats dels joves que viuen a les zones rurals per tal de poder fer propostes realistes adaptades socialment i econòmicament a les àrees rurals per revitalitzar-les (no és la intenció capturar les particularitats de cada territori, es vol conèixer la tendència i els reptes comuns).

Els temes més comuns son:

- Falta d'oportunitats per crear-se una carrera en el sector
- Deficiències en serveis
- Problemes de comunicació

L'enquesta també serveix per a conèixer especialment la situació de les dones.

https://www.ruralyouthproject.com/

També es poden trobar resultats de l'enquesta a la revista REDPOBLAR. Analysing rural areas in a positive way.

50

JOVES: RETA- RED DE ESPACIOS TEST AGRARIOS

La RETA neix de l'impuls del Grup Operatiu RETA i de la implementació del seu projecte innovador entre el 2018 i el 2020. Des de 2021, gràcies a la Fundació Carasso, la labor de la RETA contínua activa amb l'objectiu de fomentar els espais test agraris, així com amb el d'articular la xarxa que li doni sentit al treball col·lectiu.

Durant el primer semestre de 2021 estem donant suport a tots aquells projectes que necessiten acompanyament específic per a avançar en la seva concreció i implementació. A partir del segon semestre de 2021 les entitats que estiguin liderant projectes d'espais test agraris fessin un treball coral d'ideació, articulació i creació de la pròpia xarxa d'entitats a Espanya.

https://espaciostestagrarios.org/que-son-los-grupos-operativos

JOVES: XARXA PEL RELLEU AGRARI. XRA

Som un conjunt divers de persones i organitzacions que treballem pels territoris rurals, conscients de les necessitats actuals i reptes futurs del sector agrari.

La missió de la Xarxa RA és incentivar, facilitar i transformar el relleu generacional impulsant nous models agraris econòmicament viables, que contribueixin a la conservació de la natura i a la justícia social.

Quina és la nostra visió?

Esdevenir la xarxa de referència que dinamitza els processos de relleu en el sector agrari, tot facilitant les diverses etapes professionals i vitals de les persones que s'hi dediquen. D'aquesta manera es fomenten els sistemes agroalimentaris locals en tots els seus àmbits.

https://adrinoc.cat/entitat/projectes-de-cooperacio/xarxa-pel-relleu-agrari/

51

ACCÉS A LA TERRA: ACCESS TO LAND

La xarxa Accés a la terra reuneix organitzacions de base de tota Europa per a compartir experiències i promoure la importància de l'accés a la terra per a la transició agroecològica i el relleu generacional . Establerta en 2012, funciona com una xarxa informal d'unes 15 organitzacions.

Els nostres objectius:

– Compartir experiències, idees i eines pràctiques per a ajudar els agricultors a accedir a la terra i participar en una bona administració de la terra

– Connectar les iniciatives de base existents i donar suport al sorgiment d'altres noves

– Crear consciència sobre els problemes de la terra, la terra com ben comuna i les iniciatives de base entre ciutadans, consumidors, Organitzacions d'agricultors, organitzacions de la societat civil i responsables de la formulació de polítiques

– Xarxa i suport a altres organitzacions de la societat civil i moviments socials que treballen en aquests temes.

https://www.accesstoland.eu/-Our-network-

ACCÉS A LA TERRA: BANC DE TERRES

El Banc de terres en xarxa sorgeix com a proposta del projecte BCN Smart Rural amb l'objectiu d'establir mecanismes de cooperació i transferència contínua en la implementació i consolidació de les iniciatives de Bancs de Terres a Catalunya. A més, el banc de terres en xarxa vol esdevenir un incentiu per a la creació de nous Bancs de Terres, posant a disposició i compartint el coneixement i l'experiència adquirits. La finalitat del Banc de Terres en xarxa és contribuir a la identificació, incorporació i cessió a tercers de terres cultivables, especialment d'aquelles que estan abandonades o en desús, amb l'objectiu de facilitar la recuperació i l'accés a la terra, ja sigui per a ampliar la dimensió d'explotació i fer-la rendible, o bé per a donar accés a Nova Pagesia (nous emprenedors del món rural).

https://bancdeterres.cat/que_es

TERRA FRANCA

Les persones que impulsem Terra Franca provenim de diversos àmbits i experiències relacionades amb el món de la producció agroecològica, el consum responsable, la docència i l'activisme social, i ens preocupa veure com les terres agràries, base de la nostra alimentació i dels nostres paisatges, són cada cop més escasses i cada cop més gran l'esforç que ha de fer la nova pagesia per accedir-hi. Per això, de forma totalment voluntària, treballem per revertir aquesta situació.

Els objectius que des de Terra Franca volem assolir són:

- Preservar la terra per a la pràctica d'una activitat agrària social, ambiental i econòmicament justa
- Fomentar l'accés a la terra de persones i entitats que impulsin projectes agroecològics viables a llarg termini
- Incidir en les necessitats i expectatives de la propietat amb un sentit responsable i noble sobre el bé comú que és la terra
- Formar i acompanyar pagesos/es que s'inicien en projectes agroecològics
- Incidir en les polítiques actuals per afavorir un canvi de model agrari
- Sensibilitzar la població per dignificar l'ofici de la pagesia
- Reivindicar la gestió d'espais públics en desús

https://www.terrafranca.cat/

PATRIMONI

52

ARQUITECTURA: MONTE CARASSO. LA REINVENZIONE DEL SITO

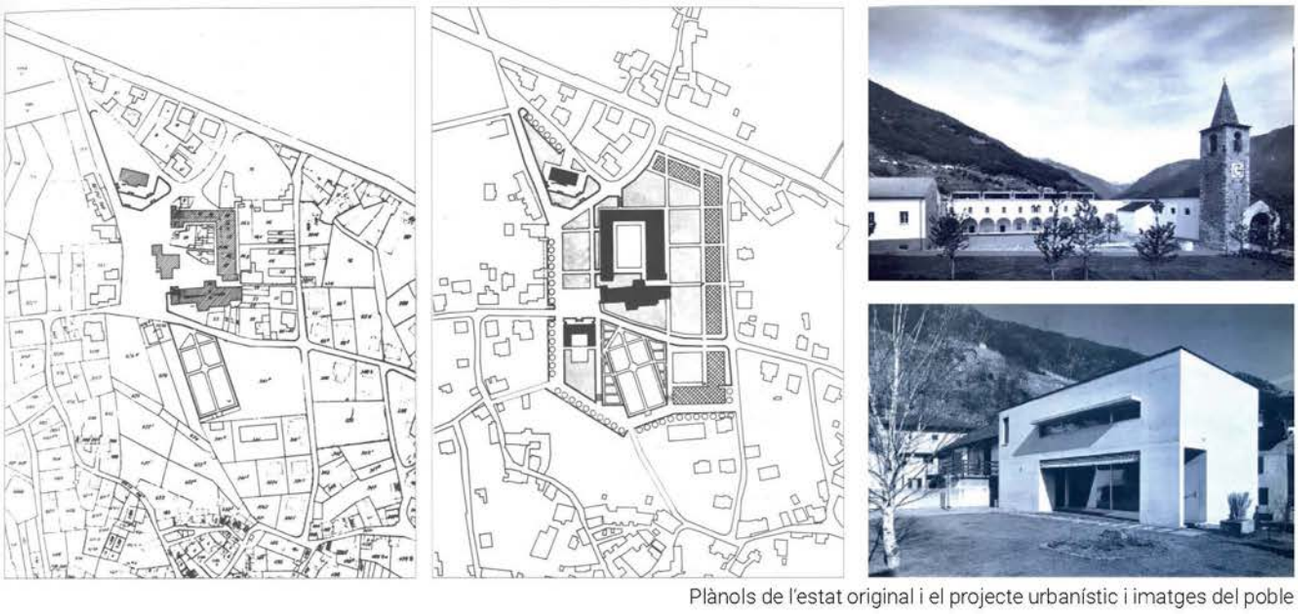
És un projecte que surt de la queixa i reivindicació dels ciutadants de Monte Carasso davant un nou pla aprovat que situava la nova escola del municipi a les afores i al costat de l'autopista. Els plans massa generalitzats no tenen en compte les especificitats dels llocs i per tant fracassen.

El nou pla pel municipi vol valorar el complex de l'ex-convent per re-estructurar-lo i fer-ne un centre monumental que contingués les institucions publiques més importants, envoltat d'un anell amb edificis residencials.

El projecte és aplicat amb gran èxit.

La conclusió que en fa l'autor és que calen unes regles perquè la ciutat creï contextos significatius i els edificis públics amb caràcter més col·lectiu puguin adquirir sentit. La bona arquitectura ve després. I per poder crear regles que funcionin cal tenir una idea de com ha de ser i funcionar la ciutat actual.

Luigi Snozzi. Monte Carasso, la reinvenzione del sitio. Editorial BIRKHAUSER

Plànols de l'estat original i el projecte urbanístic i imatges del poble

53

ARQUITECTURA: MÓN ST BENET

Món Sant Benet és un projecte cultural, turístic i d'oci d'una gran singularitat inaugurat al terme de Sant Fruitós de Bages el novembre del 2007 i impulsat per la Fundació Catalunya-La Pedrera. Es tracta d'un conjunt únic que, a tan sols 45 minuts de Barcelona, integra d'una manera harmònica diversos usos i projectes, tot en un entorn natural incomparable.

Món Sant Benet compta amb el magnífic monestir de Sant Benet de Bages, del segle X, que permet fer innovadores visites guiades que tenen la multisensorialitat i la virtualitat com a aspectes clau. El monestir té una part medieval completament rehabilitada i una de més moderna que permet visitar les estances que van pertànyer a l'aclamat pintor Ramon Casas, que fou propietari de l'edifici.

També acull a la Fundació Alícia, Alimentació i Ciència, un centre d'investigació en cuina on es poden fer visites i activitats. A més, disposa de serveis immillorables: un hotel de quatre estrelles, tres restaurants (un d'ells amb estrella Michelin) i un centre de congressos i convencions.

https://www.catalunya.com/mon-sant-benet-17-16003-419?language=ca

https://monstbenet.com/ca/que-fer/

54

ARQUITECTURA: TORREBESSES

El Centre d'Interpretació de la Pedra Seca, també conegut per les seves sigles CIPS, és un punt de trobada per a descobrir la tècnica de la pedra seca i gaudir del patrimoni històric i etnològic de Torrebesses. El centre disposa d'una petita exposició permanent sobre la pedra seca i una exposició temporal, les dues d'accés gratuït.

http://www.turismetorrebesses.com/cips/

55

CULTURA: THE HOUSE OF TRADITION IN OPATJE SELO

En un poble típic de l'oest d'Eslovenia es va rehabilitar una casa tradicional per convertir-la en un espai polivalent públic, oferint oportunitats d'interacció entre els membres de la comunitat local i un espai on mantenir vives les tradicions locals. Amb la rehabilitació es van crear espais preparats per organitzar esdeveniments tant a l'interior com a l'exterior on ja s'hi organitzen festivals a l'estiu, obres de teatre, cantades de corals, exhibicions, tallers, etc.

http://www.tdcerje.si/

CULTURA: CAFÈ EDELSTEIN – DISSENYANT EL PUNT DE TROBADA D'UN POBLE

Per tal d'enfortir i expandir les funcions d'un cafè comunitari com el punt focal del poble, es va reconstruir l'espai exterior de manera que hi poguessin tenir lloc actes comunitaris. Quan fa bon temps, el cafè organitza barbacoes o altres activitats culinàries conjuntament amb altres empreses locals cada Dimarts, a més d'oferir els espais tant interiors com exteriors per diversos actes.

http://www.oberkirchen-saarland.de/bei-uns-ist-was-los/projekte/cafe-edelstein/

56

CULTURA: STREET ART

En els següents projectes l'"street art" és un mitjà tant per embellir i aportar personalitat i significança a l'espai públic com per dinamitzar l'economia i turisme i generar interès pel poble, a més de involucrar els veïns en la creació i el tema dels murals.

CULTURA: PENELLES: FESTIVAL GARGAR

A Penelles, un municipi integrat per varis termes rurals de la Noguera, va néixer la iniciativa impulsada per un grup de joves d'organitzar un festival d'art urbà per tal de donar vida i dinamitzar el poble, convertint-lo en un museu a l'aire lliure, a la vegada que s'impulsa i es dona visibilitat als artistes que hi participen. L'objectiu és que el poble no passi a l'oblit i desaparegui.

https://enciclopediamural.cat/

Imatge d'un mural de la primera edició del festival

CULTURA: AVIART- L'ART ALS CARRERS D'AVIÀ

AviART és una iniciativa que vol donar valor i atractiu al poble, establint una marca amb sentit com a registre evolutiu de poble i amb consciència social. AviART fusiona presència artística i cura paisatgística. Porta l'art al carrer, fet pels veïns i per professionals. Ordena els paratges naturals fusionant-los amb el poble de manera coherent.

Diferents aplicacions i webs ofereixen rutes tant a peu com en bici per contemplar els murals i l'entorn del poble.

CULTURA: ENCICLOPÈDIA MURAL

L'Enciclopèdia Mural és un projecte que enllaça la vessant artística, l'educativa i la mediambiental dins dels pobles d'Ivars d'Urgell i Vallverd.

És un víncle creatiu entre l'entorn natural de l'Estany d'Ivars i Vila-sana i el municipi d'Ivars.Una descoberta didàctica dins els pobles que ofereix descobrir i compartir el coneixement de les espècies que es troben a l'embassament.

És una iniciativa proposada per l'artista local Swen Schmitz Coll i cogestionada amb el consistori. Es basa en la creació d'aquesta "enciclopèdia" a través de murals de gran format representatius de la fauna de l'Estany i l'entorn natural dels pobles, repartits per murs del municipi: al carrer, a l'abast i oberta a tots els públics, i amb la informació bàsica anotada en uns panells informatius i enllaçada en un espai web.

https://enciclopediamural.cat/

57

CULTURA: ART AL RAS

Art al Ras és una proposta cultural de la Terra Alta on diferents artistes plàstics, pintors, escultors, poetes i escriptors han unit esforços per realitzar una sèrie d'escultures i poemes visuals que, instal·lats als camins de la Terra Alta, intenten crear en l'espectador la idea de comunió entre art i natura.

Aquestes obres estan fetes amb tècniques diverses, tenint en compte els diferents materials que podem trobar pels indrets de la comarca (fusta, pedra, argila, ferro, etc.). Les obres estan distribuïdes pels camins i els 12 pobles de la Terra Alta queden enllaçats en un mateix recorregut.

https://www.terra-alta.org/que-fer/art-al-ras/

CULTURA: ART & GAVARRES

Art & Gavarres és un festival que parteix de la idea que l'art pot ser una eina que ens ajudi a reflexionar i a canviar la nostra mirada sobre el paisatge. Relacionem art i natura per donar a conèixer aquest espai natural protegit i posar-lo en valor.

Els artistes participants creen durant una setmana obres in situ amb materials naturals. Us convidem a visitar-nos i a descobrir aquestes intervencions artístiques efímeres, tot endinsant-vos a les Gavarres.

Les obres són visitables fins que la mateixa natura, amb el pas del temps, les esborri.

http://www.artigavarres.cat/

58

CULTURA: CACIS-EL FORN DE LA CALÇ

El Centre d'Art Contemporani i Sostenibilitat El Forn de la Calç (CACiS) és un espai dedicat a l'experimentació, investigació i difusió de les pràctiques artístic-culturals amb la voluntat d'estimular la discussió, crítica i reflexió necessària per cercar una nova visió de la realitat, fomentant la sostenibilitat com estratègia de reforma.

https://cacis.elforndelacalc.cat/

CULTURA: EL CUBO VERDE

"El cubo verde" és una xarxa informal que aglutina iniciatives d'art vinculades a entorns rurals. El seu principal objectiu és promoure la trobada i l'intercanvi de coneixements entre les diverses "experiències" d'aquests espais de creació. Residències d'artistes, exposicions, o projectes d'agroecologia, etc, on es qüestionen i es promouen maneres alternatives de pertànyer a l'hàbitat a través de les pràctiques artístiques. Aquest mapa tracta de fer un compendi de totes aquestes pràctiques per a ajudar a difondre-les.

https://www.elcuboverde.org/

CULTURA: FESTIVAL CANTILAFONT

El Cantilafont és un festival cultural i gastronòmic realitzat al Lluçanès que es promou des de l'Associació Voraviu Produccions Culturals i que busca descentralitzar la cultura, allunyant-la de les grans ciutats.

Els eixos principals del festival són la cultura, el territori, la gastronomia i la sostenibilitat. Cada any, l'esdeveniment posa en valor els espais naturals i rurals del Lluçanès, i aposta per una experiència global amb aforament reduït, que inclou propostes musicals i espectacles d'arts escèniques de qualitat. A més, amb la intenció de donar valor a la proximitat i prioritzar el gaudi del públic i de l'espai, el festival promou els productes de quilòmetre zero, i potencia un esdeveniment respectuós amb el medi ambient i apte per a totes les edats.

https://cantilafont.cat/

CULTURA: CÀNTUT

Enguany, les cançons de bres protagonitzen diverses de les activitats del festival, com també ho fa el Centenari de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Durant tres dies, mitjançant concerts, exposicions, presentacions i diverses ocasions per cantar en comunitat, reivindicarem un repertori que ens pertany, que ens aglutina i ens identifica com a societat, tenint en compte les nostres diferències.

https://cantut.cat/festival/cantut

CULTURA: EUFÒNIC

Eufònic és el festival al voltant de les arts sonores, visuals i digital-performatives que se celebra en Terres de l'Ebre, 200 km al sud de Barcelona, amb La Ràpita com a població principal i, en una segona corona de poblacions, Amposta, Tortosa, Miravet, Roquetes i Ulldecona acullen instal·lacions artístiques i actuacions en espais singulars.

https://eufonic.net/es/informacio/

CULTURA: PARAL·LEL

Paral·lel Festival programa una cuidada selecció musical basada en la singularitat i promou paradigmes musicals disruptius i diferenciats. Tractant d'allunyar-nos de la massifica-ción, creem un esdeveniment de capacitat limitada i atmosfera íntima.

Durant tres dies, el nostre programa explora la música experimental, ambiental i tecno en un sol escenari.

Les pedres angulars de la nostra organització són • crear un entorn inspirador • selecció musical precisa • i garantir la comoditat dels nostres assistents. El nostre objectiu és oferir una experiència única per als amants de la música amb un programa diferent enmig de la naturalesa.

https://www.parallelfestival.com/es/festival-2022

60

CULTURA: LITERATURA I DANSA: LA LLANÇADORA

La Llançadora, Xarxa de dansa d'arrel de la Catalunya Central, és un espai compartit que vol generar oportunitats de creixement i col·laboració entre les persones, els esbarts integrants, els seus pobles i la resta del territori, a partir de projectes escènics, pedagògics i comunitaris.

El punt de partida d'aquest projecte és la necessitat de sumar esforços i recursos. Som tres esbarts de pobles petits que volem ampliar l'impacte i participació dins del poble, al mateix temps que millorem la visibilitat i empremta cap al territori. Comptem amb el suport dels Ajuntaments de Sallent, Navàs i Gironella.

La Llançadora és una proposta innovadora dins del sector dels esbarts, pren la dansa d'arrel i la cultura popular com a eina per a generar un retorn en les persones i el territori més enllà de les pròpies entitats. Amb la intenció de compartir, proporciona un nou context on el treball transversal com a xarxa és la manera d'entendre els vincles i ens apropa a les noves estratègies culturals i socials que reclama el món on vivim.

https://www.lallancadoraxarxadarrel.com/

CULTURA: NILAK

nilak circ teatre itinerant planteja un model a través d'un projecte artístic, social i cultural per apropar les arts escèniques contemporànies a tot el territori català, a la vegada que posa en valor els espais ja existents.

nilak és un espai que acull una pluralitat de pràctiques artístiques, no només en la seva exhibició, sinó també en la seva creació, formació, inspiració... nilak és circ, i dansa, i cinema, i teatre, i arts visuals, i performance, i literatura, i pedagogia.

https://www.nilak.cat/

CULTURA: PRIORAT EN PERSONA

És la trobada, a través de la literatura, entre el món real viscut de manera directa, en persona, i el món virtual (aquest web) que recull l'experiència que escriptors d'arreu dels Països Catalans i quatre homes i dones del Priorat (els adalils) viuen durant els dies que cada tardor comparteixen al PRIORAT.

http://prioratenpersona.cat/

61

CULTURA: KONVENT

Konvent és un espai creatiu que dóna vida al patrimoni industrial en desús. És un antic convent de monges convertit en un laboratori experimental tant a nivell personal com artístic on hi conflueixen projectes molt diversos, especialment els que no tenen cabuda en el marc cultural institucional.

https://konventzero.com/

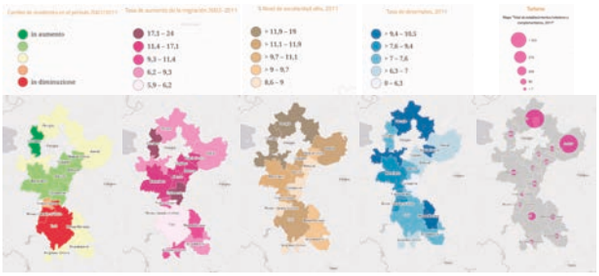
PUEBLOS RURALES EN EL TÍBER

Leonardo Figuero
Juan Antonio Fernández

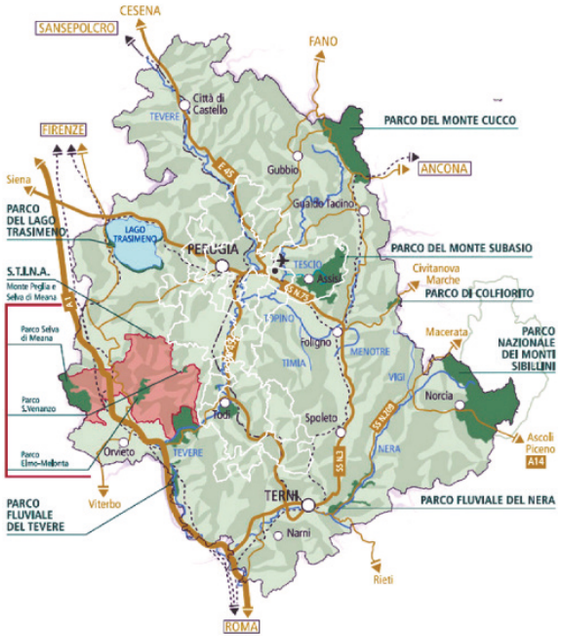
GAL Valle Medio del Tevere 2014-2020

El Grupo de Acción Local (GAL) del Valle Medio del Tevere tiene como misión el apoyar comunidades locales con iniciativas sociales y económicas a través del programa LEADER de la Unión Europea. La estructura social del GAL se estructura por **22 miembros, de los cuáles 6 son privados y 16 públicos**. Los públicos son conformados por la **Provincia de Perugia y 15 municipalidades del área**, mientras que los privados son representativos del mundo emprendedor y social: *Confcommercio Umbria, CNA Umbria, CIA de Umbria, Confabricolura Umbria, Confederación provincial de agricultores de Perugia, UNPLI Umbria.*
El programa LEADER es un programa de financiación de la Unión Europea que está basado en la aproximación bottom-up, partiendo de procesos participativos puntuales que funcionan como detonador para futuros procesos más complejos.
Opera por medio de grupos de acción locales, presentes en cada uno de los estados miembro y tienen la tarea de desarrollar e implementar estrategias de desarrollo innovadoras, sustentables, multisectoriales e integrales, desde un nivel local hasta redes de cooperación entre territorios.
La experiencia ha visto que es capaz de mejorar considerablemente la vida de los habitantes y se puede adaptar a crear habilidades para afrontar problemas rurales existentes y futuros.

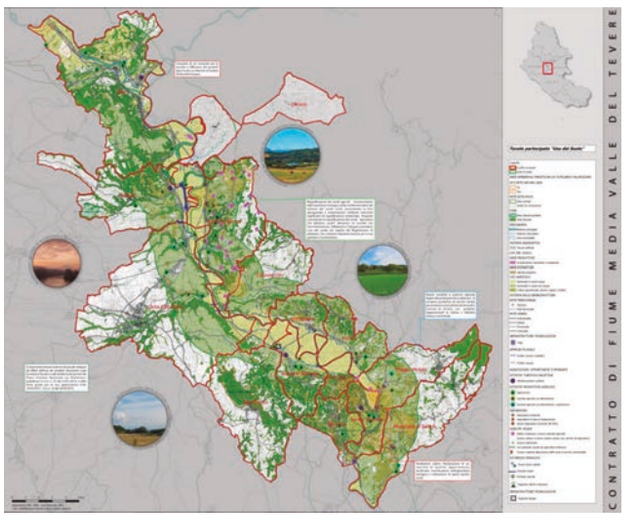
La región del Valle Medio del Tévere tiene:
- Tendencia a aumentar excepto en Monte Castelo y Todi.
- Las zonas con mayor crecimiento de población también han sido en las que existe mayor migración fuera de la región.
- Es la zona de Umbría con mayor llegada de migrantes internacionales, de los cuáles, cerca del 8% viene de Europa, África con el 2% y América y Asia con el 1% o menos.
- La mayoría de la población reside entre los 15 y los 64 años.
- Es una de las regiones con mayor analfabetismo en el país (10% de la población).
- La mayoría del empleo reside en los sectores de los servicios (63.7%), Industria (30.8%) y agricultura (5.5%).
- De la industria, lo más recurrido es la construcción, seguido de la manufacturera y solo el 10% corresponde a la industria alimentaria.
- La mayoría de la superficie de la región pertenece a terrenos cultivables.
- Se ha visto la disminución de la presencia de las granjas.
- El turismo se concentra en las regiones más próximas a la capital de Perugia, y decrece en las regiones más alejadas.

Análisis regional
Es una región medianamente poblada, con buen acceso a la industria y actividades económicas variadas pero con analfabetismo alto y falta de trabajo para jóvenes y mujeres. También es una de las regiones Italianas con mayor inmigración extranjera, principalmente de Europa y África, y las actividades están más que nada concentradas hacia Perugia.

1. Apoyo a economías locales
Apoyo a pequeñas empresas para aumentar el empleo y reforzar el tejido económico de las áreas rurales.

2. Mejora de servicios
Apoyo a inversiones destinadas a la introducción, mejora y expansión de servicios básicos locales para la población rural, incluyendo actividades culturales y recreativas.

3. Red cultural
Apoyo a inversiones de uso público en la infraestructura recreativa, información turística e infraestructura turística de pequeña escala.

4. Generación de proyectos Bottom-Up
Intervenciones enfocadas a innovaciones con proyectos muestra para obtener resultados de búsqueda y experimentos que puedan gradualmente consolidarse, expandirse y adoptar las innovaciones.

5. Patrimonio natural
Paisajes con mucho valor patrimonial, haciendo especial énfasis en los parques naturales más importantes de la región: el Subasio y el Parque del Tevere.

6. Patrimonio cultural
Apoyo a intervenciones relacionadas con el mantenimiento, restauración y puesta en valor del patrimonio cultural y paisajístico de las poblaciones rurales en cuestión, incluyendo sus aspiraciones socioeconómicas y actividades de sensibilidad ambiental.

GAL
Media Valle del Tíber

Paula Díaz
Claudia Gallifa

La Asociación Mediana Vall del Tíber se enfoca en el apoyo a las comunidades locales de zonas rurales, a través de iniciativas que promuevan el desarrollo económico y social, siempre bajo los principios de la sostenibilidad. Su objetivo es mejorar las condiciones de vida de los residentes de estas áreas y proteger el medio ambiente.

Por su parte, el Grupo de Acción Local (GALO) busca impulsar el desarrollo rural de los territorios y mejorar la calidad de vida de las comunidades residentes. Para lo cual, se enfocan a fomentar y apoyar a iniciativas que estén alineadas con estos objetivos.

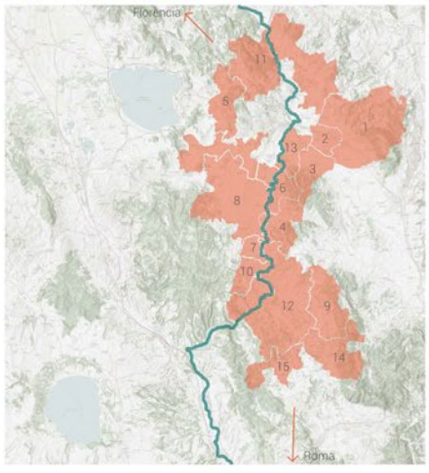
En ambos casos, la implementación de iniciativas comunitarias y programas como LEADER son herramientas fundamentales para conseguir sus objetivos. LEADER ha sido una herramienta importante en las políticas comunitarias desde 1989, puesto que fomenta el desarrollo local integrado y sostenible de territorios rurales.

En resumen, tanto la Asociación Mediana Vall del Tíber como el Grupo de Acción Local comparten un compromiso con el desarrollo sostenible de las zonas rurales y utilizan iniciativas comunitarias y programas como LEADER para conseguir sus objetivos de mejorar la calidad de vida de los residentes y proteger el medio ambiente.

Dentro del ámbito del desarrollo rural, LEADER se utiliza como herramienta en los "Programas de Desarrollo Rural" (PDR) nacionales y regionales de cada Estado miembro de la Unión Europea. Estos programas son cofinanciados por el "Fondo Europeo Agrícola de Desarrollo Rural" (Feader).

Para elaborar e implementar una estrategia de desarrollo local sostenible, multisectorial e integrada, los Grupos de Acción Local (GALO) tienen la tarea de crear un Plan de Acción Local (PALO). Este plan incluye proyectos de cooperación entre los territorios, que buscan fomentar el desarrollo innovador y sostenible en la zona.

La parte pública está representada por la Provincia de Perugia y los 15 municipios del territorio en el que opera el GAL. En la provincia de Perugia los municipios de:

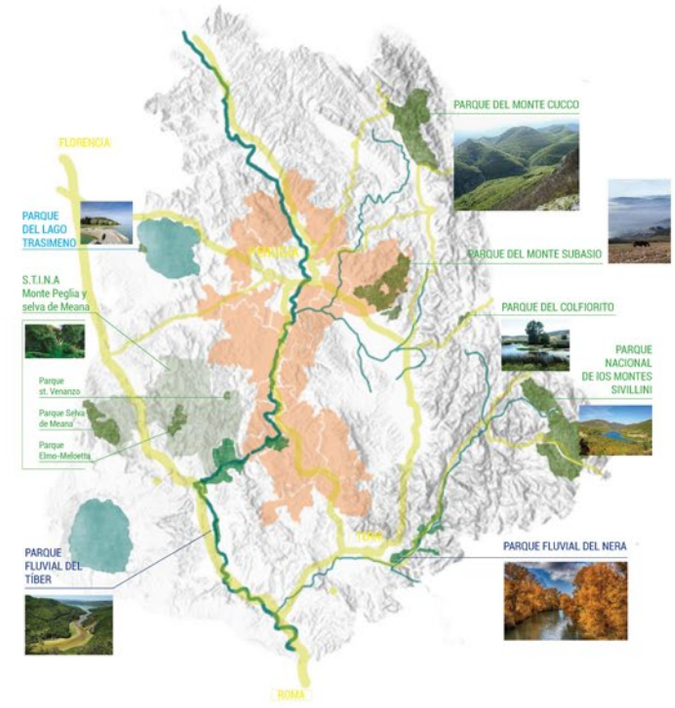
1 Assisi
2 Bastia Umbra
3 Bettona
4 Collazzone
5 Corciano
6 Deruta
7 Fratta Todina
8 Marsciano
9 Massa Martana
10 Monte Castello di Vibio
11 Perugia (solo parte del territorio)
12 Todi
13 Torgiano
En la provincia de Terni los municipios de:
14 Acquasparta
15 Avigliano Umbro

El saldo migratorio se obtiene al restar el número de bajas del registro de población al número de altas, incluyendo las personas que se trasladan desde y hacia el extranjero. En todos los municipios del territorio de referencia, este saldo migratorio contrasta con el saldo natural, lo que significa que es considerablemente positivo. Este hecho demuestra que el territorio tiene una vitalidad más marcada que la que se observa a nivel regional y nacional.

El año 2015, la población total que residía en los municipios de la zona en cuestión es estimó en cerca de 160.000 personas, y la superficie total de la zona es de aproximadamente 120 kilómetros cuadrados. De estos municipios, nueve son considerados pequeños, puesto que en 2015 tenían menos de 10.000 habitantes cada uno. Por otro lado, la zona cuenta con zinc "centres urbanos", que son municipios con más de 10.000 habitantes, excluyendo a Perusa, que es la capital de la provincia y no es considera parte de la zona en cuestión.

ACCIÓN 2

El objetivo es dotar al territorio de instrumentos científicos y fomentar la difusión de servicios con un fuerte valor científico.
El objetivo es dotar a las explotaciones locales, organismos públicos (por ejemplo, parques urbanos, caminos, jardines comunitarios), ciudadanos privados (por ejemplo, jardines familiares, jardines, plantas ornamentales) con instrumentos científicos diseñados para prevenir e identificar en tiempo real las principales adversidades, y sobre todo todas las adversidades emergentes, que pueden atacar los cultivos presentes en el Valle Medio del Tíber, con especial atención a los olivos, la vid, el trigo, el tabaco. Para ello, se activará un servicio de diagnóstico directo que, junto con la implementación de una plataforma web, permitirá a los usuarios consultar y gestionar información, y recibir actualizaciones sobre la situación de las adversidades presentes en ese momento en el territorio.

ACCIÓN 5

La acción tiene como objetivo apoyar el desarrollo del empleo, especialmente entre los jóvenes y las mujeres, mediante la creación de actividades empresariales y fomentar la creación de servicios útiles para las empresas y la población, tanto de carácter innovador/tecnológico como integrador. El objetivo es ampliar la oferta de servicios innovadores y sostenibles en las zonas rurales, mejorar y revitalizar pequeños pueblos a través de la creación de actividades empresariales, estimular la creación de redes y comunidades inteligentes.
En particular se espera:
1) Creación de pequeñas empresas en las áreas de turismo rural, artesanía, comercio, desarrollo tecnológico;
2) Creación de actividades de servicios colectivos dirigidos a la población rural;
3) Creación de actividades de co-working, incubadoras de empresas y servicios, spin-offs académicas.

INTERVENCIÓN EN ASSISI - Si.Fra srl
Alojamiento turístico con el uso de las nuevas tecnologías.

INTERVENCIÓN EN ASSISI - "Taverna dei Consoli"
Restauración con el uso de materias primas de origen regional.

INTERVENCIÓN EN MARSCIANO - "Chiattelli srl"
Artesano orfebre con uso de comercio electrónico.

INTERVENCIÓN EN ASSISI - "Pizzeria Millematti"
Catering con atención a las necesidades de los clientes celíacos.

INTERVENCIÓN EN MASSA MARTANA - "Good Umbria"
Alquiler de vespas y bicicletas eléctricas para turistas.

ACCIÓN 6

Potenciar y revitalizar los pequeños núcleos de población para evitar la despoblación y la pérdida de identidad cultural.
En particular, se financiarán:
1) Infraestructuras de previsión social destinadas a apoyar proyectos de antigüedad activa, discapacitados, nuevos residentes, familias con dificultades.
2) La reestructuración, recuperación y adecuación (por ejemplo, supresión de barreras arquitectónicas) de inmuebles cuyo destino sea la prestación de servicios sociales, educativos, culturales, recreativos, turísticos;
3) Creación de una red de servicios entre los museos del Valle Medio del Tíber, bibliotecas, archivos históricos, etc., utilizando tecnologías innovadoras (por ejemplo: realidad aumentada);
4) Creación de espacios destinados a la agregación social como jardines urbanos, parques urbanos, parques terapéuticos y caminos sensoriales para discapacitados;
5) Inversiones para la prestación de servicios alternativos de movilidad pública dirigidos a personas de la tercera edad, niños y discapacitados;
6) Creación de productos y materiales informativos.

ACCIÓN 7

Incremento del turismo sostenible y la multifuncionalidad utilizando formas de trabajo innovadoras y ofreciendo servicios innovadores en el sector del turismo ambiental y cultural.
Crear una red de operadores en los distintos sectores para favorecer el contacto directo con el turista o usuario de la ruta.
En particular, se financiarán:
1. Recuperación y mantenimiento extraordinario de rutas destinadas al desarrollo turístico;
2. Mejora del alojamiento (por ejemplo, refugios, vivacs, albergues) y de las estructuras que sirven a la excursión regional, los deportes y el uso al aire libre;
3. Mejora de la accesibilidad, practicabilidad y señalización de los itinerarios incluidos en la red regional de excursiones, con especial atención a la red regional de cicloturismo, con el fin de mejorar su uso y favorecer su integración con los servicios ofrecidos por los operadores locales;
4. Recuperación, conservación, reestructuración y adecuación de estructuras de valor cultural ubicadas a lo largo o cerca de las rutas;
5. Elaboración de material de información turística on-line y off-line relativo a la oferta vinculada al patrimonio regional al aire libre.

INTERVENCIÓN EN MONTE CASTELLO DI VIBIO

Mejora e implementación de la red de senderos del río Tíber y recuperación funcional y restauración del puente de hierro Pian di San Martino.

ACCIÓN 8

Mantener y recuperar la identidad sociocultural del medio rural, promover la conexión entre el campo y la ciudad, contrarrestar la despoblación de los núcleos rurales.
En particular, se espera lograr:
- La valorización de los recursos naturales, medioambientales y paisajísticos tanto a través de intervenciones de restauración y redesarrollo como a través de la restauración de las funciones ecosistémicas de los espacios naturales;
- La recuperación y reurbanización de espacios de alto valor ambiental mediante la implantación de infraestructuras ligeras de uso turístico y de educación ambiental;
- La creación y recalificación de la red de excursiones, la red de rutas ciclopeatonales y la red de rutas temáticas de importancia estratégica regional;
- Seguimiento y estudios territoriales destinados a verificar la eficacia de los instrumentos de planificación de áreas de valor ambiental;
- A las intervenciones de recuperación y remodelación funcional del patrimonio edificatorio, ambiental y paisajístico, con fines didácticos, demostrativos y turísticos;
- La creación o remodelación de microredes ecológicas sobre las que desarrollar itinerarios dedicados a la movilidad lenta (senderos peatonales, carriles bici, vías de herradura).

INTERVENCIÓN EN MONTE CASTELLO DI VIBIO

- Renovación del pavimento y servicios subterráneos;
- El equipamiento y mobiliario funcional teniendo en cuenta la accesibilidad para minusválidos;
- La remodelación y el fortalecimiento, de acuerdo con el contexto del paisaje ambiental, de los servicios públicos existentes y de nueva creación;
- Sistema de iluminación led;
- Creación de red inalámbrica;
- Recalificación botánica.

DEBILIDADES	AMENAZAS
PRESENCIA LIMITADA DE INNOVACIONES TECNOLÓGICAS	EMPOBRECIMIENTO DE CONOCIMIENTOS DEBIDO A LA MIGRACIÓN JUVENIL
JÓVENES Y MUJERES EN BUSCA DE TRABAJO	RIESGO DE PÉRDIDA DE CONOCIMIENTO DE LUGARES TRADICIONALES
FALTA DE REDES ENTRE EMPRESAS, ENTRE CIUDADANOS Y ENTRE RURAL Y CIUDAD	COMPETITIVIDAD DEL DESTINO TURISMO RURAL DE PROXIMIDAD CON BUENA HABILIDAD PARA INNOVACIÓN DE SERVICIOS
SECTOR COMERCIAL EN CRISIS ESPECIALMENTE EN PUEBLOS PEQUEÑOS Y MEDIANOS	PROHIBICIONES IMPORTANTES SOBRE LA CONTAMINACIÓN DEL SUELO
PROBLEMAS DE INESTABILIDAD HIDROLOGICOS EN ALGUNAS ZONAS	FALTA DE INSTALACIONES QUE DEN LA BIENVENIDA A NIÑOS/ADULTOS CON DISCAPACIDAD DESPUÉS DE LA ESCUELA O SUS OBLIGACIONES
DISPERSIÓN URBANA (EXTENSIÓN)	

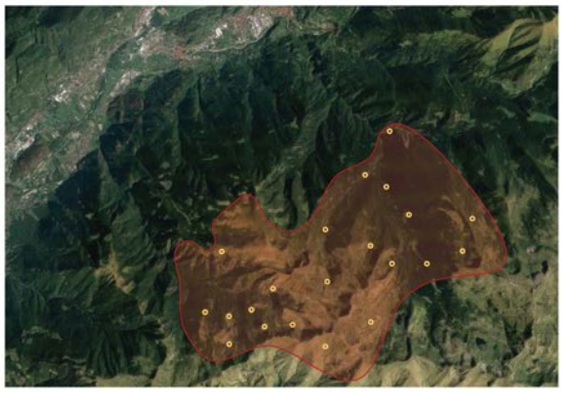
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
AUSENCIA DE BARRERAS EN LA ENTRADA PARA LOS NUEVOS ASENTAMIENTOS ECONOMICOS	BUEN RITMO DE ACTIVIDAD
TENDENCIA GENERALIZADA AL AUTOEMPRENDIMIENTO	PRESENCIA DE DOS DISTRITOS INDUSTRIALES
AMPLIA PRESENCIA DE EMPRESAS EN EL SECTOR SECUNDARIO	ÁREAS RURALES HABITADAS Y LUGARES DE ACTIVIDADES ECONÓMICAS, COMERCIALES Y SOCIALES
QUALIDAD DEL PRODUCTO EN LA AGRICULTURA	DESARROLLO TURÍSTICO SOSTENIBLE PARA LAS FAMILIAS E ANCIANOS, NIÑOS Y DISCAPACITADOS
PRESENCIA DE SITIOS DE MUY ALTO VALOR ARQUITECTÓNICO Y AMBIENTAL	DIVERSIFICACIÓN DE ACTIVIDADES
PUEBLOS RODEADOS DE VEGETACIÓN	

CASCINE, ALPEGGI E CITTÀ. NUCLEI RURALI

Joan Valldosera
Joaquim Salarich

TERRITORI
CULTURA
PRODUCTES I SERVEIS
RELACIONS

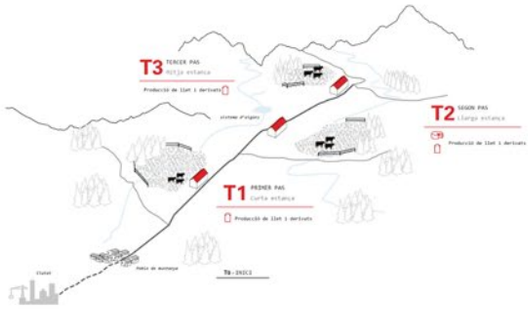
PAISATGE
PRODUCCIÓ
CULTURA

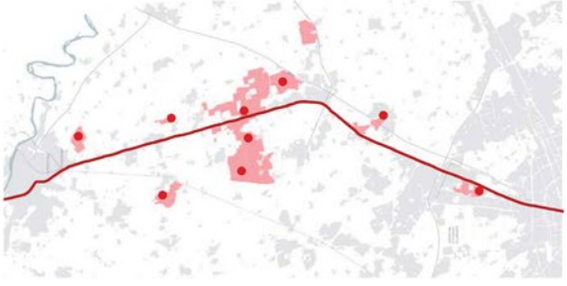
CLÚSTER ESPECIALITZAT
Cada masia dua a terme i ofereix el mateix funcions

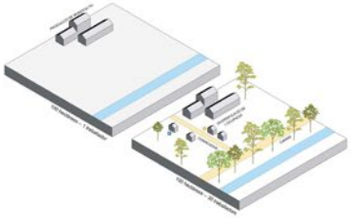
CLÚSTER JERARQUITZAT
Es reconeix el sistema per el paper principal que desenvolupa la centralitat

CLÚSTER FIDELITZAT
A cada masia és possible trobar una activitat concreta relacional amb un esquema general operatiu

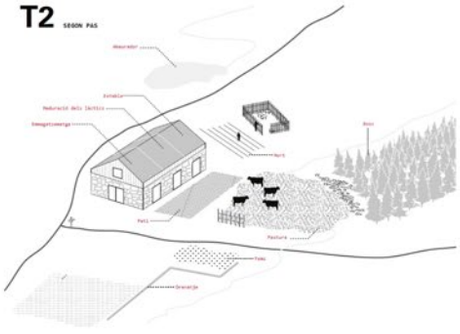

La funció que fan aquestes edificacions repartides per la muntanya és de refugi per les pastures i d'el laboració de productes làctics. Les produccions estan gestionades a través de cooperatives per poder ajudar i millorar els productes. El temps d'estada en cada lloc varia segons l'estació de l'any. Els llocs on més s'hi estan és on s'hi fa més producció.

Trobem masos repartits per el territori que es dediquen a la ramaderia i a l'agricultura. La producció a monocultiu limitant fortament el numero d'empleats per hectárea.
Es proposa activar el potencial ocupacional del territori, diversificant l'ocupació d'aquest. S'estableixen connexions a través del canal de Naviglio Pavese, que va des del centre de Milà fins a Pavia (33Km), dotant-lo així de centralitat. Al llarg del recorregut del canal s'estableixen noves activitats, com ara l'aparició d'empreses cooperatives que treballen la terra de pagesos ja retirats i a través d'aquesta connexió s'ajuden entre elles. També doten aquest eix amb equipaments com escoles, hotels, supermercats i camins per recorrer a peu o amb bicicleta.

Aquest és un exemple estàndard de les edificacions de muntanya. Hi trobem un edifici que serveix per resguardar al ramat i també on s'hi produeixen els diferents productes làctics. Aquest està envoltat per un espai exterior adequat per la pastura.

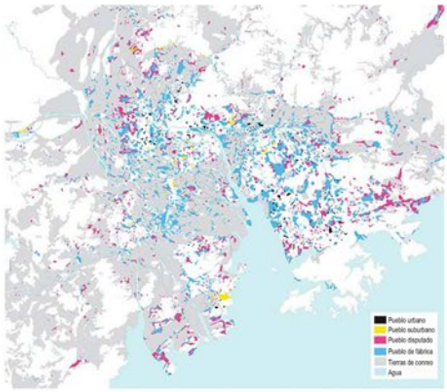

RURAL URBAN FRAMEWORK

Ferran Júlvez
Roberto Collazos

Rural Urban Framework (RUF) es la colaboración de investigación y diseño entre Joshua Bolchover y John Lin. El objetivo de este trabajo es participar en la transformación rural-urbana de China i Mongolia a través de proyectos construidos, de investigaciones, exposiciones y escritura. Joshua y John colaboran como una organización sin fines de lucro con organizaciones benéficas, donantes privados, oficinas gubernamentales chinas y universidades.

Rural Village

El pueblo se ha vuelto económicamente dependiente de la ciudad, pero todavía tiene una resonancia simbólica y significativa como hogar. El dinero generado se utiliza para construir casas modernas para sustituir sus casas tradicionales.

Urban Village

A medida que la ciudad formal genérica se expande, los pueblos urbanos se convierten en islas de diferencia dentro de un mar de similitud. Han evolucionado a través de las diferencias en los derechos de los ciudadanos, el desarrollo de la tierra, la organización política, los tipos de vivienda y el intercambio económico; sin embargo, los dos sistemas, el formal y el informal, dependen entre ellos.

Factory Village

Muchos pueblos cambiaron campos por fábricas después de 1978. Para ciudades de rápida urbanización como Dongguan, el tejido de la ciudad se entremezcla con numerosas tipologías de desarrollos de fábricas y dormitorios de trabajadores. La mezcla de recintos fabriles, condiciones de aldea y desarrollos de viviendas crea un mosaico urbano distintivo en el que cada programa individual cruza diferentes etapas en el proceso de urbanización industrial.

Suburban Village

La clase media en China aún no se ha definido. Algunos de estos aldeanos se han enriquecido, esto ha resultado en la creación de tipologías suburbanas como desarrollos inmobiliarios de golf, complejos de torres cerradas, parques temáticos y centros comerciales. Estas islas de propiedad a menudo están demarcadas, amuralladas y segregadas de forma segura de su contexto urbano circundante.

Contested Village

En el proceso de rápido desarrollo, cambios de política y reforma agraria, las construcciones legales han tenido que evolucionar para tratar de seguir el ritmo de las nuevas condiciones imprevistas. En particular, el potencial de corrupción es notorio cuando los individuos o los colectivos de las aldeas buscan mecanismos para convertir las tierras rurales en inversiones rentables. La disputa entre numerosas partes interesadas surge debido a la ambigüedad de los derechos de desarrollo, la compensación y el estado de la tierra rural o urbana.

Renovación del puente Taiping

La idea del proyecto es revitalizar un lugar de gran importancia histórica. Se trata de un puente de 300 años de antigüedad, en la provincia de Guizhou, China. Dirigido por estudiantes y profesores de la Universidad de Hong Kong en colaboración con la Universidad de Chongqing. El proyecto aborda el desarrollo sostenible y la rápida urbanización de las aldeas rurales chinas, afectada por los cambios masivos provocados por el rapido proceso de urbanización de otros lugares. Se pretende combinar las técnicas tradicionales con las modernas, utilizando la mampostería exitente y hormigón prefabricado.

2007-2009. Costo Total: 25,000 usd

Puente Lingzidi

El puente está diseñado para volver a conectar el huerto de nogales cercano para que los productos puedan ser cosechados y transportados para que la economía local de los aldeanos se restablezca. El concepto era crear un puente que fuera un bucle singular que uniría dos niveles de las riberas del río con un brazo adicional que se conectaría al río. El puente puede ser un centro social para el pueblo proporcionando escalones para sentarse, áreas sombreadas para relajarse y como un punto de encuentro para el.

2011-2012. Costo Total: 27,000 usd

Centro de salud Hangdong

El proyecto aborda el diseño y gestión de hospitales en un contexto rural. En estrecha colaboración con la organización benéfica y el gobierno, se reconfigura el programa de un hospital. El diseño comienza con una estrategia simple para proporcionar una rampa de acceso continua a todos los pisos. Esto también crea un gran espacio de patio central para uso público. Los materiales son ladrillo reciclado y un bloque de pantalla de hormigón diseñado a medida.

Mayo 2011-en curso. Costo Total: 272,000 usd

Reconstrucción de la aldea Jintai

Este proyecto demuestra un prototipo social y ambientalmente sostenible para la reconstrucción del terremoto. Está ubicado en la provincia de Sichuan, China y cuenta con el apoyo del gobierno local y las ONG. Se reconstruirán 22 casas, incluido un centro comunitario, empleando el uso de materiales locales. La importancia del proyecto en este contexto es brindar un modelo alternativo a los cientos de miles de viviendas ya construidas tras el terremoto de 2008, con una comprensión de la vivienda tradicional y teniendo en cuenta la sostenibilidad.

Abril 2012 - 2017 Costo Total: 600,000 Usd

Escuela primaria Qinmo

El proyecto se desarrola en una aldea pobre y remota en la provincia de Guangdong, como sede de una nueva escuela con énfasis en la educación ambiental y las buenas prácticas. Como esta aldea no había dañado su tierra agrícola con fertilizantes químicos o contaminantes, también existía la oportunidad de ayudar a los aldeanos a cultivar productos orgánicos que pudieran venderse en el mercado de Hong Kong. El proyecto comenzó con la construcción de un nuevo edificio escolar y fue seguido por la conversión del antiguo edificio escolar en un centro comunitario híbrido y una granja ecológica de demostración.

2006-2008. Costo total: 150,000 usd

Punto de recogida inteligente Chingeltei

El prototipo consistía en diseñar un punto de recogida de residuos. Para los nómadas rurales, los desechos, en forma de botellas de plástico, vidrio y latas, son un fenómeno urbano desconocido y sin sistemas claros de recolección. La Fundación Asia identificó las peores áreas de acumulación de basura. El objetivo era crear un proyecto de demostración que pudiera facilitar la recogida higiénica de basura.

Febrero 2014 – Febrero 2015. Costo total: 40,000 Usd

PROJECTE ARRELAMENT

Gabriel Villalobos
Joan Villanueva

LES BASES DEL PROJECTE ARRELAMENT

A Catalunya més de la meitat dels 947 municipis tenen menys de 1.000 habitants, aquesta dada ens mostra el gran desequilibri poblacional existent al nostre territori, els 488 municipis (que representen el 51,5%) concentren únicament el 2,56% de la població catalana. Amb la tendència en les últimes dècades de migració cap a les grans ciutats aquest desequilibri va en augment generant despoblament als nuclis rurals, per tots aquests motius sorgeixen propostes com aquesta.

El projecte "Arrelament al territori" pretén en primer lloc estudiar les realitats i necessitats de tot el territori de Catalunya per a desenvolupar projectes en l'àmbit local o comarcal. Aquestes propostes realitzades atenen als punts descrits a l'Agenda Rural de Catalunya per poder garantir unes condicions de vida i desenvolupament en el futur.

Els Premis Arrelament volen impulsar i donar suport a iniciatives que prestin serveis que ajudin a potenciar el territori per evitar els problemes mencionats i repoblar i arrelar a la població als nuclis rurals. Aquests són organitzats per l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i la Fundació Transparència i Bon Govern Local (FTBG). Aquests premis donen suport i ajudes econòmiques als guardonats, incentivant a combatre els problemes als entorns rurals.

Ja s'han fet dues edicions, la primera durant el 2021 i la darrera en aquest últim any, tractant comarques diferents i amb propostes variades que com hem mencionat solen ser a nivell local de un nucli en concret però també trobem exemples en que els projectes agafen una escala major i s'aborda algun tema al llarg de tota la comarca.

FASES DEL PROJECTE - PREMIS ARRELAMENT

PRIMERA FASE: DIAGNOSI
Es realitza una diagnosi sobre el terreny per reconeixer i estudiar les problemàtiques del despoblament i la realitat socieconòmica dels municipis, això permetia sel leccionar les comarques on es durien a terme les intervencions.

SEGONA FASE: ANÀLISI
Es fa un anàlisi de les comarques escollides on es poden implementar proves pilot amb entrevistes als consells comarcals.

TERCERA FASE: IMPLEMENTACIÓ TERRITORIAL
S'obre una convocatòria pública per escollir els projectes en les comarques o nuclis escollits per tal de posar en pràctica les mesures proposades i intentar millorar la situació actual.

COMARQUES DE LES ACTUACIONS

Comarques de la 1a edició

Comarques de la 2a edició

ELS REPTES ABORDATS

PERSONES I BENESTAR
Reforçar la cohesió i el benestar mitjançant la millora dels serveis necessaris pel desenvolupament de les persones, la igualtat d'oportunitat i el seu acompanyament.

REPTE DEMOGRÀFIC
Afrontar el repte demogràfic en termes d'arrelament social, buscar un envelliment en condicions i a la vegada acollir a la nova població migrant.

TRANSICIÓ ECOLÒGICA
Accelerar la transició energètica, gestió i protecció dels recursos naturals i protecció dels serveis ecosistèmics i mitigar en la mesura del possible el canvi climàtic.

TERRITORI CONNECTAT
Poder garantir la digitalització, mobilitat sostenible i intel ligència territorial.

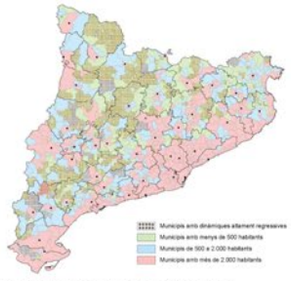
SISTEMA AGROALIMENTARI
Re-connectar el sistema agroalimentari, relleu generacional als sectors primaris i producció i distribució agrària i forestal.

GESTIÓ FORESTAL
Silvicultura ("cultiu de boscos i muntanyes"), prevenció d'incendis forestals i oportunitats dels aprofitaments no fustaners.

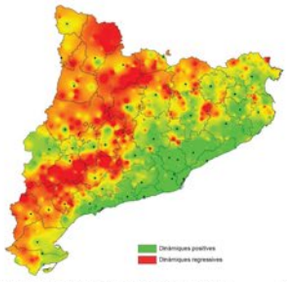
INNOVACIÓ I DINAMITZACIÓ SOCIAL I ECONÒMICA
Impulsar la innovació rural i la dinamització de l'economia mitjançant el relleu generacional, valorització del patrimoni i innovació cultural.

GOVERNANÇA
Construir un marc sòlid reconnectant les necessitats i realitats urbanes-rurals, establir un sistema de preses de decisions i implementació de les accions que garanteixin un desenvolupament rural veritable.

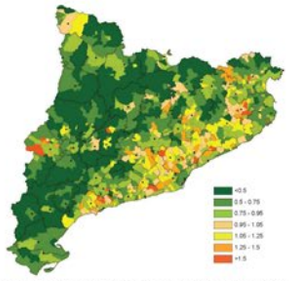
PLÀNOLS D'ESTUDI PER LA DIAGNOSI

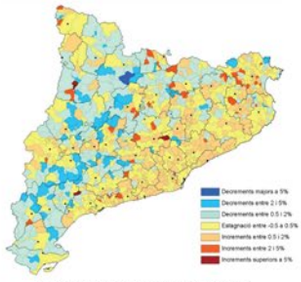
Dinàmiques regressives segons la dimensió dels municipis.

Municipis a la cua de la dinàmica demogràfica i econòmica.

Índex d'envelliment de població 2019, quocient entre 0-15 anys respecte + 65.

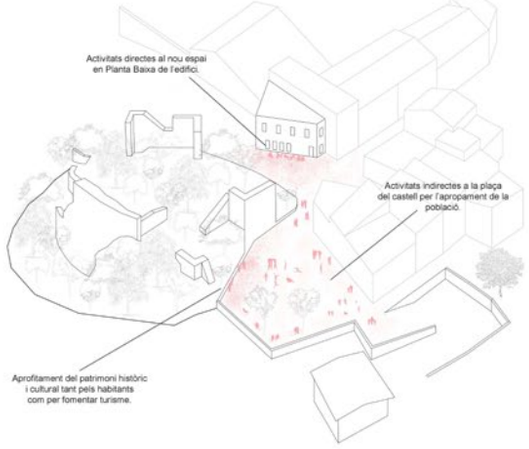
Taxa de creixement demogràfic interanual 2014 - 2019.

- Dades d'idescat i representació de BCN Smart Rural

PROJECTES GUARDONATS SELECCIONATS

LA CASA DEL CASTELL, 1r habitatge públic dels Garidells
Garidells, Alt Camp - 2022

La casa del castell és un projecte que busca fer front al problema del despoblament rural, no només amb nous espais per habitar, sinó aprofitant aquests nous espais per potenciar els ja existents en la població. Gardillers és un poble de quasi 200 habitants i on el problema de l'èxode rural suposa una forta amenaça, és per això que l'ajuntament va propulsar aquesta proposta de rehabilitació d'un habitatge, no només per fer-hi nous habitatges, sinó també per activar i donar vida a un dels punts més importants del poble, el castell. Això ho aconsegueix aprofitant la planta baixa de l'edifici per ubicar espais socioculturals per la gent del poble i, lligat a la privilegiada ubicació de l'edifici, potenciar la vida al castell i la plaça del seu davant. El projecte passa, per tant, en generar nous espais habitables que no només serveixin per això sinó que a la vegada apropin la vida social de la població al castell per aprofitar el patrimoni històric de la població. A part, aquest pla compta amb un possible progrés futur, ja que la parcel·la del costat permet ampliar el sistema si aquest funcionés com és previst.

Fotomuntatge de la Plaça del Castell de Gardilleres amb noves activitats

COOPERATIVA D'HABITATGE DESLOCALITZAT
La Cellera de Ter, la Selva - 2021

El projecte "Creació d'habitatge deslocalitzat i d'una comunitat local de producció energètica fotovoltaica" pretén fomentar l'habitatge per a joves o gent gran i a la vegada reduir la petjada energètica del municipi. La Cellera de Ter és un municipi situat en una vall regada pel riu Ter i rodejat de paisatge muntanyós.

Es planteja un habitatge cooperatiu en cessió d'ús basat en l'organització d'una cooperativa sense ànim de lucre, amb l'únic objectiu d'aconseguir habitatge per als joves o gent gran. Cellera de Ter ha perdut en els darrers anys un 15% de la població, i el problema més important és la falta d'un parc d'habitatge digne i a un preu regulat per a tothom.

L'Objectiu és recuperar el patrimoni en desús dels pisos de Can Serra, desvinculat del producte especulatiu exterrior, ocupant una zona cèntrica del poble per donar-li vida. D'aquesta manera s'aconsegueix en certa mesura que més gent es pugui quedar al poble i frenar el dessarrelament que està patint Cellera de Ter, respectant i reactivant el teixit social, econòmic i natural del poble.

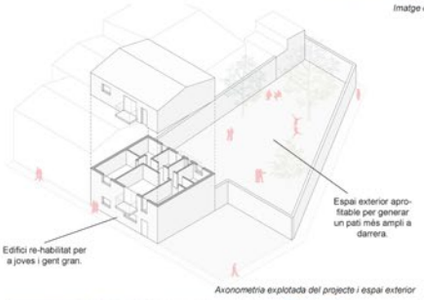
A més a més en la mateixa intervenció s'instal·len unes plaques fotovoltaiques que serveixin per ajudar als veïns.

Diagrama de situació del municipi.

Imatge del centre del municipi - Clara Gromaches

Axonometria explotada del projecte i espai exterior

Planta baixa proposada

Imatges de l'exterior previes a l'intervenció - Undos Arquitectura

Planta primera i segona proposada

- Plànols d'Undos Arquitectura

LA EXCLUSIVA
Logística social

Carla Farriol
Marc Samitier

Província de Sòria, Espanya.

Nascuda al 2013, ***La Exclusiva*** és una emprenedoria social nescuda a Soria que busca **reduir la despoblació** de vàries provincies d'arreu d'Espanya, com la mateixa zona d'origen de l'empresa. L'*Exclusiva* busca **cobrir les necessitats bàsiques** dels seus habitants a través d'un sistema de logística social sense cap cost afegit.

A qui va dirigida?
L'*Exclusiva* està pensada per a la població de **petits municipis**, principalment de la **tercera edat**, que tenen dificultats a l'hora d'aconseguir certs productes.

Què ofereix?
L'empresa dóna accés a **productes i serveis de primera necessitat**, propis de la capital de la província. També dóna seguretat i millora del **benestar de col·lectius vulnerables**, principalment gent de la tercera edat (majoria de la gent de la provincia), gràcies al seu servei de **recollida i lliurament de comandes a domicili**.

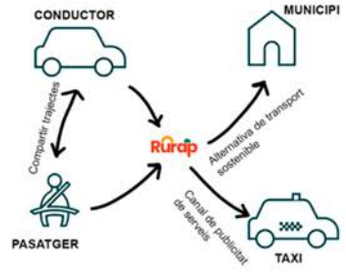
Com funciona?
El servei es realitza a partir de les comandes que fan els clients per **via telefònica** o per un bústia, i l'empresa s'encarrega de la compra dels productes als proveïdores a Sòria i repartir-los a domicili seguint unes **rutes establertes per a cada dia de la setmana**.

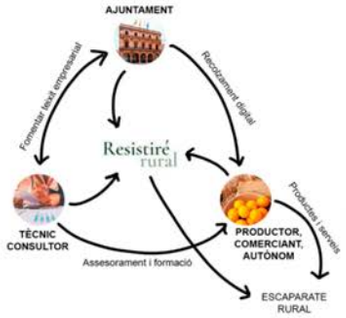

Des dels últims anys a Espanya ha crescut la preocupació sobre el tema de la **despoblació** en certes províncies espanyoles, tot i que aquest problema es ve portant des dels últims 60 anys. Això ha portat a que varies persones, davant la negació d'abandonar la seva terra natal, hagin optat per a **buscar vies per al repoblament** d'aquestes zones, com podria ser l'emprenedoria social de *La Exclusiva*.

Una iniciativa semblant que ha aparegut a regions amb les mateixes característiques és *Rurap*, una aplicació que serveix per a que varis persones puguin **compartir un transport privat** per a desplaçar-se per l'àmbit, davant la **falta de transport públic** que hi han pels pobles de província, principalment provocat per la falta de demanda.

L'asociació *Resistiré Rural* és una plataforma situada a Extremadura que intervé i interactua amb families, productors, comerciants i moviments socials per a **evitar el despoblament** d'una de les regions més pobres i deshabitades de tot l'Estat.

Es poden adoptar aquestes estratègies a Sant Llorenç de Morunys?

A Sant Llorenç de Morunys, i a tota la Vall de Lord, àmbit que estudiem, es poden implementar una gran quantitat d'iniciatives que durant aquests últims anys s'han anat implementant a vàries zones d'Espanya que també pateixen el problema de la despoblació.

Des de la plataforma *España Despoblada* es recull una gran quantitat d'iniciatives amb l'objectiu de repoblar zones rurals i promoure el trasllat dels habitants de la ciutat a l'àmbit rural, mitjançant des de la creació de petites *START UPs* com fins inclús la creació de partits polítics que lluitin pels interessos d'aquestes provincies.

ESPAÑA DESPOBLADA

www.españadespoblada.es/

BENGA RIVERSIDE RESIDENTIAL COMMUNITY

Alejandro Hernández
Jaume Francisco

FREELAND

Ada Gorgot,
Pere Cañellas, Pere Gelabert

Oosterwold, també batejat com a Freeland, és un projecte de master plan pensat per MVRDV. És troba situat a la ciutat d'Almere als Països Baixos i abarca una superfície d'uns 43km2. Encomanat pel mateix ajuntament de la ciutat, el projecte començà al 2011 i es pot dir que tot i continuar en evolució i canviant, ja ha abandonat la ma de l'estudi que el va concebre.

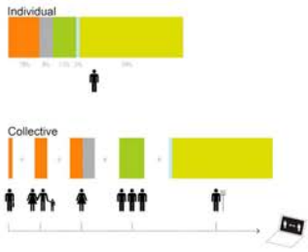
El masterplan de Almere Oosterwold es basa en el creixement orgànic del nou barri a partir de la mateixa comunitat. En altres paraules, el que fan els arquitectes és posar una curta serie de normes a seguir (sobretot percentatges) que després depen del veïns de la comunitat.

Aquests percentatges d'àrees son:

18% construït
8% carreteres i camins
13% espais verds públics
2% d'aigua
59% agricultura urbana

La part interessant és que MVRDV entenen que cada persona no pot assolir cobrir totes les necessitats bàsiques o arribar a crear tot l'aliment que necessiten, de tal manera que es poden crear comunitats. En aquestes comunitats els seus residents es poden distribuir les diverses tasques per arribar a aquests percentatges que es demanen.

Algunes d'aquestes tasques o necessitats d'arees de parcel·la són: l'agricultura com a tal, energia autosostenible (no estan conectats a la xarxa local sinó que compten amb plaques fotovoltàiques o molins), poder donar accés a tot el recinte o encarregar-se dels espais verds

Tot i que la superfície d'actuació és d'uns 43km2, com podem veure a la ortofoto es queda en res comparat amb les grans arees de conreu del seu voltant. Aquests inmensos cultius arriben finbs al poble proper de Dronten, que es troba a gairebé 50km de distància. El que aconsegueix el master plan de MVRDV és concentrar totes les necessitats de la comunitat dintre de la pròpia comunitat, autogestionant-se i amb més llibertats individuals.

Un altre factor important d'aquest projecte és l'absència de normes estètiques o regulacions damunt les edificacions. Això provoca que cadascú tria com serà la seva propia casa sense gairebé cap tipus de condició imposada per l'ajuntament.

Els residents o nous residents compten amb una aplicació o programa anomenat House Maker que els ajuda a dissenyar, ordenar i decidir els materials necessaris i preus per la seva nova vivenda.

Això causa una gran varietat d'arquitectures, on l'únic que ho consolida tot és l'espai verd

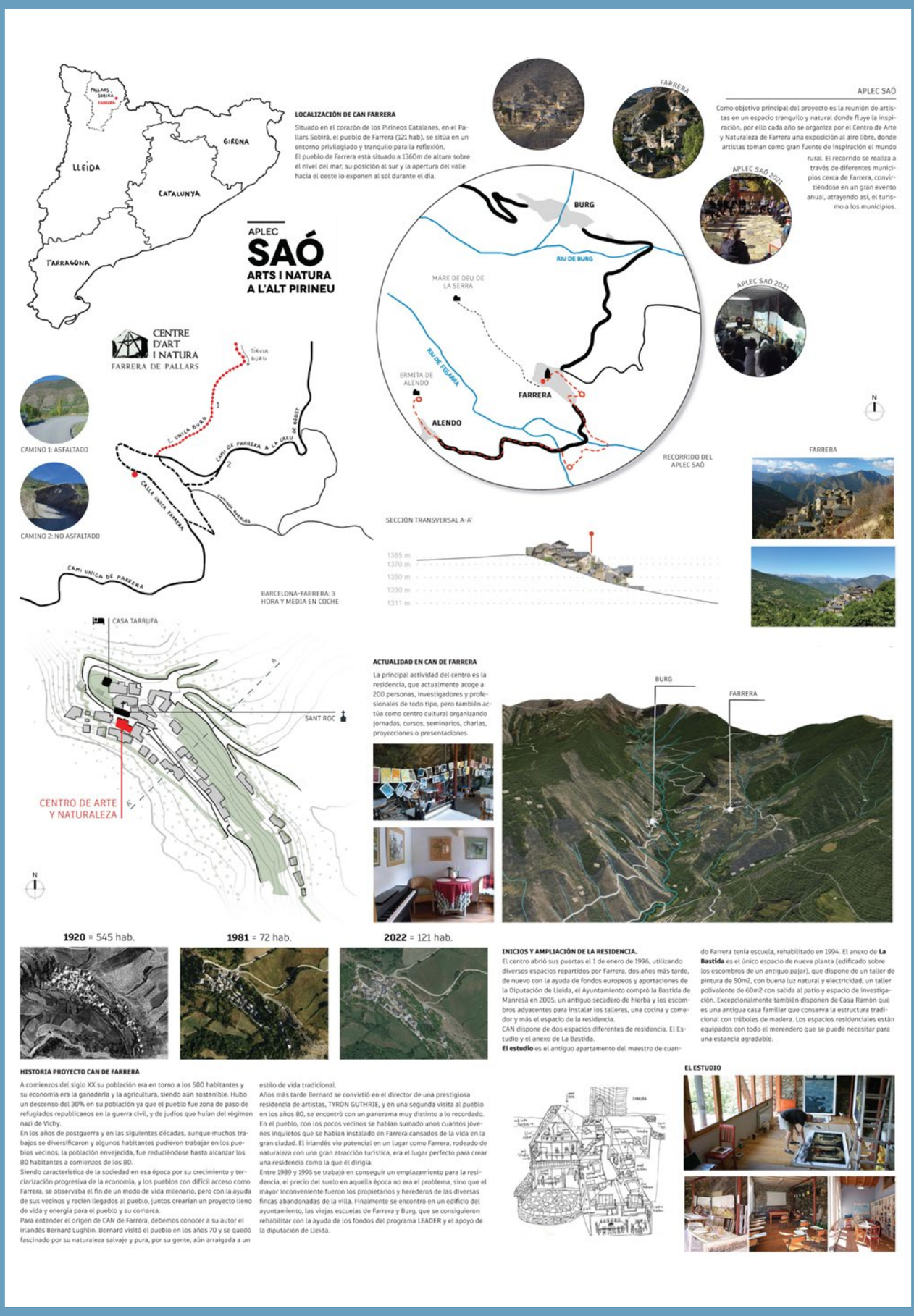

CAN FARRERA

Camila Acuña
Marilyn Hinojosa

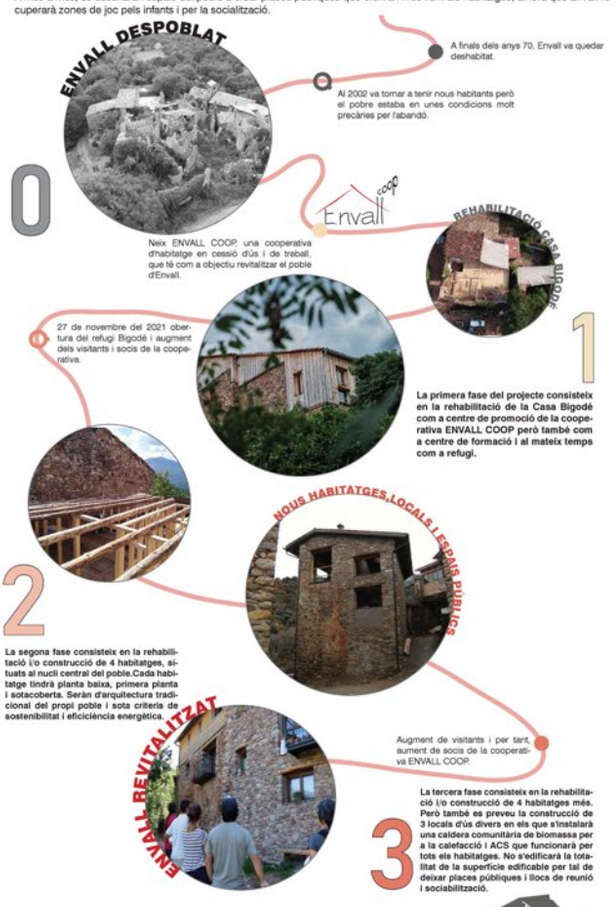

DESPOBLATS

Arbil Rodriguez
Gerard Serre

REHABITAR ENVALL

Rehabitar Envall és el projecte d'ENVALL COOP, un projecte de gran embergadura que preveu la rehabilitació de fins a 12 cases. ENVALL COOP neix amb l'objectiu de revitalitzar el poble d'Envall, a la Vall Fosca (Pirineu).És una cooperativa d'habitatge en cessió d'ús i de treball que volen recuperar Envall des del punt de vista poblacional, arquitectònic i socioeconòmic, després d'haver estat abandonat durant 30 anys i trobar-se majoritàriament en ruïnes.
El projecte consta de 3 fases, en funció de la demanda i del nombre de socis i sòcies i pot arribar a construir fins a 2700m2 habitables. La primera fase del projecte és la rehabilitació de Casa Bigodé (una de les cases més grans del poble). Aquesta primera fase busca convertir aquest espai en el centre de la cooperativa i edevingui un equipament d'ENVALL COOP on promoure el poble social i econòmicament. També tindrà espais destinats a la formació mentre que en tot moment fncionarà com a refugi.
Posteriorment, es preveuen dues fases més on es rehabilitaràn quatre habitatges unifamiliars en cada una de les promocions. Es podrà accedir a aquests habitatges com a socis de la cooperativa mitjançant una entrada econòmica (que es retornarà en cas de donar-se de baixa de la cooperativa) i amb una quota mensual assequible.
A més a més, es destinaran espais del poble a crear places públiques que oferiràn més llum als habitatges, alhora que Envall recuperarà zones de joc pels infants i per la socialització.

HABITATGE
La segon si tercera fase del projecte es corresponen a la construcció d'habitatge.

SERVEIS
Es rehabilitarà la Casa Bigodé perquè esdevingui un equipament d'ENVALL COOP, la seu social i administrativa i un espai de promoció econòmica i social del poble i del projecte 'Rehabitar Envall', també un espai destinat a formació (centre colaborador del SOC i d'Universitats) i al mateix temps pugui funcionar com a refugi.

ESPAIS PÚBLICS
No s'edificarà la totalitat de la superficie edificable, per tal de destinar l'àrea a places públiques.

ACTIVITAT
Es construiran 3 locals d'ús divers,- com també es realitzaran moltes activitats en el refugi pels visitants.

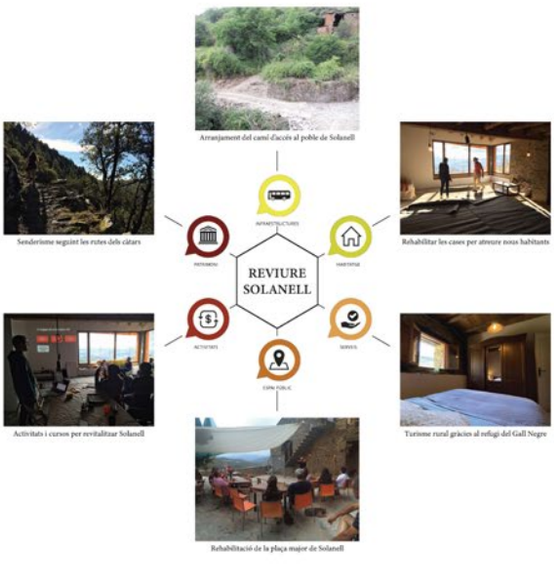
PATRIMONI
Es rehabilitaran el màxim d'habitatges per conservar el patrimoni arquitectònic del poble.

REVIURE SOLANELL

Solanell és un poble situat a les Valls del Valira al municipi de Montferrer Castellbó a l'alt Urgell i malgrat tenir més de 100 veïns censats l'any 1857, va anar perdent població respectivament fins que el 1972 en va marxar l'ultim veí, el masover de Can Gironí.
Reviure Solanell és un projecte cooperatiu que apareix l'any 2010 de la mà de Saül Garreta i que vol recuperar el poble abandonat de Solanell. L'objectiu és recuperar el poble amb habitants i activitats econòmiques cooperativitzades que generin feina i prosperitat econòmica i social.
El 2013 van començar les obres de millora del camí d'accés i el 2013 ja hi vivien dos families. A continuació, es rehabiliten les primeres cases, que passen a convertir-se en el refugi "Gall Negre" que s'inaugura el 2017. En aquest refugi hi caben fins a 14 persones, 5 en un apartament rural ideal per famílies i la resta en un apartament compartit amb una habitació amb molts llits individuals perfecte per a grups. El refugi el gestionen un grup de voluntaris de la Cooperativa anomenats Coveïnes.
Finalment, es van rehabilitant altres cases del poble per a diversos usos, com ara habitatges permanents i de segona residència o espais polivalents com el paller de Cal Gironí, on es fan cursos i activitats per revitalitzar el poble de Solanell.

COLÒNIES

Aleksandar Atanasov
Silvia Cléries

LA FABRICA DE LA TRANSICION

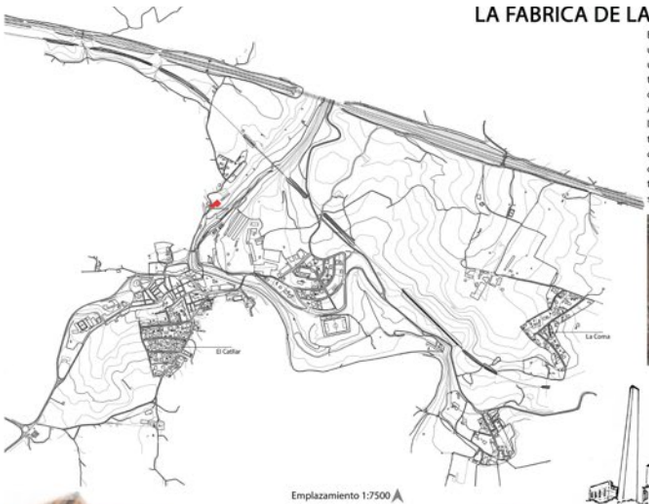
En primer lugar, el edificio no siempre ha tenido un único uso, en el 1516 fue un molino medieval, mas tarde en el 1754 se convirtió en una fábrica de papel. Mas adelante en el 1845 fue una colonia y en el 1860 se convirtió de nuevo en una fábrica. En el 1915 se convirtió en una central eléctrica y finalmente en la actualidad es la Fábrica de la de Transición. La fábrica de la Transición es un espacio que se encuentra en el municipio del Catllar, junto a La Coma y el rio Gaià. La fábrica es un patrimonio arquitectónico que pertenece al sector indsutrial de la Generalitat. El proyecto se forma con tres volumenes, una nave nueva, la nave vieja y la colonia, donde solian trabajar los usuarios. Al ser un patrimonio arquitectónico, su post-restauración tiene que tener máximo respeto a las fachadas y sus dimensiones originales en los tres volumenes. El enotrno proximo y los alrededores de la fábrica contienen unos espacios comunes como jardines y pequeños huertos, donde los nutre el agua del rio Gaià. El proyecto de la Fábrica tiene como objetivos la regeneración arquitectónica i del entorno, la creación de una comunitat de personas afina a la transición socioecológica que opten por vivir en viviendas co-living, creación de espacios co-living intergeneracional y creación de oportunidades de desarrollo productivo y emepresarial dentro del marc de sostenibilidad i transición ambiental. La Fábrica de la Transición es un espacio de convivência y trabajo, que cumple la función de laboratorio de transición socioecológica, la resiliéncia local y creación de culturas regenerativas.

Espacio para viviendas con núcleo vertical (pre restauaración)

Espacios Polivalentes (pre restauración)

Emplazamiento 1:7500

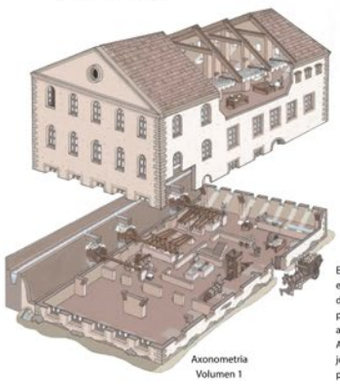
Perspectiva Fábrica de Transición

Entrada prinicpal Volumen 2

Perspectiva Fábrica de Transición

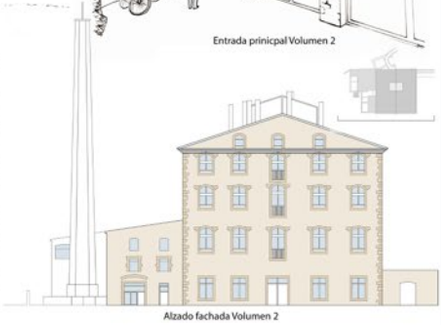

Axonometria Volumen 1

ESPACIOS COMUNES Y PRIVADOS DE LA FÁBRICA

Los espacios de la Fábrica. En primer lugar, los espacios mas importantes son las viviendas, unos pisos individuales dotados con todos los servicios con unos 90m2 aproximadamente, pueden variar y van desde los 60m2 hasta los 100m2.

En segundo lugar, la Fábrica tiene espacios comunes en los tres volumenes, donde tienen cocinas y comedores comunitarios, salas polivalentes para 80-100 personas, ludotecas, bibliotrecas, salas para lavadoras, patio interior, trasteros, jardines exteriores. Además, existen varios puntos de espacios de trabajo colectivo, conocido como coworking y huertos para los usuarios.

Alzado fachada Volumen 2

CALAFOU

Calafou es un proyecto cooperativo, nacido en 2011. Tiene el objetivo de generar alternativas productivas, tecnológicas y de vivienda que sean sostenibles y respetuosas con el medio, potencien la transformación social y el aprendizaje comunitario. Para ello se pone en marcha la compra colectiva de una antigua colonia industrial en las afueras de Vallbona d'Anoia, la Colonia de Ca l'Afou, que da nombre al proyecto.

Calafou es un proyecto autoorganizado que incluye espacios para actividades industriales, artesanales y creativas, infraestructuras comunes para la realización de encuentros y actividades diversas, y otros espacios más íntimos para la vida comunitaria. Todos ellos accesibles a precios justos y notablemente inferiores a los precios de mercado, pues el espacio también pide y posibilita la reconstrucción y mejora del proyecto. La fórmula que utilizamos para el acceso a las viviendas es la compra de la cesión del derecho de uso por parte de la cooperativa y, para los espacios productivos, el alquiler a precios sociales con servicios y recursos compartidos entre todas las personas y proyectos implicados.

Desde sus inicios, se desea desarrollar una comunidad basada en un entramado de cooperativas, proyectos individuales y viviendas dentro de un espacio colectivizado. Buscamos compartir ideas, bienes y recursos para fomentar sinergias tanto dentro como más allá de la colonia. Un lugar para la innovación social, tecnológica y política basada en la autorresponsabilidad y la cooperación, compartiendo e interactuando con otros proyectos transformadores. Un proyecto en el que las economías estén al servicio de las personas permitiendo que sus necesidades, en materia de acceso a recursos y herramientas, no sean obstáculo para la realización de sus potenciales creativos. La toma de decisiones recae en asambleas generales donde participan los miembros de la colonia, colaboradores voluntarios e interesados en el proyecto. Las asambleas de temas más prácticos se realizan mediante grupos de trabajo, que se dividen en: Proyectos, Rehabilitación, Finanzas, Convivencia y Comunicación-Difusión.

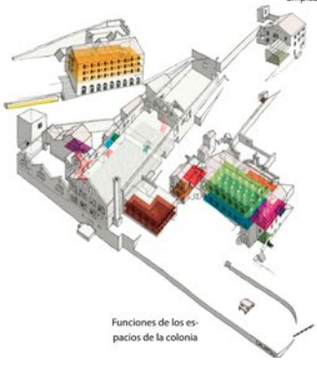
Calafou, conjunto de volumenes

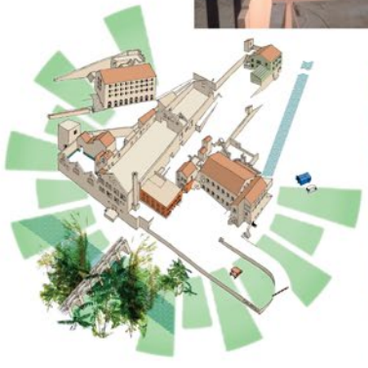
Viviendas y sus balcones

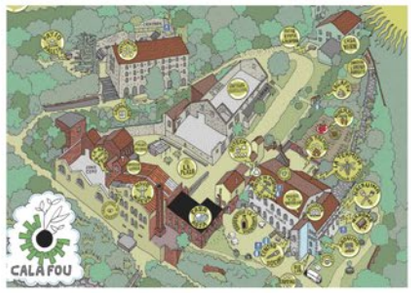

Emplazamiento 1:7500

Funciones de los espacios de la colonia

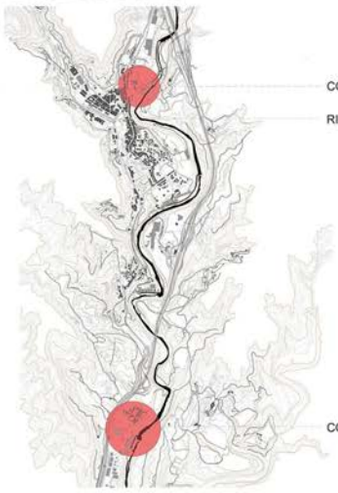
CAL CASES - VILÀDIA

Wilmar Cárdenas
Eloy Tenza

COLONIAS DEL LLOBREGAT

PLANO GENERAL DE PUIG REIG

Puig-reig
troba a la
Puig-reig és un municipi que es troba a la Catalunya Central, a la comarca del Berguedà i dins de la província de Barcelona. En el seu terme municipal s'hi troben 7 antiques colònies tèxtils, sent el poble que té més colònies tèxtils.

Ubicació privilegiada
Destaquem l'emplaçament per diversos motius. Primer de tot perquè tots els edificis estan catalogats com a Patrimoni Industrial. Per altra banda, perquè resol molt bé les necessitats d'una cooperativa d'habitatge, oferint espais comunitaris i espais personals. I per últim, per la seva bona comunicació a la vegada que està entremig del bosc, a tocar de la llera del riu Llobregat i a la porta del Pre-Pirineu

COLONIAS CAL CASES

Ubicada cerca de la entrada del municipio de puig reig, Cal Casas es un colonia compuesta de edificios industriales.

Antiguamente la colonia se caracterizaba por un fuerte impacto en la fabricación de textiles. El fundador de esta fabrica supo aprovechar el potencial del agua, creando una vertiende hacia la fabrica y de este modo utilizarla, sin embargo este tipo de practicas hoy en día no son permitidas de una forma tan fácil.

Cal Casas es una de las siete fábricas textiles que se construyen, durante la segunda mitad del siglo XIX, dentro del término municipal de Puig-Reig y, es la única alrededor de la cuál se desenvolupa el conjunto de servicios y equipamientos básicos que caracterizan el modelo de la colonia industrial. Se llegará a construir un embrión de colonia (con la torre de l'amo y un conjunto de viviendas), pero no se añaden más servicios.

Edificos industriales iniciales

Fabrica relación al rio

Caminos

La razón básica es la proximidad de la fábrica con el núcleo urbano de Puig-Reig. Esta proximidad hacia que los obreros pudiesen vivir en el pueblo y utilizar los servicios y equipamientos propios de este núcleo del Baix Berguedà.

COLONIAS VILÀDIA

La Colonia Vidal muestra cómo era el día a día de los trabajadores de una colonia textil de principios del siglo XX. Se organizan visitas de escuelas, grupos y particulares previa reserva.
La Colonia Vidal de Puig-reig explica in situ cómo era la vida de una colonia textil de principios del siglo XX, que se nos muestra a través de un paseo por los edificios que la forman: la escuela, la fábrica, las casas, la iglesia, la pescadería, la biblioteca, el lavadero, las duchas, el teatro, la carnicería, la barbería, los huertos, la sucursal bancaria, etc.

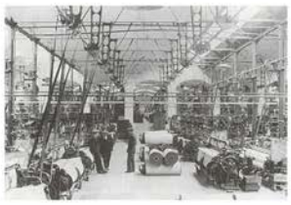
Una exposición permanente muestra el día a día de los trabajadores de la colonia y los servicios del conjunto industrial.
Construida junto al Llobregat, en la zona entre Navàs y Berga

Estructura viaria

Relación rio Llobregat

La Pilar Pascual, una de les poques veines que quedaven a Cal Vidal i antiga treballadora de la tèxtil, reconeix que els nous 'masovers' han retornat la "vida" a la colonia. "Això semblava un cementiri més que habitatges, i ara és un goig". Ho comparteix l'Encarnació Olonia, també de les veteranes, que recorda l'estat de deteriorament en què es trobava la colonia. "Potser ara s'animarà una mica", diu.
Els habitatges a Cal Vidal són individuals, però compten amb espais compartits. Els apats són comunitaris i funcionen com una assemblea.
"Hem començat per rehabilitar els espais que es trobaven mens deteriorats i la idea és anar fent de mica en mica, explica Jorba. Pel que fa a l'economia, diu, "és mixta": "una part és personal, però també hi ha una part
compartida". Amés, es lloguen espais rehabilitats per fer esdeveniments i ofereixen una programació cultural i artística, ara aturada per la Covid-19.

PROJECTES EN ENTORNS RURALS

Irina Sousa
Nicole Granada

SATOYAMA NAGAYA HOSHINOGAWA
Atelier Bow-Wow. Yame Fukuoka, Japón. 2018

Satoyama Nagaya es un complejo de viviendas de alquiler que consta de ocho casas adosadas, está diseñado para que las personas se vayan acostumbrando poco a poco a vivir en el campo partiendo de la vida urbana. La construcción participa en proyectos forestales y de revitalización regional en las zonas montañosas del país, usando madera de la región permitiendo la "renovación del industrial forestal". Está construido utilizando el método de construcción de itakura con madera de cedro de Yame. Situado en un entorno dominado por un paisaje verde, el complejo residencial se construye en un solar donde había una antigua escuela primaria.

QVILLE ECOLOGICAL CO-HOUSING
B-architecten. Essen, Bélgica. 2020

Los antiguos establos de cuarentena, un monumento catalogado en un área natural y de tierras de cultivo en Essen, se transformaron en un proyecto de co vivienda ecología. Creando un pueblo residencial que combina alojamiento privado con espacios compartidos, creando una comunidad interna y for mentado la sociabilidad y la colaboración entre los habitantes. El conjunto de viviendas compartidas encuentra unas casas bajas y largas. El proyecto enfocaba en preservar la estructura historia general, entre las tradicionales casas de ladrillos hay de nuevo edificios con fachadas de madera tañida de oscuro.

KOWA PUBLIC APARTMENT COMPLEX
Studio Velocity. Kowa, Japón. 2017

El complejo de viviendas unifamiliares y multifamiliares de Kowa se sitúa en Mihama, una ciudad costera en la región de Aichi aue había sufrido de despoblación. El proyecto compuesto de diez dúplex individuales, la madera siendo el material elegido, cada uno tiene puertas grandes de vidrio que dan a la calle y una terraza donde los residentes pueden sentarse. Estos elementos desdibujan los límites entre el espacio público y el privado, favoreciendo el contacto entre los residentes. Los edificios de viviendas de la zona, construidos en los años 50, se enfrentan a problemas como el envejecimiento, la disminución de habitantes, el deterioro estructural, etc. Por este motivo, el complejo busca revitalizar la zona.

EMPLAZAMIENTO

PLANTAS

SECCIONES Y ALZADOS

VISTAS

_CONCLUSIÓN

En suma, la distancia y la densidad son aspectos que condicionan la vida de los habitantes y sus probabilidades de acceder al trabajo y a los servicios básicos. Una característica que estos tres proyectos tienen en común, es que todos buscan mejorar estos aspectos a través de la fusión del concepto rural y urbano.

Es decir, en el caso del Kowa Public Apartment Complex, estaríamos ante un entorno urbano degradado en el cual se intenta mejorarlo atribuyéndole cualidades más rurales. El proyecto se diseña de manera a favorecer internamente el convivio entre residentes. En los dos primeros casos - Satoyama Nagaya Hoshinogawa y Qville Ecological Co-Housing -, una de las grandes problemáticas en estos entornos rurales es la falta de población. Por este motivo, en estos casos se busca atraer gente y poblaciones más estables.

Otro aspecto importante, es que su forma arquitectónica se convierte en un elemento poroso de manera a crear espacios comunes, los cuales se convierten en el corazón de estas comunidades, ya que favorecen la coexistencia entre el vecindario.

Por otras palabras, se busca una convivencia hacia un modo de habitar sostenible. A parte de esto, también se traslada este concepto a la construcción. Es decir, estamos ante una Arquitectura consciente que reaprovecha las preexistencias y que utiliza materiales directamente de su entorno, como es el caso de la madera.

CAÇADORA DE MASIES

Agustín Basilotta
Adrià Ccastilla

Construcció **tradicional** genuïnament del nostre territori.

El Mas → l'edifici

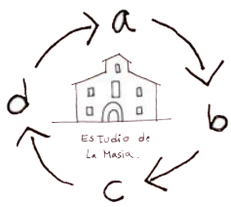
La Masia → edifici + tota l'explotació agrícola i ramadera que l'envolten + edificacions auxiliars (paller, estables, era…)

No hi ha una tipologia única, però sí que compten amb trets característics de l'arquitectura tradicional (orientacions que li són favorables, obertures petites) i del sistema constructiu propi (murs de càrrega).

Es tracta d'edificacions històriques amb una **evolució** i distribució que respon a les necessitats de cada moment.

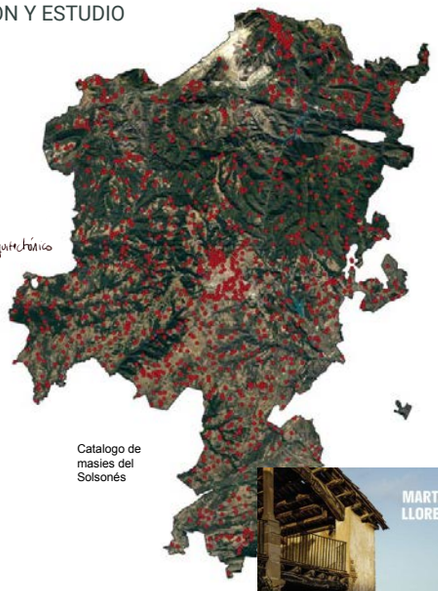

CATALOGACIÓN Y ESTUDIO

a) Inventario
b) Catalogación y Tipologías
c) Dar a conocer el Patrimonio Arquitectónico
d) Sensibilizar

Catalogo de masies del Solsonés

DIVULGACIÓN Y CONCIENTIZACIÓN

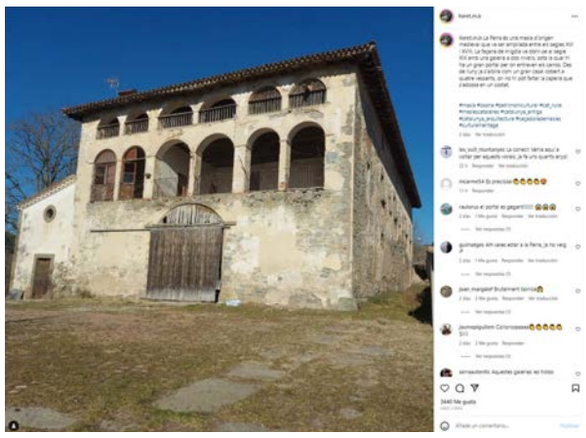

La Marta Lloret "influencer" (divulgadora)

Espai divulgatiu (xarxes socials) - instagram 2018, twitter 2021

Projecte MASIAIRE - REHABILITACIÓN Y RECUPERACIÓN

- Sou propietari d'una masia?
- Tipus d'immoble
- Nom de la masia
- Població/localització de la masia
- Es troba (desocupada, llogada…)
- Estat de la masia
- Instal·lacions de què disposa
- Té cèdula d'habitabilitat?
- Quin tipus de masoveria voleu oferir?
- Hectàrees de bosc, camp o prats per a explotació agrària

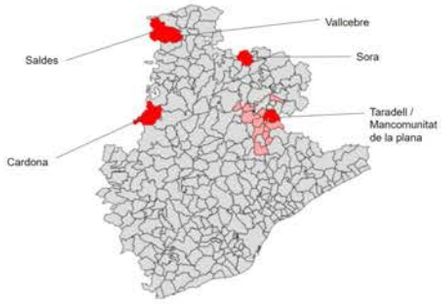

- Perfil (família, grup de joves…)
- Quantes persones voleu fer la masoveria?
- Teniu experiència en rehabilitació i manteniment de masies?
- A quina comarca us agradaria fer la masoveria?
- Masia en què us agradaria fer la masoveria (de les ja catalogades)
- Voleu desenvolupar alguna activitat complementària en la masia?
- Per què voleu ser masiaires?

CICLE DE VISITES

Nil Cassany
Pablo Munar

Les polítiques d´habitatge dels petits municipis

El objetivo de esta sección es presentar un programa de visitas a pequeños municipios de la provincia de Barcelona con el fin de analizar su situación en cuanto al acceso a la vivienda y a la habitabilidad. En la proyecto se ofrece información detallada sobre los municipios que se visitarán, así como la fecha y hora de cada visita. Además, se incluyen los informes y conclusiones de las visitas realizadas anteriormente. También se proporciona información adicional sobre el Observatorio Local de Vivienda de la DIBA, su misión, objetivos y actividades. Donde se puede acceder a diferentes informes y estudios relacionados con el acceso a la vivienda y a la habitabilidad en la provincia de Barcelona. Asimismo, se presentan diferentes herramientas y recursos para los municipios, como el Programa de Apoyo a la Planificación Local de la Vivienda o la Oficina de Intermediación de Vivienda. En resumen, la página web del Observatorio Local de Vivienda de la Diputación de Barcelona ofrece información sobre el programa de visitas a pequeños municipios de la provincia de Barcelona y su objetivo de analizar la situación de la vivienda y la habitabilidad en estos municipios. Además, proporciona información detallada sobre los objetivos, actividades y recursos del observatorio para mejorar el acceso a la vivienda y la habitabilidad en la provincia.

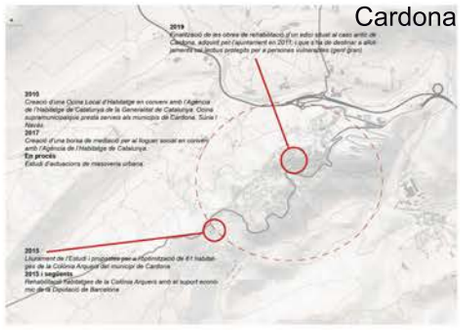
Aplicació al nostre projecte

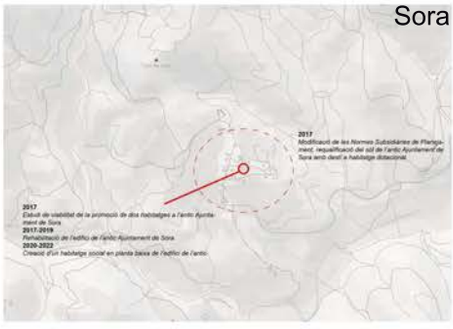

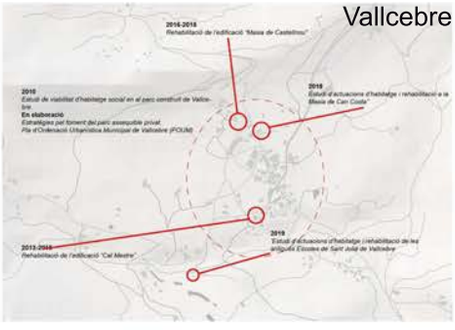

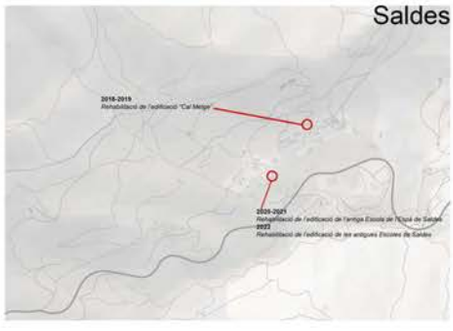

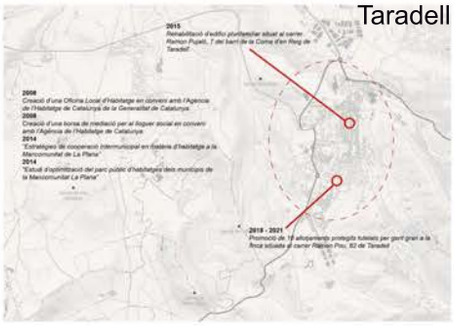

ARCHITECTURAL INTERVENTIONS IN SHATWELL FARM

Raimon Carnicer
Jaume Ramon

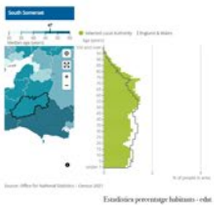
Shatwell Farm és un conjunt d'edificis agrícoles situat a Yarlington, al sud d'Anglaterra. Es té constància de les primeres edificacions del complex l'any 1720, amb algunes edificacions del s.XVIII i posteriorment el s.XIX. Sobre la dècada dels anys seixanta la granja va experimentar un lent declivi de la seva indústria agrícola, deixant molts dels seus edificis abandonats i necessitant una regeneració àmplia i sensible.

Niall Hobhouse, escriptor d'arquitectura, pisatgisme...porta a debat el concepte de gentrificació al camp. És possible? Com fer-ho? Com potenciar el camp? Shatwell Farm porta al camp alguns conceptes més urbans, ja sigui en l'arquitectura en sí o en l'ús que es fa a l'edifici. És planteja la possibilitat de gaudir dels edificis del complex, més enllà de la seva funcionalitat ramadera i agrícola.

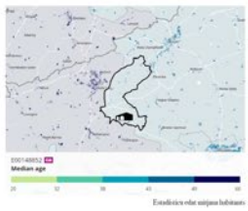
Per tal d'aconseguir-ho es planteja la reconversió d'alguns edificis, a més de la construcció d'alguns nous. És crea un arxiu, Drawing Matters, realitzat el 2014 per l'arquitecte Hugh Strange. L'edifici es fa a través d'una estructura de fusta que es situa entre dos murs existents. S'exposaran alguna col.lecció de dibuixos de renom com Alvaro Siza. La primera proposta més pública es porta a terme a través de l'arquitecte Stephen Taylor amb la creació de dos edificis nous que generen un dels accessos al complex, l'estable i el paller. L'estable fa un gest públic a través de la stoa que acompanya el recorregut rural. Ambdós edificis utilitzen materials locals per la seva construcció, fet que els fa més cívics i amb més relació amb l'entorn.

A més d'aquests edificis, que serien els principals, el complex també alberga altres peces d'arquitectes rellevants com les columnes d'Alvaro Siza, l'obelisc d'Alison i Peter Smithson.

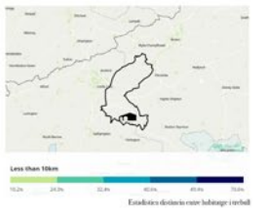
El complex aconsegueix resoldre el debat de la gentrificació mencionat anteriorment a través d'exposicions culturals, esdeveniments socials, workshops d'estiu...S'acaba aconseguint que el complex sigui multidisciplinar, transformant el complex de forma física, econòmica i sociocultural aprofitant tant els espais de relació exterior que generen els propis edificis com els mateixos en si, tot en relació amb el paisatge.

Estadística percentatge habitants - edat

Estadística edat unitats habitants

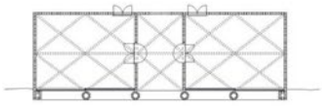

Estadística distància entre habitatge i treball

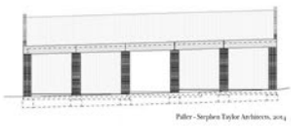

Situació Anglaterra

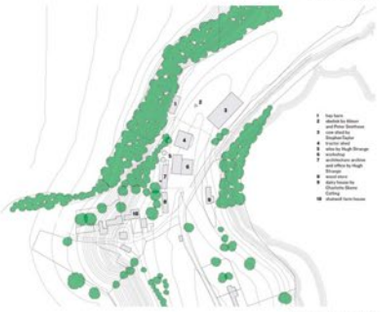

Imatge del complex a través de l'estable i paller de Stephen Taylor Architects i l'obelisc D'Alison i Peter Smithson

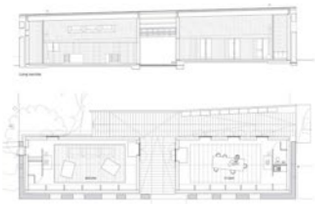

Situació - Transport públic

Estable - Stephen Taylor Architects, 2012

Paller - Stephen Taylor Architects, 2014

Emplaçament - Complex agrícola

Arxiu Drawing Matter - Hugh Strange Architects, 2014

Paller - Stephen Taylor Architects, 2014

Arxiu Drawing Matter - Hugh Strange Architects, 2014

Exposició dibuixos arxiu Drawing Matters

Treballs populars

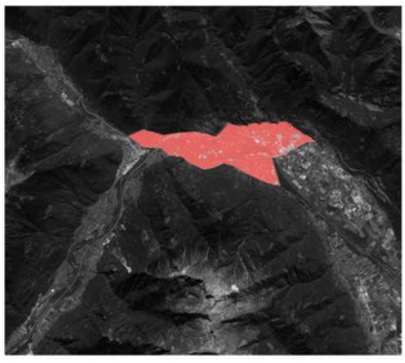

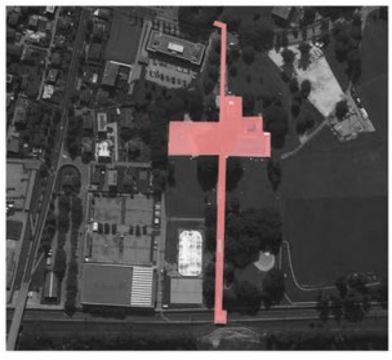

BELLINZONA BATHHOUSE

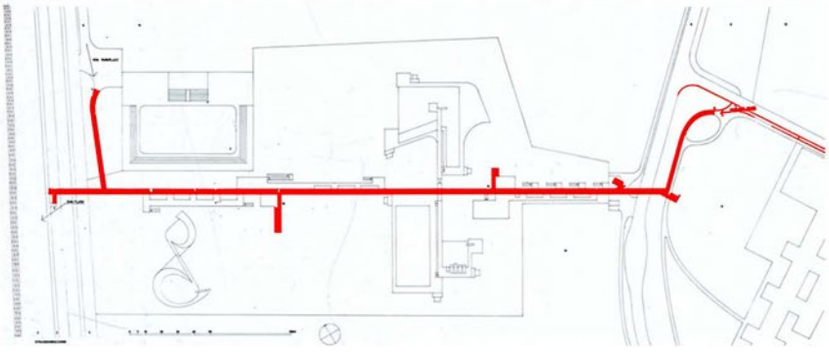
Martí Fernández
Kílian Valenciano

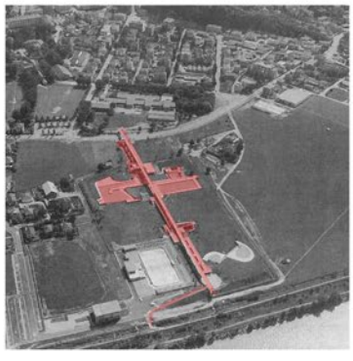

Els banys públics de Bellizona (Suïssa), un equipament construït fa cinquanta anys, encara en ple ús, i la rehabilitació del qual està a punt de ser completada, és un estrany projecte de l'arquitecte suís Galfetti (present a la Biennal d'Arquitectura de Venècia de 2018).

La resposta a l'encàrrec és singular. No es tracta d'un edifici (uns vestidors, unes taquilles, un bar, unes piscines, a l'ús: un equipament de banys públics com n'hi ha tants), sinó d'una poderosa -i no obstant discreta- intervenció urbanística que incideix a tot el poble . Es tracta d'una passarel·la elevada de formigó, de més de dos-cents metres de llargada, que connecta el nucli del poble amb les piscines i el riu, creuant per sobre un parc públic, sortejant diversos obstacles.

Els equipaments pròpiament dits -lluminosos i amplis vestuaris sense portes, taquilles, etc.-, construïts amb materials molt lleugers -ferro, fusta pintada de colors vius, i panells de fibra de vidre també acolorits-, formalment senzills, s'ubiquen sota la passarel·la, als quals s'accedeix per rampes i escales de formigó, metall i lamel·les de fusta que neixen, com a branques o espines, de la passarel·la, i que donen també accés a la piscina i al parc, alhora que creen zones de ombra, filtrant la llum a través de les lames. Aquesta llarga i estilitzada estructura, una línia horitzontal al paisatge, gairebé no es percep, immersa entre els arbres, i facilita l'accés als equipaments i al riu, que la barrera de les carreteres dificulta a peu de carrer.
Una intel·ligent, intervenció aguda, molt apreciada pels usuaris, que no suscita rebutjos ni presenta problemes d'ús.

A DEMOCRATIC SPACE IN THE JUNGLE

Cristina Bartolomé
Keita Ido

Context del projecte

L'escola primaria de la comunitat cristiana Jerusalem de Miñaro és el nucli sobre el que gravita aquest projecte.

La Comunitat Nativa Jerusalem de Miñaro està ubicada al districte de Pangoa del Perú, a la selva central de l'Amazones. Aquesta regió, com moltes d'altres del Perú, està poblada per petites comunitats indígenes que no tenen els recursos suficients per garantir el nivell educatiu que tant les agendes regionals com internacionals entenen que és mínim.

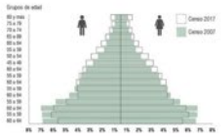
Conèixer el marc territorial, social i econòmic d'aquesta comunitat és imprescindible per entendre aquest projecte, que té l'ambició de reconèixer la idiosincràcia del territori i la comunitat per oferir una infraestructura multifuncional i connectada amb el taranná de la comunitat.

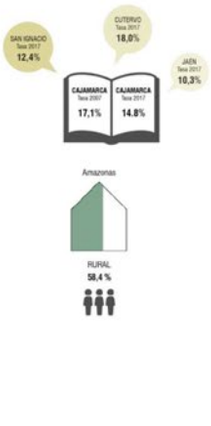
Pel que fa al context territorial:
- És una regió càlida, humida i plujosa amb una temperatura anual relativament estable que oscila entorn els 15ºC.
- El territori, com pràcticament totes les zones rurals del Perú, compta amb la producció cafetera com a principal motor econòmic.
- L'idioma majoritari és el castellà, però també s'hi parla l'awajum, el huampis i el quítxua.
- Una xarxa de carreteres escassa, amb una baixa quantitat de carreteres asfaltades i amb un funcionament intermitent durant l'època de pluges.

Pel que fa al context social:
- L'estructura de la població es reflexa emb una pirà-mide de població amb forma piramidal: més població jove que adulta i vella. Pel que fa a l'evolució de la població, se'n destaca la reducció de la població jove i el creixement de la població més gran.
- L'equilibri entre la població urbana i rural es decanta lleugerament a favor de la població rural, que representa un 58,4% de la població.

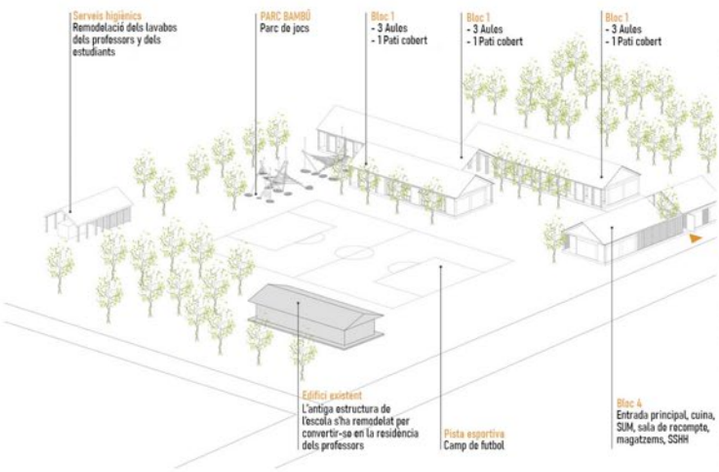
Des de la perspectiva socio-econòmica crida l'atenció que un 47,9% de la població de la regió de l'Amazones viu en condicions de pobresa o pobresa extrema (molt per sobre de la mitja del Perú que es del 23,8%).

Pel que fa a l'estat de salut de la infrestructura educativa i dels indexs d'educació de la població, se'n resumeix que:
- Dels 1 200 000 estudiants del Perú, 500 000 viuen en pobles remots.
- L'analfabetisme representa entre un 10 i un 20% de la població rural, amb una indicidència major sobra la població de sexe femení (la proporció entre homes i dones és de dues dones per cada home analfabet).
- El mitjans per practicar la docència en arees rurals són escassos, i a vegades inexistents.
- Un 70% de les escoles de les arees rurals no compten amb aigua potable, clavagueram o infraestructura elèctrica.
- Hi ha un déficit d'atenció en la reparació dels cetres educatius que afecta al voltant del 30% de les escoles.

Explicació del projecte

La comunitat nativa de Jerusalem de Miñaro la conformen població indígena molt afectada per uns conflictes armats del 1990. Malgrat que l'escola ha estat funcionant durant els últims 40 anys i ha atès a més de 200 estudiants, les condicions de l'escola eren molt precàries.

Actualment, l'escola segueix sent la única infraestructura pública a Jerusalem de Miñaro, i és el principal lloc de trobada de la comunitat.

En aquesta escola "oberta" s'hi duen a terme moltes activitats: durant els matins s'hi ensenya, i a les tardes i els caps de setmana la comunitat s'hi reuneix, hi fa festes, commemoracions, activitats lúdiques...

Aquesta escola presumeix ser una nova forma de concebre l'arquitectura, que venera l'entorn natural i es construeix a través d'un procés participatiu on tota la comunitat hi ha participat. Així arriba a proposar nous espais educatius, més lliures, d'ús indeterminat i versàtils que fomenten la creativitat. L'escola passa a ser una fita per la comunitat, un espai públic amb una funció de catalitzador social per la comunitat.

El disseny del projectes és modular, amb un estructura principal de formigó armat i fusta i una coberta a dos aiguavessos. En total, el conformen quatre mòduls: tres mòduls d'aules i un multifuncional. Els tres mòduls pels estudiants es troben al costat sud del conjunt, amb la façana longitudinal perpendicular a l'eix nord-sud.

En total, el programa inclou vuit classes, una area d'usos múltiples amb cuina, dos magatzems, una mediateca i serveis higiènics per minusvàlids i professors.

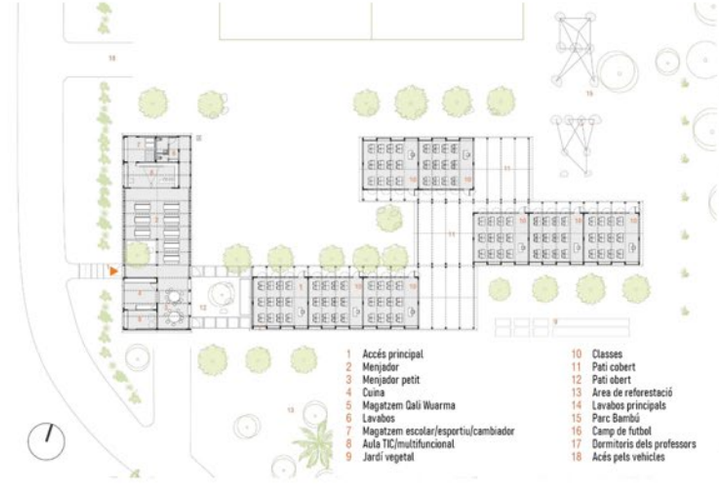
Les classes estan organitzades per blocs i compten amb amples patis coberts que poden servir alhora com a espais didàctics i d'esbarjo. Els quatre blocs de l'edifici estàn connectats per espais coberts amb un caràcter doble de lloc de trobada i d'espai funcional de connectivitat.

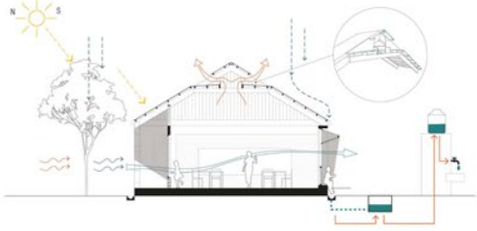
La vegetació i els arbres que hi havia a la parcel·la s'integren en el disseny dels nous espais:
- A la sala multifuncional, l'accés principal a l'escola s'assenyala amb un arbre, que també forma part de l'espai interior.
- A la façana nord, una filera d'arbres acompanyen la façana afavorint una il·luminació indirecta i projectant ombra als passadissos.

El comfort interior de les classes s'afavoreix a través de sistemes passius, que dónen especial importància al contresde la radiació solar, la ventil·lació i la il·luminació natural. La coberta compta amb lluernaris que afavoreixen la il·luminació; aquests, juntament amb les finestres, afavoreixen la ventilació creuada. A més, l'escola compta amb un sistema de col·lecta de l'aigua de la pluja.

Els espais lúdics conviuen amb els espais didàctics: els murs es converteixen en "trepaderas", les divisions de fusta en amagatalls, les finestres en cadires; els gronxadors acompanyen les aules y, finalment, al pati hi ha una estructura de bambú per jugar-hi i fer volar la imaginació.

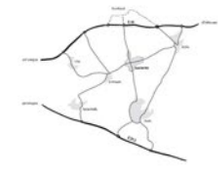

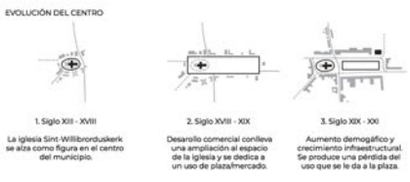

A CENTRE FOR THE CENTRE

Greta Idrogo
Dayra Gissela Toaquiza

Municipio con alrededor de 19mil habitantes.
Se encuentra situado en la provincia de Amberes (Bélgica)

Morfología de edificios: plantas bajas crean bordes claros alrededor del centro. Se crea un frente de fachada que envuelve el conjunto.

Impacto de los diferentes viales en el espacio público.

Se indican en plantas bajas diferentes usos: comercial y restauración. Edificios históricos en esquina que aportan actividad al espacio central.

Se sigue la orientación longitudinal del mercado para crear diferentes campos lineales y se crea una trama a través de una cuadrícula que permite ubicar y conectar los diferentes elementos del proyecto.

El proyecto se centra en el núcleo del pueblo, caracterizado por la intersección de dos vías que cruzan el municipio. El aumento del tráfico rodado ha conllevado a que dicha plaza se vea rodeada de vial dando lugar a un espacio de mercado/plaza sin cohesión con el entorno que la rodea.

Continuidad del nivel del suelo para mejor percepción del centro del pueblo.Se aprovecha el espacio de aparcamiento dedicado al supermercado y se amplía debido a la existencia de espacio sobrante despúes de proyectar el programa. Se declina así la creación del parking subterráneo.

Ambas plazas estan conectadas a través de caminos que rodean el edificio del ayuntamiento. Las plazas de parking frente al centro de reuniones y las plazas del supermercado se pueden unificar para dar lugar a diferentes eventos.

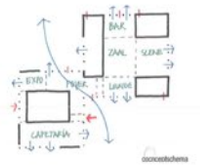
KASTERLEE: centro de reuniones, reconstrucción del centro del pueblo , diseño de una plaza al aire libre y estacionamiento en Kasterlee

La planta del OC se basa en la división entre espacios públicos y espacios de servicio. El objetivo era hacer que las zonas públicas fueran lo más continuas posible.

Un volumen comprende la cafetería y parte del vestíbulo. Estos se desarrollan en torno a un bloque central que consta de tres plantas. En la planta baja se ubican las instalaciones sanitarias, trasteros, guardarropa, etc., mientras que en las plantas superiores se ubican las salas de reuniones y la casa del cuidador.

El segundo volumen se construye principalmente alrededor de la sala de usos múltiples, con el espacio multiusos no en los bordes, sino en el centro ubicando así los servicios (trasteros, palcos, cocina, etc.) en la periferia de la planta. El vestíbulo se extiende sobre las 2 partes del edificio, con extensiones para todas las funciones.

La entrada principal está ubicada en el antepatio, una segunda entrada secundaria con acceso discreto a la casa del cuidador y salas de reuniones está ubicada en el costado (lado norte) del edificio. La cocina docente se sitúa entre el vestíbulo y la sala polivalente y también se abre a la plaza. La cafetería con terraza cubierta suroeste es visible desde el mercado. La sala de usos múltiples, en combinación con los pasillos forma un plano en forma de T que se puede dividir fácilmente y es adecuado para varias funciones.

Diagramas usos según horarios.

Axonometría proyecto final.

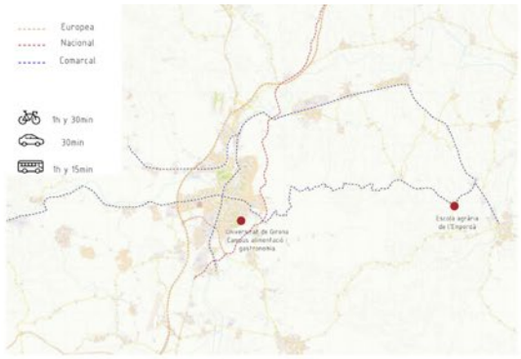
Planta centro de reuniones.

Imágenes centro de reuniones Kasterlee.

ESCOLA AGRÀRIA I ALIMENTÀRIA DE L'EMPORDÀ

Rosa Báez
Marta Blázquez

¿Quienes son?

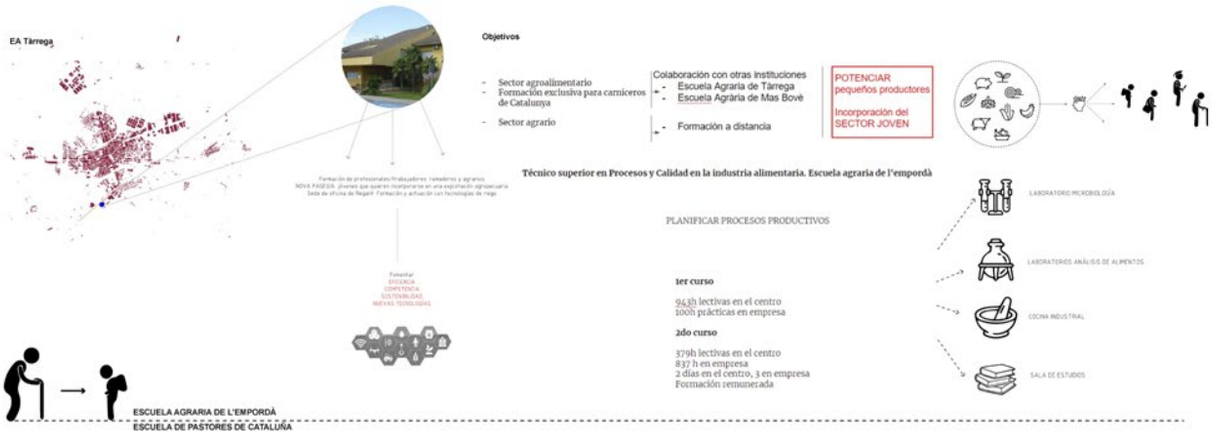
La escuela inició en el sector alimentario en 1999 con el circulo formativo de grado medio de carniceria que posteriormente seria el grado superior de procesos y calidad en industrias.

¿Dónde?

Actualmente único en la provincia de Girona
Se encuentra en el municipio de Monells, Bajo Empordà, en un entorno rural ubicado dentro del Campus alimentario de Girona. Forma parte de las redes de escuela del servicio de Formación Agraria del Departamento de Agricultura, ganderia, Pesca y alimentación.

EA Alfarràs
EA Borges Blanques
EA Gandesa
EA Mas Bové (Constanti)
EA Solsonès (Olius)
EA Vallfogona de Balaguer
EA Pallars
EA Amposta
EA Empordà (Monells)
EA Manresa
EA Pirineu (Bellestar)
EA Tàrrega
EAF Santa Coloma de Farners
Escola de Viticultura i Enologia Mercè Rossell i Domènech

ESCUELA AGRARIA DE L'EMPORDÀ
ESCUELA DE PASTORES DE CATALUÑA

¿Quienes son?

Es un proyecto formativo de pastores y de ganadería que nace en el 2009 que propone un nuevo modelo campesino.

¿Dónde?

Nace en el Pallars sobirà y que se extiende a lo largo de todo el territorio catalán.

Objetivo:

Garantizar el relevo generacional de ganadería extensiva mediante la incorporación de personas a la actividad, la gestión sostenible de fincas y la dinamización del sector haciéndolo viable económicamente.

¿Cómo?

Formación de 6 meses con 4 semanas teóricas dónde se forman a los estudiantes en el ámbito ganadero enfocado de forma agroecológica.

Las semanas teóricas se imparten en la rectoría de Enviny y las prácticas a lo largo del territorio catalán dependiendo del modelo productivo escogido.

Conexiones

Transporte privado:
-Territorio muy extenso
-Lugares incomunicados
-Independencia

Actividades

- Formación
- Acompañamiento
- Bolsa de oportunidades
- Proyectos
- Servicio de administración

Resultados - Salidas

600 solicitudes hasta el 2022 con un total de 217 alumnos hasta el 2021

- Agricultura ecológica
- Ganadería ecológica
- Pastores de montaña
- Asalariados en casas de campesinos

- 6 meses de formación
- Más de 150 fincas
- Más de 120 espacios de prácticas

Proyectos

Interreg POCTEFA PYRPASTUM — Pyrpastum

Erasmus+ — Setting up a Learning Platform for Farmers' Access to

Fireshepherds

Formació contínua. Espais Test

RETHINKING THE RIGHT LOCATION FOR ECUATION

Marlon Guallichico
Eva Solé

UNIVERSITY OF GLOBAL HEALTH EQUALITY (UGHE)

Arquitecto: Proyecto colaborativo
Superficie: 37 Hectareas
Fecha: 2018
Ubicación: Butaro, Rwanda
Capacidad: 1200 estudiantes i profesores
Uso: Medicina general, enfermería, odontología, estudios veterinarios.
Edificios residenciales

1.Entrada y parking
2.Espacio común abierto
3.Espacio cubierto
4.Recepción
5.Área profesores
6.Espacio común cubierto
7.Laboratorio 1 y gimnasio
8.Laboratorio 2
9.Sala conferencias
10.Sala de estudio
11.Aules
12.Residencias

Espacio de comunicaciones | Espacio académico | Espacio de estudio | Espacio común

WATERLOO CITY FARM

Arquitecto: Feilden Fowles
Superficie: 1630 m²
Fecha: 2018
Ubicación: Londres, Inglaterra

Granja urbana en Waterloo, Londres, que ha pasado de ser un solar vacío a una herramienta para la comunidad de la zona, mediante el uso de la naturaleza como recurso terapéutico para aquellos que:

- Tienen dificultades para establecer relaciones con adultos y compañeros.
- Están experimentando baja autoestima o mala salud mental.
- Muestran falta de compromiso en la escuela.

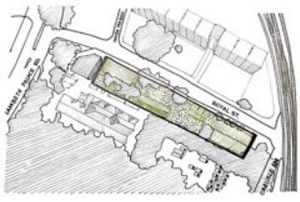
Es un centro con una dinámica original: desde aulas ubicadas dentro de un granero hasta espacios al aire libre destinados a la jardinería, carpintería, cocina y al cuidado de animales.

UBICACIÓN

La granja se encuentra en una parcela alargada, que convive con el edifico del despacho que la creó.

Consta tanto de infraestructuras como de espacio al aire libre, y un "pasillo" central que conecta todos los espacios de forma poco pautada ni autoritária.

La libertad de movimiento dentro de la parcela es prácticamente total, a excepción de las áreas con una función específica, por ejemplo las zonas destinadas al cultivo de hortalizas o los establos.

USOS

Distribución de los usos y las actividades que se realizan en Waterloo City Farm.

MATERIALIDAD

Uso de la madera como elemento principal.
La estructura prefabricada puede desmontarse facilmente y reconfigurarse posteriormente.
las fijaciones son mecánicas, por lo que pueden retirarse sin daños, ni en la madera ni en ellas mismas.

Rodeada de edificios de viviendas y oficinas de grandes dimensiones, la granja supone una ruptura agradable de ese patrón en la zona, tanto a nivel organizativo como visual.

TOPOGRAFIA Y RELACION CON EL ENTORNO

El primer proyecto se sitúa en lo alto de una pequeña montaña, por lo que los volúmenes se distribuyen adaptándose a la topografia.

La ubicación del segundo proyecto no supone un reto a nivel topográfico, aunque sí en lo que a colocación se refiere, ya que la parcela es muy larga y bastante estrecha.

ACCESOS A LAS ACTIVIDADES/PABELLONES/ZONAS

Dentro del primer caso de estudio tenemos un espacio central que conecta todas las áreas de estudio, y una red de caminos /rampas semiparalelos a las curvas de nivel del lugar.

La granja, por el contrario, se organiza a través de un corredor central, y su uso no es simplemente conectar los espacios y las distintas actividades, sino que este acaba siendo una zona más.

MATERIALIDAD

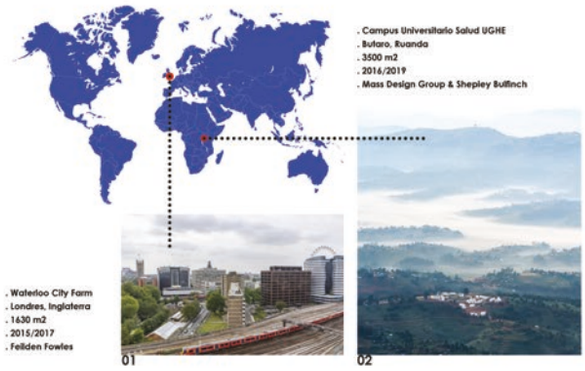
Parte del primer proyecto fué realizado en construcción en seco, y también en obra de fabrica de bloques de hormigón.

El segundo proyecto también alterna materialidades, ya que el granero principal y la zona de los establos y aulas son prefabricados de madera, y el resto es al aire libre.

Ambos proyectos comparten las cubiertas de chapa

RETHINKING THE RIGHT LOCATION FOR ECUATION

Jacobo Munarriz

PROGRAMA Y FORMA

La nueva Waterloo City Farm ocupa una parcela alargada en el centro de la ciudad, y su diversidad tipologica es resuelta de manera sencilla ubicando cada uno de los programas en edificaciones aisladas, pero conectadas entre si mediante los espacios comunes y de relación. En uno de los extremos encontramos la gran estructura de madera porchada que sirve como centro de encuentro para actividades infantiles, asi como un aula cerrada con capacidad para 30 alumnos, servicios y almacenaje. En el otro extremo se encuentra ubicado el estudio de arquitectura de los propios arquitectos del complejo, Feilden Fowles, y una pequeña estructura a modo de "workshop". Este espacio, aunque pegado a fachada, se desvincula de la misma para generar visuales con el propio patio y evitando en la medida de lo posible el entorno mas próximo que carece de interes. En los espacios intermedios y a modo de patio conector de ambos programas, se ubican los huertos urbanos, la zona de animales cubierta, y espacios exteriores de actividades ademas de una cocina al aire libre.

Por su parte, el campus dedicado a ciencias de la salud (medicina, farmacia, veterinaria, odontologia...)de UGHE resuelve el programa propio de docencia ademas de una residencia para los propios estudiantes, mediante una estrategia totalmente diferente. Este en lugar de concentrarse en un mismo punto y cerrarse a su entorno, se disgrega a lo largo del terreno adaptándose a la topografía y relacionándose continuamente con el paisaje y el entorno. La zona dedicada a docencia y espacios asociados a actividades propias del campus entendidas como diurnas, se encuentra concentrada en la cima de la colina, dispuesta en forma de abanico y permitiendo la relación de los espacios visualmente con la naturaleza. La zona de residencia o viviendas destinada a los estudiantes de la universidad, adopta una forma serpenteante, siguiendo las curvas de nivel de la topografía y adaptándose al paisaje de la manera mas amable posible. Una gran cantidad de caminos y senderos, permiten ir descendiendo por la ladera a medida que las diferentes edificaciones van surgiendo, como si de bancales de arroz se tratara.

ARQUITECTURA BIOCLIMATICA Y CONSTRUCCIÓN

En cuanto a su arquitectura y construccion, la "granja" fue diseñada como tal, recordando las estructuras y materiales tradicionales de las mismas. Siendo conscientes de la poca relacion programatica que establece para con el entorno, fue concebido como un proyecto efimero y temporal, es por ello que toda la construccion se ejecuto en seco, pudiendo ser montada y desmontada, y a su vez reciclada, atendiendo a los criterios de arquitectura bioclimatica. Las estructuras son de madera de pino, tanto en la nave principal como en el estudio de arquitectura y la estructura destinada al cobijo de los animales. Las cubiertas fueron ejecutadas en chapa metalica, un poco tambien respondiendo a la dureza del entorno urbano que les precede. Sin embargo, el proyecto es capaz de generar un oasis interior, mediante la apertura de grandes patios en el interior de la parcela repletos de vegetacion y huertos urbanos, favoreciendo la ventilacion y la salubridad de los edificios desde cualquier punto del proyeto.

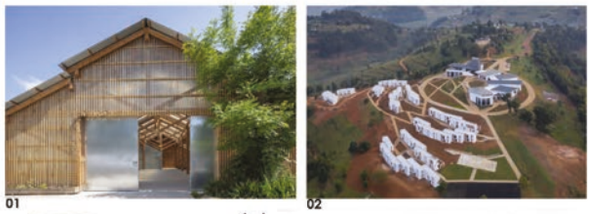
De otra forma, el campus universitario y la residencia, fueron concebidos y ejecutados para abrirse al paisaje y mimetizarse con el mismo. Los materiales utilizados responden a tipologias tradicionales de la zona de Butaro, en este caso la obra de fabrica combinada mediante bloques de hormigon y ladrillo ceramico, aunque revestidos y terminados en un color blanco que resalta en el paisaje, simbolo tambien de la limpieza y pureza propios de los centros sanitarios y de formacion. Los interiores sin embargo quedan vistos, lo que te hace participe siempre del lugar en el que te encuentras y la relacion que se establece con el mismo. La disposicion dispersa y llena de patios, permite la ventilacion cruzada en todos los ambientes, fundamentales en el clima tropical en el que se encuentra. La empresa Mazzeti fue la encargada de desarrollar el proyecto de bioclimatismo y autosuficiencia, ya que el proyecto es capaz de recoger y almacenar el agua de las lluvias para su posterior uso tras tratado, asi como captadores de energia para su propio abstecimiento dentro del campus universitario y la residencia de estudiantes

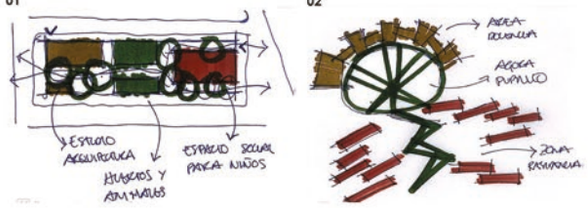
UBICACIÓN Y ENTORNO

Ambos proyectos se caracterizan principalmente por el entorno en el que se ubican, el cual juega un papel fundamental en el desarrollo de los mismos. Como si de un intercambio se tratara, se podria afirmar que invirtieron los programas y los lugares a los que acostumbran esta clase de proyectos.

Waterloo City Farm, es un proyecto que aglutina una arquitectura y un programa mas propio, o asociado a entornos rurales, en una parcela en desuso ubicada al este de la ciudad de Londres. La propuesta adopta una estrategia diferente al posterior, ya que en vez de relacionarse programaticamente y visualmente para con su entorno mas próximo, decide volcarse sobre si misma generando patios y grandes espacios de relación en su interior. De igual manera, su implantación en el entorno es suficientemente sensible como para no resaltar en el mismo, por mucho que ambos no tengan nada en común. La ubicación urbana, permite el acceso a esta clase de programas para los habitantes de la zona, y sobre todo para los niños a los que esta destinado el programa, sin necesidad de desplazarse a entornos rurales de los alrededores de la capital británica.

Por el contrario, el nuevo campus de medicina de la University of Global Health Equity (UGHE), ubicado en la localidad de Butaro, al norte de Rwanda, se inserta en el entorno natural de una forma amable adecuándose al mismo y relacionándose con el. Lo que a priori se entiende como un programa a desarrollar en un entorno urbano (o es a lo que nos tienen acostumbrados los campus universitarios), o bien encerrados en si mismos sin prestar atención a lo que sucede a su alrededor, se modifica por completo para integrarse en el paisaje, la topografía y el entorno. Su ubicación estratégica permite relacionarse directamente con el existente hospital universitario a tan solo 15' caminando.

RESPUESTA SOCIAL Y TRANSVERSALIDAD

El proyecto londinense desempeña un papel fundamental a nivel social. Fue concebido como lugar de reunion y convivencia para la comunidad vecina, asi como la realizacion de diferentes tareas. Pero sobre todas las cosas, para albergar actividades destinadas a niños en riesgo de exclusion social por razones varias. Este lugar permite crear un fuerte vinculo entre los mas pequeños para con la naturaleza y los animales, y asi poder olvidarse por un tiempo de las dificultades que sufren en sus entornos personales. No solo para niños, sino tambien para el resto de la comunidad vecindaria, ya que acoge eventos tales como exposiciones, reuniones de vecindario, noches de jazz y otras muchas actividades. Podria asemejarse al comportamiento que adopta la *Nau Bostik* en el barrio de La Sagrera de Barcelona, desarrollando labores sociales similares.

Por su parte, el campus universitario busca repensar la forma en la que la educacion de grado universitario es entendida, pero sobre todo entender y comprender a quien sera destinada en un futuro. Fuertemente comprometida con el continente africano, y las diferentes problematicas del mismo en razones de salud, la universidad apuesta por integrarse lo maximo posible y hacer a los alumnos partícipes de la realidad que encontraran el dia de mañana cuando les toque desempeñar sus oficios. Lejos queda la idea de estudiar en prestigiosas universidades europeas o americanas, rodeadas de entornos urbanos y con todas las comodidades al alcance, si se pretende erradicar una de las principales causas de mortalidad en el continente, como es la contraccion de enfermedades erradicables. Los alumnos no solo cambiaran el entorno en el que desarrollar sus estudios medicos, sino que aprenderan a pensar y a ser criticos para con la sociedad y sus problemas, pues de esta forma se lograran los profesionales mejor preparados para con el futuro que les depara. Se pretende dar un mensaje claro, la sanidad debe ser de calidad y estar al alcance de todas las personas, independientemente del entorno rural en el que se ubiquen.

COMUNITAT ENERGÈTICA

Raúl Méndez
Lluis Ladária

Tradicionalment, el sistema elèctric s'ha basat en la generació centralitzada (GC), en el qual el subministrament elèctric prové de plantes generadores d'energia a gran escala ubicades lluny dels consumidors. Aquestes centrals solen ser plantes d'energia convencional que produeixen energia elèctrica a partir de carbó, petroli o gas natural. Les xarxes de transmissió d'alta tensió són les encarregades de transportar, unidireccionalment, l'electricitat produïda des dels generadors cap a les càrregues, o consumidors.

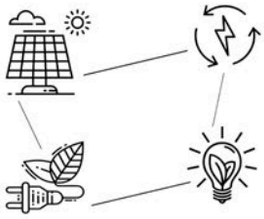

TRANSICIÓ ENERGÈTICA

La necessitat:

Les comarques rurals han estat els territoris més perjudicats pel model energètic que ha caracteritzat Catalunya fins a l'actualitat, esdevenint grans centres productors d'energia, amb el cost ambiental i estètic que això suposa, però sense que la riquesa generada hagi repercutit al territori. Fins i tot amb la producció d'energia renovable, a través de centrals eòliques o solars, s'ha demostrat que el model seguit sent injust territorialment i social.

En un moment d'emergència climàtica com l'actual, l'aposta per les energies netes i renovables s'ha intensificat Les comarques rurals es veuen amenaçades per un allau de projectes i macrocentrals impulsats per grans empreses de capital privatque responen més a les dinàmiques especulatives, i de substitució urgent dels combustibles fòssils, que no pas a un qüestionament del model de producció i consum d'energia. Tampoc no es tenen en compte les repercussions que pot tindre l'ocupació del sòl agrícola ni les seves conseqüències socioeconòmiques, culturals, ambientals i paisatgístiques.

L'alternativa:

La sobirania energètica és un model que pretén desmercantilitzar la generació, el consum i l'emmagatzematge d'energia, aconseguint que els pobles i comarques construeixin models energètics renovables, democràtics, sostenibles, descentralitzats i arrelats al territori.

Les comunitats energètiques locals són cooperatives que situen la gestió de l'energia en mans de cada poble , creant una comunitat d'autoconsum ,que per una part genera energia renovable (fotovoltaica, eòlica, hidràulica, biomassa, etc.) i per l'altra la consumeix, fent partícips a la població i tancant el cercle.

Qui ens pot ajudar:

SOM Energia

Agència Comarcal de l'Energia de la Conca de Barberà: ens públic que ajuda als municipis de la Conca de Barberà a estalviar energia i planificar la transició energètica.

Emelcat: cooperativa que assessora en la transició energètica i desenvolupa sistemes d'energia per a comunitats.

Associació de municipis i entitats per l'energia pública: Aliança contra la Pobresa Energètica i 50 municipis per municipalitzar les xarxes de distribució, lluitar contra la pobresa energètica, generar energia distribuïda i assegurar la transició energètica justa i sobirania energètica. Entre aquests municipis es troba Senan.

Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA): Xarxa de Grups d'Acció Local catalans (Programa Leader) que promou l'ús d'energies renovables, l'autoconsum i la transició energètica als territoris rurals.

Som Energia és una cooperativa de consum d'energia verda sense ànim de lucre. Les principals activitats són la comercialització i producció d'energia d'origen renovable. Compromesos a impulsar un canvi del model energètic actual per aconseguir un model 100% renovable.

Producció: Produeixen energia elèctrica en instal·lacions de generació a partir de fonts renovables (sol, vent, biogàs, biomassa, etc.) finançades amb aportacions econòmiques voluntàries dels socis

Transport i Distribució: La xarxa de transport (alta tensió, propietat de REE) i la xarxa de distribució (baixa tensió, propietat de les companyies distribuidores) formen part del mercat elèctric regulat en el qual la cooperativa no actua.

Comercialització d'electricitat verda: Gestionen, compren i facturen l'electricitat que consumeixen els socis i sòcies que hagin volgut contractar a SomEnergia com a comercialitzadora d'electricitat verda, segons els certificats de garantia d'origen (CNMC). Particulars i empreses poden contractar la llum sense necessitat de canvis tècnics en la instal·lació.

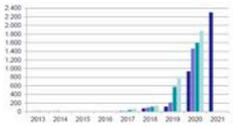
EXPERIÈNCIES REFERENTS

RUPIÀ

"Ara, fem un nou salt per promoure polítiques energètiques que permeten, per primera vegada, posar els ciutadans al centre de l'esquema energètic. Els ciutadans deixen de ser actors passius, que només paguen la factura, i passen a ser actors actius (productors, consumidors i gestors)"

La desaparició de l'impost al sol, un impuls (2018)

Evolució del nombre d'instal·lacions d'autoconsum fotovoltaic a Catalunya

SENAN

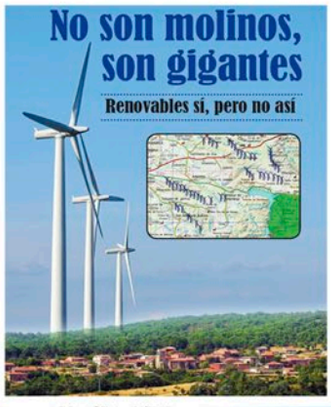
"Cap a l'any 2003 es va instal·lar la primera pèrgola fotovoltaica a Senan. Va ser una iniciativa per reivindicar un tipus d'energia alternativa als molins de vent, ja que en aquella època se n'estaven construint molts a la comarca i hi havia una oposició important"

"Totes les instal·lacions municipals quedaran cobertes per l'equipament energètic que s'està preparant en aquests moments. Tindrem l'autosuficiència energètica abans d'acabar l'any"

"Hem de fer servir les teulades, els equipaments municipals, parcel·les de sòl industrial, aeroports, edificis públics... El sòl agrícola és l'últim recurs que hauriem de tocar per ubicar-hi plaques fotovoltaiques"

"A principis de l'any vinent serem sobirans energèticament i, per un costat, tindrem un estalvi anual d'uns 25.000 euros i, per l'altre, obtindrem beneficis per la venda de l'excedent"

"La gent ha de notar que viure en un poble afavoreix la seva butxaca, que li surt a compte. És imperatiu per lluitar contra el despoblament"

PAM PAM

Paula Campillo
Junyu Du

Pam a Pam és un projecte obert a l'activisme econòmic arreu de Catalunya. "Les xinxetes", activistes del projecte, reben formació sobre economia social i solidària i col·laboren entrevistant iniciatives i afegint-les al mapa.

És una eina col·lectiva que mostra totes les economies solidaris al servei de les persones a Catalunya, visibilitzant les alternatives a la ciutadania.

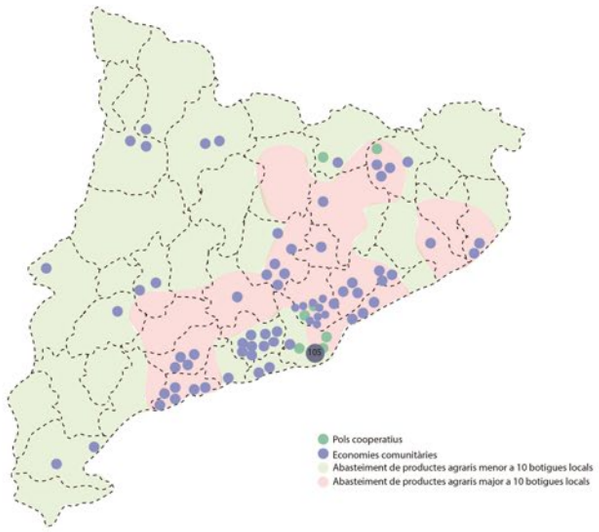
Pam a Pam va néixer al 2013 per totes les persones que volien consumir de forma més responsable i viure d'una manera més coherent amb els seus valors. Davant l'èxit de la proposta, el 2014 es comença a treballar conjuntament amb la XES per ampliar l'abast de Pam a Pam a tota Catalunya i a tots els sectors econòmics.

En el mapa es poden trobar iniciatives de 15 sectors econòmics. Totes elles han estat entrevistades en profunditat seguint un qüestionari que conté 15 criteris amb els que avaluen l'economia social i solidària.

Pam Pam es un èxit gràcies a l'activa participació dels seus integrants. Hi ha varies maneres de colaborar per garantir la seva funcionalitat. Per exemple, pots fer-te "xinxeta", contribuir com a programadora per millorar el codi o donar a coneixer alternatives de consum responsable al teu barri.

IMPULSAT PER:

Amb el suport de:

CRITERIS:

- **DEMOCRÀCIA INTERNA** — participació activa i igualitària de totes els persones membres
- **DESENVOLUPAMENT PERSONAL** — conciliar la vida personal amb la feina
- **PERSPECTIVA FEMINISTA** — promoure la participació, l'apoderament i el protagonisme de les dones.
- **CONDICIONS DE TREBALL** — contractes estables, jornades laborals coherents amb el volum de tasques
- **PROVEÏDORES** — proximitat, respecte als drets laborals, no presència d'intermediaris en els proveïdors
- **INTERCOOPERACIÓ** — circuit econòmic i de satisfacció de necessitats on tots els àmbits
- **ARRELAMENT TERRITORIAL** — adequació de les iniciatives a les realitats dels territoris
- **LLICÈNCIES LLIURES** — elaboració o ús de continguts sota llicències lliures i obertes.
- **TRANSPARÈNCIA** — procedència i procés de producció dels productes
- **GESTIÓ FINANCERA** — finances ètiques
- **COHESIÓ SOCIAL** — finances ètiques
- **TRANSFORMACIÓ SOCIAL** — consciència anticapitalista
- **SOSTENIBILITAT AMBIENTAL** — minimitzar l'impacte ecològic que genera la seva activitat econòmica
- **GESTIÓ DE RESIDUS** — ser conscient de la capacitat dels ecosistemes de regenerar i absorbir els recursos i residus que generen
- **CONSUM ENERGÈTIC** — reducció del consum energètic en la seva activitat, ús d'energies renovables

FASES:

ALGUNES INICIATIVES:

Formacions en ESS

Formació per a noves activistes de Pam a Pam

- Lloc: ECOs, Carrer Casp, 43 baixos de Barcelona
- Data: 16/05/2023
- Hora d'inici: 18h
- Hora de finalització: 20h
- Adreçat a: Públic general

Si t'agradaria implicar-te en el món de l'economia social i solidària, conèixer-ne iniciatives i trobar-te amb altres activistes de la teva zona segurament t'agradarà ser xinxeta. Aquesta formació explica què és el projecte de Pam a Pam i com és a la tasca de les xinxetes, fer créixer el mapa!

Inscriu-te

DOBEL-SPATZ

Alejandro Salcedo
Santiago Peinado

El municipio de Zwiefalten (Alemania) está tratando de evitar la emigración de los jóvenes, y ha estado apoyando y promoviendo el trabajo juvenil durante mucho tiempo. El foro de jóvenes de Zwiefalter ha desarrollado ideas para crear un lugar de encuentro atractivo y **accesible** para todas las edades y **personas con limitaciones físicas y psíquicas**. Se ha buscado un local en la calle "Dobeltal", cerca de las instalaciones deportivas, y se han establecido especificaciones de uso, como una sala juvenil, áreas de juegos para niños y una zona de fitness accesible para todos. El área central estará abierta para diversas actividades y eventos, manteniendo a los diferentes grupos de edad separados pero unidos en la interacción social en el "Spatz". El diseño del lugar incluirá **materiales sostenibles** y una referencia temática a Zwiefalten y su paisaje.

Ortofoto

Vías principales para peatones y caminos secundarios

Zona verde y vivienda

Proyecto

Un lugar para todos

Es un proyecto que a inicios de 2016 los jóvenes de la comunidad fueron participando y diseñando, con un presupuesto de 90.000 € diseñaron el parque, la licencia la obtuvieron en 2017 y posteriormente la inauguración se realizo en 2018, incluso en la construcción de algunos juegos participaron los jóvenes del municipio.

Juego, Aventura, Lugar de Encuentro

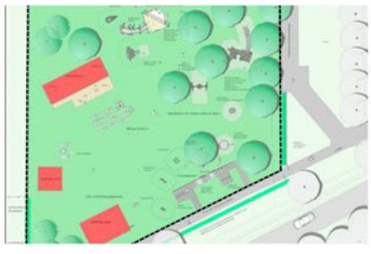

Emplazamiento

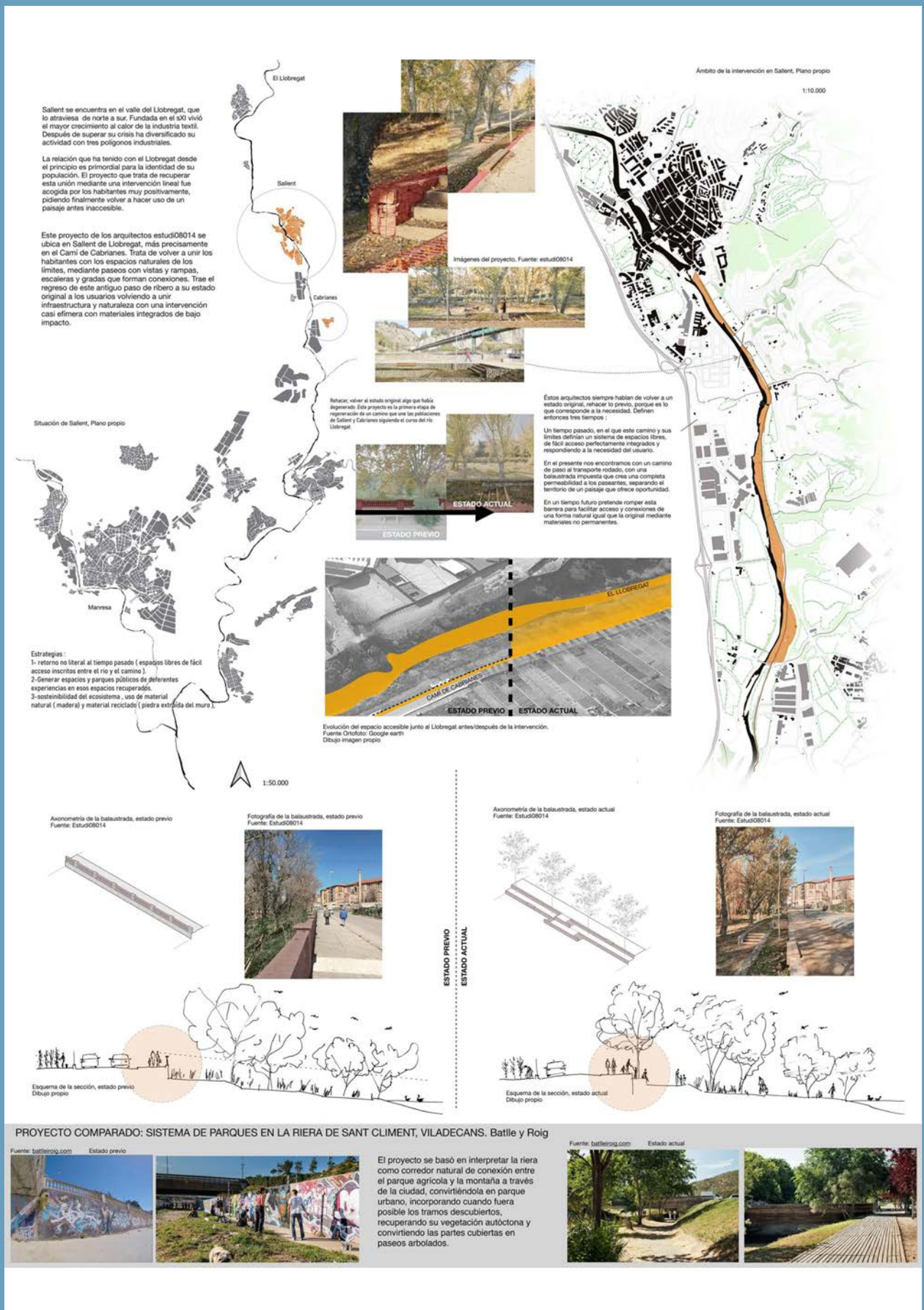

DOBEL-SPATZ

Estos proyectos tienen efectos muy positivos en las áreas de servicios básicos, hacen que la comunidad del pueblo sea más atractiva y animada y promueven la oferta cultural. Creará un área de reunión para toda la población y grupos de edad, así como para personas con discapacidad, para apoyar la unión comunitaria en el pueblo.

REGENERACIÓ PAISATGÍSTICA DEL CAMÍ DE CABRIANES

Youseff Sordo
Outhmane Laghcha

MANSILLA MAYOR

Iker Mericaechevarria

Planta representativa de la plaça

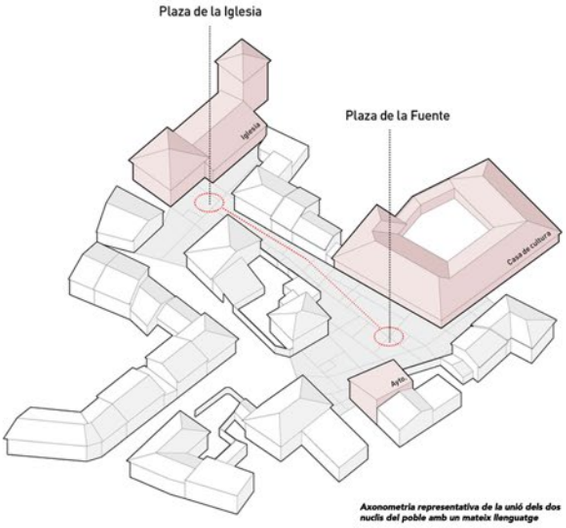
Inspiració textura paviment

Vista superior de la plaça

Mansilla Mayor és un poble de 330 habitants situat a la província de León. La remodelació de la seva plaça major va sortir a concurs públic l'any 2018, i els arquitectes Iñigo Ocamica i Iñigo Tudanca van guanyar el concurs amb una austera proposta que s'ajustava perfectament al baix pressupost que tenien: concretament 150.000 €.

La decisió estratègica del projecte va ser ampliar l'abast de la intervenció inicial, que únicament es centrava a la plaça de la font, fins a incloure també l'àmbit de la plaça de l'església, i establir un llenguatge que els unifiqués com a seqüència d'espais urbans. D'aquesta forma aconseguien cohesionar el conjunt i donar-li un caràcter concret al cor del poble de Mansilla Mayor.

Axonometria representativa de la unió dels dos nuclis del poble amb un mateix llenguatge

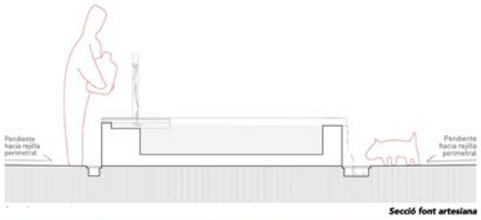
Vista de la font artesiana

El recurs que van utilitzar perquè els dos llocs s'entenguessin com un conjunt va ser convertir tot el paviment en un tipus de catifa que pacifica per complet els espais eliminant els canvis d'alçades entre vorera i calçada que diferenciaven la zona de vianants de la de vehicles. El dibuix que genera el paviment tracta de traslladar el llenguatge tessel·lat propi dels camps de conreu que envolten el poble al centre del poble per així generar aquesta seqüència urbana única que fa que els dos pols principals del lloc (la plaça de la font i la plaça de l'església) siguin una identitat amb unitat pròpia.

Dins d'aquest marc es disposen els elements necessaris per a configurar aquest espai. En primer lloc, la font artesiana, que és l'element central i identitari del poble, ja que recupera una tradició perduda típica de la zona: el moment on la gent del poble es reuneix al voltant de la font per omplir els recipients d'aigua i compartir uns minuts de conversa. En segon lloc, es col·loquen arbres natius de la zona, que són els encarregats de generar ombra, protegir del vent i configurar encara més l'espai urbà embolcallant-lo. Per últim, es col·loca mobiliari urbà que funciona com a espai de reunió i domestica l'espai urbà. A més, els arquitectes van prendre la decisió de posar també bancs mòbils a la plaça per a que la gent pogués situar-se en el punt més adient depenent del moment del dia. Al principi, es pensava que això podria causar problemes de robatoris, però no ha sigut així, ja que els habitants del poble tenen respecte pel lloc i el senten com una part més de casa seva.

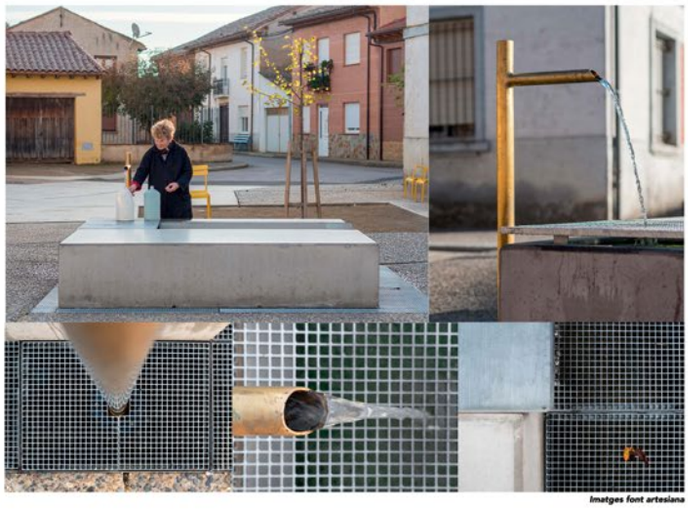
Vista mobiliari

Secció font artesiana

Vista del futur creixement de la vegetació

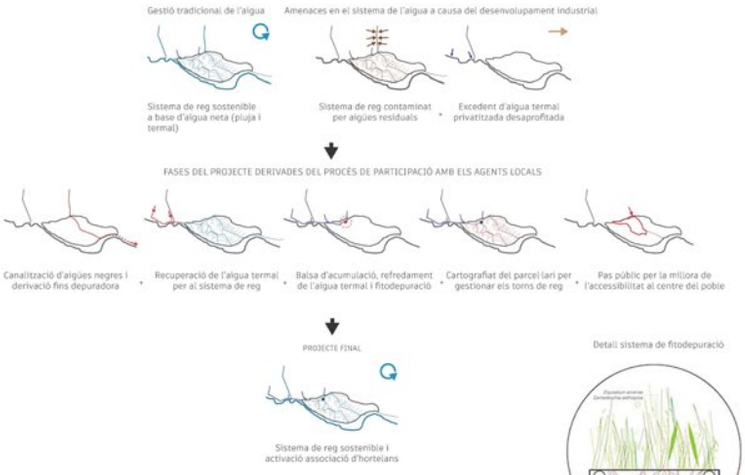

Imatges font artesiana

SISTEMA DE REG A LES HORTES TERMALS

Marta Laguna
Susana Cuenca

PROCÉS DE RECUPERACIÓ DE LES HORTES

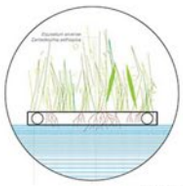
PROCÉS DE RECUPERACIÓ DE LES HORTES

El projectes es situa en un zona de regadiu de 3,7 hectàrees prop de Caldes de Montbui, una ciutat balneària romana prop de Barcelona.

La zona ha patit una degradació ambiental a causa de la contaminació del rierol local i la mala accessibilitat. El sistema de reg es basava històricament en l'aigua termal dels banys i l'aigua de pluja de la riera local. Tanmateix, el creixement del nucli urbà ha provocat que la riera estigui coberta i contaminada, donant lloc a un clavegueram a l'aire lliure. La manca d'aigua neta ha donat lloc a la reivindicació de l'aigua termal com a bé públic.

El projecte pretén proporcionar més aigua neta per al reg, canalitzar el cabal d'aigües negres i millorar l'accessibilitat a la zona. El projecte es divideix en dues fases: gestió sostenible del sistema de reg i construcció d'una passarel·la per a vianants per millorar l'accessibilitat. La comunitat d'agricultors participa en el projecte per garantir el manteniment de la gestió tradicional de l'aigua. El projecte utilitza mesures de baix cost i ha comptat amb el suport d'un pla d'ocupació municipal.

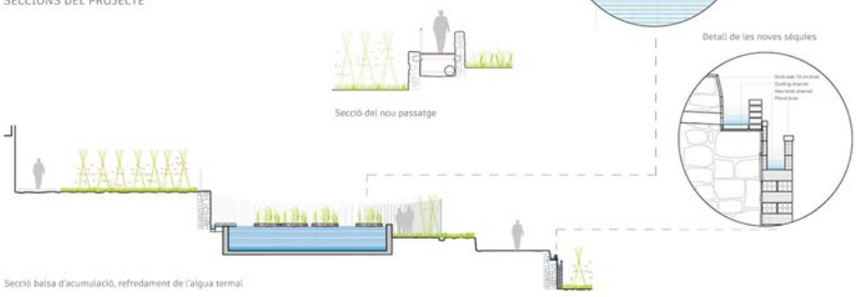
Detall sistema de fitodepuració

RELACIÓ DELS FLUXES D'AIGUA

SECCIONS DEL PROJECTE

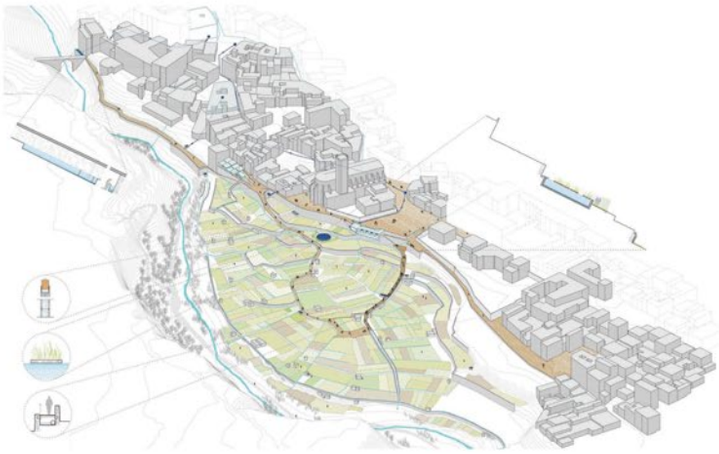
PLANTA GENERAL

Nova bassa d'acumulació i refredament de l'aigua termal i disposició d' una barrera natural de salzes

AXONOMETRIA GENERAL

Vista general dels horts i la nova bassa

Nova passarel·la per millorar l'accés a la zona permetent que les hortes esdevinguin un espai públic obert

VESTRE FJORD PARK / ADEPT

Arnau Espona
Martí Fullana

UBICACIÓ AALBORG, DINAMARCA
ANY 2007
ESTUDI ADEPT

Els **FIORDS** són formacions geogràfiques típiques dels països escandinaus que consisteixen en **entrades costeres i estretes del mar** formades per innundacions de valls tallades principalment per l'acció dels glaciars. Generen uns paisatges molt característics i diversos al llarg de la seva extensió i han set històricament transitats per vaixells, ja que permeten arribar per via marítima fins a zones entrades dins del país.

El **LIMFJORD** és actualment un **estret** de Dinamarca que separa l'illa de Vendyssel-Thy de la resta de la península de Jutlàndia. Té el seu origen geològic en un fiord, raó del seu nom fins a dia d'avui, i també motiu destacat per entendre la seva diversitat morfològica i tipològica d'espais i entorns naturals; presenta una forma irregular amb nombroses badies, passatges estrets i illes. Té el port principal a la ciutat d'Aalborg.

AALBORG, és la quarta ciutat de Dinamarca en habitants (uns 200.000) i els últims anys està passant per un intens procés de transformació: d'una ciutat eminentment industrial a una que vol ser centre cultural i científic. També en l'àmbit arquitectònic és una ciutat que ha agafat rellevància internacional des del maig del 1994, quan va ser la seu de la primera ***Conferència Europea sobre Ciutats Sostenibles***, de la qual va sortir la 'Carta d'Aalborg, i des de llavors s'ha convertit en puntera (amb projectes com l'Utzon Centre, la Casa de la Música o la Cloud City, un enorme projecte en desenvolupament per BIG, entre d'altres).

És una ciutat que s'ha relacionat històricament i fins a dia d'avui intensament amb l'aigua, on també resideix el gran potencial del **VESTRE FJORD PARK**. L'aigua i la vegetació, les aus, els peixos, les badies, platges i tot l'ecosistema que genera el Limfjord són el que empenyy al projecte a créixer bàsicament sobre el punt de partida d'**enriquir, qualificar i intensificar totes les activitats que es poden desprendre d'un tram de camí** o les afores de la ciutat que queda envoltat d'aigua, amb l'estret a una banda i un estany artificial a l'altra; fomentar el contacte directe amb el fiord establint una **millor accessibilitat des de la terra fins al mar**, reforçar la història del paisatge amb una estructura d'edificació multifuncional que emmarca **les múltiples activitats potencials sobre i al costat de l'aigua** generant, a la vegada que recorreguts, espais mirador.

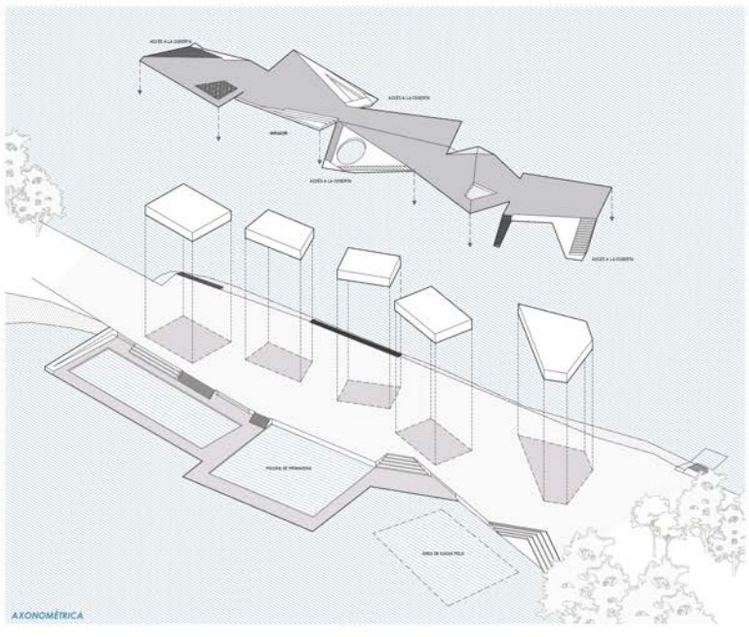
Es distribueix una **successió de volums** (amb programes lligats a l'esport i el lleure). A sobre aquests volums s'hi construeix una **coberta transitable** que genera diversos espais que serveixen a aquestes activitats (grades encarades al fjord, zones de joc...).

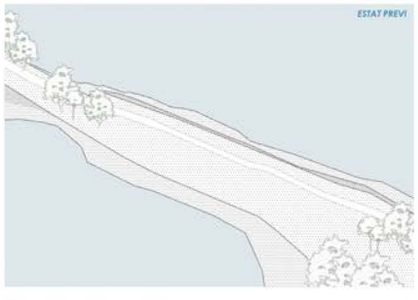

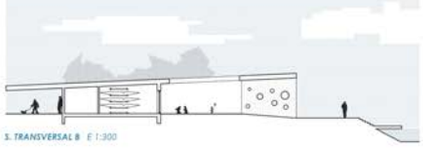

La col·locació determina un projecte que habita aquest tros estret de terra treballant la secció longitudinal i la transversal intensament però de diferent manera. La secció longitudinal defineix aquesta coberta transitable que **aixeca el camí preexistent** per ficar-hi a sota els diferents programes. De la mateixa manera, la secció transversal determina els espais intersticials entre els volums amb programa encaixats sota la coberta que permeten la **treqüent connexió coberta entre els dos àmbits aquàtics**.

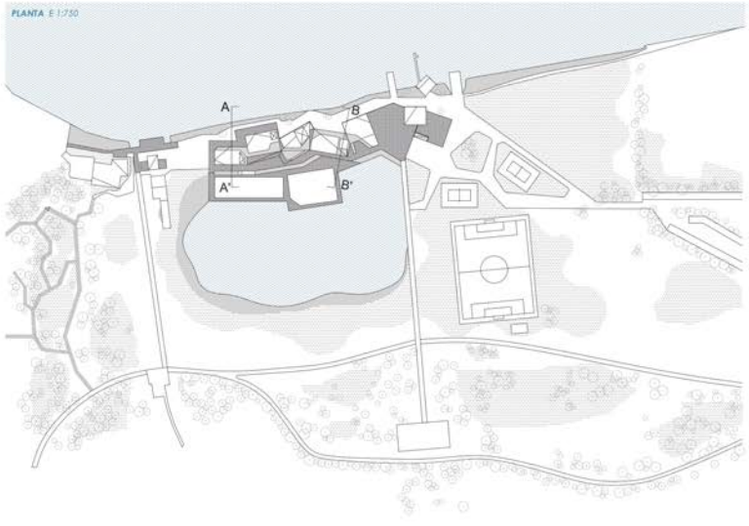
L'essència del projecte també passa per les múltiples maneres d'entrar en contacte amb l'aigua per tal de gaudir-la tant des del contacte directe com des de l'acompanyament indirecte: passeig paral·lel, piscines naturals, piscines artificials, passarel·les o salts i trampolins...

S. TRANSVERSAL A E 1:300

S. TRANSVERSAL B E 1:300

PLACE AU CHANGEMENT

Anna Collado
Xavier Rodríguez

El projecte "Place au Changement" a Saint-Étienne és un exemple de com l'arquitectura i l'urbanisme poden ser utilitzats per a transformar i revitalitzar un barri degradat. Aquesta iniciativa va ser impulsada pel govern local de Saint-Étienne i va ser desenvolupada per l'estudi d'arquitectura Parc Architectes. El projecte va consistir en la renovació i millora de la plaça Carnot, una àrea urbana en desús i abandonada de 670 m², situada a la intersecció dels carrers Rue Ferdinand i Rue Cugnot. El lloc era antigament un erm. Els objectius del projecte eren doble: d'una banda, volia revitalitzar la zona, convertint-la en un espai públic vibrant i dinàmic; i per un altre, volia fomentar la participació ciutadana i la implicació dels residents del barri en el desenvolupament del projecte.

Per a aconseguir aquests objectius, els arquitectes van realitzar una intervenció urbanística integral que va incloure la remodelació de la plaça i la seva connexió amb el barri adjacent, la creació d'espais verds i la millora dels serveis públics. També es va parar esment a l'accessibilitat dels espais públics per a persones amb discapacitats i es van incorporar elements d'energia renovable per a la il·luminació i calor dels edificis pròxims. Donant resposta als canvis urbanístics en curs al barri, el projecte simula un primer pas del procés en què es dissenya i construeix un edifici.

El projecte es va plantejar per ser desenvolupat en un procés participatiu el juliol de 2011, amb els residents del barri per a involucrar-los en la definició del projecte i en el disseny de la nova plaça. A través de tallers participatius, es van identificar les necessitats i inquietuds dels residents, i es van proposar diverses solucions per a la nova plaça. Algunes de les intervencions que van esdevenir van ser:

- Taller de carpinteria per a construir el mobiliari urbà.
- Taller de disseny gràfic per a donar vida als habitatges imaginaris i a l'entorn.
- Taller de paisatgisme i jardineria per a establir l'espai verd i el jardí compartit al mig del recinte.

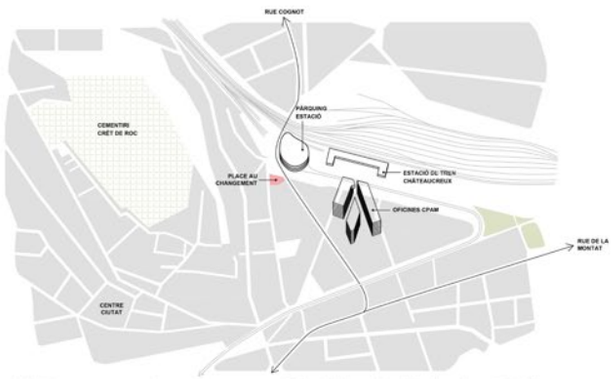

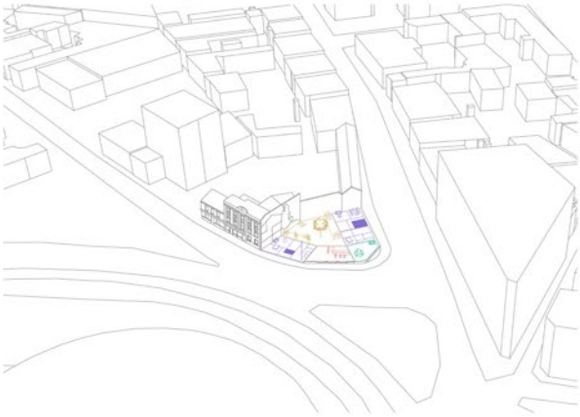

El resultat del projecte va ser una plaça Carnot totalment renovada i transformada, amb una gran varietat d'espais públics per als ciutadans, incloent-hi zones verdes, àrees de jocs per a nens, zones d'esplai per als joves i espais per als adults. Aquesta intervenció urbanística va contribuir a la millora de la qualitat de vida dels residents del barri, així com a la reactivació de l'activitat comercial i social de la zona. Durant un període de 2 anys (2011-2013) el lloc és va mantenir com un espai ben cuidat i mantingut pels habitants locals, es va instal·lar un dipòsit d'aigua per a l'ús dels visitants i es van anar organitzant esdeveniments periòdics. Així es va convertir en un element important del barri, un lloc d'identificació per als veïns que l'apreciien com un espai comú i propi.

Una vegada va acabar el seu període de funcionalitat es va optar per convertir-lo en un aparcament públic el 2017, deixant abandonat els elements urbans que encara quedaven del projecte. A partir del 2019 es va procedir a la neteja del solar i l'enderroc de diversos edificis del voltant per preparar l'emplaçament per a la futura construcció d'habitatges.

"Activar una ubicació implica activar la població"

PLACE DU GÉANT

PROJECTE DE CARÀCTER SEMBLANT

LentSpace - Plaça a Nova York

GENERATING CHARACTER AND IDENTITY

Patricio Casanova
Javier Marcos

Este proyecto esta situado al suroeste del municipio de Nogales, una ciudad en la frontera entre México y Estados Unidos. La ciudad, en el estado de Sonora, es conocida por ser paso fronterizo entre los dos paises y con ello combaten diversos retos. La pobreza, el narcotráfico y crímen organizado la convierten en una región con cierta precariedad. La falta de servicios básicos y recursos no ayudan tampoco a frenar el problema de la creciente imigración.

Esta no es la única cara de la ciudad, también tiene mucha cultura y una identidad de comunidad fuerte uniendo tradiciones americanas y mejicanas. Para potenciar aún más esta aspecto positiva y combatir los negativos, apareció el proyecto del análisis. Un área de descanso rodeando el represo de la ciudad con paseos, parques infantiles y un polideportivo abierto con canchas exteriores.

En el planteamiento del proyecto se tuvieron en cuenta las crecidas de agua y terreno pantanoso a través de gaviones rellenos de piedra de la zona, junto con el diseño del espacio necesario se dejan fluir los escurrimientos de la sierra. Todos el resto de espacios están diseñados para inundarse anualmente y volver a servir sus programas alternativos cuando el nivel del agua disminuye. Un paso de puente atraviesa el caudal para garantizar la movilidad, incluso durante la temporada de lluvias. El espacio cubierto multiusos será un hito y elemento de identidad para la comunidad.

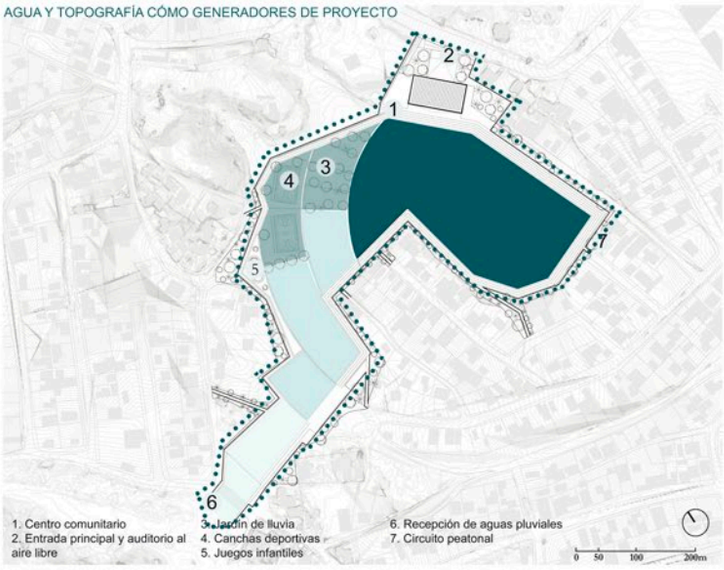

ESTADO PREVIO A LA REALIZACIÓN DEL PROYECTO

ESTADO CON EL PROYECTO EJECUTADO

AGUA Y TOPOGRAFÍA CÓMO GENERADORES DE PROYECTO

1. Centro comunitario
2. Entrada principal y auditorio al aire libre
3. Jardín de lluvia
4. Canchas deportivas
5. Juegos infantiles
6. Recepción de aguas pluviales
7. Circuito peatonal

ESTRATEGIAS PROYECTUALES PARA SOLUCIONAR LA PROBLEMÁTICAS DE LAS INUNDACIONES:

1-Contención de los bordes de agua y consolidación de la cortina del represo.
2-Definición y diseño del espacio para dejar correrl el escurrimiento de agua proviniente de la sierra.
3-Determinación de espacios específicos para recibir las inundaciones en época de lluvias y funcionar como lugares de deporte y esparcimiento derante las secas.
4-Creación de un circuito perimetral y un puente para facilitar la movilidad y la evacuación de los habitantes en caso de necesidad.
5-Diseño de un espacio cubierto que será un hito de identidad para los habitantes del lugar.

CAMBIO DE LAS DIFERENTES SECCIONES QUE PRESENTA EL PROYECTO

ESTADO PREVIO A LA INTERVENCIÓN

SECCIONES DE PROYECTO

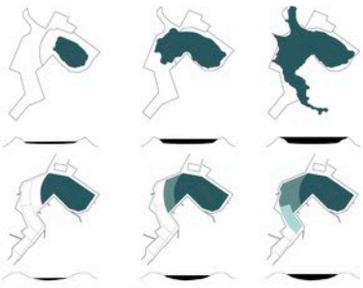
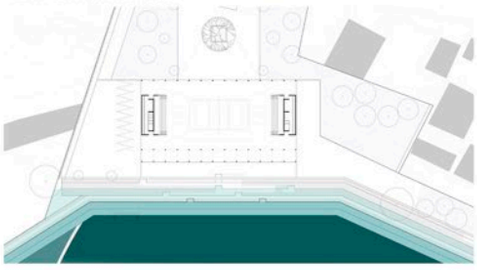

DIAGRAMA DE CRECIDAS

EL GAVIÓN ES EL ELEMENTO REGULADOR DE LAS INUNDACIONES

PLANTA ESPACIO MULTIUSOS

Los defectos más notables y por los cuales el proyecto recibio quejas fueron varios. Los vecinos argumentaron que se encontraba demasiado descentralizado para poder servir a toda la ciudadanía. Detalles a menor escala como los tamaños de los caminos, evidentemente estrechos o la escala del programa no apta para albergar demasiadas instalaciones también son notables.

A nivel urbanistico se puede entender como una buena actuación que tiene en cuenta el entorno existente y puede convertirse en patrimonio con el tiempo. Aporta un nuevo servicio que ayuda a la comunidad y añade un nuevo espacio público de calidad. En cuanto a vivienda podría llegar a influir si la ciudad creciese por la ladera que lo limita y en mejorar la pobre infraestructura para llegar que actualmente hay.

COWCAT

Michaela Irová
Jonáš Staníček

COWOCAT RURAL

_definición y concepto del proyecto

El proyecto COWOCAT es una nueva oportunidad del mundo laboral que propone varios lugares de co-working en pueblos menores para frenar la marcha de las personas jóvenes, mejorar la situación local de los pueblos y reducir el despoblamiento de las zonas rurales. Con una red que atraiga a los interesados profesionales del lugar pero también se abre a trabajadores que vienen a la zona para pasar las vacaciones. Es un proyecto de cooperación LEADER dirigido por El Consorcio Intercomarcal de Iniciativas Socioeconómicas (CIS) en el que participan actualmente 10 grupos de acción local de Cataluña.

También con relación ale covid19 que nos ha mostrado nuevas formas de trabajar - homeoffice, meetings online etc. es claro que el co-working puede ser una forma de trabajo muy efectiva e interesante dónde los participantes pueden compartir ideas, colaborar en proyectos tanto físico como virtual. Sin tener la necesidad de ir siempre a la ciudad puede ahorrar tiempo y reducir el impacto ecológico negativo pero también aprovechar otros beneñts del entorno rural como por ejemplo la calidad del aire y mejorar la salud tanto física que mental. De forma indirecto pueden los espacios de co-working también provocar una actuación económica del territorio.

El proyecto une y ofrece lugares de diferentes tipos y característica. Aparecen coworkings en el Pirineo y en Girona, en la llanura de Lleida, en el Camp de Tarragona, en la Catalufa Central y en las Terres de l'Ebre. Son públicos y privados, pequeños y grandes, ubicados en capitales de comarca o en pueblecitos tranquilos y discretos. En la lista hay en total 60 lugares de coworking - entre ellos 18 son de tipo „Espacios Amigos" que son lugares de co-working urbanos de las ciuades más grandes y 42 lugares ubicados en las zonas rurales. Además existe un „rural pass" y ofrecen una serie de eventos relacionados con la vida rural „rural and go" y un festivo temporal llamado „rural fest".

_objetivos principiales del proyecto

DIFUNDIR
el coworking como una nueva forma de trabajar a través de las TIC en el entorno rural

FOMENTAR
los hábitos del teletrabajo y el coworking entre los emprendedores de los territorios rurales

SENSIBILIZAR
y crear sinergias con otros territorios rurales en la difusión del coworking

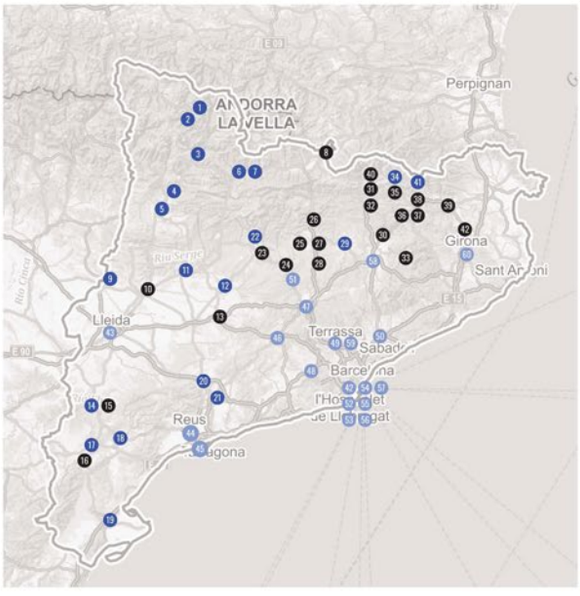
ATRAER
talento y fijar población en el entorno rural

COLABORAR
con otros profesionales

COMPARTIR
tus ideas y proyectos

DISFRUTAR
del entorno rural y contribuye a crear economía y empleo

_red de los espacios co-working

RURAL AND GO

Otro tipo de evento del proyecto es "rural and go" que son escapadas que combinan el aprendizaje de la cultura, el entorno rural y el crecimiento personal y profesional - workshops. Estas actividades están dirigidas a emprendedores, freelance, profesionales autónomos y personas que tienen un pequeño gran proyecto empresarial, que desean desconectar del día a día, que desean conectar con otros profesionales o que quieren motivarse y crecer personal y profesionalmente en un entorno inspirador y relajado.

ANFITRIONES | COWORKINGS | ENTORNOS RURALES | PARTICIPACIÓN LOCAL

RURAL PASS

En la lista hay en total actualmente 60 lugares de co-working - entré estos 18 son de tipo "Espacio Amigos" que son lUgares de coworking urbanos y 42 son lugares ubicados en zonas rurales. Además existen un "rural pass" que te permite trabajar 3 días al trimestre en otro espacio rural o en otro espacio urbano si eres miembro de la red Cowocat_Rural.

_Espacios Amigos (urbanos)

43 Lleidacowork	49 Industrial 43 - Sant Pere	55 CRIC Poble Sec
44 Espai Factoria	50 Can Joan Coworking	56 CRIC Eixample
45 La Caravana Coworking	51 Coworking Vic	57 Alpha Espai
46 Espais del Roc	52 Comuniework	58 EIX EMPRESARIAL
47 Co-Jorba - espai de coworking	53 Coworkidea	59 Industrial 43 - Gran Casino
48 La Calidenca Coworking & Cocreating	54 Kubik	60 Cowork Rambla Catalunya

COWORKFEST

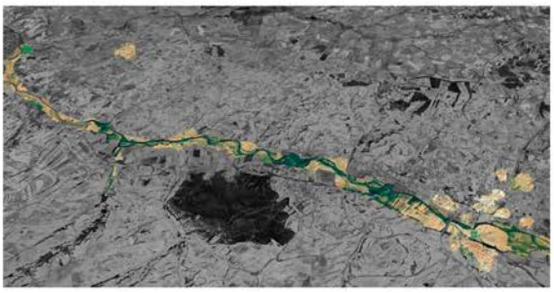
Cowork fest es una ampliación del proyecto que une 20 de los lugares de co-working en un evento temporal. Durante uan semana ofrecen en estos lugares más que 50 actividades. Lecturas, días de puertas abiertas, workshops, paneles de debate, clases de yoga, mindfulness, meditación etc. Hay varies temas relacionados con los proyectos de coworking, la vida rural pero también del cambio climático, ecología, arte mucho más. La mayoría de las actividades viene gratis pero hay varias que tienen entrada de 10 - 20 euros.

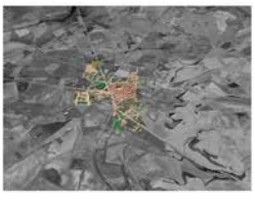
URBANÍSTICA VI.
A1
COWOCAT
Michaela Irová y Jonáš Staníček

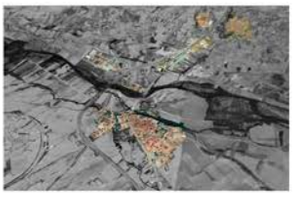
U6t RURBANISME O EL REEQUILIBRI DEL TERRITORI

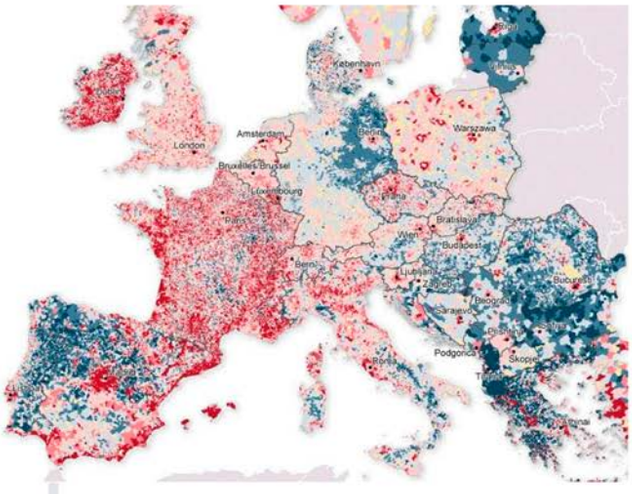
STARTUP VILLAGE

Nereida Herrero
Núria Llufriu

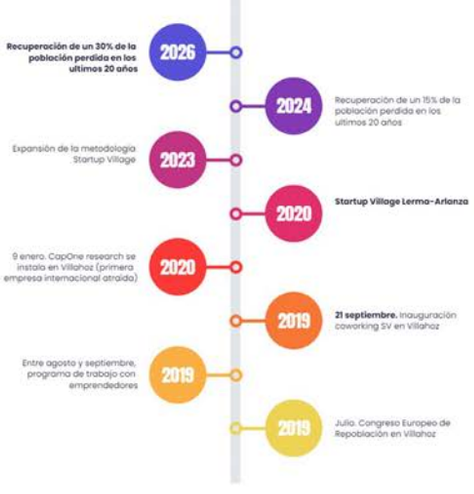
¿QUÉ ES EL STARTUP VILLAGE?

StartupVillage es un proyecto que busca impulsar el emprendimiento y la creación de startups en el ámbito rural de España. El proyecto tiene como objetivo principal fomentar el desarrollo económico y social de las zonas rurales a través del emprendimiento, ofreciendo un ecosistema de apoyo y recursos para los emprendedores.

Una de las iniciativas de StartupVillage es la creación de un espacio físico en diferentes municipios rurales donde los emprendedores pueden instalarse y desarrollar sus proyectos. Estos espacios están equipados con todas las comodidades necesarias para trabajar y tienen acceso a servicios de asesoramiento y formación.

Además, StartupVillage también ofrece programas de formación y capacitación para emprendedores, así como oportunidades para la colaboración y el networking con otros emprendedores y profesionales del sector. También hay medidas para atraer y retener emprendedores en las zonas rurales, como soluciones habitacionales gratuitas y ventajas fiscales.

En resumen, StartupVillage es un proyecto ambicioso y necesario que busca impulsar el emprendimiento en las zonas rurales de España y contribuir al desarrollo económico y social de estas áreas.

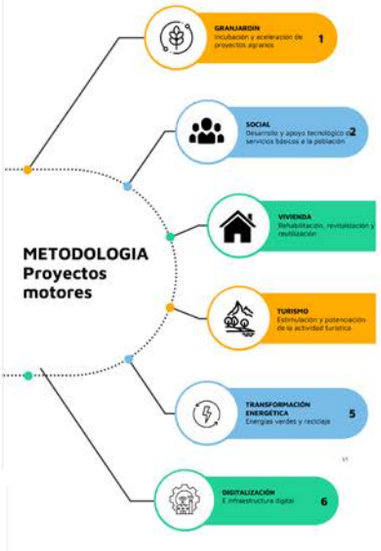
EL PROBLEMA DE LA DESPOBLACIÓN EN EUROPA.

La despoblación rural es un fenómeno preocupante que se está produciendo en Europa, y que se refiere a la reducción de la población en las zonas rurales del continente. A lo largo de las últimas décadas, se ha observado una tendencia constante de migración de la población rural hacia las ciudades, lo que ha llevado a una disminución de la población en las zonas rurales y a una concentración de la población en las ciudades.

Esta tendencia ha tenido un impacto significativo en las comunidades rurales de Europa, que han sufrido una disminución de sus recursos económicos, así como una pérdida de servicios públicos y de infraestructuras básicas, como escuelas, hospitales y servicios de transporte.

Las causas de la despoblación rural son diversas y complejas. Entre ellas se incluyen la falta de empleo y de oportunidades económicas en las zonas rurales, la migración de los jóvenes hacia las ciudades en busca de educación y empleo, así como la falta de inversión y de políticas públicas adecuadas para apoyar a las comunidades rurales.

Para abordar este problema, se están llevando a cabo diversas iniciativas a nivel europeo, como la creación de programas de desarrollo rural y de promoción de empleo en las zonas rurales, así como la mejora de las infraestructuras y servicios públicos en estas áreas. Además, se están promoviendo políticas de incentivos para atraer a nuevas poblaciones a las zonas rurales, como el acceso a viviendas y empleos con incentivos fiscales y otros tipos de beneficios.

MEDIDAS PARA ATRAER, RETENER Y FORTALECER EMPRENDEDORES:

1. Soluciones habitacionales:
El Ayuntamiento ofrecerá casas e inmuebles gratuitamente con un contrato de duración variable según las características del emprendedor.
Responsables: Ayuntamiento y Territorio Emprendimiento.

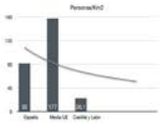
2. Ventajas fiscales:
El Ayuntamiento exonerará de las tasas municipales durante un periodo de tiempo a determinar según el emprendedor.
Responsable: Ayuntamiento.

3. Acompañamiento al emprendedor en mentoring y coaching:
Los emprendedores que se instalen se beneficiarán de asesoramiento individualizado a la hora de mentoring y coaching (Programa Pedagógico).
Responsables: Startup Burgos y Fundación Caja Burgos.

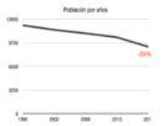
4. Acompañamiento al emprendedor para acceso a ayudas:
Habrá una persona dedicada a acompañar al emprendedor, especializada en ayudas europeas. Habrá reuniones vía Skype el primer viernes de cada mes a las 12:00 con una duración de una hora entre el experto de Finnova y el grupo de emprendedores que se instalen con una duración mínima de un año.
Responsable: Finnova.

5.Inmersión en el ecosistema:
Los emprendedores que se instalen en Villahoz recibirán asesoramiento personalizado para formar parte del ecosistema de emprendimiento de startups español y europeo.
Responsable: Territorio Emprendimiento.

6. Marketing:
Los emprendedores que se instalen en Villahoz recibirán visibilidad especial en eventos de emprendimiento y startups, así como en medios de comunicación español, europeos e iberoamericanos.
Responsables: Startup Ole, Emprende TVE y Territorio Emprendimiento.

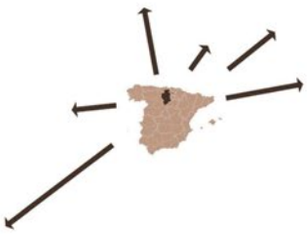

STARTUP VILLAGE

Miguel Pastor
Manuel Otero

Startup Village és un programa que neix amb la idea de donar suport a tots els projectes amb iniciativa de solucionar la problemàtica actual del **DESPOBLAMENT** als petits municipis.

El projecte neix a **Vilahoz**, Espanya, l'any **2019**, cercant projectes per part d' emprenedors locals.

Més endavant s'amplia a Lerma i demés pobles del voltant (un total de 10.000 hab.), i s'obre una oficina per identificar i crear projecte interritorial que puguin finançar-se amb la Next Generation Fund, de la Unió Europea.

Actualment, s'estan desenvolupant cinc projectes amb el focus en zones rurals i construir-hi plataformes digitals per solucionar el despoblament i millorar l'economia i la informació turística en el territori.

Per tal de respondre a les necessitats de cada territori rural, les accions es desenvolupen de maneres diferents:

creant ecosistemes institucionals i de producció	potenciant el desenvolupament territorial a través de projectes basats en la tecnologia, la resiliència i la innovació	valorant el patrimoni cultural, la sostenibilitat ecològica, l'economia circular, la cohesió social, etc.

STARSTUP VILLAGE

coordinada per

TERRITORIO EMPRENDIMIENTO

QUÍ SÓN?

- Associació **sense animo de lucre**
- **487 emprenedors**
- Treballsen principalment en un ENTORN RURAL, URBÀ I INTERMIG
- aposten per el diàleg entre:
  - RURAL-URBÀ
  - LOCAL-GLOBAL
  - DIGITAL-ARTESANAL

MISSIÓ

- Crear un **ECOSISTEMA D'EMPRENDIMENT** a tota la geografia espanyola fent èmfasi a l'Espanya buida amb la finalitat que els socis serveixin d'**EXEMPLE** per mentoritzar altres iniciatives i empreses en el territori.

OBJECTIU

- **FOMENTAR** l'espírit emprenedor
- **DIVULGAR** l'activitat emprenedora a través dels seus sòcis-mentors
- **DONAR SUPORT i ASSESORAMENT** a emprenedors
- **FOMENT** d'activitats

L'associació ofereix un **MÀSTER D'EMPRENDORIA** en el territori on s'ofereixen continguts formatius amb mentorització d'empreses exitoses sòcies de l'associació.

Els alumnes veuran de primera mà projectes de valor únic al seu terriori.

També s'oferiran **cursos** sobre "Noves Oportunitats de Negoci en l'àmbit Rural" on els continguts seran online amb un 90% pràctic.

Kerbest - cas d'estudi

EVOLUCIÓ SOSTENIBLE - idees que canvien vides

Kerbest forma part de la xarxa STARTUP VILLAGE, compta amb 5 granges a Àvila, on han desenvolupat diversos projectes d'innovació que inclouen tractaments d'economia circular, purins i safates per a porcs amb benestar animal.

Gestió del Talent

Contribeix a impulsar i crear projectes de recerca, formació professional dual i R+D+i, fomentant l'emprenedoria amb propòsits d'impacte positiu a la societat.

Sostenibilitat

Promou i participa en iniciatives mediambientals que promouen la sostenibilitat, l'economia circular i la reducció de gasos d'efecte hivernacle al sector agropecuari.

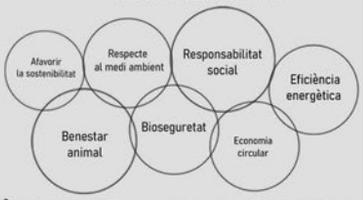

Compromís social

Compromís amb el desenvolupament social i socioeconòmic del territori i la lluita contra la despoblació amb programes de formació, ocupació i emprenedoria, creació empresarial amb propòsits mediambiental, de recerca, tecnològic i innovació.

Grangènia és un multiplicador referent del sector agropecuari porcí d'alta qualitat genètica de Castella i Lleó.

Des de la inauguració el 2016, Grangènia ha suposat un fort impacte positiu econòmic i social a la zona.

Grangèria
Concepte innovador que ha suposat una revolució al sector.

Evolució
Sis centres agropecuaris de la província d'Àvila.

Investigació
Noves solucions, tant tecnològiques com constructives, compromís amb el medi ambient.

Formació
Formació dels treballadors i col·laboracions amb diverses institucions.

COOPERATIVES

Alba Hurtado
Ivan Ruiz

diàspora ebrenca

Diàspora ebrenca és una associació que neix de la iniciativa per connectar gent de les Terres de l'Ebre que viu dins i fora del territori. L'objectiu principal és ser un punt de trobada, participació i xarxa entre la comunitat, amb la col·laboració de professionals i experts en diferents àmbits i amb els agents locals amb el que fan diversos projectes. Treballen com a marc de reflexió i diàleg sobre els reptes, problemàtiques i interessos de les Terres de l'Ebre, des d'una perspectiva social, cultural, científica, política, i econòmica.

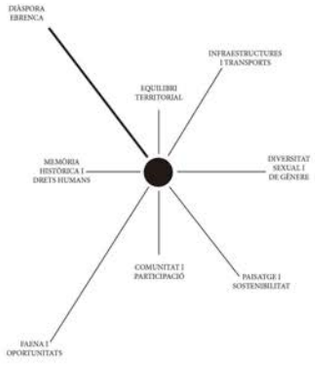
Defensen un model de desenvolupament del territori que sigui sostenible i que sorgeixi de les necessitats de la gent de les Terres de l'Ebre, que asseguri el futur del territori i reverteixi la situació de despoblament.
Aposten per una economia ecofeminista, social i solidària al servei de les persones i de respecte, foment i promoció de la innovació en tots els sectors econòmics.
Aposten a una gestió dels recursos naturals basada en la privatització, els transvasaments, la massificació energètica, la sobreexplotació del territori o la destrucció del paisatge. Aposten per una gestió pública i responsable dels recursos naturals.
Reivindiquen la necessitat d'unes infraestructures que garantetxin la connexió de les Terres de l'Ebre amb la resta de país i el món.
Treballen per a contribuir que les Terres de l'Ebre siguin un territori lliure de discriminacions de gènere i diorientació sexual.
Reivindiquen la memòria històrica, la denuncia del caciquisme, la defensa de la democràcia, la llibertat, la justicia i els drets humans.
Són un espai assembleari i obert a la diversitat política, sense vinculacions a cap partit.

- Projecte Connectem és un dels projectes que connecten la diàspora amb ella mateixa i amb el territori, per generar noves sinèrgies i oportunitats. Té com a objectius: generar una xarxa professional de persones de les Terres de l'Ebre interessades en promoure el territori allà on viuen i créixer personalment i professional en el context de l'entitat, enfortir les Terres de l'Ebre a través de la projecció i el suport al seu talent i els seus agents socials i econòmics, i contribuir a la creació d'oportunitats professionals al territori i afavorir el retorn al territori.

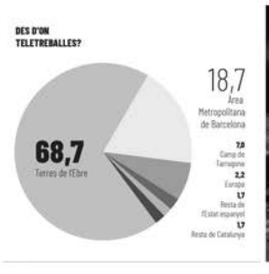
- Han elaborat un estudi sobre la presència del teletreball a les zones de l'Ebre per identificar les necessitats, contribuir a promoure el teletreball i estabilitzar-lo com a eina de desenvolupament local. D'aquesta manera donar a conèixer i fer créixer la xarxa de la Diàspora amb les noves formes d'intercanvi i col·laboració entre persones teletreballadores.

- A través de tertúlies (Cabòries i morrandes) busquen generar un espai de debat, reflexió i gastronomia amb la voluntat de crear comunitat. Debaten sobre els diferents temes que tracten des que van començar al celler Casa Mariol de Barcelona, durant el confinament, com per exemple, cultura, memòria històrica, de dones i política, de centralisme i perifèries, etc.,

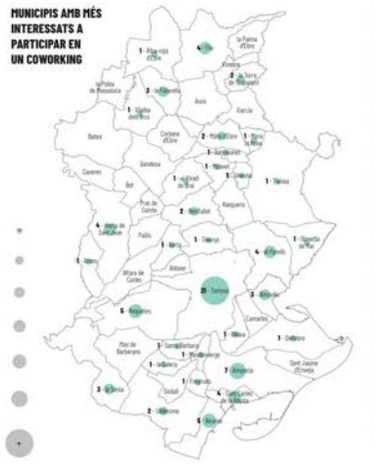
- Hem perdut lo Tren demanen a la Generalitat de Catalunya i a Renfe la necessitat urgent de restablir el servei de tren ràpid que connecti Tortosa i l'Aldea amb Barcelona, perquè el servei pugui repercutir de forma beneficiosa al conjunt del territori, l'estació de l'Aldea ha de ser una veritable estació intermodal, on arribi servei d'autobusos des de diferents municipis del voltant coincidint amb les arribades i sortides de cada tren, com passava fa uns anys.

LaConca'5.1

La Conca 5.1 és una associació que treballa per donar a conèixer i reflexionar sobre el vi, la cultura i el territori. Així com l'enoturisme, el territori, el paisatge, el clima, el turisme, la gastronomia, l'agricultura, el desenvolupament rural, local, cultural i la cohesió de la societat en el seu conjunt. Es tracta d'una plataforma que té els peus a Catalunya, però la mirada ben oberta a la resta del món.

- **Magazine**: Espai digital de comunicació que és referència en el sector del vi, l'enoturisme, el paisatge, el desenvolupament local i la societat. Es caracteritza perquè, a diferència d'altres mitjans de comunicació, no publica notes de premsa sinó que el contingut que es pot veure a la web és tot d'elaboració pròpia. És l'únic mitjà català que compta amb una "Agenda d'activitats del vi català" en col·laboració amb l'INCAVI (L'Institut Català de la Vinya i el Vi) de la Generalitat de Catalunya.

- **Cicles de debat Visions 5.1**: Jornades de debat que es celebren cada any durant els mesos de primavera a la Conca de Barberà. Debats que intenten portar sobre el terreny els grans temes que tractem diàriament al Magazine. Cada any congreguen diverses persones expertes, professionals i interessades en els grans temes de treball de La Conca 5.1.

- Documentals:
  - **Plantant una llavor** (2013) – És un treball que pretén conèixer a través de més de 40 testimonis d'arreu de la Conca de Barberà quina ha sigut l'evolució del món del vi, l'enoturisme, el territori, l'agricultura i la cultura a la Conca de Barberà. En el documental, es parla de passat, però també es parla de present; de com estem, quins recursos tenim, com es veu la Conca al món, quina és la situació dels vins de la comarca, quina és la percepció dels ciutadans vers tot allò que promou el territori... I, sobretot, es mira cap al futur. Els mateixos testimonis que ens descriuen les fortaleses i les debilitats de la comarca ens plantegen cap a on ha de caminar la Conca en els propers anys, quines línies de futur hem de traçar i què podem fer com a societat per aconseguir-ho.
  - **Fins i tot els arbres escolten** (2019) – Documental enregistrat en el marc del 10è aniversari de l'Associació de Micropobles de Catalunya l'any 2019. Una peça que radiografia a través d'experiències d'èxit i de progrés consolidats en onze microbobles de Catalunya el moment actual dels territoris rurals al nostre país. 26 persones que parlen en primera persona sobre el seu dia a dia i les seves vivències a les zones rurals. A més, incorpora un debat entre tots els entrevistat sobre el present i el futur dels microbobles i els territoris rurals.

- Esdeveniments:
  - **La nit 5.1.** és una festa d'estiu que cada any se celebra el tercer cap de setmana de juliol al Castell de Barberà de la Conca, en la qual es reuneixen cellers, restaurants, elaboradors de productes agroalimentaris, grups de música, de dansa i cultura durant un vespre d'estiu envoltats d'una de les millors vistes de la Conca de Barberà.
  - **Tasts de vins**, que duem a terme des de la mateixa associació, i que busquen transmetre la passió pels vins que composen el tast posant l'accent en la història de les persones que els elaboren i no tant en la part tècnica del mateix. Així mateix, també creat el tast #Safrània365 en el qual cada edició és coordinada per una persona diferent relacionada en el camp del vi, l'enoturisme o la cultura i que compta amb la participació activa dels productors, cosa que el converteix en una oportunitat irrepetible per tastar vins amb la presència dels seus elaboradors.
  - **Vermutades populars** de Montblanc, unes jornades populars de tast de vermuts combinades amb actuacions musicals i culturals.

GATRONOMIA I MÚSICA

Lorena Sánchez

ÁMBITS DE TREBALL

DESCENTRALIZACIÓ CULTURAL

POPULARITZAR PRODUCTES KM 0

SOSTENIBILITAT

NOUS TALENTS LOCALS

¿COM?

- Festivals músicals
- Esdeveniments culturals i agroalimentaris
- Conferències, xerrades i debats
- Documentals valoritzant el producte d'elavoració propia
- Vermutades i/o tasts de vins locals

C A S O S D ' E S T U D I

¿QUI SON?

- L'Associació Voraviu

PROBLEMÀTIQUES

- Entorns rurals vuits i inutilitzats
- Densificació de les grans ciutats i despoblament als petits pobles

OBJECTIUS

- Redescobrir racons naturals, i espais sense cap ús. Posar-los en valor.
- Descentralitzar la cultura i ferla més particular.

ESTRATÈGIES

- Proposta musical, d'arts i gastronomia de proximitat

CANTILAFONT (Lluçanès)

El Cantilafont és un festival de música, gastronomia i arts escèniques (especialment circ) que se celebra anualment al Lluçanès.

La primera edició va tenir lloc a Prats de Lluçanès l'any 2013 i des de llavors s'ha celebrat cada any vora una font d'un poble diferent de la comarca, durant el mes de juliol.

El festival va néixer amb l'objectiu de descentralitzar la cultura i acostar-la al territori.

Comparteix el teu cotxe! Sigues sostenible i busca acompanyants pel teu viatge fins al cantilafont, o si vius a prop, arriba-hi amb bicicleta o a peu. Deixa menys petjada de CO2 al territori – El Lluçanès t'ho agrairà!

Per compartir cotxe, fesedit és una web (també amb APP) on els usuaris publiquen els seus viatges dins de comunitats on pacten un preu. Per aquesta ocasió especial s'ha creat la comunitat Cantilafont dins del propi aplicatiu.

Els organitzadors del Cantilafont, l'Associació Voraviu Produccions Culturals, busquen combinar artistes musicals i d'arts escèniques de diferents perfils (consolidats, emergents, del territori) i promoure productes gastronòmics locals. L'aposta pel **circ**, un dels trets distintius del festival, es deu a «la intenció de voler trencar els esquemes d'aquesta disciplina i portar propostes contemporànies a llocs rurals on, si no, no hi arribarien. Gràcies al circ el públic acaba sent més familiar».

Els artistes són majoritàriament dels Països Catalans, si bé també hi participen artistes internacionals.

¿QUI SON?

- La Xarxa d'Economia Solidària (XES)

PROBLEMÀTIQUES

- Mancança d'informació sobre poblacions rurals i els seus recursos, així com la gastronomia, l'agricultura, la cultura, el vi i el territori.

OBJECTIUS

- Informar a la societat del que es duu a terme en els diferents territoris de la conca de Barberà.

ESTRATÈGIES

- Esdeveniments; xerrades, conferències etc
- Documentals

LA CONCA 5.1 (Conca de Barberà)

Magazine:

Espai digital de comunicació que és referència en el sector del vi, l'enoturisme, el paisatge, el desenvolupament local i la societat. Es caracteritza perquè no publica notes de premsa sinó que el contingut que es pot veure a la web és tot d'elaboració pròpia.

El Magazine vol ser l'espai de referència a Catalunya de pensament i promoció al voltant del vi, l'enoturisme i el territori, amb diverses seccions i persones amb perfil professional divers i procedents d'arreu de la geografia catalana.

Esdeveniments:

- La Nit 5.1, una festa d'estiu que reuneix cellers, restaurants, elaboradors de productes agroalimentaris, grups de música, de dansa i cultura durant un vespre d'estiu envoltats d'una de les millors vistes de la Conca de Barberà.
- Tasts de vins, busquen transmetre la passió pels vins que composen el tast posant l'accent en la història de les persones que els elaboren i no tant en la part tècnica del mateix.
- Vermutades popular, unes jornades populars de tast de vermuts combinades amb actuacions musicals i culturals.

Cicles de debat:

Jornades de debat que es celebren cada any durant els mesos de primavera a la Conca de Barberà. Debats que intenten portar sobre el terreny els temes que tractem diàriament al Magazine acompanyats de diverses persones expertes i professionals.

Documentals:

- Plantant una llavor (2013) – És un treball que pretén conèixer a través de més de 40 testimonis d'arreu de la Conca de Barberà quina ha sigut l'evolució del món del vi, l'enoturisme, el territori, l'agricultura i la cultura a la Conca de Barberà.
- Fins i tot els arbres escoltaven (2019) – Una peça que radiografia a través d'experiències d'èxit i de progrés consolidats en onze micropobles de Catalunya el moment actual dels territoris rurals al nostre país.

FUNDACIÓN ALÍCIA

Ignasi Mullerat
Carlos Miró

La Fundació Alícia (Alimentació I ciència), és un centre de recerca dedicat a la innovació tecnològica en cuina, a la millora dels hàbits alimentaris i a la valoració del patrimoni agroalimentari i gastronòmic. Alícia és una fundació privada sense ànim de lucre, creada l'any 2003.

TREBALLA PER A SER:

- Un referent en l'àmbit de la recerca aplicada a la gastronomia.
- Un agent actiu que cerca i ofereix respostes culinàries a problemes alimentaris derivats de patologies i malalties concretes.
- Un espai per crear consciència social sobre la importància de l'alimentació com a fet cultural i com a factor educatiu.
- Un lloc on es generen idees sobre alimentació i cuina.
- Una experiència sensorial i estimulant que combina tradició i innovació.
- Un projecte compromès amb el territori.

El seu patronat està format per la Generalitat de Catalunya i la Fundació Catalunya La Pedrera. Compta amb la complicitat i col·laboració dels millors cuiners i destacats científics.

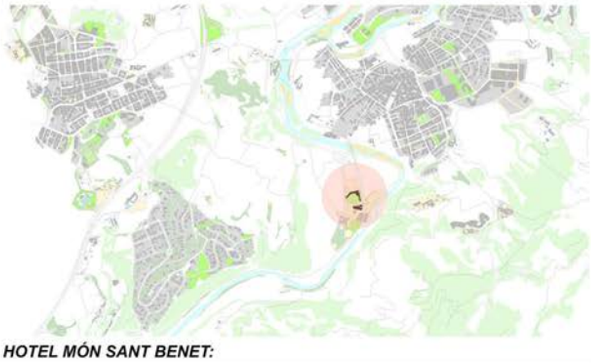
El taller és l'eina de divulgació per excel·lència de la Fundació Alícia, mitjançant el qual es difonen de manera demostrativa i pràctica els coneixements, les recerques i els projectes i treballs desenvolupats. És el format de difusió més utilitzat per aconseguir fer arribar a tot tipus de públic els coneixements necessaris per aconseguir menjar millor.

EXPERIÈNCIES, TALLERS **ESCOLARS** I A LA **CARTA**:

EMPLAÇAMENT:

HOTEL MÓN SANT BENET:

El projecte s'articula al voltant d'un jardí tancat, que té el campanar de l'església com a element referencial i guia visual, de manera que les 89 habitacions, la façana de les quals està formada per una geometria quebrada i còncava, obren les vistes exclusivament cap a aquest espai a través de les terrasses, concebent-se així, un hotel on totes les habitacions estan bolcades cap a la bona orientació, mentre que el corredor d'accés serveix i envolta pel costat contrari.

QUÈ ÉS?

Món Sant Benet és una destinació única, situada al centre de Catalunya i a tan sols una hora de Barcelona i a 20 minuts de Montserrat.
Fusiona l'art medieval, la natura i la gastronomia per crear una proposta d'oci i cultura atractiva i pensada per a tots els públics.

QUÉ HI PODEM TROBAR?

Fundació Alícia:

Hotel Món Sant Benet:

Oferta gastronòmica:

L'Ó: Galardonat amb una Estrella Michelin, proposa una cuina evolutiva que fusiona la modernitat i la tradició, basant-se en la memòria, la creativitat i el producte.
La Fonda: Un món de reinterpretació de la cuina catalana amb productes de temporada.
EL Món: Cuina d emercat a la vista de productes locals i de temporada.

SOSTENIBILITAT:

Amb la voluntat d'adquirir un compromís amb l'entorn i la seva biodiversitat, Món Sant Benet ha instal·lat, al sostre de l'Hotel i de l'edifici de La Fàbrica, un sistema de plaques fotovoltaiques que permeten l'aprofitament de l'energia solar. Aquesta mesura implica un estalvi anual de 131 Tones de CO_2 i ens encamina cap a la voluntat de la Fundació Catalunya La Pedrera de convertir Món Sant Benet en un espai autosostenible.

FUNDACIÓ ALÍCIA PROJECTE:

ARQUITECTURA: La Fundació Alicia situat al costat del Monestir de Sant Benet del Bages. Terreny magnífic, pla, ple de cultius. En un punt estratègic de la Catalunya cenatral, el Llobregat abraça en un gest brusc les noves construccions anomenat " l'Angle". Rodejat del Monestir, la vella fàbrica tèxtil i la casa dels antics propietaris. EL nou edifici no vol erigir-se com un quart element que desdibuixi els anteriors, sino que vol allunyar-se de les seves concepcions i geometries.
L'edifici vol que l'usuari visqui l'experiència d'estar en un lloc rodejat de natura i és per això que el pla vertical que separa l'interior i exterior és totalment de vidre.
La seva planta escapa de la ortogonalitat de les construccions veïnes també per integrar i respectar les antigues parets, valles, camins i arbres interessants. Així s'ha anat definint la forma lliure on l'interior i exterior s'abracen d'una forma indissociable. Lluernaris orientats a nord equilibren la llum del perímetre en els punts més allunyats
ESTRUCTURA: Planta molt lliure que utilitza suports perimetrals estructurals, reduïts a uns tubs de 70 x 70 cm que acompanyen als vidres que acompanyen a les juntes cada 1,2m. Sobre aquests elements, una llosa alleugerada de fins 11m de llum.
FAÇANA:La estructura perimetral permite yuxtaponer un perfil de aluminio con rotura de puente térmico, al cual se fijan unos vidrios climalit con silicona estructural dando como resultado una fachada continua de vidrio.

CONSORCI DE GALLECS

Raquel Izquierdo
David Vides

Gallecs es un espacio rural de unas 733 hectáreas aproximadamente (unos 7.330.000 m²), situado a 15 kilómetros al norte de Barcelona, que forma parte de los seis municipios que lo rodea: Mollet del Vallès, Santa Perpetua de Mogoda, Palau-Solità i Plegamans, Parets del Vallès, Lliçà de Vall, y Montcada i Reixac.

El objetivo de los Gallecs es conseguir un equilibrio entre la agricultura (como elemento principal para la sostenibilidad económica y social de este espacio), el medio natural y el uso público, en este entorno altamente antropizado, a través de la protección y mejora de sus valores ecológicos, paisajísticos, agrícolas, forestales y productivos, diseñando estrategias a largo plazo y programas de gestión anuales, con el fin de consolidar el espacio y garantizar su viabilidad en el ámbito de la agricultura, el patrimonio natural, cultural y arquitectónico.

Su uso principal es agrícola, ocupando esta la mayor parte de este territorio, con una superficie de 535 hectáreas (el 75% del territorio). Las zonas verdes y boscosas, ocupan 160 hectáreas (un 14% del terreno), y el resto son edificaciones, huertos recreativos, y los treinta quilómetros de caminos.

Desde 2009, els Gallecs es un *Espacio de Interés Natural* (EIN), cuando se incluyó en el plan de *Espacios de Interés Natural* (PEIN) con el objetivo de proteger uno de los paisajes más característicos de la plana del Vallès.

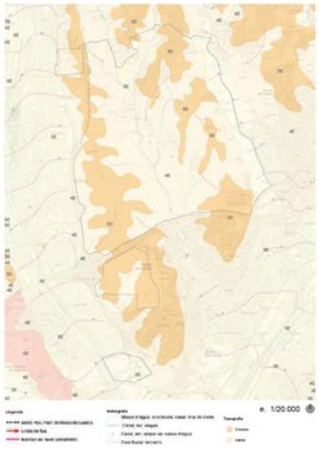
ENCAJE TERRITORIAL E HIDROLOGÍA:

Gallecs se encuentra en la plana del Vallès, entre la riera de Caldes y el río Tenes, que pertenecen a la cuenca del río Besós; y entre la cordillera litoral y prelitoral, que recorren la Región Metropolitana de Barcelona (RMB) en sentido paralelo al mar.

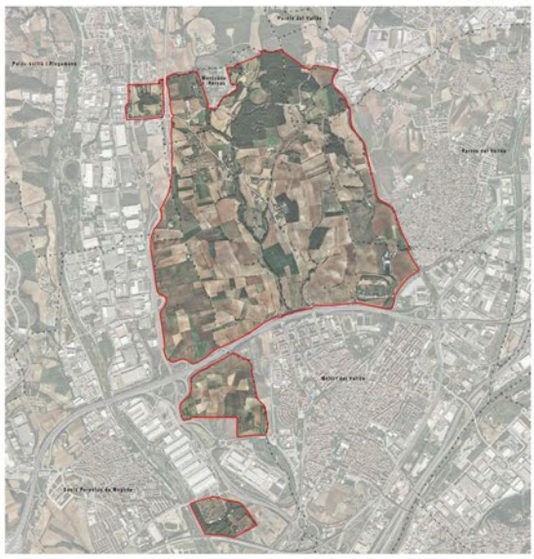
El territorio que rodea los Gallecs, que pertenece a seis municipios distintos, tiene un importante dinamismo demográfico y residencial, claramente especializado en las actividades industriales, como consecuencia de los procesos de descentralización de actividades de la capital metropolitana; y también incluye actividades terciarias.

Los elementos principales que forman este ámbito son su relieve suave y ondulado, con la excepción de dos crestas y dos pequeños valles por los que discurren los cursos de agua afluentes de la cuenca del río Besós, la riera de Gallecs (también llamada riera de Caganell), y la riera Seca.
Sobre estas crestas se trazan los caminos principales que, junto con los caminos transversales estructuran este territorio. Las áreas forestales de bosques de pinos, encinas y robles salpican el mosaico de cultivos de secano que son los principales protagonistas de este paisaje.

La orientación norte sur tan marcada de los principales elementos orográficos y las trazas del drenaje natural estructuran el ámbito de Gallecs de manera muy característica.

Plano situación

Llegenda

Àmbit PEU Parc Territorial Gallecs — Límit municipal — Límit àmbit Pla Especial — e. 1/15.000

	Ha	%
Superficie total àmbit	**733,52**	**100,00**
Mollet del Vallès	448,24	61,11
Santa Perpètua de Mogoda	119,45	16,28
Parets del Vallès	71,37	9,73
Lliçà de Vall	36,94	5,04
Montcada i Reixac	32,33	4,41
Palau-solità i Plegamans	25,16	3,43

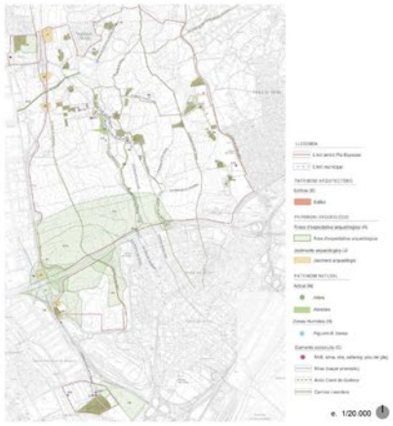
Superficie dels Gallecs por municipios

Plano usos del suelo

e. 1/20.000

Plano masías y otros bienes

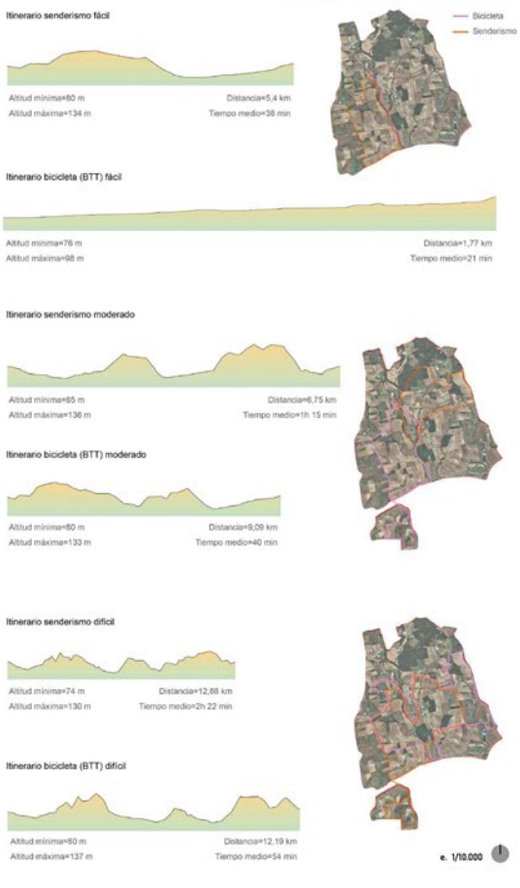

e. 1/20.000

Puntos de interés

Itinerarios de senderismo y secciones del terreno

NEOPAGESOS, Formatgeria de Montmelús

Núria Vila
Elena Villena

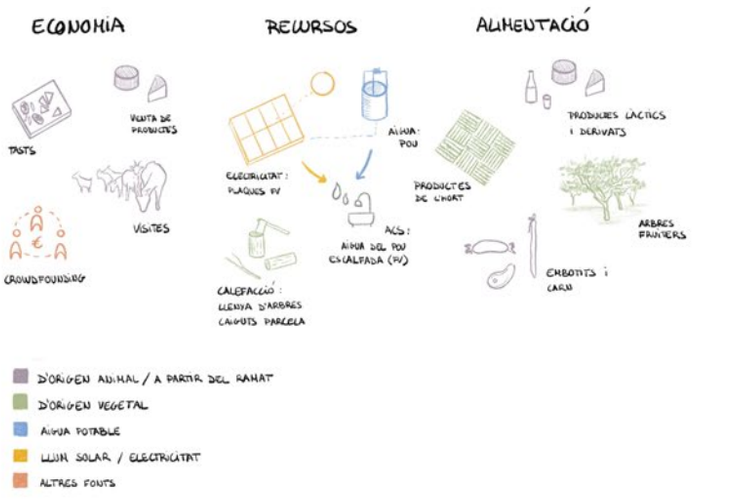
Projecte portat a terme per dues persones al poble de Montmelús (La Cerdanya). Previ al seu establiment, aquest poble portava mes de 30 anys despoblat.

El seu projecte consta de **l'elaboració de formatge artesà** del seu ramat de cabres que ells mateixos munyen i cuiden cada dia.

Una criteri principal del seu projecte es **l'aprofitament dels recursos** del lloc on estan i per això, tenen un hort on s'utilitzen els fems de les cabres, uns porcs que es menjen el residu produent de l'elaboració dels formatges (serum de llet) i així engreixen.

El principal inconvenient d'aquest projecte va se l'energia ja que a la granja **no hi arriba ni aigua ni llum correns**. La seva solució va ser crear un pou d'on extreure l'aigua i la col·locació de plaques solars per escalfar-la.

A part de l'elaboració de formatges artesans, tambe es realitzen **visites guiades a la granja** on es pot veure el ramat, les instalacions, el sistema de energies renonables i per acabar un tast de formatges per a families i grups

Cicle econòmic

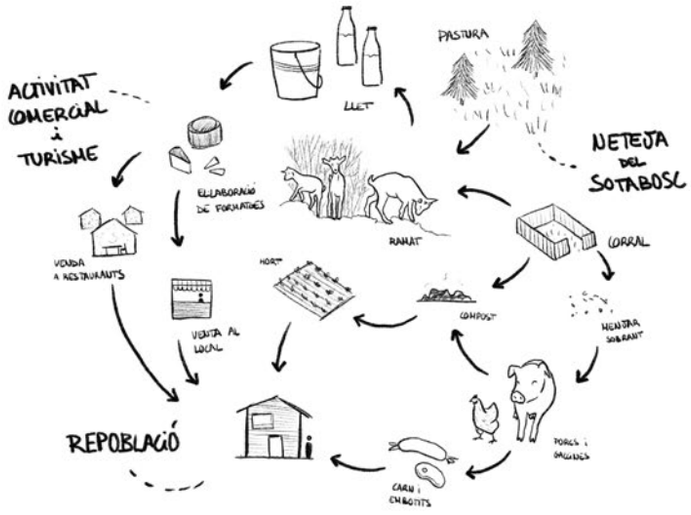
Aquest projecte al poble de Montmelus ha rebut varies **ajudes economiques** per part de la Unio Europea i Espanya per a la possible realització d'aquest.

L'ajuda Next Generation de la Unio Europea es un programa que dona fons a projectes basats en la resiliència econòmica i el creixement sostenible dels territoris.

El Plan de Recuperación, Transformación y Resilencia es un programa de ajudes espanyol que dona suport a les reformes i inversions per a construir un futur mes sostenible.

Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU

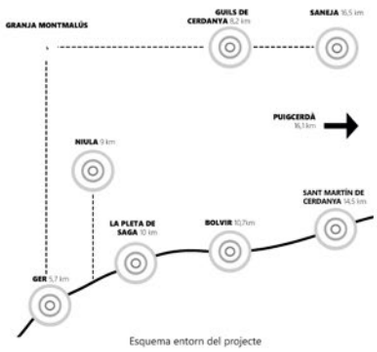
Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

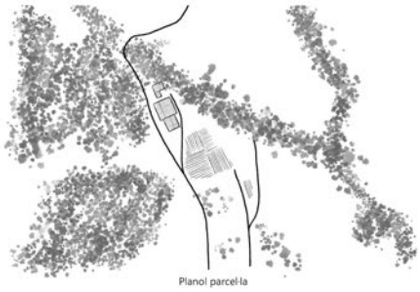
Cicle entorn l'activitat del Formatge

Planol ubicació del projecte a la Cerdanya

Esquema entorn del projecte

Planol parcel·la

Imatge de les cabres pasturant el territori

Imatge dels formatges el·laborats

NEOPAGESOS, Pam a pam

Paula de Miguel
Carla Alcaide

Pam a Pam es un proyecto abierto al activismo económico en toda Cataluña. Se trata de una herramienta colectiva que muestra que existe una economía al servicio de las personas en Cataluña e invita a participar a través de un mapa buscando aquellas iniciativas de alimentación, vivienda y servicios para consumir de acuerdo a los valores de las personas. Se trata de un espacio de aprendizaje colectivo mediante el activismo que facilita la práctica del consumo responsable y el fortalecimiento de la economía solidaria. Al mismo tiempo, facilita la intercooperación entre los diversos puntos del mapa haciendo diagnósticos de las prácticas transformadoras que existen en Cataluña.

Las chinchetas, activistas del proyecto, reciben formación sobre economía social y solidaria (ESS) y colaboran entrevistando iniciativas y añadiéndolas al mapa. También pueden organizarse en grupos locales y realizar encuentros para compartir dudas y debates, autoformarse o colaborar en actividades del territorio. Además, las chinchetas pueden participar en una asamblea anual, en grupos de trabajo como el de formación o reuniones estratégicas del proyecto que se convocan puntualmente.

'Pam a Pam' nace en 2013 como respuesta a todas aquellas personas que se acercaban a 'SETEM' (Sensibilización para la Transformación Económico-social y la Movilización) para preguntar cómo consumir de manera más responsable y vivir de una manera más coherente con sus valores. En 2014 colabora junto con 'XES' (Red de Economía Solidaria de Cataluña), una economía al servicio de las personas basada en la cooperación y el bien común y quien, actualmente, se encarga de gestionar el proyecto.

**(1) SETEM: es una ONG especializada en campañas de denuncia sobre las injusticias del comercio internacional o la explotación laboral que hay detrás de la ropa que vestimos.*

**(2) XES: es el espacio de encuentro de muchas organizaciones y personas que quieren fortalecer el movimiento de la economía solidaria en Cataluña.*

El mapa colaborativo es la esencia de Pam a Pam. En la web se pueden encontrar alternativas de consumo que han sido previamente entrevistadas por las chinchetas. Las diversas iniciativas que podemos encontrar en el mapa son entrevistadas con profundidad a través de un questionario basado en quince criterios, para poder formar parte del mapa hace falta cumplir almenos la mitad de estos.

Democracia interna
Se valora la toma de medidas para promover una participación activa y igualitaria de todas las personas miembros de la iniciativa en la toma de decisiones de ésta.

Desarrollo personal
Se valora que se contemplen las necesidades generales de las personas que forman parte e intente dar una respuesta desde el ámbito laboral, de participación y de los cuidados.

Transformación social
Se considera que la ESS debe mantener una mirada anticapitalista, teniendo en cuenta y contribuyendo a erradicar las injusticias inherentes al sistema capitalista, a la vez que trabaja por la construcción de alternativas postcapitalistas.

Perspectiva feminista
Se valora si las entidades tienen en cuenta las desigualdades de género, si han reflexionado sobre ellas y si toman medidas para hacerle frente promoviendo la participación, el empoderamiento y el protagonismo de las mujeres.

Condiciones de trabajo
Las apuestas actuales de la economía cooperativa y solidaria deben poder generar, al mismo tiempo, condiciones de trabajo dignas y evitar el desequilibrio en la categorización del trabajo.

Enraizamiento territorial
Adecuación de las iniciativas a las realidades de los territorios ya la contribución que éstas realizan a su entorno más cercano.

Proveedores
Se valora la proximidad, el respeto a los derechos laborales y la no presencia de intermediarios en los proveedores tanto de lo que comercializa la iniciativa, como de todos aquellos bienes o servicios que necesita comprar o contratar para su funcionamiento.

Intercooperación
Se valora la prioridad de trabajar con otras iniciativas, potenciando la construcción de mercado social: se establece un circuito económico y de satisfacción de necesidades donde todos los ámbitos

Sostenibilidad ambiental
Se valora la conciencia y apuesta por la ecología de la iniciativa en lo que respecta a la producción, comercialización y movilidad.

Licencias libres y abiertas
Se considera transformador y con un impacto social positivo la elaboración o uso de contenidos bajo licencias libres y abiertas.

Transparencia
Se valora Valoramos el romper con la opacidad del sistema capitalista, en el que se oculta información sobre la procedencia y proceso de producción de los productos y/o servicios que se ofrecen, así como de las cuentas y funcionamiento de la iniciativa.

Gestión de residuos
Se valora que las iniciativas tengan en cuenta la capacidad de los ecosistemas de regenerar y absorber los recursos y residuos que generan.

Gestión financiera
Se valora el uso de finanzas éticas, tanto en el ahorro, el préstamo como en la operativa de la iniciativa.

Cohesión social
La ESS debe ser un espacio inclusivo, que supere las exclusiones y discriminaciones que se dan en el sistema capitalista por motivos de raza, de etnia, de cultura, de orientación afectivo-sexual, diversidad funcional, de género, etc.

Consumo energético
La ESS debe superar el modelo energético de la extracción y combustión de recursos fósiles y apostar por la reducción del consumo energético en su actividad, el uso de energías renovables y caminar hacia una soberanía energética.

Pam a Pam colabora con iniciativas de otros territorios que tambien han creado mapas de economia solidaria con la finalidad de compartir conocimientos y recursos por tal de avanzar en cuanto a la transformación social y potenciar la construcción de mercado social.

País Vasco

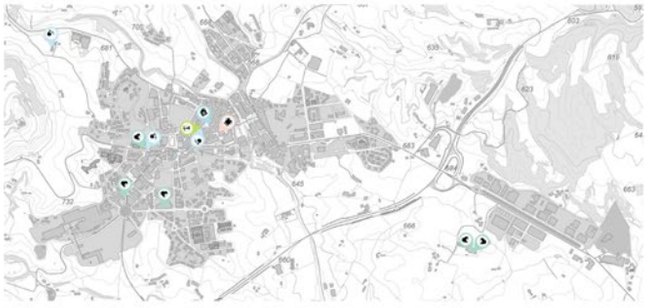
El mapa de Batura da visibilidad a los diferentes proyectos de Euskal Herria con fines anti-capitalistas, feministas y sostenibles y así fomentar un consumo responsable en su entorno.

País Valenciano

El mapa de Tornallom es un mapa colaborativo de iniciativas económicas solidarias en la Comunidad Valenciana donde podemos encontrar organizaciones, colectivos, empresas, cooperativas, etc. que siguen valores éticos como clave para la transformación social.

SOLSONA

Téxtil

Vivienda y gestión del entorno

Asesoramiento

Alimentación

Salud y curas

SANT LLORENÇ DE MORUNYS

Biolord es una cooperativa rural, sin ánimo de lucro y con una iniciativa social que se organiza con la convicción de que la mejor fórmula de trabajar es fruto de la gestión democrática, la equidad y la transparencia. Ésta parte de la inquietud de siete vecinos y vecinas del Vall de Lord, que, en 2012, decidieron volver a situar al sector primario en el centro del desarrollo económico de la zona, promoviendo una producción y comercialización socialmente justa, trabajando con varios distribuidores locales por tal de favorecer el comercio de proximidad, la calidad del producto y el territorio (Km0).

Su objetivo fundacional de Biolord es reconstruir las economías de montaña a través del sector primario, por ello, apuestan por un modelo territorial que recupere el uso agrario de la tierra y una agricultura que trabaje en red.

Negreta (Story)
Dolçor, Crocant, Acidesa, Sucositat, Dureza, Conservació
Sabors: pastanaga, palosanto

Roja (Crimson)
Dolçor, Crocant, Acidesa, Sucositat, Dureza, Conservació
Sabors: meló, taronja

Bruna (Renoir)
Dolçor, Crocant, Acidesa, Sucositat, Dureza, Conservació

Ladina
Dolçor, Crocant, Acidesa, Sucositat, Dureza, Conservació
Sabors: préssec, lichi

Groga (Opal)
Dolçor, Crocant, Acidesa, Sucositat, Dureza, Conservació
Sabors: vainilla, canyella

Mandy
Dolçor, Crocant, Acidesa, Sucositat, Dureza, Conservació

La Manzana del Monte Biolord es apreciada en todas partes su sabor, transmitiendo un mensaje territorial, de consumo responsable y de dinamización de las zonas de montaña con la agricultura social como principal motor.

Cultivan seis variedades principales, cuatro de las cuales se han bautizado de acuerdo a sus características: la negrita, la roja, la morena y la amarilla.

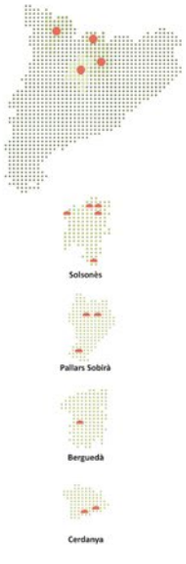
Tienen calidades y características diferentes, cada una de estas variedades presenta una crocantidad, una dulzura, una acidez, una sucosidad, una dureza y una conservación.

El cultivo de las manzanas de comprende entre los meses más frescos del año (de septiembre a noviembre)

El Banco de Tierras es una propuesta de Biolord para revitalizar la agricultura en el Valle de Lord y evitar el abandono de campos y bancales de los últimos años. Se trata de poner en contacto a propietarios y arrendadores con tres objetivos principales:

- Preservar la tierra como un recurso fundamental de la economía, el paisaje y la vida.
- Poner la tierra a disposición de las personas que deseen iniciarse en el cultivo de manzana de montaña o de otros productos.
- Impulsar el aprovechamiento del suelo para usos agrarios y evitar usos puramente especulativos.

En el análisis DAFO que realizamos préviamente en nuestro ámbito, señalamos la manzana del Monte Biolord como una fortaleza y, a su vez, como una oportunidad para explotarla al máximo como recurso y reactivar la economía del lugar, siendo éste un posible nuevo motor.

ACCÉS A LA TERRA

Anna Olivera
Jacobo Munarriz

ACCESSTOLAND

PRESERVAR LA TIERRA

ASEGURAR LA TIERRA PARA LA AGROECOLOGIA

APOYAR A LAS NUEVAS GENERACIONES

GESTION DE LA TIERRA COMO BIEN COMUN

Quienes son?

- Fundacion en 2012
- Financiada por la UE y Entidades Privadas

Problemas?

- Tierra Agricola disminuye por el crecimiento Urbano
- Crece la competencia por el uso de la tierra
- Reparto entre agricultores y otros usos (madera, biocombustibles,...)
- Tierras de cultivo concentradas en grandes explotaciones
- Pequeñas explotaciones Pierden o desaparecen
- Abandono de las actividades rurales por falta de relevo

Objetivos?

- Compartir experiencias
- Conectar las iniciativas de base existentes
- Crear conciencia sobre los problemas de la tierra
- Red y apoyo a otras organizaciones de la sociedad

Estrategias?

- Asesorar y apoyar a los agricultores
- Adquirir Tierras, con base en inversiones y donaciones públicas
- Hacer acuerdos con propietarios de fincas
- Preservar las tierras agricolas
- Abogar por el cambio de politicas
- Ofrecer actividades educativas a los ciudadanos

España con foco en Cataluña

- Rapida intensificacion de la Agricultura
- Efectos devastadores para los campesinos
- Desaparicion de numerosas fincas
- Sustitucion de trabajo familiar por asalariado
- Declive de zonas rurales y de poblacion

- Mala gestion de las administraciones
- Perdida de 83 fincas por dia
- Se busca preservar la biodiversidad sin atender a la agricultura

- Predominio de explotaciones ganaderas de medio tamaño
- Espiritu empresarial por la agricultura organica
- Estrategia de custodia agraria vinculada a espacios protegidos

Casos de Estudio?

- Creada en 2003
- Comarca de Pallars Sobira, Pirineos Catalanes

- Rejuvenecer las zonas pirenaicas a traves de proyectos innovadores
- Preservar y revivir el patrimonio sociocultural
- Proyecto Insignia: Escuela de Pastores

- Asegurar tierras de cultivo para nuevas generaciones
- Fundaron "Terra Franca"

- Un análisis de los problemas recientes de la tierra en Andalucía, y su conexión con la pobreza rural, así como una descripción de un intento de reforma agraria

- La presentación del Sindicato de Trabajadores del Campo (SOC) y su papel en la luchas en Andalucía

- La descripción de tres tomas de tierra, organizadas por el SOC, que han permitido a jornaleros y trabajadores agrícolas reclamar el acceso a la tierra y vivir de tierras anteriormente abandonadas o infrautilizadas.

terrafranca

Quienes son?

- Asociación no lucrativa nacida en 2013 y formada por un grupo de personas de diferentes territorios y trayectorias. La Tierra y la actividad agraria son nuestra razón de ser.

Que hacen?

- Promovemos el uso responsable del suelo. Accedemos a la titularidad de fincas rústicas mediante el arrendamiento o adquisición, y apoyamos al campesinado que busca fincas para poner en marcha su proyecto agrícola o ganadero.

Como Trabajan?

- Condicionamos el desarrollo de la actividad agraria a la adopción de criterios agroecológicos. Trabajamos en red con otras entidades, organizaciones y personas a fin de establecer sinergias en las diferentes acciones que lleva a cabo la asociación.

BCN SMART RURAL **Banc de Terres en Xarxa**

"Promovemos un modelo agrario sostenible: respetuoso con el entorno y las personas"

"Queremos proteger y garantizar el uso agrícola, ganadero y forestal de espacios rurales a perpetuidad"

Que es "Smart Rural"?

- Es la marca de un proyecto de desarrollo
- Financiado por fondos europeos FEDER
- Se trata de 3 y 8 operaciones
- Una de ellas "Creacion de un Banc de Terres en Xarxa"

Que es el "Banc de Terres en Xarxa"?

- Tiene como objetivo de establecer mecanismos de cooperación y transferencia continua en la implementación y consolidación de las iniciativas de Bancos de Tierras en Cataluña

- incentivo para la creación de nuevos Bancos de Tierras, poniendo a disposición y compartiendo el conocimiento y la experiencia adquiridos.

Plataforma Virtual?

- Ofrece además una plataforma virtual desde la que se puede acceder a la información de todos los Bancos de tierras de la red, así como a los centros gestores de cada uno de ellos.

Finalidad?

- contribuir a la identificación, incorporación y cesión a terceros de tierras cultivables, especialmente de aquellas que están abandonadas o en desuso, con el objetivo de facilitar la recuperación y el acceso a la tierra, ya sea para ampliar la dimensión de explotación y hacerla rentable, o bien para dar acceso a Nueva Pagesia (nuevos emprendedores del mundo rural).

Casos de Estudio?

- Banc de Terres del Parc Rural del Montserrat
- Banc de Terres Catalunya Central - XaSACC
- Banc de Terres de la Vall del Ges, el Bisaura i Orís
- Banc de Terres Ebrebiosfera

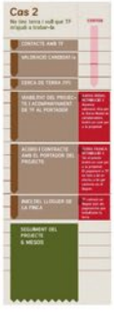
- Banc de Terres de Mataró
- Banc de Terres de Sant Vicenç dels Horts
- Banc de Terres de Torrelles de Llobregat
- Banc de Terres de les Garrigues
- Banc de Terres del Parc Agrari del Baix Llobregat
- Banc de Terres del Priorat
- Banc de terres del Baix Camp
- Projecte Coopera

Casos de Estudio?

01 "La tierra en Cataluña es un problema de modelo"
02 "Nuestra propia identidad, nuestros propios Objetivos"
03 "Queremos que nuestras tierras trabajen y produzcan de forma respetuosa"
04 "Nueva Pagesía: gente que busca tierras para desarrollar un nuevo proyecto de produccion agroecologica"
05 "La Base Social es nuestrafuerza: queremos juntar a la gente que quiere influir responsablemente en nuestras tierras"
06 "Las entidades son nuestros principales referentes y los cuales aseguran nuestra tarea y desarrollo"

MONTE CARASSO

Caterina Pons
Valeria Dimartino

Dorpschool Monte Carasso està localitzada en el districte de Bellinzona, Suïssa. Limita el nord amb els municipis Preonzo, Gorduno i Bellinzona. S'emplaça en un terreny accidentat, entre muntanyes que acoten la població.

Es tracta d'una escola que prèviament era el **monestir de Orsoline** i es considerada amb valor patrimonial. **Luigi Snozzi** es l'arquitecte que es va encarregar de remodelar l'església. Per tal d'evitar que l'antic edifici quedés sense ús o tingués un programa sense relació amb el caràcter original, es va decidir fer aquesta escola. El pati central té un paper primordial en l'extensió de l'escola ja que es va connectant amb el parc adjacent que es troba en el sur. L'arquitecte va voler mantenir aquest costat obert, afegint un nou volum de construcció al costat de l'església. Així mateix, es construeix també una coberta en la paret lateral de l'església. Tot i que sembla una intervenció radical per el llenguatge visual que s'utilitza, Snozzi aconsegueix respectar l'essència històrica del lloc, protegint les restes arqueològiques de l'època medieval.

El monestir i la seva església van ser construits al 1450. A mitjans del segle XIX, el monestir va ser tancat i abandonat, fins que, a la dècada dels 1980, el reconegut arquitecte, Luigi Snozzi, va dirigir la renovació del nucli rural per revitalitzar el monestir. Abans de convertir-se en escola, com és a dia d'avui, el monestir era un modern centre comunitari, on diferents entitats públiques i religioses s'unien per formar un exemple pioner de planificació d'espais públics. Aquest projecte va rebre el premi Wakker el 1993 i el premi "Prince of Wales" el mateix any.

Però aquesta petita localitat suïssa no només té valor patrimonial per el monestir. Al vessant de la muntanya es troba l'església de San Bernardo, una església parroquial antiga que va ser construïda originalment entre finals del segle XII i principis del XIII. Consta d'una sala orientada amb un absis semicircular i un cor quadrangular. Actualment, aquesta església es troba en molt bon estat i manté la majoria dels elements que quan es va acabar de construir al 1607. En el seu interior es pot veure com l'estructura es recolza sobre murs de pedra i com aquests estan revestits amb pintures de caràcter religiós. Al estar ubicada a un punt alt de la muntanya, aquesta guanya molt protagonisme i importància, un punt simbòlic per el poble de Monte Carasso.

Si travessem el riu Ticino, trobem el centre de Bellinzona, on s'ubiquen els Castells de Bellinzona. La seva impressionant aparença i fidel representació de l'època medieval son tan notables que la Unesco els ha declarat **Patrimoni de la Humanitat** desde l'any 2000. Es tracta de tres castells ubicats uns al costat dels altres, són el Castell de Montebello, Castelgrande i el Castell de Montebello. Actualment estàn oberts al públic, i des de Bellinzona està perfectament senyalitzat. Totes les zones dels castells son de lliure access, i en els seus interiors hi han museus i exposicions.

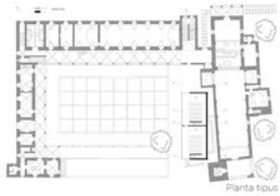
Cal destacar que formen un conjunt de fortificacions que li donen un aspecte especial a la petita ciutat. A més, des de les pròpies muralles que funcionaven com a perimetre defensiu de la ciutat, es pot contemplar el paisatge, i es una forma de conèixer els castells.

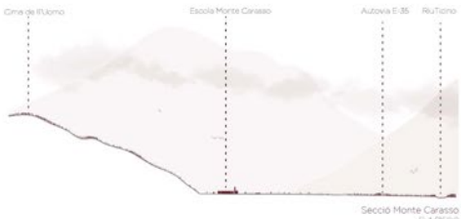
Emplaçament Monte Carasso
E: 1/7500

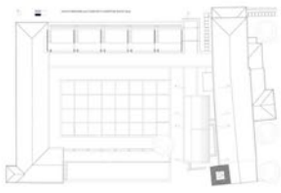
Emplaçament directe

Planta tipus

Secció Monte Carasso
E: 1/7500

Planta Coberta

Castell de Sasso-Corbaro

Torre Negra de Castell-Gran

Castell-Gran

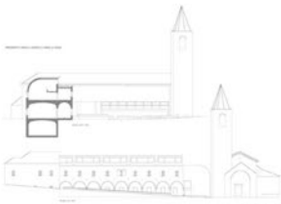
Castell de Montebello

Església de San Bernardo

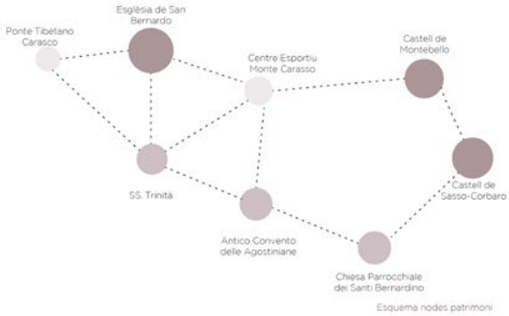
Ponte Tibetano Carasco

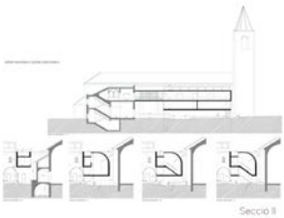
Secció I

Esquema infraestructures viàries i riu

Esquema nodes patrimoni

Secció II

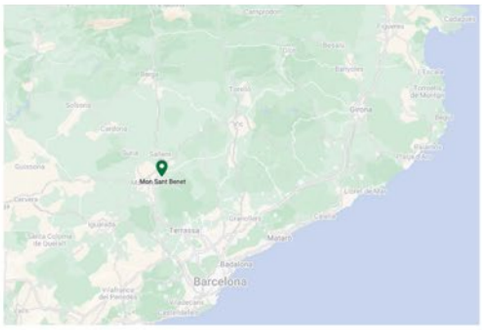

MON SANT BENET

Pablo Mosquera
Lluis Tejero

Mon Sant Benet es un complejo cultural y turístico que se encuentra en la comarca del Bages, en la provincia de Barcelona, España. El complejo se encuentra ubicado en el lugar donde se encuentra el monasterio de Sant Benet, fundado en el siglo X por el conde de Barcelona y su esposa.

El proyecto de Mon Sant Benet fue iniciado en la década de 1980 con el objetivo de recuperar el patrimonio histórico y cultural del monasterio y ponerlo al servicio de la sociedad. En la actualidad, Mon Sant Benet es un espacio multidisciplinario que combina patrimonio, cultura, naturaleza, turismo, gastronomía y tecnología.

En el complejo se pueden encontrar diversos espacios culturales, como el Museo de la Ciencia y la Técnica de Cataluña, el Espacio de la Farinera, el Espacio del Agua, la Sala de Exposiciones Temporales y la Fundación Alicia, dedicada a la investigación y la innovación culinaria.

Además, Mon Sant Benet cuenta con una hospedería, un centro de convenciones, varios restaurantes y una amplia oferta de actividades culturales y turísticas, como visitas guiadas al monasterio, talleres gastronómicos, rutas de senderismo y actividades para niños.

En resumen, es un complejo cultural y turístico que tiene como objetivo recuperar el patrimonio histórico y cultural del monasterio de Sant Benet y ponerlo al servicio de la sociedad, combinando patrimonio, cultura, naturaleza, turismo, gastronomía y tecnología.

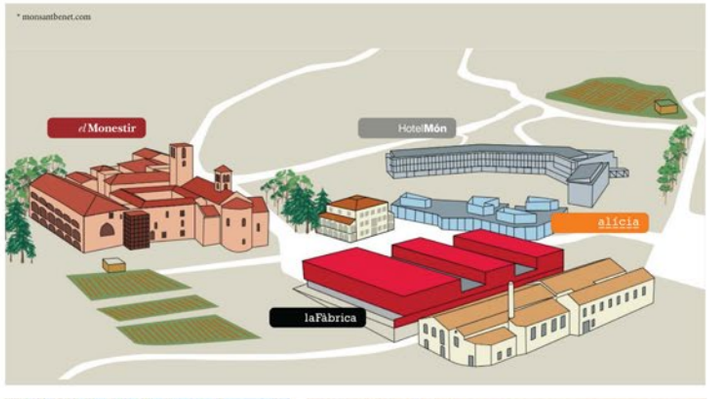

El monasterio, situado en un paraje frondos y húmedo a la derecha del Llobregat, es uno de los conjuntos monásticos más interesantes del país, con elementos que van desde la época fundacional hasta la época barroca. A partir del siglo XIV se altera la distribución original del conjunto: al Sur del claustro se construye un largo edificio con una estructura de arcos diafragma que alojaba la bodega y, en dos pisos superiores las camas de los monjes. Al Oeste se forma el patio de entrada al monasterio, con la hostelería, la sala capitular nueva y otras dependencias. Al sector Norte de este patio se construye, a partir del s. XVII, el palacio abacial. Estas nuevas estancias se construyen alrededor del patio de entrada, Patio de la cruz.

El proyecto del Hotel Món se articula en torno a un jardín cerrado, que tiene el campanario de la iglesia como elemento referencial y guía visual, de tal forma que las 89 habitaciones, cuya fachada está formada por una geometría quebrada y cóncava, abren vistas exclusivamente hacia este espacio a través de sendas terrazas, concibiéndose así, un hotel donde todas las habitaciones están volcadas hacia la buena orientación, mientras el corredor de acceso sirve y rodea por el costado contrario.

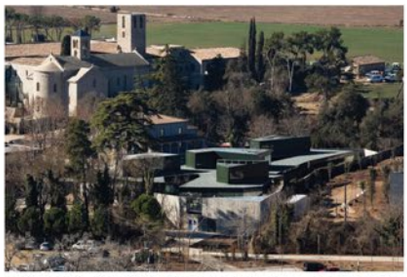

El Centro de convenciones y actividades de la colonia es un edificio de servicios y centro de convenciones vinculado al conjunto Món Sant Benet. El edificio ocupa el espacio de la antigua fábrica de la colonia y su volumen reinterpreta la ordenación de las cubiertas de las tres naves originales. El programa está formado por: salas de convenciones, restaurante, tienda, aulas, espacio de información y acogida y servicios. El tratamiento de las fachadas se resuelve con materiales naturales (piedra, zinc y madera).

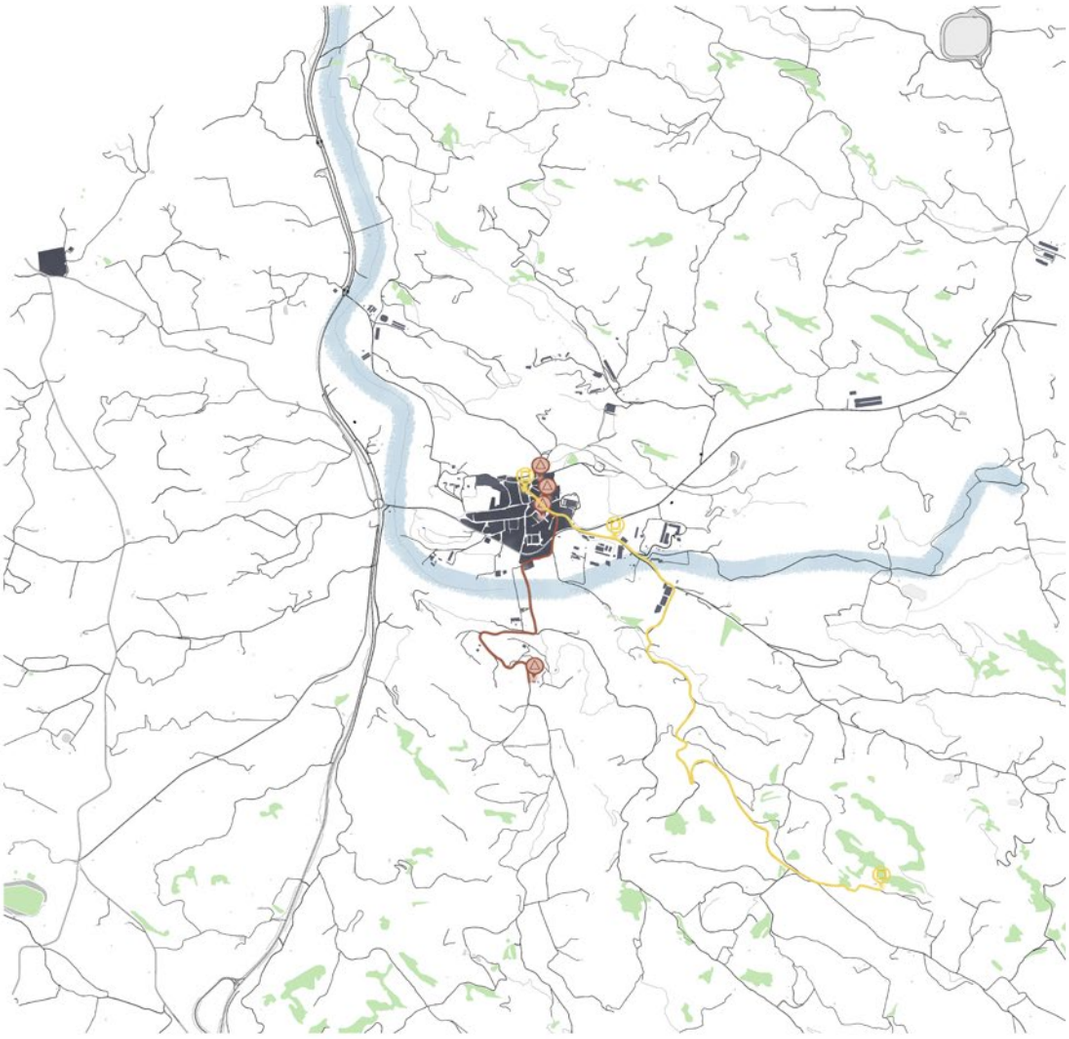
Cuando Elisa Carbó era sólo accionista de la fábrica ya venía a pasar los veranos en esta casa con sus hijos. Así pues, el Monasterio y su entorno era muy conocido por su familia. Cuando en 1907 Elisa Carbó tiene la oportunidad, adquiere el Monasterio y el resto de propiedad a subasta y empieza a hacer reformas para transformar el recinto monástico en la casa de veraneo donde pasarán largas temporadas.
Actualmente sus estancias acogen salas de congresos y oficinas.

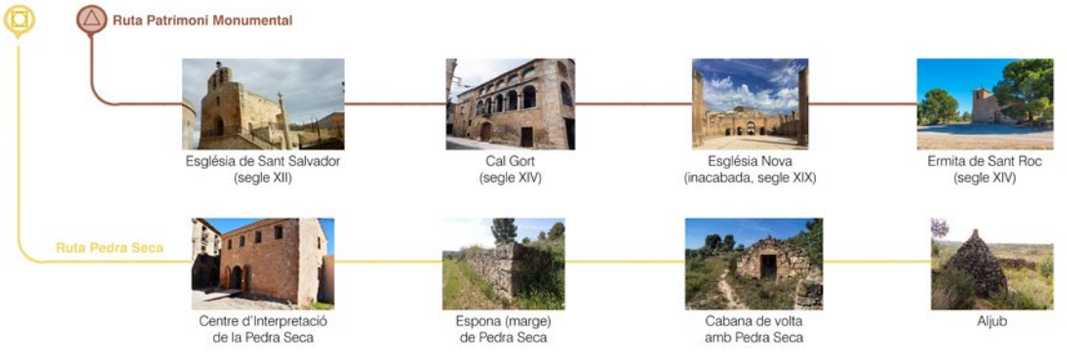

La fundación Alicia (Alimentación y Ciencia) se dedica a la investigación de técnicas culinarias, ingredientes y procesos alimentarios, y trabaja en colaboración con empresas, chefs, instituciones y universidades para mejorar la calidad de la alimentación y promover la gastronomía como una herramienta para el desarrollo económico y social.
La Fundación Alicia también cuenta con un centro de investigación y desarrollo, que incluye un laboratorio de cocina, un jardín de aromas y una biblioteca especializada en gastronomía. Además, ofrece programas educativos y cursos de formación para profesionales de la industria alimentaria y el sector gastronómico.

TORREBESSES

Ivan Cruz
Raquel Rodriguez

Conclusió

El centre d'interpretació de Torrebasses, ens ofereix diferents activitats i serveis a l'abast de tothom. El principal protagonista en aquest cas, és la pedra seca, propi del territori. Podem gaudir de rutes i visites guiades, activitats i tallers familiars, exposicions...; amb un horari prou accessible. En aquest cas, aprofiten el patrimoni munumental, històric i etnològic per generar nous recorreguts. Com en el nostre àmbit, on podem establir noves rutes i activitats, o similar a la proposta, creant equipaments que ens ajudin a millorar la vida del habitants.

Llegenda

- Nucli Urbà Consolidat
- Vall Major
- Boscos i acumulació d'arbrat
- Ruta Patrimoni Construït
- Punt de Patrimoni Construït
- Ruta Patrimoni Natural-Cultural
- Punt de Patrimoni Natural-Cultural

STREET ART

Gemma Olivera
Mar Mercadé

CULTURA: STREET ART

Tal com el seu nom indica, art urbà, en els següents casos d'estudi s'utilitzen per potenciar diferents dinàmiques en el poble corresponent, ala vegada de ser visualment més atractiu i amb personalitat, aquest atractiu a l'espai públic generarà noves dinàmiques per afavorir turisme i economia locals, a la vegada d'evitar el despoblament atraient gent al poble. A més aquest ainiciativa permet la participació local a l'hora de dur a terme cada mural.

3 projectes: festival GARGAR, l'AVIART i l'Enciclopèdia Mural

GARGAR FESTIVAL AVIART ENCICLOPÈDIA MURAL

FESTIVAL GARGAR, Penelles

El festival d'art urbà, situat al municipi de Penelles què és una agrupació de nuclis rurals de la Noguera, es va crear a partir de la iniciativa d'un grup de joves amb intenció de portar al poble una dinàmica que a la vegada donés vida al poble i visibilitat als artistes que participessin en el projecte.

Te una durada de 3 dies i a més de l'atractiu principal dels murals hi ha altres activitats com tallers, mercat artesanal, música, circ, animació als carrers, cinema...

PRIMERA EDICIÓ, 2016 - SABOTAJE AL MONTAJE i SSONJASS

SEGONA EDICIÓ, 2017 - BK FOXX / ZESO WF i MIQUEL WERT

TERCERA EDICIÓ, 2018 - MONKEYBIRDS

QUARTA EDICIÓ, 2019 - ERIK SCHMITZ i BLANXER & REPO

CINQUENA EDICIÓ, 2020 - ZABOU i MUSA 71

SISENA EDICIÓ, 2021 - PABLO ASTRAIN i SAV45

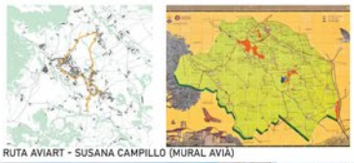

SETENA EDICIÓ, 2022 - NESPOON i GERADA

AVIART

Ubicat al poble d'Avià (Berguedà), es tracta d'un projecte que busca la connexió del vessant artístic i paisatgístic. Es poden visitar les obres arreu del poble a través d'un itinerari creat expressament per anar-hi en bicicleta o a peu.

Es busca donar un atractiu al poble a més de consciència social, a través d'aquestes obres realitzades tant per veins com per artistes.

RUTA AVIART - SUSANA CAMPILLO (MURAL AVIÀ)

MANEL ARISÓ (LA VACA DE CAPOLAT) - SLIM (RUMORS)

ALBERTO MONTES (TRES MIRADES)

WEDO (STOP PRESTIGE)

AMPARITO (FUTGOL) - AXEL VOID (LA FÀBRICA)

L.E.O (PARE I FILL)

FAFA (MAO, KIM i POL)

ENCICLOPÈDIA MURAL

Projecte situat a Ivars d'Urgell i Vallverd. Conseisteix en connectar art i mediambient a través de L'Estany d'Ivars, Vila-sana i el poble. La proposta va ser donada per Swen Schmitz Coll a través de la creació d'aquest recull dels grans murals repartits pel municipi, amb informació per afegir una vessant didàctica que ofereix descobrir i compartir el coneixement de les espècies que es troben a l'embassament.

PINSÀ COMÚ GRUA

MILÀ REIAL MARTINET BLANC

CAMES LLARGUES

PICOT VERD

CIGONYA BLANCA

ÒLIBA MALLERENGA BLAVA

ART AL RAS I ART & GAVARRES

Emma Mendo
Joana Salvia

Amb la finalitat de lluir el patrimoni natural i arquitectònic del territori, neixen dues iniciatives a dues parts de Catalunya, Art al Ras i Art & Gavarres. Dos indrets amb dues històries diferents però amb una mateixa estratègia per dinamitzar i fer visible el seu entorn a tothom.

ART AL RAS

"Art al Ras" és un recorregut escultòric pels camins de la Terra Alta, una idea de Jesús Perola conjuntament amb Josep Cañada i la col·laboració de diferents entitats i associacions del territori, del Consell Comarcal de la Terra Alta, dels dotze ajuntaments terraltins i dels propietaris que han cedit el seu tros per a exposar les obres d'art.

"L'objectiu de la iniciativa 'Art al Ras' és estimular, tant en l'autor com en l'espectador, una nova manera de mirar i de viure l'entorn i el paisatge". Diferents pintors, escultors, poetes i escriptors amb un cert lligam a aquesta terra s'han unit per crear tal recorregut que uneix l'art i la natura i difon la cultura a través de les seves obres.

Un recorregut permanent que uneix les dotze poblacions que conformen la Terra Alta, no només a través d'una ruta establerta sinó a través de l'art i aquesta part artística que ens caracteritza com a societat. Més de quaranta obres exposades i infinites experiències personals al llarg d'un centenar de quilòmetres de camins rurals.

Els projectes no solen sortir sense cap antecedent amb el qual inspirar-se. "Art al Ras", no n'és una excepció. Remuntem doncs al 1996 amb l'aparició de l'"Abecedari de la Llibertat". Una exposició d'art fixe a l'exterior amb la participació d'un conjunt d'artistes que van unir-se per alsecar un monument a l'antiga població de Corbera d'Ebre en memòria de les víctimes de la Guerra Civil espanyola. Precisament, just en aquesta població, una de les més bombardejades a causa de la Batalla de l'Ebre en l'etapa final d'aquesta guerra. Alxaquen doncs, un conjunt escultòric i escrit format per cada una de les vint-i-vuit lletres de l'abecedari fent referència a la pau i a la llibertat. Un monument a la memòria col·lectiva i amb el propòsit de fer tornar la vida en aquell territori.

Molts d'aquests artistes que van participar a l'Abecedari de la Llibertat" repeteixen en aquesta experiència artística de la Terra Alta amb el projecte d'"Art al Ras". En els dos casos es posa de manifest la defensa de la terra i el coneixement del món exterior.

"El respecte a la natura i al medi ambient, a través de l'art, és un lligam cultural per a tots els pobles de la Terra Alta i una nova proposta lúdica per a tots els que ens visiten". "Art a ras de terra."

Lluïsa Casas. *Els arbres de la vida*. Horta de Sant Joan

Rubén Borré. *Desapareguts*. Corbera d'Ebre

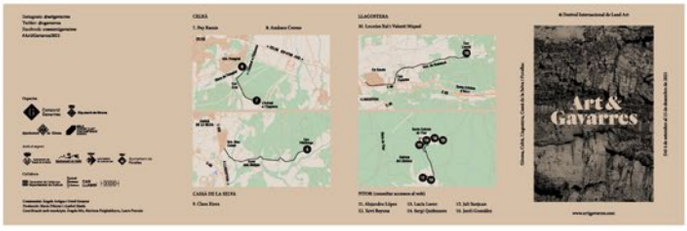
ART & GAVARRES

"Art i Gavarres" és un festival internacional anual de mostres d'art i natura que neix al 2018 amb la intenció de fusionar les obres artístiques de diferents artistes amb la dels paisatges del massís de les Gavarres, un espai natural protegit entre el Gironès i el Baix Empordà, per tal de donar a conèixer els participants d'arreu, l'entorn i posar-ho en valor conjuntament.

Els participants tenen una setmana per a crear les obres in situ amb els materials que la pròpia zona proporciona i transformar el massís en una nova vivència. Entendre i reflexionar sobre el paisatge amb una nova mirada fusionada amb l'art.

Cada edició té una temàtica lligada al territori. Des de significar l'obra de Pere Noguera, escultor de la Bisbal d'Empordà (tercera edició 2020) a la manifestació dels camins històric que unien el territori (cinquena edició 2022).

"Les obres són visitables fins que la mateixa natura, amb el pas del temps, les esborri".

Cartell desplegable de l'edició 2021 d'Art & Gavarres

Jordi González. *Les tres edats*. Farallac. Art & Gavarres 2021

Quim Lluís. *Pedres (testimoni)*

Anna Alvarez. *Les quatre estacions*

Maria Elba. *Els cinc continents*

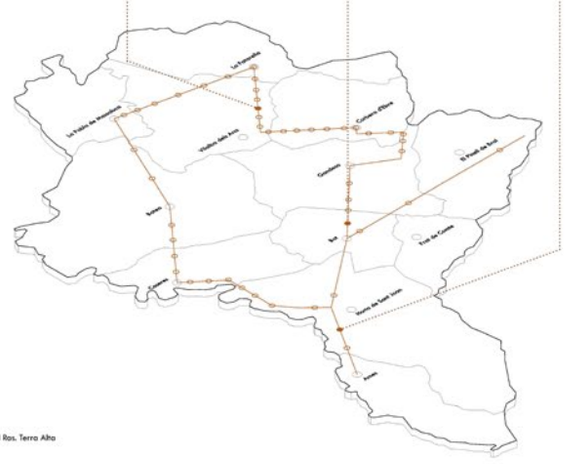
Pep Aymerich i Camille Santacreu. *Quatre exercicis de levitació*

SP2S Arquitectura i Atelier 4. *Dreçera*

Idoia Lizeaga. *Camino sin camino*

Art al Ras. Terra Alta

Art & Gavarres 2022. Gironès i Baix Empordà (Massís de les Gavarres)

EL CUBO VERDE

Ramon Esgleyes
Max Gummà

EL CUBO VERDE
RED DE
ESPACIOS DE ARTE
EN EL CAMPO

1. **Iniciatives sostenibles i regeneratives** en relació amb els nuclis de població, el medi rural i natural, el seu entorn, cultura i diversitat.

2. **Respectar els habitants, l'entorn i la cultura autòctona** en el desenvolupament de propostes artístiques i culturals que contribueixin a crear una nova forma de pensament i acció que fomentin sentiments de empatia ecològica amb els nostres entorns.

3. Facilitar un **flux bidireccional** de les pràctiques contemporànies artístiques entre allò rural i allò urbà.

4. Cohabitar la **transició agroecològica**, des d'una mirada transdisciplinar i heterogènia entre art, ciència i participació ciutadana.

5. **Generar xarxes** reals de col·laboració i elaboració de projectes culturals conjunts, plantejant-ne de nous escenaris policèntrics per pal·liar les dicotomies actuals camp-ciutat, i crear un teixit difús entre centre-perifèria.

6. La **reivindicació del suport integral** per part d' ajuntaments, comarques i institucions públiques a projectes culturals d'iniciativa privada, independent i associativa.

7. Una **cultura de cures** que es basa en el respecte a la memòria i en la creació de noves relacions i llocs en habitar la natura.

8. El **ritme lent i la contemplació** com a bases per a generar pensament crític i acció per a un món ECO-divers.

9. **Adaptar-se a les necessitats** i al context social amb el que es treballa, integrant els nous sistemes de comunicació basats en les tecnologies digitals.

10. Pràctiques que tractin **temes propers, compromesos i humans** per pal·liar l'aïllament social i cultural dels diversos col·lectius que habiten allò rural i els contextos perifèrics.

11. Una cultura del **Quilòmetre Zero**, apropant el llenguatge artístic a la realitat social i identitat local.

12. Impulsar les **propostes culturals al territori** des del respecte i la generació de sinergies amb altres sabers i coneixements procedents del disseny, arquitectura, enginyeria.

13. L' **educació artística** i l' **educació ambiental** com a eines de coneixement de les diverses realitats locals i la seva difusió en àmbits més globals.

14. Afavorir que la **pràctica artística** es dilueixi amb els processos formatius i experiencials.

15. **Mitigar les dificultats i les distàncies**, superant les dificultats quotidianes amb el suport mutu.

NATURA
ART

ESPAIS CULTURALS
EN
ENTORNS RURALS

TURISME CULTURAL
GENERACIÓ D'OCUPACIÓ
PROMOCIÓ CULTURA
CREATIVITAT RURAL

RESIDÈNCIES D'ARTISTES
ACTIVITATS EXPOSICIONS
AGROECOLOGIA REUNIONS
FESTIVALS

Allò rural és polític...

[Efectivament, la creació cultural en zones rurals és només una part més de la trinxera que suposa viure als pobles avui dia. Els revessos a què cal enfrontar-se són múltiples i encara que hi hagi una gran recompensa que dóna la pròpia vida al camp de mil i una formes, també té poc a veure amb la idealització d'aquesta vida que moltes persones tenen al cap. Oblit per part de les institucions, envelliment de la població, treball a la terra, etc.]...

CULTURARIOS · HUMUS DE INICIATIVAS CULTURALES EN EL CAMPO

El projecte "CULTURARIOS" sorgeix del treball i el teixit de "El Cubo Verde".
Una xarxa d'espais d'art en el camp. Dins d'aquesta xarxa, es troben coordinant el projecte un equip multidisciplinar centrats en les diferents accions que el projecte desenvoluparà.

Aquest projecte busca generar un espai de diàleg i aliances per comprendre i compartir visions sobre el món rural, sobre les pràctiques de mediació en/desde el territori.
Dins d'aquest projecte tenen en ment els següents set objectius concrets:

REFLEXIÓ
Obrir espais de reflexió col·lectiva i col·laborativa horitzontal, que permetin fer emergir un coneixement situat i complex.

BONES PRÀCTIQUES
Estimular bones pràctiques identificables i exportables en matèria de mediació artística a projectes rurals a partir d'una investigació col·laborativa.

TEIXITS
Generar forts llaços i interaccions fèrtils entre els projectes i la seva capacitat per identificar-se davant de les institucions com una utilitat cultural pública.

PÚBLICS
Visibilitzar la realitat dels públics i agents culturals rurals.

METODOLOGIES
Construir col·lectivament una metodologia per a la mediació rural amb tots els agents implicats.

VISIBILITZACIÓ
Visibilitzar, compartir i replicar el treball de mediació dut a terme fins ara.

RESILIÈNCIA
Elaborar plans dadaptació de bones pràctiques dins un marc de crisi sanitària.

GEOGRAFIAS CULTURALES

GEOGRAFÍAS CULTURALES

El projecte respon a la necessitat d'estructurar/afiançar una posada en comú de l'estat de la producció i mediació cultural en el medi rural.

Es genera la pregunta de si és possible prototipar metodologies de mediació específiques des de l'heterogeneïtat del medi rural espanyol i vincular d'aquesta forma els centres / perifèries o el camp / ciutat, de forma que des de la cultura i les arts contemporaneas caminem realment direcció a la **ciutat agropolitana i els poblats cosmopolitans**?

La mediació té gran pes, amb treball pedagògic i col·laboratiu que prioritza l'implicació/participació de col·lectius que habiten en el medi rural.

ÀREA
OCCIDENTAL
Una mirada des de Occident als rurals i a la mediació cultural.

ÀREA
NORD
Quadern de un viatge inacabat: constel·lacions artístiques des de lo rural.

ÀREA
NORD-OCCIDENTAL
No més pobles sense festa!

ÀREA
MEDITERRÀNIA
Quadern de camp.

ÀREA
NORD-ORIENTAL
Les majestuoses muntanyes verdejant i en els ermots, diamants en brut.

ÀREA
SUD
Cantar-li al sòl, cultures enamorades de la terra.

ÀREA
CENTRAL
Comarques en emergència cultural.

ÀREA
NORD-AFRICANA
La mare muntanya.

NOS CUIDAMOS • NOS MIRAMOS • NOS REFLEXIONAMOS • NOS PENSAMOS • NOS CONSTRUÍMOS • NOS IMAGINAMOS • NOS PREOCUPAMOS • NOS RESPONSABILIZAMOS

FESTIVAL CANTILAFONT

Toni Marc

CANTILAFONT *al Lluçanès*

11 anys d'història! #CULTURA I TERRITORI

Per què tot això que ens agrada, ho hem de veure lluny de casa i no aquí?
Així va néixer el Cantilafont.
Perquè volem descentralitzar la cultura. Allunyar-la de les grans ciutats.
Reivindicar que aquesta no té fronteres.
Redescobrir racons naturals, espais sense ús que de cop tenen sentit, i posar-los en valor. Amb la nostra gent. La nostra manera de fer. De ser. De pensar, crear i transformar. Fet a mida. Fresc, verd, groc i rural.
Senzillament, a casa i per a tothom.
Perquè això és el que som.
Apostem per una proposta musical, d'arts escèniques i gastronomia de proximitat, apropant nous llenguatges entre artistes consolidats i projectes emergents, a nivell nacional i internacional.
Perquè volíem unir les dues coses que més ens apassionaven; la cultura i casa nostra, el Lluçanès. I així ho vam fer, creant el Cantilafont.

BROTS DEL CANTILAFONT
un projecte que, com el mateix Cantilafont, vol connectar la nostra gent i la cultura emergent, apostant per idees en creació que estan al forn de moltes companyies i mostrant propostes de qualitat en el nostre entorn rural. Volem ser un petit brot que floreix del Cantilafont.

Noves idees i nous propòsits, sota la marca del Cantilafont.

1. RE-UTILITZEM

L'equip de decoració i logística utilitza materials i produccions cedits per empreses i particulars que estan en desús (teixits, estampats, taules, plantes...) i que altrament no s'aprofitarien per donar-els-hi una segona vida.

Fem ús de materials biodegradables (fusta, palla, paper...) i reproduccions amb l'entorn per a crear la decoració del Cantilafont.

2. OBJECTIU: 0 PLÀSTICS

Comencem cap a un festival lliure de plàstics d'usar i llençar amb la instal·lació de l'aigua a través de fonts i la supressió de les ampolles de plàstic, la vaixella compostable i la rebuda biodegradable. Suprimirem de les neveres de plàstic gràcies a servir l'aigua a través de fonts amb la col·laboració d'Aigües.

3. GASTRONOMIA KM0

Promocionem la gastronomia local amb una oferta variada de restauradors del Lluçanès que treballen productes del territori.

4. REDUÏM LA PETJADA

Comparteix el teu cotxe! Sigues sostenible pel teu viatge fins al cantilafont, o si vius a prop, arriba-hi amb bicicleta o a peu. Deixa menys petjada de CO2 al territori — El Lluçanès t'ho agrairà!
Per compartir cotxe, parleu amb la vostra colla o bé registreu-vos a **FESEDIT.** Fesedit és una web (també amb APP per a Android o iOS) Per aquesta ocasió especial s'ha creat la comunitat Cantilafont dins del propi aplicatiu.

5. RESPECTE PER L'ENTORN

Fumar maria i no és gens bo per la teva salut. Però almenys no tiris la cigarreta al terra! A dins el festival trobaràs diferents punts on poder apagar la teva cigarreta i no llençar-la al terra. També disposarem de cendrers de butxaca del Cantilafont! petit, pràctic i net.

CÀNTUT *Cançons de tradició oral*

El projecte Càntut neix l'any 2012 per recollir i difondre el patrimoni musical de transmissió oral de les comarques gironines. Compta amb tres vessants: el cançoner, amb més d'un miler i mig de cançons amoroses, picaresques, infantils, religioses, històriques... recollides per caçadors de cançons i cantades per persones grans; el festival, que es duu a terme durant la tardor a Cassà de la Selva amb l'objectiu de fer viure aquests repertoris, i les produccions, amb projectes amb vida pròpia que enllacen la tradició oral amb l'actualitat.

"L'investigador i folklorista Artur Blasco cedeix part del seu fons al projecte Càntut.
El músic i investigador Artur Blasco ha cedit part dels seus materials audiovisuals al projecte Càntut. Cançons de tradició oral. Blasco ha estat treballant des del 1965 en la recollida i documentació del cançoner popular de les comarques pirinenques, un treball durant el qual, també va enregistrar en suports audiovisuals moltes interpretacions de les cançons, que s'ajleguen a l'obra A peu pels camins del cançoner, en imatges. La col·lecció aplega 80 DVD amb cançons recollides directament d'uns 320 informants de 160 pobles i masies de l'Alta Ribagorça, la Vall d'Aran, la Ribagorça Oriental, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, la Noguera, l'Alt Urgell, el Solsonès, la Cerdanya, el Berguedà, el Ripollès i la Garrotxa, per la qual cosa constitueix un testimoni singular i irrepetible en molts casos i el fons més extens del país. D'aquest fons audiovisual només n'existeixen dues còpies, a més de l'original: una dipositada a la Generalitat de Catalunya i, ara, una altra al projecte Càntut.

Nascut a Barcelona el 1933, Artur Blasco és un dels principals investigadors i divulgadors del folklore català. Ha recollit, poble per poble, el cançoner popular del Pirineu i a més, ha estat impulsor de la Trobada d'Acordionistes d'Arsèguel. Ha participat com a músic en formacions com La Pioleriana i El Pont d'Arcalís, i ha rebut nombrosos premis i reconeixements, com el Premi d'Actuació Cívica de la Fundació Lluís Carulla (1998); la Creu de Sant Jordi (2001) i el Premi Nacional de Cultura Popular (2004)."

Presentació a Barcelona del projecte Càntut. Cançons de tradició oral, amb el concert de final de gira de Vega, de Paula Grande i Anna Ferrer, amb la col·laboració de Belda & Sanjosex, i la Taverna del CAT amb Germà Negre i convidats.

CANÇONER

Aquest és un projecte sense afany de lucre que pretén recollir música i cançons apreses oralment per la gent més gran de les comarques gironines.
Hi trobareu cançons amoroses, picaresques, religioses, històriques, de bressol, polítiques... aplegades a partir de la feina d'uns 40 col·lectors i de més de 150 cantadors o sonadors.

FESTIVAL

S'està treballant en la propera edició del festival, que tindrà lloc del 17 al 19 de novembre de 2023 a Cassà de la Selva

PRODUCCIONS

Actualment treballa en una nova producció del Càntut. Cançons de tradició oral, basada en les cançons de bressol, tant les que es troben allotjades al cançoner en línia www.cantut.cat, com en les que l'alumnat dels centres educatius de Cassà de la Selva ha recopilat en el marc del projecte Càntut a les escoles: cacem i cantem cançons.

EUFÒNIC

Eufònic és el festival al voltant de les **arts sonores, visuals i digital-performatives** que se celebra a **Terres de l'Ebre**, 200 km al sud de Barcelona, amb **La Ràpita com a població principal** i, en una segona corona de poblacions, **Amposta, Tortosa, Miravet, Roquetes i Ulldecona** acullen instal·lacions artístiques i actuacions en espais singulars. Eufònic Pro compta amb presentacions, taules rodones i trobades ràpides entre experts, així com activitats més disteses com vermuts amb artistes i presentacions de projectes.
Combinant activitats d'accés lliure amb altres de pagament, Eufònic és un festival d'arts excepcionals en la seva més àmplia accepció: actuacions audiovisuals, instal·lacions artístiques en espais museístics o temporalment habilitats, accions sonores en el paisatge, tallers i activitats participatives, propostes per al públic familiar, jornades professionals i concerts en espais singulars. La singularitat del paisatge de les Terres de l'Ebre en general i del Delta de l'Ebre en particular és l'element vertebral i diferencial del festival, convertint Eufònic en una experiència sonora i visual ancorada en el paisatge i l'entorn.
La dotzena edició del festival a Terres de l'Ebre es celebrarà del 24 al 27 d'agost de 2023, amb un cap de setmana previ (18, 19 i 20 d'agost) amb inauguracions de les instal·lacions artístiques i altres activitats en espais singulars.

PARAL·LEL FESTIVAL

MÚSICA, NATURA & INTIMITAT

El Festival Paral·lel programa una selecció musical basada en la singularitat i promou paradigmes musicals disruptius i diferenciats. Intentant allunyar-nos de la massificació, apostant per una atmosfera intima amb una capacitat limitada.

Durant tres dies, el nostre programa explora música experimental, ambient i techno en un sol escenari.

Les pedres angulars de la nostra organització són:

- crear un entorn inspirador
- programació musical precisa
- i garantir la comoditat dels nostres assistents. Pretenem oferir una experiència única per als amants de la música amb un programa diferent enmig de la natura.

• Paral·lel Festival és un festival de música electrònica que se celebra al municipi de Guardiola de Berguedà, a la comarca del Berguedà, a Catalunya, en un entorn natural privilegiat.

• El festival es caracteritza per una programació acuradament seleccionada, que cerca oferir una experiència musical única i envolupant, basada en l'exploració del so i la connexió amb la natura.

• Paral·lel Festival se celebra en un paratge natural on es troben les ruïnes d'un antic monestir, cosa que crea un ambient màgic i misteriós per a les activitats culturals.

• El festival compta amb diferents escenaris i àrees temàtiques, que permeten gaudir d'una àmplia varietat d'estils i gèneres de música electrònica, des de l'ambient fins al techno més experimental.

• Paral·lel Festival cerca ser un espai de trobada per a la comunitat d'amants de la música electrònica, que busquen viure una experiència única i enriquidora, en un ambient de respecte i diversitat.

• El festival és un esdeveniment de gran qualitat i prestigi, que ha estat reconegut amb diferents premis i distincions, com el Millor Festival de Música Electrònica als Premis de la Música Independent.

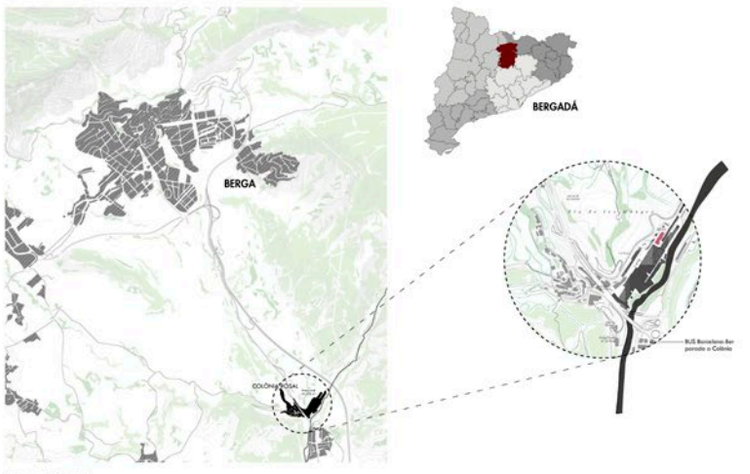
• Paral·lel Festival és un exemple de la connexió entre la música i la natura, i cerca promoure la consciència ambiental i el respecte per l'entorn natural on se celebra.

• El festival compta amb el suport de diferents institucions i organitzacions, com l'Ajuntament de Guardiola de Berguedà, la Diputació de Barcelona i l'Institut Català de les Empreses Culturals, cosa que demostra la seva importància i rellevància al panorama cultural i turístic de la regió .

KONVENT

Bingbing Xia
Trich Erica Adajar

ENCAJE Y TRANSFORMACIÓN

Planta Situación 1:25000

Colonias Industriales situados al lado del río Llobregat

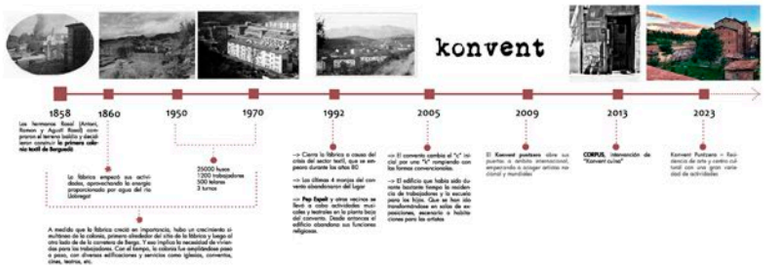
MEMORIA

Col Rosal situado en la comarca de Bergadá, concretamente en el ámbito de Bajo Bergadá junto al río Llobregat, con el fin de obtener la energía necesaria para el funcionamiento de las máquinas de la fábrica.

Anteriormente fue una de las colonias industriales más importantes de Catalunya, y hoy en día dispone de un numeroso patrimonio industrial, ya que con el paso del tiempo se ha ido desarrollando todo tipos de servicios, como iglesia, convento, cine, teatro, escuelas, alojamientos y negocios para dar uso a los dueños y trabajadores de la colonia.

Debido a la crisis en la industria textil a finales del siglo XX, la colonia tuvo que cerrar por definitivo. En el año 1992, Pep Espelt decidió sacar Col Rosal del letargo social y devolver la vida a estos espacios casi olvidados a través de la práctica artística. Actualmente, es un patrimonio cultural de carácter artístico con un nuevo nombre de "Konvent Puntzero". En que se organiza semanalmente actividades distintas atrayendo artistas internacionales, asimismo desde el 2006 se celebra anualmente el festival de Konvent puntzero, con el objetivo de dinamizar la cultura de la comarca de Bergadá. Funcionando como un centro cultural contemporáneo alternativo que trata de promover la creatividad y la experimentación en sus diferentes campos, procurando con ello generar y compartir conocimientos.

LÍNEA CRONOLÓGICA

Konvent 0 | 35 | 1 | 9 | 25 | 14

ESTRATEGÍAS ECONÓMICAS

El Konvent O parte de una asociación sin ánimo de lucro, por lo que el coste económico que implican las residencias tiene como fin la autogestión de las instalaciones que ofrecen. Su programa de residencias consta de dos tipologías, destinadas a todos los interesados en desarrollar una labor de investigación o creación en los espacios del Konvent O:

Primero, una convocatoria internacional, sin restricciones de procedencia. El coste de la estancia es 35€ diarios. 25 candidatos serán elegidos y podrán aplicar a las becas Konvent 100%, Konvent 50%, Konvent Suport, y Konvent Voluntariado. Segundo, se convoca a artistas que residen en España, de cualquier edad y disciplina. Por el precio de 20€ al día, el interesado tendrá acceso a un dormitorio, taller y gratuidad en los eventos que se programen durante el transcurso de la residencia. En este caso los candidatos elegidos podrán solicitar la beca Konvent 50% o la Konvent Suport.

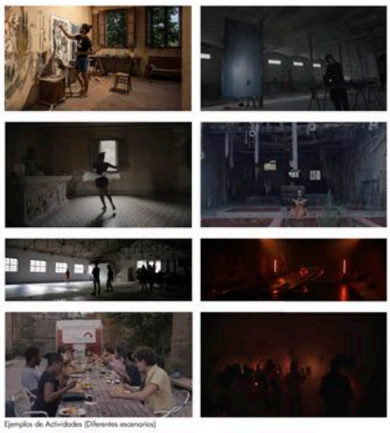

CALIDAD ARQUITECTÓNICA

La Colonia Rosa ocupa una superficie total de 41.136 m2. El convento se encuentra en su extremo; y este consiste de 4 plantas, 585m2 cada nivel. En cambio, las naves ocupan aproximadamente 40% de la superficie total.

ESTRATEGÍAS SOCIALES

Ejemplos de Actividades (Diferentes escenarios)

Collage de la fachada del convento y la fachada de las naves

"I wanted to take some **break from city life** and I guess get some retreat, resting time, during my stay here. And I wanted to get some new inspiration from nature and people. What I like the most about this place is that there are really different type of spaces, where I can work differently. Some place for rest, some place for socializing, some for exploring the dust. Sometimes I find really nice ideas from this dirty or broken part of the area."

- Jenn Jang (artista) - Corea del Sud

"Me gusta mucho. Si, que sea una **familia de artistas** que se alejan de la civilización y están haciendo obras permanentemente, me parece lo más (asombroso)."

- Violeta Garcia (música, cellista, compositora) - Argentina

Participación de los usuarios (artistas)

Konvent International Residency. Documentary during a two week Konvent residency in 2021. https://konventarea.com/Residencias

EXERCICIS

Como se ha indicado previamente en el plan del curso, los estudiantes han completado cuatro trabajos relevantes. El primer ejercicio (E1) requirió la lectura y análisis detallado de diversos ámbitos de estudio, que incluyeron aspectos como el relieve y la hidrología, la distribución de la población y sus dinámicas, el planeamiento vigente, la participación local, las infraestructuras y la accesibilidad, el parque de la vivienda, los servicios, la forma urbana, las actividades sociales y el patrimonio. Esta fase concluyó con conclusiones plasmadas en documentos DAFO, que resumían las Debilidades, Amenazas, Fortalezas y Oportunidades de cada ámbito.

Siguiendo con el segundo ejercicio (E2), los estudiantes desarrollaron una propuesta inicial de escala territorial que debía destacar los objetivos generales y las ideas principales del proyecto. A partir de estas ideas, se procedió a la realización del tercer ejercicio (E3), que implicaba una intervención a escala local. Esta intervención debía justificar su papel dentro de la estrategia territorial esbozada anteriormente y definir a los agentes implicados, razonando cómo se abordaría la transversalidad temática del curso, así como también el escalar.

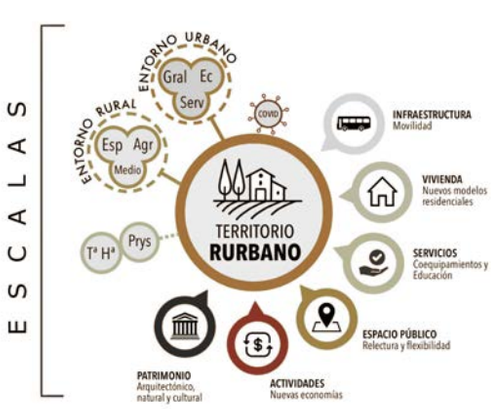
El último ejercicio (E4) regresó a la escala territorial, promoviendo el contraste de las propuestas con otros compañeros. Esta revisión buscaba reconsiderar el segundo ejercicio y formular un resultado final para la propuesta.

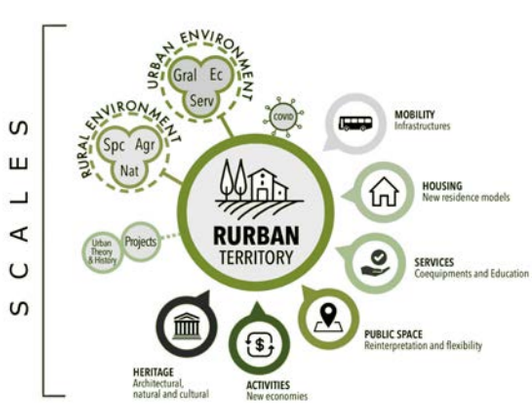
Es importante señalar que este proceso de trabajo no sigue una línea recta, sino que opera de manera simultánea en varias escalas. Algunas propuestas del ejercicio 4 pueden coincidir con elementos del ejercicio 2. En esta recopilación, presentamos primeramente los trabajos de análisis del territorio realizados de forma conjunta. Después, resumimos algunos de los trabajos finales, que engloban los tres últimos ejercicios. Hemos organizado estos trabajos en tres paquetes, siguiendo los tres escenarios taxonómicos que forman parte de la estructura del curso.

As previously indicated in the course plan, students have completed four relevant assignments. The first exercise (E1) required detailed reading and analysis of various fields of study, which included aspects such as relief and hydrology, population distribution and dynamics, current planning, local participation, infrastructures and accessibility, housing stock, services, urban form, social activities and heritage. This phase concluded with conclusions embodied in SWOT documents, which summarized the Weaknesses, Threats, Strengths and Opportunities of each area.

Following the second exercise (E2), the students developed an initial proposal on a territorial scale that should highlight the general objectives and main ideas of the project. Based on these ideas, the third exercise (E3) was carried out, which involved intervention at local level. This intervention had to justify its role within the territorial strategy outlined above and define the agents involved, reasoning how the transversality of the course would be addressed, as well as scaling.

The last exercise (E4) returned to the territorial scale, promoting the contrast of the proposals with other colleagues. This revision sought to reconsider the second exercise and formulate a final result for the proposal. It is important to note that this work process does not follow a straight line, but operates simultaneously on several scales. Some proposals from exercise 4 may coincide with elements from exercise 2. In this compilation, we first present the work of analysis of the territory carried out jointly. Then, we summarize some of the final projects, which cover the last three exercises. We have organized these works in three packages, following the three taxonomic scenarios that are part of the course structure.

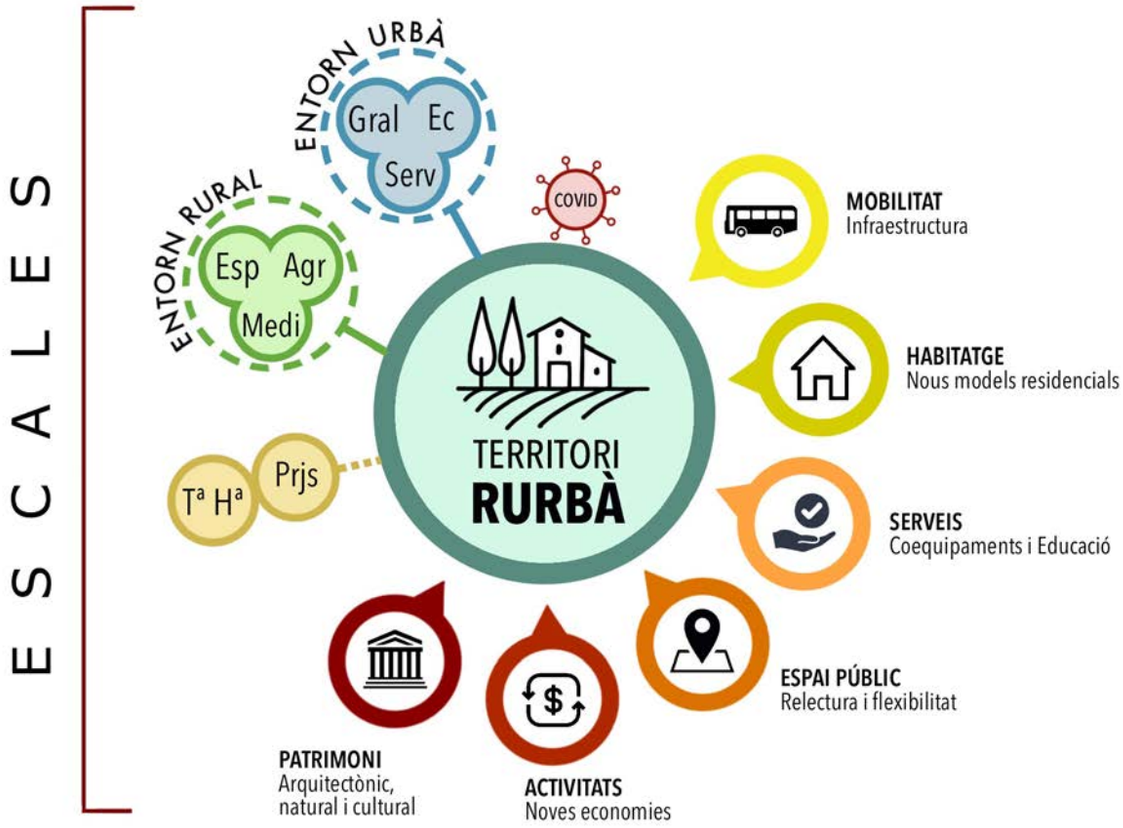

Com s'ha indicat prèviament en el pla del curs, els estudiants han completat quatre treballs rellevants. El primer exercici (E1) va requerir la lectura i anàlisi detallada de diversos àmbits d'estudi, que van incloure aspectes com el relleu i la hidrologia, la distribució de la població i les seves dinàmiques, el planejament vigent, la participació local, les infraestructures i l'accessibilitat, el parc de l'habitatge, els serveis, la forma urbana, les activitats socials i el patrimoni. Aquesta fase va concloure amb conclusions plasmades en documents DAFO, que resumien les Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats de cada àmbit.

Seguint amb el segon exercici (E2), els estudiants van desenvolupar una proposta inicial d'escala territorial que havia de destacar els objectius generals i les idees principals del projecte. A partir d'aquestes idees, es va procedir a la realització del tercer exercici (E3), que implicava una intervenció a escala local. Aquesta intervenció havia de justificar el seu paper dins de l'estratègia territorial esbossada anteriorment i definir els agents implicats, tot raonant com s'abordaria la transversalitat temàtica del curs, així com també l'escalar.

L'últim exercici (E4) va retornar a l'escala territorial, promovent la contrastació de les propostes amb altres companys. Aquesta revisió buscava reconsiderar el segon exercici i formular un resultat final per a la proposta.
És important assenyalar que aquest procés de treball no segueix una línia recta, sinó que opera de manera simultània en diverses escales. Algunes propostes de l'exercici 4 poden coincidir amb elements de l'exercici 2. En aquest recull, presentem primerament els treballs d'anàlisi del territori realitzats de forma conjunta. Després, resumim alguns dels treballs finals, que engloben els tres últims exercicis. Hem organitzat aquests treballs en tres paquets, seguint els tres escenaris taxonòmics que formen part de l'estructura del curs.

E1

RECONEIXEMENT

Grups de 4 / 4 setmanes

La lectura territorial implica un repte important per dos motius principals. Primer, per la seva dimensió, una escala que s'ha tractat escassament en els cursos anteriors d'Urbanística, i que demana un canvi important en la mirada i l'aproximació a l'àmbit de treball. Segon, per la seva extrema complexitat, ateses les diferentes disciplines i temàtiques que entren en joc i que en configuren de manera específica les seves dinàmiques singulars.

És per aquests dos motius que el primer exercici versarà sobre el reconeixement d'aquest territori, i que analitzarem per temàtiques concretes (per capes) per tal de poder aproximar-nos a aquesta dimensió i complexitat d'una manera més còmoda i segura.

La documentació que caldrà elaborar serà la següent, amb documentació que respongui a les preguntes que es formulen. Cada temàtica requerirà, a més, un **plànol conclusiu**:

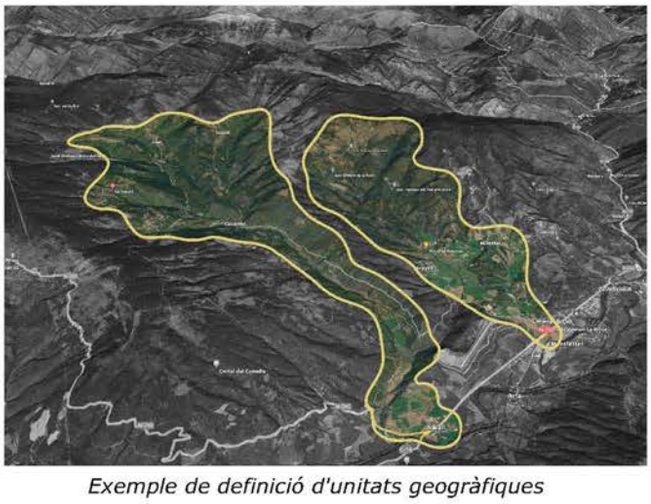
1. Relleu i hidrologia
   - *Quina és l'estructura principal del relleu?*
   - *Quina repercusió té la hidrologia en la posició dels assentaments?*
   - *On estan les àrees amb pendents inferiors al 5, 10, 15 i superiors al 20%?*
   - *Com afecta el relleu a la xarxa d'infraestructures?*
2. Distribució de la població i dinàmiques
   - *Quins nuclis perden, són estables, o guanyen població?*
   - *Quina relació pot tenir això amb els plànols de relleu i pendents?*
   - *Quines són les piràmides poblacionals per edats i gènere?*
   - *Quin percentatge hi ha de població estable i temporal als nuclis?*
3. Planejament vigent (consulteu el Mapa Urbanístic de Catalunya - MUC)
   - *Quins singularitats mostren els nuclis rurals? Existeixen similituds entre ells?*
   - *Quines proporcions hi ha de sòl industrial respecte el residencial?*
   - *Quina proporció de sòl urbanitzable mostren els nuclis?*
   - *Quines zonificacions són més freqüents?*
4. Participació local. (Caldrà en aquest apartat incorporar al menys dues recerques sobre les inquietuds locals dels residents i/o les administracions locals implicades.)
   - *Quins aventatges i inconvenients manifesten aquests col·lectius?*
   - *Quines són les organitzacions i entitats principals dels nuclis?*
   - *Quins espais utilitzen i com s'organitzen?*

ÍTEMS

5. Infraestructures, accessos i transport
   - *Quina és la jerarquia viària territorial?*
   - *On es produeixen els canvis d'escala jeràrquica en les infraestructures?*
   - *On se sitúen els punts de màxima i mínima accessibilitat?*
   - *Quins mitjans i modes de transport existeixen a l'àmbit?*
6. Parc de l'habitatge
   - *Quina és la distribució de les tipologies residencials?*
   - *Quina és la distribució dels nuclis urbans i dels masos?*
   - *Quin pes tenen els habitatges de segona residència?*
   - *Quin percentatge hi ha d'habitatges llogats, buits i de propietat?*
7. Serveis locals i generals
   - *Quina és la distribució dels serveis locals i generals dels nuclis?*
   - *Quina és l'escala d'aquests serveis?*
   - *Quins d'aquests serveis són compartits entre nuclis?*
   - *Quines mancances més importants detecteu?*
8. Espais públics i forma urbana
   - *Quines singularitats morfològiques mostren els nuclis rurals?*
   - *Quina composició urbana i usos mostren els espais públics principals dels nuclis?*
   - *Quina relació hi ha entre els espais públics i l'entorn natural?*
   - *Com són els límits urbans dels nuclis?*
9. Activitats i dinàmiques socials
   - *Quines activitats econòmiques principals detecteu en els municipis?*
   - *Com funcionen les activitats comercials en els nuclis?*
   - *Com és i com es distribueix l'activitat industrial?*
   - *Com són les iniciatives de les petites empreses i com es distribueixen?*
10. Patrimoni arquitectònic, natural i cultural
    - *Quina és la distribució i el valor del patrimoni arquitectònic?*
    - *On se sitúen els espais naturals protegits i quina accessibilitat mostren?*
    - *Quin pes, distribució i repercusió té el patrimoni cultural?*
    - *Quines repercusions té el patrimoni en les dinàmiques econòmiques i socials del sector?*

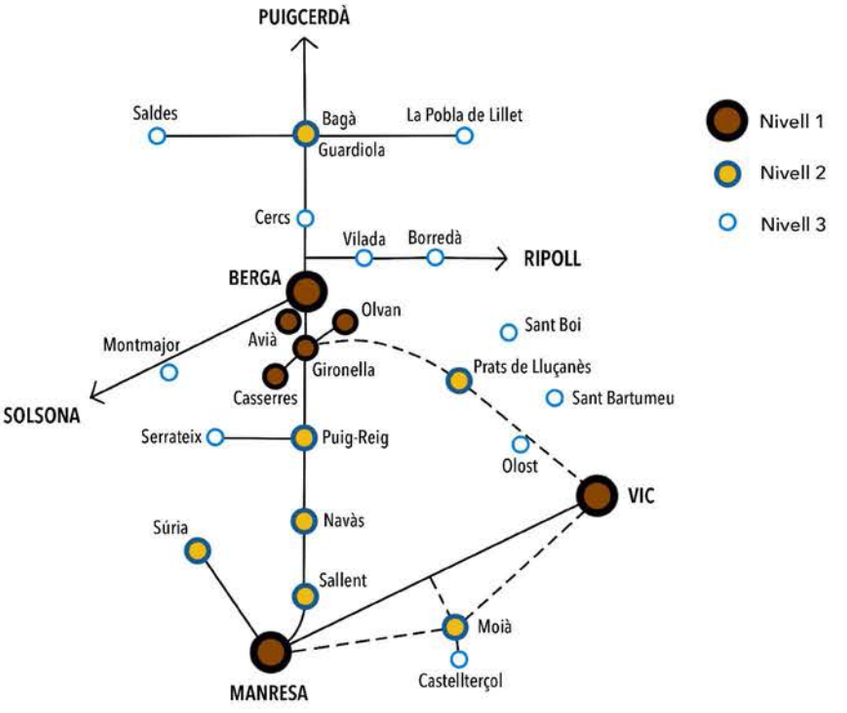
CONCLUSIONS

11. **Plànol d'Unitats Geogràfiques**. Cal definir la mida, posició i forma les bosses, les seves estructures, i el seu paper jeràrquic en el territori.

Exemple de definició d'unitats geogràfiques

12. **Plànol de Nodes**, especificant quatre nivells:
    - Nivell 1: **nuclis principals**. Són els més importants, que han de jugar un paper rellevant en la concentració d'usos, i que funcionen com a centres de serveis territorials.
    - Nivell 2: **nuclis secundaris**. Tenen un paper rellevant com a centres dinamitzadors de determinats sectors del territori, on es perfilen àmbits més específics.
    - Nivell 3: **nuclis menors**. Tenen generalment al voltant de 1.000 habitants de mitjana (depèn però molt de la unitat geogràfica), i se situen en general relativament propers als anteriors, i s'estimen clau en el procés de dinamització del territori, ja que són els que permetran reforçar els nuclis menuts de menor nivell, molt més desfavorits quant a les activitats econòmiques i els indicadors poblacionals.
    - Nivell 4: **nuclis menuts**. Són poblacions generalment de menys de 500 habitants, i que estan repartits de manera més o menys homogènia sobre el territori, sovint amb un model d'assentament dispers. Aquests assentaments són els prioritaris per a la seva dinamització, ja que són els que pateixen en major mesura el despoblament, la desacceleració econòmica i l'envelliment poblacional.

Exemple (manca en aquest cas incloure els nuclis de nivell 4)

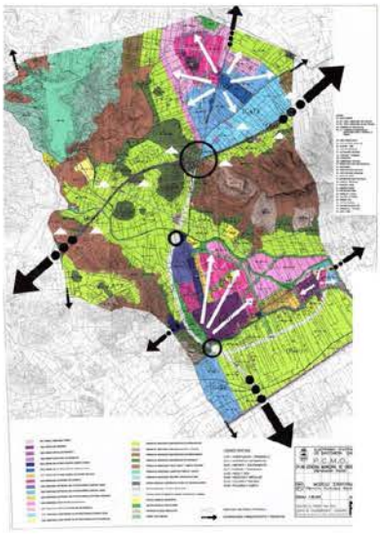
13. **Plànol de punts, línies i plans** interpretatiu; ha de ser intuitiu, i significatiu.

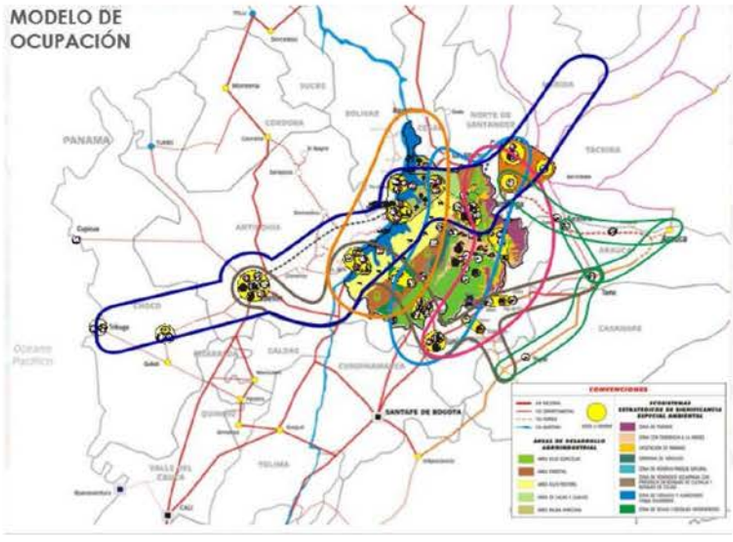

Exemple

14. **Plànol DAFO** de l'àmbit (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats)

Escales de treball generals: 100.000, 40.000, 20.000, 10.000, 5.000 i esquemes sense escala.
Consulteu: http://www.icc.cat/appdownloads/

Exemples de plànols DAFO

El lliurament es farà el **divendres 3 de març abans a les 14:00** en un document en format pdf degudament endreçat, per Atenea. També caldrà disposar d'una **versió en paper** per poder penjar-la el mateix dia per compartir la documentació amb la resta d'estudiants i discutir-ho conjuntament.

E2

PROPOSTA ESTRATÈGICA

Grups de 2 estudiants / 3 setmanes

L'anàlisi territorial de l'anterior exercici ens ha d'haver servit per conèixer els aspectes més importants de l'àmbit que estem treballant. Al marge de la lectura dels seus elements constituents, hem intentat extreure'n un síntesi que ha buscat posar de relleu aquelles singularitats del territori que entenem són essencials en la definció d'una estratègia territorial. A través del document DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats) on es posen de relleu aquestes singularitats, podem començar a definir les estratègies que podem implementar en aquest territori per aconseguir-ne un millor equilibri i dinamitzar les seves activitats, al mateix temps que millorar la seva qualitat de vida.

Aquest segon exercici, per tant, preté fer una profunda reflexió sobre les dades i les conclusions de l'anterior exercici (cal per tant que se sustenti sobre el document DAFO realitzat), i poder plantejar una estratègia d'intervenció transversal que abasti i doni resposta simultània als 6 ítems de treball (mobilitat, habitatge, serveis, espais lliures, activitats i patrimoni), tot plantejant una proposta raonada de reequilibri sobre el territori.

La documentació que caldrà elaborar serà, com a mínim, la següent:

1. Plànol DAFO - **anàlisi**
   - *Caldrà reconsiderar el plànol DAFO realitzat en l'anterior entrega, i matissar-ne els seus continguts.*
   - *Es recomana construir-lo a base d'icones, i de punts, línies i plans.*
   - *Aquest document és essencial, com a cloenda de l'anàlisi previ i com a llavor del projecte territorial que es proposa. Cal doncs que els arguments que s'esgrimeixin en la proposta tinguin la seva base en aquest document.*
   - *Aquest document NO ha d'incloure cap proposta.*

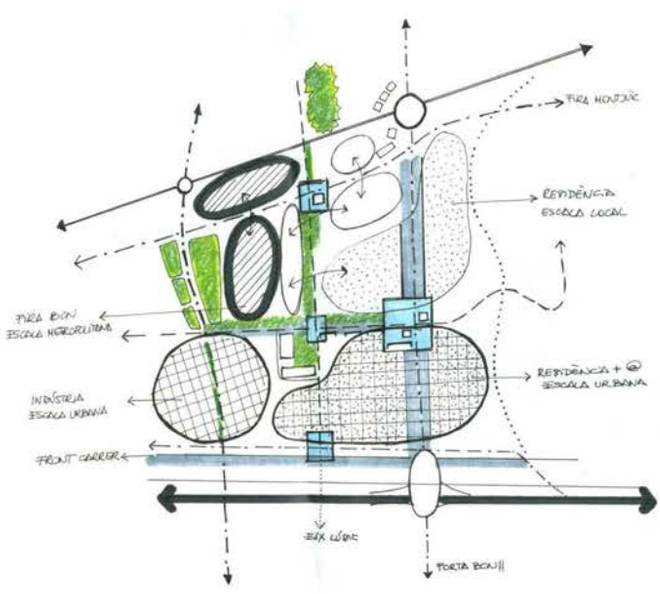
2. Plànols d'Objectius - **idees**
   - *Aquest document ha de reflectir les idees que es persegueixen en la proposta.*
   - *Atès que les intervencions han de ser necessàriament interescalars (hem d'abordar simultàniament l'escala local, la vinculada amb la interrelació entre els nuclis i l'escala territorial), caldrà treballar en diferents plànols per explicar els objectius.*
   - *No són plànols amb compromís formal, sinó d'idees, i per tant cal dibuixar-lo a base de punts, icones, línies, fletxes, àrees, comentaris (bafarades o globus), anotacions, collage, o altres recursos suggestius.*

3. Plànols del projecte - **proposta**
   - *Aquest document ha de tenir un compromís gràfic que reflecteixi la proposta que es preté realitzar, i també caldrà explicar bé les intervencions que no tenen una intervenció formal clara.*
   - *És important que la proposta genèrica tingui un lema que la defineixi.*
   - *Caldrà demostrar que s'incideix en els 6 ítems, i explicar quins d'ells són més rellevants en la proposta i per què. Caldrà també demostrar les interrelacions entre els ítems, i mostrar de quina manera s'alimenten mútuament.*
   - *Atès que algunes de les intervencions no tindran traducció formal, caldrà ser imaginatiu per plasmar-ho en aquests plànols.*
   - *Caldrà òbviament treballar també en diferentes escales.*

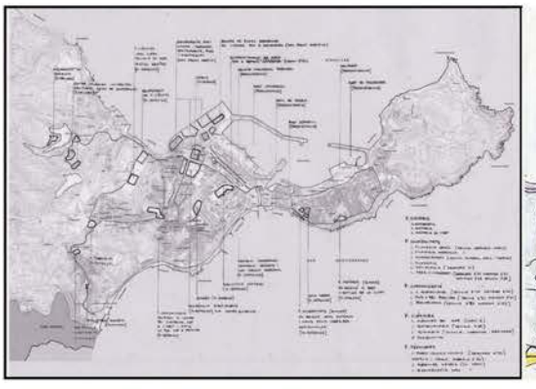
(Al final d'aquest pdf teniu alguns exemples gràfics dels documents, per fer-vos una idea, tot i que alguns no són específicament de la mateixa escala que la nostra)

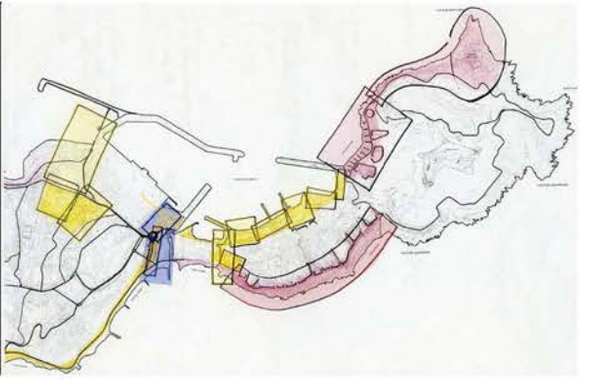
El lliurament es farà el **divendres 24 de març a les 14:00** en un document en format pdf degudament endreçat, per Atenea. També caldrà disposar d'una **versió en paper** per poder penjar-la el mateix dia per compartir la documentació amb la resta d'estudiants i discutir-ho conjuntament.

1 - Exemples de plànols d'**idees:**

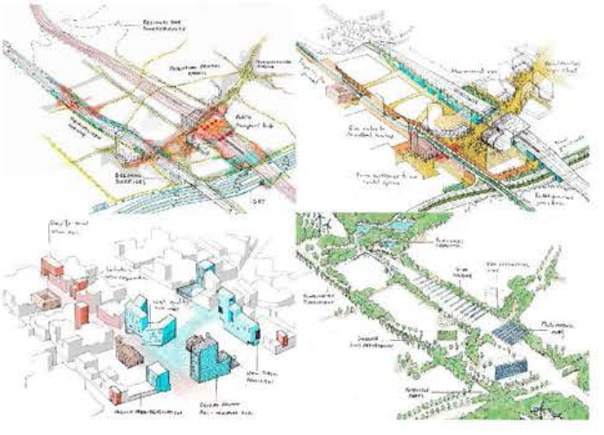

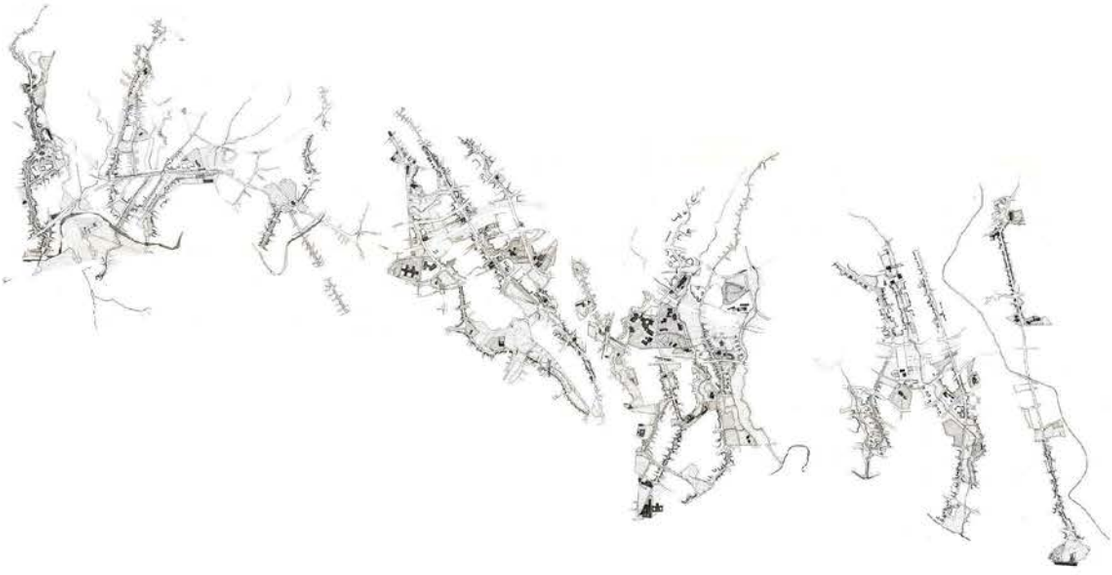

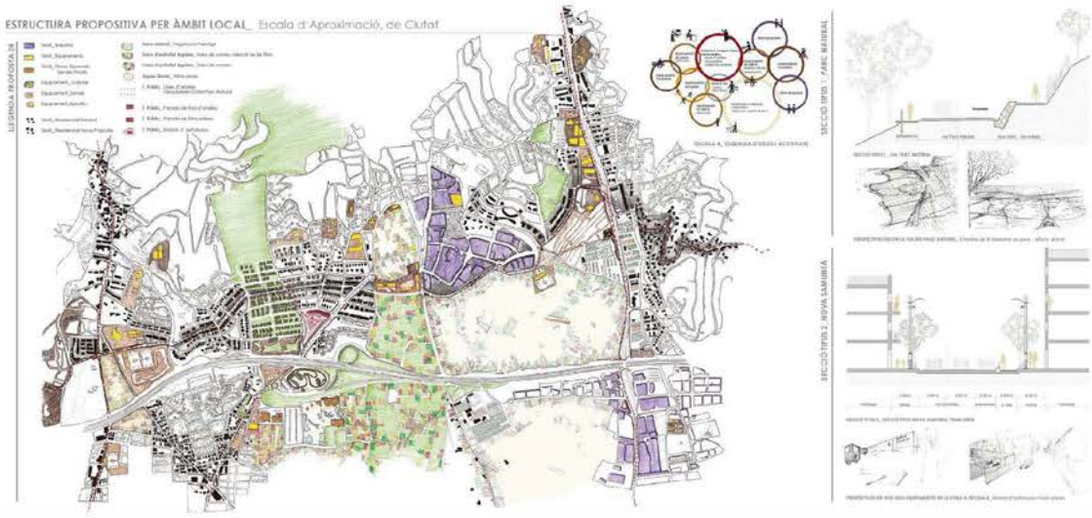

2 - Exemples de plànols **propositius:**

ESTRUCTURA PROPOSITIVA PER ÀMBIT LOCAL_ Escala d'Aproximació, de Ciutat

E3

PROPOSTA LOCAL

Grups de 2 estudiants / 5 setmanes

L'anterior exercici ha suposat un primer compromís sobre les estratègies a implementar en el territori. És important ser conseqüent en la línia de treball: l'E1 suposava un estudi pormenoritzat dels diferents aspectes del territori, primer mitjançant una lectura de les seves característiques segons cada una de les temàtiques, i a partir de les que s'han sintetitzat els trets més rellevants en cada una d'elles. Aquesta necessària síntesi es va transformar en una mirada intencionada a través del document DAFO, que en la segona entrega s'ha reinterpretat. A partir d'aquest plànol hem extret les idees principals de la proposta, que hem traslladat en un plànol conceptual, i a les que hem donat forma mitjançant un tercer document propositiu on les idees (el que volem fer) s'han posat en pràctica (com ho farem).

Aquest tercer exercici proposa el desenvolupament més pormenoritzat d'un sector de la proposta estratègica plantejada en el segon exercici. Aquesta aproximació us demanarà un canvi d'escala, i suposarà treballar amb més intensitat en un dels àmbits del territori, a la vegada que podreu també centrar-vos amb més intenció sobre un o alguns dels 6 ítems d'una manera més específica. Caldrà per tant explicar els objectius d'aquesta proposta més localitzada i probablement més temàtica, però sempre des de el seu encaix dins de l'estratègia general de l'àmbit de l'E2. La proposta hauria de demostrar, malgrat això, la seva implicació, trascendència i transversalitat sobre els 6 ítems en la seva configuració. Aquest exercici tindrà, per tant, un compromís formal més accentuat que l'anterior exercici. Haurà dincloure, com a mínim:

1. Objectius i encaix dins de l'estratègia de l'E2
   - *Caldrà aportar novament (i potser reconsiderar) el plànol 2 d'idees i el 3 de proposta realitzat en l'anterior entrega, i matissar-ne de nou si s'escau els seus continguts. Caldrà justificar molt bé com encaixa l'exercici E3 dins de la idea general de l'E2.*
2. Definició del contingut del projecte
   - *De la mateixa manera que es va fer en l'anterior entrega i en l'escala territorial, caldrà aquesta vegada elaborar un plànol d'idees a l'escala adequada, explicant el seu lligam amb les idees territorials. Aquest document explicarà què es vol fer.*
   - *El plànol més important d'aquest lliurament serà el plànol propositiu general, on es mostrarà el compromís formal de la proposta. Caldrà cuidar la seva documentació gràfica, ja que caldrà que mostri com la idea es posa a la pràctica.*

- *Caldrà complementar l'anterior plànol amb un conjunt de dibuixos explicatius que incorporaran seccions, plantes sectorials, alçats, axonomètriques, perspectives, i tot aquell material que considereu necessari per explicar amb cura les diferentes singularitats de la proposta.*

3. Agents implicats i fases de desenvolupament
   - *És important reflectir quins seran els agents implicats en la proposta, així com també caldrà explicar quines són les fases que preveieu per tal de que la vostra proposta es desenvolupi adequadament en el temps.*

4. Transversalitat temàtica
   - *Caldrà explicar de manera clara com la vostra proposta es posa en relació amb els ítems sobre els que no incidiu directament. Caldrà per tant garantir la transversalitat temàtica de la proposta, i demostrar que presteu atenció a la sinèrgia entre els 6 ítems del curs, i que la vostra intervenció és una baula d'engranatge dins la proposta global.*

5. Transversalitat escalar
   - *Caldrà també explicar la relació que estabiu entre les diferentes escales de treball: la local, la intermitja i la territorial. El plànol haurà de deixar ben clar l'abast propositiu de cada una de les escales.*

6. Referents
   - *Finalment el treball haurà d'explicar sobre quins models projectuals treballa i quins referents ha emprat en la seva configuració, explicant per què s'han escollit, què aporten, i com s'han reinterpretat en la vostra proposta.*

Recordeu que teniu dos paquets **exemples de representació gràfica** penjats a Atenea: un d'un exercici de companys vostres al Maresme, i un altre de treballs de l'Àrea Metropolitana.

El lliurament es farà el **divendres 28 d'abril abans a les 14:00** en un document en format pdf degudament endreçat, per Atenea. També caldrà disposar d'una **versió en paper** per poder penjar-la el mateix dia per compartir la documentació amb la resta d'estudiants i discutir-ho conjuntament.

E4

RE-ESCALAT

Grups de 2 estudiants / 2 setmanes

Aquest darrer exercici suposarà una reflexió global sobre la vostra intervenció territorial, contrastada amb les valoracions i aportacions dels altres grups per tal de fer una proposta global ben trabada i coherent. Per fer-ho, caldrà compartir els treballs fets fins ara amb els companys de curs que hagin treballat el mateix àmbit. La idea és que conjuntament compartiu les propostes que heu plantejat en el territori, ja siguin les d'escala territorial, les d'escala intermitja i les d'escala local, per intentar veure les sinèrgies que es poden establir entre totes les estratègies plantejades. Aquest exercici d'intercanvi i reflexió caldrà fer-lo al llarg de la primera setmana.

Una vegada fet aquest intercanvi, i en una segona fase del treball, cada parella d'estudiants haurà de modificar, complementar i reajustar la seva proposta d'acord amb aquelles aportacions dels companys que considereu més enriquidores pel vostre projecte i que podreu incorporar, sempre referenciant els seus autors. L'objectiu final és que sigueu capaços de presentar una estratègia global coherent i ben estructurada del territori, on caldrà ser molt explícit en el tipus d'intervenció en cada una de les tres escales (la territorial, la intermitja i la local), així com també caldrà ser clar en quina és l'estratègia principal que plantegeu per a cada un dels 6 ítems de curs.

Aquest darrer exercici té una durada de dues setmanes, i caldrà lliurar-lo en quatre DIN-A1 (s'adjunta la plantilla a Atenea). La primera làmina haurà de parlar dels documents DAFO (un plànol per a cada concepte, no els barregeu; o sigui, 4 dibuixos), la segona sobre l'estratègia territorial, i la tercera i quarta les escales intermitges i locals. La documentació a lliurar inclourà, com a mínim:

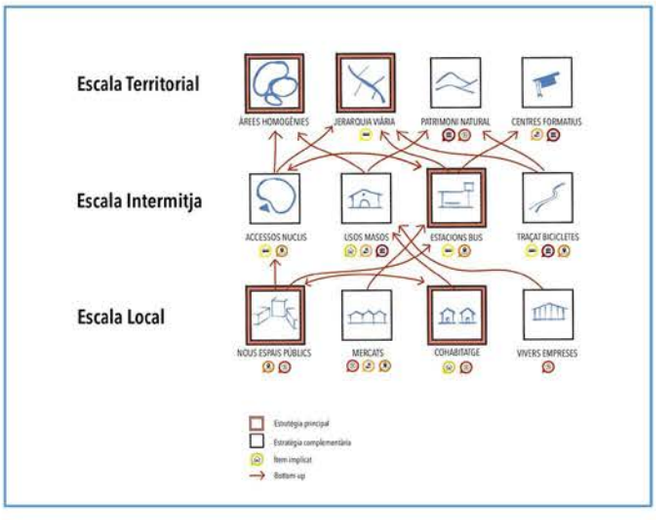
1. Títol i lema
   - *Us adjuntem el document A1.psd on haureu de posar, on apareix "Títol del projecte", l'àmbit de la vostra intervenció en majúscules (ALT SOLSONÈS, o SEGARRA, o ANOIA), seguit del vostre lema en minúscules (p.e, "SEGARRA - L'eix dotacional").*
2. Documents DAFO (làmina 1)

3. Memòria
   - *Cal incloure una memòria breu i concisa dels objectius de la proposta, en la làmina 2. El text ha de tenir una extensió tal i com s'indica en la plantilla.*

4. Transversalitat escalar
   - *El document ha de ser molt clar en l'explicació de les estratègies corresponents a cada una de les **tres escales** (la territorial, la intermitja i la local). Us aconsellem fer un plànol per cada escala, així com us encoratgem a incloure **esquemes interpretatius**. És molt important que, apart, sigueu molt explícits en la manera en que **s'interrelacionen les escales entre sí**. Al mateix temps, caldrà buscar la manera d'explicar com les intervencions d'escala local **alimenten** les idees de l'escala intermitja, i com les estratègies d'escala intermitja complementen la territorial.*

5. Transversalitat temàtica
   - *És molt important ressaltar en quins dels 6 ítems incideix especialment la vostra proposta, i caldrà explicar quines estratègies paral·leles teniu previstes per a la resta dels ítems de curs. Cal explicar doncs com s'aborden els 6 ítems.*

6. Esquema de les transversalitats
   - *A més de la documentació anterior, us demanarem un esquema explicatiu i sintètic de les transversalitats. Per fer-lo, podeu emprar com a model el que segueix. Òbviament les vostres estratègies seran unes altres, i no cal que n'hi hagi quatre per cada escala (poden haver-n'hi més i menys), però caldrà explicar quins ítems abasten, quines són les més importants, i definir quines alimenten les estratègies d'ordre superior.*

7. Referents de companys i dels casos d'estudi
   - *Finalment el treball haurà d'explicar com incorpora propostes dels vostres companys (degudament citades), i també sobre quins models projectuals treballa (recordeu que teniu un llistat de més de 60 casos d'estudi), explicant quins referents heu emprat en la seva configuració, explicant per què s'han escollit, què aporten, i com s'han reinterpretat en la vostra proposta. Caldrà incloure al menys una proposta (o fragment) d'un exercici d'un altre grup en la làmina 2, explicant sobre tot les sinèrgies entre la vostra proposta i la dels companys (referenciant sempre l'autoria), i com a mínim 2 casos d'estudi dels referents, explicant la seva aplicació, en la làmina 4.*

El lliurament es farà el **diumenge 14 de maig a les 24:00** en un document en format pdf degudament endreçat, per Atenea. També caldrà disposar d'una **versió en paper** per poder penjar-la en una correcció de la setmana següent.

PORT DEL COMTE
OPORTUNITAT
TICA VI - ORDENACION DE SANT LLORENÇ DE MORUNYS

NUCLIS RURALS REMOTS

Estos núcleos rurales se encuentran alejados de las ciudades, y se sitúan en territorios de morfología accidentada en la mayoría de los casos, con mala accesibilidad y con graves problemas de despoblamiento. Las infraestructuras de acceso son deficitarias, y el transporte público muy escaso, así como la mayoría de los servicios básicos. Sus economías son muy vulnerables, y muestran altas tasas de envejecimiento poblacional. De lo contrario tienen entornos naturales de mucho valor patrimonial, a menudo economías agrícolas y ganaderas contrastadas con economías turísticas de calidad, y experimentan a menudo embates poblacionales de temporada, así como mercados alterados como el de la vivienda, habitualmente pensado para altos niveles adquisitivos y de segunda residencia. En este curso académico se ha estudiado el Alt Solsonès, en concreto todo el ámbito territorial que rodea Sant Llorenç de Morunys.

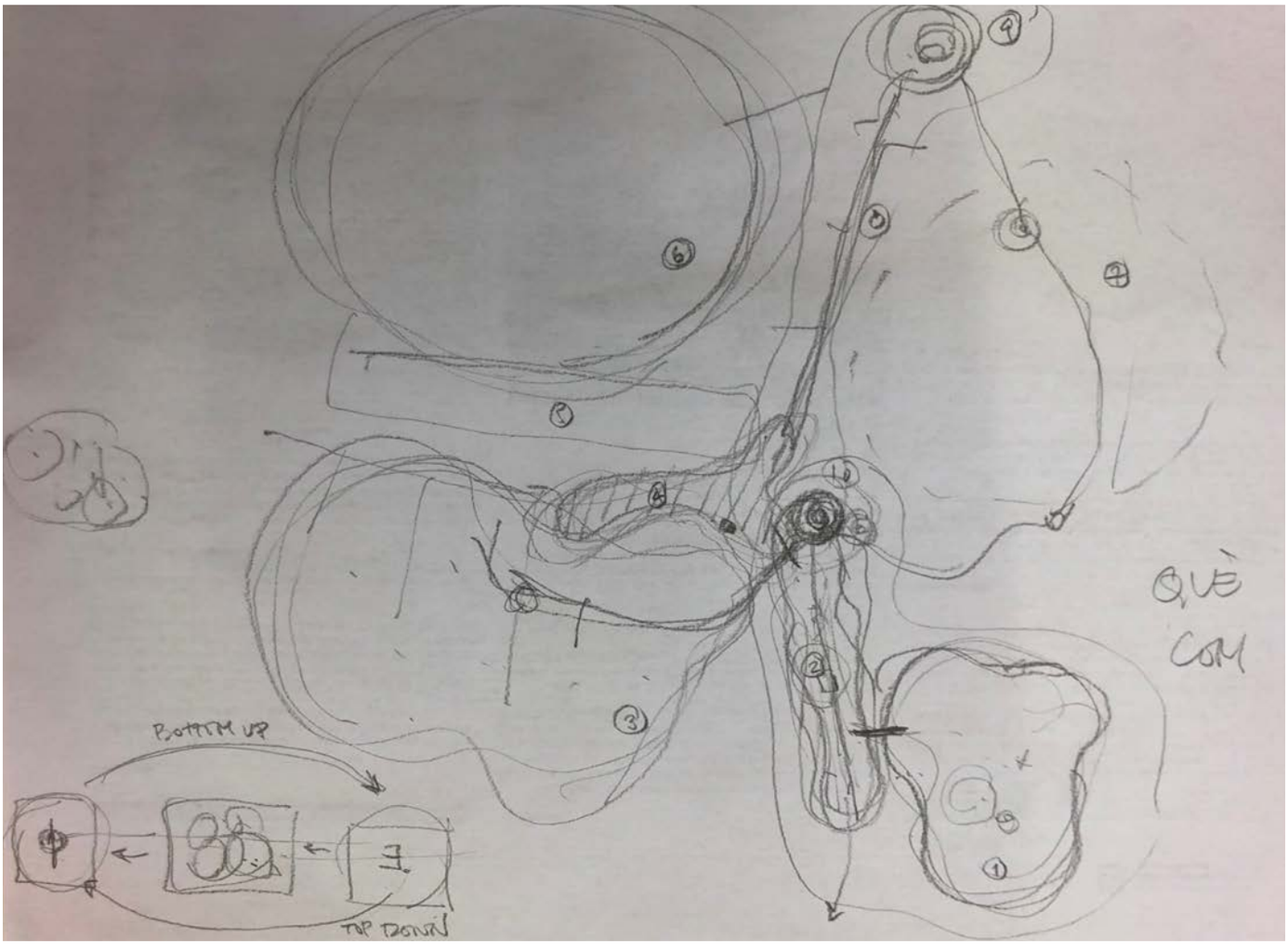
These rural nuclei are located far from the cities, and are located in territories of rugged morphology in most cases, with poor accessibility and with serious problems of depopulation. Access infrastructures are deficient, and public transport very scarce, as well as most basic services. Their economies are highly vulnerable, and show high rates of population ageing. On the other hand, they have natural environments of great heritage value, often agricultural and livestock economies contrasted with quality tourist economies, and often experience seasonal population setbacks, as well as altered markets such as housing, usually designed for high purchasing power and second homes. In this academic year, the Alt Solsonès has been studied, specifically the entire territorial area surrounding Sant Llorenç de Morunys.

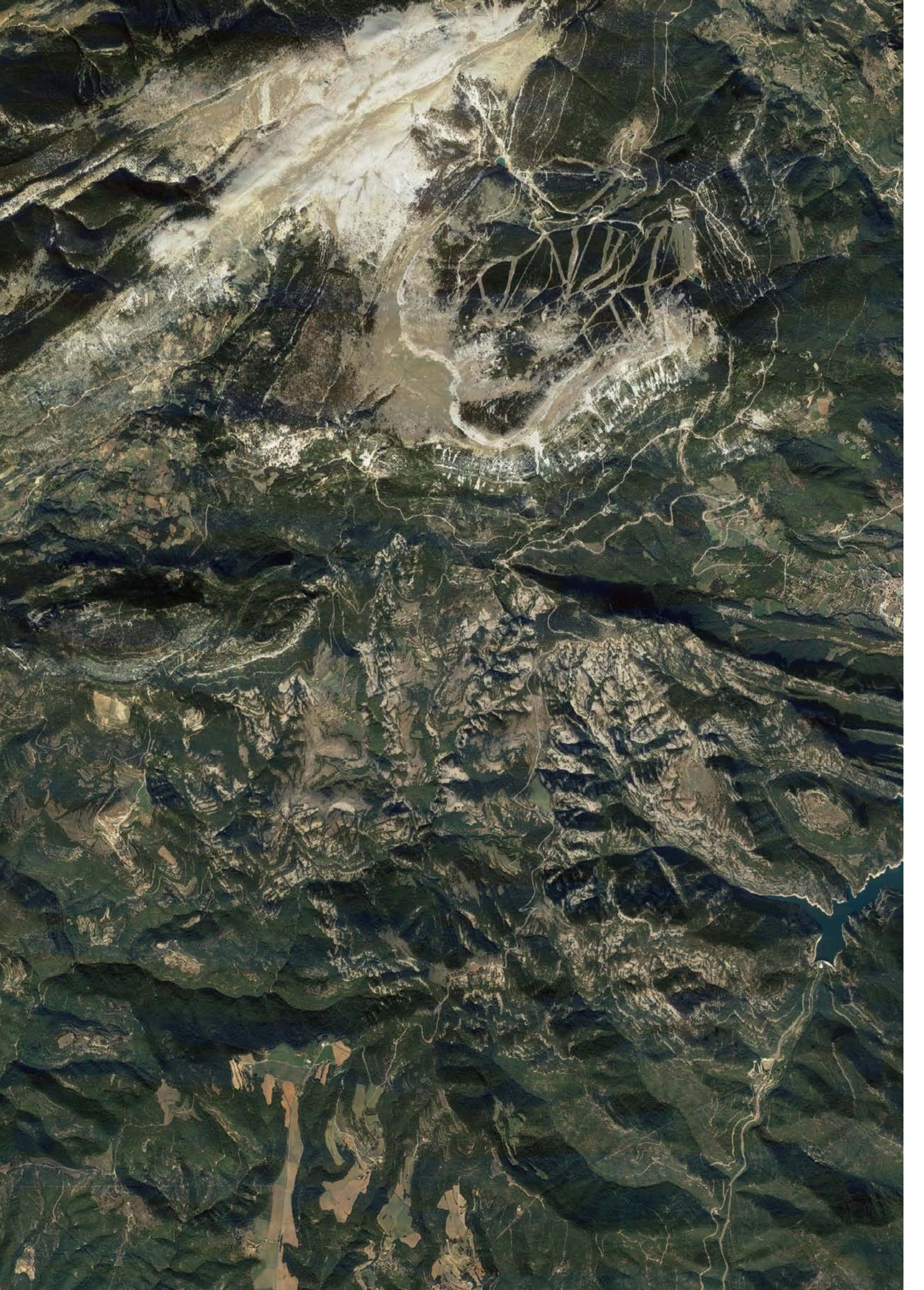
NUCLIS RURALS REMOTS

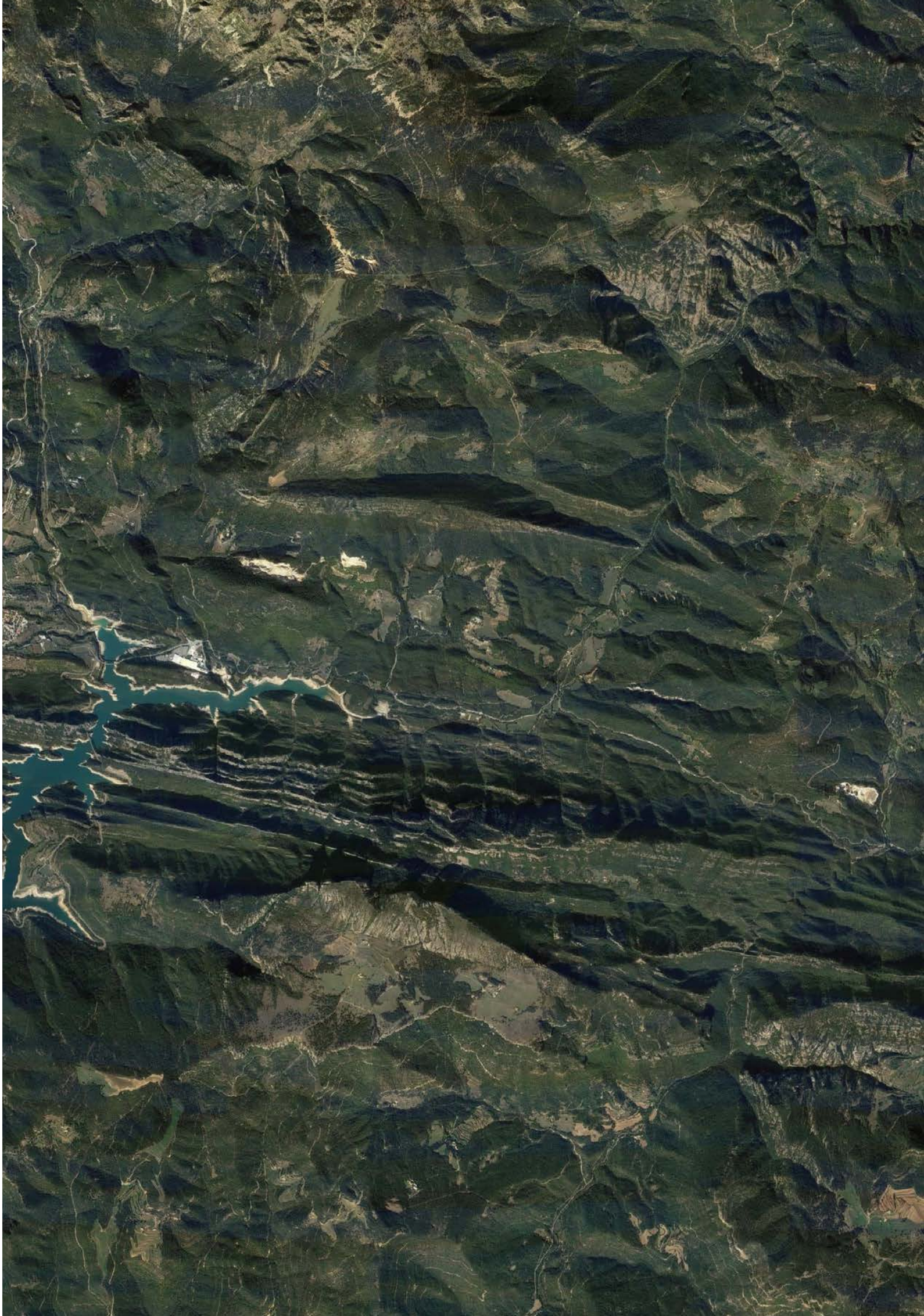
Aquests nuclis rurals es troben allunyats de les ciutats, i se situen en territoris de morfologia accidentada en la majoria dels casos, amb mala accessibilitat i amb greus problemes de despoblament. Les infraestructures d'accés són deficitàries, i el transport públic molt escàs, així com la majoria dels serveis bàsics. Les seves economies són molt vulnerables, i mostren altes taxes d'envelliment poblacional. Altrament tenen entorns naturals de molt valor patrimonial, sovint economies agrícoles i ramaderes contrastades amb economies turístiques de qualitat, i experimenten sovint embats poblacionals de temporada, així com mercats alterats com el de l'habitatge, habitualment pensat per a alts nivells adquisitius i de segona residència. En aquest curs acadèmic s'ha estudiat l'Alt Solsonès, en concret tot l'àmbit territorial que envolta Sant Llorenç de Morunys.

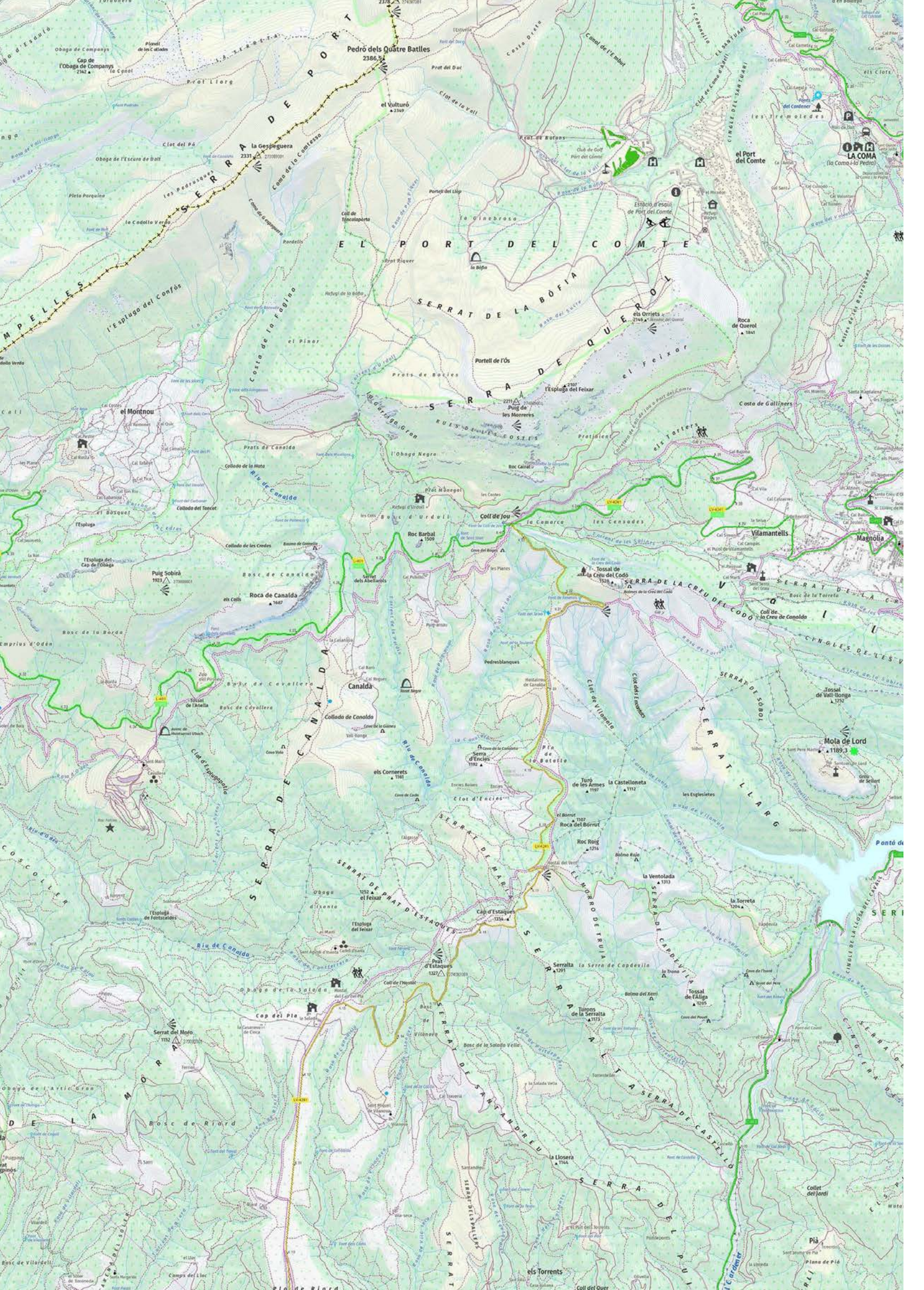

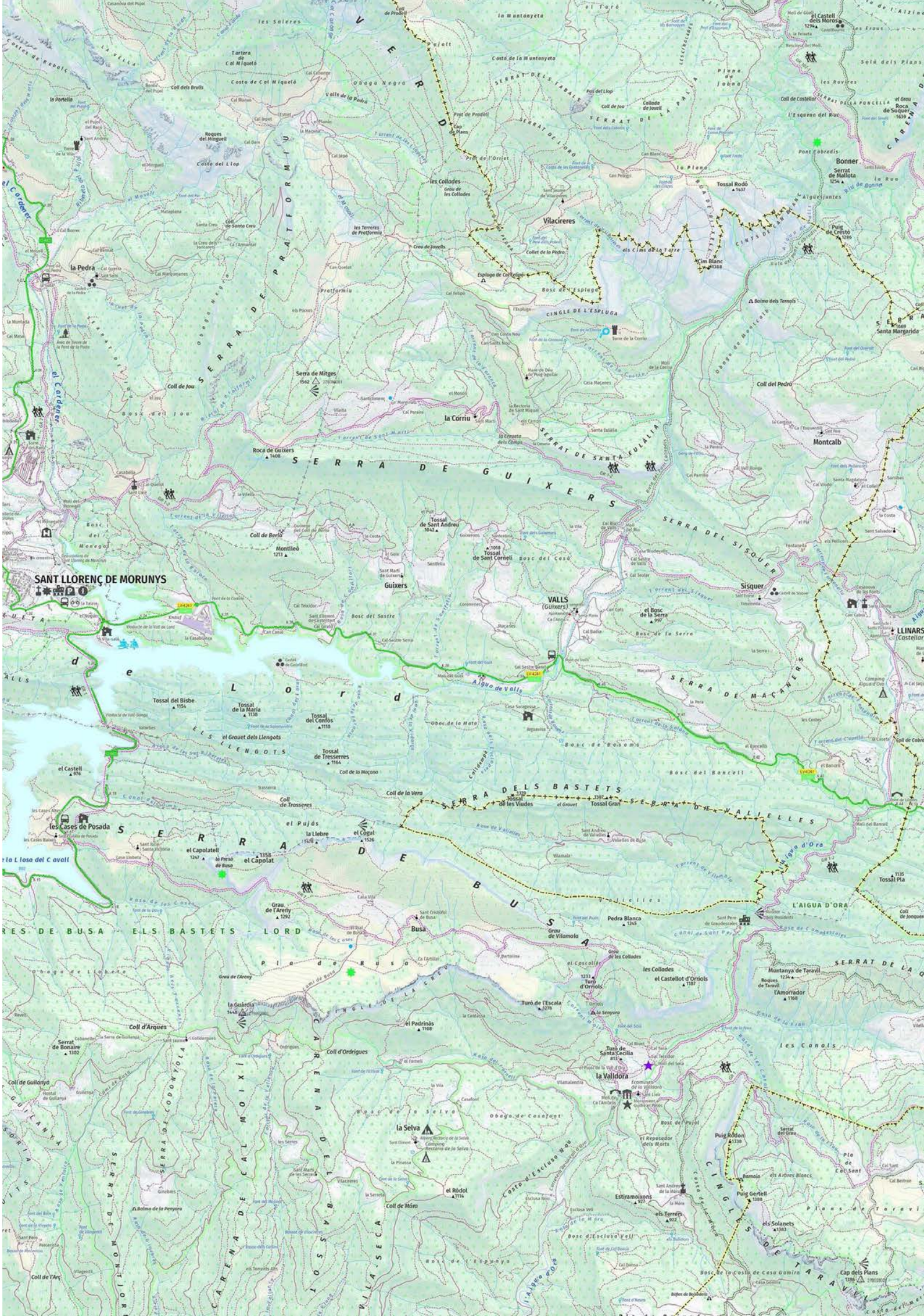
ESQUEMA

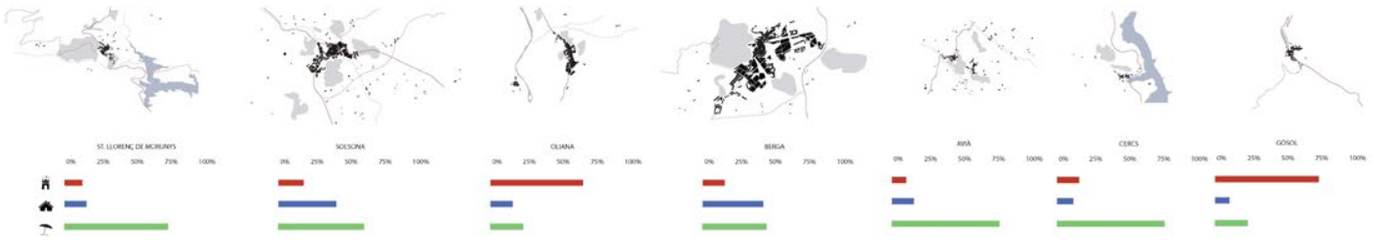

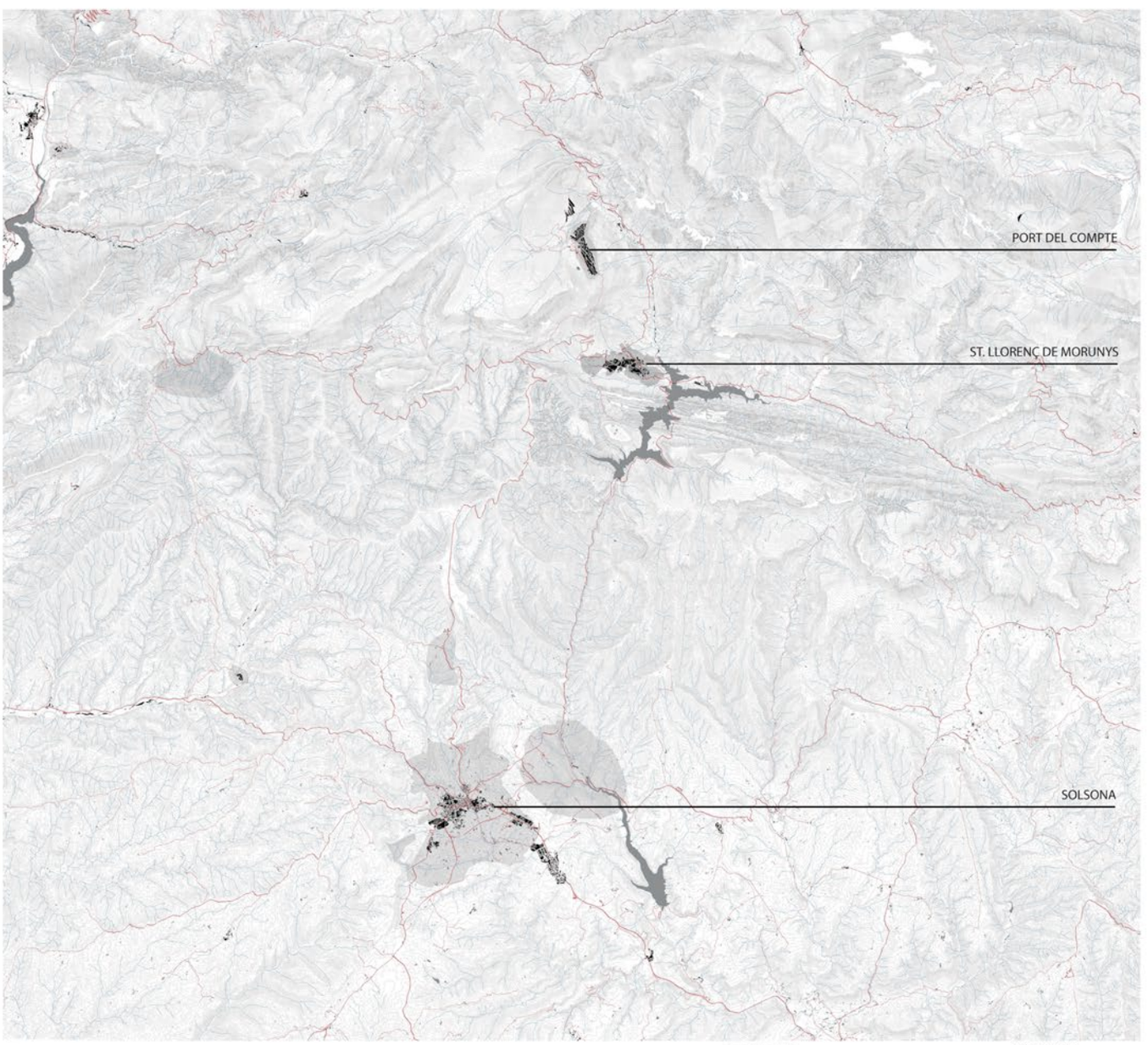

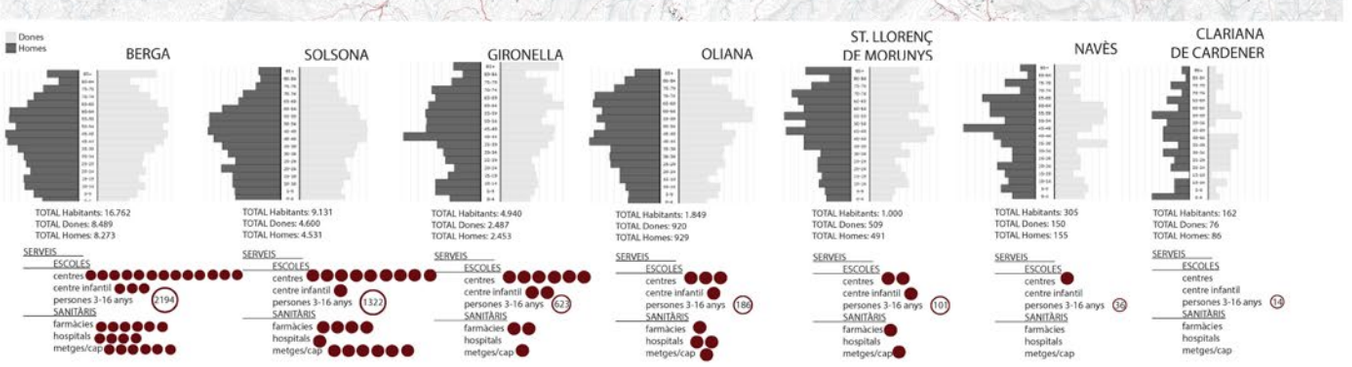

Pedró dels Quatre Batlles
2386,5
el Vulturó
2369
la Gespeguera
2331
Cap de l'Obaga de Companys
2342
Planell de les Calldetes
Clot del Pó
Obaga de l'Escura de Ball
Pleta Porquina
la Cadolla Verda
les Pedrasques
Coma de la Comtesse
Coll de Toncalaporta
Portell del Llop
la Ginebrosa
Prat Riquer
la Bòfia
Refugi de la Bòfia
Pardells
Prat de Borons
Club de Golf Port del Comte
Estació d'esquí de Port del Comte
Refugi Borges
el Port del Comte
LA COMA
(la Coma-i-la Pedra)
les Tremoledes
Font del Condenser
Clot de la Vall
Clot de Coma d'Agell
CINGLE DEL SANTUARI
els Clots
Canal de l'Embut
Costa Ortera
Font del Duc
Prat del Duc
Prat Llarg
Font Pudrida
Obaga de Companys
Font de Cassolets
Font de Bich
Font de les Sitges
Font de les Fargueres
Font de Pollencó
Font dels Muntons
Font del Carboner
Font del Vesalet
Font del Pi
Font de la Gorga
Font de Sant Joan
Font de Sant Isidor
Font de Joc
Font de Tamarros
Font del Grau
Font del Bruguer
Font de la Pradella
Font de la Salada
Font de Cal Cotxes
Font de Cal Quic
Font de Cal Ramonet
Font de Cal Pastor
Font de Cal Tabarnet
Font de Cal Pica
Font de Cal Son Roc
Font de Cal Cabanetes
Font de Cal Sauinetó
Font de Cal Ronda
Font de Cal Catalot
Font de Cal Quic
Font de Cal Ramonet
Font de Cal Pastor
Font de Cal Tabarnet
Font de Cal Pica
Font de Cal Son Roc

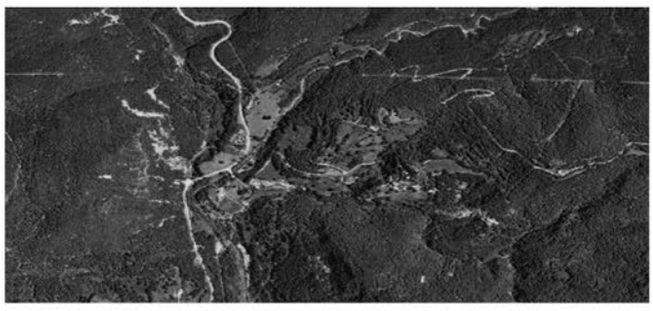

SANT LLORENÇ DE MORUNYS
les Cases de Posada
la Pedra
Vilacireres
la Corriu
Montcalb
Sisquer
VALLS
(Guixers)
Guixers
Montlleó
Busa
la Selva
la Valldora
Bonner
Pont Cabradis
Serra de Mitges
Roca de Guixers
Tossal de Sant Andreu
Tossal de Sant Corneli
Tossal del Bisbe
Tossal de la Maria
Tossal dels Confos
Tossal de Tresserres
Tossal de les Viudes
Tossal Gran
el Castell
el Capolatell
el Capolat
la Llebre
el Cogul
la Guàrdia
el Padrinàs
el Ròdol
Coll de Jou
Coll de Berlo
Coll de Trasseres
Coll de la Vera
Coll d'Arques
Coll d'Ordrigues
Coll de Guilanya
Coll de Móra
Coll de l'Arç
Coll del Pedró
Coll de Castellar
Collet de la Pedra
Collades de les Collades
Pedra Blanca
Turó de l'Escala
Turó de Santa Cecília
Turó d'Orriols
Puig de Cresto
Puig Rodon
Puig Gertell
Cim Blanc
Tossal Rodó
Muntanya de Taravil
el Castellot d'Orriols
l'Amorrador
Estiramoixons
els Terrers
els Solanets
el Castell dels Moros
Roca de Subiuera
Serrat de Mallota
Santa Margarida
Roques del Minguell
Roques de Taravil
Serra de Bonaire
Serra de Codonyol
Serra de Montoliu
Serra de Cal Moixí
Serra de Vilaseca
Serra de Busa
Serra de Guixers
Serra de Bastets
Serra de Maçaners
Serra de Sisquer
Serra de Santa Eulàlia
Serra de Vallelles
Serra de Taravil
Serra de Lord
Serra de Cingles de Taravil
Serra de Cingles de l'Espluga
Serra de Cingles de la Creu
Serra de Cingles de Sant Salvador
Serra de Cingles de Sant Miquel
Serra de Cingles de Sant Pere
Serra de Cingles de Sant Andreu
Serra de Cingles de Sant Joan
Serra de Cingles de Sant Marc
Serra de Cingles de Sant Lluc
Serra de Cingles de Sant Mateu
Serra de Cingles de Sant Jaume
Serra de Cingles de Sant Bartomeu
Serra de Cingles de Sant Esteve
Serra de Cingles de Sant Vicenç
Serra de Cingles de Sant Cristòfol

ST. LLORENÇ DE MORUNYS
SOLSONA
OLIANA
BERGA
AVIÀ
CERCS
GOSOL
0% 25% 50% 75% 100%

PORT DEL COMPTE
ST. LLORENÇ DE MORUNYS
SOLSONA

Dones
Homes
BERGA
TOTAL Habitants: 16.762
TOTAL Dones: 8.489
TOTAL Homes: 8.273
SERVEIS
ESCOLES
centres
centre infantil
persones 3-16 anys 2194
SANITÀRIS
farmàcies
hospitals
metges/cap
SOLSONA
TOTAL Habitants: 9.131
TOTAL Dones: 4.600
TOTAL Homes: 4.531
SERVEIS
ESCOLES
centres
centre infantil
persones 3-16 anys 1322
SANITÀRIS
farmàcies
hospitals
metges/cap
GIRONELLA
TOTAL Habitants: 4.940
TOTAL Dones: 2.487
TOTAL Homes: 2.453
SERVEIS
ESCOLES
centres
centre infantil
persones 3-16 anys 623
SANITÀRIS
farmàcies
hospitals
metges/cap
OLIANA
TOTAL Habitants: 1.849
TOTAL Dones: 920
TOTAL Homes: 929
SERVEIS
ESCOLES
centres
centre infantil
persones 3-16 anys 186
SANITÀRIS
farmàcies
hospitals
metges/cap
ST. LLORENÇ DE MORUNYS
TOTAL Habitants: 1.000
TOTAL Dones: 509
TOTAL Homes: 491
SERVEIS
ESCOLES
centres
centre infantil
persones 3-16 anys 101
SANITÀRIS
farmàcies
hospitals
metges/cap
NAVÈS
TOTAL Habitants: 305
TOTAL Dones: 150
TOTAL Homes: 155
SERVEIS
ESCOLES
centres
centre infantil
persones 3-16 anys 34
SANITÀRIS
farmàcies
hospitals
metges/cap
CLARIANA DE CARDENER
TOTAL Habitants: 162
TOTAL Dones: 76
TOTAL Homes: 86
SERVEIS
ESCOLES
centres
centre infantil
persones 3-16 anys 14
SANITÀRIS
farmàcies
hospitals
metges/cap

Fent la comparació d'aquestes dues imatges podem observar el grau de pèrdua d'espais de pastura i de camps agrícoles amb els anys (1946 – 2020) a la zona de la Pedra.

L'Associació Forestal de la Vall de Lord treballa amb l'objectiu de contribuir a la mitigació del canvi climàtic global, millorar la massa forestal realitzant treballs forestals de prevenció d'incendis, la gestió dels recursos hídrics i la conservació i millora de la biodiversitat.

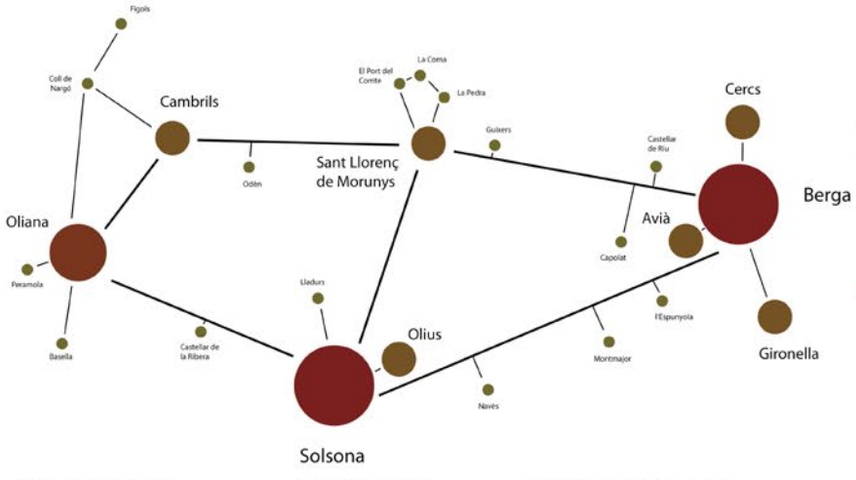

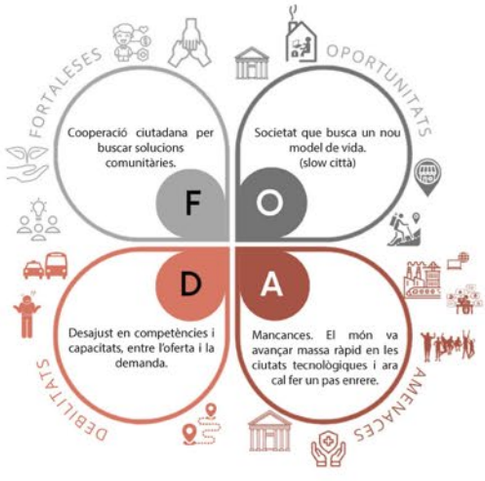
Alguns colectius de la Vall de Lord es manifesten en contra de fer els Jocs Olímpics al prepirineu. Defensen que això suposaria la destrucció d'espais naturals pel benefici econòmic d'una minoria i que, a la vegada, la creació de macroprojectes i infraestructures els quals, una vegada acabats els jocs, podrien patir abandonament.

L'Estaca és un casal de la Vall de Lord situat a Sant Llorenç de Morunys, una associació que, també procupada per les inquietuds sobre la Vall, organitza debats i posa damunt la taula les necessitats dels pobles que són oblidats i maltractats.

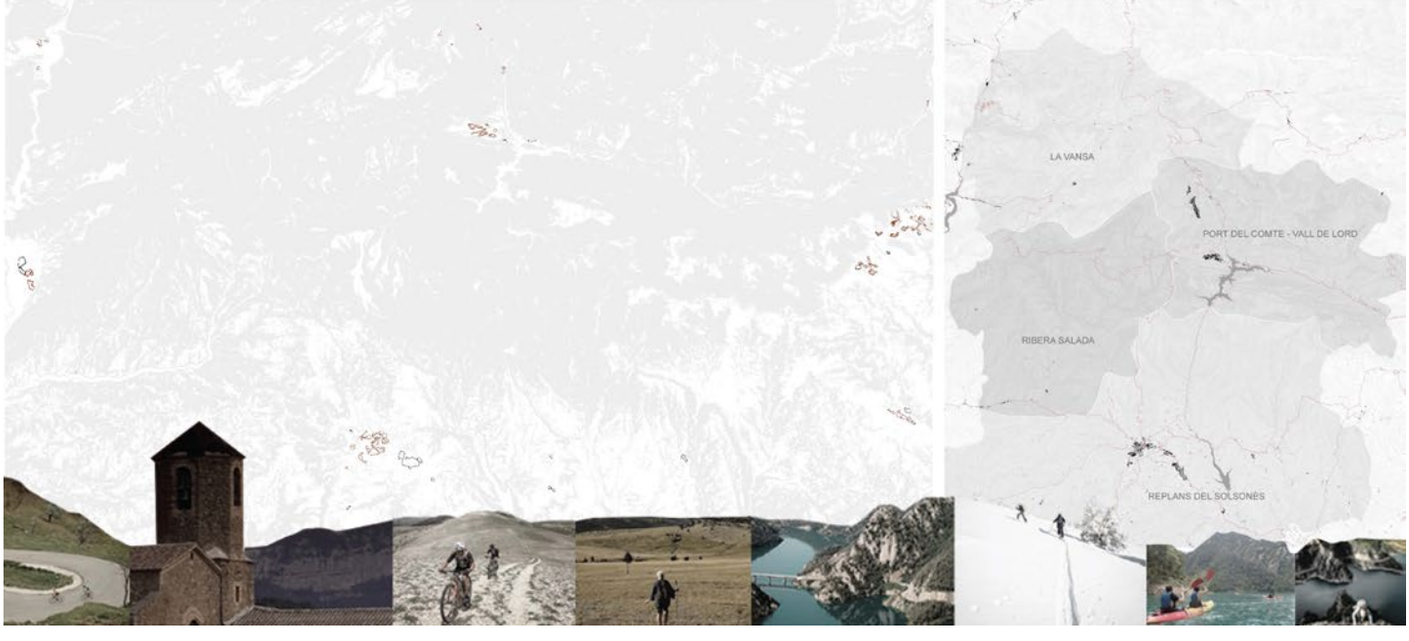

Sòls de pendent > 20 %

Sector residencial

Sector d'activitat econòmica

Unitats de Paisatge

DEBILIDADES

- Más de la mitad de la población total (1000 habitantes) se encuentra en un intervalo de edad de 45-85 años

- La población se encuentra aislada con la que mejor comunicación mantiene es con la capital de comarca (Solsona), en la que un autobús hace el recorrido de ida y vuelta dos veces al día.

- Carencia hospitalaria, ya que solo cuenta con un centro médico que pertenece a la cruz roja. (Tampoco las ciudades más cercanas cuentan con un sistema hospitalario lo que provoca que tengan que venir servicios aéreos a socorrer a los habitantes, entorpeciendo el tratamiento de estos).

- Carencia educativa de cursos de niveles superiores a la ESO, lo que obliga a ir a los habitantes a trasladarse a Solsona

- Empleos poco variables, ya que la población se limita a trabajar en la agricultura, en la Knauf (centro de alquiler de barcas en el lago), en la fábrica de yeso u en la estación de esquí de la Coma (25 minutos en vehículo privado).

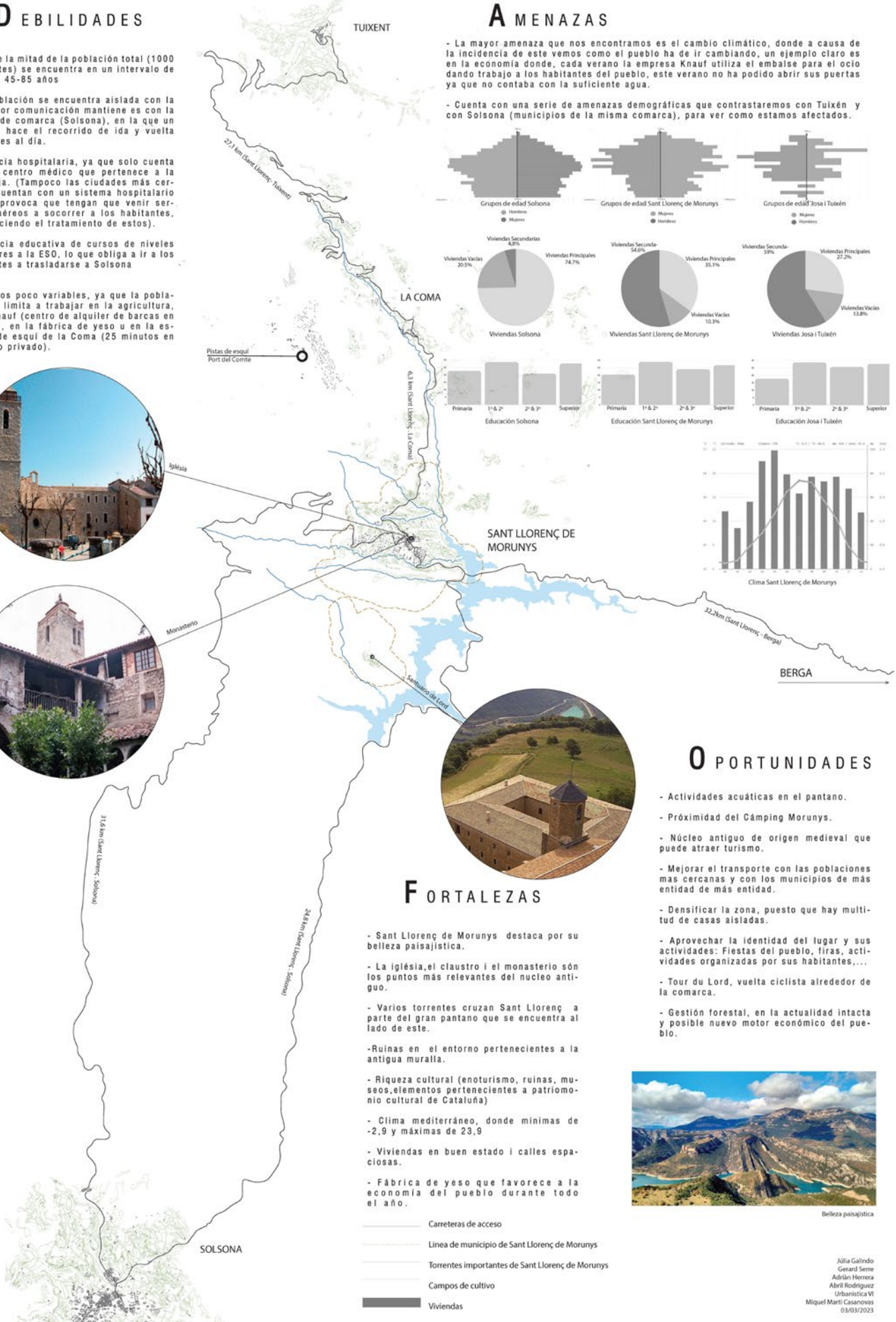
AMENAZAS

- La mayor amenaza que nos encontramos es el cambio climático, donde a causa de la incidencia de este vemos como el pueblo ha de ir cambiando, un ejemplo claro es en la economía donde, cada verano la empresa Knauf utiliza el embalse para el ocio dando trabajo a los habitantes del pueblo, este verano no ha podido abrir sus puertas ya que no contaba con la suficiente agua.

- Cuenta con una serie de amenazas demográficas que contrastaremos con Tuixén y con Solsona (municipios de la misma comarca), para ver como estamos afectados.

FORTALEZAS

- Sant Llorenç de Morunys destaca por su belleza paisajística.

- La iglésia,el claustro i el monasterio són los puntos más relevantes del nucleo antiguo.

- Varios torrentes cruzan Sant Llorenç a parte del gran pantano que se encuentra al lado de este.

-Ruinas en el entorno pertenecientes a la antigua muralla.

- Riqueza cultural (enoturismo, ruinas, museos,elementos pertenecientes a patriomonio cultural de Cataluña)

- Clima mediterráneo, donde minimas de -2,9 y máximas de 23,9

- Viviendas en buen estado i calles espaciosas.

- Fábrica de yeso que favorece a la economía del pueblo durante todo el año.

Carreteras de acceso

Linea de municipio de Sant Llorenç de Morunys

Torrentes importantes de Sant Llorenç de Morunys

Campos de cultivo

Viviendas

OPORTUNIDADES

- Actividades acuáticas en el pantano.

- Próximidad del Cámping Morunys.

- Núcleo antiguo de origen medieval que puede atraer turismo.

- Mejorar el transporte con las poblaciones mas cercanas y con los municipios de más entidad de más entidad.

- Densificar la zona, puesto que hay multitud de casas aisladas.

- Aprovechar la identidad del lugar y sus actividades: Fiestas del pueblo, firas, actividades organizadas por sus habitantes,...

- Tour du Lord, vuelta ciclista alrededor de la comarca.

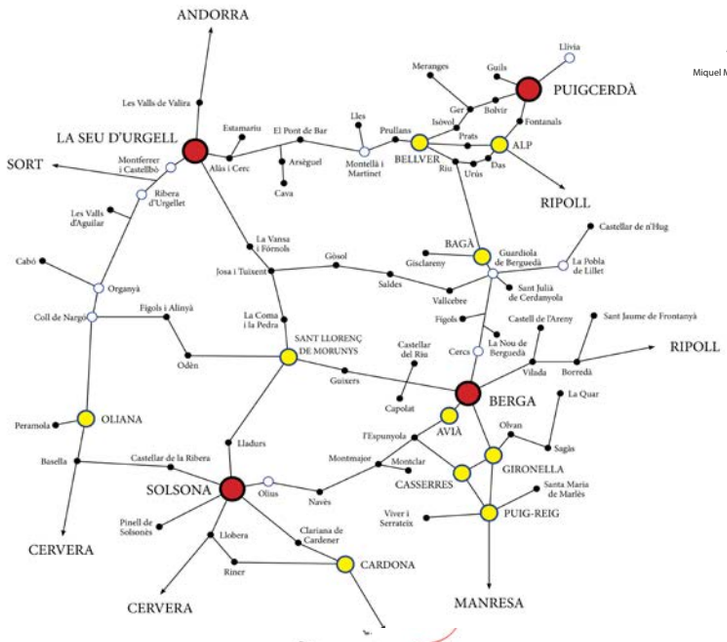
- Gestión forestal, en la actualidad intacta y posible nuevo motor económico del pueblo.

Belleza paisajística

Júlia Galindo
Gerard Serre
Adrián Herrera
Abril Rodríguez
Urbanística VI
Miquel Martí Casanovas
03/03/2023

Júlia Galindo
Gerard Serre
Adrià Herrera
Abril Rodriguez
Urbanística VI
Miquel Martí Casanovas
03/03/2023

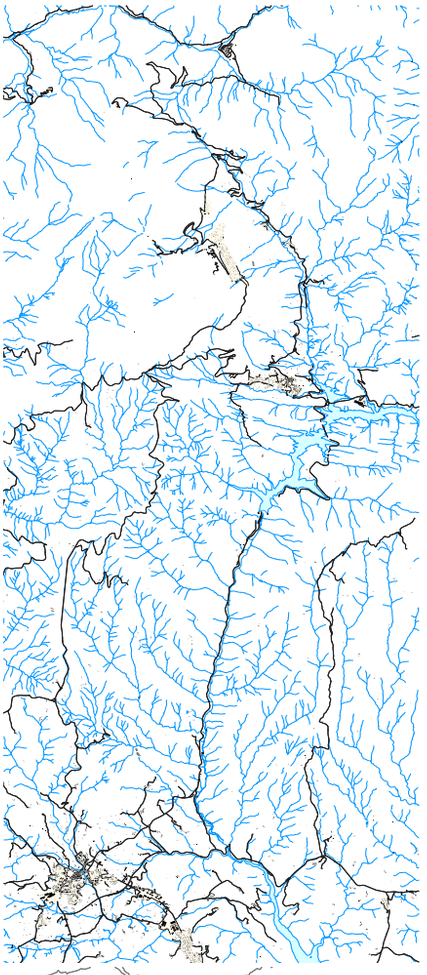
Plano de nudos

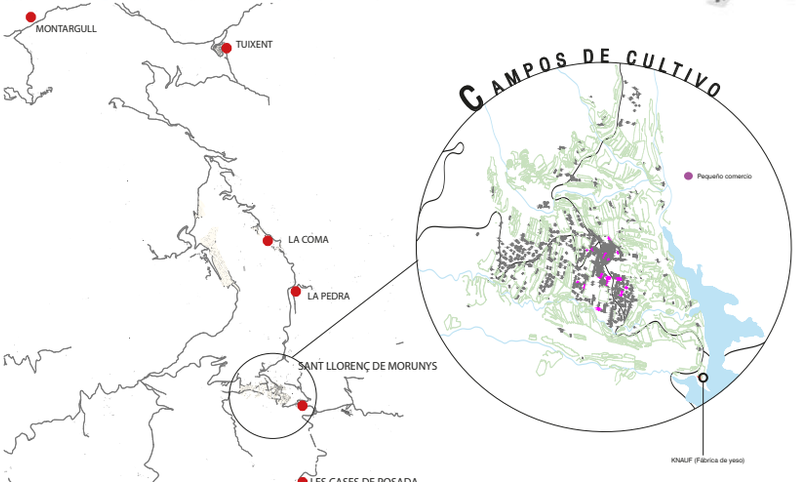
Espacios públicos y accesos

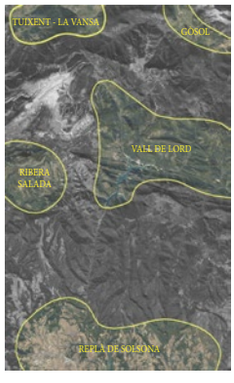
Hidrografia

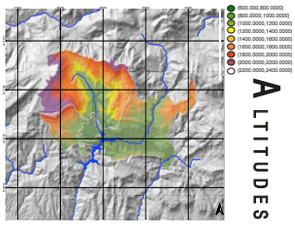
Campos de cultivo

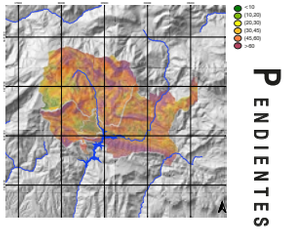
Unidades geográficas

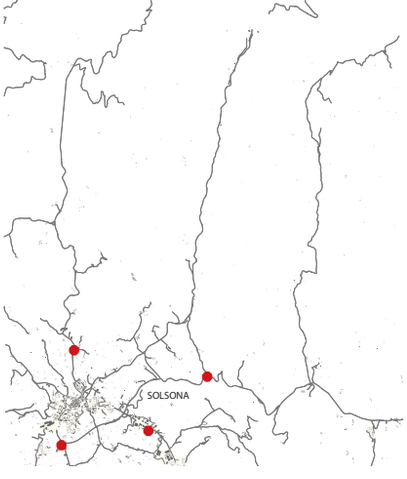
Altitudes

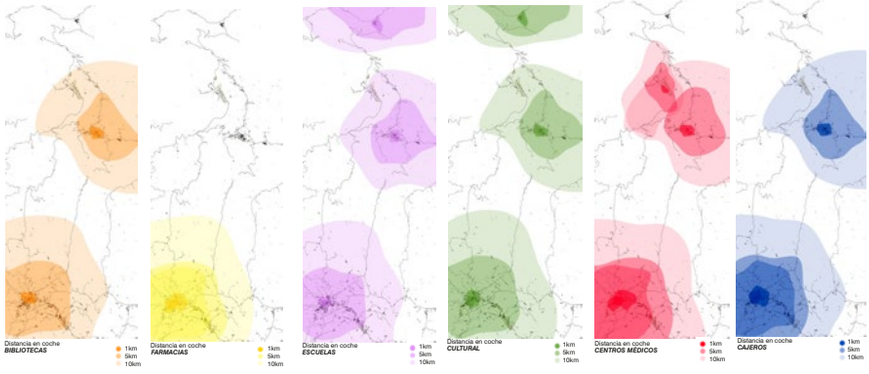
Pendientes

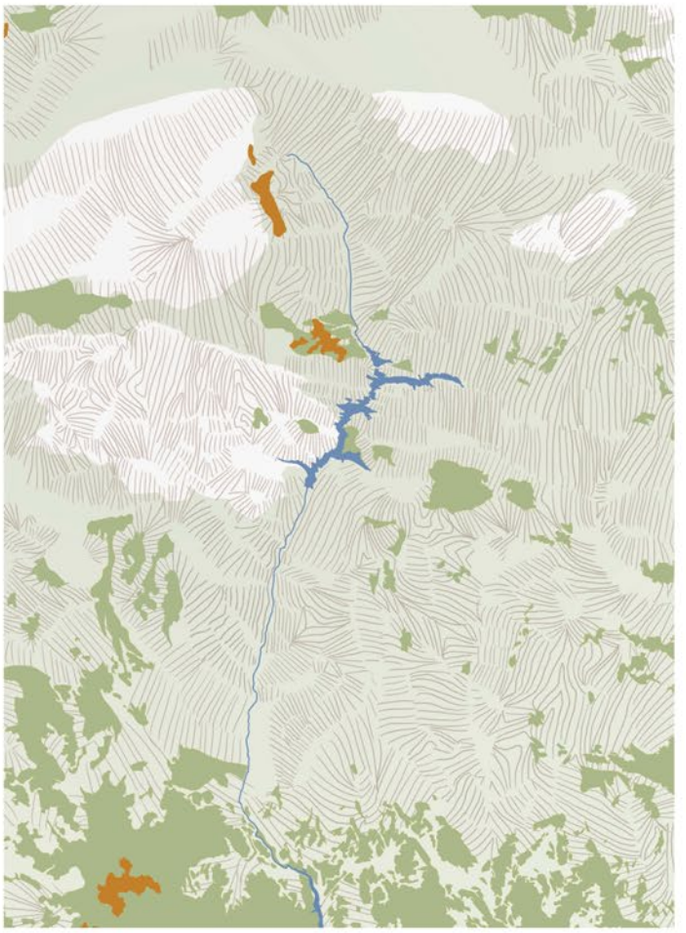

Infraestructuras y transporte

Servicios

1. Relleu i hidrologia
Anàlisi de la topografia del terreny, identificant les zones planes i les abruptes i relacionant-ho amb la ubicació de les poblacions del territori.

Imatges dels municipis de la comarca del SOLSONÈS

SOLSONA

SANT LLORENÇ DE MORUNYS

NAVES

LA COMA I LA PEDRA

GÓSOL

LLADURS

CASTELLAR DEL RIU

LA VANSA I FORNOLS

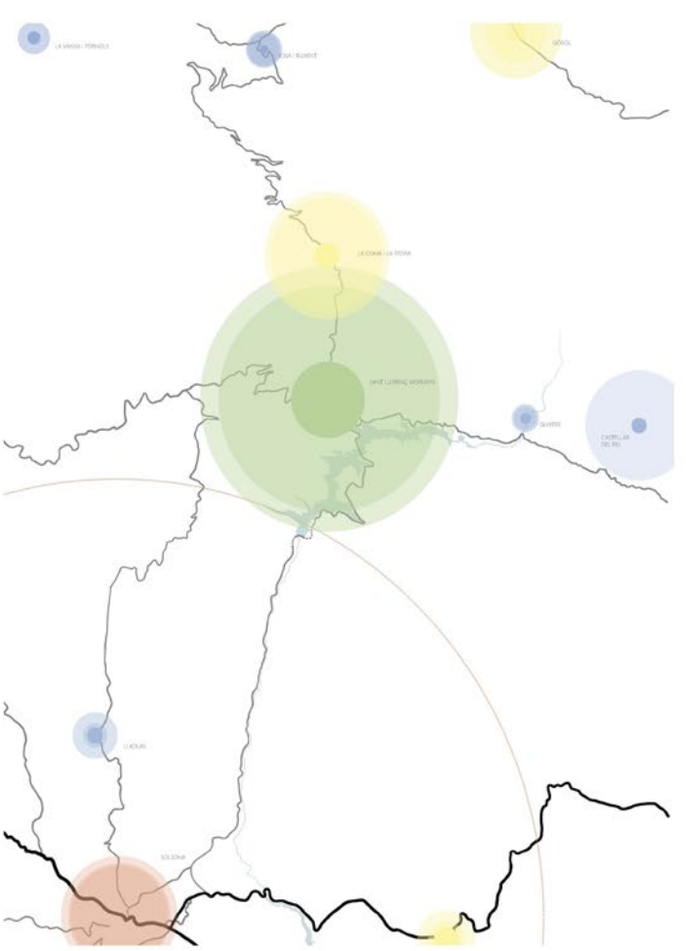

GUIXERS (VALLS)

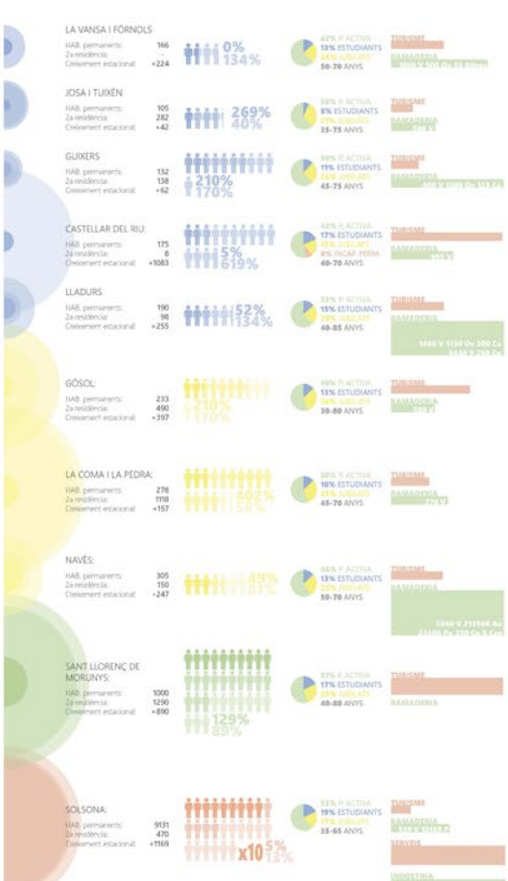

JOSA I TUIXENT

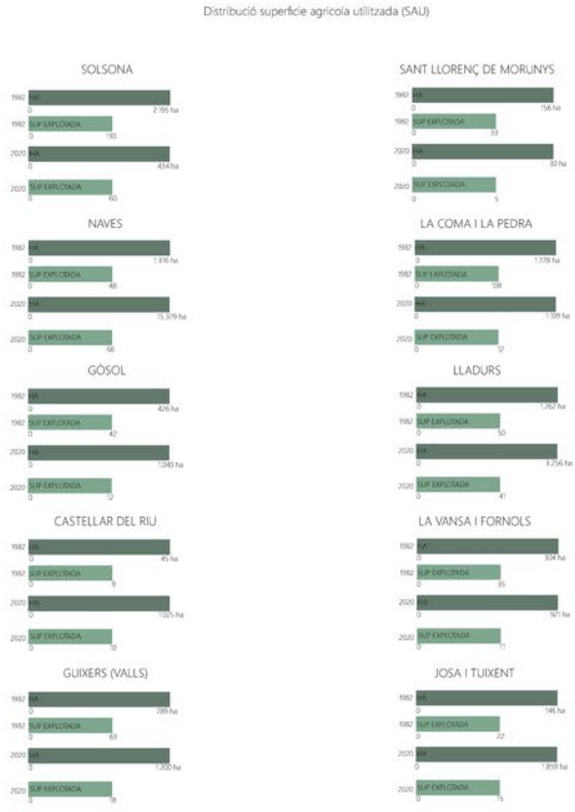

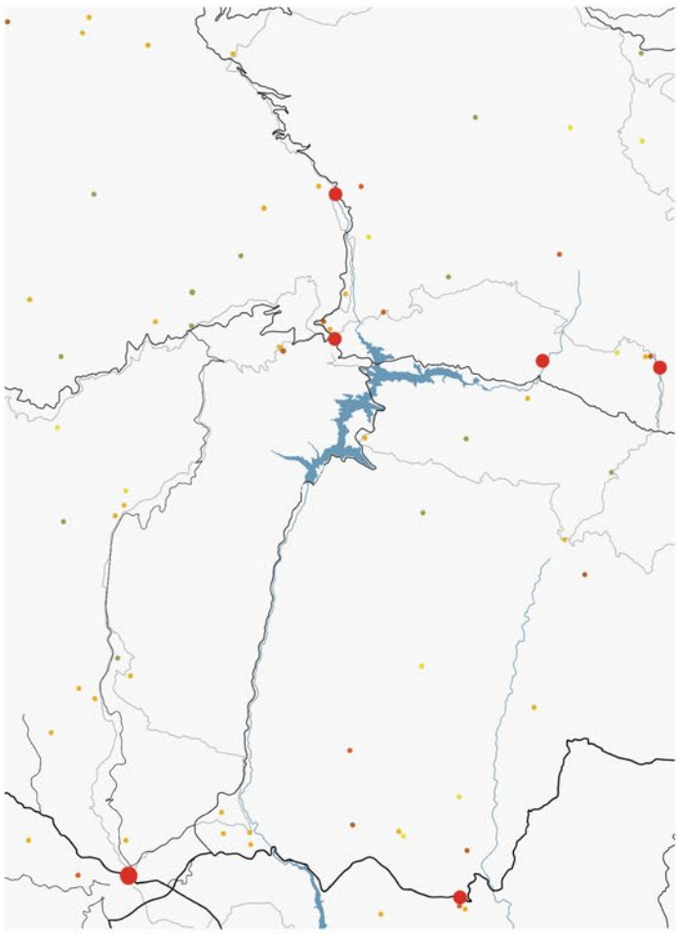
2. Distribució de població i dinàmiques

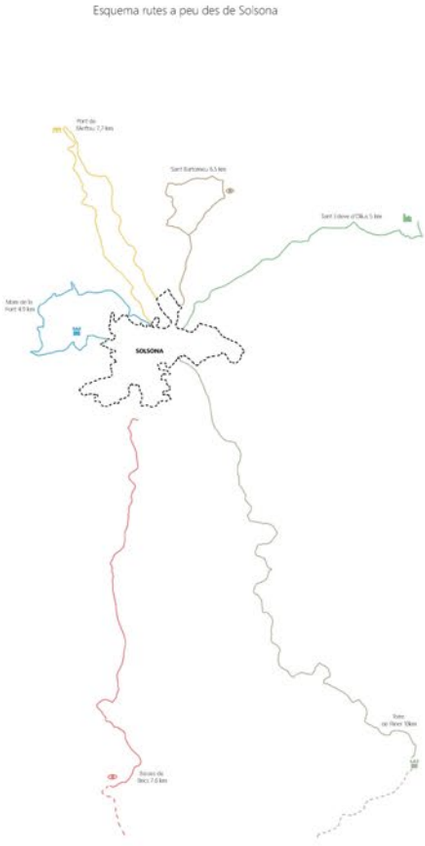

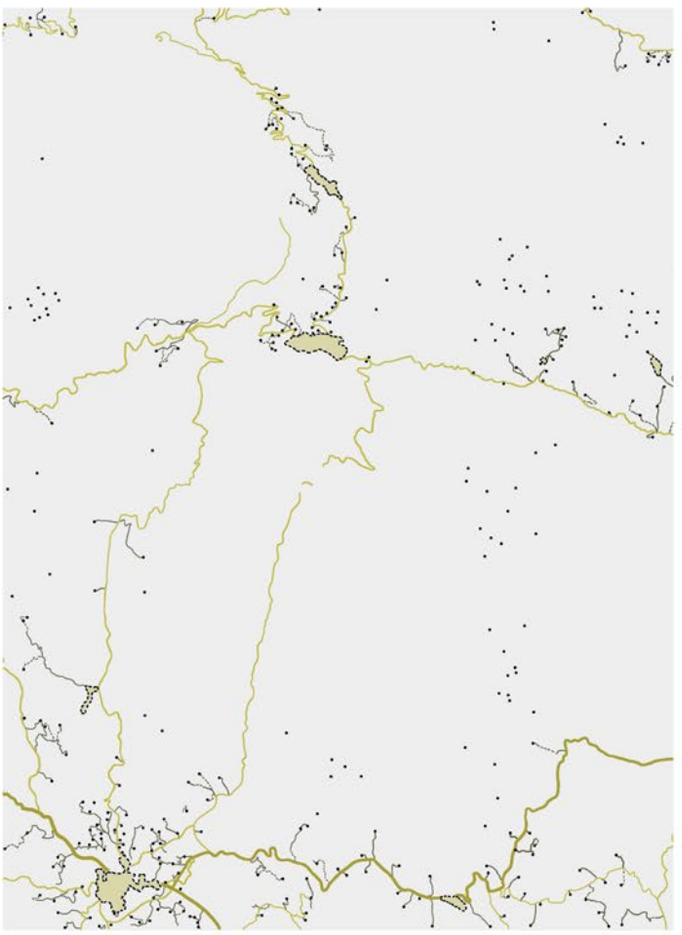
3. Planejament vigent
Comparativa i analisi dels diferents tipus de sol amb el pas dels anys

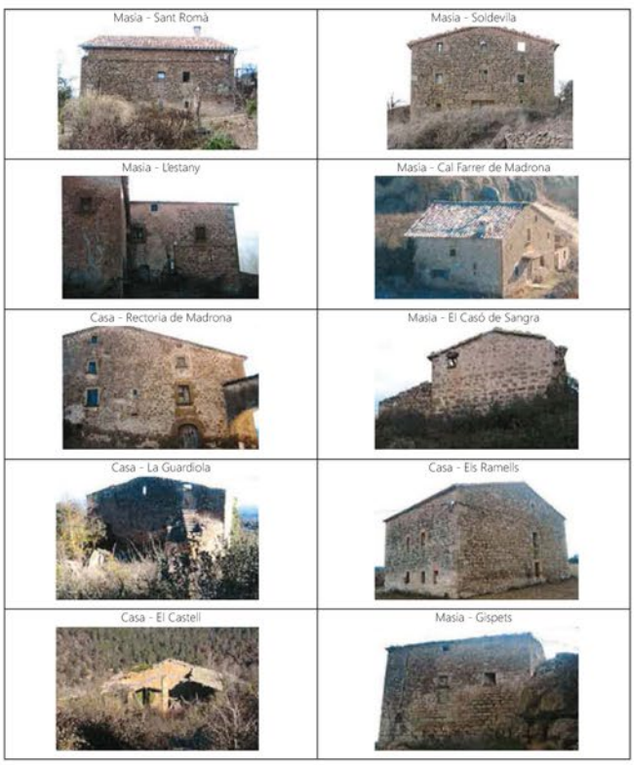
4. Infraestructures, accesos i camins
Analisi de les diverses maneres que es conecta el territori

7. Patrimoni
Localització de les Masies ubicades a la comarca de Solsona i de les rutes per arribarhi a cadascuna d'elles

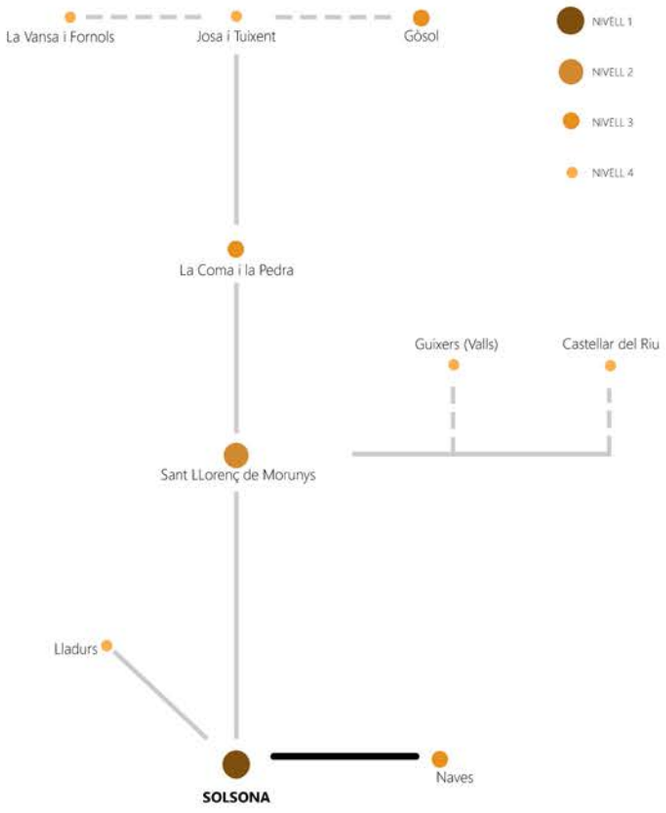
Imatges de Masies del Solsonès

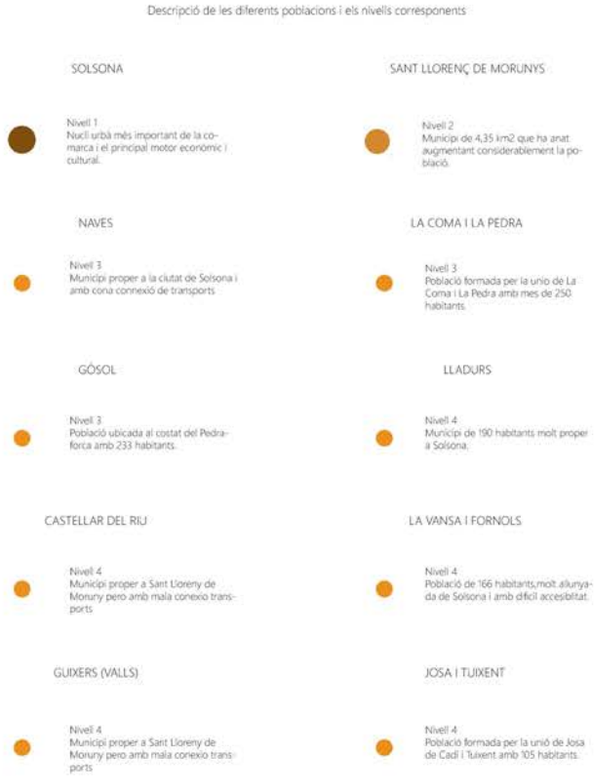
6. Creixement poblacional

9. Planol de Nodes
Planol on s'agrupen les poblacions en diversos nivells segons usos, habitants i economia d'entre altres

10. DAFO

DEBILITATS

El terreny irregular i amb forts desnivells, fruit de les nombroses muntanyes i serralades de la zona impedeix que hi hagi una connexió bona entre municipis. Tot això dificulta el seu creixement i fa que tinguin poca relació entre ells o amb els nuclis urbans propers, provocant la creació de construccions aïllades.

A més a més, l'economia de la regió estava fonamentada en el sector primari, la ramaderia i l'agricultura, cada cop amb menor importància econòmica. Aquest fet s'ha vist agreujat per la poca integració de la producció tradicional amb la industrial, concentrada en llocs concrets de major superfície, fent que territoris mal comunicats quedin encara més afectats econòmicament.

Per aquests motius gran part de la població ha anat marxant a ciutats on poder tenir noves oportunitats de treball i accés als serveis.

FORTALESES

En tota la zona trobem un bon nombre d'elements d'interès patrimonial, restes arqueològiques i altres reclams d'activitats rurals a més a més de estar situat en un entorn de paisatge privilegiat. Tot això facilita la realització de gran diversitat d'activitats i turisme en les diferents estacions de l'any.

AMENACES

L'abandonament de les activitats agrícoles i ramaders ha agreujat la dispersió de la població, accelerant la despoblació de la zona. És cada cop més difícil trobar nuclis poblacionals en els que poder-se recolzar per dotar de serveis, provocant una desescalada del creixement demogràfic que posa en risc els municipis i a qui hi viu de forma permanent.

Per altre banda el desús de les parcel·les agrícoles ha provocat la degradació dels camps més planers i fèrtils i el creixement del bosc de forma no controlada. Aquest embosquiment de la zona, sumat a la poca neteja del sotabosc i els secs i calurosos estius dels últims anys ha agreujat notablement el risc d'incendis forestals.

Finalment, hi ha hagut un fort augment del turisme, que actualment s'ha convertit en la principal activitat econòmica per la majoria de municipis. Tot aquest creixement però ha estat sense fer cap previsio ni estratègies d'integració amb l'entorn ni tampoc tenint en compte quina és l'afectació de tal volum demogràfic en només en alguns mesos de l'any.

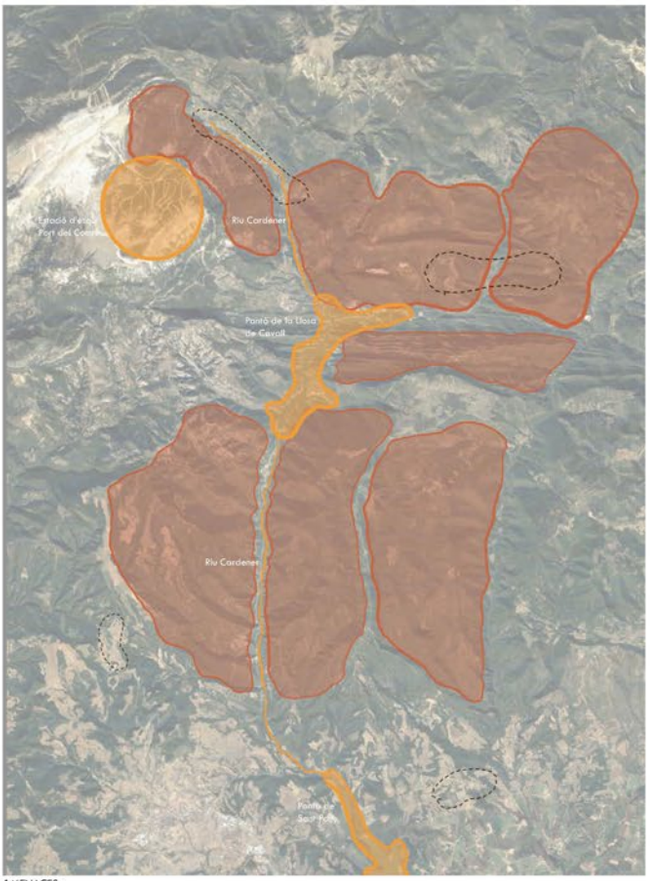
OPORTUNITATS

Complementació del treball de turístic de temporada amb la recuperació d'activitats de ramaderia i agroturisme, fomentant la diversificació d'activitats econòmiques i afavorint l'establiment de població durant tot l'any.
El territori conta amb nombrosos masos que poden ser rehabilitats com a equipaments locals, cases rurals o utilitzats com a reclam per recuperar antics camins i rutes. Actualment gran part dels elements d'interès patrimonial no són coneguts o estan amb males condicions però amb certa inversió econòmica es poden convertir en punts de referència turística.

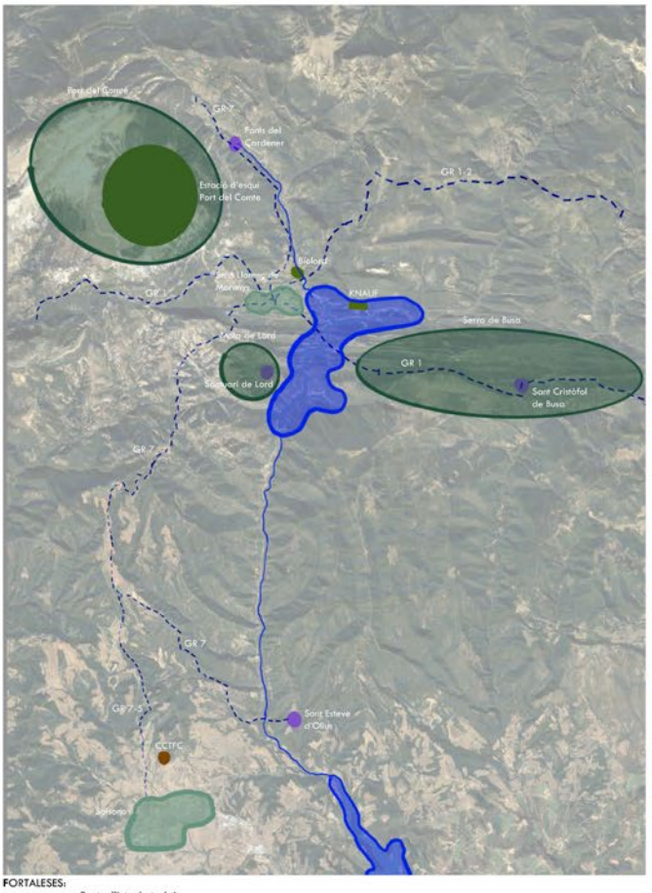
DEBILITATS:

- Falta de transport públic
- Les segones residències encareixen el preu de l'habitatge
- Pobles petits i dispersos
- Relleu amb molta pendent

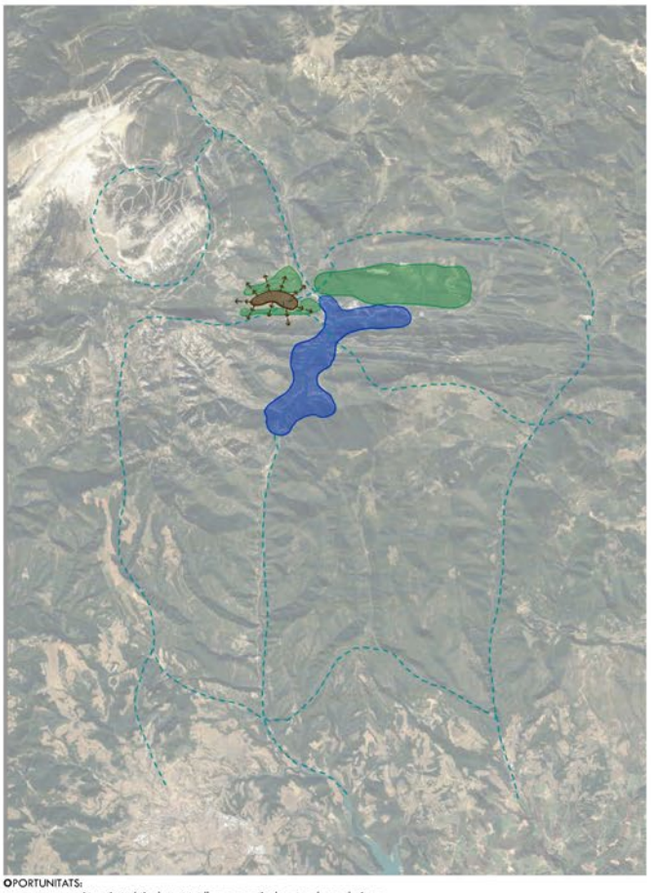
AMENACES:

- El canvi climàtic pot provocar la desaparició de les pistes d'esquí i l'assecament del pantà i riu
- Alt risc d'incendis a totes les zones boscoses del territori
- L'envelliment de la població amenaça l'existència futura dels pobles petits

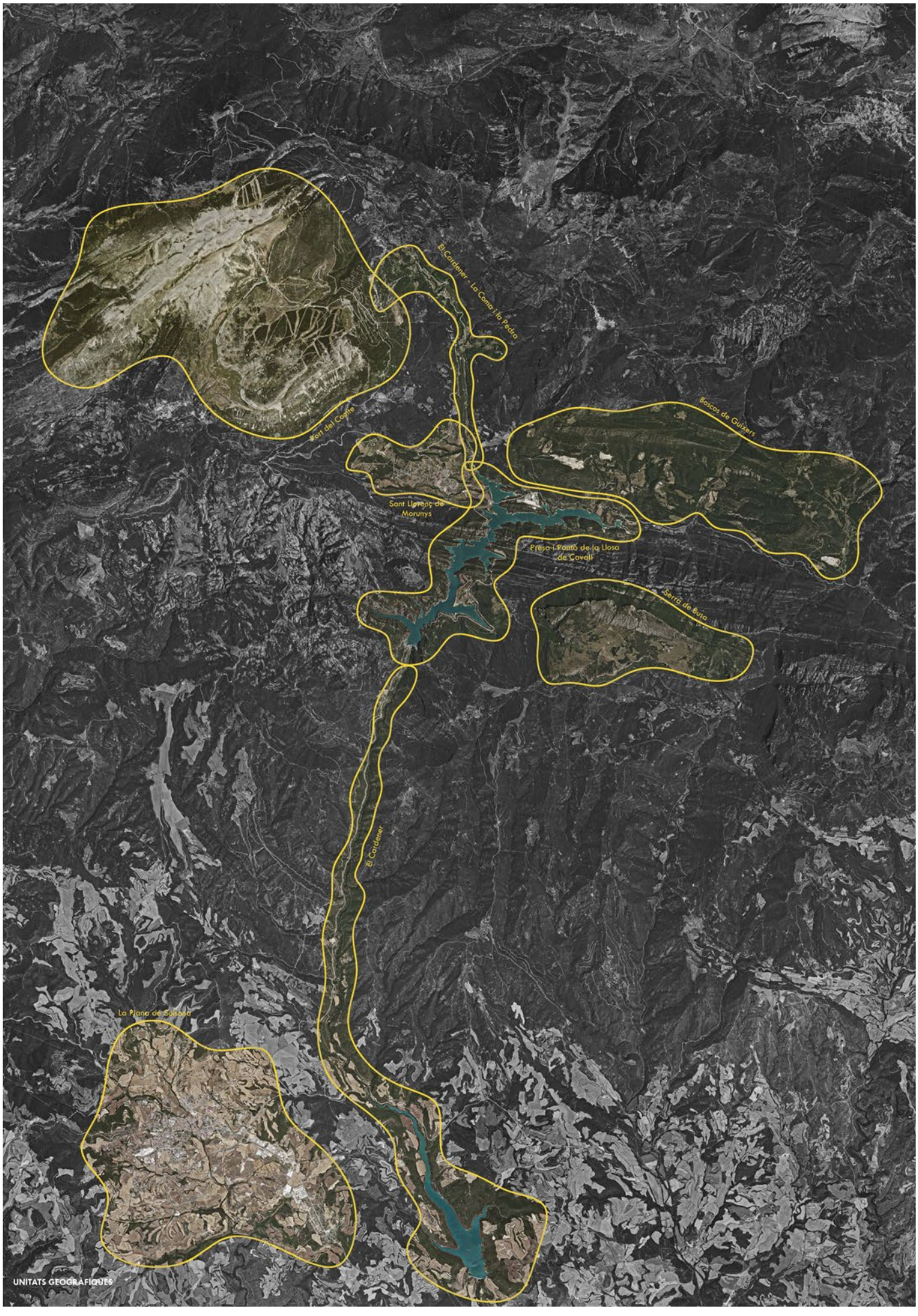
FORTALESES:

- Punts d'interès turístic
- Rutes de senderisme
- Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya: estudi forestal de la zona
- Economies actuals
- Patrimoni natural: serres i muntanyes turístiques
- Patrimoni natural: riu i pantans
- Poblacions en creixement

OPORTUNITATS:

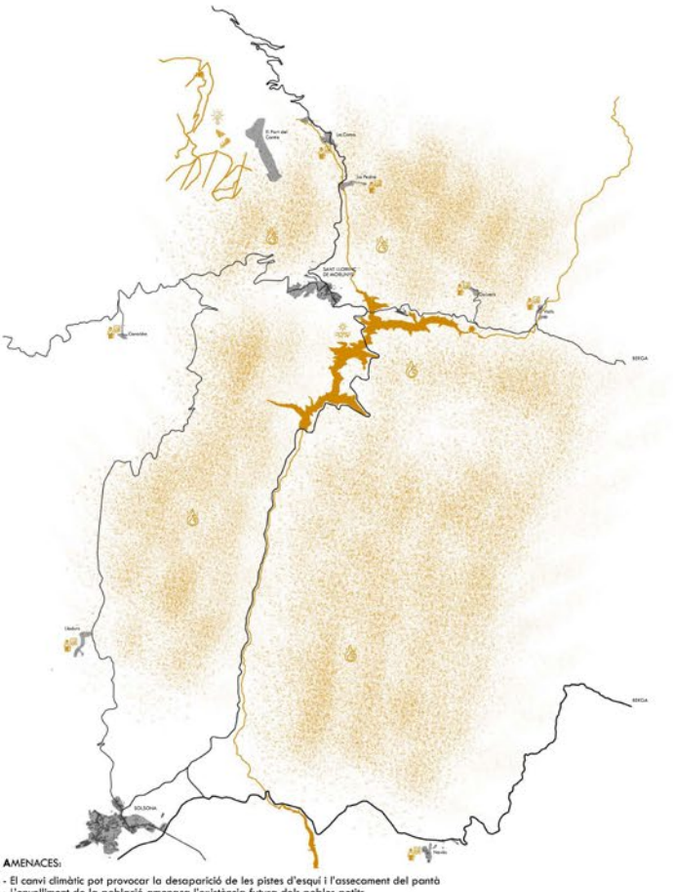
- Atractiu turístic durant tot l'any a partir de rutes de senderisme
- Nova economia a partir d'activitats d'aigua al pantà
- Nous llocs de treball a partir de l'agricultura i ramaderia
- Sant Llorenç de Morunys: possibilitat de créixer i ser poble servidor i connector

El Cardener - La Coma i la Pedra
Port del Comte
Boscos de Guilers
Sant Llorenç de Morunys
Presa i Pantà de la Llosa del Cavall
Serra de Busa
El Cardener
La Plana de Solsona
UNITATS GEOGRAFIQUES

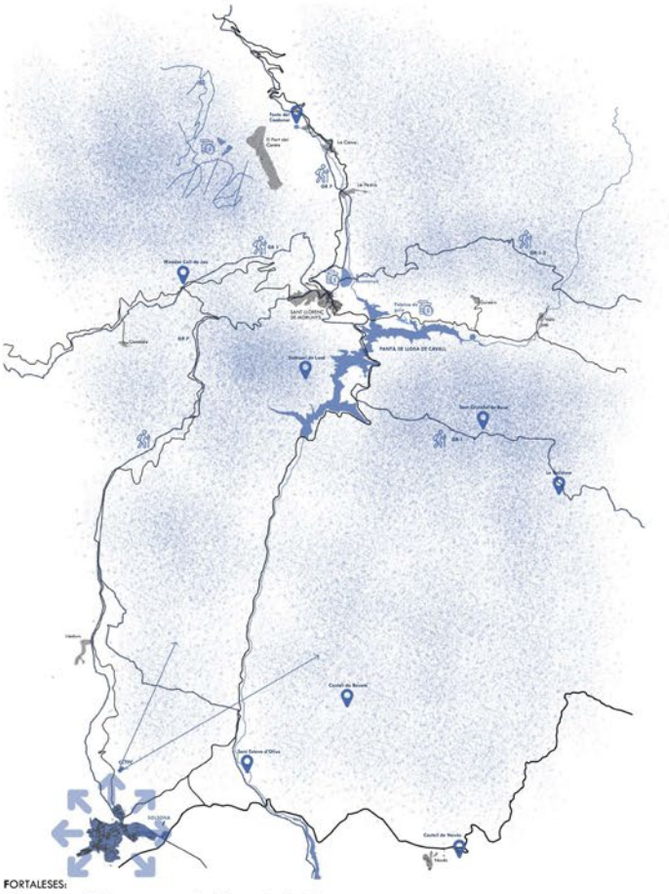
DEBILITATS:

- Relleu accidentat
- Falta de transport públic
- Pobles petits i dispersos
- Les segones residències encareixen el preu de l'habitatge

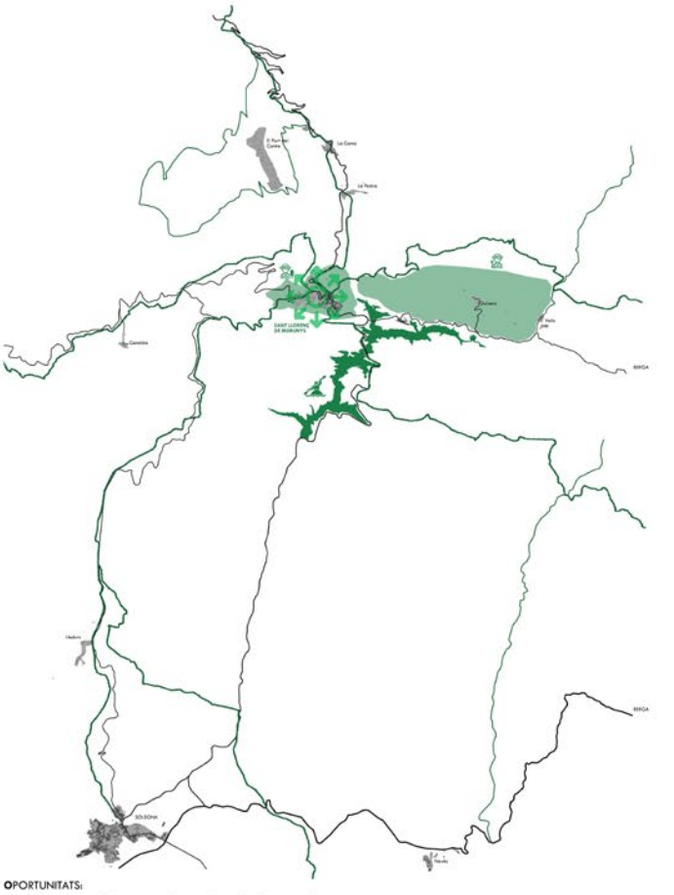
AMENACES:

- El canvi climàtic pot provocar la desaparició de les pistes d'esquí i l'assecament del pantà
- L'envelliment de la població amenaça l'existència futura dels pobles petits
- Alt risc d'incendis a totes les zones boscoses del territori

FORTALESES:

- Patrimoni natural i l'entorn: serres, pantà, riu, bones vistes i miradors
- Patrimoni arquitectònic: esglésies, castells, Santuari de Lord
- Turisme i activitats esportives: esquí, senderisme, festivitats
- Economies circulars: la poma de muntanya i la fàbrica de guix
- Solsona com a ciutat servidora dels nuclis remots
- Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya: estudi forestal de la zona

OPORTUNITATS:

- Agricultura i ramaderia, camps de conreu i espais de pastura lliure
- Nous llocs de treball a partir de l'agricultura i ramaderia
- Atractiu turístic durant tot l'any a partir de noves activitats
- Sant Llorenç de Morunys: possibilitat de créixer i ser poble servidor i connector

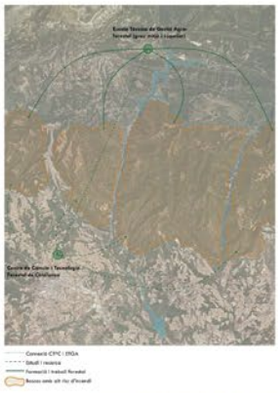
MEMÒRIA DE PROJECTE

L'Alt Solsonès és un territori ple de naturalesa: serres, camps de conreu, àmplies zones boscoses, el Pantà de la Llosa de Cavall... però amb greus problemes, com son la despoblació dels municipis i l'alt risc d'incendis. Com a motivació principal de tota la intervenció tenim el patrimoni natural, ja que és el que els habitants de l'alt Solsonès valoren per davant de tot, i alhora és el que dificulta tenir bones condicions per viure en aquest territori. És per això totes les intervencions que proposem tenen de base protegir, millorar o valorar la natura.

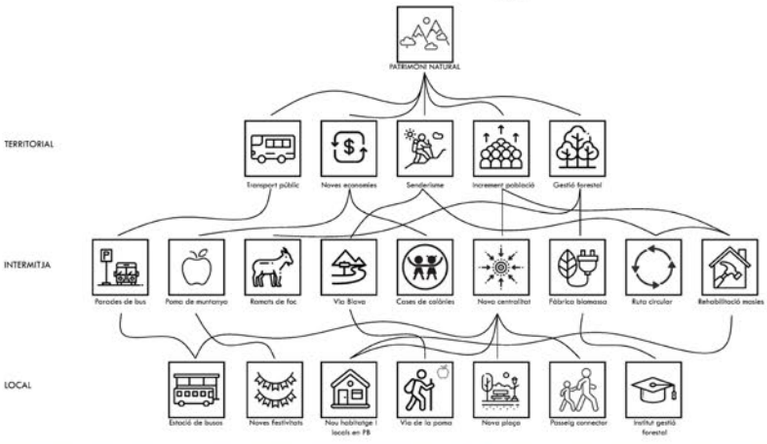
La nostra proposta consisteix en pensar una intervenció adoptada a cada unitat geogràfica i situació que hem detectat a partir de la informació extreta dels plànols DAFO. Cada intervenció acaba creant una xarxa d'estratègies que toquen els sis ítems que hem estat treballant durant tot el curs: mobilitat, activitats econòmiques, serveis, habitatge, espai públic, i en totes, patrimoni.

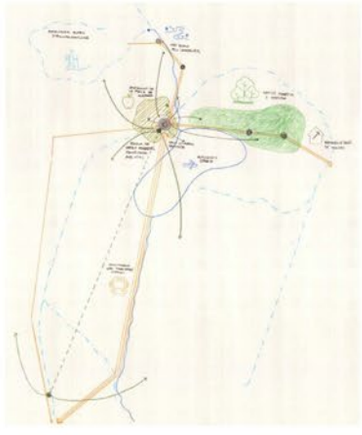
Dels ànalisis del territori vam treure les problemàtiques i els avantatges de cada unitat geogràfica vam veure que la gran majoria de pobles tenen la la població envellida, no estan ben comunicats (no tenen transport públic i les carreteres estan molmeses i amb moltes curves) i no compten amb gairebé cap servei, depenen totalment de les ciutats de Solsona i Berga. Però en canvi, Sant Llorenç de Morunys, el poble que es situa al centre del territori, si que consta d'activitats i serveis, la població està en augment i es veu que podria ser ben municipi per servir els petits nuclis remots del voltant. És per això que decidim fer de Sant Llorenç de Morunys el nou nucli servidor de la zona i fomentar noves economies als altres punts, per intentar que els pobles com la Coma, la Pedra, Guixers i Valls creixin i tinguin bona connexió amb Sant Llorenç.

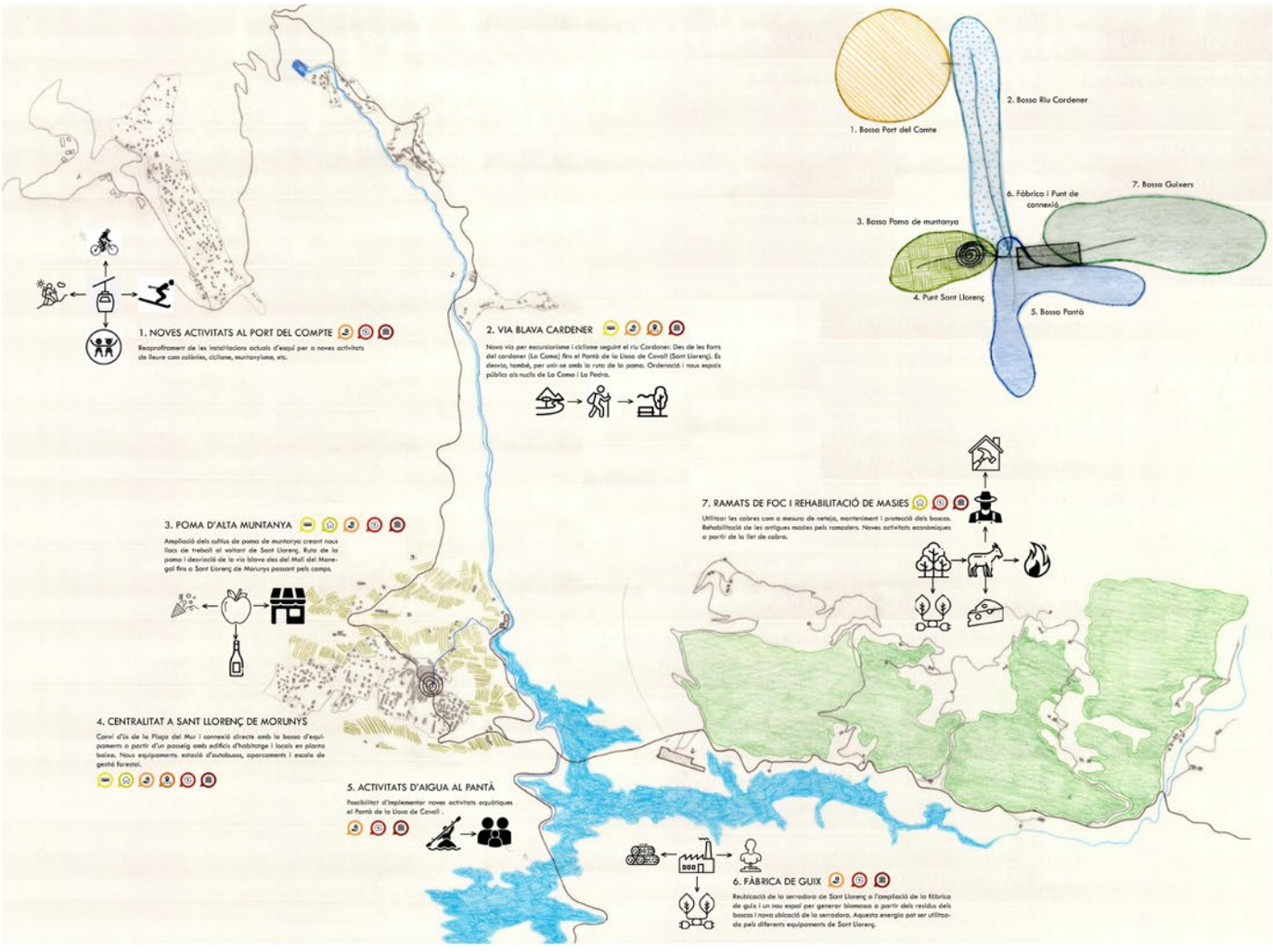

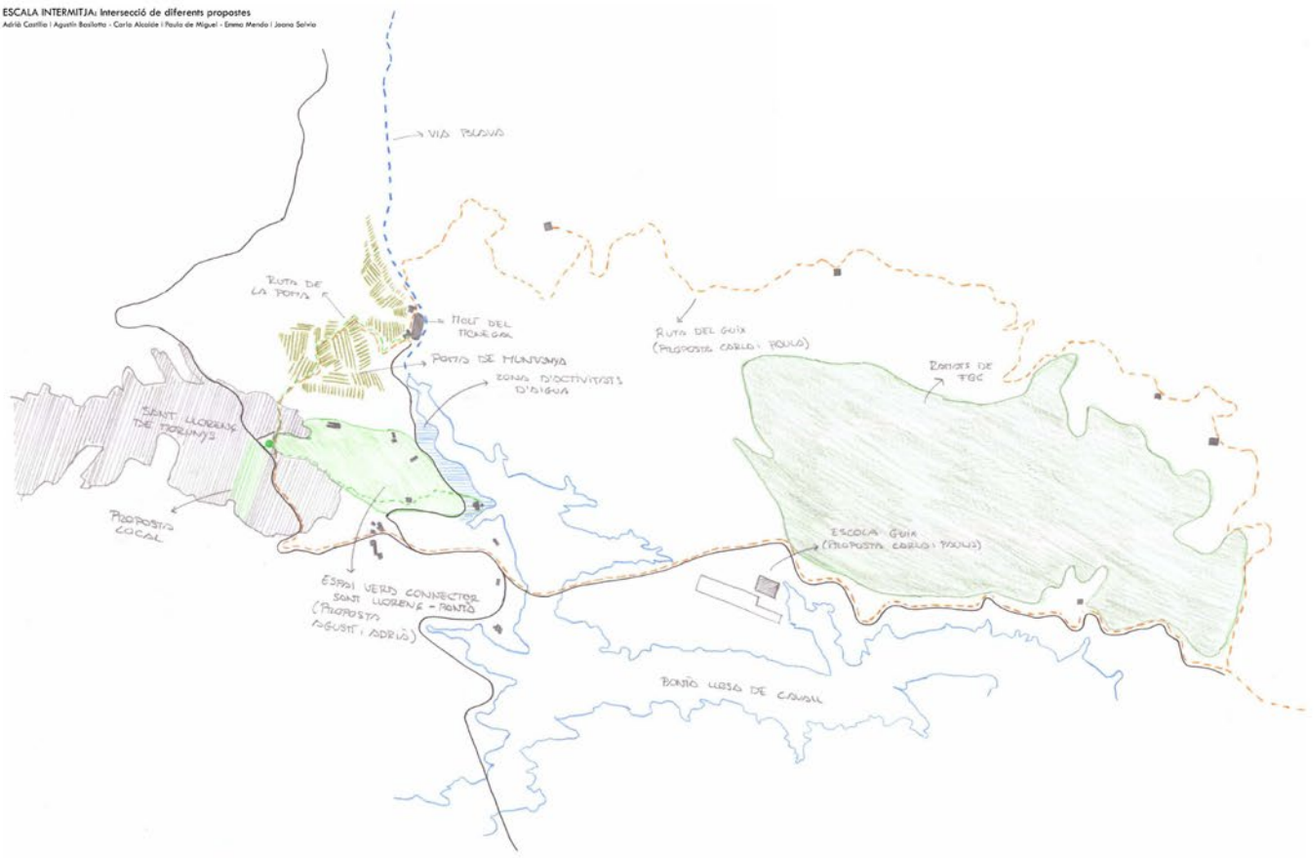

ESCALA INTERMITJA: Intersecció de diferents propostes

Adrià Castilla i Agustín Basilotta - Carla Alcaide i Paula de Miguel - Emma Mendo i Joana Salvia

REFERÈNCIES DE TREBALLS D'ALTRES GRUPS

La Vall de Lord és una zona rural situada a l'alt Solsonès formada per diverses petites poblacions. Guixers, Valls, la Coma i la Pedra i Sant Llorenç de Morunys són uns d'ells. Precisament, Sant Llorenç és la població més gran i la que té més recursos econòmics, d'equipaments municipals, d'infraestructures, entre altres. Donat la cooperació i el treball conjunt entre pobles i de tot el territori és crucial per a mantenir amb vida tots aquests nuclis i cada una de les zones que conformen la Vall. És per això que la transversalitat dels projectes i de les intervencions és clau per al funcionament i l'activació no només de Sant Llorenç si no també dels pobles veïns.

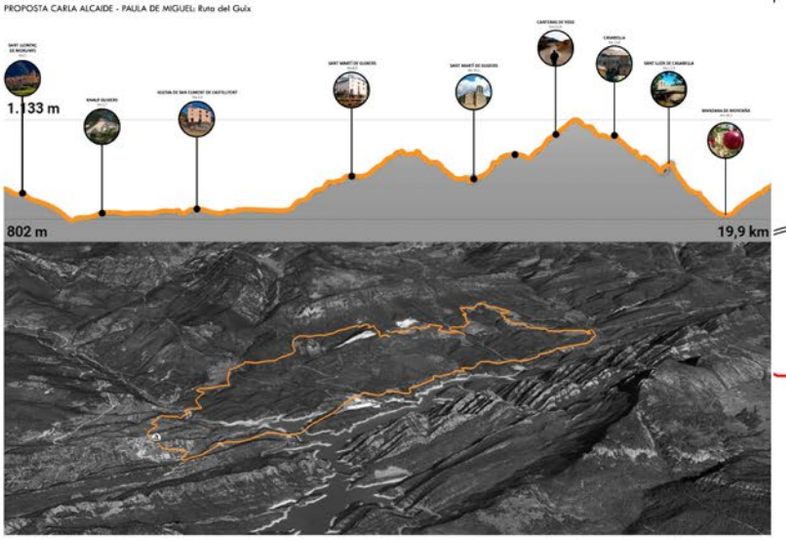
En aquesta alçada del projecte, proposem la incorporació de dos projectes que creiem que sumen amb el nostre, on tot i ser dues propostes diferents i en dues situacions diferents, s'entenen com a una estratègia comuna i amb una mateixa finalitat, reequilibrar el territori de la Vall de Lord.

La primera d'aquestes (proposta Carla Alcaide - Paula de Miguel) és fomentar la ruta del guix existent que travessa diferents dels termes municipals que conformen la Vall de Lord, ja que passa per a llocs emblemàtics com ara esglésies i masies amb un important interès patrimonial. També es proposa convior l'ús d'algunes d'aquestes masies i esglésies per fer-les accessibles i nodrir la ruta d'activitors i serveis que atreguin l'interès tant turístic com local.

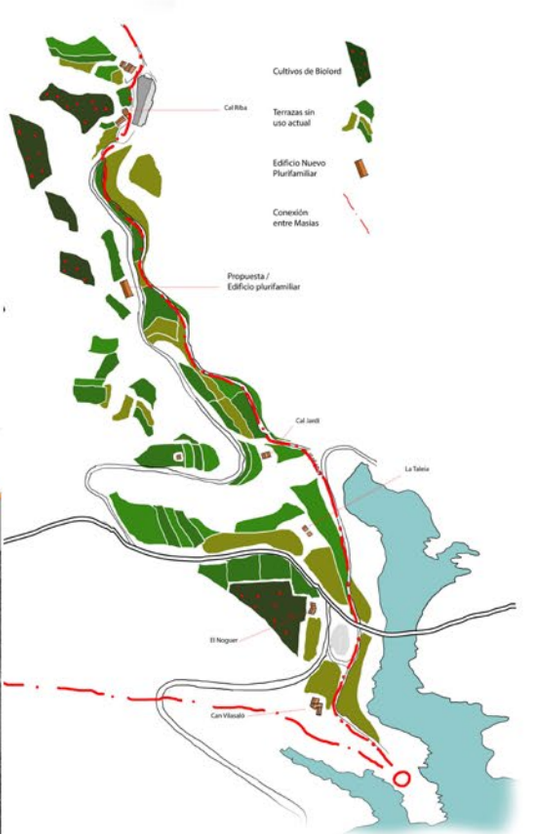
Aquesta proposta s'enllaça amb altres rutes proposades com són la via blava que connecta les fonts del cardaner amb els pobles de la Coma i la Pedra i acaba arribant fins al pantà de la Llosa de Cavall tot passant per Sant Llorenç de Morunys, i la nova ruta de la poma que uneix aquest mateix municipi amb el Molí del Monegal.

El segon projecte (proposta Adrià Castilla - Agustín Basilotta) consisteix en la intervenció sobre el terreny aterrassat, els camps de conreu i la identificació de masies en desús dels voltants de Sant Llorenç de Morunys en contacte amb el pantà de Llosa de Cavall, per tal d'utilitzar aquests camps i masies de diferents maneres: ampliar el conreu de la poma de muntanya Biolord, un parc agrari que uneixi el centre històric de Sant Llorenç amb el pantà, utilització de les masies com a habitatges cooperatius pels treballadors de la poma, i finalment una nova zona d'activitats aquàtiques al punt més baix de la proposta en contacte amb el pantà.

PROPOSTA CARLA ALCAIDE - PAULA DE MIGUEL: Ruta del Guix

PROPOSTA ADRIÀ CASTILLA - AGUSTÍN BASILOTTA: Connexió de masies entre Sant Llorenç i el pantà

PROPOSTA LOCAL: CENTRALITAT A SANT LLORENÇ DE MORUNYS

Com hem vist als plànols territorials i semiterritorials, el poble de Sant Llorenç de Morunys juga un paper clau en tot l'àmbit, ja que és el punt de connexió de les carreteres de la zona i el focus de les principals economies com la poma de muntanya i la fàbrica de guix. És per això que decidim intervenir-hi creant una nova centralitat de tot el territori, a partir de nou espai públic com a espai polivalent, nous habitatges, i un nou equipament de gestió forestal i ramadera. Aquesta intervenció no sol ajuda a Sant Llorenç de morunys a créixer i guanyar espais pel poble, sinó que també afavoreix als pobles del costat, ja que s'hi afegeixen nous equipaments pensats per donar servei a tot el territori.

ESQUEMA D'ESTAT ACTUAL

ESQUEMA D'IDEES

PLANTA PROPOSTA

VISTA PASSEIG

SECCIÓ - ALÇAT PLAÇA

FIRES A SANT LLORENÇ DE MORUNYS

Existents:

- Fira del drap pitet (última setmana juliol)
Mercat medieval amb parades d'artesans i estètica de l'Edat Mitjana

- Fira dels ous euga i mercat de pagès (primer cap de setmana de novembre)
Concurs de cortassos, el ball de la coca, el ball de l'euga amb els gegants de Sant Llorenç de Morunys i fira amb parades de productes de proximitat

Afegim:

- Fira de la poma de muntanya (primer cap de setmana de maig)
Rutes guiades pels camps, portes obertes Cal Manegat, concurs de sidra catalana, mercat de productes de la terra, concerts

- Benvinguts a pagès (30 setembre - 1 octubre)
Les explotacions de tot catalunya obren les portes de casa seva per ensenyar-nos els camps, ramats, bancals i obradors

REFERÈNCIES / CASOS D'ESTUDI

RAMATS DE FOC

GESTIÓ DEL RISC D'INCENDIS AMB PASTURES.

El projecte "Ramats de Foc" té com a objectiu fer front a la creixent vulnerabilitat dels boscos mediterranis als incendis forestals i fomentar la ramaderia extensiva per a la gestió sostenible dels paisatges forestals. A través d'aquest projecte es pretén aconseguir una massa forestal més resistent al foc mitjançant les pastures per aquest sotabosc i afavorir la continuïtat de l'activitat ramadera en el territori. A més a més, aquesta ramaderia extensiva contribueix a la preservació del paisatge, la biodiversitat i els valors socials i culturals del territori.

El projecte implica la col·laboració de cossos de gestió d'incendis, pastors, ramaders, propietaris forestals, productors làctics, cornisseries i restaurants, que s'uneixen per a la producció i consum d'aliments procedents dels ramats participants, aportant com a valor afegit la prevenció d'incendis en àrees forestals estratègiques.

A través del distintiu "Ramats de Foc", es certifica el suport al control del risc d'incendi efectuat pels ramats, i es promou la comercialització dels productes gastronòmics derivats dels ramats que col·laboren amb la gestió dels boscos.

Actualment, hi ha 17 productors de ramaderia extensiva a les comarques de Girona, que inclouen ramats de cabres, ovelles i vaques i produeixen carn i/o làctics. Nosaltres, doncs, proposem el creixement d'aquesta xarxa pel nostre territori d'actuació (Alt Solsonès - Vall de Lord) degut a l'alt risc d'incendi de la zona. Així mateix, proporcionarà nous llocs de treball i una nova economia circular que posarà en valor els productes, les tradicions i els paisatges de la zona.

LA BORDA

COOPERATIVA D'HABITATGE EN RÈGIM DE CESSIÓ D'ÚS

El cohabitatge és una alternativa a l'habitatge tradicional i una solució davant de l'augment dels preus de lloguer. La pràctica del model d'habitatge cooperatiu en règim de cessió d'ús és quan la propietat de l'immoble és col·lectiva i recau sempre en la cooperativa. Els i les habitants tenen la condició de socis/es de la cooperativa i poden viure-hi de per vida. Aquest bloqueig de la possibilitat d'especular resulta la principal virtut del model: el sol/a no pot vendre ni llogar el pis. Per tant, entenen l'habitatge com un bé d'ús i no pas com un bé d'inversió del qual lucrar-se.

El model de cooperatives d'habitatge funciona a partir de la cessió d'una finca o solar en desús per part d'un propietari privat o per part d'una institució pública. Les persones sòcies de la cooperativa han de dipositar una entrada i han de pagar mensualment una quota per l'ús de l'habitatge que es construirà a la finca.

Totes les cooperatives d'habitatge tenen en comú l'objectiu d'oferir un habitatge digne d'una forma alternativa, just, col·lectiu i positiu per al medi ambient. Fomenten el treball en xarxa entre ciutadania i institucions públiques i afavoreixen l'arrelament al barri a través de la gestió comunitària dels veïns i veïnes de l'immoble.

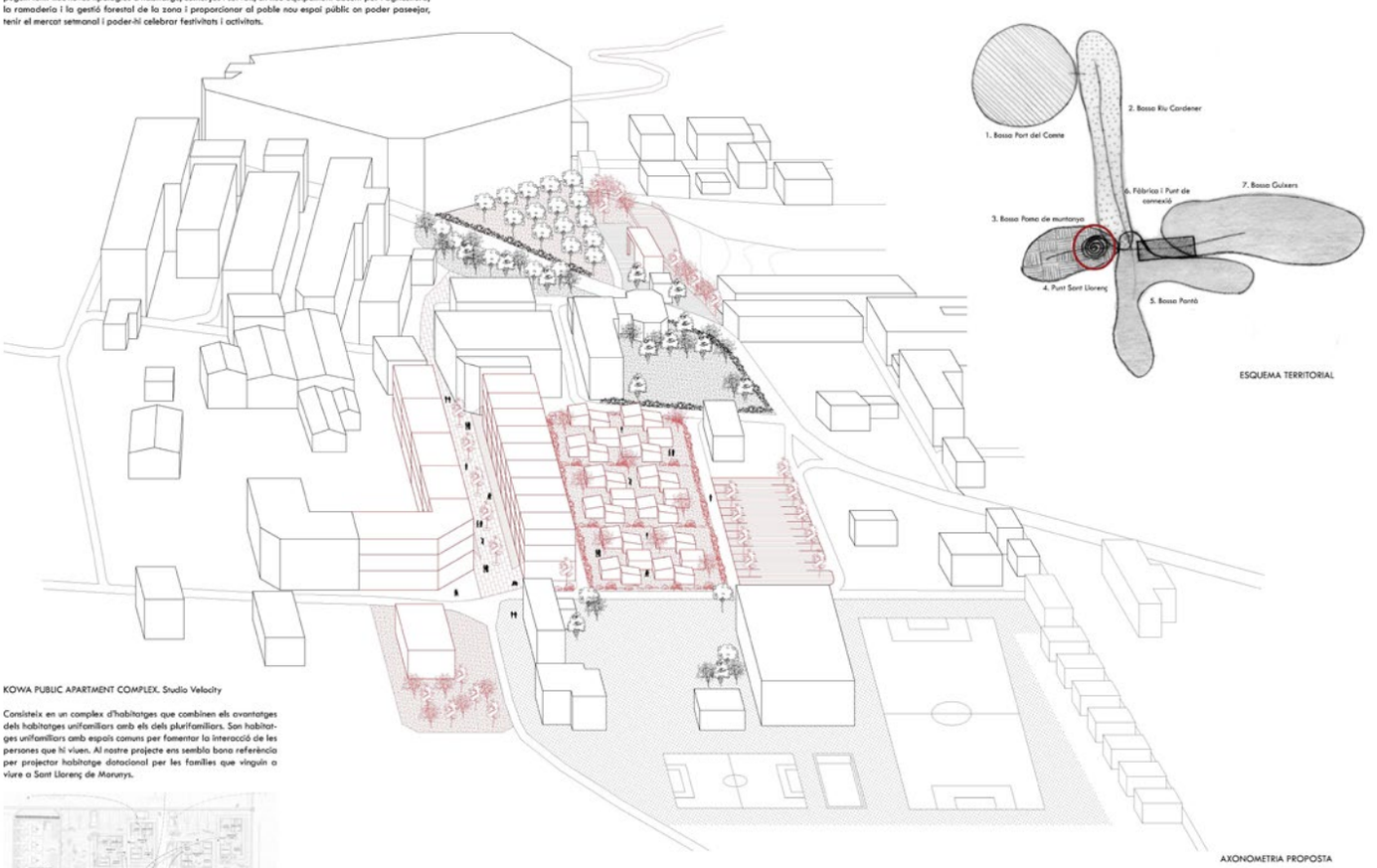
La viabilitat de la promoció i de la cooperativa es basa en les quotes associades a l'ús dels habitatges i en els ingressos generats per l'explotació del local comercial i les places d'aparcament. Aquests han de generar reserves irrepartibles per assegurar la continuïtat del model. Com a cooperativa sense ànim de lucre, tots els excedents han de ser destinats a afavorir l'accés a un habitatge digne, eficient i assequible a través del model cooperatiu de cessió d'ús.

PROPOSTA LOCAL: NOVA CENTRALITAT A SANT LLORENÇ DE MORUNYS

Com hem pogut veure a la interpretació de l'escala territorial, el poble de Sant Llorenç de Morunys pot convertir-se en el poble servidor dels altrres municipis de la zona. Per això proposem una nova centralitat on hi puguin tenir lloc noves tipologies d'habitatge, comerços i serveis, un nou equipament docent per l'agricultura, la ramaderia i la gestió forestal de la zona i proporcionar al poble nou espai públic on poder passejar, tenir el mercat setmanal i poder-hi celebrar festivitats i activitats.

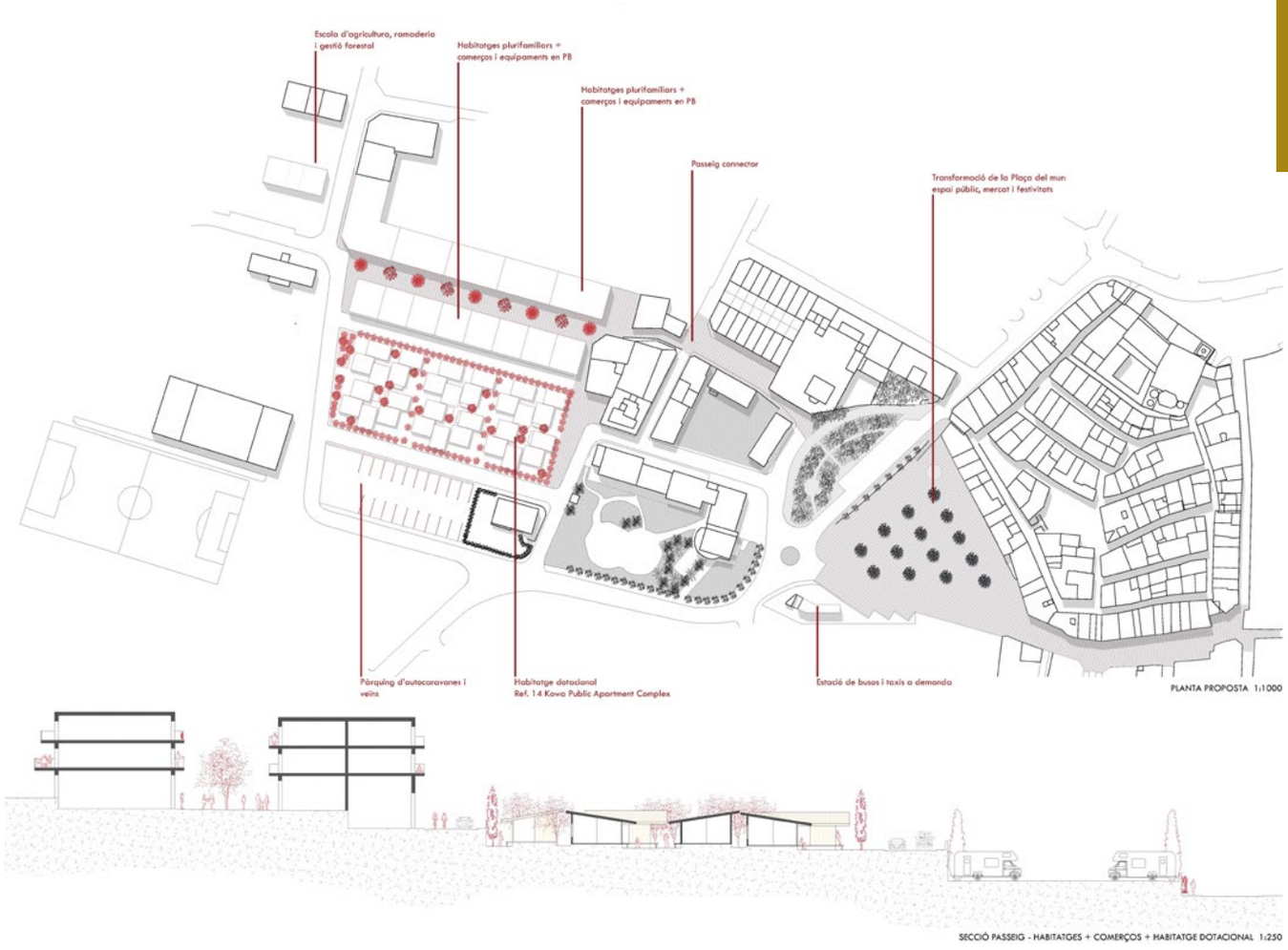
ESQUEMA TERRITORIAL

AXONOMETRIA PROPOSTA

KOWA PUBLIC APARTMENT COMPLEX. Studio Velocity

Consisteix en un complex d'habitatges que combinen els avantatges dels habitatges unifamiliars amb els dels plurifamiliars. Son habitatges unifamiliars amb espais comuns per fomentar la interacció de les persones que hi viuen. Al nostre projecte ens sembla bona referència per projectar habitatge dotacional per les famílies que vinguin a viure a Sant Llorenç de Morunys.

Escola d'agricultura, ramaderia
i gestió forestal
Habitatges plurifamiliars +
comerços i equipaments en PB
Habitatges plurifamiliars +
comerços i equipaments en PB
Passeig connector
Transformació de la Plaça del mur:
espai públic, mercat i festivitats
Pàrquing d'autocaravanes i
veïns
Habitatge dotacional
Ref. 14 Kowa Public Apartment Complex
Estació de busos i taxis a demanda
PLANTA PROPOSTA 1:1000
SECCIÓ PASSEIG - HABITATGES + COMERÇOS + HABITATGE DOTACIONAL 1:250

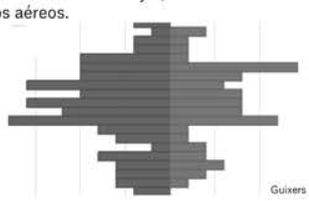
AMENAZAS

- En la actualidad a causa del cambio climático y la falta de un quipo de gestión forestal dentro del valle, causa una amenaza ante la aparición de agentes meteorológicos que influyan de manera negativa en el entorno, por ejemplo el suceso del año anterior, donde al no haber lluvia el embalse no se pudo llenar y no pudo dar pie a una actividad económica como era el alquiler de los Kayaks en dicho espacio.

- Las mayores amenazas que sufren estos pueblos son por causas demográficas por lo que compararemos los tres pueblos que componen la Vall de Lord, viendo los riesgos de cada uno actualmente. - Carencia hospitalaria, ya que en toda la Vall de Lord, solo existe un centro médico perteneciente a la cruz roja (ubicado en Sant Llorenç de Morunys), lo que obliga que en casos graves se tengan que desplazar a Solsona o incluso tengan que acudir los servicios aéreos.

DEBILIDADES

- Poblaciones aisladas donde la comunicación más fluida es entre Sant Llorenç y Solsona mediante un autobús escolar diario de ida y vuelta.

- Innexistencia de algún espacio dedicado al ocio de los jóvenes y carencia de equipamientos que alberguen sistemas educativos más lejos que la ESO.

- En la Coma i la Pedra, más del 60% de la población es estacional debido a su proximidad a la estación de Port del Comte,

- Migración de las nuevas generaciones a ciudades de mayor embergadura.

SANT LLORENÇ DE MORUNYS

GUIXERS

Fábrica de yeso Knauff

OPORTUNIDADES

- Riqueza patrimonial, lo que nos conlleva al aprovechamiento de la identidad del lugar (fiestas, convenciones, etc.)

- Mejora del transporte entre los municipios.

- Creación de nuevos equipamientos sanitarios para abastecer el valle.

- Ordenación del crecimiento que sufre Sant Llorenç de Morunys.

- Creación de rutas de senderismo que conecten los diversos pueblos con los miradores y/o elementos característicos de la zona

FORTALEZAS

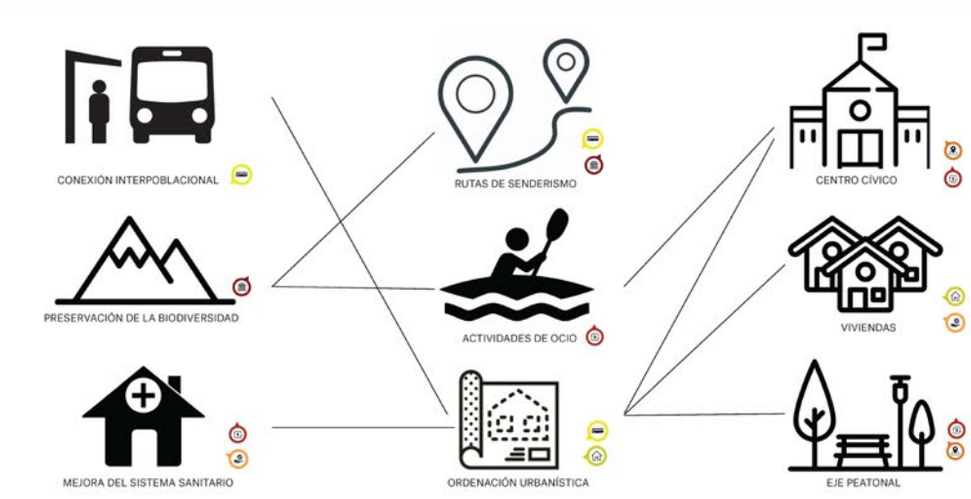
- Toda la Vall de Lord se encuentra abrumada de monumentos culturales que algunos incluso, pertenecen al patrimonio cultural de Cataluña como es el caso de la Capilla de la Piedad.

- Los habitantes se vuelcan y hay una alta participación por estos en generar vida al valle y atraer a turistas y mejorar su calidad de vida.

- Economía principal estable gracias a la fábrica de yeso, los campos de cultivo, la fábrica de madera, con incrementos en invierno y verano gracias a la estación de esquí y al pantano respectivamente.

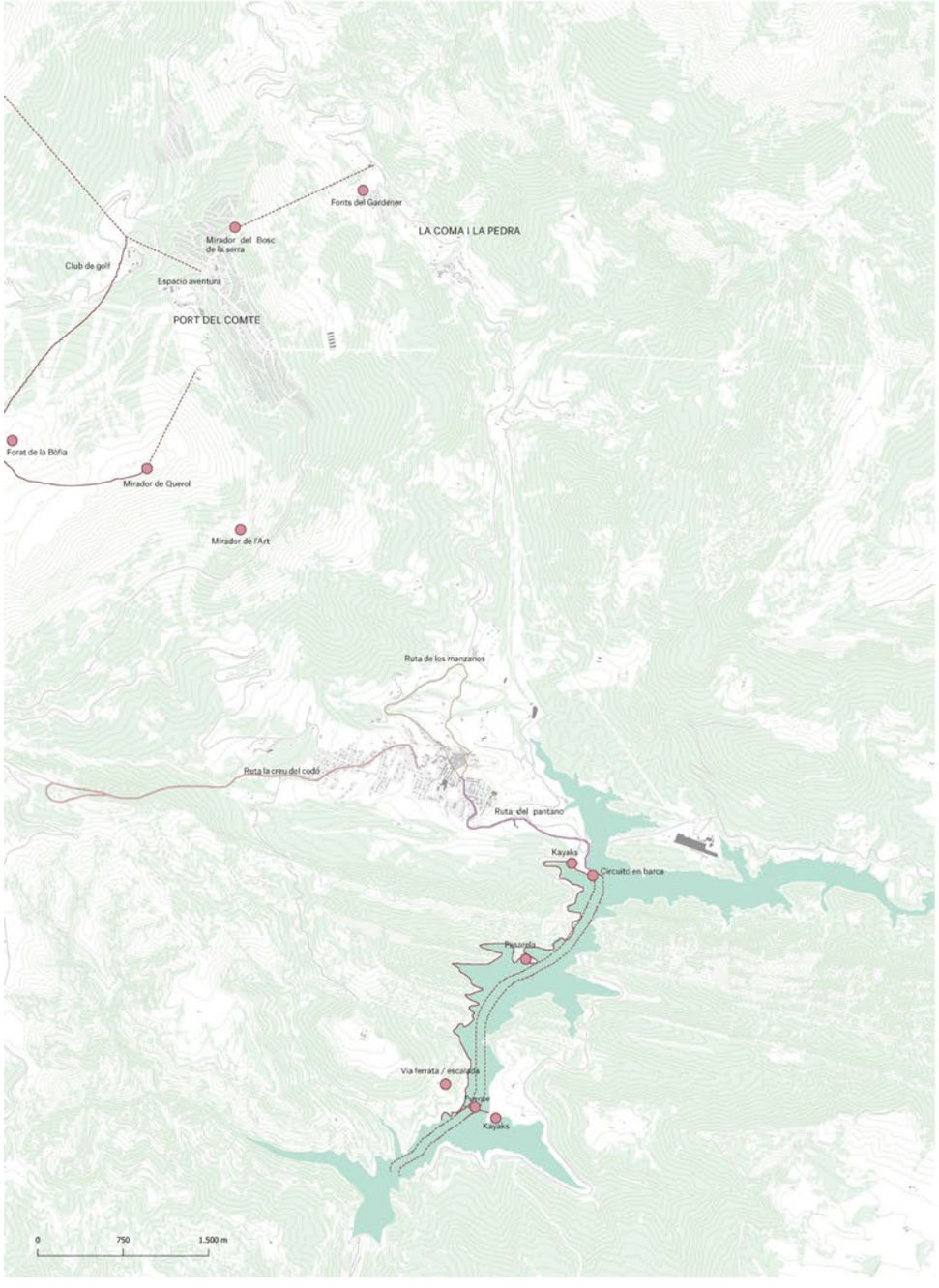
- Clima mediterráneo excepcional con mínimas de -2.9ºC y máximas de 24ºC

Propuesta a escala territorial

ESCALA TERRITORIAL

Definimos como escala territorial el ámbito perteneciente a la Vall de Lord, es decir, lo que incluye a los municipios de Sant Llorenç de Morunys, La Coma i la Pedra y Guixers. A dicha escala realizamos tres propuestas:

· Conexión interpoblacional: Trazamos una ruta automovilística que conecte cada municipio, saliendo desde el centro de Sant Llorenç (donde hay una conexión existente con la capital de la comarca, Solsona), en el cual se incluirá una vía de autobuses que realice dicha ruta, hasta llegar a un punto de Port del Comte, donde se subirá a las pistas de esquí mediante un telecabina.

· Preservación de la biodiversidad: A nuestro parecer uno de los elementos más ricos de nuestro territorio es el enclave natural en el que se encuentra, por lo que decidimos no alterar nada que pueda perturbar la biodiversidad del sitio ya que aunque no sea declarado, tiene el carácter de patrimonio natural.

· Mejora del sistema sanitario: Tras realizar un análisis del sistema sanitario del valle, nos dimos cuenta que el único servicio sanitario del que disponían era una pequeña casa del médico y un centro sanitario de menor embergaruda perteneciente a la cruz roja en Sant Llorenç, por lo que decidimos crear un centro de salud de mayor embergadura que funcione como ampliación del actual, en el cual mediante la conexión que realizamos anteriormente los habitantes de los distintos municipios podrían acceder a ser tratados y/o tener un fácil acceso del sistema de ambulancias. (Con esta mejora no solo atraemos a gente que venga a recuperarse a dicha población si no a todo el personal sanitario que haya de trabajar en dicho centro el cual también se encontrarían en el pueblo).

ESCALA INTERMEDIA

Definimos como escala intermedia el ámbito perteneciente a Sant Llorenç de Morunys y sus inmediaciones, es decir, el municipio, la creu del codó, el pantano, el santuari de lord, etc. A dicha escala realizamos tres propuestas:

· Rutas de senderismo: Mediante la exposición conjunta que realizamos en clase nos dimos cuenta de la importancia del senderismo en el entorno y su aportación a la biodiversidad de la zona, entonces tomando referencia de dichos proyectos realizamos tres rutas distintas, una que parte desde la capilla de la Piedad (elemento de patrimonio cultural del municipio), y conecta con la actual ruta del manzano. Otra ruta que saldría desde nuestra ampliación del centro de salud, a buscar la ruta de la creu del codó ampliando dicha ruta ya existente. Y por último insertamos una ruta creada por nuestros compañeros Agustín Basilotta y Adriá Castilla, que saldría desde el centro de turismo de Sant Llorenç conectando con el pantano.

· Actividades de ocio: Tomando como referencia el trabajo expuesto de nuestros compañeros Abril Rodríguez y Gerard Serre, decidimos implementar las diversas actividades de ocio que ellos propusieron, como las rutas por los embalses cuando estos se sequen con montainbikes, los espacios de aventuras en Port del Comte, etc.

· Ordenación urbanística: Analizando el nuevo crecimiento que esta sufriendo Sant Llorenç de Morunys vemos como no tiene un orden aparente por el cual se realice, por lo que decidimos realizar una serie de vias y mejorar otras para que así el pueblo con el nuevo incremento de población pueda tener un orden claro. También decidimos trasladar la fábrica de madera que se encuentra en el interior del pueblo a las afueras, ayudando esto a la ordenación y a los dueños de la fábrica ya que sus industriales tendrían un mejor acceso.

ESCALA LOCAL

Definimos como escala local todo el ámbito más inmediato que pertenece al municipio y el casco histórico de Sant Llorenç de Morunys. A esta escala tenemos tres propuestas:

· Centro cívico: Tomando como referencia la intervención en Qimo village por parte del equipo de Rural Urban Framework, decidimos crear como estratégia un espacio público en el cual se encuentre un centro cívico en el cual además de fomentar el ocio, también pueda servir de espacio de exposiciones para el municipio mostrando toda su riqueza patrimonial dentro de este, y pueda albergar algunas zonas de formacion de profesionales en diversos sectores que interesen al público objetivo, los habitantes. Este se ubicará de manera estratégica delante del polideportivo y la escuela de Sant Llorenç de Morunys.

· Viviendas: Tras realizar la ordenación del nuevo crecimiento, creamos una serie de viviendas las cuales van variando según la zona en la que se encuentre, variando desde una zona más de viviendas plurifamiliares hasta llegar a viviendas unifamiliares aisladas, que son las que se encuentran en los alrededores del municipio. También cercano al centro sanitario nuevo, crearemos una zona de viviendas estacionales, tanto para los trabajadores, como para las familias de los pacientes.

· Eje peatonal vs Eje viario: Con la nueva ordenación que realizamos dentro del pueblo creamos dos tipos de eje, uno que conecta directamente las dos entradas más importantes del pueblo el cual sería viario pero siempre reducido para poder dar paso a los peatones y que estos sean los protagonistas, y luego crearemos un eje que se desenvuelva alrededor del casco antiguo del municipio, le cual se trataría de una plataforma de un solo nivel donde solo los automóviles de los vecinos que residan y/o tengan aparcamientos por esa zona puedan acceder.

Propuesta de actividades a escala intermedia

Planta conceptual propuesta local

Planta propuesta local E: 1/2000

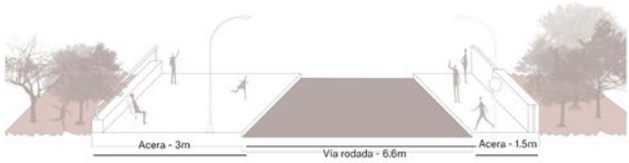
Mejora del estado de la calle de entrada

La entrada principal del pueblo actualmente se encuentra con una cantidad mínimas de aceras además de ningún estacionamiento hasta no llegar casi al corazón del municipio, por lo que como consecuencia de realizar la vía de autobuses que conecta con toda la Vall de Lord que pasa por esta zona decidimos revivirlo.

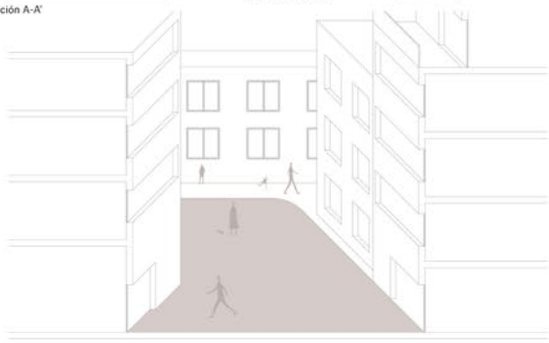
Para recrear esta calle los cambios que realizamos son:
- Ampliar la vía rodada de 6m a 8m proporcionando así vías de doble sentido más amplias.
- Creamos una acera más estrecha de 2m la cual es para tránsito peatonal excepcional, ya que es la que está más cerca de los terrenos de cultivo o de viviendas más aisladas.
- La acera del otro lado cuenta con un ancho de 5m para poder transitar sin problema ya que junto a esta se encuentran los espacios más públicos de la ciudad.
- Realizamos zonas de estacionamiento donde la acera de 5m pasa a ser de 2m como su opuesta para poder tener aparcamiento en más zonas del pueblo.

Esta vía llega hasta la oficina de turismo del pueblo donde a partir de ahí se convierte en una zona peatonal donde los únicos vehículos a los que se les permite la entrada son los de los residentes de la zona, aunque para cruzar todo el pueblo y llegar a la otra entrada, se conecta con el eje viario que detallaremos posteriormente.

Sección A-A'

Sección B-B'

Plataforma única peatonal solo uso residentes - 12m

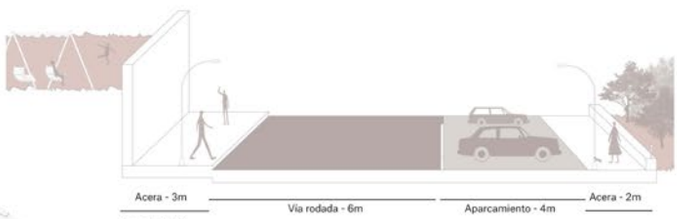

Peatonalidad en el casco antiguo

Para mantener un poco la estética del casco antiguo decidimos modificar las calles que la rodean donde pasarían a ser de plataforma única y de carácter peatonal, donde los únicos vehículos a los que se les permitiría el acceso serían a los de los propietarios de viviendas y/o parkings dentro de dicha zona.

A su vez hacemos que este nuevo "eje" peatonal conecte desde el punto de turismo de Sant Llorenç de Morunys, hasta el ayuntamiento, transformando el actual parking que se encuentra frente a la oficina de turismo en un espacio público, trasladando este parking a una ampliación del actual parking de caravanas que se encuentra frente a este.

Al otro lado del eje en la zona del ayuntamiento le damos presencia a dicha zona mediante la creación de otro espacio público para que puedan realizarse las fiestas y convenciones y mercados del pueblo en dicho espacio. Mediante la creación de dichos espacios públicos dotaremos a la población con unos espacios en los que disfrutar del ocio tranquilamente ya que en la actualidad solo cuentan con una plaza de un tamaño menor.

Sección D-D'

Ampliación centro sanitario

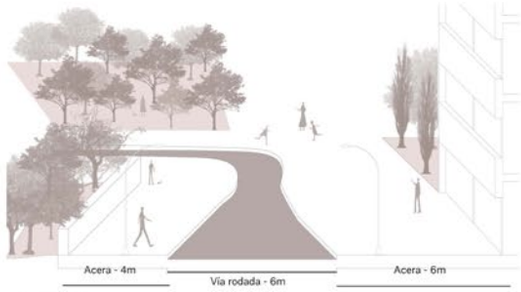
Como veníamos explicando anteriormente creamos un centro sanitario que pueda llegar a tener una ocupación suficiente para abastecer a toda la Vall de Lord, y a parte de los habitantes de la capital de comarca, Solsona, ya que aunque estos cuenten con un mejor sistema que el resto de municipios, el centro se ve abarrotado en poco tiempo.

El equipamiento será ubicado justo cercano a una de las entradas del pueblo de Sant Llorenç de Morunys para que pueda tener un fácil acceso desde cualquiera de los municipios presentes, además de que al tratarse de una ampliación del centro existente se encuentra a escasos metros de este. En cuanto a la vialidad mejoramos la actual proporcionandole aceras transitables y con vías amplias para poder funcionar las ambulancias sin problema alguno.

A su vez dotamos de viviendas temporales a dicha zona, pero siguiendo una tipología de vivienda ya existente, así las alturas y la tipología de casas adosadas que se da no se ve alterada por ningún agente externo.

Ante todo creemos en la preservación de la biodiversidad del entorno, por lo que en la actualidad el terreno que se encuentra en el lado opuesto de la calle de nuestro equipamiento funciona como una zona pública, por lo que reforzamos este parque dotandole de

Sección C-C'

Eje viario

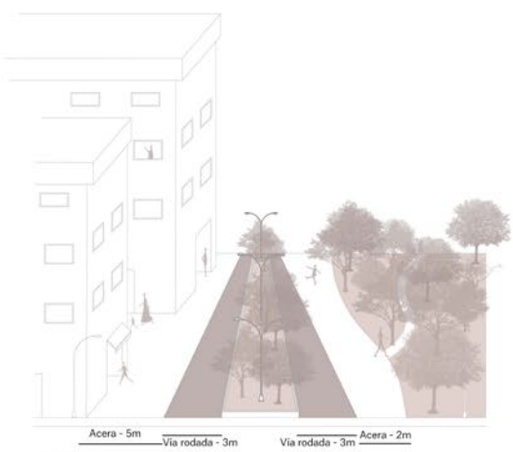
Cuando hablamos de entradas a Sant Llorenç de Morunys la primera que se viene a la mente es la que conecta directamente con Solsona, la que actualmente acoge la vía de autobús que conecta las dos ciudades anteriormente mencionadas, por lo que vimos de importancia hacer una conexión directa entre las dos entradas del pueblo para así facilitar también la llegada al centro sanitario.

Este eje contará con dos vías de un único sentido cada una partidas entre ellas por un eje verde, se tratará de una plataforma de un único nivel para facilitar la entrada de los vecinos a sus casas. Este eje se une con el propuesto de peatonalidad mediante una vía peatonal propuesta por las compañeras Emma Mendo y Joana Salvia, ya que nos parece una solución interesante y que enriquece a nuestro proyecto.

Además de esta vialidad con este eje resolvemos un poco el crecimiento desordenado que estaba sufriendo el pueblo, ya que creamos unas viviendas poligonales con posibilidad de uso comercial en planta baja, que continuan un poco el esquema que predominaba en el pueblo así dandole un orden de crecimiento claro.

A la entrada de dicho eje creamos un espacio de uso público que albergará un centro cívico para favorecer el ocio, la formación y las exposiciones culturales del pueblo, el cual se encuentra frente al colegio y al polideportivo (por lo que puede contener salas que sirvan como apliación de dichos equipamientos existentes).

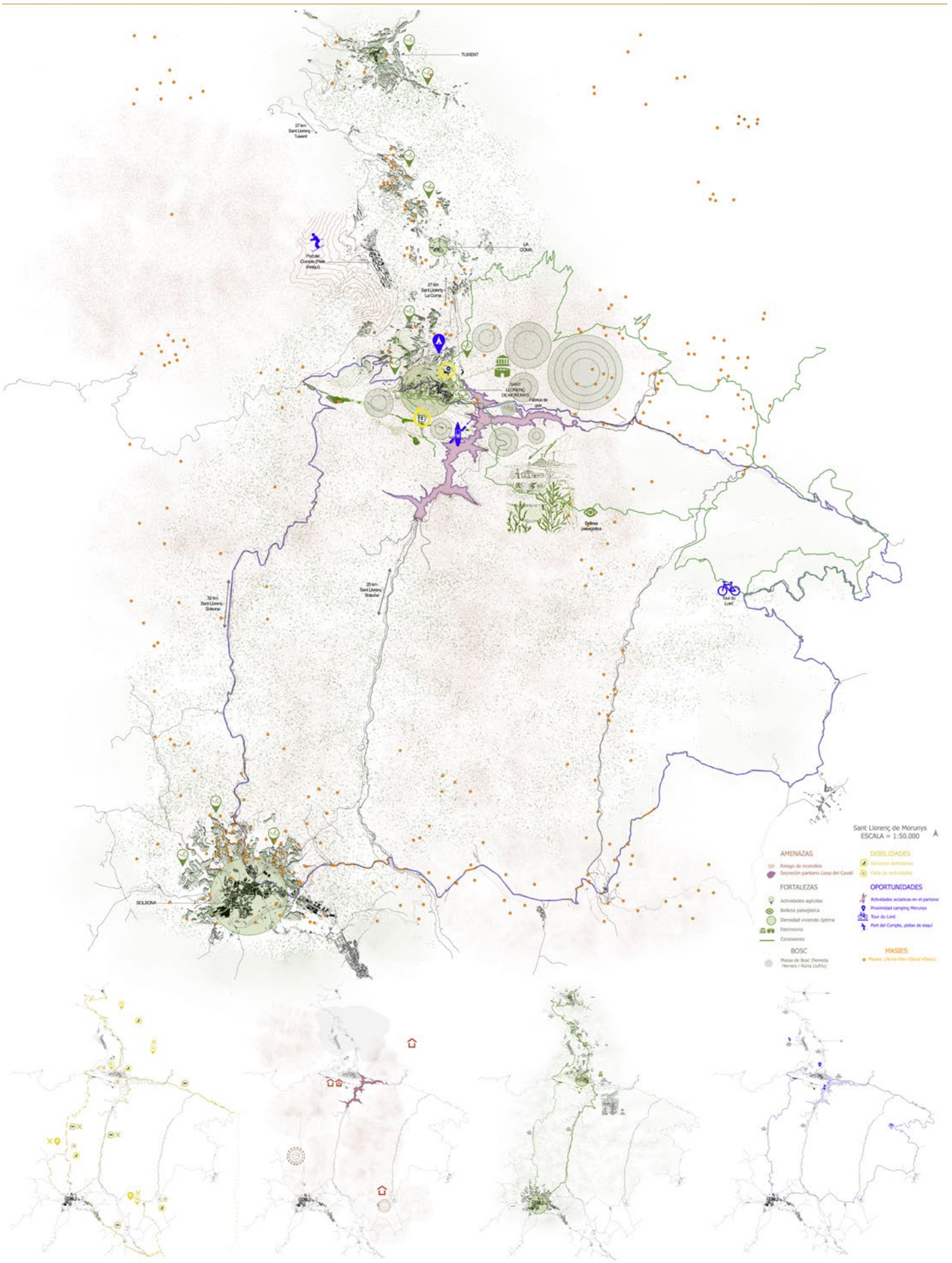
Para separar un poco con la vivienda preexistente, creamos un parque justo delante de ellos evitando el impacto visual directo con dicho eje. Para poder realizar todo este eje hemos tenido que hacer una variación importante como es la traslación de la fábrica de madera a las afueras del pueblo, pero sale beneficiada dicho equipamiento, ya que tiene un mejor acceso para los industriales que lo necesiten.

Sección F-F'

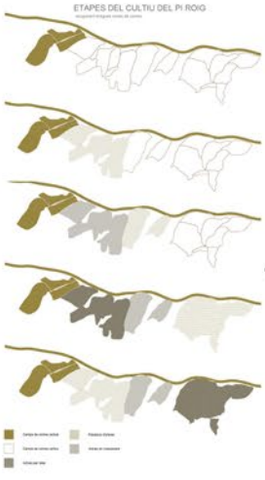

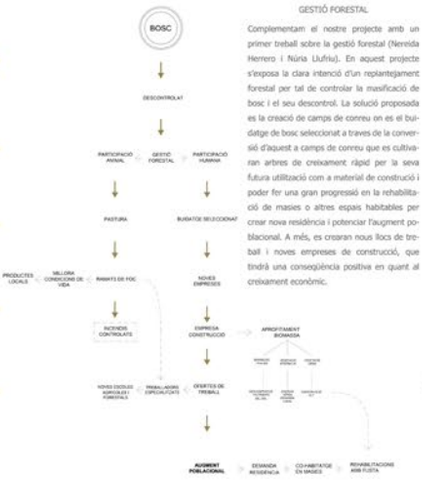
Sección longitudinal E: 1/500

TUIXENT
27 km
Sant Llorenç -
Tuixent
LA
COMA
Port del
Compte (Pista
d'esqui)
27 km
Sant Llorenç -
La Coma
SANT
LLORENÇ
DE MORUNYS
Fàbrica de
gel
Bellesa
paisatgística
25 km
Sant Llorenç -
Solsona
32 km
Sant Llorenç -
Solsona
Tour du
Lord
SOLSONA
Sant Llorenç de Morunys
ESCALA = 1:50.000
AMENAZAS
Riesgo de incendios
Sección pantano Llosa del Cavall
DEBILIDADES
Servicios deficitarios
Falta de actividades
FORTALEZAS
Actividades agrícolas
Belleza paisajística
Densidad vivienda óptima
Patrimonio
Conexiones
OPORTUNIDADES
Actividades acuáticas en el pantano
Proximidad camping Morunys
Tour du Lord
Port del Compte, pistas de esquí
BOSC
Masia de Bosc (Nereida
Hereps i Núria Llufriu)
MASIES

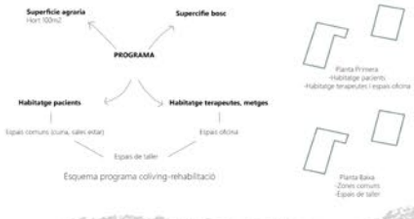
Sant Llorenç de Morunys
ESCALA = 1:50.000

GESTIÓ FORESTAL

Complementam el nostre projecte amb un primer treball sobre la gestió forestal (Nereida Herrero i Núria Llufriu). En aquest projecte s'exposa la clara intenció d'un replantejament forestal per tal de controlar la masificació de bosc i el seu descontrol. La solució proposada es la creació de camps de conreu on es el buidatge de bosc seleccionat a traves de la conversió d'aquest a camps de conreu que es cultivaran arbres de creixament ràpid per la seva futura utilització com a material de construcció i poder fer una gran progressió en la rehabilitació de masies o altres espais habitables per crear nova residència i potenciar l'augment poblacional. A més, es crearan nous llocs de treball i noves empreses de construcció, que tindrà una conseqüència positiva en quant al creixament econòmic.

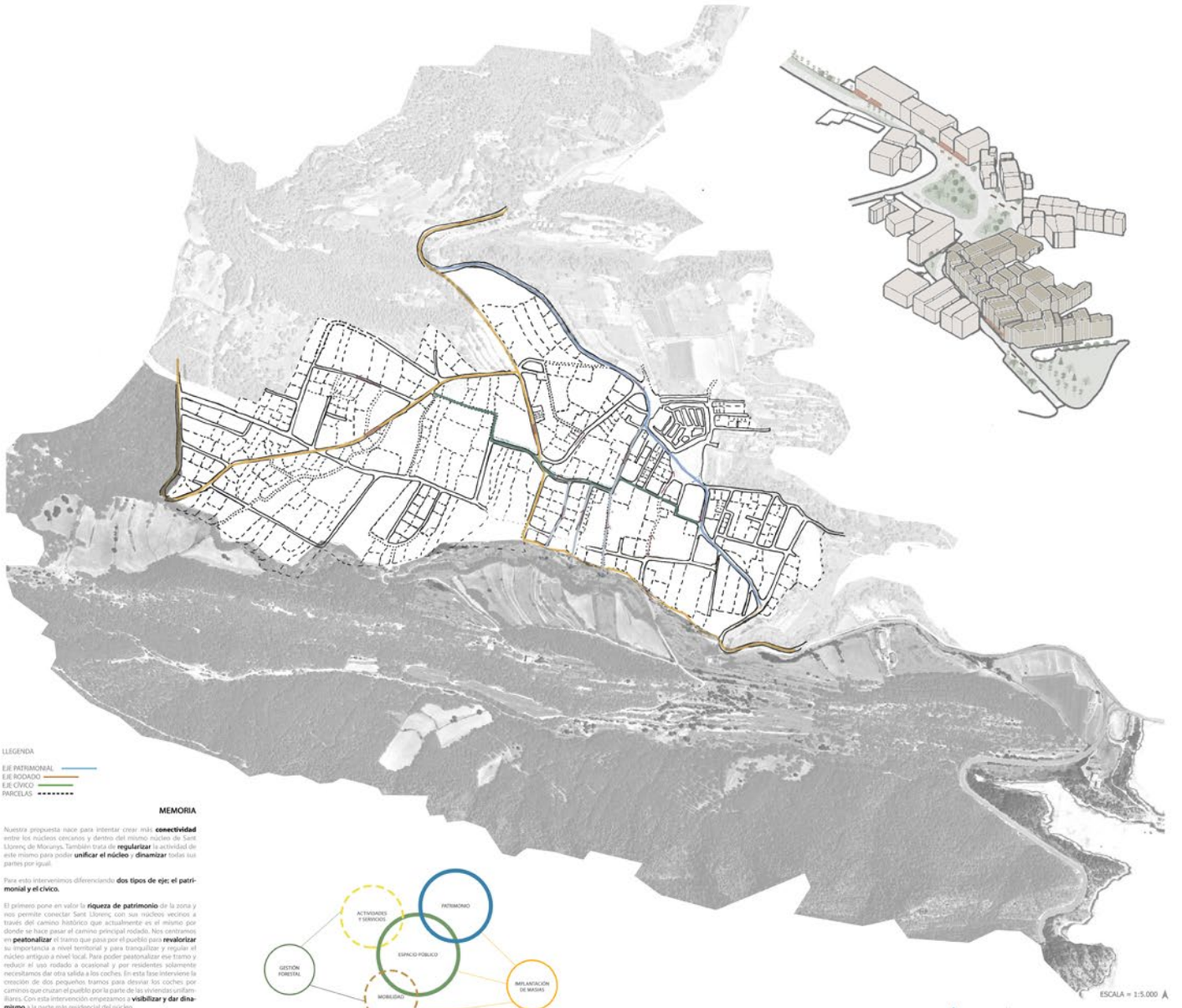

Esquema programa coliving-rehabilitació

REHABILITACIÓ DE MASIES

Complementam el nostre projecte amb un segon treball sobre la recuperació de masies de l'entorn de Sant Llorenç de Morunys, un projecte que proposa que aquests espais preguin un ús d'activitats i habitatge. L'idea general seria implantar un ampli programa, desde la residència fins espais d'activitats polivalents, oficines, tallers, centres cívics, biblioteques o espais de reunions. La seva rehabilitació seria la clau per convertir totes aquestes arquitectures en la possibilitat de complementar l'entorn rural amb l'item d'activitats. El procés de rehabilitació aniria en funció de l'extracció de material com la fusta, despres de controlar els camps de cultiu de la gran massa de boscos existents i la seva regularització.

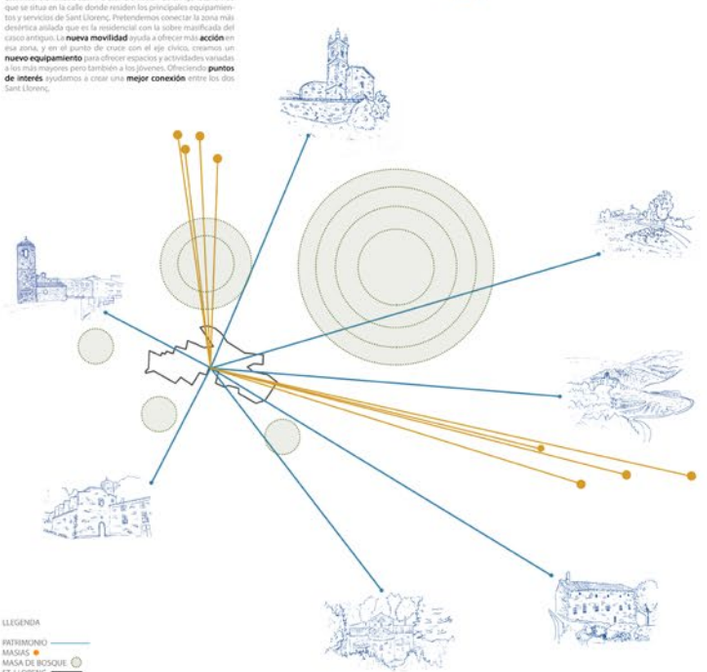
MEMORIA

Nuestra propuesta nace para intentar crear más **conectividad** entre los núcleos cercanos y dentro del mismo núcleo de Sant Llorenç de Morunys. También trata de **regularizar** la actividad de este mismo para poder **unificar el núcleo** y **dinamizar** todas sus partes por igual.

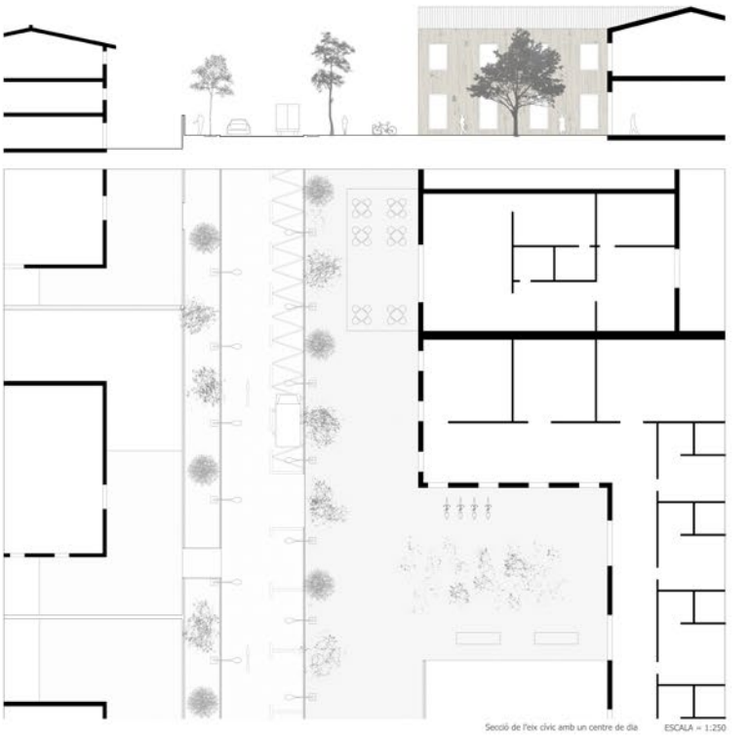
Para esto intervenimos diferenciando **dos tipos de eje; el patrimonial y el cívico.**

El primero pone en valor la **riqueza de patrimonio** de la zona y nos permite conectar Sant Llorenç con sus núcleos vecinos a través del camino histórico que actualmente es el mismo por donde se hace pasar el camino principal rodado. Nos centramos en **peatonalizar** el tramo que pasa por el pueblo para **revalorizar** su importancia a nivel territorial y para tranquilizar y regular el núcleo antiguo a nivel local. Para poder peatonalizar ese tramo y reducir el uso rodado a ocasional y por residentes solamente necesitamos dar otra salida a los coches. En esta fase interviene la creación de dos pequeños tramos para desviar los coches por caminos que cruzan el pueblo por la parte de las viviendas unifamiliares. Con esta intervención empezamos a **visibilizar y dar dinamismo** a la parte más residencial del núcleo.

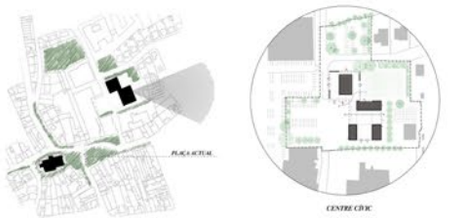
Esta intencionalidad culmina con la creación de un eje local cívico que se situa en la calle donde residen los principales equipamientos y servicios de Sant Llorenç. Pretendemos conectar la zona más desértica aislada que es la residencial con la sobre masificada del casco antiguo. La **nueva movilidad** ayuda a ofrecer más **acción** en esa zona, y en el punto de cruce con el eje cívico, creamos un **nuevo equipamiento** para ofrecer espacios y actividades variadas a los más mayores pero también a los jóvenes. Ofreciendo **puntos de interés** ayudamos a crear una **mejor conexión** entre los dos Sant Llorenç.

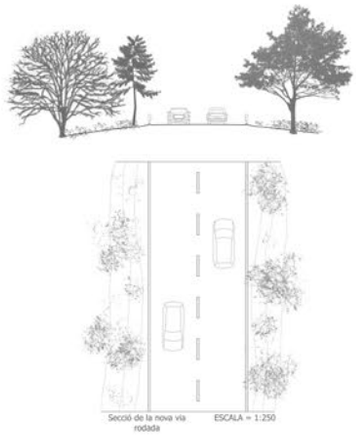

Secció de l'eix cívic amb un centre de dia ESCALA = 1:250

Projecte de referència: (21_Cas d'Estudi_A CENTRE FOR THE CENTRE_Sandra Moreno Barranco-Irene Salvador.) Utilitzam el projecte per reforçar la nostra idea de peatonalitzar el nucli antic i la nova creació d'un eix comercial per implantar nous usos i equipaments i reconectar les dues cares de Sant Llorenç.

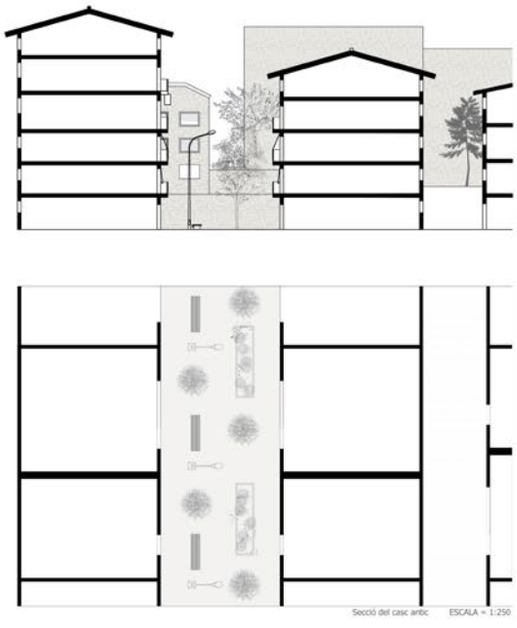

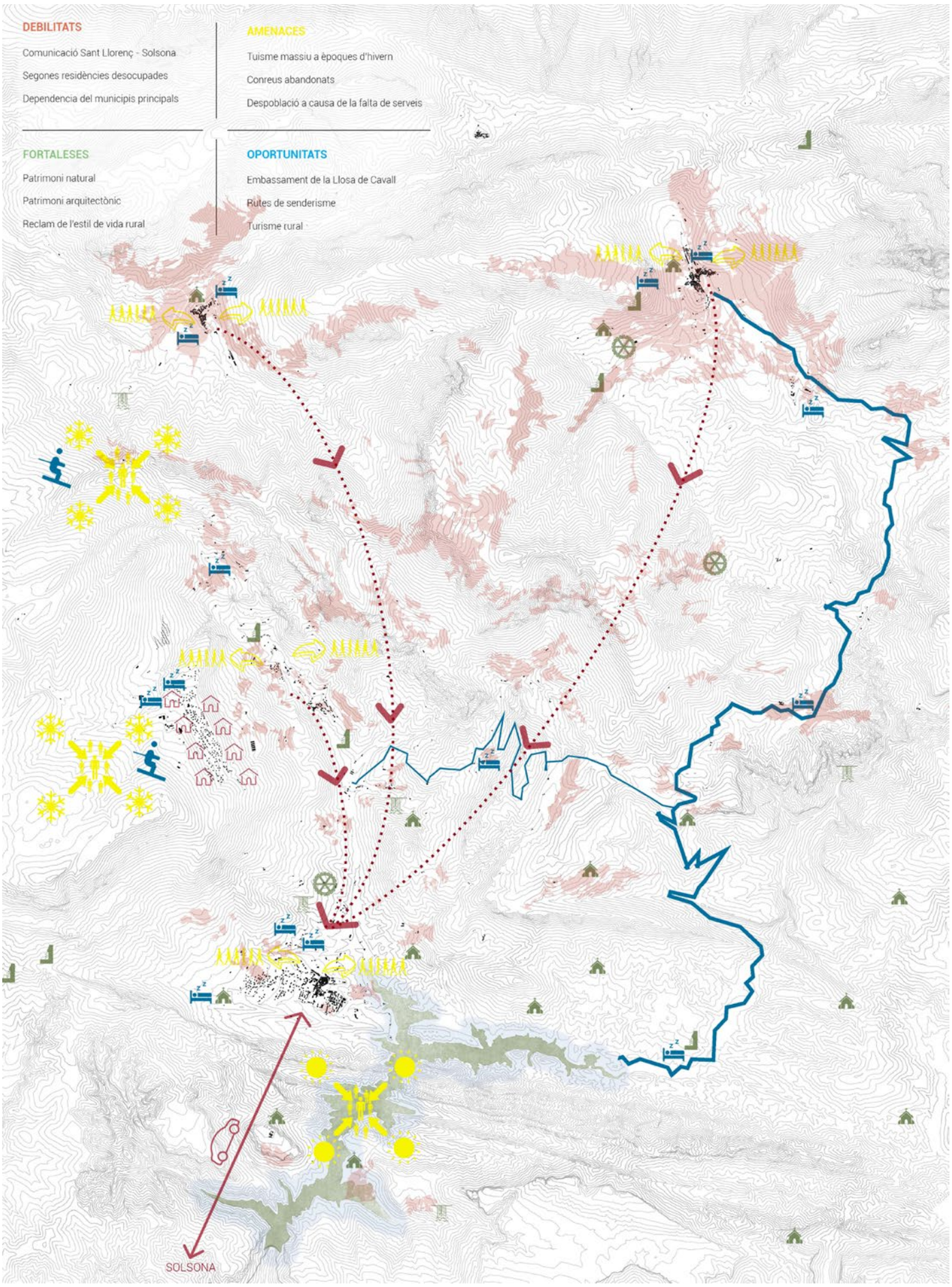

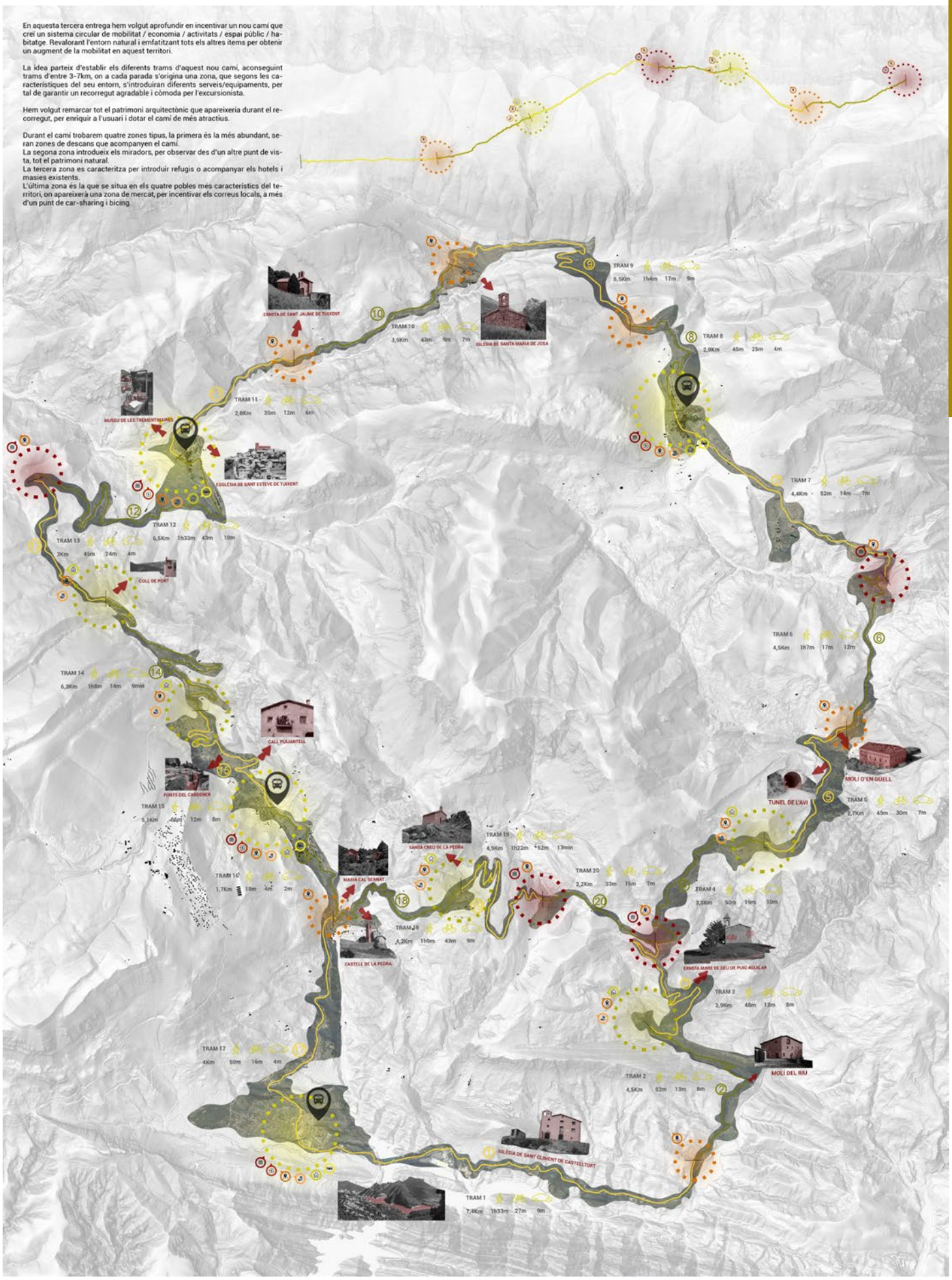

Secció de la via rodada amb els miradors ESCALA = 1:250

Secció de la nova via rodada ESCALA = 1:250

Secció de l'eix cívic, zona de comerç ESCALA = 1:250

Secció del casc antic ESCALA = 1:250

DEBILITATS
Comunicació Sant Llorenç - Solsona
Segones residències desocupades
Dependencia del municipis principals
AMENACES
Tuisme massiu a èpoques d'hivern
Conreus abandonats
Despoblació a causa de la falta de serveis
FORTALESES
Patrimoni natural
Patrimoni arquitectònic
Reclam de l'estil de vida rural
OPORTUNITATS
Embassament de la Llosa de Cavall
Rutes de senderisme
Turisme rural
SOLSONA

En aquesta tercera entrega hem volgut aprofundir en incentivar un nou camí que creí un sistema circular de mobilitat / economia / activitats / espai públic / habitatge. Revalorant l'entorn natural i emfatitzant tots els altres items per obtenir un augment de la mobilitat en aquest territori.
La idea parteix d'establir els diferents trams d'aquest nou camí, aconseguint trams d'entre 3-7km, on a cada parada s'origina una zona, que segons les característiques del seu entorn, s'introduiran diferents serveis/equipaments, per tal de garantir un recorregut agradable i còmoda per l'excursionista.
Hem volgut remarcar tot el patrimoni arquitectònic que apareixeria durant el recorregut, per enriquir a l'usuari i dotar el camí de més atractius.
Durant el camí trobarem quatre zones tipus, la primera és la més abundant, seran zones de descans que acompanyen el camí.
La segona zona introdueix els miradors, per observar des d'un altre punt de vista, tot el patrimoni natural.
La tercera zona es caracteritza per introduir refugis o acompanyar els hotels i masies existents.
L'última zona és la que se situa en els quatre pobles més característics del territori, on apareixerà una zona de mercat, per incentivar els correus locals, a més d'un punt de car-sharing i bicing.
ERMITA DE SANT JAUME DE TUIXENT
TRAM 9 5,5Km 1h4m 17m 9m
TRAM 10 3,9Km 43m 9m 7m
IGLESIA DE SANTA MARIA DE JOSA
TRAM 8 2,9Km 45m 25m 4m
MUSEU DE LES TREMENTINAIRES
TRAM 11 2,8Km 35m 12m 6m
ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE TUIXENT
TRAM 7 4,4Km 52m 14m 7m
TRAM 12 6,5Km 1h33m 43m 10m
TRAM 13 2Km 45m 24m 4m
COLL DE PORT
TRAM 6 4,5Km 1h7m 17m 12m
TRAM 14 6,3Km 1h8m 14m 9min
CALL PUJANTELL
MOLÍ D'EN GUELL
TUNEL DE L'AVI
TRAM 5 2,7Km 49m 30m 7m
FONTS DEL CARDENER
TRAM 15 5,1Km 46m 12m 8m
SANTA CREU DE LA PEDRA
TRAM 19 4,9Km 1h22m 52m 13min
MARIA CAL BERNAT
TRAM 16 1,7Km 18m 4m 2m
TRAM 20 2,2Km 33m 15m 7m
TRAM 4 3,8Km 50m 19m 10m
TRAM 18 4,2Km 1h9m 43m 9m
CASTELL DE LA PEDRA
ERMITA MARE DE DÉU DE PUIG AGULAR
TRAM 3 3,9Km 48m 13m 8m
TRAM 17 4Km 50m 14m 4m
MOLÍ DEL RIU
TRAM 2 4,5Km 52m 13m 8m
IGLÉSIA DE SANT CLIMENT DE CASTELLTORT
TRAM 1 7,4Km 1h33m 27m 9m

ZONA 1

Secció Tipus Zona 1

Planta Tipus Zona 1

Aquesta primera zona és la més abundant en el camí, ja que la seva senzillesa, però alhora practicitat, la fa molt útil.

Partirem d'un eixamplament del camí, on situarem uns bancs de fusta, amb formes diverses perquè es puguin adaptar a les diferents reunions socials dels excursionistes.

Els bancs estaran rodejats dels mateixos arbres del bosc, protegits amb cordes en les seves parts baixes dels troncs per evitar danys.

El disseny sorgeix a partir d'una referència d'un projecte de mobiliari urbà per un parc. El dibuix dels mateixos arquitectes reflecteixen les multiposicions dels usuaris.

A més, el paviment estarà format per una plaça arbolada formada amb talls de troncs col·locats pel terreny.

Wildwood Plaza,
Studio Vulkan Landschaftsarchitektur

Escala Urbana Arquitectura,
Mobiliario Urbano para el Parque Arvi

ZONA 2

La segona zona estarà sempre relacionada amb el patrimoni natural que acompanya a totes hores al recorregut.

La col·locació de petits palafits en el marge del camí permetran a l'excursionista una vista privilegiada del paisatge.

Volem acompanyar aquestes plataformes amb mobiliari per poder seure o més bé, estirar-se per poder observar la natura acompanyat del descans.

No volem que sigui un element molt pesat visualment, ja que la intenció és que els miradors siguin un annex del camí que ofereixen un nou punt de vista al paisatge, sense interrompre'l.

El disseny dels miradors parteix de dues referències, una ens ha permès obtenir la idea del palafit en voladís i l'altre, la idea d'introduir "hamaques" per descansar mentre admires el paisatge.

OMGEVING
The Bluff

Studio AKKA,
White Mansion

Secció Tipus Zona 2

Planta Tipus Zona 2

ZONA 3

Secció Tipus Zona 3

Planta Tipus Zona 3

En aquesta última zona es concentren més serveis, per una part introduim una zona de serveis de picnic, acompanyada d'un petit lavabo i una zona de "cuina", dotant a les taules de picnic d'ombra.

Per l'altre banda, en els punts on no s'ha situi un hotel/masia existent on dormir, proposem la col·locació de petits refugis que puguin ser llogats pels excorsionistes i descansar durant la nit en els diferents punts.

El disseny dels refugis parteix de la referència, on podem observar com es col·loca en el terreny amb el mínim contacte, però alhora queda integrat.

L'espai de picnic també parteix d'una referència, on una estructura de fusta forma la zona de bany i cuina i alhora limita el recinta per un cantó i ofereix ombra.

Snøhetta, The Bolder
Lodges on the edge of Norway's Lysefjorden

Escala Urbana Arquitectura,
Mobiliario Urbano para el Parque Arvi

SANT LLORENÇ DE MORUNYS

Aquest municipi es la porta d'entrada al nostre projecte, a causa que es el municipi més dens del recorregut, ja que es un dels pobles amb menys agricultura però més activitats economiques. Dins el casc antic trobem molts bars i botigues, a més d'hotels on es poden allotjar els turistes. Per poder millorar econmicament aquest municipi ens centrarem en tres tipus d'activitats:

Les agraries: 16 ha de terres cultivades -> 7 ha Conreus collits en verd
1 ha Altres conreus herbaris
4 ha Guarets
4 ha Fruiters a l'aire lliure
+ terres cultivades -> Horts per a consum propi
Fruiters a l'aire lliure
Altres conreus herbaris

Les turistiques: 3 hotels amb 92 places
1 camping amb 780 places
4 turisme rural amb 18 places
1 parking d'autocaravanes

LA COMA I LA PEDRA

El municipi amb menys habitants però més turistes del recorregut. L'economia en aquesta zona es més potent que a la resta, ja que ens trobem amb la zona amb més terres cultivades, l'estació de port del comte, i construccions de segones residencies.

Les agraries: 126 ha de terres cultivades -> 2 ha Cereals per a gra
83 ha Conreus collits en verd
2 ha Altres conreus herbaris
1 ha Guarets
+ terres cultivades -> Horts per a consum propi
4 ha Fruiters a l'aire lliure
31 ha Oliveres
2 ha Vinya

TUIXENT

Aquest municipi es troba a les faldes del Cadí, per el que trobarem una varietat d'activitats semblant a la de la coma, però d'una escala més petita. L'activitat economica més important d'aquest municipi es l'agricultura, encara i aixi trobarem una petita estació d'esquí.

Les agraries: 75 ha de terres cultivades -> 17 ha Cereals per a gra
57 ha Conreus collits en verd
1 ha altres conreus herbaris
+ conreus herbacis
cereals per a gra

Les turistiques: 1 hotels amb 9 places
4 turismes rurals amb 33 places
+ hotels adaptats a les tipologies edificatories

GÓSOL

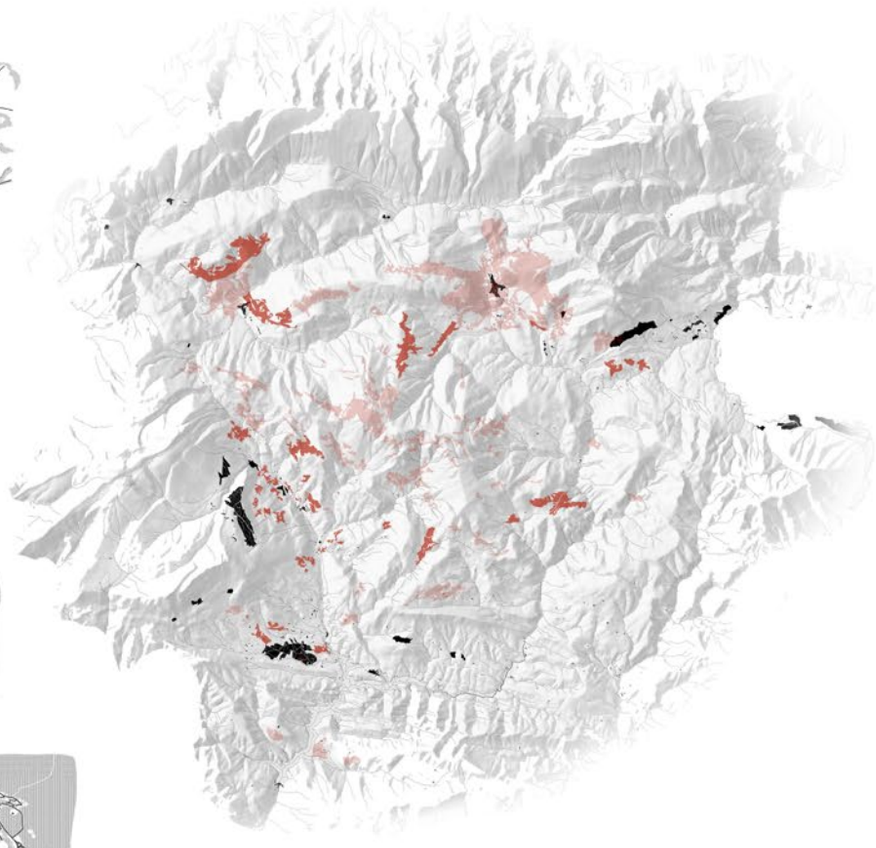
Considerem Gósol com la sortida de el nostre recorregut, ja que es l'ultim municipi que tractem. Aquest municipi ens conecta amb el berguedà, per tant tindrem rutes i activitats que ens uniran aquestes dues comarques. En aquest cas també trobem tres tipus d'activitats, on la predominant es l'agricultura:

Les agraries: 118 ha de terres cultivades -> 37 ha Cereals per a gra
59 ha Conreus collits en verd
22 ha altres conreus herbaris
+ conreus herbacis

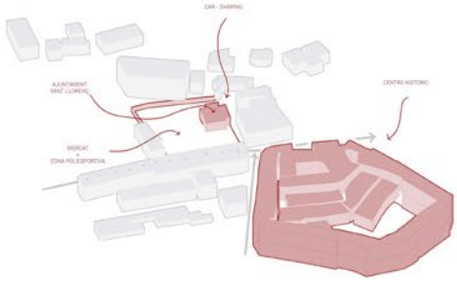
Les turistiques: 2 hotels amb 62 places
1 camping amb 315 places
4 turismes rurals amb 20 places

D'altres: Ruta senderisme Perdaforca
+ millora accés ruta Pedraforca

ESTRATEGIES D'ORGANITZACIÓ

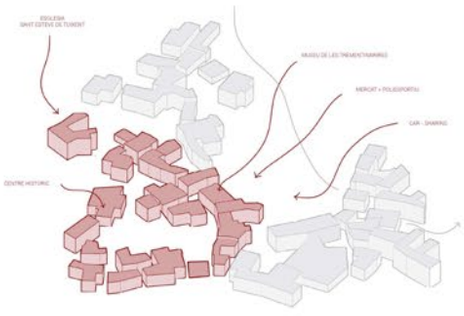

SANT LLORENÇ DE MORUNYS

En aquest municipi ens hem intentat apropar al centre històric, que és on hi ha més moviment dins de Sant Llorenç, de manera que sigui fàcil d'arribar i ubicar la zona.

Ja que a més de crear noves zones d'impuls econòmic, volem fer petites rehabilitacions a les zones patrimonials dels municipis, de manera que amb aquesta barreja hem pogut fer les dues. Ens col·loquem a un solar paral·lel a l'ajuntament, i fem servir l'ajuntament de centre del recorregut.

Aquest nou mercat junt amb la seva zona poliesportiva queda recollit en una zona d'una cota superior al carrer, a més de ser acollit per dos edificis bastant antics.

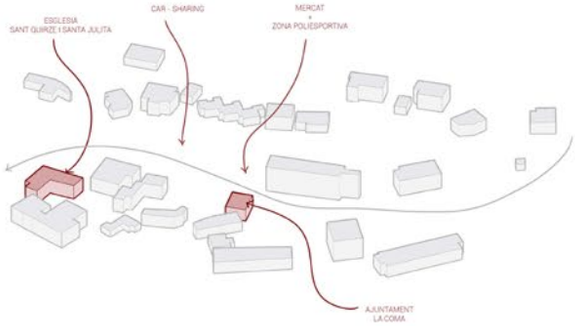

TUIXENT

De manera semblant a Gósol, aquest municipi es pot considerar un centre històric ell sol, però encara i així s'observa una diferència en la zona de l'església i el museu, on hi ha un recull de zones amb més importància i més antigues.

Hem decidit col·locat el mercat en una plaça davant del museu, ja que es crea una zona amplia i agradable, amb espai per aparcar i col·locar els tres tipus de vehicles.

Encara que la via principal no passi per aquesta carretera, és una via important la qual divideix els camps amb el poble, i això ens crea una mixticitat junt amb el mercat que ens beneficia.

LA COMA I LA PEDRA

Pel que podem veure, aquest municipi és bastant petit, ja que es conforma al voltant de la carretera que va de sant Llorenç fins a Gósol (passant per Tuixent), de manera que les necessitats d'aquest poble seran més escasses que en la resta dels pobles.

Alhora aquest municipi se situa en una vall de manera que és difícil trobar molts camps. A causa d'això aquest mercat - zona poliesportiva serà més petit que en la resta de municipis.

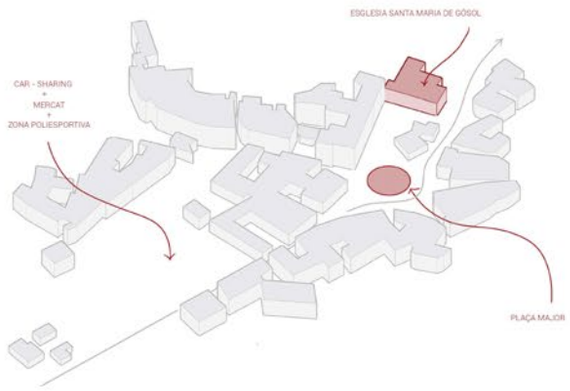
Encara que aquesta zona tingui més pendent i trobem una gran quantitat de murs de contenció, trobem un accés proper a l'ajuntament de La coma, i l'església de Sant Quirze i Santa Julita. A més trobem a prop d'aquí l'estació d'esquí de Port del Compte i les fonts del carden.

GÓSOL

A diferència de Sant Llorenç de Morunys, aquest poble tot ell es podria considerar un centre històric, ja que tots els edificis són bastant antics.

Perquè l'entramat de Gósol és de carrers estrets i parcel·les petites, ens hem col·locat a l'entrada de Gósol (si venim des de Tuixent), per crear aquesta àrea de serveis de mobilitat i àrea d'impuls econòmic de la manera més vistosa possible.

Pel fet que se situa prop de l'església de santa maria i de la plaça major, aquesta localització serà fàcil de trobar i d'apropar-se, creant un eix comercial/patrimonial que impulsi l'estada de la gent a aquest municipi.

SECCIÓ 1.300

En aquesta secció podem observar com el terrenys es inclinat, i l'estructura s'adeccua a aquesta pendent a través de un sistema de fusta més lleuger.

A més podem observar aquest gran contacte amb la natura, creant espais coberts i descoberts destinats a crear una simbiosi entre interior i l'exterior a través d'aquestes façanes mes lleugeres.

Aquesta zona on ens col.loquem esta situada prop del casc antic, de manera que els edificis que trobem son de bastanta altura i la majoria vivenda plurifamiliar, de manera que crear aquest espai semblant a un parc, dona a la zona un punt de referencia on poder pasar la tarda o poder anar a pasejar amb la familia.

Alhora en aquest planol observem la distincio entre les dues zones, una destinada al comerç (la zona inferior), on col.loquem més tancaments i estructures lleugeres per donar més alberg a la zona comercial. I després la zona polivalent (superior) on hi ha una transparencia molt elevada la qual es pot modificar amb més facilitat al llarg del temps.

PLANTA 1.300

Per poder explicar amb més detall tot el nostre projecte ho mostrarem a través d'una planta, secció i axonometria.

Com hem explicat a cada poble trobarem un 'punt de control', aquest servira per varies coses: mercat, zona polivalent, car-sharing, moto-sharing, bici-sharing. De manera que tu pots venir de qualsevol lloc i aparcar en aquestes localitats i escollir el transport que et vingui de gust. Alhora, la gent del poble ho pot fer servir per moures entre pobles sense tenir qeu disposar d'un cotxe o vehicle propi, ja que en aquetsa zona, per culpa de les llargues distancies i la dependencia amb Solsona, es practicament una necesitat tenir vehicle propi.

Aquests edifici amb doble funcionalitat es complementar ell mateix, ja que mentre a una zona tenim un mercat sempre actiu de les propies collites de la zona, a l'altre zona tindrem una area polivalent destinada a escoles, musicals, sopars, xerrades, etc.

A continuació volem afegir exemples de actes propers del pobles, que podrien tenir lloc en aquestes zones polivalents.

SANT LLORENÇ DE MORUNYS

FIRA DEL DRAP PITEU - 22 I 23 DE JULIOL DE 2023

FESTA MAJOR - AGOST 2023

FIRA D'OUS D'URGA I MERCAT DEL PAGÉS - 8 D'OCTUBRE 2023

AXONOMETRIA 1.300

AXONOMETRIA 1.300

En aquesta axonometria mostrem tot el comentat anteriorment amb més detall, de manera que es pugi entendre millor la materialitat, altura i estructura d'aquests espai, alhora de mostrar l'impacte sobre el seu voltant.

Podem observar com aquesta plaça elevada crea un nou ambient a tot el seu voltant, dotant d'una plaça de mercat d'avant de l'ajuntament, creant una relació ideal entre ajuntament - mercat . transport.

Finalment afegir més actes que podrien tenir aquestes zones polivalents, però en altres pobles.

TUIXENT

XERRADA: PLANTES REMEIERES, PASSAT, PRESENT I FUTUR. RECUPEREM L'HERÈNCIA DE LES TREMENTINAIRES - 10 DE MAIG DEL 2023

SOPAR DE TREMENTINAIRES - 19 DE MAIG DEL 2023

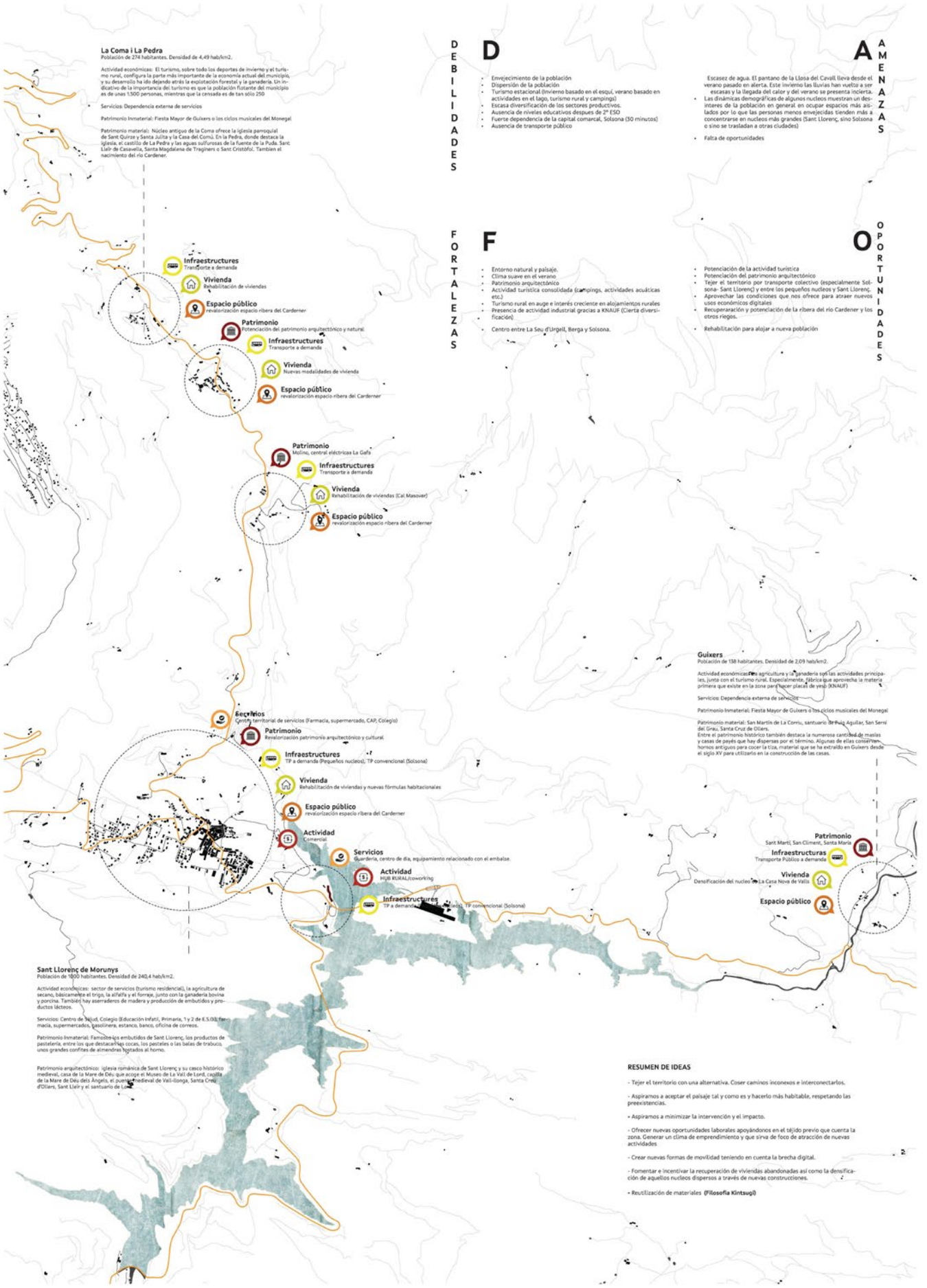
CONCERT: 'LA FLOR DEL DIMONI'

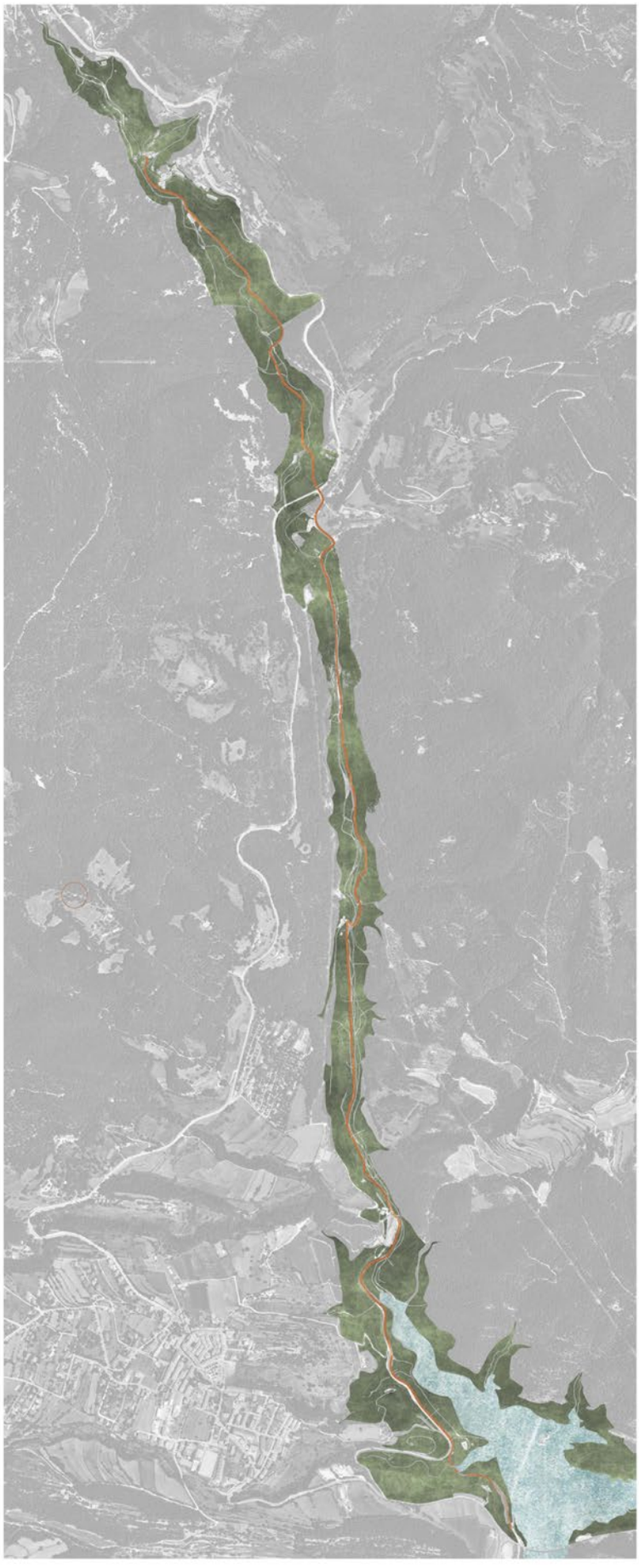
DINAR - TROBADA DE CANTAIRES - 20 DE MAIG DEL 2023

TALLER D'ELABORACIÓ DE MELMELADES - 20 DE MAIG DE 2023

Claudia Colom - La Flor del Dimoni

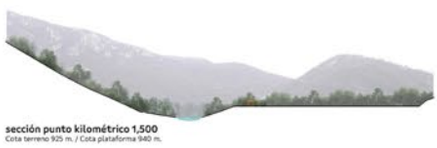

La Coma i La Pedra
Población de 274 habitantes. Densidad de 4,49 hab/km2.
Actividad económicas: El turismo, sobre todo los deportes de invierno y el turismo rural, configura la parte más importante de la economía actual del municipio, y su desarrollo ha ido dejando atrás la explotación forestal y la ganadería. Un indicativo de la importancia del turismo es que la población flotante del municipio es de unas 1.500 personas, mientras que la censada es de tan sólo 250
Servicios: Dependencia externa de servicios
Patrimonio Inmaterial: Fiesta Mayor de Guixers o los ciclos musicales del Monegal
Patrimonio material: Núcleo antiguo de la Coma ofrece la iglesia parroquial de Sant Quirze y Santa Julita y la Casa del Comú. En la Pedra, donde destaca la iglesia, el castillo de La Pedra y las aguas sulfurosas de la fuente de la Puda. Sant Lleir de Casavella, Santa Magdalena de Traginers o Sant Cristòfol. Tambien el nacimiento del río Cardener.
Infraestructures
Transporte a demanda
Vivienda
Rehabilitación de viviendas
Espacio público
revalorización espacio ribera del Cardener
Patrimonio
Potenciación del patrimonio arquitectónico y natural
Infraestructures
Transporte a demanda
Vivienda
Nuevas modalidades de vivienda
Espacio público
revalorización espacio ribera del Cardener
Patrimonio
Molino, central eléctricas La Gafa
Infraestructures
Transporte a demanda
Vivienda
Rehabilitación de viviendas (Cal Masover)
Espacio público
revalorización espacio ribera del Cardener
Servicios
Centro territorial de servicios (Farmacia, supermercado, CAP, Colegio)
Patrimonio
Revalorización patrimonio arquitectónico y cultural
Infraestructures
TP a demanda (Pequeños nucleos), TP convencional (Solsona)
Vivienda
Rehabilitación de viviendas y nuevas fórmulas habitacionales
Espacio público
revalorización espacio ribera del Cardener
Actividad
Comercial
Servicios
Guardería, centro de día, equipamiento relacionado con el embalse.
Actividad
HUB RURAL/coworking
Infraestructures
TP a demanda (Pequeños nucleos), TP convencional (Solsona)
Sant Llorenç de Morunys
Población de 1000 habitantes. Densidad de 240,4 hab/km2.
Actividad económicas: sector de servicios (turismo residencial), la agricultura de secano, básicamente el trigo, la alfalfa y el forraje, junto con la ganadería bovina y porcina. También hay aserraderos de madera y producción de embutidos y productos lácteos.
Servicios: Centro de Salud, Colegio (Educación Infatil, Primaria, 1 y 2 de E.S.O), farmacia, supermercados, gasolinera, estanco, banco, oficina de correos.
Patrimonio Inmaterial: Famosos los embutidos de Sant Llorenç, los productos de pastelería, entre los que destacan las cocas, los pasteles o las balas de trabuco, unos grandes confites de almendras horneados al horno.
Patrimonio arquitectónico: iglesia románica de Sant Llorenç y su casco histórico medieval, casa de la Mare de Déu que acoge el Museo de La Vall de Lord, capilla de la Mare de Déu dels Àngels, el puente medieval de Vall-llonga, Santa Creu d'Oliars, Sant Lleir y el santuario de Lord.
DEBILIDADES
D
Envejecimiento de la población
Dispersión de la población
Turismo estacional (invierno basado en el esquí, verano basado en actividades en el lago, turismo rural y campings)
Escasa diversificación de los sectores productivos.
Ausencia de niveles educativos despues de 2º ESO
Fuerte dependencia de la capital comarcal, Solsona (30 minutos)
Ausencia de transporte público
AMENAZAS
A
Escasez de agua. El pantano de la Llosa del Cavall lleva desde el verano pasado en alerta. Este invierno las lluvias han vuelto a ser escasas y la llegada del calor y del verano se presenta incierta.
Las dinámicas demográficas de algunos nucleos muestran un desinteres de la población en general en ocupar espacios más aislados por lo que las personas menos envejecidas tienden más a concentrarse en nucleos más grandes (Sant Llorenç, sino Solsona o sino se trasladan a otras ciudades)
Falta de oportunidades
FORTALEZAS
F
Entorno natural y paisaje.
Clima suave en el verano
Patrimonio arquitectónico
Actividad turística consolidada (campings, actividades acuáticas etc.)
Turismo rural en auge e interés creciente en alojamientos rurales
Presencia de actividad industrial gracias a KNAUF (Cierta diversificación)
Centro entre La Seu d'Urgell, Berga y Solsona.
OPORTUNIDADES
O
Potenciación de la actividad turística
Potenciación del patrimonio arquitectónico
Tejer el territorio por transporte colectivo (especialmente Solsona- Sant Llorenç) y entre los pequeños nucleos y Sant Llorenç.
Aprovechar las condiciones que nos ofrece para atraer nuevos usos económicos digitales
Recuperación y potenciación de la ribera del río Cardener y los otros riegos.
Rehabilitación para alojar a nueva población
Guixers
Población de 138 habitantes. Densidad de 2,09 hab/km2.
Actividad económicas: La agricultura y la ganadería son las actividades principales, junto con el turismo rural. Especialmente, fábrica que aprovecha la materia primera que existe en la zona para hacer placas de yeso (KNAUF)
Servicios: Dependencia externa de servicios
Patrimonio Inmaterial: Fiesta Mayor de Guixers o los ciclos musicales del Monegal
Patrimonio material: San Martín de La Corriu, santuario de Puig Aguilar, San Serni del Grau, Santa Cruz de Oliars.
Entre el patrimonio histórico también destaca la numerosa cantidad de masías y casas de payés que hay dispersas por el término. Algunas de ellas conservan hornos antiguos para cocer la tiza, material que se ha extraído en Guixers desde el siglo XV para utilizarlo en la construcción de las casas.
Patrimonio
Sant Martí, San Climent, Santa María
Infraestructuras
Transporte Público a demanda
Vivienda
Densificación del nucleo de La Casa Nova de Vallis
Espacio público
RESUMEN DE IDEAS
- Tejer el territorio con una alternativa. Coser caminos inconexos e interconectarlos.
- Aspiramos a aceptar el paisaje tal y como es y hacerlo más habitable, respetando las preexistencias.
- Aspiramos a minimizar la intervención y el impacto.
- Ofrecer nuevas oportunidades laborales apoyándonos en el tejido previo que cuenta la zona. Generar un clima de emprendimiento y que sirva de foco de atracción de nuevas actividades
- Crear nuevas formas de movilidad teniendo en cuenta la brecha digital.
- Fomentar e incentivar la recuperación de viviendas abandonadas así como la densificación de aquellos nucleos dispersos a través de nuevas construcciones.
- Reutilización de materiales (Filosofía Kintsugi)

sección punto kilométrico 0,000
Cota terreno 970 m. / Cota plataforma 972 m.

sección punto kilométrico 0,500
Cota terreno 940 m. / Cota plataforma 955 m.

sección punto kilométrico 1,000
Cota terreno 940 m. / Cota plataforma 955 m.

sección punto kilométrico 1,500
Cota terreno 925 m. / Cota plataforma 940 m.

sección punto kilométrico 2,000
Cota terreno 900 m. / Cota plataforma 925 m.

sección punto kilométrico 2,500
Cota terreno 885 m. / Cota plataforma 900 m.

sección punto kilométrico 3,000
Cota terreno 870 m. / Cota plataforma 875 m.

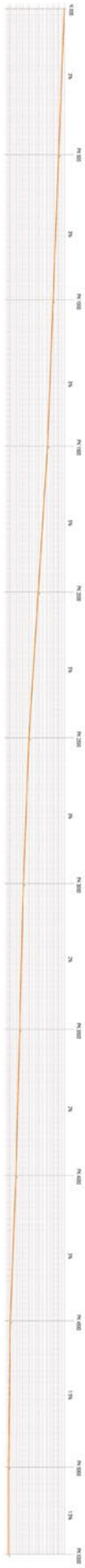

sección punto kilométrico 3,500
Cota terreno 860 m. / Cota plataforma 865 m.

sección punto kilométrico 4,000
Cota terreno 825 m. / Cota plataforma 840 m.

sección punto kilométrico 4,500
Cota terreno 810 m. / Cota plataforma 825 m.

sección punto kilométrico 5,000
Cota terreno 815 m. / Cota plataforma 820 m.

sección punto kilométrico 5,500
Cota terreno 820 m. / Cota plataforma 820 m.

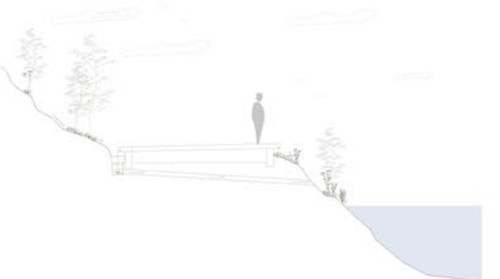

PLANO DE ENCUENTRO DEL CAMINO EN EL NÚCLEO DE LA PEDRA

SECCIÓN 1

Sección entre montaña y río. El agua que cae de la montaña es importancia que continue llegando al río Cardener.

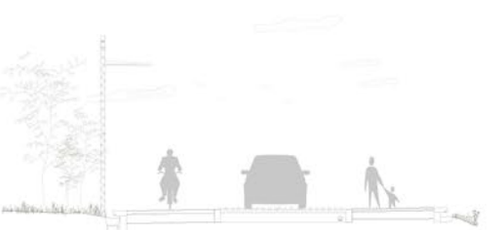
SECCIÓN 2

Sección en superficie llana. Plataforma compartida entre ciclistas y peatones. Iluminación de baja intensidad e uniforme y de bajo impacto paisajístico.
Pavimentos de tierra compactada. Drenaje aguas pluviales y distribución hacia el río.

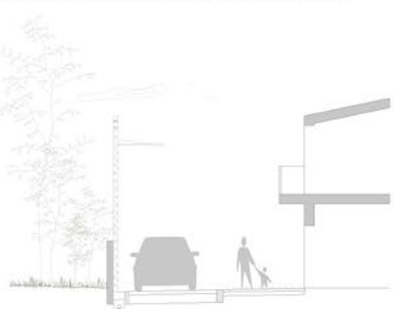

SECCIÓN 3

Plataforma compartida entre bicicletas y tráfico rodado en ambos sentidos.
Espacio reservado para apartadero (posibles cruces) con pavimentos drenantes.
Recogida de aguas pluviales para su distribución hacia el río Cardener.
Luminarias de bajo impacto paisajístico o a través de agarraderas a postes preexistentes.

SECCIÓN 4
Sección tipo por vía preexistente de acceso hacia otras edificaciones.
Plataforma compartida entre bicicletas y tráfico rodado en ambos sentidos
(Recogida de aguas pluviales para su distribución hacia el río Cardener.
Luminarias de bajo impacto paisajístico o a través de agarraderas a postes preexistentes.

SECCIÓN 5

Pasarelas de madera para observación y contemplación del paisaje fluvial

SECCIÓN 6

Sección por la intersección con la C-462. Reservamos por un lado espacio para aparcamiento disuasorio con pavimentos permeables y drenantes.

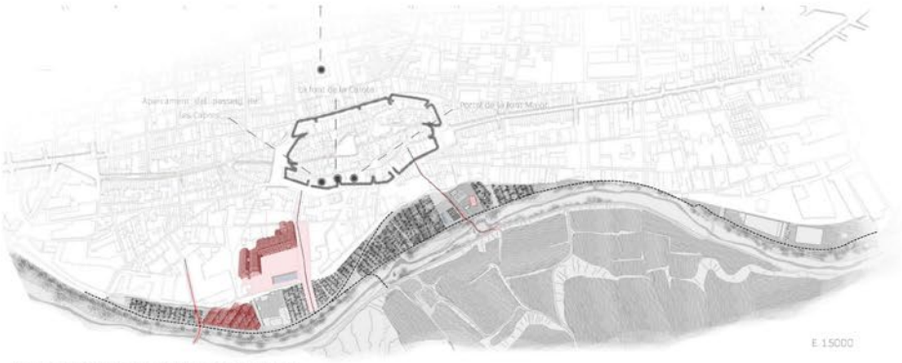
Redignificación de la parada de autobús existente actualmente dotándola de servicios y humanizando el espacio, reservado espacio de apartadero para pick-on/pick-off con pavimentos drenantes.

La Via del Cardener pretende crear una forma de articular el paisaje rural y los nucleos de población sirviéndose de caminos de servidumbre e inconexos entre si para dar una continuidad paralela al rio y alternativa a la carretera C-462 para peatones y ciclistas.

En aquellos puntos en los que se interseque con la carretera buscará generar espacios de park&ride y de conexión con el sistema de transporte público.

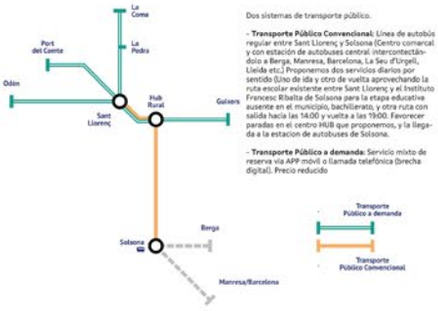
Habrá momentos en los que la vía será unicamente para peatones y bicicletas, momentos en los que estos trazados tomarán recorridos diferentes, momentos en los que se tendrán que crear nuevos trazados, puntos en los que nos serviremos de caminos ya consolidados o situaciones en las que, cuando se haga necesario y nos apoyemos en caminos rurales que también sirvan de acceso a edificaciones, bicicletas y transporte rodado compartiran plataforma reservando espacio para el peatón y habilitando zonas de apartadero para cuando haya cruces en sentidos opuestos de la marcha.

REF 1. SUSANA CUENCA, MARTA LAGUNA. CONCA D'ODENA

Nos ha servido de ejemplo por su gestión de las aguas pluviales, el proceso de filtrado y el reaprovechamiento de estas.

PROPUESTA DE TRANSPORTE PÚBLICO

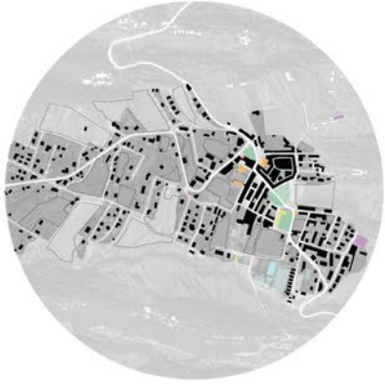

Dos sistemas de transporte público.

- **Transporte Público Convencional:** Línea de autobús regular entre Sant Llorenç y Solsona (Centro comarcal y con estación de autobuses central intercontectándolo a Berga, Manresa, Barcelona, La Seu d'Urgell, Lleida etc.) Proponemos dos servicios diarios por sentido (Uno de ida y otro de vuelta aprovechando la ruta escolar existente entre Sant Llorenç y el Instituto Francesc Ribalta de Solsona para la etapa educativa ausente en el municipio, bachillerato, y otra ruta con salida hacia las 14:00 y vuelta a las 19:00. Favorecer paradas en el centro HUB que proponemos, y la llegada a la estacion de autobuses de Solsona.

- **Transporte Público a demanda:** Servicio mixto de reserva vía APP móvil o llamada telefónica (brecha digital). Precio reducido

REF 2. PAULA DE MIGUEL, ANA DE CASTRO. SANT LLORENÇ DE MORUNYS

Han realizado un análisis exahustivo del casco urbano de Sant Llorenç, algo que nosotros habíamos descuidado y que también debería tener en cuenta también como conecta nuestro camino con la trama urbana y como conectamos el HUB a Sant Llorenç

HUB RURAL. FUNCIONAMIENTO E INTEGRACIÓN CON EL RECORRIDO

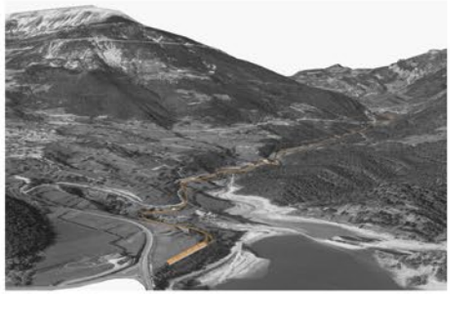

REF 3. STARTUP VILLAGE.

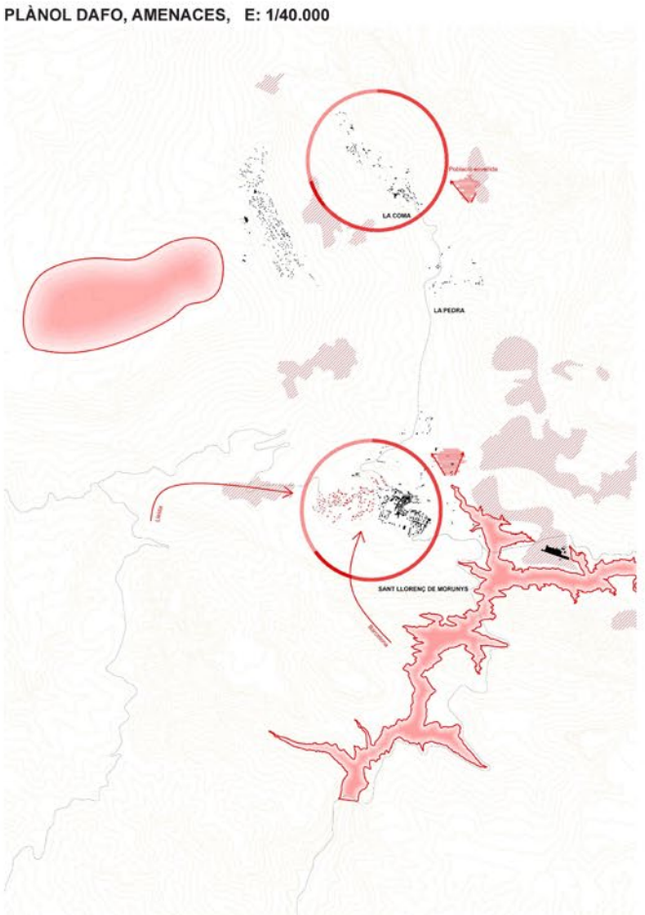

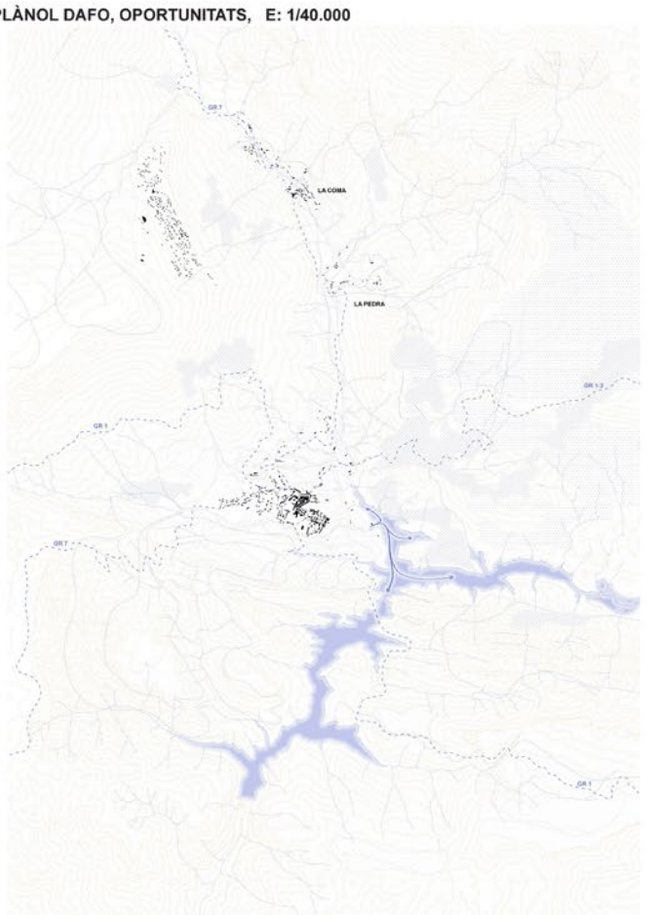
PLÀNOL DAFO, AMENACES, E: 1/40.000

- Carreteres actuals
- Corba de nivell
- Primeres residències (Sant Llorenç de Morunys: 414 / La Coma i La Pedra: 117) Font: Idescat.
- Segones residències (Sant Llorenç de Morunys: 645 / La Coma i La Pedra: 559) Font: Idescat.
- Habitatges buits (Sant Llorenç de Morunys: 122 / La Coma i La Pedra: 55) Font: Idescat.
- Envelliment generacional. Font: Idescat.
- Amenaces ambientals, possible reducció de la temporada d'esquí al Port del Compte - possible pèrdua d'activitats.
- Amenaces ambientals, reducció del nivell de l'aigua del Pantà de la Llosa del Cavall - possible pèrdua d'activitats.
- Amenaça de turisme temporal, segones residències que estan desocupades la major part de l'any.
- Superfícies edificades
- Pèrdua de superfícies productives "menjades" pel bosc*

* Dades extretes del treball "Buidem per Omplir" (Nereida Herrero i Núria Llofriu)

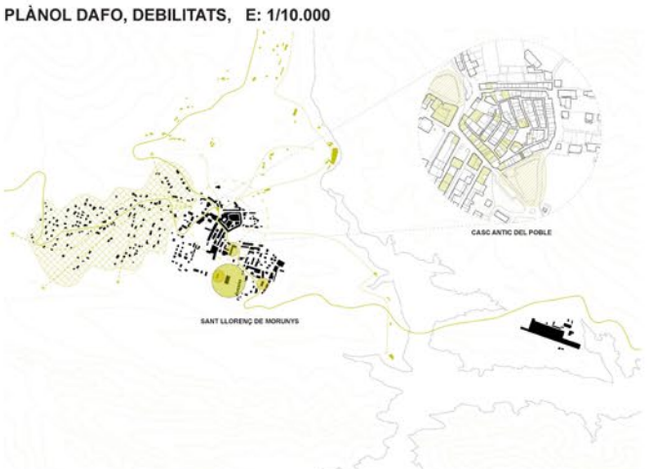
PLÀNOL DAFO, OPORTUNITATS, E: 1/40.000

- El Cardener i els seus afluents
- Corba de nivell
- Pantà de la Llosa del Cavall
- Superfícies edificades
- Grans senders (GR1, GR7, GR1-2)
- Altres camins forestals
- Àrees de vegetació més densa, boscos
- Àrees agrícoles productives
- Potencials àrees agrícoles*
- Àrees de pi roig*

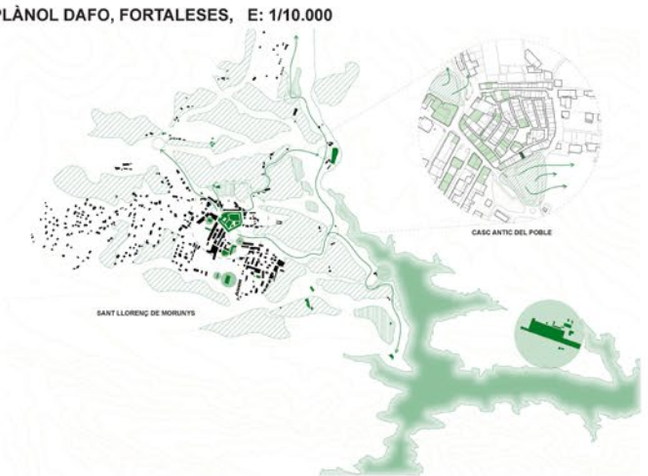
* Dades extretes del treball "Buidem per Omplir" (Nereida Herrero i Núria Llofriu)

PLÀNOL DAFO, DEBILITATS, E: 1/10.000

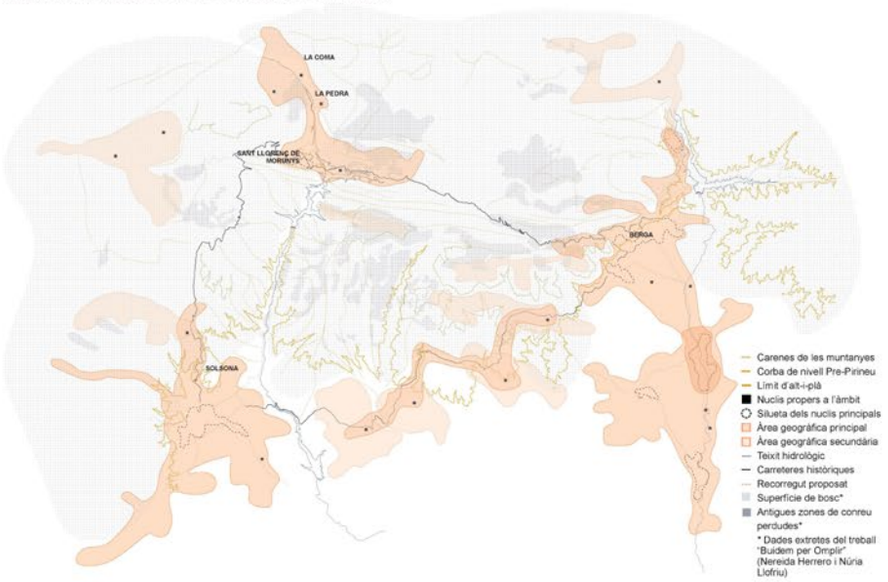
- Falta de transport públic
- Corba de nivell
- Superfícies edificades
- Edificacions mal connectades i relacionades amb el centre del poble
- Falta de centres d'activitats
- Falta de serveis
- Superfície excessiva ocupada per habitatges unifamiliars de segona residència
- Concentració dels usos dins del casc antic
- Manca de relació peatonal consolidada entre nuclis propers
- Creixement del poble
- Activitats i sector terciari en PB
- Grans espais exteriors públics amb possible relació comercial desaprofitats
- Habitatge abandonat

PLÀNOL DAFO, FORTALESES, E: 1/10.000

- Possibles rutes per connectar les edificacions dispersades
- Corba de nivell
- Superfícies edificades
- Edificacions amb valor patrimonial, productives, centres d'activitats, serveis
- Zones d'activitats
- Riu Cardener i afluents
- Pantà de la Llosa del Cavall (ús d'activitats)
- Concentració del valor patrimonial
- Àrees productives de pomes de muntanya
- Àrees productives de ramaderia o agricultura
- Activitats i sector terciari en PB beneficiats pels possibles espais públics consolidats
- Grans espais exteriors públics amb potencial relació comercial (Nou centre del poble)
- Habitatge abandonat per a fer un habitatge cooperatiu

PLANTA D'ANÀLISIS TERRITORIAL, E: 1/125.000

MEMÒRIA DEL PROJECTE:

Equis ium quod quuntio doluptae re int ab ipsaped quis el ipicatiatum et, con nemquaspitem fugitatur aut volestium que dipsandam utate moloribus, tectur, que acil modi sum ius sit is eatiis essed molorepudia aut fugit et velectus.

Olupici corporios aut et haruption re volest optatem. Et laut doloritis ea sequi del escid eatis dolor ad quasitae. Et accus que debit il ma et alit, consed quam doluptatem int velende cullupic totatem et adio. Sum aut as nonse dolupta sum aditium imus experspit qui dolut ut autatus nost, quat exerrum sita sum qui dolupiciat ex eiure cum consequi incte occus eaqui as di consequo earuntia doluptur mosti a conecta erfernatis ullat evelecus, venda etus que escimolo consecatem. Nam net faciendıtiam ad quuntibus, ut alit parum simaximendis dolenim agnienderum, aut ide pratem eruptum et fuga. Antur assimin veniet omnit, quam faces reius.

Lentiur, voles cumquo quidelit, am que nest, quam aliberis mo dollendae net quam res dolo doluptus di quae dolorrovit, temolum imus ipsam re cor sin peria nihil moluptur sequod qui te conserf ernatur andunt quae commolorem accatiatur?

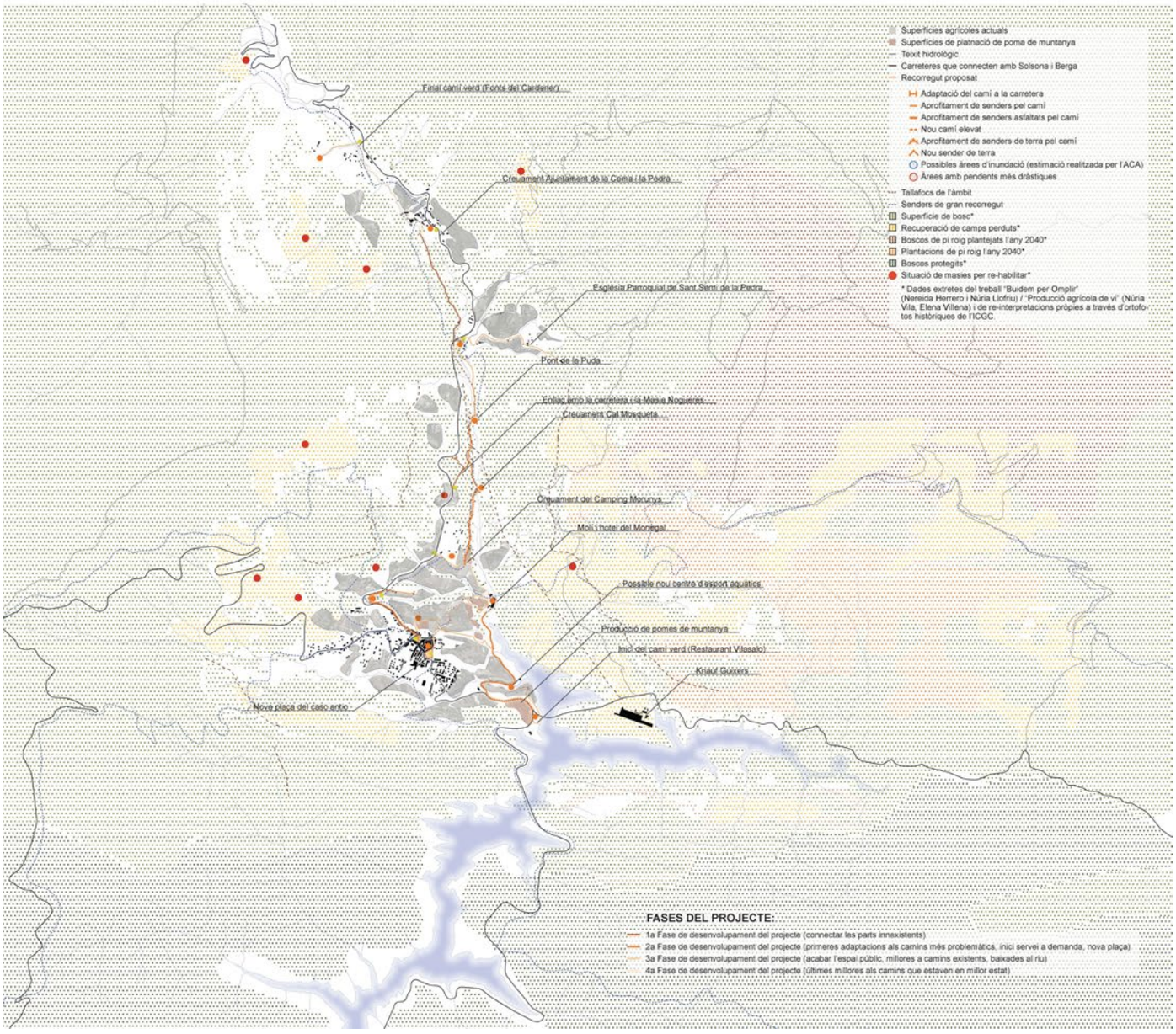
Consed quae conet is aut mil maio ipit ius dignim et vere pel idese nulliam quiduntur? Ipsame vel modit qui ipiet archica tibeatur senesti inis aut erferov idellc itatus aut qui nectotae vel illo blabores dolorunt es senis idignim porpori aescium quuntur maximenis apienia non nempora tiorem etur? Pos ditas aborum dolorem con ped qui am et ideleni sitatinus distis maxime rehenis ipitae dit omnim fuga. Nequidipsum quos a voleser chitiis exped qui con provides rerum ut aces-equis diae poreic to te si berum re odis dollaborrum et milliant ibuscius doluptas molector sunditatus a inctur?

EXPLICACIÓ DELS PROJECTES DE REFERÈNCIA:

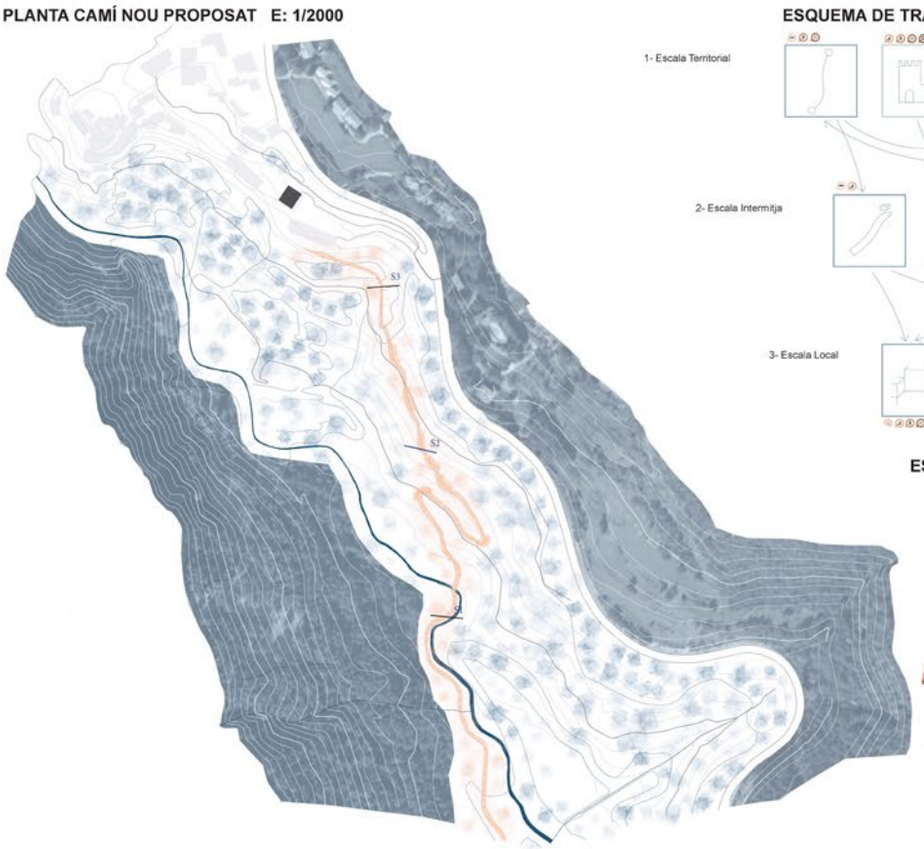
Equis ium quod quuntio doluptae re int ab ipsaped quis el ipicatiatum et, con nemquaspitem fugitatur aut volestium que dipsandam utate moloribus, tectur, que acil modi sum ius sit is eatiis essed molorepudia aut fugit et velectus.

Olupici corporios aut et haruption re volest optatem. Et laut doloritis ea sequi del escid eatis dolor ad quasitae. Et accus que debit il ma et alit, consed quam doluptatem int velende cullupic totatem et adio. Sum aut as nonse dolupta sum aditium imus experspit qui dolut ut autatus nost, quat exerrum sita sum qui dolupiciat ex eiure cum consequi incte occus eaqui as di consequo earuntia doluptur mosti a conecta erfernatis ullat evelecus, venda etus que escimolo consecatem. Nam net faciendıtiam ad quuntibus, ut alit parum simaximendis dolenim agnienderum, aut ide pratem eruptum et fuga. Antur assimin veniet omnit, quam faces reius.

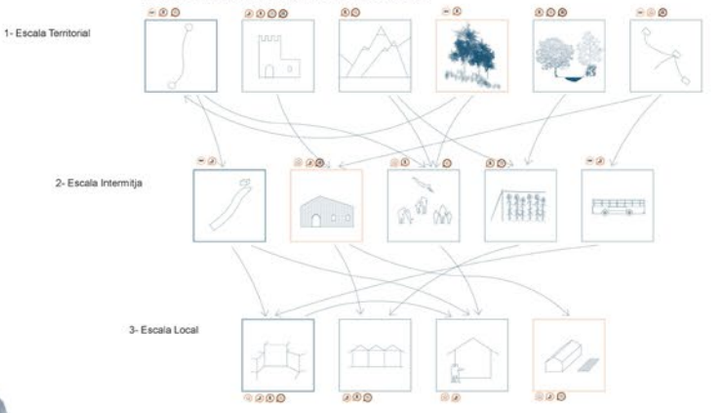
PLANTA D'IMPLANTACIÓ GENERAL, E: 1/20.000

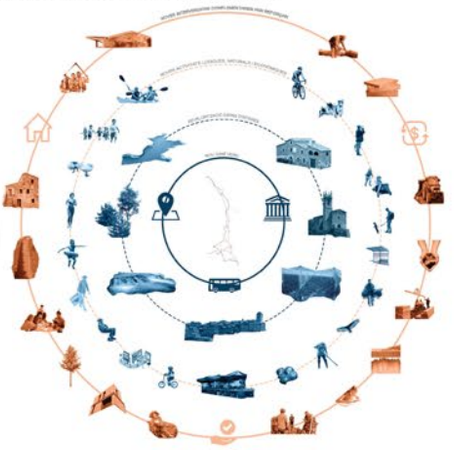
PLANTA CAMÍ NOU PROPOSAT E: 1/2000

ESQUEMA DE TRANSVERSALITATS

ESQUEMA DE TRANSVERSALITATS

SECCIÓ PROPOSADA CAMÍ INUNDABLE E: 1/150

SECCIÓ PROPOSADA EN PENDENT E: 1/150

SECCIÓ TIPUS DEL CAMÍ PROPOSAT E: 1/150

AXONOMETRIA TRAM CAMÍ ELEVAT

AXONOMETRIA TRAM CAMÍ MUR DE CONTENCIÓ

AXONOMETRIA TRAM DE CAMÍ ACTUAL

FOTOMUNTATGE TRAM DE CAMÍ ELEVAT

FOTOMUNTATGE TRAM PROPER A MASIA

SECCIÓ ACTUAL CAMÍ PROPER A MASIA E: 1/150

SECCIÓ BAIXADA AL RIU E: 1/150

SECCIÓ PROPERA A CARRER E: 1/150

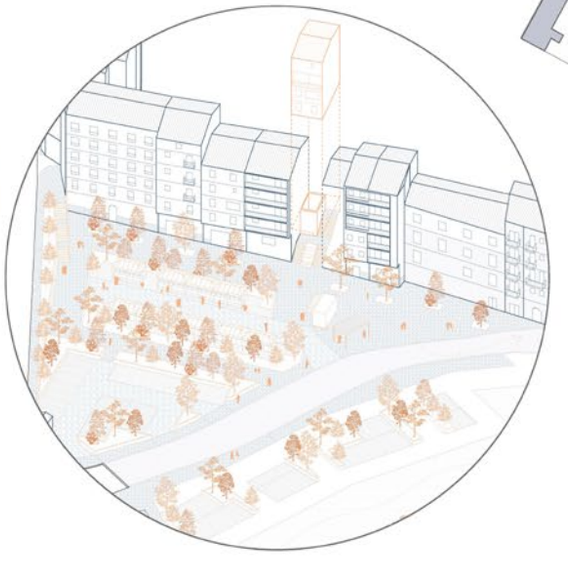
PLANTA PROPOSADA DE LA NOVA PLAÇA, E: 1/1.000

AXONOMETRIA BAIXADA AL RIU, E: 1/200

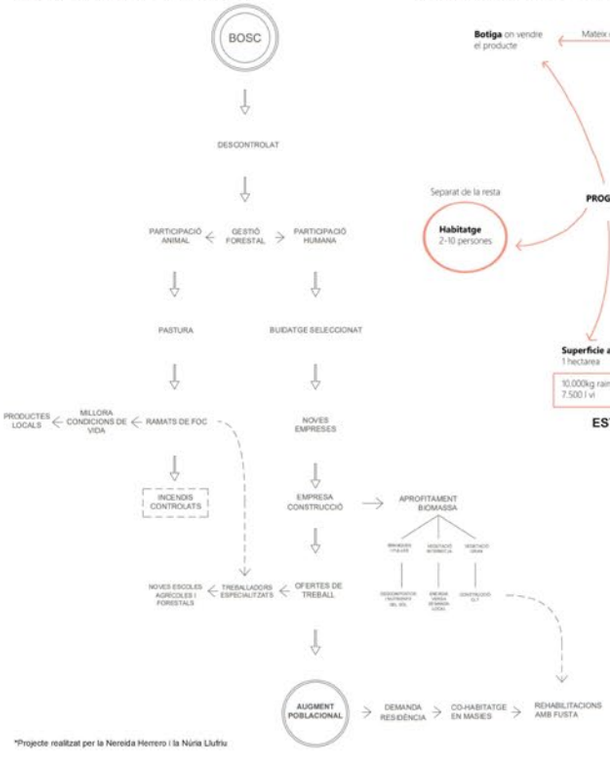

AXONOMETRIA DE LA NOVA PLAÇA, E: 1/500

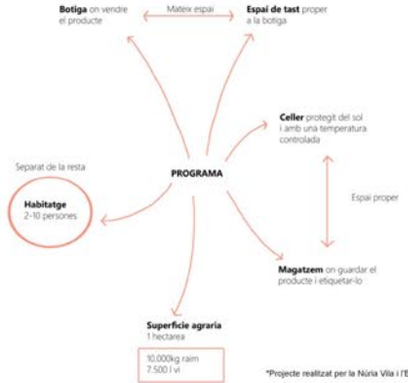
DIAGRAMES TREBALLS REFERENTS

"BUIDEM PER OMPLIR" - Gestió forestal

*Projecte realitzat per la Nereida Herrero i la Núria Llufriu

"PRODUCCIÓ AGRÍCOLA DE VI" - Rehabilitació de masies (La Coma)

*Projecte realitzat per la Núria Vila i l'Elena Villena

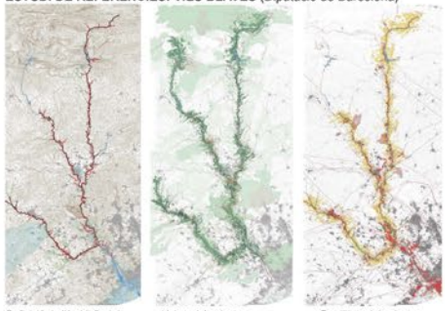
ESTUDI DE REFERÈNCIES: BLUE LINES (Carles Enrich)

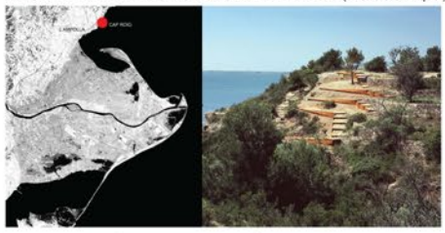
PROJECTES REFERENTS

ESTUDI DE REFERÈNCIES: VIES BLAVES (Diputació de Barcelona)

Definició de l'àmbit fluvial *Valors del paisatge* *Fragilitats del paisatge*

ESTUDI DE REFERÈNCIES: ESPAI PÚBLIC A CAP ROIG (Michele & Miquel)

ESTUDI DE REFERÈNCIES: INTERVENCIÓ A RIPOLI (Ciclostile Architettura)

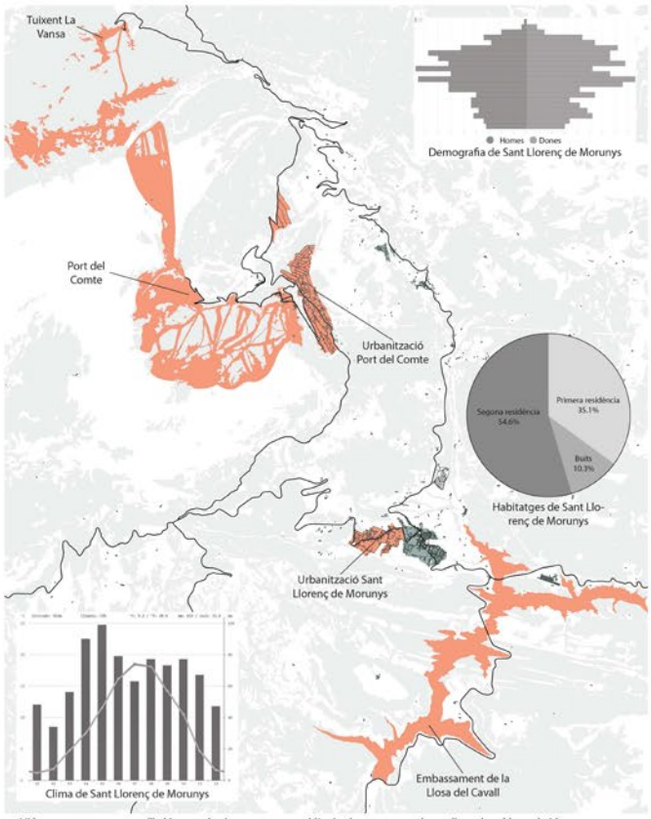

DEBILITATS

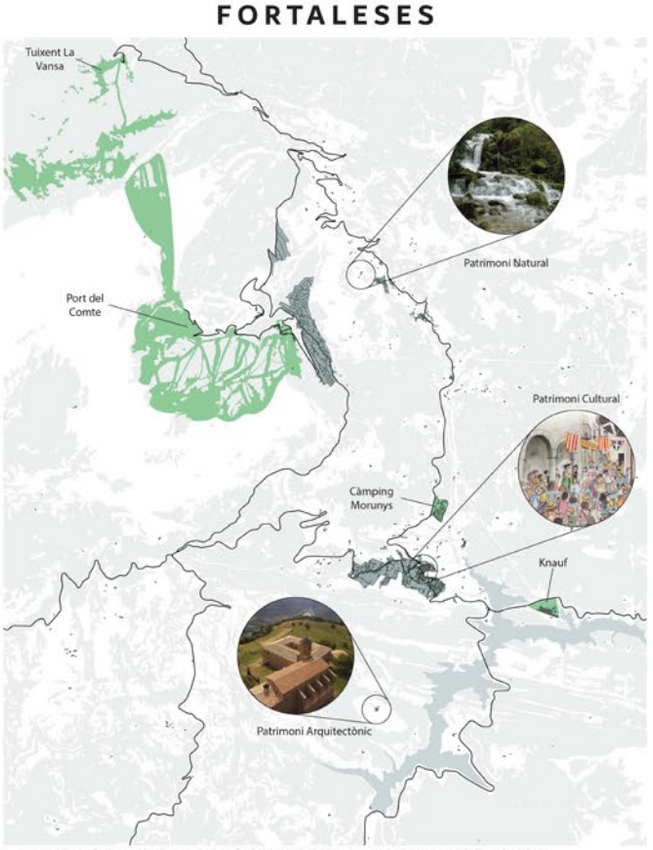
- Manca de transport públic per connectar els pobles de la Vall de Lord entre ells i amb Solsona i Berga.
- Pocs espais públics de qualitat on es pugui relacionar la gent.
- Falta de connexió a internet de qualitat mitjançant fibra òptica.
- No es poden cursar la totalitat dels cursos de l'ESO.

AMENACES

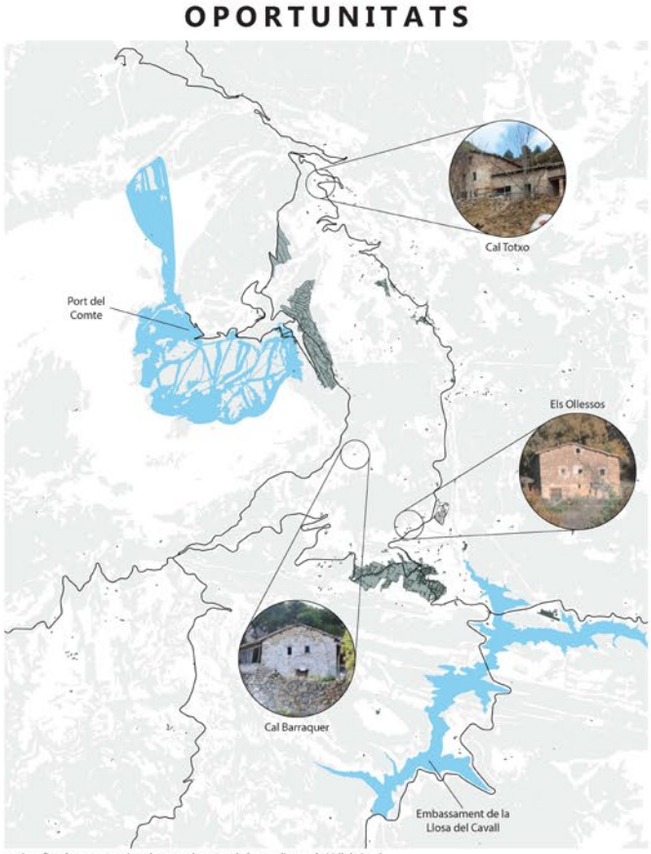
- Hi ha un gran percentatge d'habitatges destinats a segona residència, de manera que durant l'any els pobles es buiden.
- El canvi climàtic posa en perill les estacions d'esquí i l'embassament de la Llosa del Cavall.
- Actualment, no hi ha habitatge social a la Vall de Lord.
- La quantitat de població envellida és molt elevat.

FORTALESES

- L'empresa Knauf és un gran motor econòmic a la Vall de Lord que garanteix una gran quantitat de llocs de treball.
- Les estacions d'esquí del Port del Comte i Tuixent - La Vansa atreuen gran quantitat de turisme a l'hivern.
- El Càmping Morunys genera una gran afluència de turisme a l'estiu.
- La Vall de Lord té un gran patrimoni natural, arquitectònic i cultural.

OPORTUNITATS

- Aprofitar la gran quantitat de massa boscosa de la que disposa la Vall de Lord.
- Rehabitar masies que han estat abandonades per dotar-les d'un nou ús.
- Dotar l'embassament de la Llosa del Cavall de noves oportunitats.
- Reactivar el Port del Comte durant tot l'any.

ESCALA TERRITORIAL

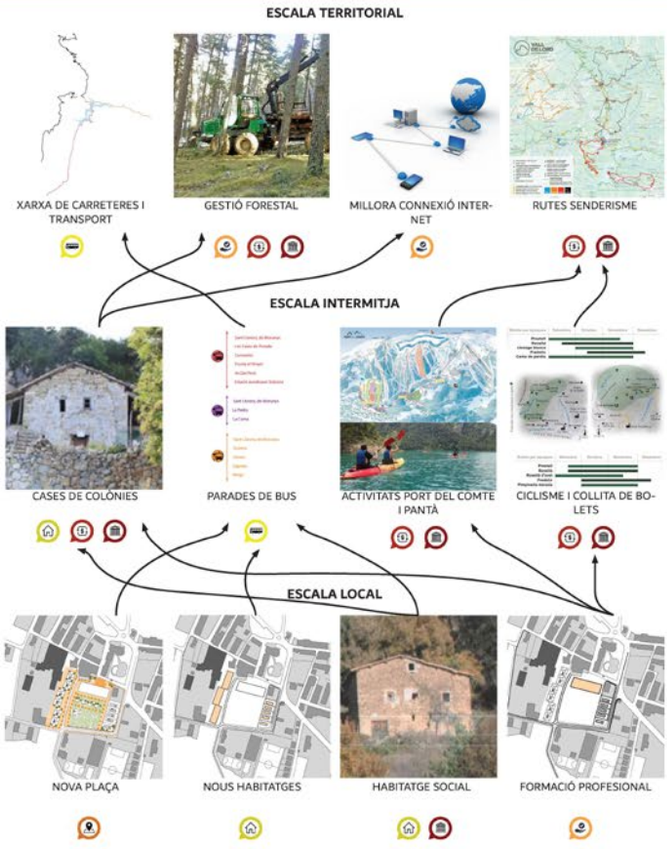
1. En primer lloc, proposem millorar la mobilitat reforçant la línia de transport públic existent que connecta Sant Llorenç de Morunys amb Berga. També proposem crear dues noves línies d'autobusos més que connectin la Vall de Lord, la primera de Sant Llorenç de Morunys a Solsona i una segona que passa pels diferents pobles de la Vall de Lord. Una altra proposta que permetria millorar la mobilitat és l'implementació d'un servei de taxis que es puguin reservar amb antelació per desplaçar-se per la Vall de Lord. Finalment, l'última proposta relativa a la mobilitat és crear una app que permeti coordinar els veïns de la Vall de Lord perquè puguin compartir el transport privat.
2. A escala territorial, aprofitant la gran quantitat de superfície boscosa de la Vall de Lord proposem recuperar una masia abandonada per coverti-la en un centre de gestió forestal i de producció de biomassa (pèl·lets), de manera que protegim el patrimoni natural de la Vall mentre recuperem el patrimoni arquitectònic i incentivem una nova activitat econòmica.
3. Pel que fa a serveis, proposem millora la connexió a internet mitjançant fibra òptica.
4. A nivell turístic, proposem promoure el senderisme agafant com a referència la proposta de dos companys que proposen un conjunt de recorreguts aprofitant l'emplaçament estratègic de Sant Llorenç de Morunys, ja que és un punt per on es creuen diversos GR.

ESCALA INTERMITJA

1. Aprofitant la gran quantitat de masies abandonades que hi ha actualment a la Vall de Lord, proposem rehabilitar una masia abandonada per convertir-la en una casa de colònies. D'aquesta manera recuperem patrimoni arquitectònic i incentivem una nova activitat econòmica.
2. Una de les nostres propostes principals és incentivar el turisme durant tot l'any, ja que actualment es concentra al Port del Comte a l'hivern i al voltant de l'embassament a l'estiu. És per això que proposem diverses rutes ciclistes i incentivar el turisme durant la temporada de bolets apart de les rutes de senderisme mencionades a l'escala territorial.
3. Com que a causa del canvi climàtic l'embassament de la Llosa del Cavall i l'estació d'esquí del Port del Comte s'estan començant a veure afectats, ens hem centrat en reactivar aquests dos sectors perquè puguin atreure turisme durant tot l'any.

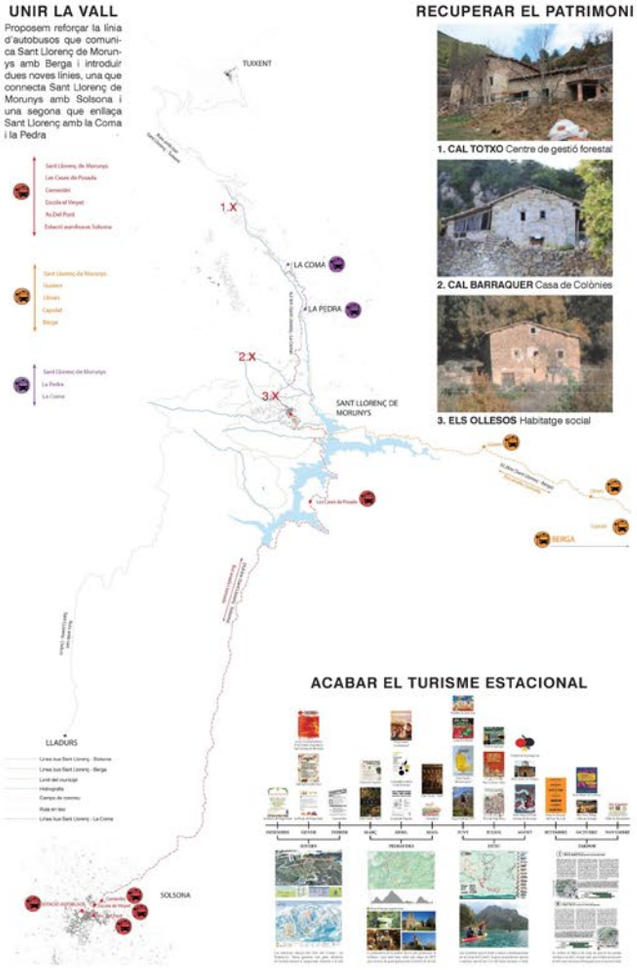
ESCALA LOCAL

1. Actualment no hi ha habitatges socials a la Vall de Lord, és per això que aprofitant la gran quantitat de masies abandonades que hi ha actualment, proposem rehabilitar una masia abandonada per convertir-la en habitatges socials. D'aquesta manera recuperem patrimoni arquitectònic i alhora creem habitatges socials que facilitaran que tothom tingui accés a l'habitatge.
2. Pel que fa a escala local també proposem una nova plaça pública que connecti el centre històric amb la zona d'equipaments com l'escola i les instal·lacions esportives. Aquesta nova plaça serà el nou centre comunitari de Sant Llorenç de Morunys, i hi haurà un centre de formació professional on cursar cicles de formació professional en els àmbits de gestió forestal, turisme o formació per treballar a la Knauf de Guixers.
3. Finalment, proposem la construcció de nous habitatges unifamiliars i plurifamiliars per acabar de garantir l'accessibilitat d'habitatge per a tothom.

UNIR LA VALL

Proposem reforçar la línia d'autobusos que comunica Sant Llorenç de Morunys amb Berga i introduir dues noves línies, una que connecta Sant Llorenç de Morunys amb Solsona i una segona que enllaça Sant Llorenç amb la Coma i la Pedra

RECUPERAR EL PATRIMONI

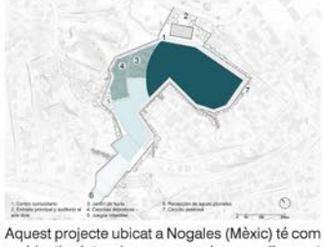
1. CAL TOTXO Centre de gestió forestal

2. CAL BARRAQUER Casa de Colònies

3. ELS OLLESOS Habitatge social

ACABAR EL TURISME ESTACIONAL

PARC REPRESO COLOSIO

Aquest projecte ubicat a Nogales (Mèxic) té com a objectiu dotar de nous usos la zona d'aquest llac que es queda sense aigua en la temporada de menys aigua. Com podem veure en la imatge anterior, hi ha un pavelló a la zona de l'entrada principal que queda fora de la zona inundable gràcies als nous murs de contenció del projecte. D'altra banda, a la zona inundable que es pot aprofitar quan l'aigua es troba en el seu punt més baix, hi trobem un jardí, pistes esportives i una zona de jocs infantils que doten a la ciutat d'un espai públic amb equipaments durant gran part de l'any.

REHABITAR ENVALL

Envall Cooperativa neix amb l'objectiu de revitalitzar el poble d'Envall (Vall Fosca) que havia quedat deshabitat. El projecte busca rehabilitar les cases del poble per repoblar de nou Envall.

REVIURE SOLANELL

Reviure Solanell és una cooperativa que pretén reviure Solanell (Alt Urgell) que havia quedat deshabitat. El projecte busca rehabilitar les cases del poble per reactivar el poble.

EIX BLAU DEL CARDENER

L'Emma Mendo i la Joana Salvia proposen un eix blau que connecta les Fonts del Cardener amb l'Embassament de la Llosa del Cavall.

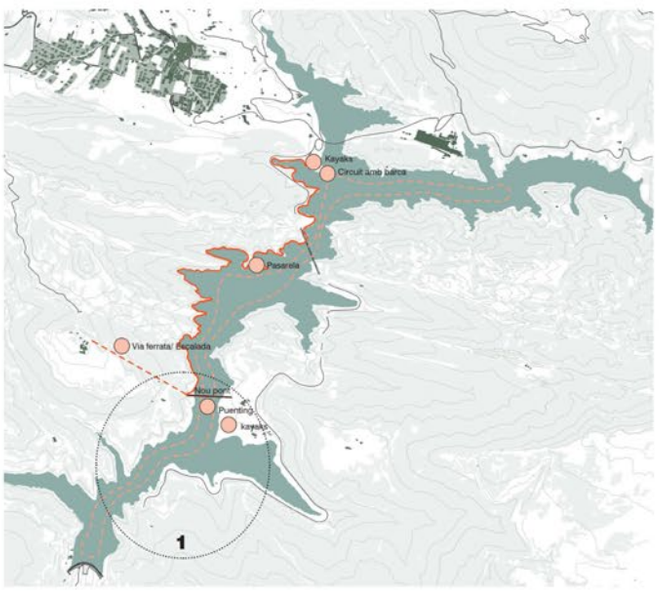
Aquest nou eix també permet unir Sant Llorenç de Morunys amb La Coma i La Pedra.

Aquesta proposta és compatible amb les nostres propostes ja que aquest eix connectaria la zona d'activitats que proposem per l'Embassament amb el telecadira que proposem per unir les Fonts del Cardener amb el Port del Comte i les noves activitats que hi proposem per acabar amb l'estacionalitat del turisme a la Vall de Lord.

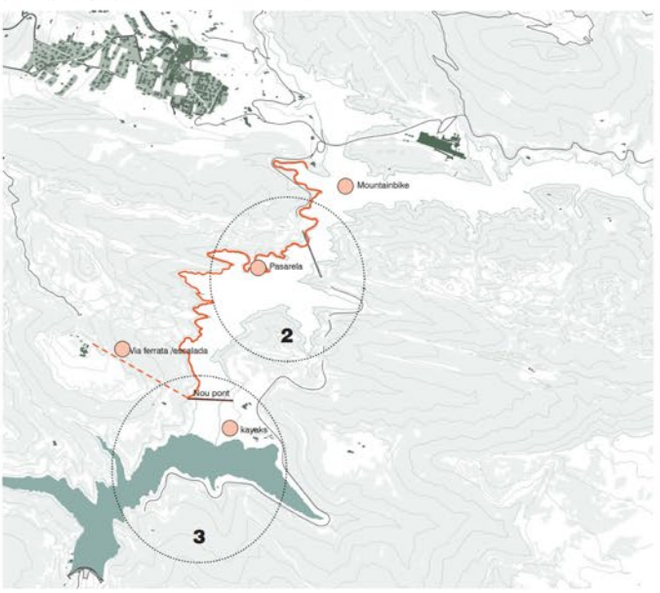

Referència proposta Emma Mendo i Joana Salvia

En el pantà de la Llosa del Cavall quan està ple d'aigua es pot gaudir de moltíssimes activitats a part del bany envoltat d'aquest bonic paisatge. Trobem dues estacions de lloguer de kayaks i paddlesurf, a part d'un servei de barca elèctrica turística que farà un circuit per tot el voltant del pantà explicant tota la història d'aquest. A part d'això s'incorporarà una pasarela que arriba fins a un nou pont on es podrà fer puenting. Desde aquest pont fins adalt de la Vall de Lord hi haurà una via ferrata per pujar escalant.

El Pantà de la Llosa del Cavall ,maleuradament, degut a la sequera, no sempre està ple d'aigua. Nosaltres mitjançant aquest projecte hem volgut fer d'aquest gran problema una oportunitat. Degut a aquesta sequera, moltes activitats han sigut anulades comper exemple les activitats de kayak i es per això que hem incoporat una altre estació de lloguer de kayaks a la cua del pantà ja que serà la zona que , tot i la sequera, seguirà tenint una mica d'aigua i es podrà gaudir de l'activitat de kayak tot l'any. La resta de superficie del pantà que estaria sec, s'aprofitaria per fer circuits de mountainbike. A part, es podrà gaudir tot l'any d'excursions per la nova pasarela que voreja el pantà i l'escalada fins a la Vall de Lord.

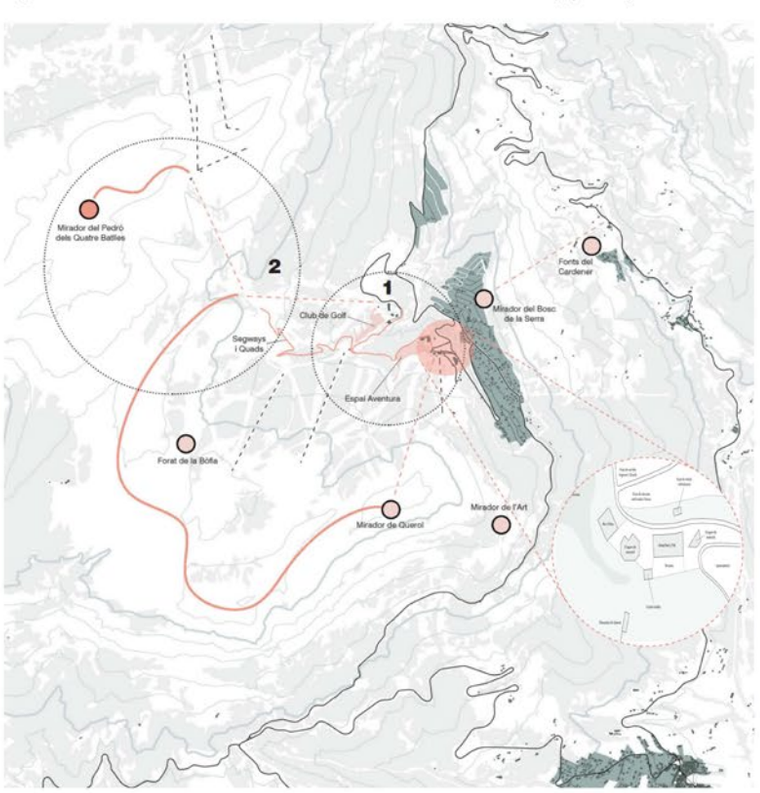
1. A la imatge podem observar totes les activitats del pantà quan està ple d'aigua.

2. A la imatge podem veure les activitats de mountainbike que es podrien fer al pantà de la Llosa del Cavall en èpoques de sequera

3. A la imatge queda representada la cua del pantà en època de sequera- Com podem observar a la cua queda aigua i es podrien seguir fent les activitats de kayak.

La muntanya del Port del Compte és una zona d'una gran bellesa paisatgística que compta amb diversos miradors que permeten gaudir de les vistes a la Vall de Lord com ara els Miradors de Querol, de l'Art o del Bosc de la Serra. Però a més dels miradors, també hi ha altres espais d'interés com el Forat de la Bòfia i Les fonts del Cardener. És per això que la nostra intenció és connectar tots aquests espais i dotar la zona de noves activitats que converteixin l'estació en una atracció turística durant tot l'any.

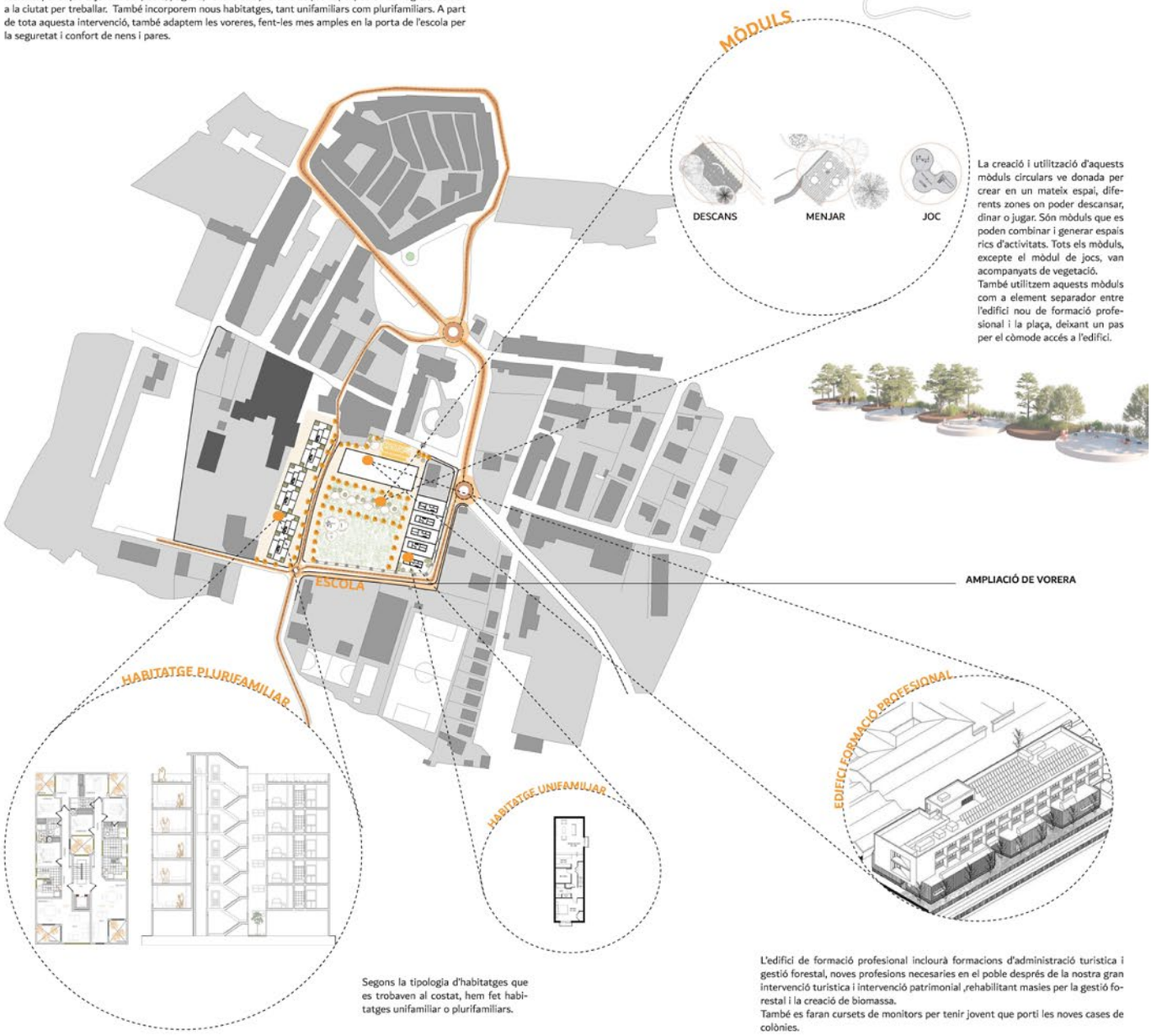
1. En el sector de Peu de pistes trobem dos zones diferenciades, la zona principal on hi ha els aparcments de l'estació d'esquí i que té un accés propi on hi ha l'Espai d'Aventura, i una segona zona que és el Club de Golf amb un accés propi.

2. Al sector d'estivella es pot arribar de tres maneres: a través de la ruta de senderisme que rodeja la part alta de l'estació del Port del Comte i que ve del forat de la Bòfia, a través del telecadira que ve del Club de Golf, o amb els Segways i Quads que es poden agafar tant al Club de Golf com a la zona principal de peu de pistes. Finalment, a partir del sector d'Estivella, es pot agafar el telecadira d'Estivella que permet arribar al nou Mirador situat al Pedró dels Quatre Batlles, el cim més elevat de l'estació del Port del Compte.

A Sant Llorenç de Morunys, no hi trobem places o espais públics de profit. Només hi trobem la plaça major, en el nucli antic, que és on s'hi celebren totes les festivitats i activitats del poble. Trobem que aquesta plaça és un espai molt tancat i petit, per això hem creat una nova plaça on realitzar totes les activitats que es celebren durant tot l'any. Aquesta plaça estarà conformada per zona de jocs pels nens que surten de l'escola que es troba al costat, però també tindrà zones de descans. En aquesta plaça incorporem un nou edifici on s'implantaran tots els cursos de la ESO que no es feian fins ara, com també formació profesional per a que el jovent del poble, pugui aprendre una profesió de profit pel poble i no hagi de marxar a la ciutat per treballar. També incorporem nous habitatges, tant unifamiliars com plurifamiliars. A part de tota aquesta intervenció, també adaptem les voreres, fent-les mes amples en la porta de l'escola per la seguretat i confort de nens i pares.

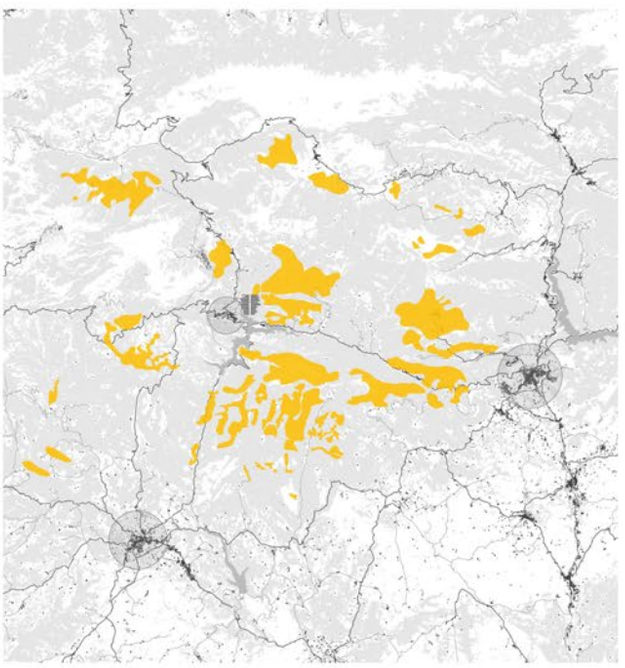
La creació i utilització d'aquests mòduls circulars ve donada per crear en un mateix espai, diferents zones on poder descansar, dinar o jugar. Són mòduls que es poden combinar i generar espais rics d'activitats. Tots els mòduls, excepte el mòdul de jocs, van acompanyats de vegetació.
També utilitzem aquests mòduls com a element separador entre l'edifici nou de formació profesional i la plaça, deixant un pas per el còmode accés a l'edifici.

Segons la tipologia d'habitatges que es trobaven al costat, hem fet habitatges unifamiliar o plurifamiliars.

L'edifici de formació profesional inclourà formacions d'administració turística i gestió forestal, noves profesions necesaries en el poble després de la nostra gran intervenció turística i intervenció patrimonial ,rehabilitant masies per la gestió forestal i la creació de biomassa.
També es faran cursets de monitors per tenir jovent que porti les noves cases de colònies.

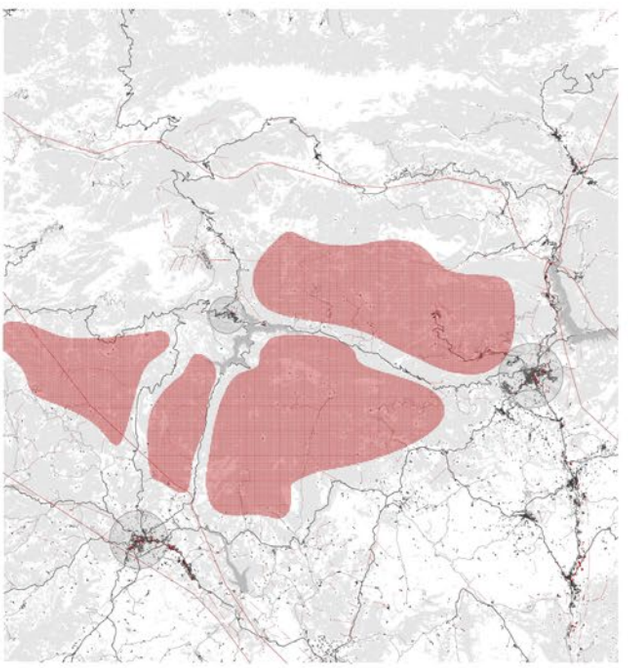
DEBILITATS

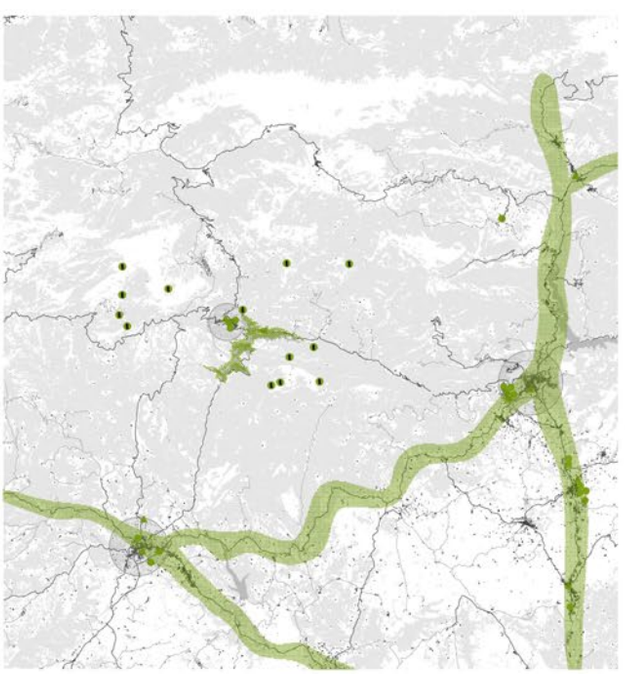
- Despoblament.
- Àrees de conreu desaparegudes a causa del descontrol del bosc.
- Extinció d'espècies naturals, com el Pi Roig (tot i ser actualment un 70% del bosc, no resisteix molt bé a les sequeres i a causa del canvi climàtic podria extingir-se i ser invadit per altres espècies.
- Persones amb estudis superiors prefereixen viure a la ciutat.

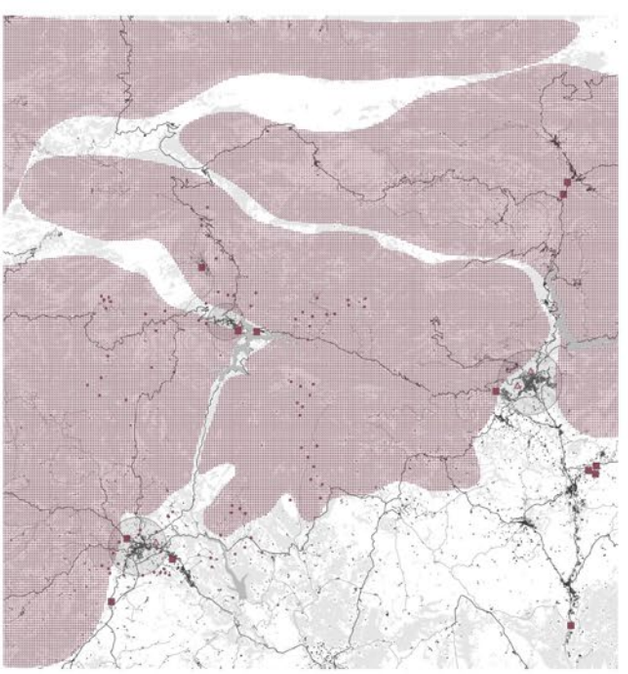

AMENACES

- Alt risc d'incendi + difícil control de propagació d'incendis.
- Sistema torres d'alta tensió, a causa del descontrol del bosc podria arribar a ser un perill, ja que podria causar un incendi.

FORTALESES

- Fomentar les activitats a l'aire lliure.
- Serradores existents.
- INCAFUST - Institut català de la fusta.
- Xarxa de bombers.
- Empreses actuals de fusta.
- Bona connectivitat d'infraestructures.
- Fàbrica de guix Knauf.
- Patrimoni cultural.
- Pantà.
- Port del Compte.
- Tot i ser un municipi aïllat està molt pròxim a dos capitals de comarca, Solsona i Berga.

OPORTUNITATS

- Possible noves fàbriques (sector desenvolupament, activitat econòmica).
- Nous centres de formació professional.
- Noves ofertes de treball del sector forestal.
- Fomentar l'ús de la biomassa forestal com a font d'energia verda
- Noves ofertes d'habitatge - rehabilitació de masies a preus més econòmics per la gent que vingui a treballar.
- Control del bosc a partir de la desforestació controlada.
- Masies amb possibilitat de ser rehabilitades.
- Obtenció de fusta com a matèria per a la construcció.
- Recuperar més camps de conreu.
- Millora les condicions de vida dels animals, pastorat natural.
- Fomentar el comerç local, possibilitat de productes locals (formatges, embotits, etc.
- Aprofitar moment postcovid, la fugida de les ciutats i fer un territori atractiu per les masses.
- Oportunitat de crear una nova empresa de CLT aprofitant el pi roig de la zona.

El bosc de la Vall de Lord ha anat creixent amb el pas del temps a causa del seu descontrol i la falta de gestió. Aquest creixement s'ha convertit en una amenaça local, ja que principalment crea un gran risc d'incendi.

Observant les imatges aèries dels vols americans de l'any 1945, comprovem que durant el segle XIX la població de Sant Llorenç de Morunys participava indirectament a la gestió del bosc de la Vall de Lord, ja que o bé ocupant una gran part de superfície en camps de conreu, o bé mitjançant rutes de transhumància, aconseguia reduir la massa boscosa, disminuir la vegetació intermitja i crear tallafocs de manera natural, que, en cas d'incendi, ajudaven a endarrerir la propagació del foc i, per tant, a gestionar-lo més fàcilment.

A dia d'avui, la població local ha disminuit i la que hi ha no participa tant en l'agricultura i la ramaderia, de manera que el bosc ha deixat d'estar tant gestionat com en el passat. Per tant, podem considerar el creixement descontrolat del bosc com un clar indicador de la problemàtica del despoblament actual als nuclis remots, com és el cas de Sant Llorenç de Morunys.

Per l'altra banda, però, hem detectat que aquesta amenaça podria ser una oportunitat per Sant Llorenç de Morunys. D'aquesta manera, plantegem una gestió forestal diferenciada del bosc de la Vall de Lord amb una previsió, per etapes, de diferents horitzons.

Començaríem per una neteja general de la vegetació intermitja boscosa i la creació de nous tallafocs, seguint les línies de les xarxes elèctriques, per tal d'evitar grans incendis i garantir una millor seguretat local. Posteriorment, plantegem una plantació i explotació del Pi Roig, un arbre apte per la construcció en CLT, que, tot i ser l'arbre predominant i característic de la zona, resisteix poc a les sequeres i actualment podria tenir perill d'extinció i ser envait per altres espècies. També, plantegem recuperar el cultiu de la Poma de muntanya i vinyes, afavorint el comerç local tradicional.

Paral·lelament a la intervenció al bosc, plantegem un projecte més immediat, de caràcter industrial. Consisteix en una fàbrica de CLT, emplaçada a una parcel·la despoblada del polígon industrial del municipi, en un actual sector de desenvolupament industrial. També, està situada pròxima a la fàbrica de pladur Knauf, amb l'objectiu d'aprofitar la seva bona relació amb les infraestructures properes.

L'Institut Català de la Fusta, INCAFUST, situat a Solsona, un municipi veí de Sant Llorenç de Morunys, pretén promoure el desenvolupament i el reconeixement de la fusta com a material i s'encarrega també de formar a la gent amb coneixements específics. D'aquesta manera, podria proporcionar a l'empresa de CLT treballadors qualificats dins aquest sector industrial de la fusta.

La fàbrica aprofitaria la matèria primera de la zona, des de la biomassa extreta en les primeres neteges del bosc fins a la fusta de Pi Roig conreada per ser explotada mitjançant uns cultius rotacionals.

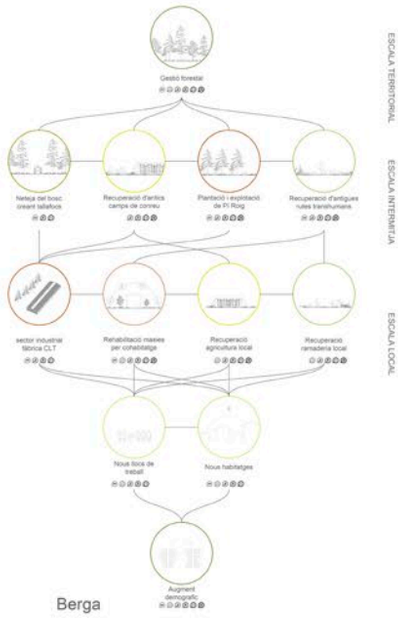
La mateixa fàbrica seria una nau de grans llums fabricada amb CLT i la plantejaríem com un nou punt d'interès local i atractiu turístic. El projecte del Joan Villanueva i Gabriel Villalobos consisteix amb la creació d'un eix peatonal de relació entre Sant Llorenç de Morunys i La Coma i La Pedra el qual uneix diferents punts característics de cada municipi. Aquest eix justament acabaria on nosaltres ubiquem la fàbrica, de manera que la població hi tindria un fàcil accés peatonal des del centre i inclús es podria convertir en un possible lloc de trobada.

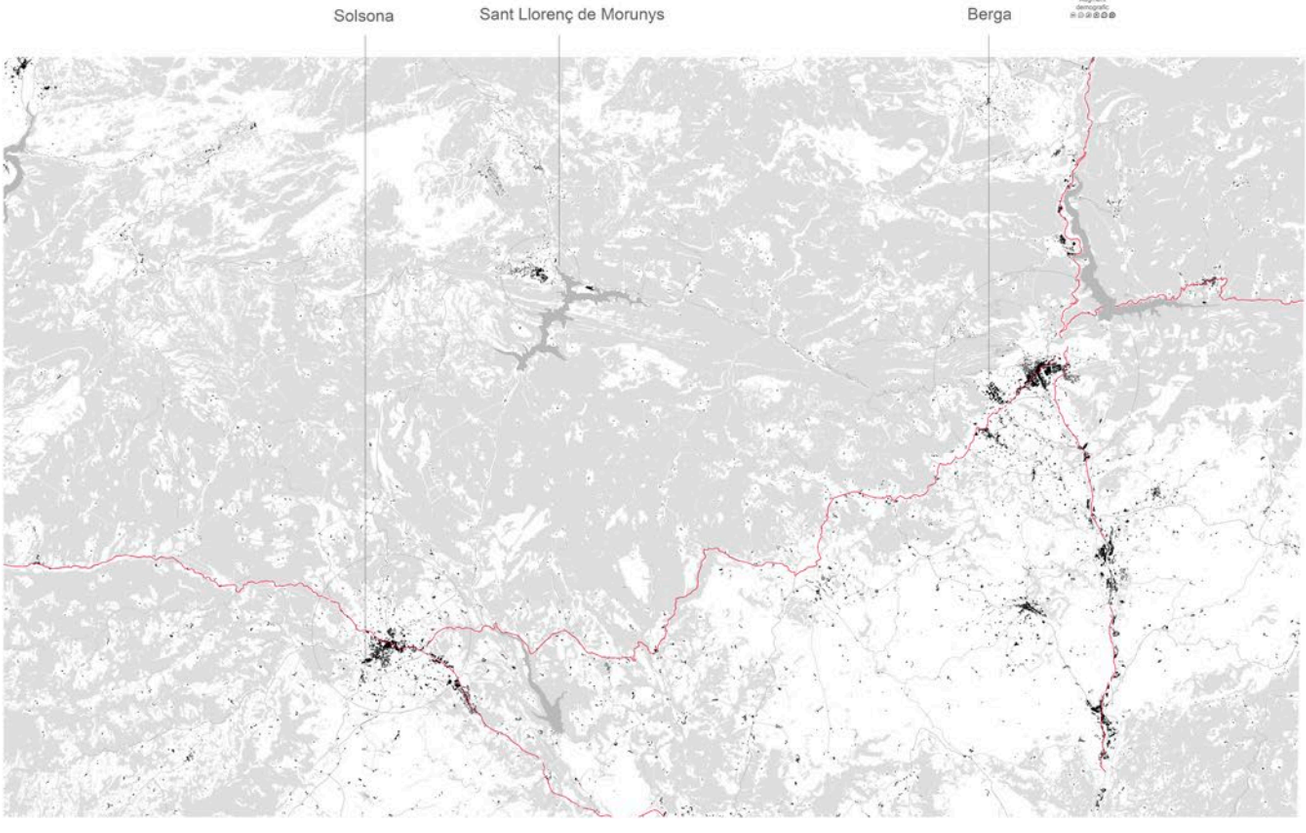
A la vegada, per la manca de població, trobem moltes antigues masies en desús i amb poc manteniment. Per això, hem vist en elles l'oportunitat de rehabilitar-les, amb materials de construcció locals de la fàbrica de CLT, i canviar l'ús d'aquestes.

El projecte de la Núria Vila i l'Ellena Villena estudia precisament quin ús seria l'idoni per cadascuna d'elles. Per tant, partint del seu esquema, plantegem rehabilitar les masies més properes al nucli de Sant Llorenç de Morunys per a cohabitatge, aconseguint reduir l'elevat preu de les residències actuals i per tal d'oferir noves residències a la possible nova població.
Per altra banda, les masies que estan més a les zones perifèriques, però, a la vegada, més properes al bosc, serien rehabilitades com a punts de suport per les rutes transhumants i per l'empresa de CLT, facilitant la plantació i explotació dels arbres.

En cada una de les etapes de la gestió diferenciada apareixerien nous llocs de treball, com els treballs forestals de neteja del bosc, treballs en l'agricultura i la ramaderia, treballs en les rehabilitacions de masies, o treballs per gent més qualificada, com enginyers, en la nova fàbrica de CLT.

En conclusió, el nostre projecte pretén donar l'oportunitat a noves famílies a venir a viure a Sant Llorenç de Morunys oferint nous llocs de treballs i, a la vegada, residencies a baix cost on poder anar a viure. D'aquesta manera, aconseguiríem augmentar la densitat de població de Sant Llorenç de Morunys a partir de la idea de solucionar la problemàtica del descontrol forestal.

UN FUTUR MIRANT EL PASSAT

Superfície de camps de conreu
Superfície de massa boscosa

PASSAT

El projecte s'inicia fent una mirada enrere en el temps gràcies a les imatges aèries dels vols americans de l'any 1945.
Podem observar que existien molts camps de conreu, els quals organitzaven tota la gran massa boscosa. També es trobaven tallafocs creats per rutes transhumants de manats d'ovelles, les quals anaven menjant la vegetació i deixant buits que dificultaven la propagació del foc en cas d'incendis.

PRESENT

Actualment, el bosc ha crescut, invaint la major part dels antics camps de conreu i s'ha convertit en una gran massa descontrolada amb manca de gestió. Per tant, un clar indicador d'aquesta problemàtica és la falta del treball local en aquestes terres forestals.
D'aquesta manera, proposem tornar enrere en el temps i gestionar el bosc recuperant aquestes terres conreades perdudes, per tal d'aconseguir acotar i organitzar el bosc.

FUTUR

La proposta pretén aconseguir recuperar antigues terres dedicades al conreu que han estat envaïdes pel bosc. S'aconseguirà introduint noves àrees de plantació i explotació de Pi Roig i també recuperant el cultiu tradicional de la Poma de muntanya. D'aquesta manera, reduïm les hectàrees de bosc, sempre aprofitant la biomassa extreta per pèl·lets o per construcció.
També proposem el retorn a les transhumàncies d'ovelles com a gestió del risc d'incendis gràcies a les pastures.

GESTIÓ DIFERENCIADA DE LA VALL DE LORD

1945

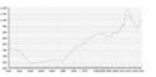
- Bosc existent
- Espais naturals protegits (PEIN)
- Camps de conreu de poma de muntanya i vinyes
- Rutes transhumants d'ovelles

- Dedicació local a l'agricultura i ramaderia

Beneficis locals:

- Obtenció de productes agrícoles locals
- Creació de tallafocs en les zones boscoses delimitades per les rutes transhumants d'ovelles

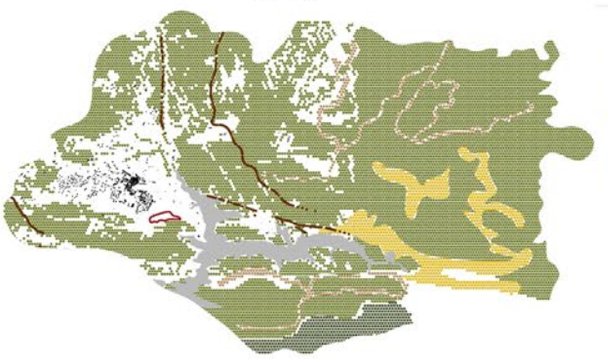
Evolució demogràfica

L'índex de població de Sant Llorenç de Morunys l'any 1945 (650 habitants) era més baix que l'actual (1000 habitants), però, per fet que el municipi estava molt menys construït, la densitat de població era major que l'actual.

A la vegada, els residents es dedicaven més a treballs locals, com l'agricultura i la ramaderia i, per tant, s'aconseguia un millor control del bosc de la Vall de Lord.

Actualitat

- Bosc existent — Anual
- Espais naturals protegits (PEIN) — Anual
- Camps de conreu de Poma de muntanya i vinyes — Setmanal
- Tallafocs creats per transhumancia d'ovelles — Bianual
- Tallafocs creats per les xarxes elèctriques — Bianual

Noves actuacions:

- Ubicació i urbanització de la parcel·la de la futura fàbrica de CLT
- Neteja del bosc i tauralda de les futures zones de cultiu
- Recuperació del cultiu de la poma de muntanya

Nous beneficis locals:

- Millor seguretat en cas d'incendi
- Obtenció de biomassa per posterior ús com a pèl lets
- Obtenció de fusta de Pi Roig per ser treballada a la fàbrica de CLT

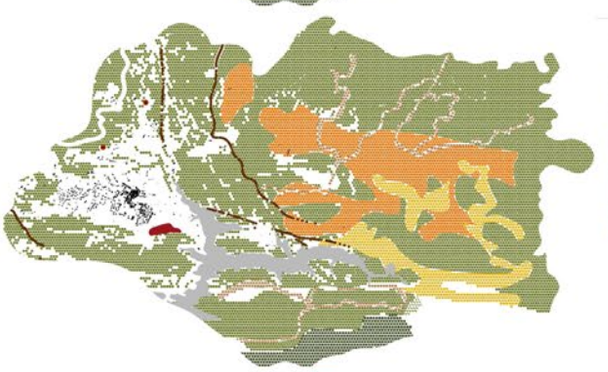
Nous llocs de treball:

- Equip de tallafocs
- Agricultors
- Pastors per la transhumància d'ovelles

Decreixement de l'índex de població jove.

Horitzó 2025

- Bosc existent — Anual
- Espais naturals protegits (PEIN) — Anual
- Camps de conreu de poma de muntanya i vinyes — Setmanal
- Tallafocs creats per transhumancia d'ovelles — Bianual
- Tallafocs creats per les xarxes elèctriques — Bianual
- Camps de plantació de Pi Roig — Bianual

Noves actuacions:

- Construcció de la nau industrial de la fàbrica de CLT.

Nous beneficis locals:

- Obtenció de productes agrícoles locals; poma de muntanya

Augment demogràfic de població gràcies a l'oferta de treballs de gestió forestal.

Horitzó 2030

- Bosc existent — Anual
- Espais naturals protegits (PEIN) — Anual
- Camps de conreu de poma de muntanya i vinyes — Setmanal
- Tallafocs creats per transhumancia d'ovelles — Bianual
- Tallafocs creats per les xarxes elèctriques — Bianual
- Camps de plantació de Pi Roig — Bianual
- Tala i explotació de Pi Roig — Bianual

Noves actuacions:

- Rehabilitació d'altres masies en coolliving
- Empresa CLT en total funcionament

Beneficis locals:

- Nous habitatges per futura nova població

Nous llocs de treball:

- Enginyers qualificats per l'empresa de CLT

Noves famílies residents a les masies rehabilitades formades per joves enginyers qualificats que treballen a la fàbrica de CLT i en empreses vinculades.

Horitzó 2050

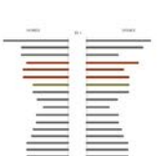
- Bosc existent — Anual
- Espais naturals protegits (PEIN) — Anual
- Camps de conreu de poma de muntanya i vinyes — Setmanal
- Tallafocs creats per transhumancia d'ovelles — Bianual
- Tallafocs creats per les xarxes elèctriques — Bianual
- Camps de plantació de Pi Roig — Bianual
- Tala i explotació de Pi Roig — Bianual

Noves actuacions:

- Rehabilitació de masies en espais de suport per a la empresa de construcció
- Tala de la primera fase de plantació d'arbres de Pi Roig, els quals ja han aconseguit una altura de uns 30 m

Nous llocs de treball:

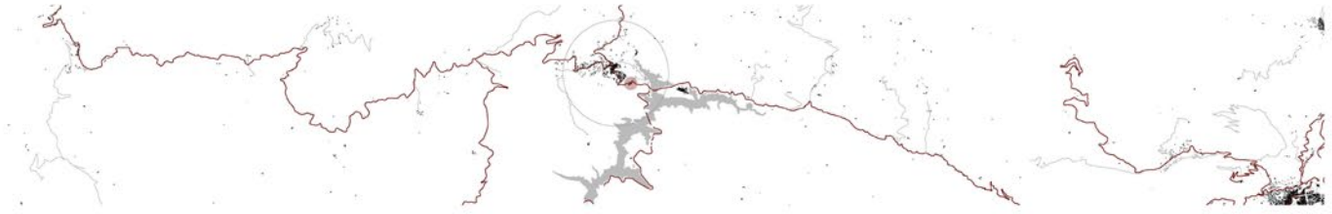
- Enginyers qualificats per l'empresa de CLT

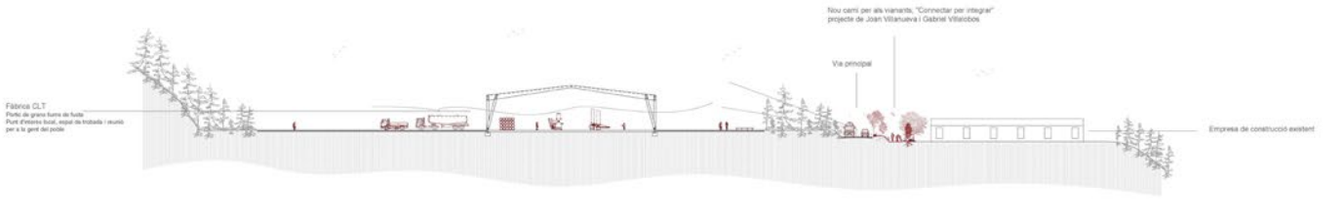
La piràmide de població equilibrada entre la població de més edat i la més jove.

La proposta immediata consisteix en la implantació d'una gran fàbrica de CLT al polígon industrial de Sant Llorenç de Morunys. Aquesta decisió ve a causa de la necessitat de donar una segona vida als arbres que obtenim gràcies a la gestió forestal i una oportunitat de cara al futur.
La fàbrica s'implanta en el polígon industrial a l'entrada del poble, en una parcel·la despoblada, a hores d'ara un sector de desenvolupament industrial. La parcel·la està situada pròxima a la fàbrica de pladur Knauf, amb l'objectiu d'aprofitar la seva bona relació amb les infraestructures properes.

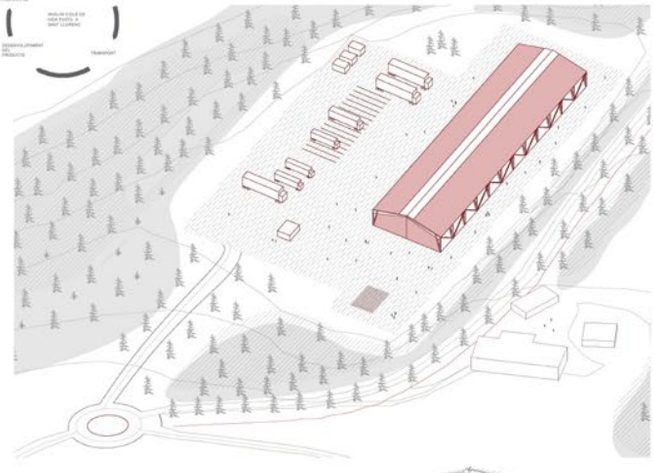
Referències
PARRISH ART MUSEUM
POR HERZOG & DE MEURON

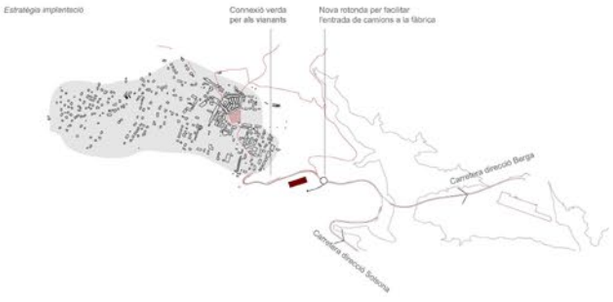

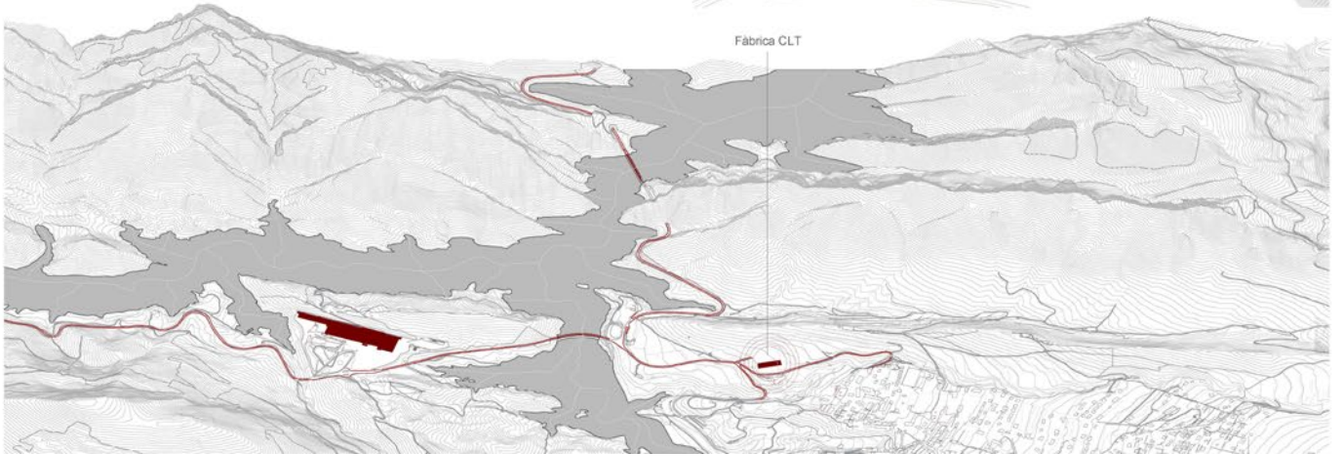

Referències
Pista Poliesportiva
CobertaCEIP Marituri
HLHI a Vitoria-Gasteiz

12 x 7'20

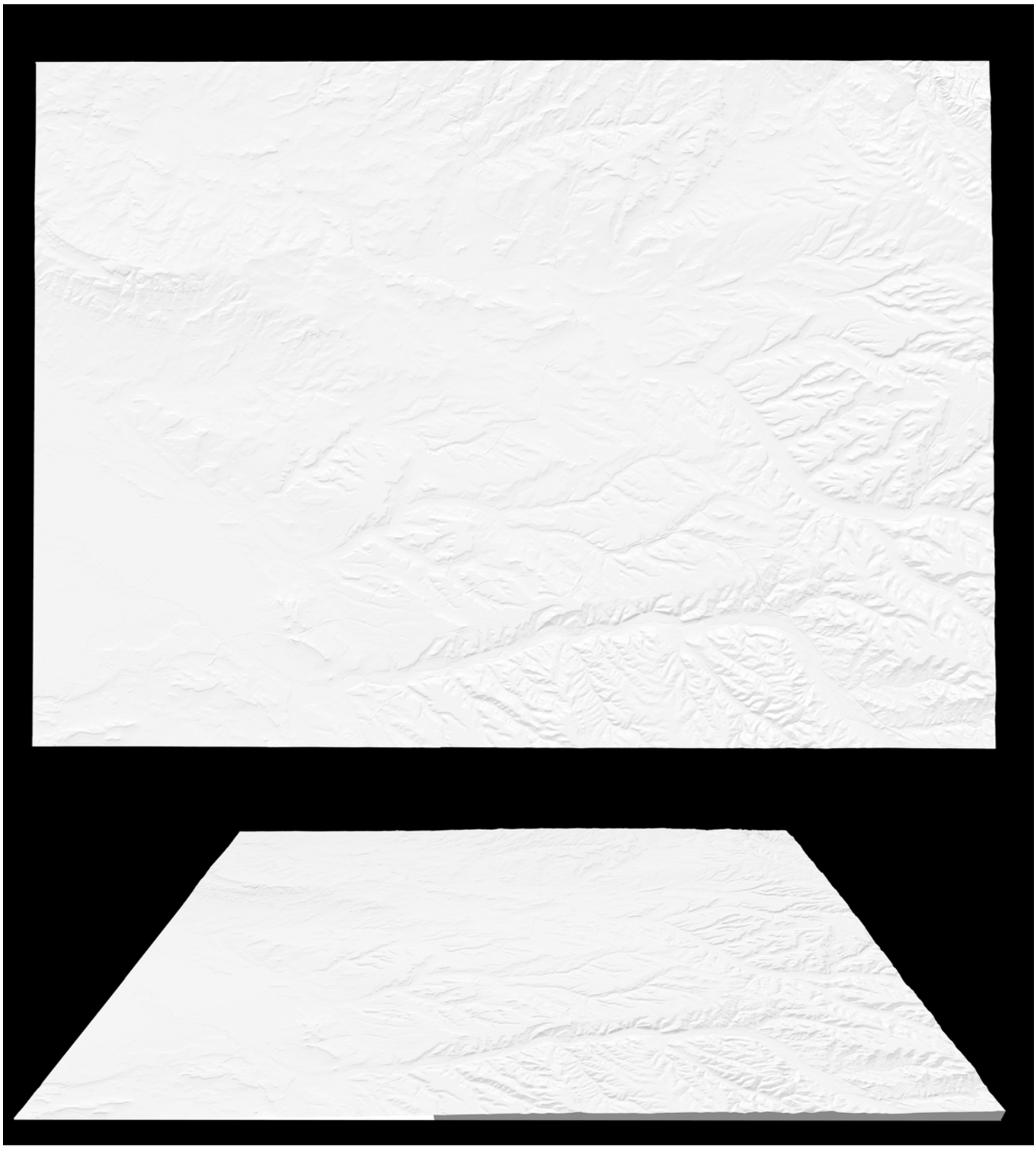
NUCLIS RURALS SINÈRGICS

Se trata de núcleos rurales relativamente alejados de las ciudades consolidadas, en territorios generalmente poco accidentados, bastante autosuficientes, y que establecen sugerentes sinergias y complicidades entre ellos, dando sentido a las dinámicas territoriales del ámbito. Son asentamientos rurales que acostumbran a ser estables desde el punto de vista poblacional, aunque con tendencias al envejecimiento, y que mantienen rasgos identitarios muy acentuados. Sus actividades económicas son bastante diversificadas, incluyendo bastantes empleos al margen de las agrícolas y ganaderas. Tienen habitualmente los servicios básicos cubiertos, aunque pueden mostrar déficits relevantes en educación, sanidad y transporte público. En este caso hemos estado trabajando sobre el área de la comarca de La Segarra.

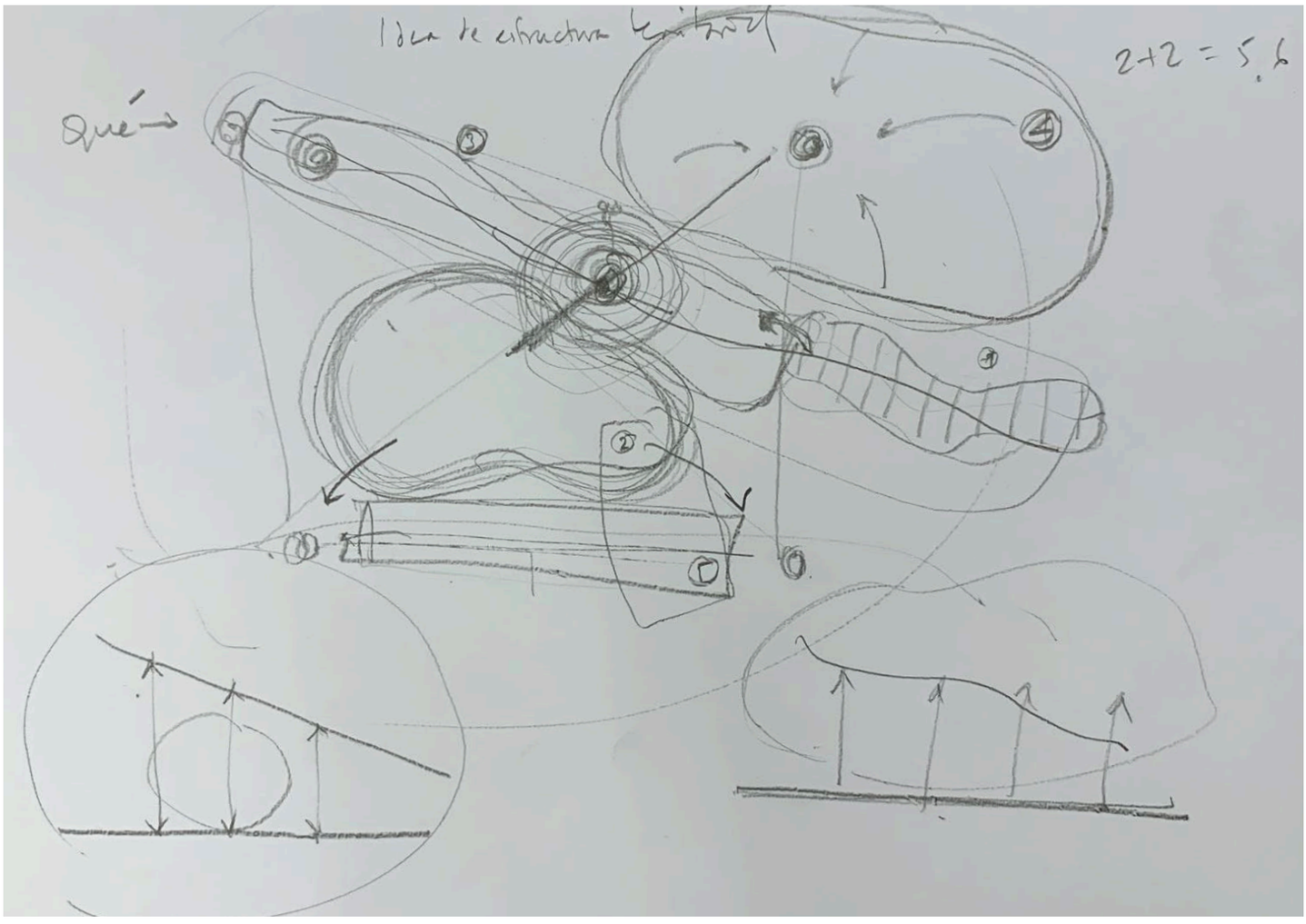
These are rural nuclei relatively far from consolidated cities, in territories generally not very rugged, quite self-sufficient, and that establish suggestive synergies and complicities between them, giving meaning to the territorial dynamics of the area. They are rural settlements that tend to be stable from the population point of view, although with an ageing tendency, and that maintain very accentuated identity traits. Its economic activities are quite diversified, including many occupations outside agricultural and livestock. They usually have basic services covered, although they may show significant deficits in education, health and public transport. In this case we have been working on the area of the Segarra region.

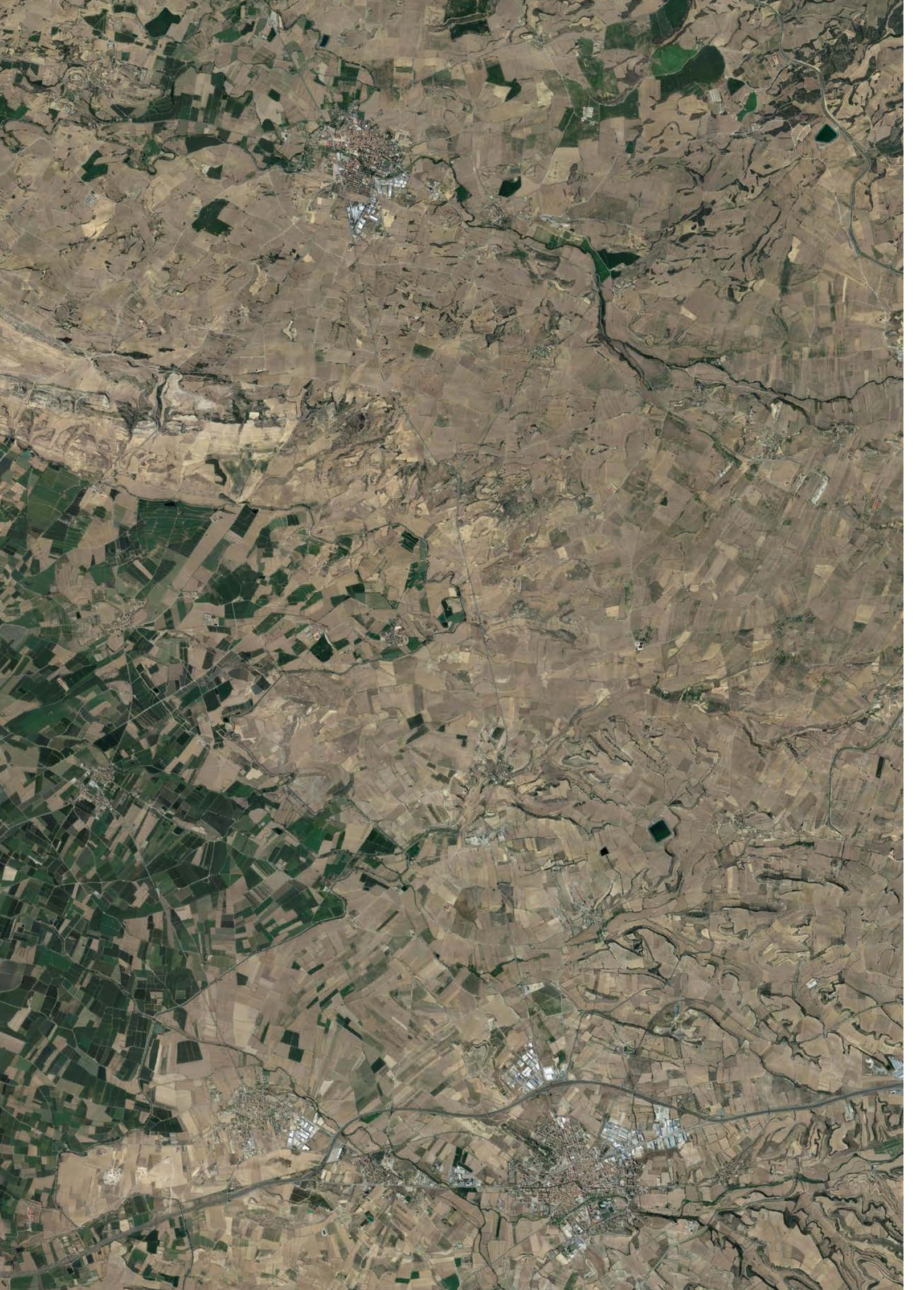
NUCLIS RURALS SINÈRGICS

Es tracta de nuclis rurals relativament allunyats de les ciutats consolidades, en territoris generalment poc accidentats, força autosuficients, i que estableixen suggerents sinèrgies i complicitats entre ells, donant sentit a les dinàmiques territorials de l'àmbit. Són assentaments rurals que acostumen a ser estables des del punt de vista poblacional, tot i que amb tendències a l'envelliment, i que mantenen trets identitaris molt accentuats. Les seves activitats econòmiques són prou diversificades, incloent força ocupacions al marge de les agrícoles i ramaderes. Tenen habitualment els serveis bàsics coberts, tot i que poden mostrar dèficits rellevants en educació, sanitat i transport públic. En aquest cas hem estat treballant sobre l'àrea de la comarca de la Segarra.

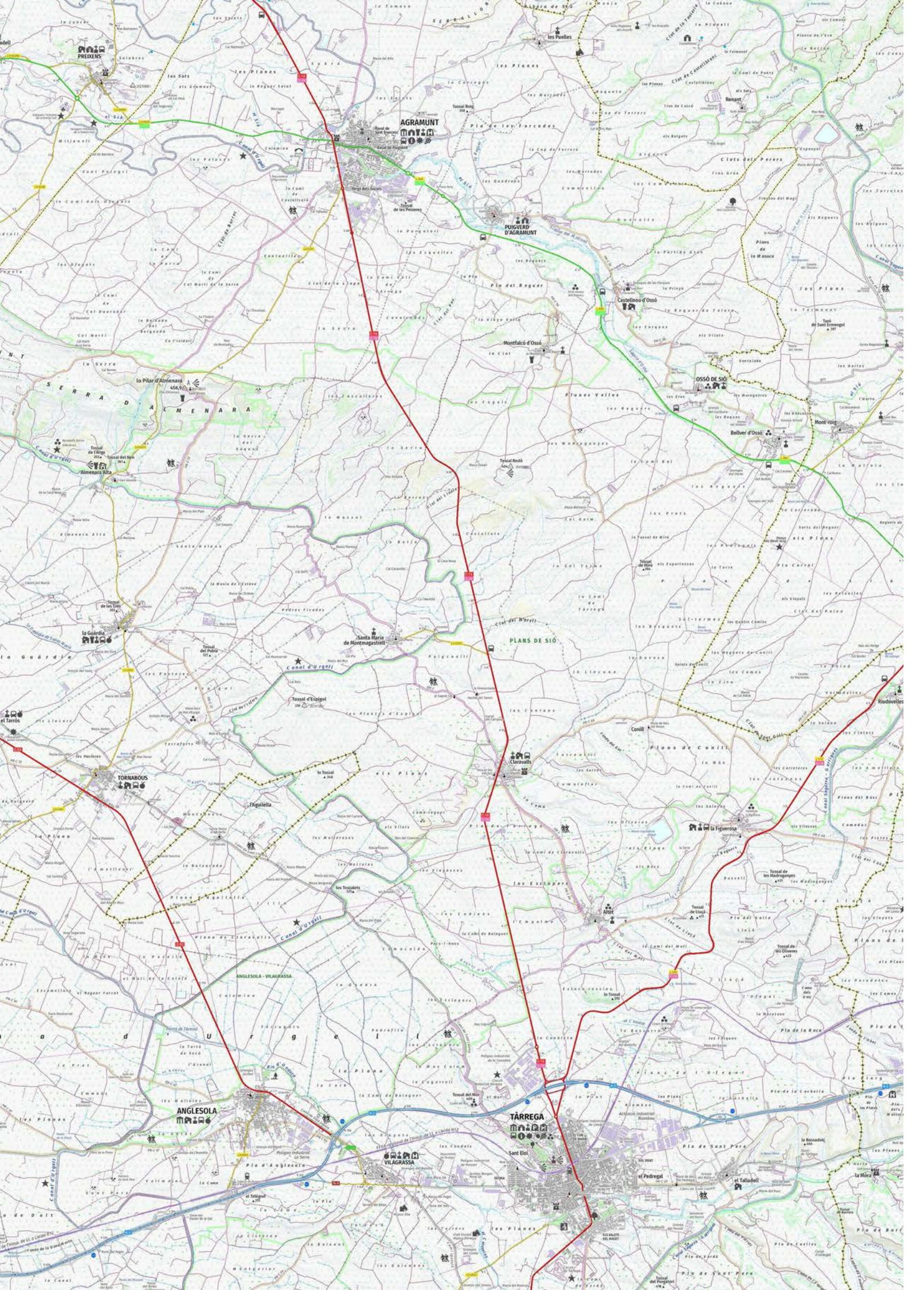

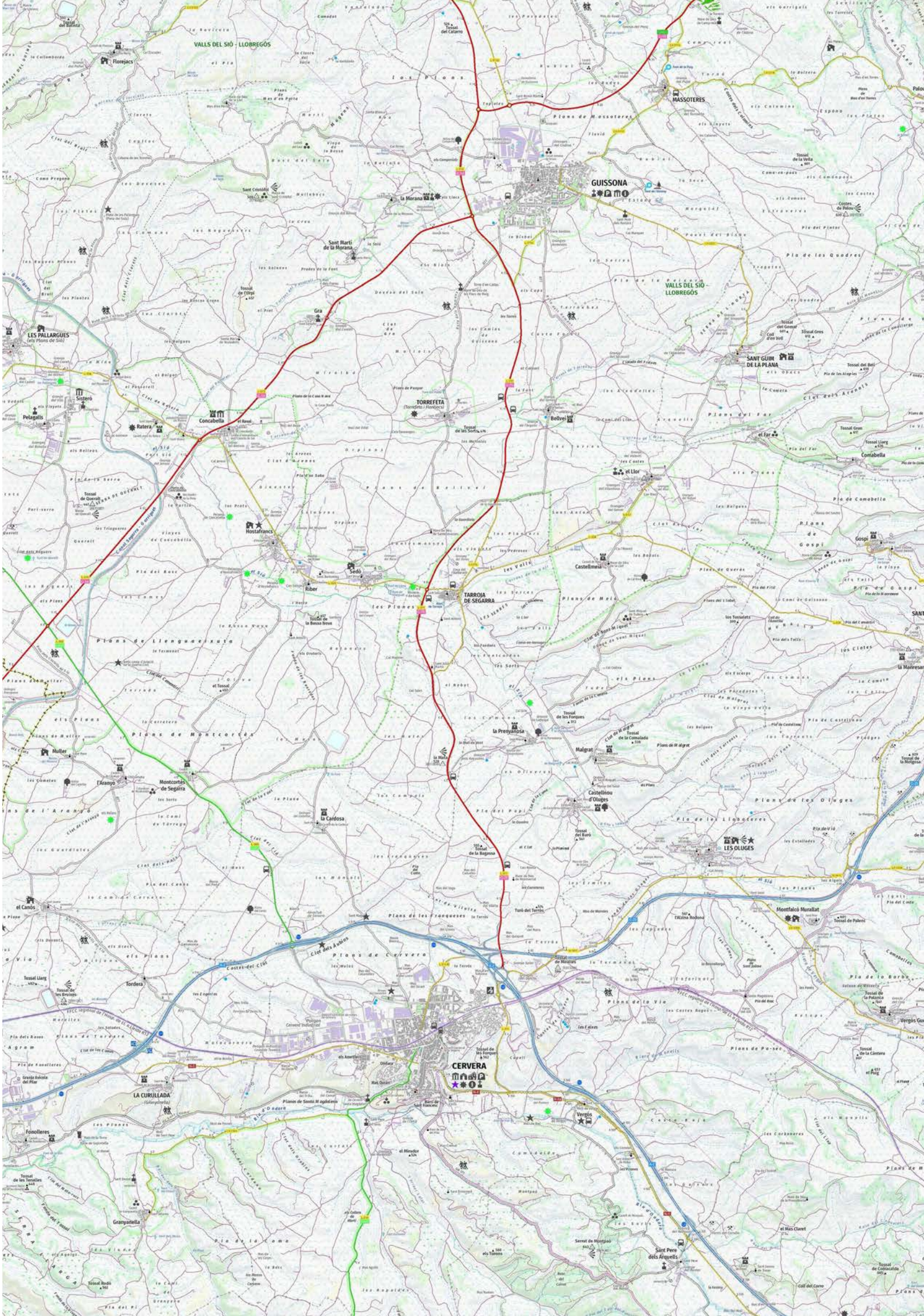
ESQUEMA

PREIXENS
les Puelles
AGRAMUNT
PUIGVERD D'AGRAMUNT
Castelnou d'Ossó
Montfalcó d'Ossó
OSSÓ DE SIÓ
Bellver d'Ossó
Mont-roig
Tossal de l'Aigo
Tossal del Nen
Almenara Alta
Tossal Redó
la Guàrdia
Santa Maria de Montmagastrell
PLANS DE SIÓ
Tossal d'Espigol
Riudovelles
el Tarròs
Conill
Claravalls
TORNABOUS
l'Aguiella
la Figuerosa
Altet
ANGLESOLA - VILAGRASSA
ANGLESOLA
VILAGRASSA
TÀRREGA
Sant Eloi
el Pedregal
el Talladell
la Móra
Serra d'Almenara
Canal d'Urgell

VALLS DEL SIÓ - LLOBREGÓS
GUISSONA
MASSOTERES
LES PALLARGUES
(els Plans de Sió)
SANT GUIM DE LA PLANA
TORREFETA
(Torrefeta i Florejacs)
TARROJA DE SEGARRA
Hostafrancs
Concabella
Pelagalls
Sisteró
Ratera
Riber
Sedó
Castellmeià
el Llor
Bellvei
Comabella
Gospi
Florejacs
Sant Martí de la Morana
la Morana
Sant Cristòfol
Gra
Tossal de l'Orpi
Tossal de Querall
Tossal de la Bassa Nova
Tossal de les Sorts
Tossal de la Vella
Tossal Gros
Tossal Gran
Tossal Llarg
Tossal del Banús
Tossal de la Bagassa
Tossal de les Fonges
Tossal de la Canonja
Tossal de la Cántera
Tossal de les Teuleres
Tossal Rodó
Tossal de Cobacalda
Coll d'en Vert
Coll del Corno
Serrat de Montpao
Sant Pere dels Arquells
el Mas Claret
el Far
Maigrat
la Prenyanosa
Castelliniou d'Oluges
LES OLUGES
Montfalcó Murallat
Muller
l'Aranyo
Montcortès de Segarra
el Canós
la Cardosa
Tordera
Granyanella
Fonolleres
LA CURULLADA
(Guissona)
CERVERA
Vergós
Plans de Montcortès
Plans de Llenguaesxuta
Plans de Cervera
Plans de les Franqueses
Plans de Messoteres
Plans de Tarrera
Plans de Sonta Magdalena
Plans de Pa-sec
Plans de la Via
Plans de les Oluges
Plans de Gospi
Plans del Far
Plans de Meià
Plans de Querós
Plans de Baltuel
Pla de les Quadres
Pla de Comabella
Pla de les Llobateres
Pla de Vid
Pla de la Barba
Pla de la Coma
Pla del Pi
Pla del Roure
Pla de la Serra
Pla de les Planes
Pla de les Arenes
Pla del Far
Pla de Gospi
Pla de la Manresana
Pla de Castellnou
Pla de Vergós
Pla de la Comella
Pla de la Vinya
Pla de la Vinya Nova
Pla de la Vinya Vella
Pla de la Vinya Xica
Pla de la Vinya Gran
Pla de la Vinya Llarga
Pla de la Vinya Curta

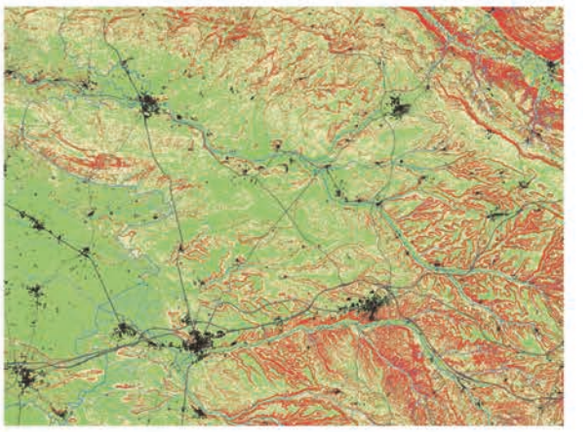

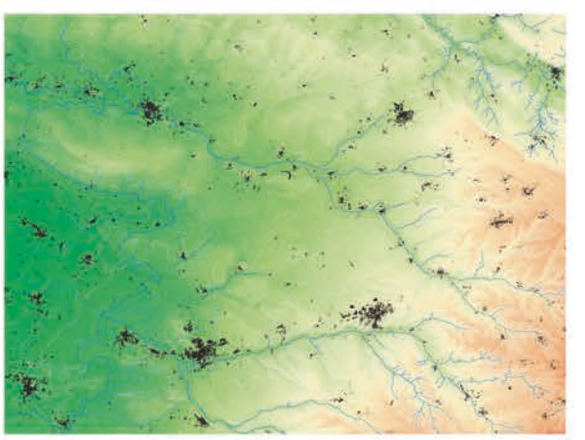

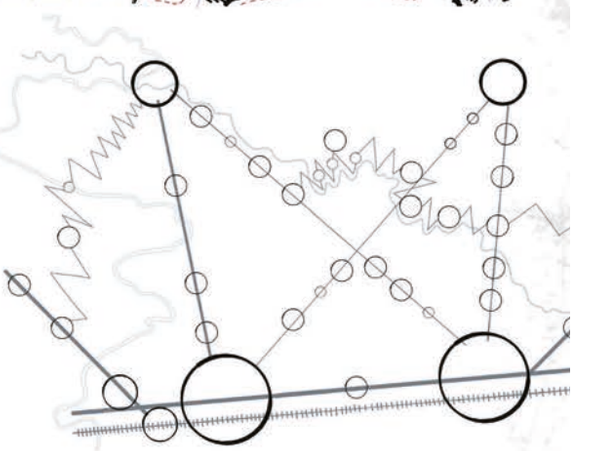

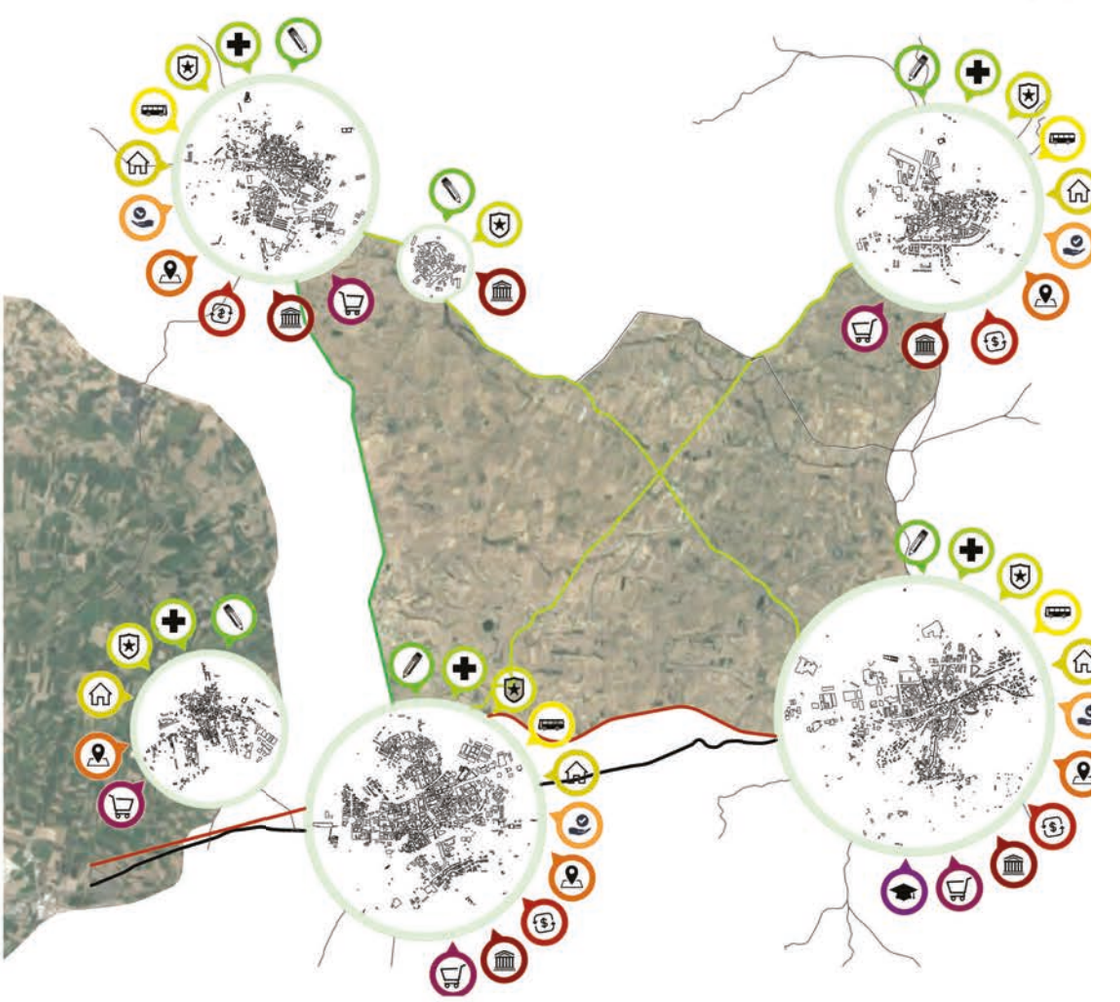

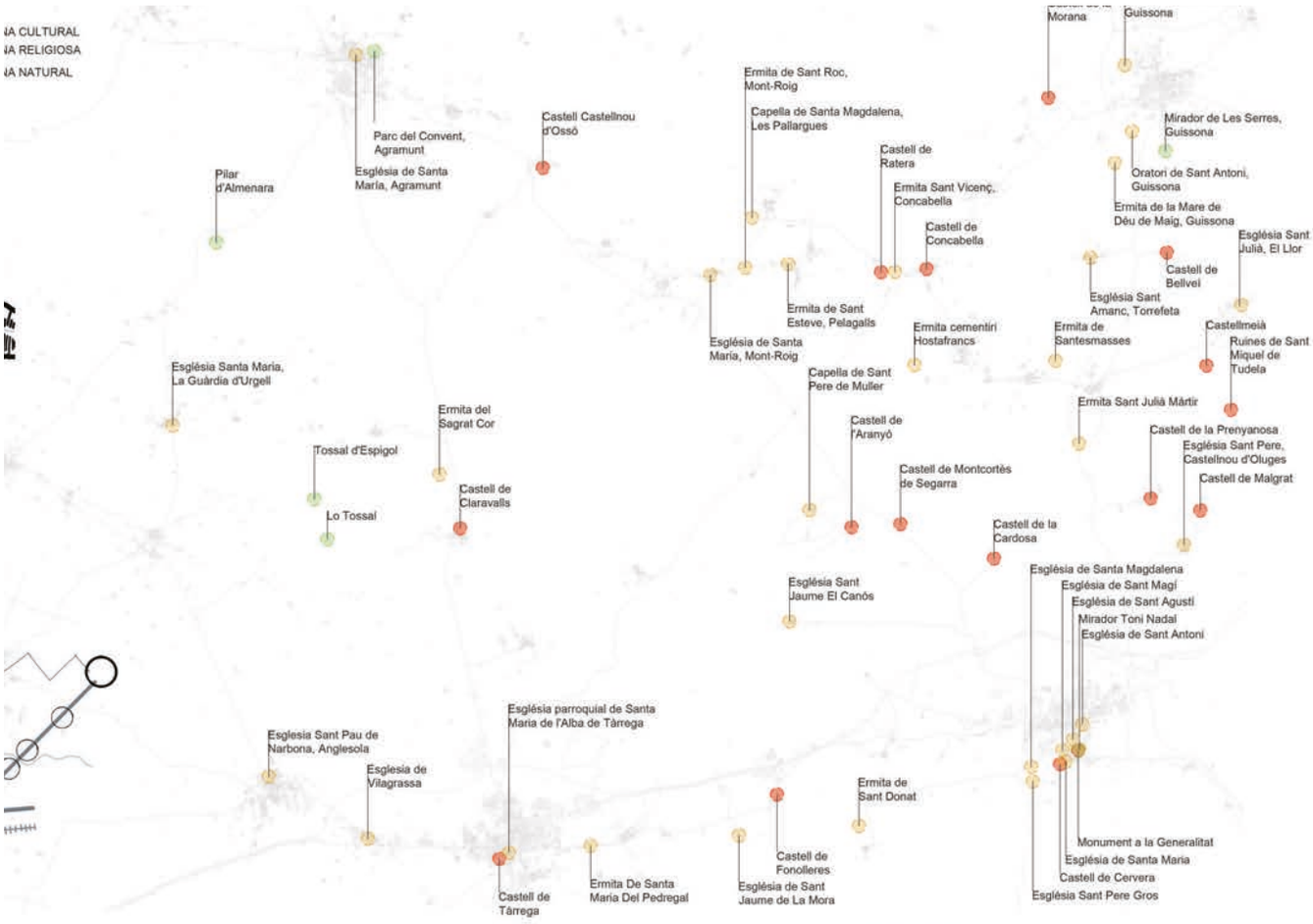

Autopistes
Autovies de prioritat
Carreteres principals
Ferroviària principal
Ferroviària secundària

NUCLIS PRINCIPALS
NUCLIS SECUNDARIS
NUCLIS MENORS
NUCLIS MÍNIMS
VIES PRINCIPALS
VIES SECUNDÀRIES
VIES TERCIÀRIES
LÍNIA FERROVIÀRIA
RIU SIÓ
CANAL D'URGELL

Índex demogràfics desfavorables
Alta presència del sector industrial
Baix mercat de treball
Insuficient desenvolupament tecnològic
Manca de centres de formació

Tendències laborals negatives
Economia centralitzada en els nuclis
Insuficient capacitat d'innovació
Piràmide demogràfica regresiva
Competència turística

Bona cohesió territorial
Agricultura i ganaderia
Infraestructura suficient
Vida comunitària
Gastronomia d'origen
Gran presència de Castells i Esglésies
Entorn verd
Alta presència del sector industrial

Creixement poblacional
Creixement de la demanda turística
Impacte en el comerç dels productes rurals
Ambient favorable a l'emprenedor
Possibilitat de potencialitat d'activitats culturals
Tendència per un estil de vida rural
Nova via de tren

LA SEGARRA, LA AUTÈNTICA UCRANIA CATALANA

CONTEXT

LAS ÚLTIMAS HORAS HAN SIDO CRÍTICAS PARA EL GRAN NÚMERO DE UCRANIANOS QUE RESIDEN EN LA SEGARRA: UN TOTAL DE 1.298. LA CIFRA ALCANZA AÚN MAYOR RELEVANCIA SI SE EXTRAPOLA A GUISSONA, CON 1.064 EN UNA POBLACIÓN DE 7.291 HABITANTES.

"ES TODO UN EJEMPLO DE INTEGRACIÓN", REMARCA ÀRS. MÁS DEL 15% DE SUS VECINOS SON UCRANIANOS, A LOS QUE SE LES DEBEN SUMAR LOS DE SEGUNDA GENERACIÓN QUE NO CONTABILIZAN EN LAS ESTADÍSTICAS. EL ALCALDE HA REMARCADO EN INNUMERABLES OCASIONES QUE SON "EL ALMA" DEL PUEBLO Y, POR ELLO, UNA "PARTE INDISPENSABLE" DE ÉSTE.

AVANTATGES	INCONVENIENTS
1. Repoblació.	1. Periode d'adaptació lingüistic
2. Multiculturalitat.	2. Certificacions de titulacions
3. Má d'obra.	

FESTA DELS TRES TOMBS D'ANGLESONA

Cap de setmana dedicat al món del cavall
14 - 15 d'abril

SANTÍSSIM MISTERI DE CERVERA

Festes majors d'hivern que commemoren un fet religiós esdevingut l'any 1540
5 - 6 - 7 de febrer

LA ENRAMADA DE GUISSONA

Es llencen pètals a la verge de la salut i es reparetix la coca als participants
21 de juny

RUTA DELS CASTELLS

"Ruta de 54 km de llargada, entre els municipis de Guissona i Cervera. Es poden recorrer multitud de paissatges, castells i esglésies."

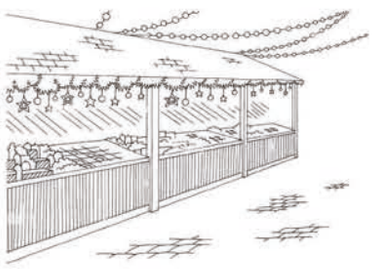

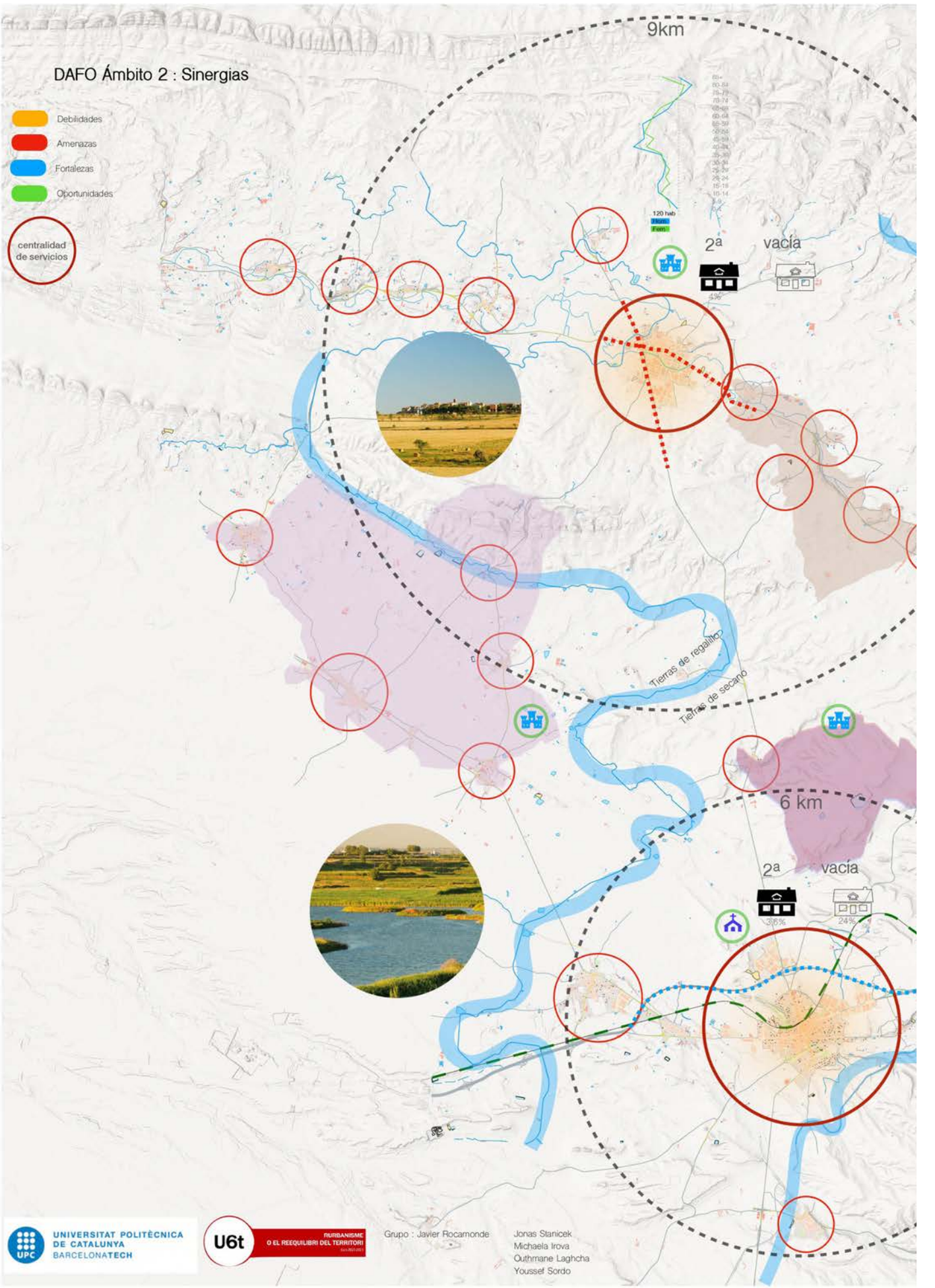
FIRA DE SANT ISIDRE DE CERVERA

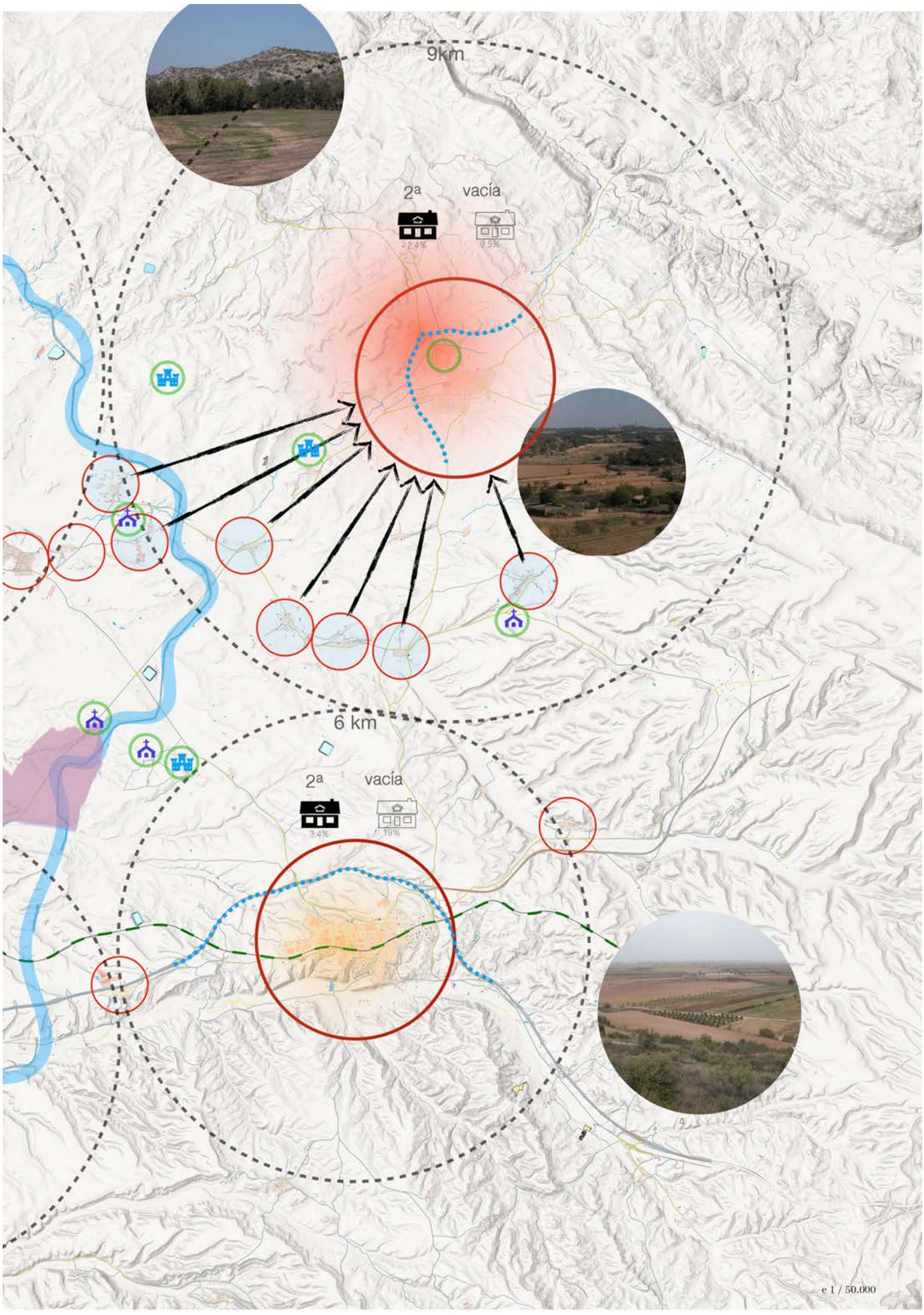
"En la Fira de Sant Isidre es pretén assolir un nou repte tenint com a objectiu impulsar i dinamitzar la prospecció de nous sectors dins l'activitat firal de la ciutat i comarca i implicar la participació de diferents entitats."

FIRA DEL TURRÓ I DEL XOCOLATA

"Es remunta a l'any 1988 quan a iniciativa del Foment Pro-Mercat d'Agramunt i Comarca es va organitzar un mercat dedicat al torró. També s'exposen altres dolços i productes de la localitat, com olis, embotits, salses, vins i caves o pa."

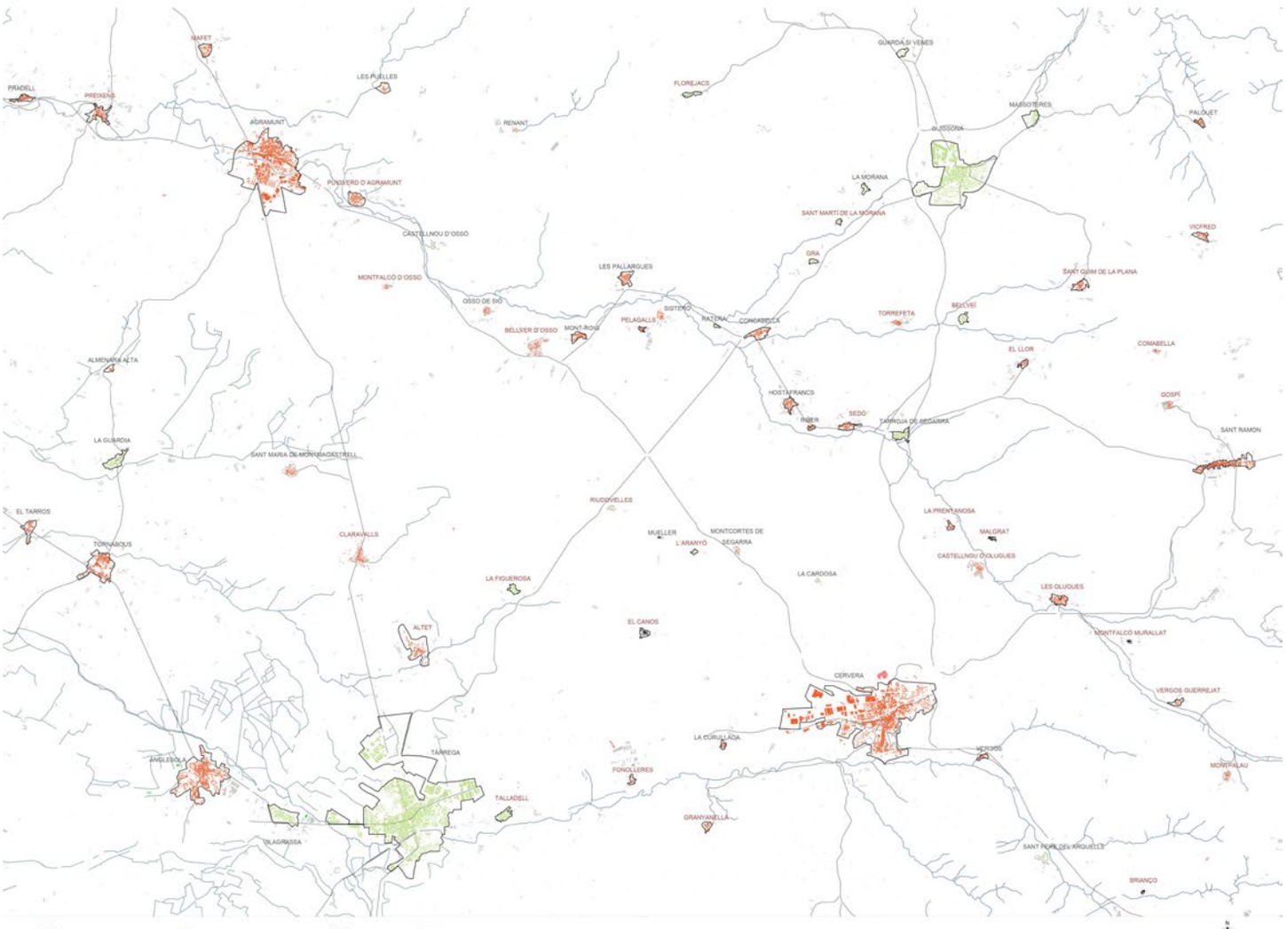

DAFO Ámbito 2 : Sinergias
Debilidades
Amenazas
Fortalezas
Oportunidades
centralidad de servicios
9km
120 hab
Hom
Fem
2ª
vacía
Tierras de regadío
Tierras de secano
6 km
2ª
vacía
UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA BARCELONATECH
U6t
RURBANISME O EL REEQUILIBRI DEL TERRITORI
Grupo : Javier Rocamonde
Jonas Stanicek
Michaela Irova
Outhmane Laghcha
Youssef Sordo

9km
2ª
vacía
6 km
2ª
vacía
e 1 / 50.000

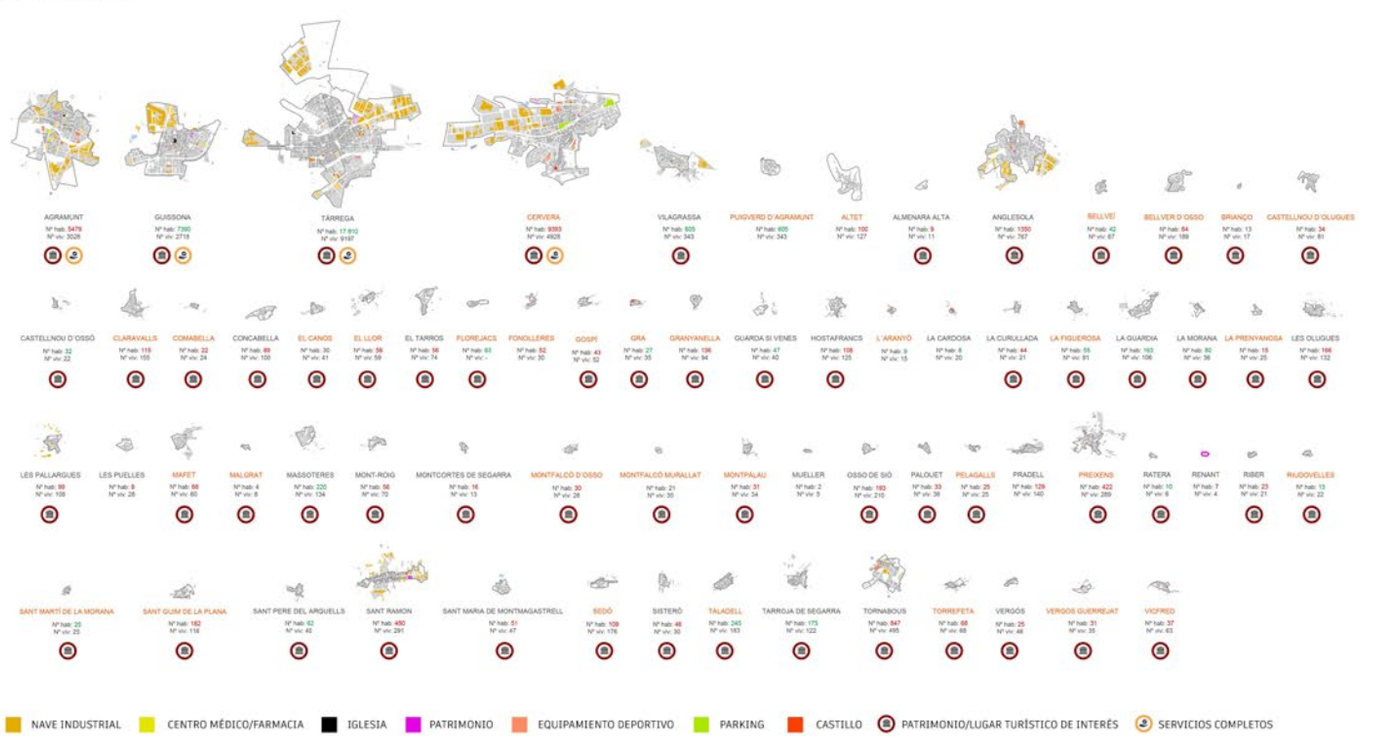
ANÁLISIS SEGARRA

Camila Acuña-Marilyn Hinojosa Junyu Du Ye-Paula Campillo ETSAB Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona

DISTRIBUCIÓN DE LA POBLACIÓN Y DINÁMICAS

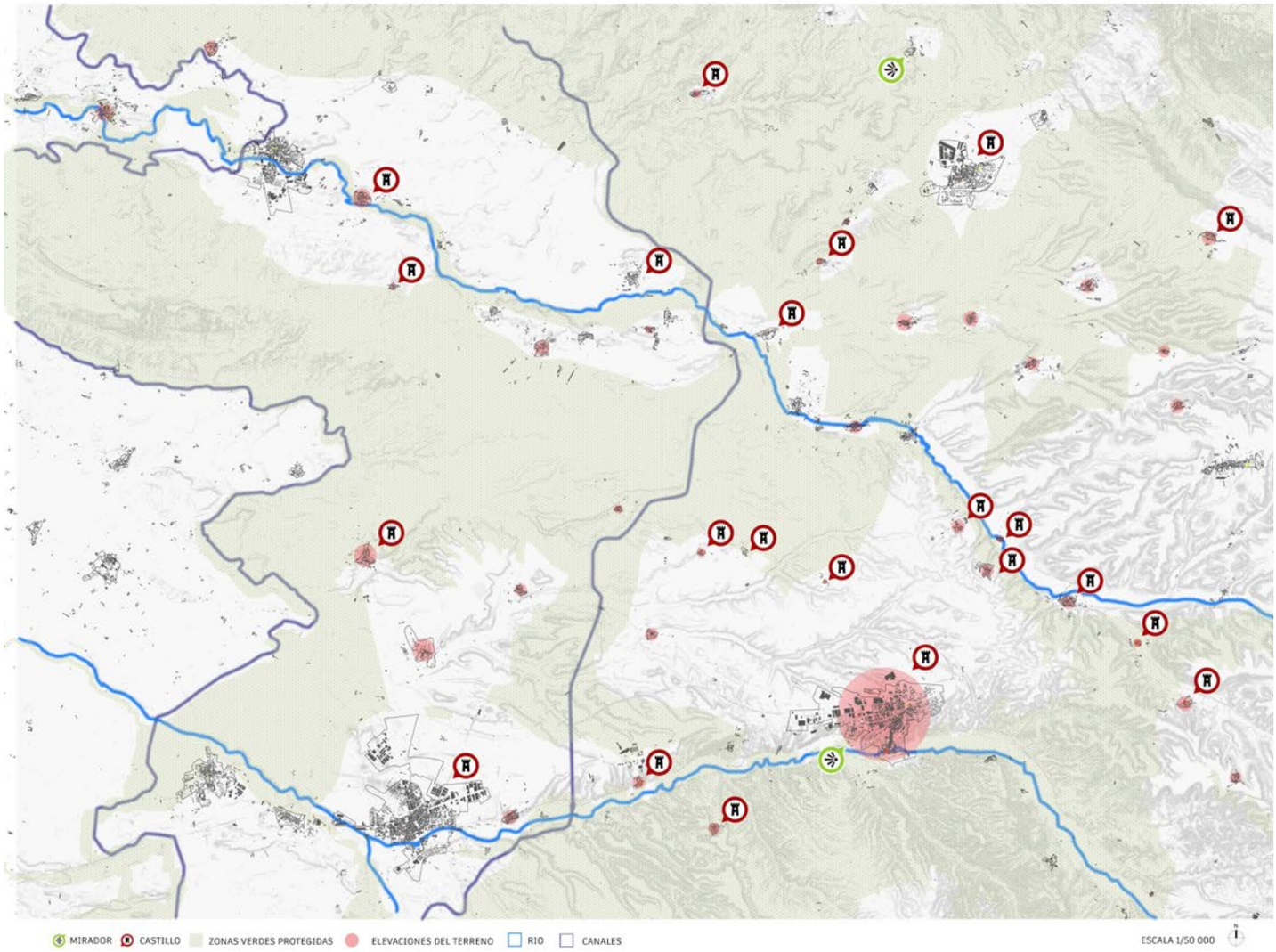
FORMA URBANA

ANÁLISIS SEGARRA

Camila Acuña-Marilyn Hinojosa Junyu Du Ye-Paula Campillo ETSAB Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona

PATRIMONIO ARQUITECTONICO, NATURAL Y CULTURAL

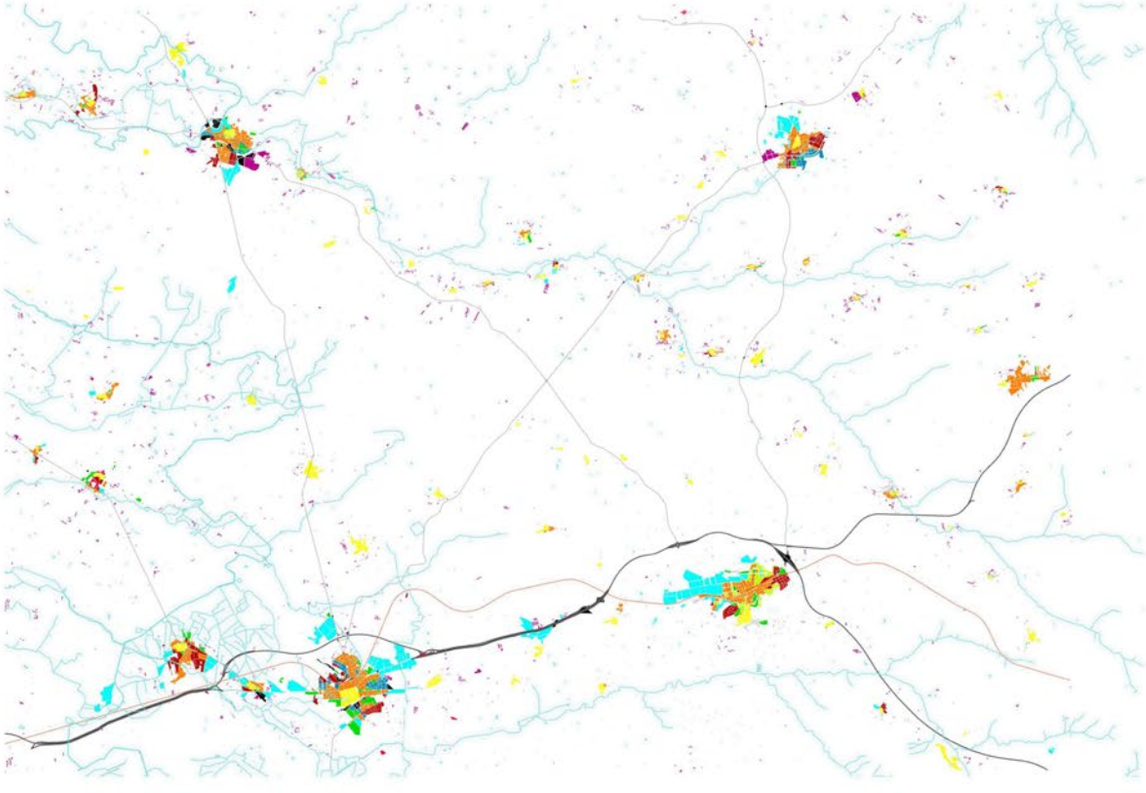

MIRADOR CASTILLO ZONAS VERDES PROTEGIDAS ELEVACIONES DEL TERRENO RIO CANALES

ESCALA 1/50 000

ZONIFICACIÓN

- VIVIENDA EN HILERA
- VIVIENDA FUERA CIUDAD
- ORDENACIÓN ABIERTA
- INDUSTRIAS
- ORDENACIÓN CERRADA
- EQUIPAMIENTO
- UNIF. AISLADA
- CASCO ANTIGUO
- SERVICIOS TERCIARIOS

Gracias al estudio de zonificación, hemos podido clasificar los diferentes sectores y poder determinar que nuestras comarcas, tanto Segarra como Urgell tienen un gran carácter industrial.

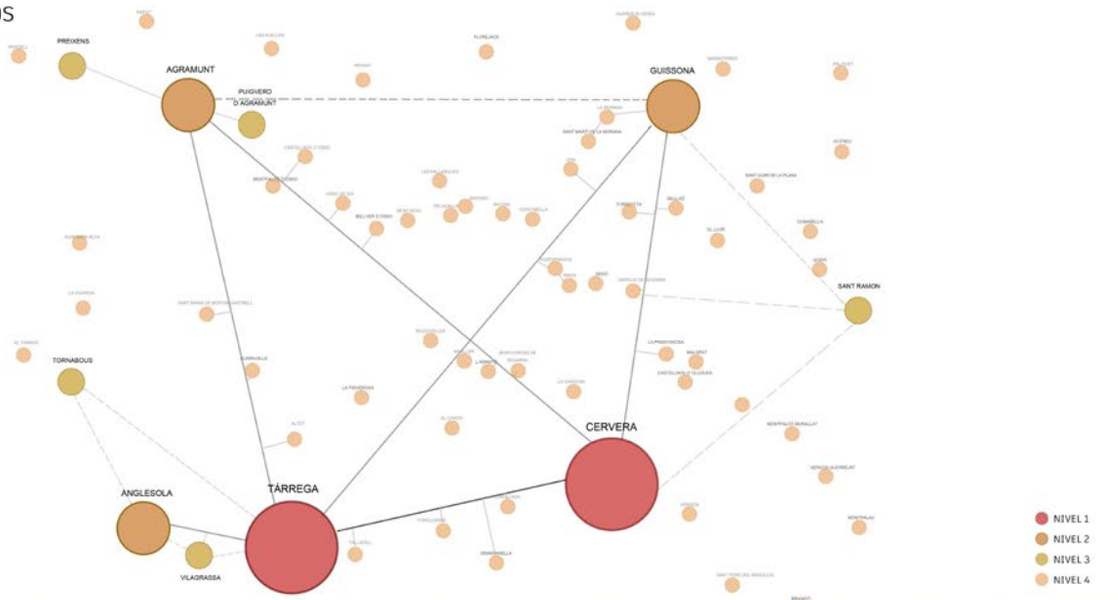
Como ya sabemos nuestro entorno se basa prácticamente en una gran área de cultivos, siendo muchas de ellas para uso agrícola y ganadera, convirtiéndose en el precursor del crecimiento de naves industriales.

Siguiendo con la información obtenida, tenemos como gran factor cultural,monumental y patrimonial, los diferentes cascos antiguos de los pueblos de Segarra y Urgell, transformándose a futuro como un importante sector turístico.

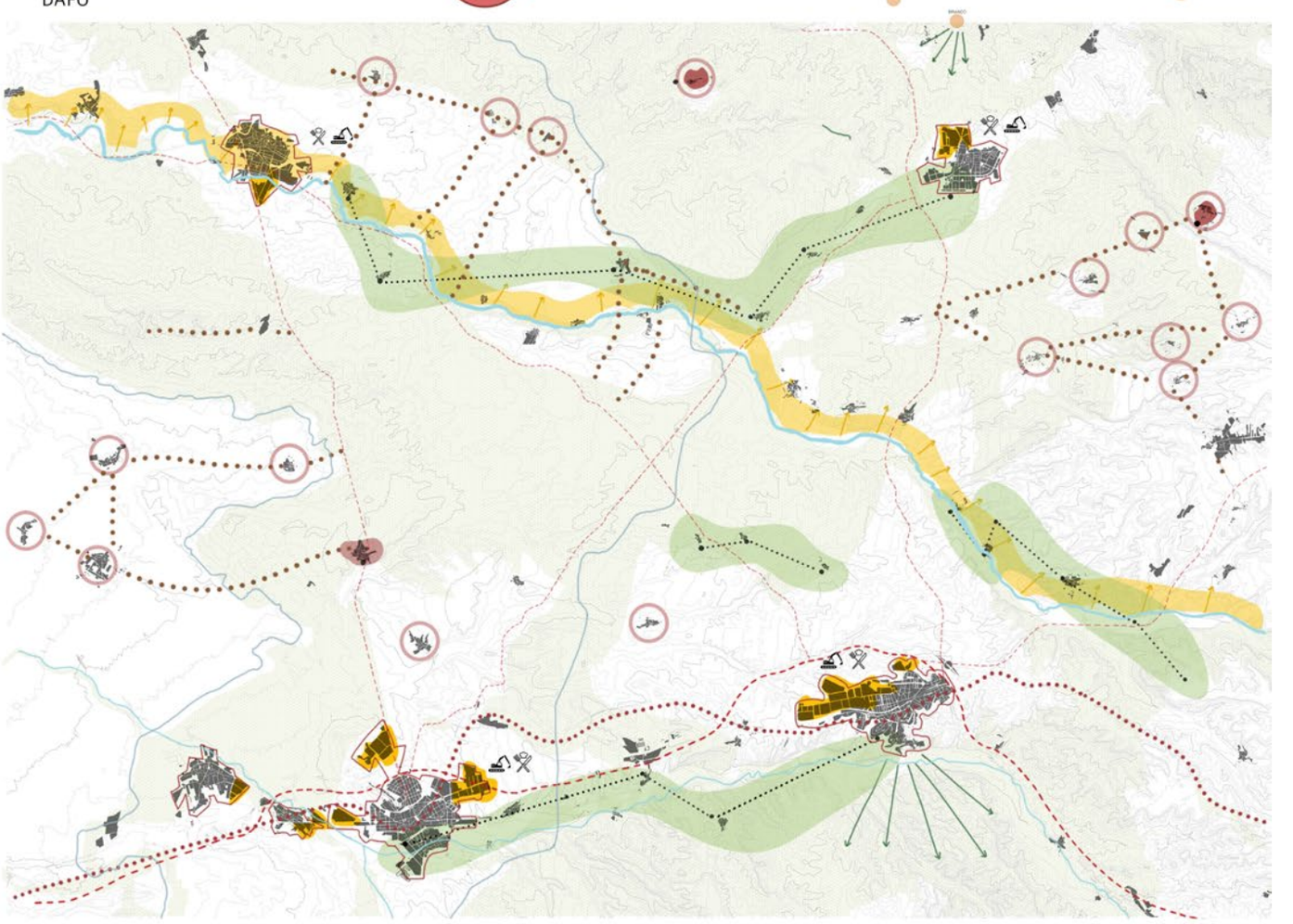
ANÁLISIS SEGARRA

Camila Acuña-Marilyn Hinojosa Junyu Du Ye-Paula Campillo ETSAB

ESQUEMA DE NODOS

DAFO

RIOS CANALES

ESCALA 1/50 000

DEBILIDADES

- *Movilidad y accesibilidad viaria*
- *Falta de servicios (equipamientos)*
- *Poca conservación del patrimonio*
- *En los grandes núcleos rurales, mayor número de población de segunda residencia*

RENFE
AUTOPISTA Y CARRETERAS
2da RESIDENCIA FALTA DE SERVICIOS

AMENAZAS

- *Exceso de actividad industrial*
- *Deterioro del patrimonio cultural y natural*
- *Posibles sequías en un futuro*
- *Posible despoblación*

ZONA INDUSTRIAL
SEQUIA

FORTALEZAS

- *Paisaje natural y cultural*
- *Tradición agraria*
- *Rutas y senderos para atraer turismo*
- *Gastronomía y festividades tradicionales*
- *Poca población con segunda residencia*

POSIBLE RUTA CASTILLOS
MIRADORES
ZONAS PROTEGIDAS

OPORTUNIDADES

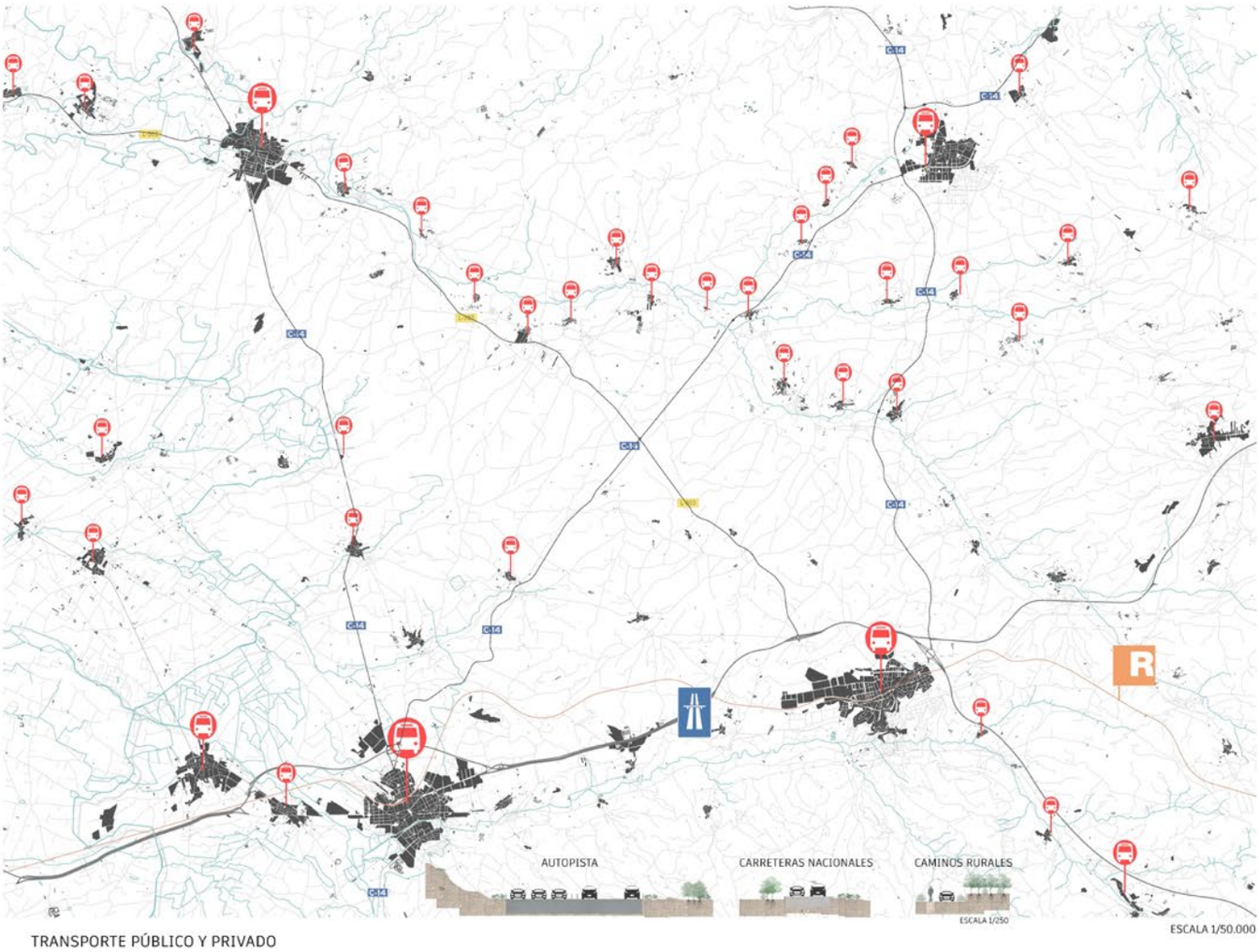
- *Transporte público*
- *Promover gastronomía tradicional*
- *Aprovechamiento del turismo natural y cultural*
- *Generar actividad económica (anual)*
- *Modernizar las estructuras existentes*

POSIBLE CONEXIONES

ANÁLISIS SEGARRA

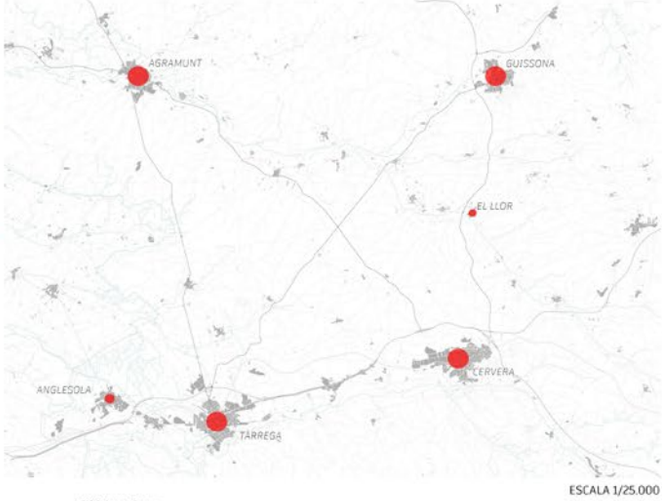
Camila Acuña-Marilyn Hinojosa Junyu Du Ye-Paula Campillo ETSAB Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona

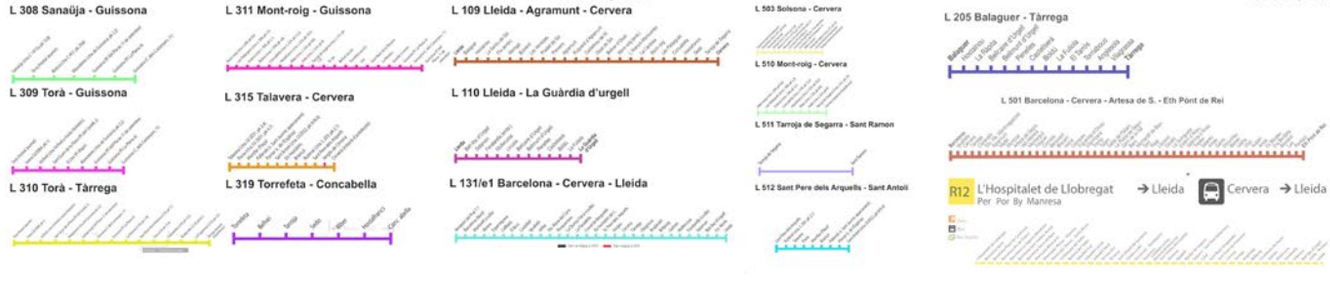
ACCESIBILIDAD

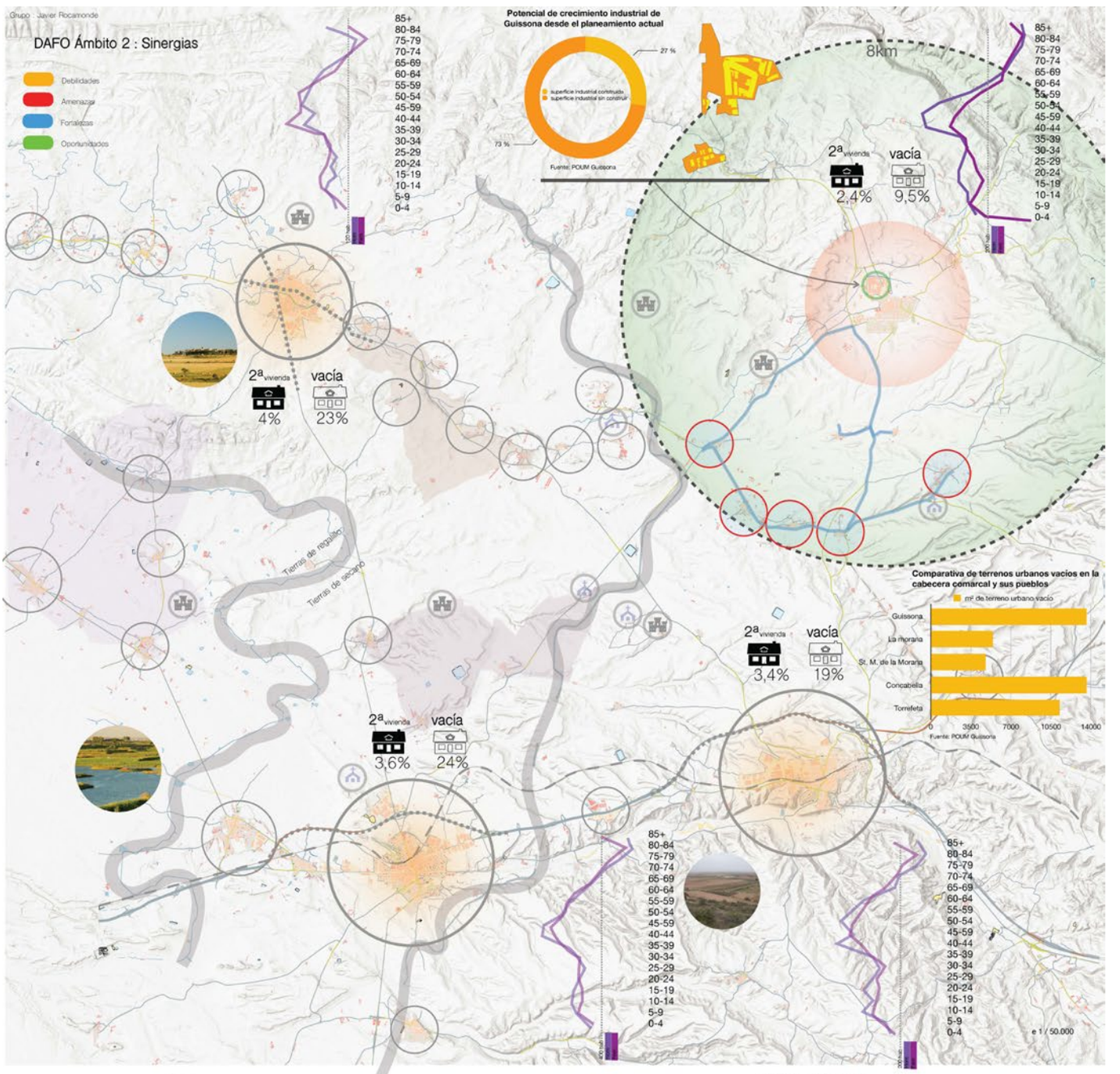

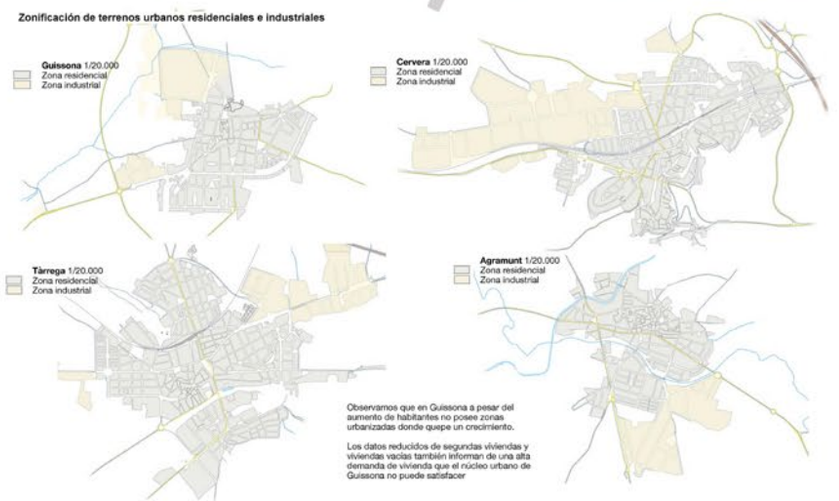
TRANSPORTE PÚBLICO Y PRIVADO

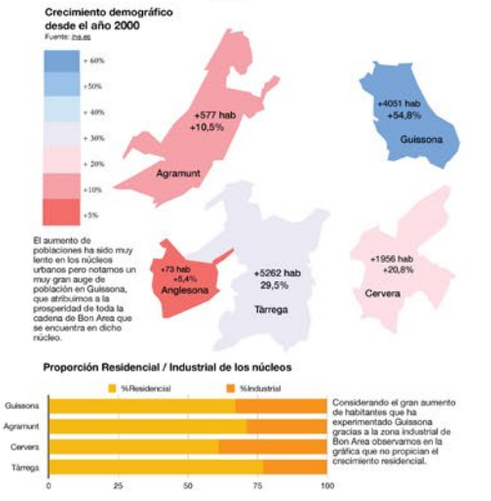

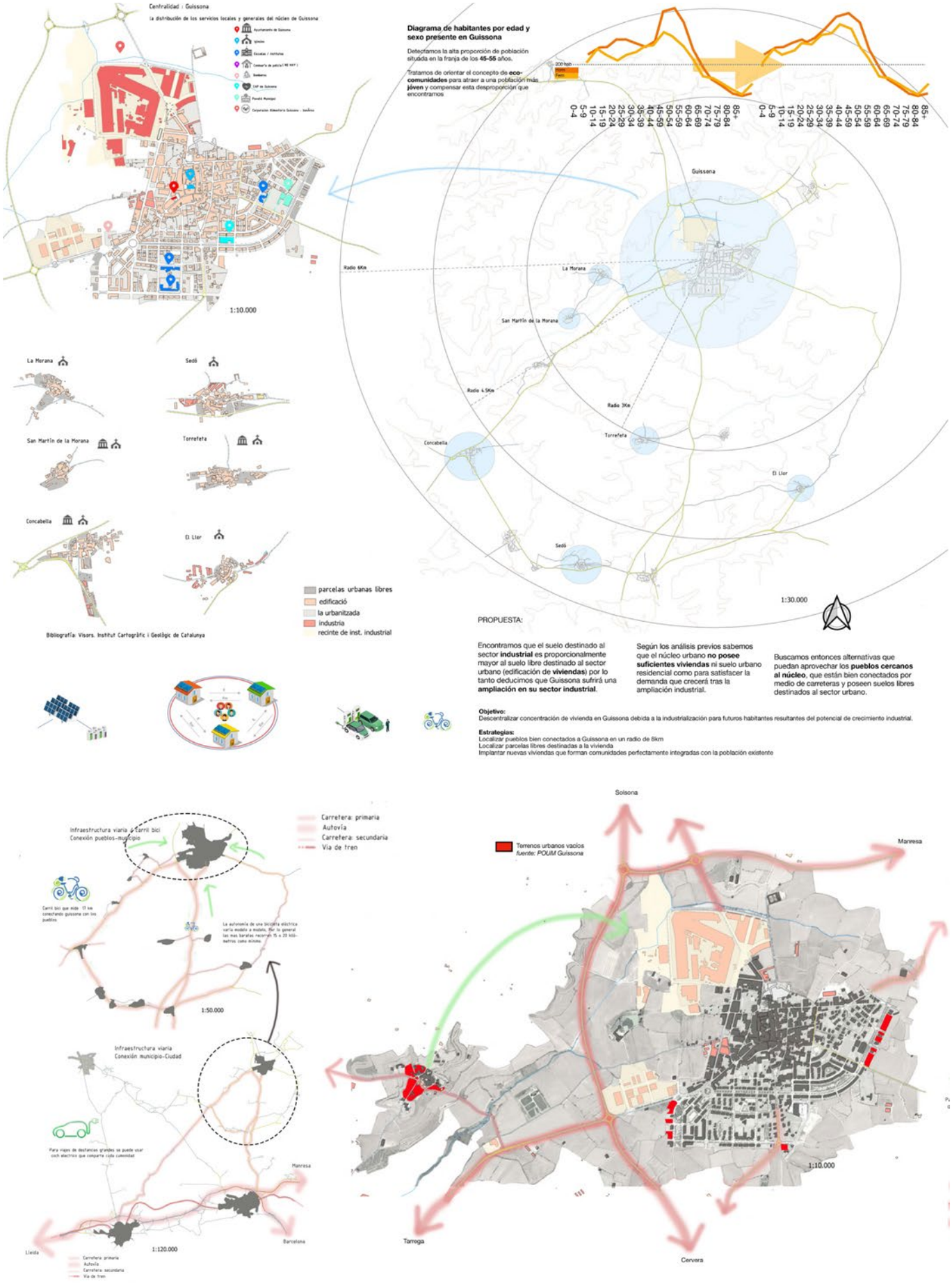

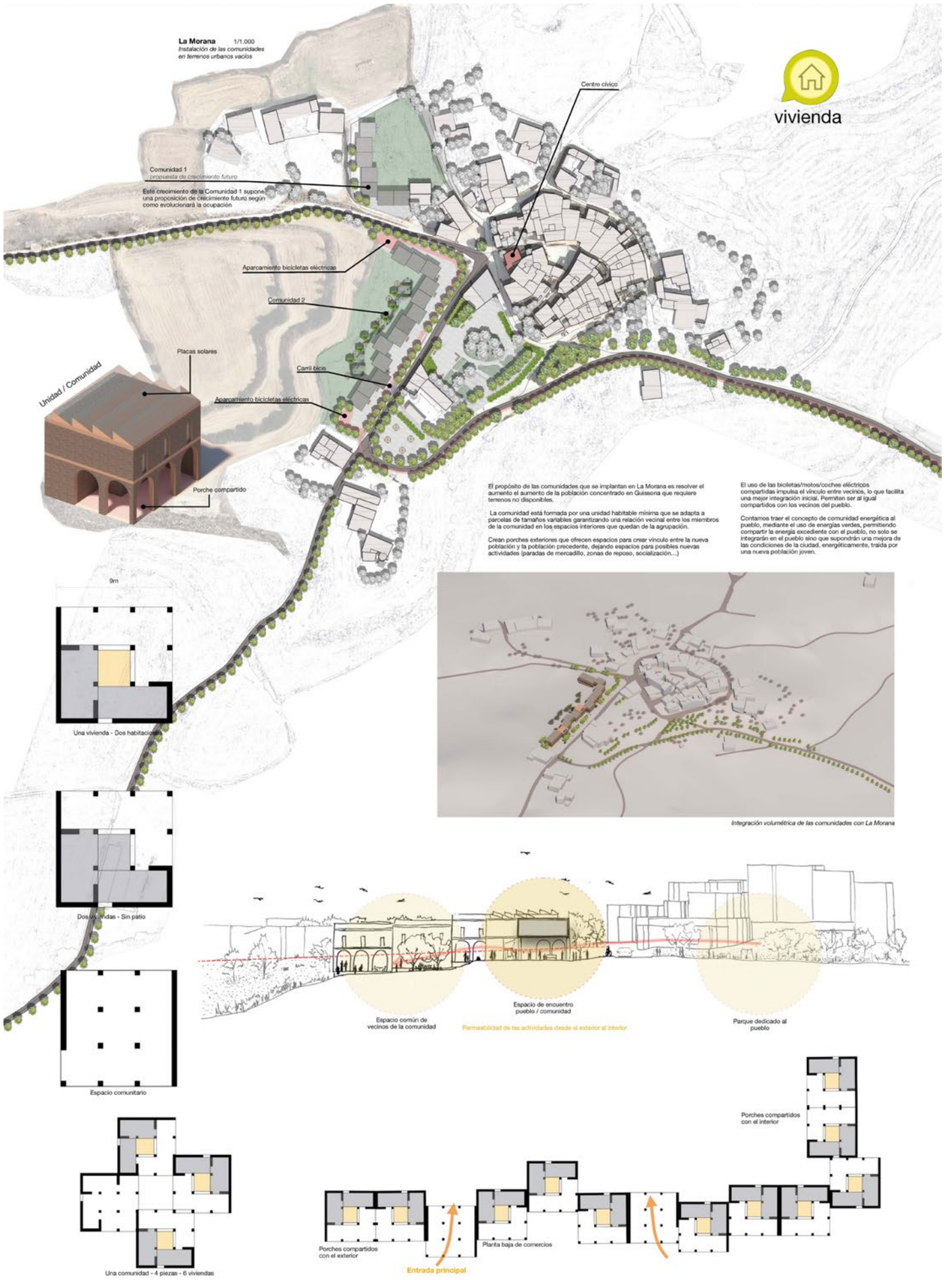

Grupo Javier Rocamonde
DAFO Ámbito 2 : Sinergias
Debilidades
Amenazas
Fortalezas
Oportunidades
Potencial de crecimiento industrial de Guissona desde el planeamiento actual
27 %
73 %
superficie industrial construida
superficie industrial sin construir
Fuente: POUM Guissona
8km
2ª vivienda
2,4%
vacía
9,5%
2ª vivienda
4%
vacía
23%
Tierras de regadío
Tierras de secano
2ª vivienda
3,4%
vacía
19%
2ª vivienda
3,6%
vacía
24%
Comparativa de terrenos urbanos vacíos en la cabecera comarcal y sus pueblos
m² de terreno urbano vacío
Guissona
La Ribarana
St. M. de la Morana
Concabella
Torrefeta
0
3500
7000
10500
14000
Fuente: POUM Guissona
85+
80-84
75-79
70-74
65-69
60-64
55-59
50-54
45-59
40-44
35-39
30-34
25-29
20-24
15-19
10-14
5-9
0-4
e 1 / 50.000

Zonificación de terrenos urbanos residenciales e industriales
Guissona 1/20.000
Zona residencial
Zona industrial
Cervera 1/20.000
Zona residencial
Zona industrial
Tàrrega 1/20.000
Zona residencial
Zona industrial
Agramunt 1/20.000
Zona residencial
Zona industrial
Observamos que en Guissona a pesar del aumento de habitantes no posee zonas urbanizadas donde quepe un crecimiento.
Los datos reducidos de segundas viviendas y viviendas vacías también informan de una alta demanda de vivienda que el núcleo urbano de Guissona no puede satisfacer

Crecimiento demográfico desde el año 2000
Fuente: INE
+ 60%
+50%
+ 40%
+ 30%
+ 20%
+10%
+5%
+577 hab
+10,5%
Agramunt
+4051 hab
+54,8%
Guissona
El aumento de poblaciones ha sido muy lento en los núcleos urbanos pero notamos un muy gran auge de población en Guissona, que atribuimos a la prosperidad de toda la cadena de Bon Area que se encuentra en dicho núcleo.
+73 hab
+5,4%
Anglesona
+5262 hab
29,5%
Tàrrega
+1956 hab
+20,8%
Cervera
Proporción Residencial / Industrial de los núcleos
%Residencial
%Industrial
Guissona
Agramunt
Cervera
Tàrrega
0
25
50
75
100
Considerando el gran aumento de habitantes que ha experimentado Guissona gracias a la zona industrial de Bon Area observamos en la gráfica que no propician el crecimiento residencial.

Centralidad : Guissona
la distribución de los servicios locales y generales del núcleo de Guissona
1:10.000
Diagrama de habitantes por edad y sexo presente en Guissona
Detectamos la alta proporción de población situada en la franja de los 45-55 años.
Tratamos de orientar el concepto de eco-comunidades para atraer a una población más jóven y compensar esta desproporción que encontramos
200 hab
Hom
Fem
0-4 5-9 10-14 15-19 20-24 25-29 30-34 35-39 40-44 45-59 50-54 55-59 60-64 65-69 70-74 75-79 80-84 85+
Guissona
La Morana
San Martín de la Morana
Radio 6Km
Radio 4.5Km
Radio 3Km
Torrefeta
Concabella
El Lior
Sedó
1:30.000
La Morana
Sedó
San Martín de la Morana
Torrefeta
Concabella
El Lior
parcelas urbanas libres
edificació
la urbanitzada
industria
recinte de inst. industrial
Bibliografía: Visors. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
PROPUESTA:
Encontramos que el suelo destinado al sector industrial es proporcionalmente mayor al suelo libre destinado al sector urbano (edificación de viviendas) por lo tanto deducimos que Guissona sufrirá una ampliación en su sector industrial.
Según los análisis previos sabemos que el núcleo urbano no posee suficientes viviendas ni suelo urbano residencial como para satisfacer la demanda que crecerá tras la ampliación industrial.
Buscamos entonces alternativas que puedan aprovechar los pueblos cercanos al núcleo, que están bien conectados por medio de carreteras y poseen suelos libres destinados al sector urbano.
Objetivo:
Descentralizar concentración de vivienda en Guissona debida a la industrialización para futuros habitantes resultantes del potencial de crecimiento industrial.
Estrategias:
Localizar pueblos bien conectados a Guissona en un radio de 8km
Localizar parcelas libres destinadas a la vivienda
Implantar nuevas viviendas que forman comunidades perfectamente integradas con la población existente
Infraestructura viaria + carril bici
Conexión pueblos-municipio
Carril bici que más 17 km conectando guissona con los pueblos
La autonomía de una bicicleta eléctrica varía modelo a modelo. Por lo general las más baratas recorren 75 a 20 kilómetros como mínimo.
1:50.000
Infraestructura viaria
Conexión municipio-Ciudad
Para viajes de destancias grandes se puede usar coch electrico que comparte cada comunidad
Manresa
Barcelona
Lleida
1:120.000
Carretera: primaria
Autovía
Carretera: secundaria
Vía de tren
Solsona
Terrenos urbanos vacíos
fuente: POUM Guissona
Manresa
1:10.000
Tarrega
Cervera

La Morana 1/1.000
Instalación de las comunidades en terrenos urbanos vacíos
vivienda
Centro cívico
Comunidad 1
propuesta de crecimiento futuro
Este crecimiento de la Comunidad 1 supone una proposición de crecimiento futuro según como evolucionará la ocupación
Aparcamiento bicicletas eléctricas
Comunidad 2
Placas solares
Unidad / Comunidad
Carril bicis
Aparcamiento bicicletas eléctricas
Porche compartido
El propósito de las comunidades que se implantan en La Morana es resolver el aumento el aumento de la población concentrado en Guissona que requiere terrenos no disponibles.
La comunidad está formada por una unidad habitable mínima que se adapta a parcelas de tamaños variables garantizando una relación vecinal entre los miembros de la comunidad en los espacios interiores que quedan de la agrupación.
Crean porches exteriores que ofrecen espacios para crear vínculo entre la nueva población y la población precedente, dejando espacios para posibles nuevas actividades (paradas de mercadillo, zonas de reposo, socialización...)
El uso de las bicicletas/motos/coches eléctricos compartidas impulsa el vínculo entre vecinos, lo que facilita una mejor integración inicial. Permiten ser al igual compartidos con los vecinos del pueblo.
Contamos traer el concepto de comunidad energética al pueblo, mediante el uso de energías verdes, permitiendo compartir la energía excedente con el pueblo, no solo se integrarán en el pueblo sino que supondrán una mejora de las condiciones de la ciudad, energéticamente, traída por una nueva población joven.
9m
Una vivienda - Dos habitaciones
Dos viviendas - Sin patio
Espacio comunitario
Integración volumétrica de las comunidades con La Morana
Espacio común de vecinos de la comunidad
Espacio de encuentro pueblo / comunidad
Permeabilidad de las actividades desde el exterior al interior
Parque dedicado al pueblo
Una comunidad - 4 piezas - 6 viviendas
Porches compartidos con el exterior
Planta baja de comercios
Entrada principal
Porches compartidos con el interior

Escala más próxima a la intervemción

La edificación añadida propone viviendas con porches y comercios en planta baja para crear actividad y atraer a los vecinos. Pretende mantener una permeabilidad enmarcando el paisaje que se ve a través de los arcos del porche.

El mayor atractivo de esta región es la naturaleza del campo y trata de aprovecharlo para potenciar ésta cualidad. Los habitantes que llegan tendrán la oportunidad de vivir de una forma ecológica y a un paso del rural, teniendo siempre la conexión directa con la oportunidad de empleabilidad que ofrece Guissona.

Plano de la planta baja de las viviendas. Generamos espacios de uso común cuya presencia será reforzada con actividades comerciales e intercambio de interés con los habitantes de La Morana. La planta va ocupando el módulo dejando huecos que ofrecen uso. Mantenemos un esquema de módulos fáciles a reproducir para garantizar que se pueda aplicar este concepto de eco-comunidades en los demás pueblos que circules una cabecera comarcal

Vista de la planta baja de las viviendas. Creamos transparencia con las vistas al campo a través de los arcos. Acogemos comercios que crean actividad y atraen afluencia de usuarios vecinos. La fachada por su materialidad se integra en el entorno discretamente suponiendo un valor respetuoso del existente

OTROS ÍTEMS A CONSIDERAR: Espacio público y patrimonio

A pesar de tratar de tocar todos los ítems por igual algunos siempre acaban teniendo más potencia que otros. Usamos como referencias los proyectos de compañeros que han trabajado en éste ámbito otros ítems con más importancia para completar una intervención integral.

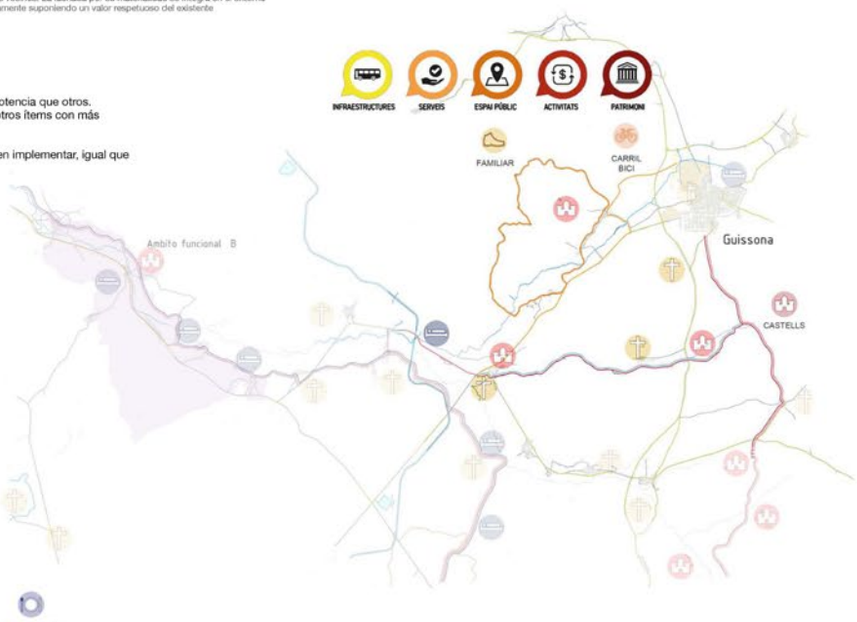
El carril para bicis que llega a Guissona también es un añadido que otros proyectos pretenden implementar, igual que ésta comunidad ecológico que se integra con La Morana.

Roberto Collazos Tejada
Ferran Julvez Castillo

LA IDEA PRINCIPAL DE LA NOSTRA PROPOSTA ÉS REFORÇAR UNA RUTA PREEXISTENT PER EXPOSAR UNA SÈRIE D'ELEMENTS QUE ENRIQUEIXIN EL TERRENY, AMPLIANT AIXÍ L'ITINERARI ACTUAL D'INTERESSOS TERRITORIALS, CULTURALS I PATRIMONIALS. AMB ELS LLOCS D'INTERESSOS ESTABLERTS, AFEGIM EL GASTRONÒMIC PER REVITALITZAR EL TERRITORI I GENERAR OPORTUNITATS EN DIFERENTS PUNTS ESTRATÈGICS D'ACTIVITAT ECONÒMICA. AL NOU ITINERARI ES PROPOSA UNA SÈRIE D'ALLOTJAMENTS PER A LA RUTA QUE CONTÉ APROXIMADAMENT UNS 68 QUILÒMETRES, LA CREACIÓ D'UNES ZONES DE DESCANS, I LA D'INCORPORAR NOUS PUNTS D'INTERÈS GASTRONÒMIC. L'OBJECTIU D'AQUESTA IDEA ÉS ACTIVAR NOUS TERRITORIS ON S'INCLOUEN LES POBLACIONS AFECTADES PER LA DESPOBLACIÓ I POTENCIAR LES RELACIONS SINÈRGIQUES ENTRE ELLS. LA INTENCIÓ ÉS QUE AMB LES ESTRATÈGIES PROPOSADES FEM PARTÍCIPES A AQUESTS ASSENTAMENTS, JA SIGUI AMB LA INCORPORACIÓ D'ACTIVITATS ECONÒMIQUES COM PODEN SER LA D'HOSPEDAR O OFERIR PRODUCTES GASTRONÒMICS DE LA ZONA.

DISTÀNCIA I TEMPS ENTRE ELS MUNICIPIS PRINCIPALS

TRAM 1 (T1) GUISSONA - AGRAMUNT = 19km --> 1H 5' BICI - 3H 52' PEU
TRAM 2 (T2) AGRAMUNT - TÀRREGA = 22km --> 1H 10' BICI - 3H 25' PEU
TRAM 3 (T3) TÀRREGA - CERVERA = 12km --> 30' BICI - 2H 15' PEU
TRAM 4 (T4) CERVERA - GUISSONA = 15km --> 52' BICI - 3H PEU

OTROS ÍTEMS A CONSIDERAR: Actividades

Éste otro proyecto propone la construcción de una residencia para estudiantes en el pueblo de Concabella, para futuros empleados de Bon Area en Guissona. Ofrecemos las viviendas de la comunidad energética y las pistas ciclables para la movilidad juvenil.

Nos interesa también la actividad de estudiantes con prácticas en Bon Area para reforzar el ciclo del esquema que hemos planteado entre trabajdores-vivienda-cadena industrial.

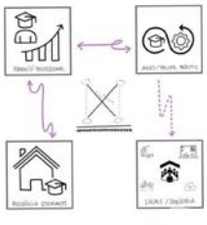
ALEJANDRO HERNÁNDEZ SEIZ
JAUME FRANCISCO CLOTET

El projecte de desenvolupament industrial i demogràfic té com a objectiu revitalitzar les zones de les comarques d'Urgell i Segarra que estan en perill de despoblació, específicament els municipis al voltant d'Agramunt, Tàrrega, Cervera i Guissona. Una de les formes en què es busca aconseguir això és a través de la promoció de negocis tradicionals familiars i la implementació de nous centres de formació i pràctiques destinats a les noves generacions.

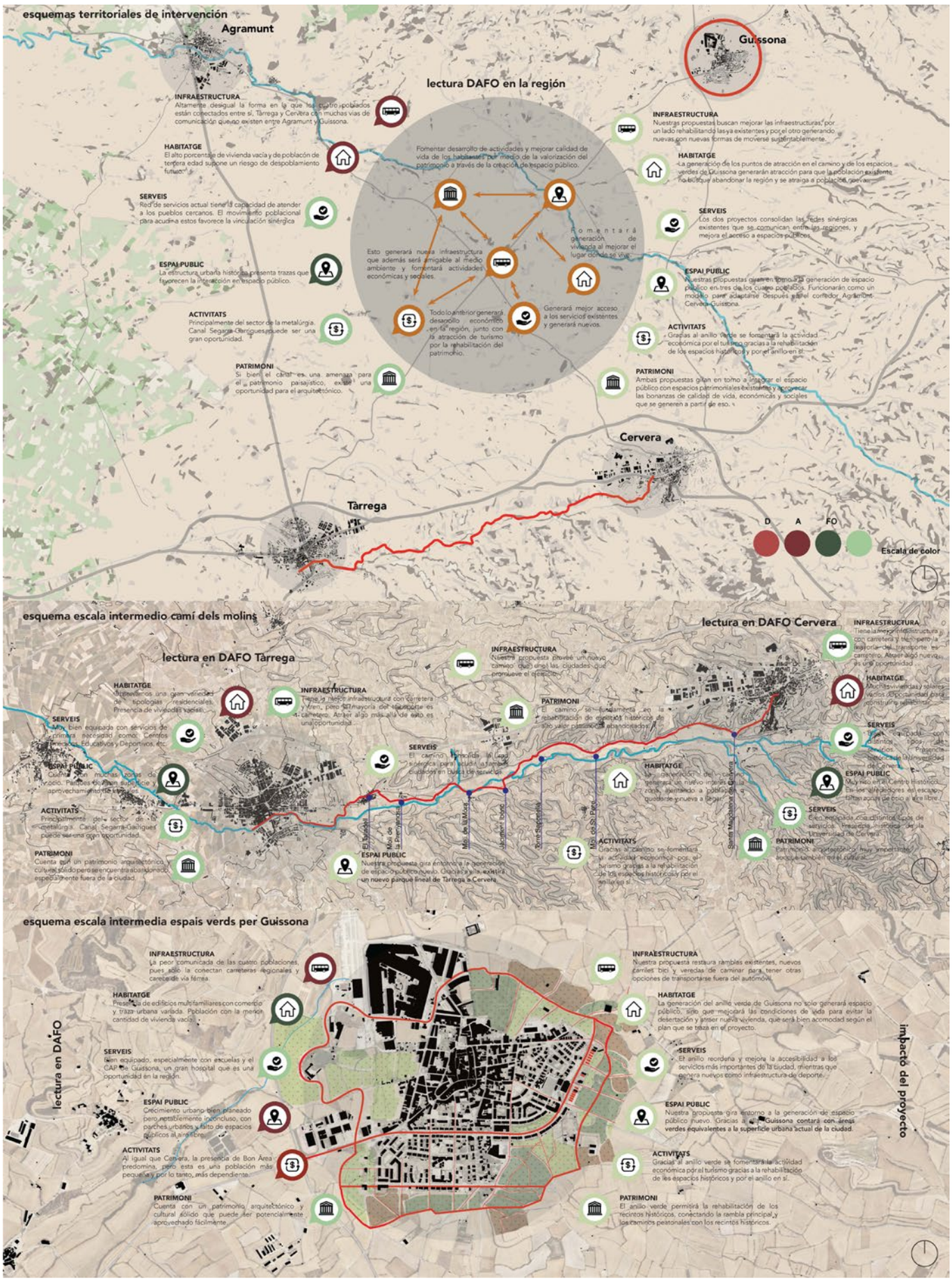
Per a això, s'han distribuit peces clau del projecte per tot el territori, de manera que sigui possible arribar al màxim impacte. Això inclou la creació de nous centres destinats a la formació en energies renovables i tecnologies sostenibles, així com centres destinats a pràctiques per a estudiants interessats en aquestes àrees.

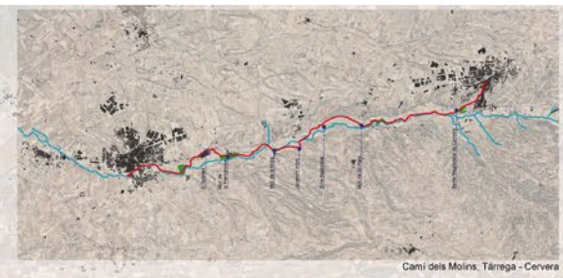
La venda de productes locals i tradicionals és una altra de les estratègies que s'estan implementant per fomentar el desenvolupament econòmic de la zona. Això no només promou el comerç local i dóna suport als negocis familiars, sinó que també atreu turistes i visitants interessats a provar productes autèntics i locals.

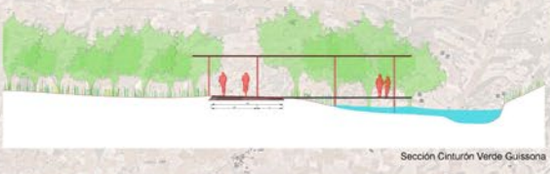
La captació de l'interès de les noves generacions és essencial per garantir l'èxit del projecte a llarg termini. S'estan desenvolupant noves residències per a estudiants i joves emprenedors, amb l'objectiu d'atraure talent a la zona i fomentar la creació de nous negocis i indústries.

esquemas territoriales de intervención
Agramunt
Guissona
Cervera
Tàrrega
lectura DAFO en la región
INFRAESTRUCTURA
Altamente desigual la forma en la que los cuatro poblados están conectados entre sí. Tárrega y Cervera con muchas vías de comunicación que no existen entre Agramunt y Guissona.
HABITATGE
El alto porcentaje de vivienda vacía y de población de tercera edad supone un riesgo de despoblamiento futuro.
SERVEIS
Red de servicios actual tiene la capacidad de atender a los pueblos cercanos. El movimiento poblacional para acudir a estos favorece la vinculación sinérgica
ESPAI PUBLIC
La estructura urbana histórica presenta trazas que favorecen la interacción en espacio público.
ACTIVITATS
Principalmente del sector de la metalúrgia. Canal Segarra-Garrigues puede ser una gran oportunidad.
PATRIMONI
Si bien el canal es una amenaza para el patrimonio paisajístico, existe una oportunidad para el arquitectónico.
Fomentar desarrollo de actividades y mejorar calidad de vida de los habitantes, por medio de la valorización del patrimonio a través de la creación de espacio público.
Esto generará nueva infraestructura que además será amigable al medio ambiente y fomentará actividades económicas y sociales.
Fomentará generación de vivienda al mejorar el lugar donde se vive.
Generará mejor acceso a los servicios existentes y generará nuevos.
Todo lo anterior generará desarrollo económico en la región, junto con la atracción de turismo por la rehabilitación del patrimonio.
INFRAESTRUCTURA
Nuestras propuestas buscan mejorar las infraestructuras, por un lado rehabilitando las ya existentes y por el otro generando nuevas con nuevas formas de moverse sustentablemente.
HABITATGE
La generación de los puntos de atracción en el camino y de los espacios verdes de Guissona generarán atracción para que la población existente no busque abandonar la región y se atraiga a población nueva.
SERVEIS
Los dos proyectos consolidan las redes sinérgicas existentes que se comunican entre las regiones, y mejora el acceso a espacios públicos.
ESPAI PUBLIC
Nuestras propuestas giran en torno a la generación de espacio público en-tres de los cuatro poblados. Funcionarán como un modelo para adaptarse después a el corredor Agramunt-Cervera-Guissona.
ACTIVITATS
Gracias al anillo verde se fomentará la actividad económica por el turismo gracias a la rehabilitación de los espacios históricos y por el anillo en sí.
PATRIMONI
Ambas propuestas giran en torno a integrar el espacio público con espacios patrimoniales existentes y promover las bonanzas de calidad de vida, económicas y sociales que se generen a partir de eso.
D
A
FO
Escala de color
esquema escala intermedio camí dels molins
lectura en DAFO Tàrrega
HABITATGE
Tenemos una gran variedad de tipologías residenciales. Presencia de viviendas vacías.
SERVEIS
Muy bien equipada con servicios de primera necesidad como: Centros Educativos y Deportivos, etc.
ESPAI PUBLIC
Cuenta con muchas zonas de ocio. Parques de gran superficie y aprovechamiento de ríos.
ACTIVITATS
Principalmente del sector de la metalúrgia. Canal Segarra-Garrigues puede ser una gran oportunidad.
PATRIMONI
Cuenta con un patrimonio arquitectónico y cultural sólido pero se encuentra abandonado, especialmente fuera de la ciudad.
INFRAESTRUCTURA
Tiene la mejor infraestructura con carretera y tren, pero la mayoría del tráfico es por carretera. Atraer algo más allá de esto es una oportunidad.
SERVEIS
El camino promueve la red sinérgica para estudiar, trabajar, ciudades en busca de servicios.
INFRAESTRUCTURA
Nuestra propuesta provee un nuevo camino que cose las ciudades que promueve el espacio.
PATRIMONI
El camino se fundamenta en la rehabilitación de edificios históricos de alto valor patrimonial abandonados.
ESPAI PUBLIC
Nuestra propuesta gira entorno a la generación de espacio público nuevo. Gracias a ello, existirá un nuevo parque lineal de Tàrrega a Cervera.
Molí de la Pedrenyera
El Bassolet
Molí de la Mora
Molí de la Vall
Molí de Sant Pere
Torre Sagredera
Santa Magdalena
lectura en DAFO Cervera
INFRAESTRUCTURA
Tiene la mejor infraestructura con carretera y tren pero la mayoría del tráfico es carretero. Atraer algo nuevo, es una oportunidad.
HABITATGE
Muchas viviendas y solares vacíos, oportunidad para construirlo relacionar.
SERVEIS
Bien equipada con distintos tipos de servicios. Presencia importante de la Universidad de Cervera.
ESPAI PUBLIC
Muy rico en el Centro histórico. En los alrededores es escaso, faltan áreas de ocio al aire libre.
ACTIVITATS
Gracias al camino se fomentará la actividad económica por el turismo gracias a la rehabilitación de los espacios históricos y por el anillo en sí.
SERVEIS
Bien equipada con distintos tipos de servicios. Presencia importante de la Universidad de Cervera.
PATRIMONI
Patrimonio arquitectónico muy importante, aquí también en el cultural.
esquema escala intermedia espais verds per Guissona
lectura en DAFO
impacto del proyecto
INFRAESTRUCTURA
La peor comunicada de las cuatro poblaciones, pues sólo la conectan carreteras regionales y carece de vía férrea.
HABITATGE
Presencia de edificios multifamiliares con comercio y traza urbana variada. Población con la menor cantidad de vivienda vacía.
SERVEIS
Bien equipado, especialmente con escuelas y el CAP de Guissona, un gran hospital que es una oportunidad en la región.
ESPAI PUBLIC
Crecimiento urbano bien planeado pero notablemente inconcluso, con parches urbanos y falto de espacios públicos al aire libre.
ACTIVITATS
Al igual que Cervera, la presencia de Bon Àrea predomina, pero esta es una población más pequeña y por lo tanto, más dependiente.
PATRIMONI
Cuenta con un patrimonio arquitectónico y cultural sólido que puede ser potencialmente aprovechado fácilmente.
INFRAESTRUCTURA
La propuesta restaura ramblas existentes, nuevos carriles bici y veredas de caminar para tener otras opciones de transportarse fuera del automóvil.
HABITATGE
La generación del anillo verde de Guissona no sólo generará espacio público, sino que mejorará las condiciones de vida para evitar la deserción y atraer nueva vivienda, que será bien acomodad según el plan que se traza en el proyecto.
SERVEIS
El anillo reordena y mejora la accesibilidad a los servicios más importantes de la ciudad, mientras que genera nuevos como infraestructura de deporte.
ESPAI PUBLIC
Nuestra propuesta gira entorno a la generación de espacio público nuevo. Gracias a ello, Guissona contará con áreas verdes equivalentes a la superficie urbana actual de la ciudad.
ACTIVITATS
Gracias al anillo verde se fomentará la actividad económica por el turismo gracias a la rehabilitación de los espacios históricos y por el anillo en sí.
PATRIMONI
El anillo verde permitirá la rehabilitación de los recintos históricos, conectando la rambla principal y los caminos peatonales con los recintos históricos.

Camí dels Molins. Tárrega - Cervera

Sección Cinturón Verde Guissona

Espais verds Guissona

Sección Cinturón Verde Guissona

Axonometria Rambla principal Guissona

Xerogarden (Jardines secos)

GAL Valle Medio del Tevere 2014-2020

1. Apoyo a economías locales
Apoyo a pequeñas empresas para aumentar el empleo y reforzar el tejido económico de las áreas rurales.

2. Mejora de servicios
Apoyo a inversiones destinadas a la introducción, mejora y expansión de servicios básicos locales para la población rural.

3. Red cultural
Apoyo a inversiones de uso público en la infraestructura recreativa y turística e información.

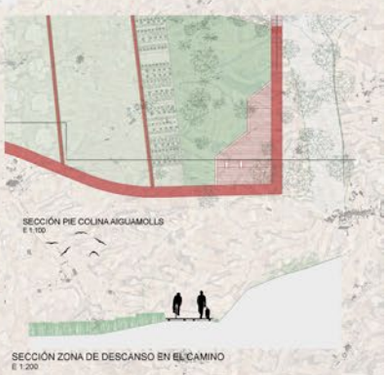
4. Generación de proyectos Bottom-Up
Intervenciones enfocadas a innovaciones cuyos proyectos muestran los resultados para que gradualmente puedan consolidarse.

5. Patrimonio natural
Paisajes con gran valor patrimonial, enfatizando en los parques naturales más importantes de la región: el Subasio y el Parque del Tevere.

6. Patrimonio cultural
Apoyo a intervenciones relacionadas con el mantenimiento, restauración y puesta en valor del patrimonio cultural y paisajístico.

Proyecto de *GAL Valle Medio del Tevere*, cuya estrategia se basa en establecer fuertes conexiones entre las diferentes regiones para favorecer las sinergias entre las mismas, así como hacemos nosotros en la zona de la Segarra. Nosotros priorizamos la idea del uso que se hace en el patrimonio arquitectónico en estas regiones, y lo quisimos introducir mediante la creación del "Camí dels Molins", en el que no solo le damos otra vida a un camino preexistente y prácticamente olvidado, sino que además establecemos unos puntos de interés los cuales son la gran cantidad de molinos que hay durante el recorrido así como espacios verdes de descanso.

Estrategia de los compañeros Alba Hurtado e Iván Ruiz

Escogimos la referencia de nuestros compañeros Iván y Alba, cuya estrategia pretende crear huevos caminos y nuevas conexiones con las poblaciones de la zona de la Segarra, favoreciendo estas conexiones a pie o bicicleta, con el objetivo de dejar de lado el tráfico rodado y dando paso tramos de paseo y espacios de descanso intermedios. Principalmente nos fijamos mucho en la manera de tratar este camino y en su manera de representarlo. Hemos intentado de incluir su idea en el cinturón verde que envuelve el municipio de Guissona, la forma en la que se separan del propio camino existente en altura, nos pareció muy acertado y pensamos que podía adaptarse en nuestra estrategia.

Anillo verde Vitoria

Tratamiento de las aguas

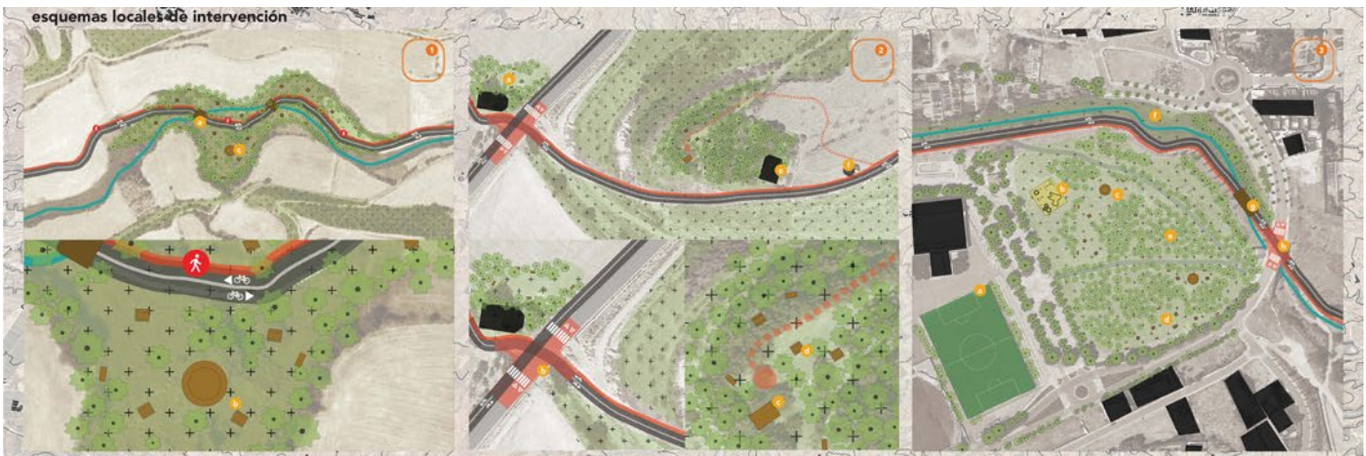

Bocage

Xerogarden (Jardines secos)

Hylla Alpine Garden, China

Nueva plaza de Mansilla Mayor, León

esquemas locales de intervención

Plano impresión del parque central + detalle. Ítems en el plano:
a. Puentes del camino sobre el río, construidos de madera.
b. Equipamiento como mesas de pic-nic y bancos, ambos de madera.
c. Espacio verde ya existente y solo mantenido con pasto.

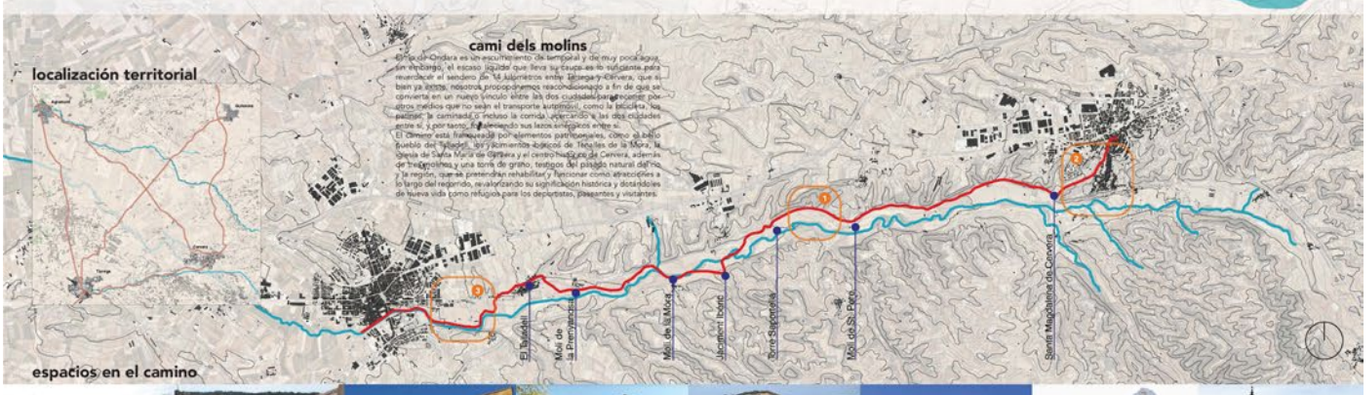
Plano impresión del parque mirador y de iglesia + detalle. Ítems en el plano:
a. Atrio iglesia reacondicionado; b. Crucero reacondicionado; c. Mirador nuevo; d. Equipamiento en colina; e. Edificio existente reacondicionado con servicios; f. Segundo mirador en edificio existente.

Plano impresión del parque saliendo de Tárrega. Ítems en plano:
a. Equipamiento deportivo existente (rehabilitación); b. Área de niños; c. Refugio; d. Área de pic-nic; e. Bosque regado con aporte del río; f. Frescal; g. Puente de madera con camino sobre río; h. Crucero seguro.

secciones ejemplo

localización territorial

espacios en el camino

proyectos de referencia

Hylla Alpine Garden, China

Nueva plaza de Mansilla Mayor, León

impresiones de la rehabilitación

Camino cerca del gran parque central, estado actual.

Camino en impresión con puente construido sobre arroyo y espacios de esparcimiento.

Alrededores de la iglesia de Santa Magdalena de Cervera, estado actual.

Alrededores de la iglesia de Santa Magdalena de Cervera ya intervenida.

esquemas locales de intervención

Plano impresión del parque noreste mostrando la extensión de la rambla y el equipamiento alrededor. Ítems en el plano:
a. Parque noreste; b. Huerto urbano; c. Bocage; d. Xerojardín; e. Solares propuestos para vivienda nueva; f. Extensión de la rambla; g. Edificio existente reacondicionado para ofrecer servicios publicos.

Plano impresión del parque oeste mostrando el humedal de depuración y su verdor resultante, con equipamiento alrededor. Ítems en el plano:
a. Humedal depurador; b. Planta de tratamiento industrial al torrente del Passarell; c. Equipamiento para lago; d. Nuevas instalaciones deportivas; e. Caminos secundarios; f. Calle reacindicionada; g. Huerto urbano.

Plano impresión del parque oeste mostrando los xerojardines más áridos, junto con jardín botánico y equipamientos. Ítems en el plano:
a. Xerojardín; b. Calle reacondicionada; c. Parque con juegos para niños; d. Jardín botánico; e. Equipamiento deportivo; f. Gran huerto urbano norte; g. Caminos secundarios sin pavimentar.

secciones ejemplo

localización territorial

espais verds per Guissona

De los cuatro poblados sinérgicos de la región, Guissona es sin duda el que tiene el planeamiento urbano más pobre: ramblas que no llevan a ninguna parte, trazas urbanas incompletas, añaduras a la traza que no respeta la preexistente y más importante, una notoria falta de espacio público, equipamiento urbano de esparcimiento y áreas verdes.

Como el objetivo de nuestro proyecto es aumentar la red sinérgica y mejorar la vida de cada uno de los poblados, planteamos un anillo verde a forma de acupuntura urbana que ayude a Guissona a contar con mejor equipamiento verde que atraiga a las personas de otros poblados, mejore la calidad de vida de los pobladores de Guissona y ayude a la ciudad crecer mejor en el futuro.

La acupuntura urbana busca aproximarse a una forma distinta de hacer urbanismo, previendo el futuro de una forma flexible, que quede bien, no importa como crezca en el futuro.

proyectos de referencia

anillo verde de Vitoria, España
Vitoria cuenta con un anillo verde que rodean las periferias de la ciudad, construidas a partir de 1993 y que han transformado los alrededores de la ciudad.

humedales de depuración
Los humedales de depuración son filtros naturales para limpiar agua de forma pasiva por la misma vegetación y biomasa sin necesidad de energía eléctrica.

bocage francés
El Bocage es la delimitación de las parcelas por árboles, y es de mayor valor ecológico que las praderas abiertas porque se genera un ecosistema a lo largo de un bosque lineal.

xerojardín californiano
El xerojardín californiano es un método de generación de paisaje de alto valor ornamental en zonas áridas como Guissona.

impresiones de la rehabilitación

Calle norte de Guissona, estado actual.

Calle norte de Guissona tras la rehabilitación. El paso de camiones aún es permitido de lado izquierdo.

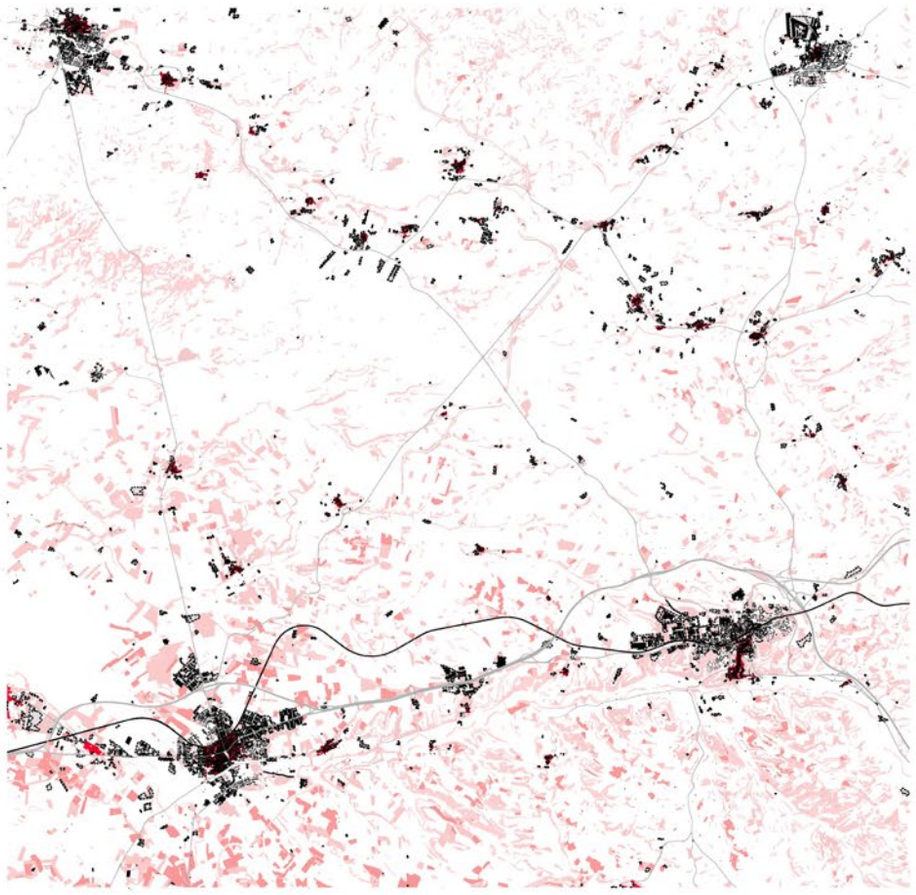

Zona de humedal, estado actual con canal entubado.

Zona de humedal ya intervenido.

U6t - EF - E1. RECONEIXEMENT

E: 1/50.000, Àmbit d'estudi 2 - Activitats i infraestructura

El cercle Agramunt, Guissona, Cervera i Tàrrega. Aquests assentaments rurals sinèrgics són un exemple de com les comunitats poden unir esforços per crear un entorn econòmic sostenible i viable. A través de la cooperació i la col·laboració, els habitants d'aquestes àrees rurals poden aprofitar les seves fortaleses i recursos per crear oportunitats de negoci i treball per als seus membres.

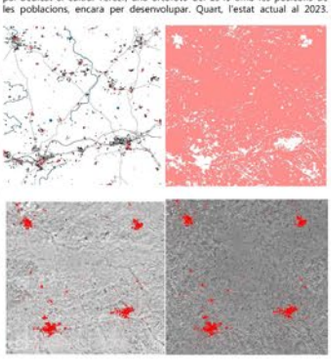
Un dels factors clau en la creació d'aquests nuclis sinèrgics és la connectivitat. És important que hi hagi una xarxa de comunicació efectiva que permeti als habitants d'aquests assentaments rurals connectar amb altres comunitats, ciutats i centres urbans. Això pot ser a través de carreteres, transport públic, xarxes de comunicació i tecnologia.

Una altra característica rellevant dels nuclis sinèrgics és la diversificació econòmica. És crític que hi hagi una varietat d'activitats econòmiques, com la producció agrícola, la indústria manufacturera, el turisme i els serveis, per mantenir una economia saludable i evitar la dependència de qualsevol sector específic.

- En aquesta primera representació evaluem el sòl. Podem observar en colors més pàlids aquelles parcel·les on el cultiu és menys rendible econòmicament, i d'un color més intens allà on és més rendible. Aquestes dades proporcionades pel Catastro i creuades amb estudis indiquen com **Tàrrega i Cervera** obtenen un major benefici que **Agramunt i Guissona**. Per tant les dues poblacions situades a la part inferior tenen una explotació del sòl molt més eficient i productiva i per tant depenen més d'aquests serveis. La situació de la xarxa ferroviària, que les creua, tampoc és indiferent.

Aquest document l'he elaborat com he explicat a partir de les dades del Catastro, per saber quin tipus de cultiu i quina extensió te cada parcel·la, i després fent recerca de quin benefici poden obtenir en funció del cultiu explotin. Tot això ho he volcat al Qgis, on he pogut obtenir el resultat gràfic.

- En aquests quatre diagrames expliquem diferents maneres d'interpretar el territori, tots a la mateixa escala i àmbit. Primer, des del tranport i infraestructura. Segon, aquesta gran taca càlida representa tot l'espai dedicat al cultiu. Tercer, una ortofoto del 1945 amb les posicons de les poblacions, encara per desenvolupar. Quart, l'estat actual al 2023.

E: NA, Àmbit d'estudi 2 - Transport, Cultiu, Històric 1945 i 2023

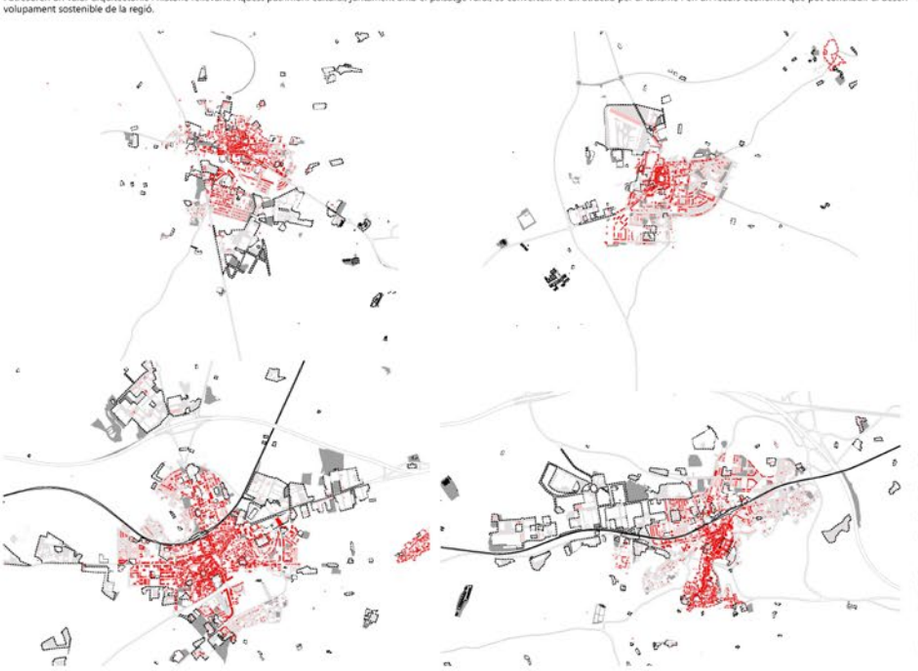
Bàsics de l'àmbit de treball 2:

La regió de Segarra i els Plans de Sió, situada a la província de Lleida, a Catalunya, és un territori que presenta interessants aspectes en matèria de planificació urbana, transport i desenvolupament econòmic. Aquesta àrea rural es caracteritza per un paisatge marcadament agrícola, amb àmplies extensions de terres de conreu i petites poblacions disperses.

En el context de la planificació urbana, és destacable l'existència d'un model de desenvolupament basat en l'aprofitament dels recursos naturals i agrícoles de la zona. Els plans de creixement urbà, segons les institucions locals, s'han orientat cap a la preservació dels espais oberts i la integració harmoniosa de les activitats humanes amb el medi ambient. Això ha contribuït a mantenir "l'autenticitat" del paisatge i a preservar el caràcter rural de la regió. Si es que existeix una cosa tal i com autenticitat en el paisatge.

Pel que fa a les conexions, la regió de Segarra i els Plans de Sió es caracteritza per una xarxa viària que connecta les diferents poblacions i facilita la mobilitat interna. Les vies de comunicació s'han dissenyat tenint en compte les característiques topogràfiques del territori, (mirar la L-310), amb carreteres que s'adapten als relleus ondulats i als conreus agrícoles. Aquesta xarxa de transport contribueix a garantir l'accessibilitat i la connectivitat de les localitats de la regió, fomentant el desenvolupament econòmic i social.

Així mateix, s'ha de destacar l'existència d'un ric patrimoni cultural i històric en aquesta regió. Els castells i les fortificacions, com el castell de Les Sitges o el castell de Florejacs, són testimonis del passat medieval i atresoren un valor arquitectònic i històric rellevant. Aquest patrimoni cultural, juntament amb el paisatge rural, es converteix en un atractiu per al turisme i en un recurs econòmic que pot contribuir al desenvolupament sostenible de la regió.

E: 1/25.000, Àmbit d'estudi 2: Argamunt, Guissona, Tàrrega i Cervera, Estudi del sòl.

E: NA, Vista del territori renderitzada en 3D.

Unitats de paisatge segons l'OP, *Alt Sió, Costers de la Segarra, Secans de Belianes i d'Ondara i Vall de Robregós*

Forma urbana i dinàmiques

A l'estudi de l'esquerra veiem les quatre poblacions representades a una escala més propera.
Es tracta primer d'una classificació de les edificacions en funció del nº d'habitatges disponibles, densitat (de més intens a menys en vermell), i també de la disponibilitat de sòl urbà en transformació / no construït, les arrees marcades en discontinua.
També observem quines són les vies d'accés principals i eixos que han anat constituint les poblacions.

El terriotori està dividit entre la comarca de Segarra i el Pla d'Urgell, on segons el portal de la Generalitat els habitatges en propietat estan al voltant del 80-72%, una tasa molt més alta que la que per exemple tenim a Barcelona, que ara mateix frega la meitat del parc disponible. Tot i així és una tasa semblant al del conjunt d'Espanya, que és del 76%.

En aquest territori tot i que l'agricultura ocupi la major part del sòl el 60,6% de la productivitat econòmica la genera el sector serveis, segons l'Observatori de Treball i Model Productiu de la Generalitat.

Fonts: Material gràfic: Portal de l'ICGC 2009-2018 / Observatori del Paisatge

2S. Primavera 2023. RURBANISME o el reequilibri del territori. **Sant Llorenç / Segarra / Conca d'Òdena.** GUILLEM FERNÁNDEZ OTALORA - **prof: Victor Ténez CS6.**

Planejament i les grans poblacions

En els següents retalls de l'esquerra veiem les quatre poblacions majors d'aquest àmbit de treball, retallades, i amb una línia discontinua podem veure quines àrees d'aquests llocs apareixen al portal del Mapa Urbanístic de Catalunya com a **Sectors de Desenvolupament i Sectors Transversals**, és a dir, espais on s'ha de concretar una qualificació urbanística (Plans parcials) i sectors especials urbanístics com ara infraestructures, catàlegs de masies o protecció del patrimoni, etc.

Pel que podem veure, els detectem a les corones de cada població, en alguns casos, com al de Cervera, els trobem a la xarxa ferroviària, d'altres, com a Tàrrega, als polígons d'indústria.

El planejament territorial en aquestes arees ofereix un ventall d'oportunitats per al desenvolupament sostenible i la millora de la qualitat de vida en aquests territoris. Mitjançant un enfocament acadèmic, es pot identificar el potencial d'aquesta estratègia per afrontar els reptes i aprofitar els recursos disponibles en l'àmbit rural.

Una de les oportunitats clau és la preservació i reivindicar dels valors ambientals i paisatgístics propis d'aquest àmbit 2. Mitjançant una planificació adequada, és possible protegir els espais naturals, promoure la biodiversitat i garantir la sostenibilitat dels recursos naturals. Això permet no només mantenir l'equilibri ecològic, sinó també crear oportunitats per al turisme rural, que pot generar activitat econòmica i ocupació.

Un altre aspecte rellevant és la diversificació econòmica de les zones rurals. Que parlaré més endevant al DAFO i als següents exercicis. A més de l'activitat agrícola tradicional, el planejament territorial pot fomentar altres sectors econòmics, com el turisme rural, la producció d'aliments locals i ecològics, l'artesania o les energies renovables. Aquesta diversificació contribueix a reduir la dependència d'una única activitat i promou la resiliència econòmica dels territoris rurals.

El planejament territorial també ofereix l'oportunitat de millorar les infraestructures i serveis en les àrees rurals. L'accés a les comunicacions, a l'educació, a la salut i als serveis socials són factors clau per a la qualitat de vida de la població rural. A través d'una planificació adequada, es pot optimitzar la localització i el disseny d'aquests serveis, garantint la seva accessibilitat i cobertura adequada per a tots els habitants. Cosa que intentaré abordar al següent exercici.

Debilitats:

- Demografia desfavorable,
- Sector industrial molt present amb baix desenvolupament tecnològic,
- Manca de centres de formació per a adults,
- Transport públic molt deficient sobretot als nuclis més petits,
- Falta de serveis primaris a la majoria del territori,
- Equilibri ecològic molt fràgil, sobretot a la vall,
- Orografia complexe en punts de Tàrrega i Cervera,
- Manca de visibilitat política (estatal/territorial),
- Infraestructura de reg poc actualitzada,
- Patrimoni que necessita una inversió de diners ben alta,
- Poca oferta esportiva relacionada amb el territori,
- Gran parc d'habitatge buit.

Amenaces

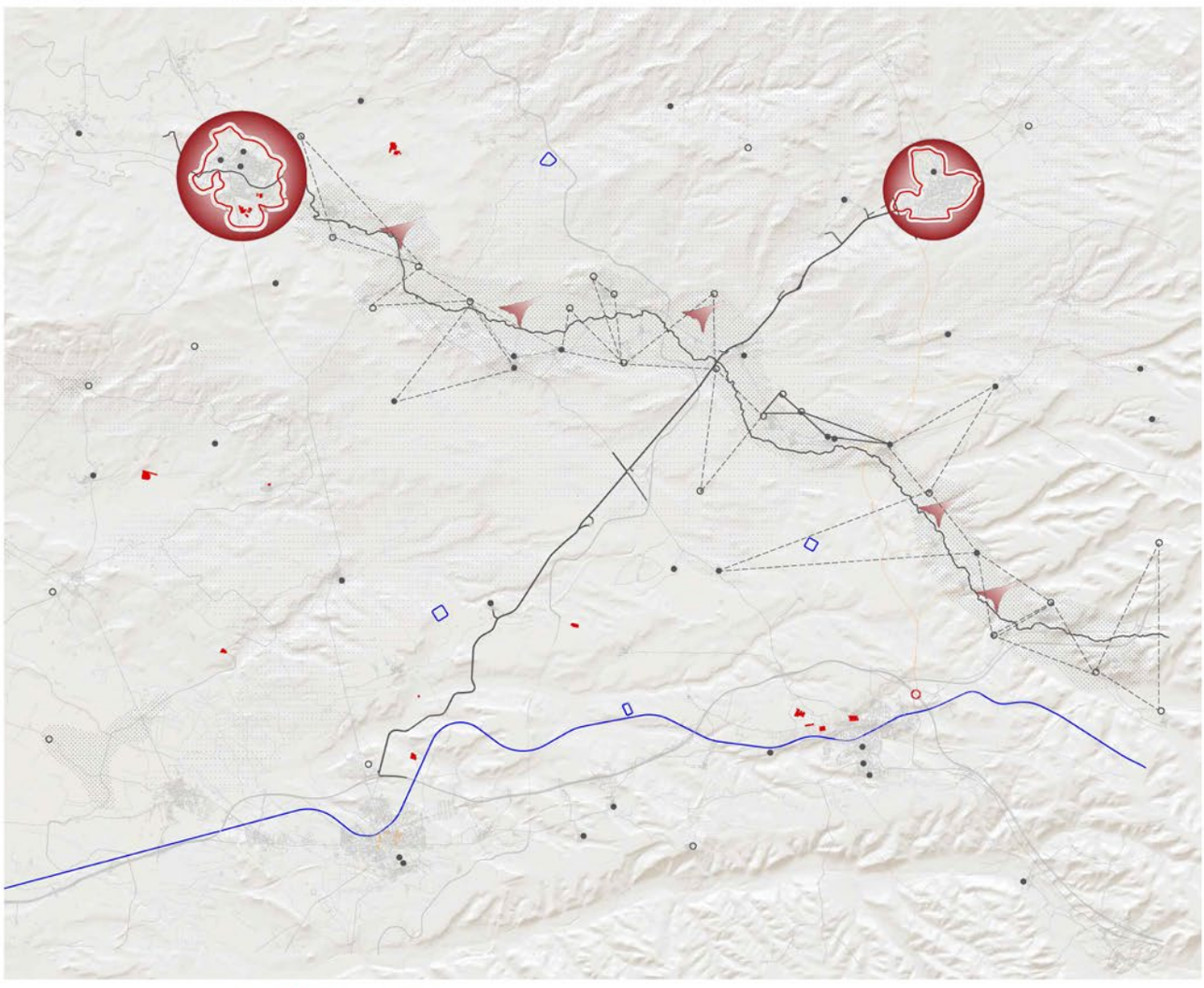
- Abandonament d'edificacions i superfícies,
- Amenaça d'invasió d'espècies exòtiques al riu Sió,
- Gestió de l'aigua poc eficient, problemes de sequera,
- Despoblació que provoca falta de talent per a diferents feines primàries,
- Grans infraestructures viàries amb poc manteniment que fan de barreres,
- Dependència del turisme en algunes aarees que obliga a no poder desenvolupar altres activitats econòmques,
- Piràmede demogràfica regresiva
- Deforestació molt avançada,
- Dependència del vehicle privat,
- Creixement urb. no controlat d'Agramunt i Guisona.

Fortaleses

- Vida comunitària d'alta intensitat,
- Entorn protegit d'alt valor ecològic,
- Gastronomia i producte de proximitat,
- Bona cohesió territorial,
- Xarxa de Patrimoni extensa i conectada a través del corredor del riu Sió,
- Entorn amb una qualitat d'aire excel·lent,
- Eix turístic de la carretera L-301
- Influència històrica de diferents cultures durant el temps,
- Calendaris de festivals i festes culturals extensos, programes bastant complerts,
- Sector industrial de fabricació de maquinària agrícola propi de l'àmbit,
- Paisatges pròpis de la zona com El Secà.

Oportunitats:

- Capacitat de recuperar la infraestructura verda com ara el riu Sió,
- El manteniment de la massa forestal com a eina de producció de fusta sostenible,
- Turisme responsable i no masificat dels entorns rurals,
- Millora del servei ferroviari,
- Més eficiència del transport públic conector dels nuclis,
- Gestió ràpida d'empedronament per a persones que busquin incorporar-se a la comunitat,
- Creació de cursos de formació agrícola superiors per a estudiantat del país,
- Nous itineraris lúdics centrats en el reconeixement i educació en el medi ambient.

E: 1/50.000, Àmbit d'estudi 2: DAFO + Relleu / Debilitats - Amenaces - **Fortaleses** i Oportunitats

fonts: Material gràfic: Portal de l'ICGC 2009-2018 / IGNC i LD

U6t - EF - **E 2**. PROPOSTA ESTRATÈGICA

E: 1/50.000, Àmbit d'estudi 2: Proposta estratègica

Estabitlització agrària i explerimentació a ca'l Guim.

Es tracta d'un espai on poder realitzar un estudi meticulos sobre el terreny agricola, fent que tot el poble de La Guàrdia participi acollint a estudiants i personal científic. Aquest personal formarà part del programa campus 2030.

Cervera centre d'innovació

En aquest cas, cervera ja disposa de grans fabricants de material i maquinària agraria, proposo utilitzar la Ceràmica Sambola, els Laboratorios Roiser i Mobel Linea com a incirets on realitzar les pràctiques professionals dels nous centres. Recordem que estem a pocs quilòmetres també del major fabricant de màquinara agricola a Catalunya, Vila.

Xarxa d'aiguamolls de la Serra de Queralt

Es proposa la seva protecció activa a través d'una nova xarxa de regadiu pública de manera que la població pugui tornar a utilitzar-la sense dependre de la que existeix actualment, més deficient i que genera problemes d'esgotament hidràulic.
Paral·lelament, els asentaments de la zona estaran controlats de manera que no es puguin sobre-explotar turísticament, per evitar la pressió econòmica.

Definició de la proposta, com intervenir?

En aquest exercici vull desenvolupar un model d'intervenció mitjanament concret, tenint en compte, així i tot, el gran abast del territori i que aquestes propostes mai es formulen només individualment. Sempre son fruit de treball en grans equips durant anys.

El sentit d'aquestes intervencions serà el de millorar la vida de les persones que estan habitant l'àmbit definit al primer exercici, i en tot cas de manera sempre secundària, beneficiar a la persona que està de pas.

Dit això, aquesta proposta te **dues estatègies** que es complementen:

(1) Activar per a cohesionar.

La creació d'una xarxa pública d'escoles tècniques vinculades a la UPC o similar, al programa PLA DE CAMPUS SOSTENIBLE 2030, destinades a tractar el desenvolupament agrari sostenible i com afrontar els problemes dels nous escenaris climàtics.

OBJECTIUS

- Incrementar el grau de formació de qualitat i especialitzada.

- Aconseguir estabilitzar la població, generant dinàmiques de treball alternatives al turisme. Mobilitat pensada per els ciutadans locals.

- Apostar per el territori com un espai d'experimentació i innvovació. Fomentar la consciència climàtica i el desenvolupament d'estratègies per a intevenir el medi. I+D+I.

COM

- S'estudiaria l'implementació d'aquests centres a les poblacions que més s'ajustin als programes. Les escoles funcionarien dualment amb les d'altres indrets de Catalunya, i les persones podrien cursar la formació conjuntament amb altres. Serien escoles d'enginyeria agrícola, agroalimentaria i de biosistemes, com les EEABB.

- No només estairen orientades a estudiants de 18 anys si no que ofereixen plçes per a formacions per a professionals, investigadors i personal docent que vulgui complementar el seu aprenentatge. També s'estudiaria realitzar pràctiques profesionals en forma de convenis educatius remunerats a les empreses locals, de manera que es crearien aliances entre l'escosistema acadèmic i el món professional local.

- Avaluant els sistemes ecològics de l'àmbit i implementant models d'aprenentatge als centres basats en casos reals i en problemes reals a solucionar d'aquests paisatges naturals.

... i ECONÒMICAMENT ?

- Fent un estudi a partir de les dades proporcinades pels ajuntaments de Tàrrega i Cervera veiem com a l'Observatori del Govern Local la inversió per habitant als municipis, al 2019 era de 276,2 €, quan la mitjana a Catalunya és de 352 € al 2019. Proposo que les administracions d'aquest territori augmentin la seva inversió pública en aquest programa.

- Presentant el projecte per a que pugui forma part de l'inversió de la Generalitat amb els fons destinats a la resiliència (MRR) dels European Next Generation, que al 2022 eren de 2.742M€.

El projecte s'enmarca dins dels cinc eixos establerts per la Generalitat, sobretot dins del exios;

Eix 4: Societat del coneixement i l'Eix 5: Actuacions Transversals.

(2) Pla estratègic de consolidació urbana.

Aquesta altre part de la proposta intervé en els mitjans per assolir i complementar les necessitats per a un desenvolupament sostenible social.

OBJECTIUS

- Proporcionar una solució residencial amb garanties per a la població i evitar el malbaratament del parc disponible.

- Revisar els serveis prestats per les administracions i evaluar si cal augmentar-los.

- Fomentar un ús del patrimoni i les infraestructures més enllà del turisme. Si es necesari, modificar els seus usos.

COM

- Proposar altres usos per aquell parc edificatori abandonat / sense activitat i establir noves maneres de fer el planejament per a facilitar els habitatges a les persones. Estudiant els models de les Gruppenhaus de Suècia per a gent gran, o les maneres d'inervenir al patrimoni com és el cas dels habitatges a la Fabra i Coats a Barcelona, guanyadora del premi FAD.

- Avaluació dels serveis, implementar les ràtios de CAP determinades per la Generalitat i dotar de més serveis bàsics a la població com ara biblioteques estables i xarxes de transport que faciliten el moviment sostenible.

... i ECONÒMICAMENT ?

- Presentant el projecte per a que pugui forma part de l'inversió de la Generalitat amb els fons destinats a la resiliència (MRR) dels European Next Generation, que al 2022 eren de 2.742M€.

El projecte s'enmarca dins dels cinc eixos establerts per la Generalitat, sobretot dins del exios;

Eix 1: Economia per la vida i l'Eix 5: Actuacions Transversals.

- Facilitant les ajudes per a construcció i remodelació d'habitatges de l'estat (TMA/336/2020) per al foment de la sostenibilitat.

Objectius globals

Com he explicat a la DAFO anterior, els principals problemes que he detectat en aquest territori són el repte de la demografia descendent, la manca d'ofertes de formació i la falta d'inversió en la gestió patrimoni tant natural com arquitectònic.

Amb aquestes dues estratègies, es pretén abordar aquests temes, que sempre engloben més d'un ítem, de vegades inclús tots.

En el cas de la demografia i les ofertes de formació, trobo que van extremadament lligades. Per aquesta raó es vol impulsar una xarxa d'escoles i oportunitats de feina per a augmentar el grau de permanència al territori, en haver-hi més oportunitats de feina i desenvolupament personal.

Tanmateix, fent una forta inversió en recuperar el parc d'habitatge buit o abandonat conjuntament amb la resta de programes es busca que els habitants no vegin el seu patrimoni com una cosa estàtica sinó dinàmic i accessible, fent que siguin partícips i usuaris d'aquest.

En definitiva es tracta de consolidar el territori a partir de facilitar les eines per a que hi hagi una comprensió del valor dels recursos locals i una identificació amb el territori més enllà dels motors econòmics turístics.

Abans **Després**

Tàrrega, nou centre ETSIA

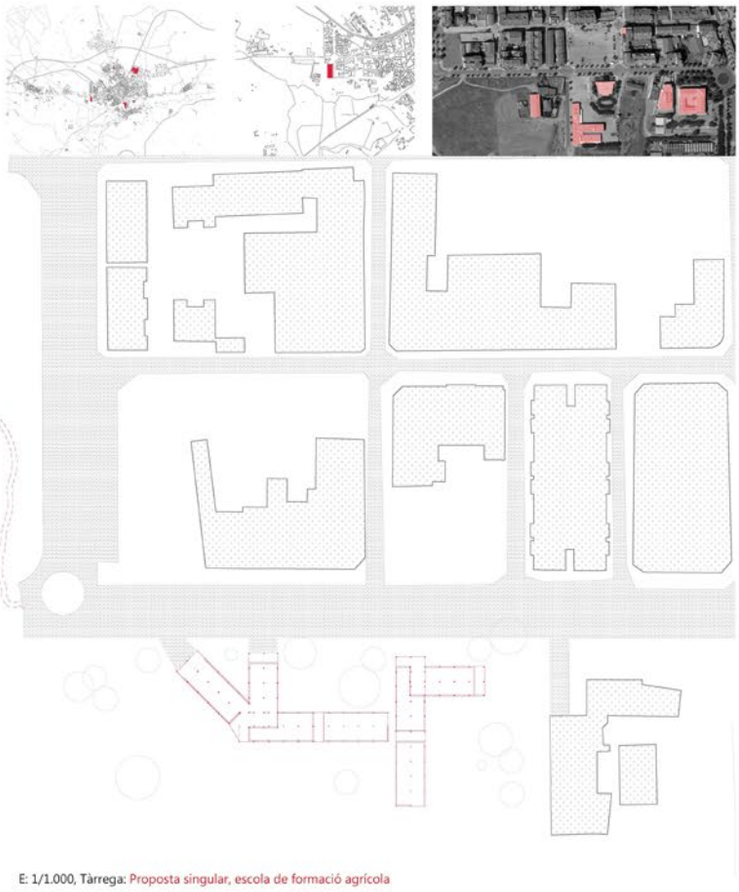
Porposta d'un centre de formació orientat a la ingenieria agrícola juntament amb una xarxa de trasport dedicat públic que mogui el personal pels difrents àmbits del campus que es desplega en l'àmbit 2.

Habitatges a Agramunt

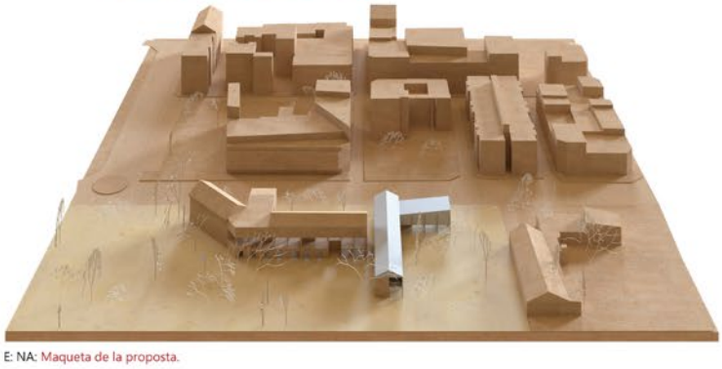
Proposta de recalificació del sòl a Agramunt a zones amb SUC I SUNC's, creació d'habitatges nous que només poden ser construits a partir de materials del territori. Recalificació de zones industrials que poden ser utilitzades com a escoles o habitatges.

Millora de la L-311

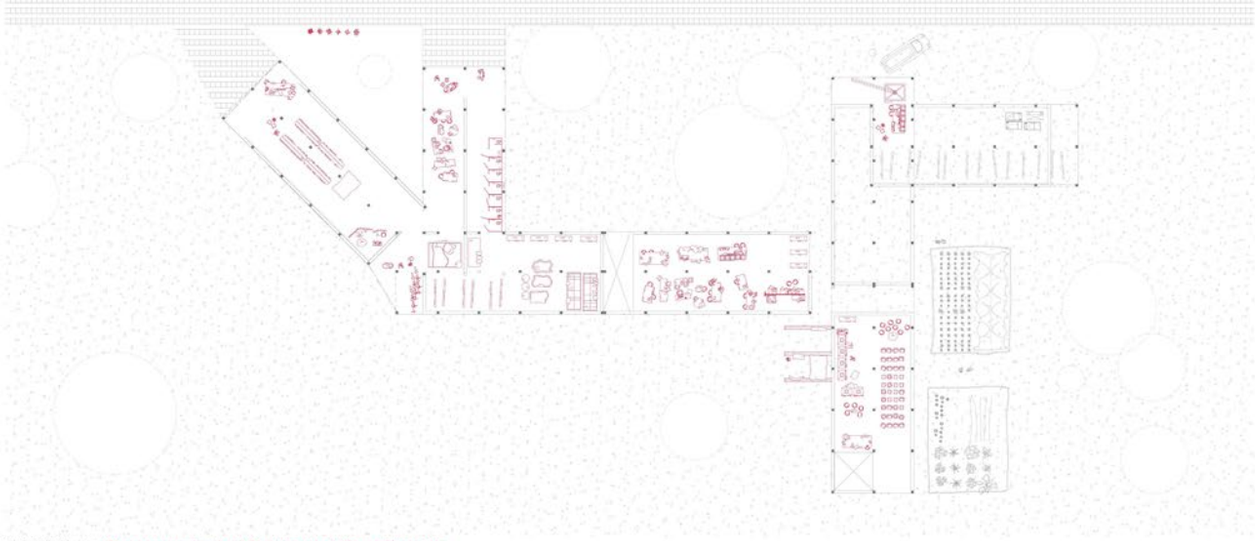
Segons la consulta popular a Guisona l'any 2013 l'estat d'aquesta via era una de les qüestions que més preocupava a la població. En aquest cas proposo una millora a partir de equipar-la amb una xarxa de busos Guisona-Cervera més eficient, ampliació del voral al que ens sol·licita la DGOC i equipaments relacionats amb l'indústria i laboratoris d'innovació.

E: 1/1.000, Tàrrega: Proposta singular, escola de formació agrícola

E: NA: Maqueta de la proposta.

E: 1/200, Tàrrega: Proposta singular, detall P1 de l'escola de formació agrícola

ETSEAT Escola Tècnina Superior d'Enginyeria Agroalimentària de Tàrrega.

En aquest exercici concretaré com implementar una de les potes de la proposta estratègica, en aquest cas a Tàrrega, amb la nova escola d'enginyeria agroalimentària. Serà un dels centres que formen aquesta nova xarxa d'equipaments de formació pel territori.

Planejament

El solar on es vol edificar el projecte es considera SUD, sòl urbanitzable delimitat, el codi de l'ajuntament és SUD-12 núm.12 Forma part del Pla director urbanístic del 2018/67068/C.

En aquest cas, el nou edifici per a formació següeix l'edificabilitat establerta al pla, de 1.8, per al solar 68 i 67b.

L'entorn on és col·loca no és arbitrari, ja que a aquí l'Avinguda de L'Ondara trobem varis centres com l'Escola d'Art Superior de Disseny d'Ondara i l'EOI de Tàrrega, com també una escola pública de primaria i un taller de tecnologies. L'objectiu és consolidar aquesta avinguda i fer-li un cos final.

Objectius i encaix

L'edifici segueix per un costat la volumatria de les naus que l'acompanyen a l'horitzó, però també construeix façana de carrer en aquest punt final de l'Avinguda.
Com he explicat anteriorment, l'objectiu és que serveixi com a HUB d'innovació i els seus usuaris es moguin pel territori d'aquest àmbit a l'hora de realitzar els diferents tallers.

Contingut

Aquesta porposta no només es forma amb la volumetria si no que també ve acompanyada d'una millora en el servei de bus ALSA i L-28 que a partir d'ara recorre l'avinguda.
L'edifici però te 4.000m2 i disposa de sales per a treball i docència, laboratori de materials, biblioteca, cafeteria i sala d'actes. Com podem veure a la planta detall inferior, són dos cosos, essent el de l'esquerra el propi taller d'aprenentatge i el de la dreta la sala polivalent d'actes i ensenyament.

El nou enllaç i reforç de l'L-28a Tàrrega facilitia que els temps es redueixin, aquesta línia ellaça indústria amb escoles i els nuclis residencials, intentant servir de catalitzador per aquesta nova xarxa de centres docents orientats a l'investigació al món rural.

INFRAESTRUCTURA

La infraestructura viària i ferroviària dels principals municipis de les comarques d'Urgell i Segarra estan determinades principalment per la necessitat de comunicar-se amb municipis més grans com Lleida i Igualada.

A més, la topografia determina que la principal carretera comarcal creui per Tàrrega i probablement determini el seu major desenvolupament, en canvi Guissona es veu més perjudicada en aquest aspecte.

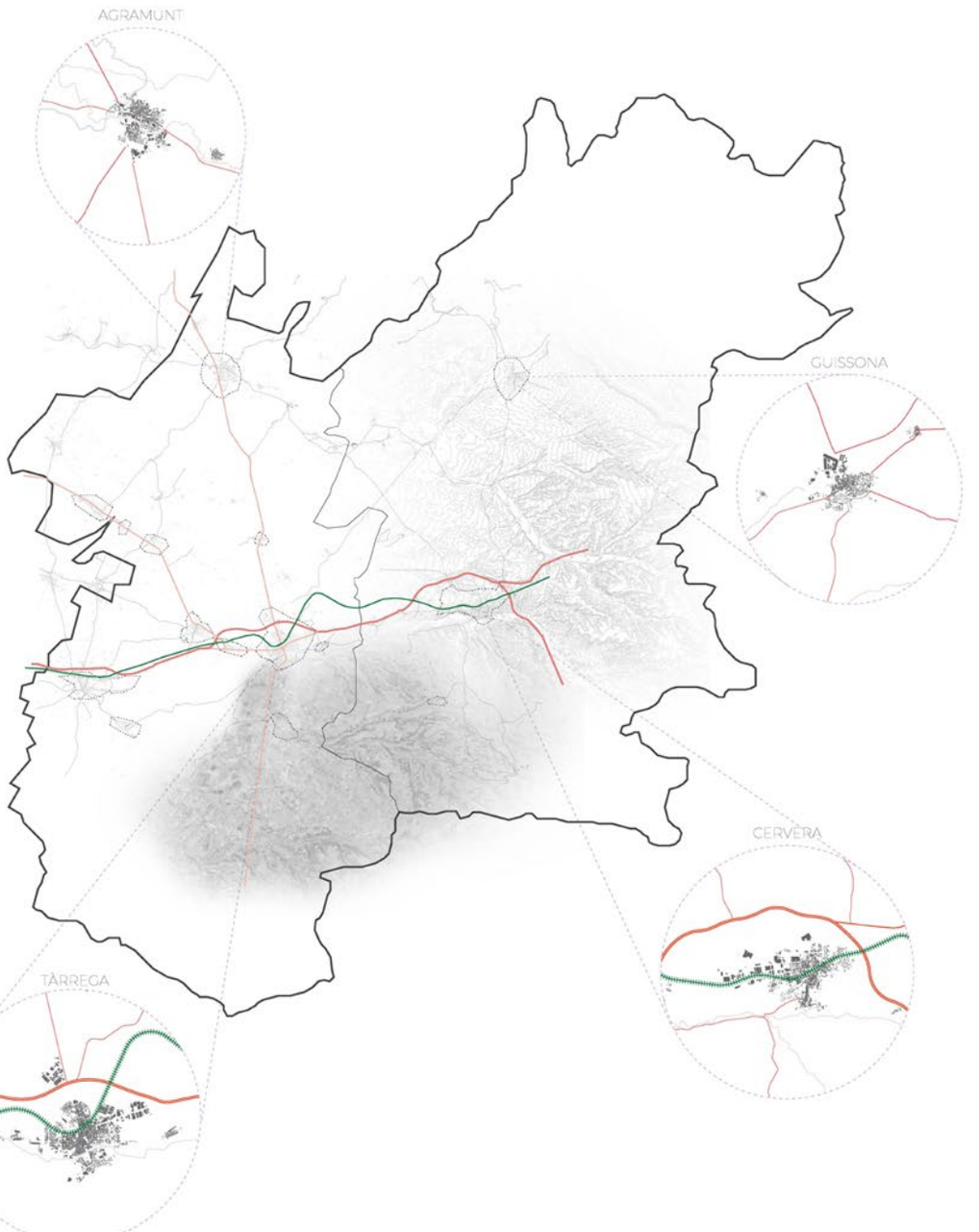

Autopistes
Autovies de prioritat
Carreteres principals

Ferroviària principal
Ferroviària secundària

INDICADORS

	INDÚSTRIALS	SOCIALS	ECONÒMICS
URGELL + SEGARRA	8,85 % SUPERFICIE CONREU SECÀ DE CATALUNYA 3,68 % RESIDUS INDUSTRIALS TOTALS DE CATALUNYA	SALDO MIGRATORI POSITIU DE MIGRANTS EXTRANJERS 19,5 % RESIDENTS TREBALLEN FORA DE LA COMARCA	45,54 % AFILIATS SEGURETAT SOCIAL DINS DEL SECTOR INDUSTRIAL
URGELL	76, 26 % RESIDUS ESPECIALS SECTOR PRIMARI, ELABORACIÓ I PRODUCCIÓ D' ALIMENTS DE CATALUNYA 24,60 % RESIDUS ESPECIALS D' INSTAL·LACIONS DE TRACTAMENT DE AIGÜA DE CATALUNYA	+ 12,1 % PERSONES EXTRANJERES DE PAÏSSOS DE RENTA MITJA O BAIXA RESPECTE CATALUNYA + 7,7 % POBLACIÓ JOVE SENSE ESTUDIS POSTOBLIGATORIS RESPECTE CATALUNYA	- 9,5 % RENTA MITJA PER PERSONA RESPECTE CATALUNYA 8,5 % D' ATUR
SEGARRA	12,27 % RESIDUS TOTALS SECTOR PRIMARI, ELABORACIÓ I PRODUCCIÓ D' ALIMENTS DE CATALUNYA 12,27 % RESIDUS TOTALS SECTOR MÈDIC I VETERINARI DE CATALUNYA	+ 21,5 % RPERSONES EXTRANJERES DE PAÏSSOS DE RENTA MITJA O BAIXA RESPECTE CATALUNYA + 16,5 % POBLACIÓ JOVE SENSE ESTUDIS POSTOBLIGATORIS RESPECTE CATALUNYA	- 5,9 % RENTA MITJA PER PERSONA RESPECTE CATALUNYA 5,6 % D' ATUR

D
- DEPENDÈNCIA DE TÀRREGA I CERVERA CONEXIÓ VIÀRIA
- DEPENDENCIA DEL SECTOR INDUSTRIAL I MONOPOLI
- FALTA SERVEIS A MUNICIPIS MENORS
- SITUACIÓ DEMOGRÀFICA DESFAVORABLE

A
- DESPOBLACIÓ DEGUT CERCA DE TREBALLS QUALIFICATS
- PRECARIETAT LABORAL
- CRISIS AMBIENTAL DEGUT INDUSTRILITZACIÓ I GESTIÓ DE RESIDUS
- ECONOMIA CENTRALITZADA

F
- INFRAESTRUCTURA EXISTENT AMB EL TERRITORI
- PAISATGE, PATRIMONI CULTURAL I ARQUITECTÒNIC
- INDÚSTRIA CONSOLIDADA
- VIDA COMUNITARIA I VALORS RURALS

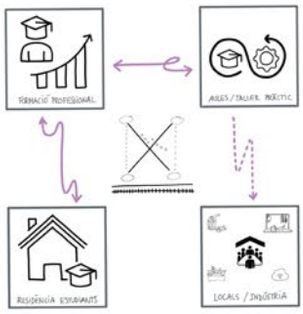
O
- DIVERSIFICACIÓ SECTOR INDUSTRIAL, INDÚSTRIA VERDA
- AMBIENT FAVORABLE A L' EMPRENDIMENT
- NOUS CENTRES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL
- PROFESSIONALITZAR EL SECTOR AGRARI

El projecte de desenvolupament industrial i demogràfic té com a objectiu revitalitzar les zones de les comarques d'Urgell i Segarra que estan en perill de despoblació, específicament els municipis al voltant d'Agramunt, Tàrrega, Cervera i Guissona. Una de les formes en què es busca aconseguir això és a través de la promoció de negocis tradicionals familiars i la implementació de nous centres de formació i pràctiques destinats a les noves generacions.

Per a això, s'han distribuit peces clau del projecte per tot el territori, de manera que sigui possible arribar al màxim impacte. Això inclou la creació de nous centres destinats a la formació en energies renovables i tecnologies sostenibles, així com centres destinats a pràctiques per a estudiants interessats en aquestes àrees.

La venda de productes locals i tradicionals és una altra de les estratègies que s'estan implementant per fomentar el desenvolupament econòmic de la zona. Això no només promou el comerç local i dóna suport als negocis familiars, sinó que també atreu turistes i visitants interessats a provar productes autèntics i locals.

La captació de l'interès de les noves generacions és essencial per garantir l'èxit del projecte a llarg termini. S'estan desenvolupant noves residències per a estudiants i joves emprenedors, amb l'objectiu d'atraure talent a la zona i fomentar la creació de nous negocis i indústries.

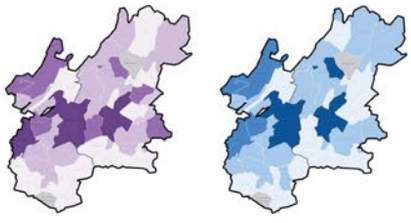

ITEMS PROGRAMA	
ESTUDI	- Implementació de centres formatius especialitzats en energies renovables -Centres de formació agrícola i ramadera
INDÚSTRIA	- Promoció de projectes d'energia solar fotovoltaica - Desenvolupament de projectes d'energia eòlica
COMERÇ	- Potenciació del sector agroalimentari mitjançant tecnologies sostenibles - Centres de transformació i comercialització de productes agroalimentaris
RESIDÈNCIA	- La rehabilitació d'antics centres culturals en desús - Projectes de co-living

NUCLIS RURALS SINÈRGICS

ESTUDI INSTAL·LACIONS FOTOVOLTAIQUES

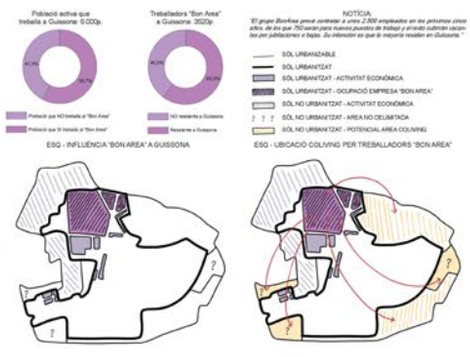
COMARCA	SUPERFÍCIE FOTOVOLTAICA ha		
	EN SERVEI	TRAMITACIÓ	POSSIBLES
URGELL	0	103,3	469
SEGARRA	0	16,2	182

ESTUDI INSTAL·LACIONS AEROGENERADORS

COMARCA	AEROGENERADORS		
	EN SERVEI	TRAMITACIÓ	POSSIBLES
URGELL	26	0	42
SEGARRA	98	55	153

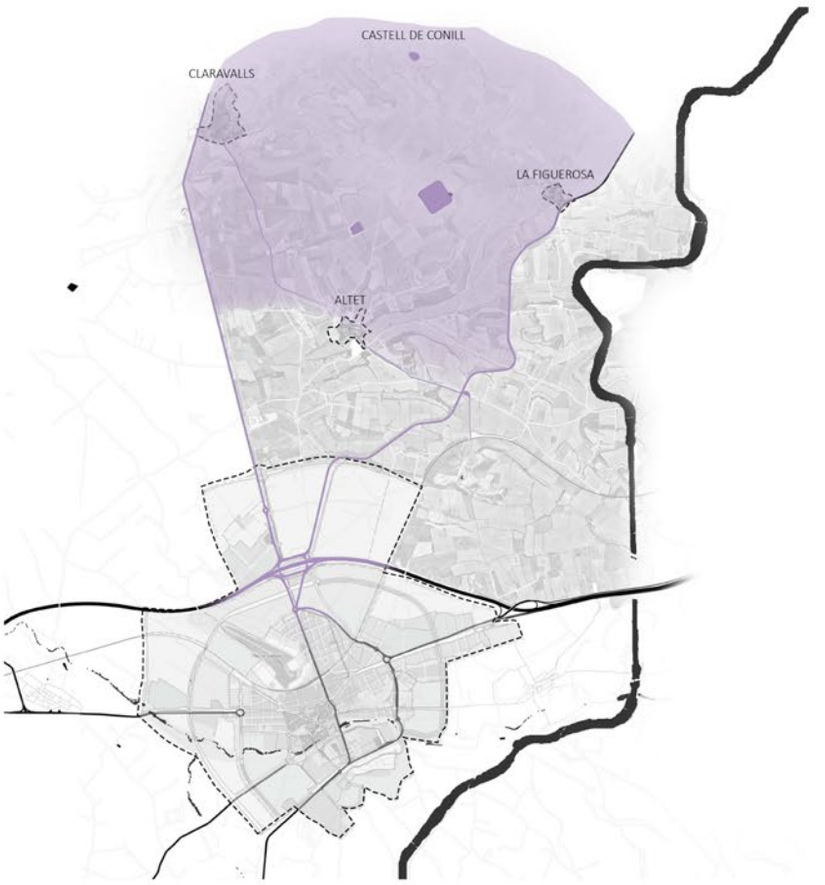
ESTUDI SITUACIÓ EMPRESARIAL GUISSONA

ESQ - INFLUÈNCIA "BON AREA" A GUISSONA

ESQ - UBICACIÓ COLIVING PER TREBALLADORS "BON AREA"

L'ASPA DE TÀRREGA

BASES D' INTERVENCIÓ

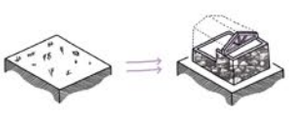
Per aconseguir una veritable revitalització econòmica i demogràfica en aquestes zones, és essencial un nou desenvolupament en la infraestructura d'interconnexió per connectar les àrees més despoblades i desconnectades. Aquesta millora en la connectivitat i accés a les zones rurals no només beneficiarà la població local, sinó que també augmentarà l'atractiu de la regió per a noves inversions i oportunitats empresarials.

Es plantegen tres formes d'intervenció diferents que pretenen aconseguir la harmonització i cohesió del projecte en consonància amb l'escenari de cada intervenció.

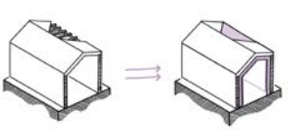
En el cas d'obra nova, s'utilitzaran materials i tècniques constructives autòctones, com els murs de pedra seca i l'estructura horitzontal de fusta. Això permetrà integrar el nou edifici amb el paisatge i la cultura local, mantenint així la seva autenticitat.

Pel que fa a la rehabilitació, es preservaran els elements patrimonials, com els antics edificis industrials. La intervenció es centrarà en l'interior de l'edifici, mantenint en la mesura del possible la pell exterior existent. Així es podrà conservar la seva història i autenticitat, al mateix temps que se li dona un ús contemporani.

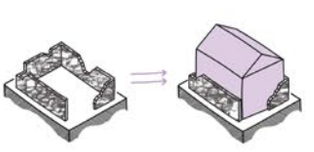
En la reconstrucció, es preservaran els murs de pedra seca existents, que són una característica distintiva del paisatge i l'entorn. Això permetrà mantenir la seva estètica i caràcter, integrant el nou edifici en l'entorn de manera harmoniosa.

OBRA NOVA

REHABILITACIÓ

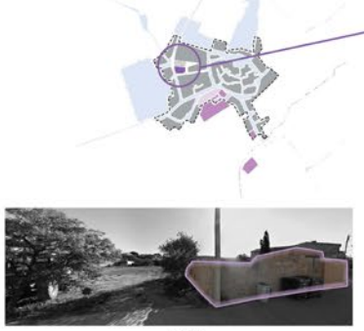

RECONSTRUCCIÓ

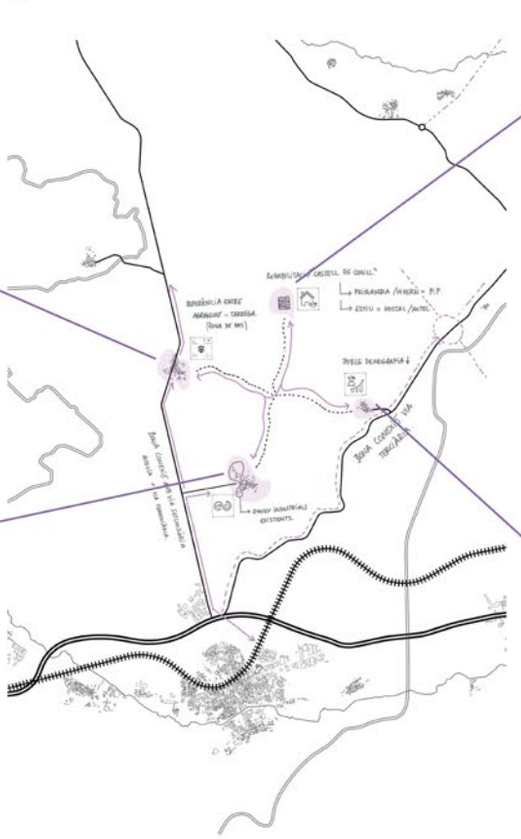
CLARAVALLS

- REHABILITACIÓ D'ANTIGA FÀBRICA
- PORTA D'ENTRADA A POBLACIÓ
- EQUIPAMENTS LLINDANTS

ALTET

- CREACIÓ D'ESPAI PÚBLIC A POBLACIÓ
- RECONSTRUCCIÓ PRESERVANT ELMENTS CONSTRUCTIUS TRADICIONALS (MURS DE PEDRA SECA)

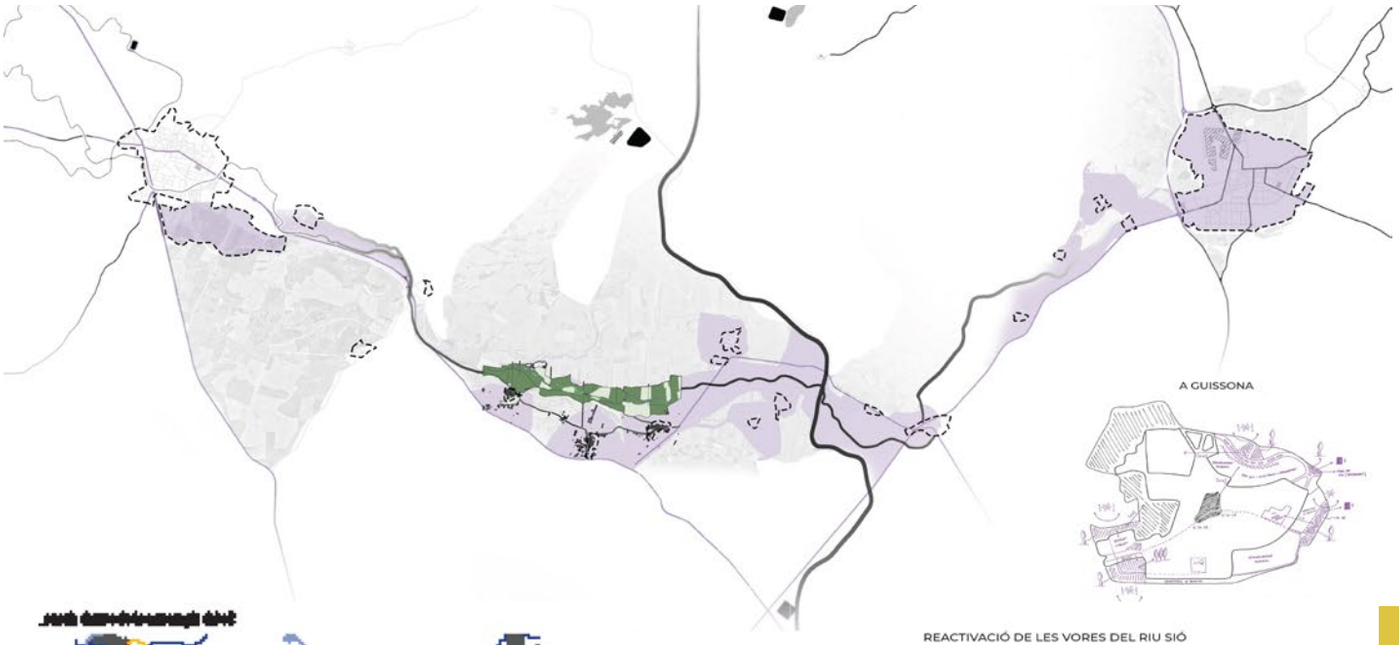
CASTELL DE CONILL

- FITA TERRITORIAL
- INTERVENCIÓ A PATRIMONI EN DESÚS
- DOBLE ÚS SEGONS ESTACIÓ:
  -RESIDÈNCIA DURANT DOCÈNCIA
  -HOTEL/HOSTAL = NO DOCÈNCIA

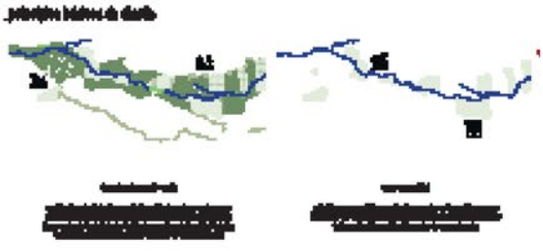

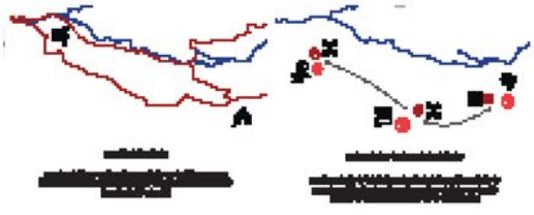
LA FIGUEROSA

- APROFITAMENT D'ESPAI PÚBLIC LLINDANT
- PROPER A PARADA DE TRANSPORT PÚBLIC
- PROPER A L'ENTRADA DEL POBLE

E3 - PROPUESTA LOCAL
Ámbito 2 - sinérgico
Michaela Irová y Jonáš Staníček
Javier Rocamonde

CONCAVELLA

- PUNT ESTRATÈGIC, PROPER A INTERJECCIÓ TERRITORIAL
- INTERVENCIÓ A EDIFICAICÓ EXISTENT EN DESÚS

LES PALLARGUES

- PROXIMITAT D'EQUIPAMENTS ESPORTIUS
- REVITALITZACIÓ D'ESPAI PÚBLIC LLINDANT

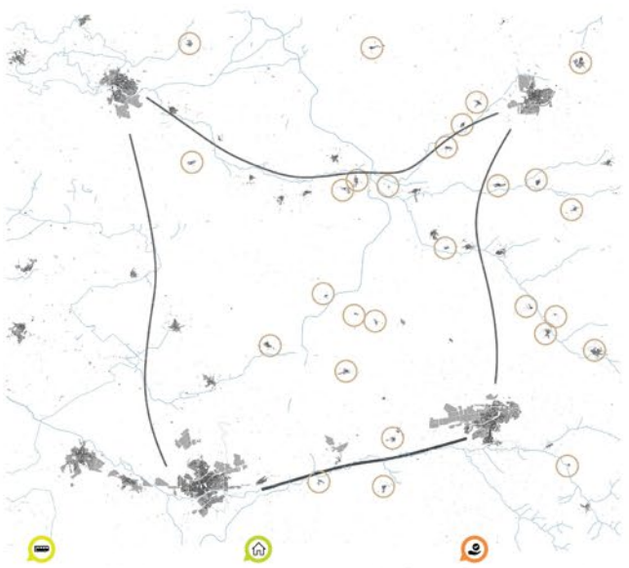

SISTERÓ

- EMPLAÇAMENT COM A PORTA DE BENVINGUDA
- TANCAMENT DE PARCEL·LA EN SOL URBANITZABLE

DAFO Debilitats Amenaces Fortaleses Oportunitats

DEBILITATS

- Mobilitat i accessibilitat viaria
- Transport públic insuficient

- Habitatge de segona residencia o bé buit.

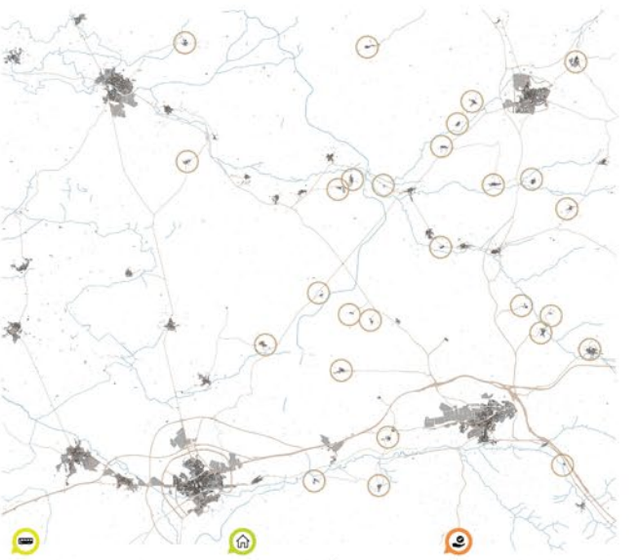
- Falta de serveis en pobles aillats

- Pocs espais verds

- Hi ha tres sectors principals com a activitat econòmica (agricultura, indústria i serveis)

- Poca conservació del patrimoni

AMENACES

- Transport individual com a principal

- Procés de despoblació

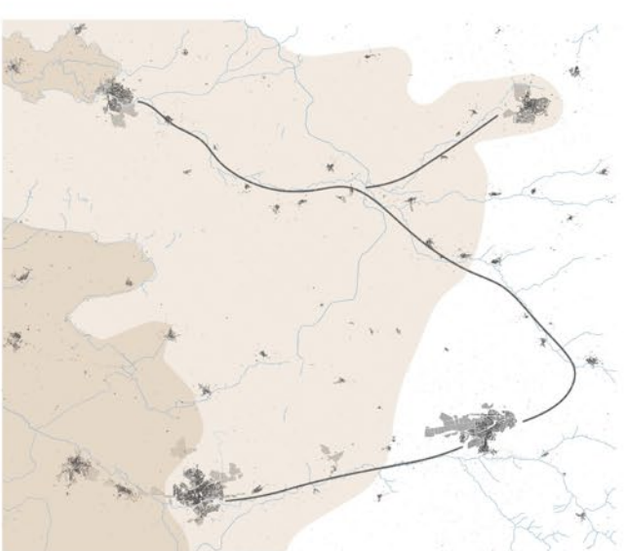
- Pèrdua de serveis rurals a causa de despoblació

-

- Gran percentatge de industria

- Deteriorament del patrimoni
- Desaparició de patrimoni natural degut al canvi de cultiu de secà a regadiu

FORTALESES

- Connexió via autopista i carretera
- Connexió Lleida-Barcelona per RENFE

- Habitatge assequible
- Habitatge en zona fora de ciutat (tranquil)
- Poca població de segona residencia

-

- Comunicació veinal

- Agricultura com a activitat tradicional de la zona

- Paisatge natural
- Patrimoni cultural
-Itineraris
- Festivitats tradicional

OPORTUNITATS

- Transport públic
- Millorar la connexió entre nuclis

-Habitatge buit
- Habitatge de protecció oficial

-

- Creació d'espais verds connectats amb els altres municipis

- Generació de activitats econòmiques gràcies al cultiu de regadiu
- Potenciar les activitats econòmiques principals.

- Promoure gastronomia amb productes de al zona
- Aprofitament de turisme natural i cultural

ESCALA TERRITORIAL

MEMÒRIA

La idea principal era utilitzar rutes locals que connecten els diversos pobles per crear una xarxa de connexions singulars i de qualitat per donar un atractiu turístic a la zona.

Finalment la idea d'estratègia evoluciona amb la idea d'utilitzar els cursos fluvials del riu d'Ondara i el riu Sió, com a eixos de connexió dels pobles de la zona donant una infraestructura verda front al paisatge de secà.

Amb aquesta idea sorgeixen els dos camins marcats en la segona fase, el camí superior, projecte de Irina Sousa i Nicole Granada, i el camí inferior de projecte propi.

La següent fase busca connectar aquests camins amb la idea de les connexions fluvials, utilitzant una xarxa de mobilitat sostenible pública centrada en la bicicleta elèctrica, extenent aquesta xarxa de mobilitat segons els punts claus de la zona.

Pel que fa la millora a escala local, es busca utilitzar masies i arquitectura en desús o mal estat per tal de rehabilitar-la i poder oferir habitatge i serveis diversos a la població.

EVOLUCIÓ DE L'ESTRATÈGIA

PLANTA E 1:150.000

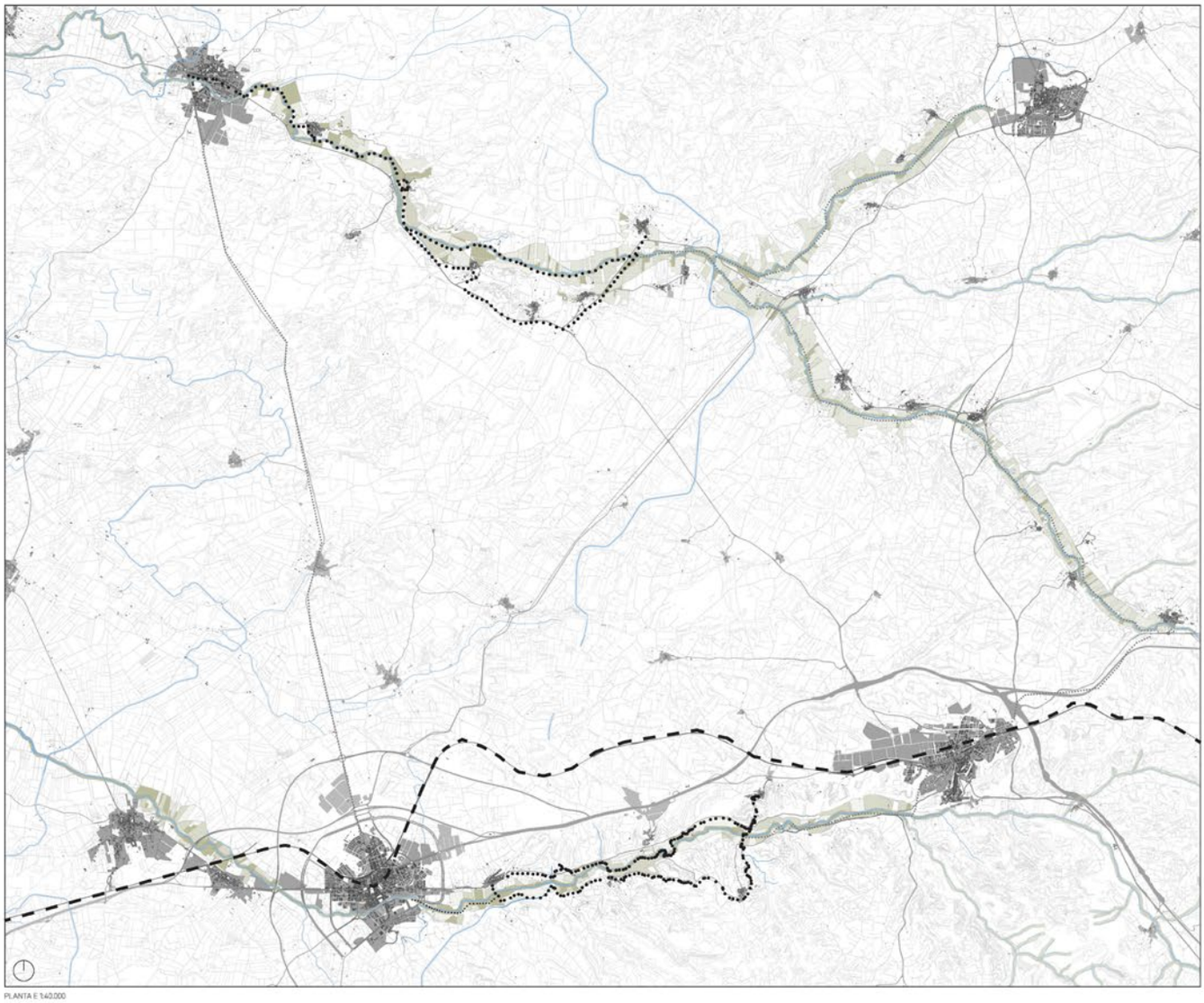
PRIMERA FASE
Creació d'una xarxa de camins rurals.

SEGONA FASE
Creació de camins que utilitzen el riu com a eix estructurant

TERCERA FASE
Connexió dels camins anteriors seguint els eixos fluvials

PLANTA E 1:40.000

OBJECTIUS DEL PROJECTE

PLANTA E 1:200.000

Connexió dels cursos fluvials

Mobilitat sostenible i pública a través de l'ús de la bicicleta elèctrica

Intervencions arquitectòniques i d'espais

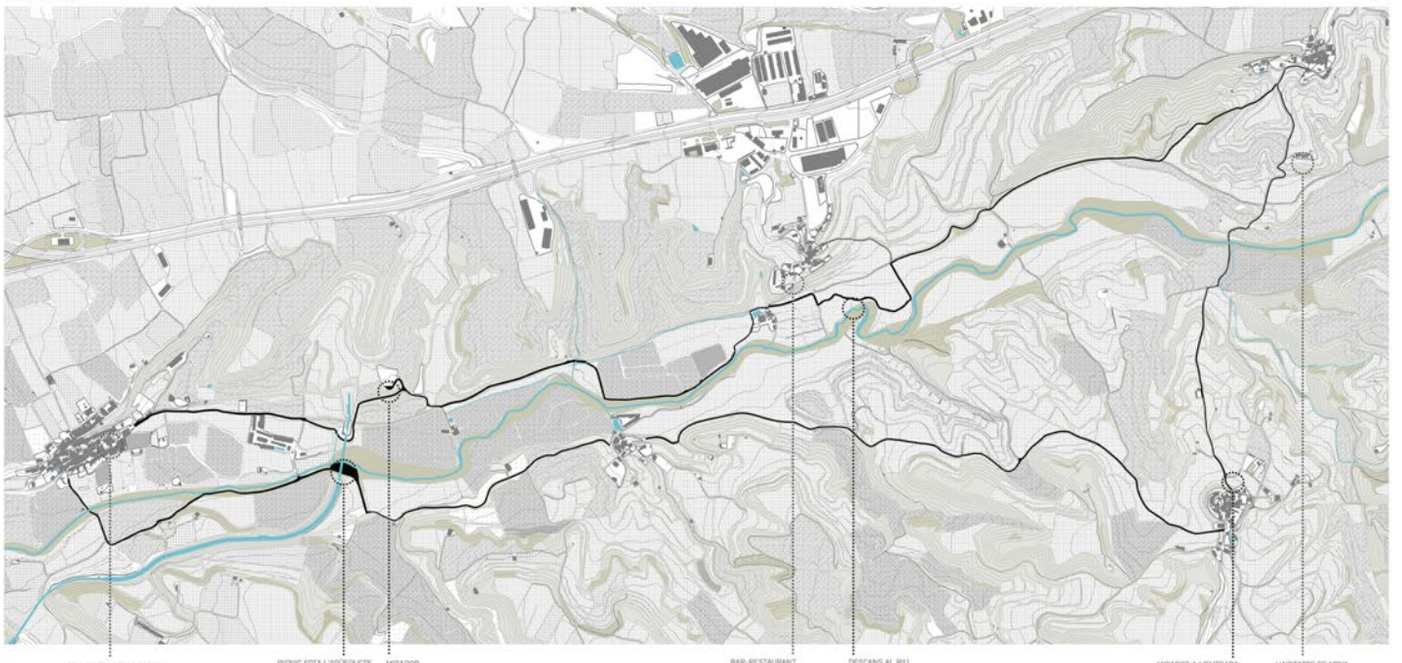

Punts de referència per a la venda de producte local

ESCALA INTERMITJA

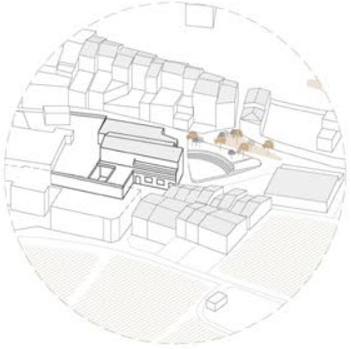
CAMÍ PEL RIU D'ONDARA

PLANTA E 1:150.000

ESCALA LOCAL 1:1000

INTERVENCIONS ARQUITECTÒNIQUES

CO-LIVING + LOCAL SOCIAL

Al centre del poble del Talladell, rehabilitació d'un gran edifici antic i rehabilitació en un co-living + local social adreçat a la població local i nous habitants del poble.

BAR-RESTAURANT + LOCAL SOCIAL

Situat a l'entrada del poble de Fonollieres, rehabilitació i remodelació d'un edifici en un bar/restaurant i local social per al poble habilitant un nou servei que abasteix tant veïns com turistes

HABITATGE DE NOVA CONSTRUCCIÓ

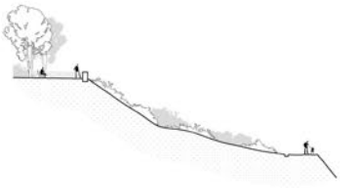
Situat a prop de La Curullada, nova construcció d'habitatge unifamiliar, plurifamiliar o co-living en forma de masies o cases rurals amb accés directe al camí i als pobles destinat a nous habitants de la zona.

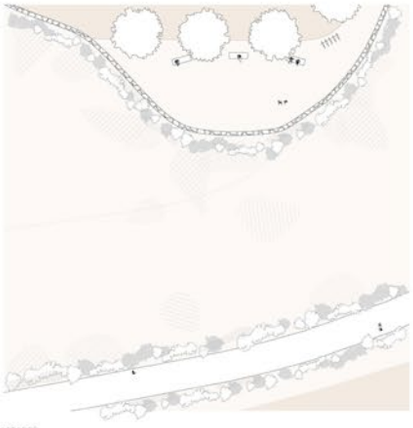

ESCALA LOCAL

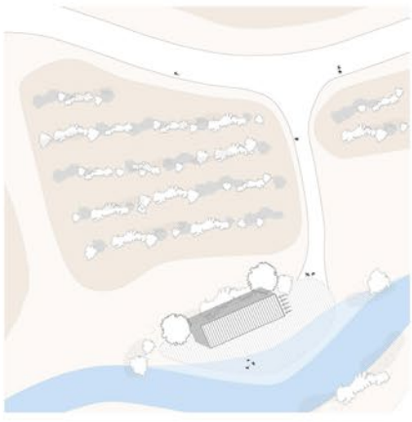
INTERVENCIONS PAISATGÍSTIQUES
PLANTA I SECCIÓ E 1:300

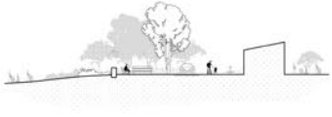

MIRADOR

DESCANS AL RIU

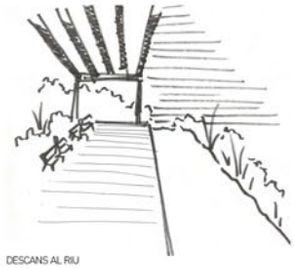
MIRADOR A L'ENTRADA DE GRANYANELLA

PICNIC SOTA L'AQÜEDUCTE

MIRADOR

DESCANS AL RIU

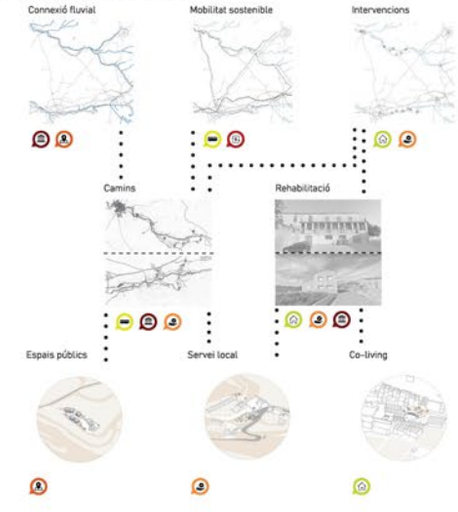

MIRADOR A L'ENTRADA DE GRANYANELLA

PICNIC SOTA L'AQÜEDUCTE

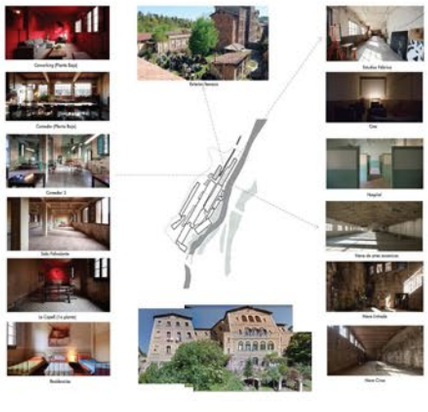
ESQUEMA DE TRANSVERSALITAT

REFERÈNCIES

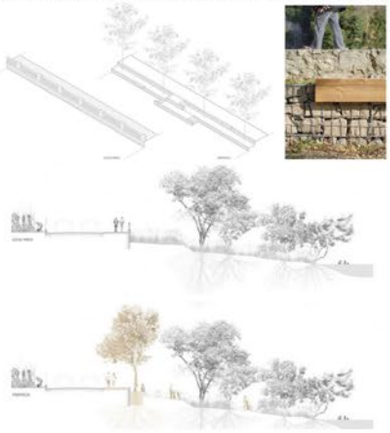
KONVENT

Konvent és un espai creatiu que dóna vida al patrimoni industrial en desús. És un antic convent de monges convertit en un laboratori experimental tant a nivell personal com artístic on hi conflueixen projectes molt diversos, especialment els que no tenen cabuda en el marc cultural institucional.

REGENERACIÓ PAISATGÍSTICA DEL CAMÍ DE CABRIANES

El projecte es va basar a interpretar la riera com a corredor natural de connexió entre el parc agrícola i la muntanya a través de la ciutat, convertint-la en parc urbà, incorporant quan fos possible els trams descoberts, recuperant la vegetació autòctona i convertint les parts cobertes en passejades arbrades.

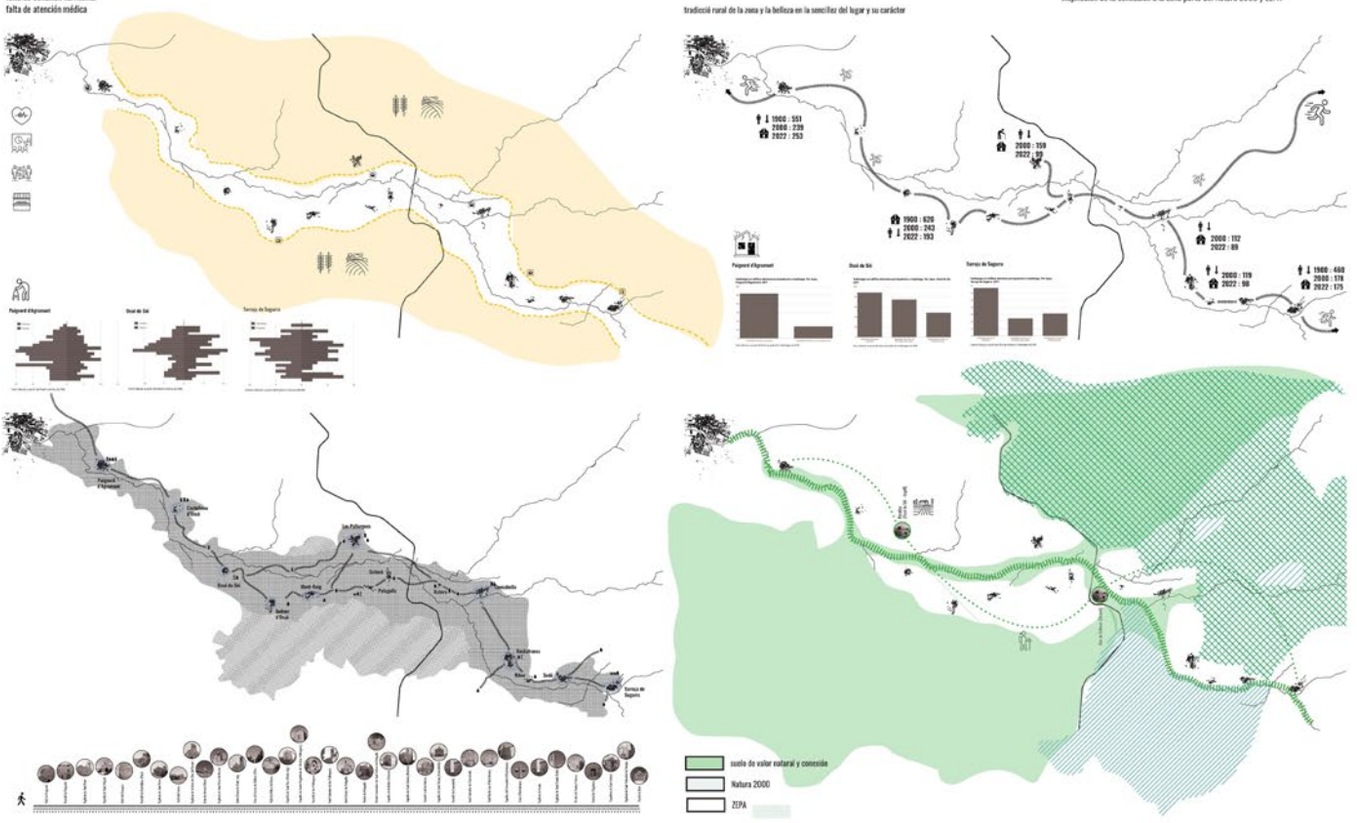
_análisis DAFO

D
envejecimiento de la población y edad media alta
falta de áreas verdes dentro de los pueblos
homogeneidad del uso del suelo agrario y falta del espacio necesario para el propio desarollo del ecosistema del río
falta de equipamiento básico en los pueblos
falta de conexión territorial
falta de atención médica

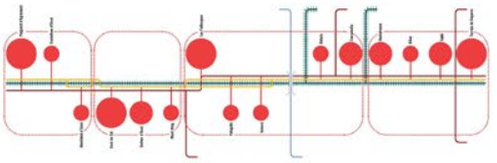
A
despoblación de la zona
% alto de casas vacías y de segunda residencia

F
ciudades con centros muy históricos con forma urbana preservada y compacta - patrimonio de asentamientos urbanos
torres de vigilancia y castillos construidos durante la etapa defensiva entre los árabes y los cristianos
valor estético de la composición visual de los pueblos y los meandros del río Sió
la elevación de los pueblos con respeto al resto del territorio y la protección natural contra las inundaciones
tradició rural de la zona y la belleza en la sencillez del lugar y su carácter

O
covid19 - cambio de perspectiva a la vida laboral - homeoffice y lugares de coworking
la importancia de las zonas verdes para la salud mental y física durante la pandemia
turismo conectado con la tradicción agraria y con las casas rurales
el río Sió como patrimonio natural y su significado para el ecosistema local
descentralización de los servicios y cambio del modelo de trabajo
mejoración de la conección a la zona parte del Natura 2000 y ZEPA

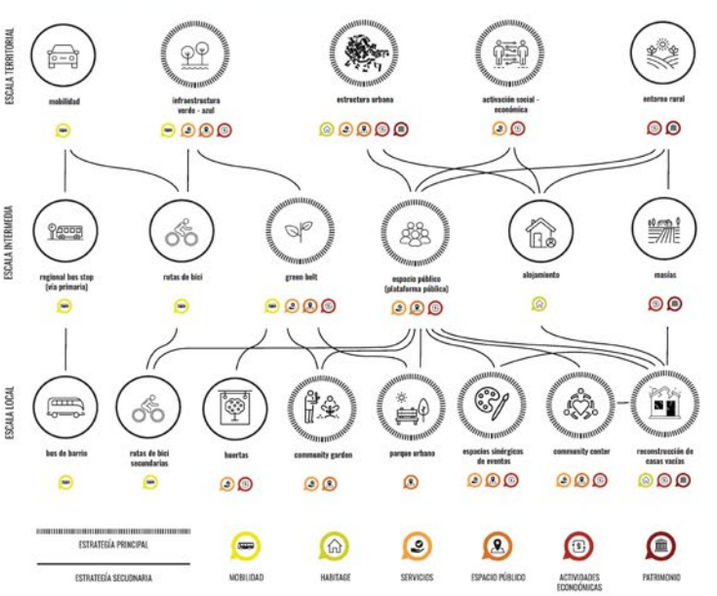
_memoria

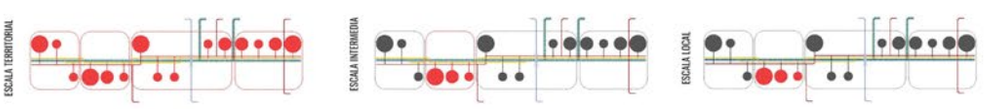
The surroundings of river Sió are currently dealing with various problems. Both urban zones and land are mainly focused on agriculture. Together with the lack of equipment and bad infrastructure this provoces aging and decline of population in the villages. Homogenous use of land causes drought and low water retention ability.
The main objective of the proposal is creation of sustainable rural environment. Achieving sustainibility with 5 supporting aspects - ecological, social, economical, mobility and herritage. Ecological aspects focuses on green blue infrastructure - liberation of the river Sió with greenbelt, diversification of the land use and green areas and creation of ecological model of use for grey and rain water. Social aspect works with principle of clusters composed by more villages. Each village within the cluster will have a community center with coworking spaces and thematical event place with different purpose. This synergic functioning will provoce circulation within the cluster and support social interactions.
Herritage is based on preserving the historical urban morphology with castral origin and it's unique composition with the river Sió. Implementation of new functions enhances the resilience of the existing structure. Economical model is based on offering the existing housing rent-free in exchange for house renovation by the new inhabitants or selling the houses under price to achieve maximalize housing potential and activate the rural zone.
Mobility works in two levels - public transport and biking paths. Public transport constitues of the regional bus that connects all the clusters of the territory and then secondary buses „bus de barrie" that links the villages within the cluster. Biking paths are divided in two levels - main one going next to the river inside the greenbelt across the whole territory and secondary paths improving the connection between the villages.

El entorno del río Sió se enfrenta actualmente a diversos problemas. Tanto las zonas urbanas como el suelo se concentran principalmente en la agricultura. Este, junto con la falta de equipamiento y la mala infraestructura, provoca el envejecimiento y la disminución de la población en los pueblos. El uso homogéneo de la tierra provoca sequía y baja capacidad de retención de agua.
El principal objetivo de la propuesta es la creación de un entorno rural sostenible mediante 5 aspectos: ecológico, social, económico, movilidad y patrimonio. Los aspectos ecológicos se centran en la infraestructura verde azul - liberación del río Sió con cinturón verde, diversificación del uso del suelo y áreas verdes y creación de un modelo ecológico de uso de aguas grises y pluviales. El aspecto social funciona con el principio de grupos compuestos por más pueblos. Cada pueblo dentro del clúster tendrá un centro comunitario con espacios de coworking y lugares para eventos temáticos con diferentes propósitos. Este funcionamiento sinérgico provocará la circulación dentro del grupo y apoyará las interacciones sociales. El patrimonio se basa en conservar la morfología urbana histórica de origen castral y su singular composición con el río Sió. La implementación de nuevas funciones mejora la resiliencia de la estructura existente. El modelo económico se basa en ofrecer la vivienda existente sin pagar alquiler a cambio de la renovación de la casa por parte de los nuevos habitantes o vender las casas a precio de precio para lograr maximizar el potencial habitacional y activar la zona rural. La movilidad funciona en dos niveles: transporte público y ciclovías. El transporte público consiste en el bus regional que conecta todos los clusters del territorio y luego buses secundarios „bus de barrie" que une los pueblos dentro del cluster. Los caminos para bicicletas se dividen en dos niveles: el principal va junto al río dentro del cinturón verde a lo largo de todo el territorio y los caminos secundarios mejoran la conexión entre los pueblos.

_esquema de las transversalidades temática

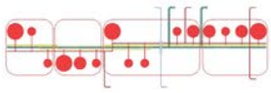

_esquema de las transversalidades escalar

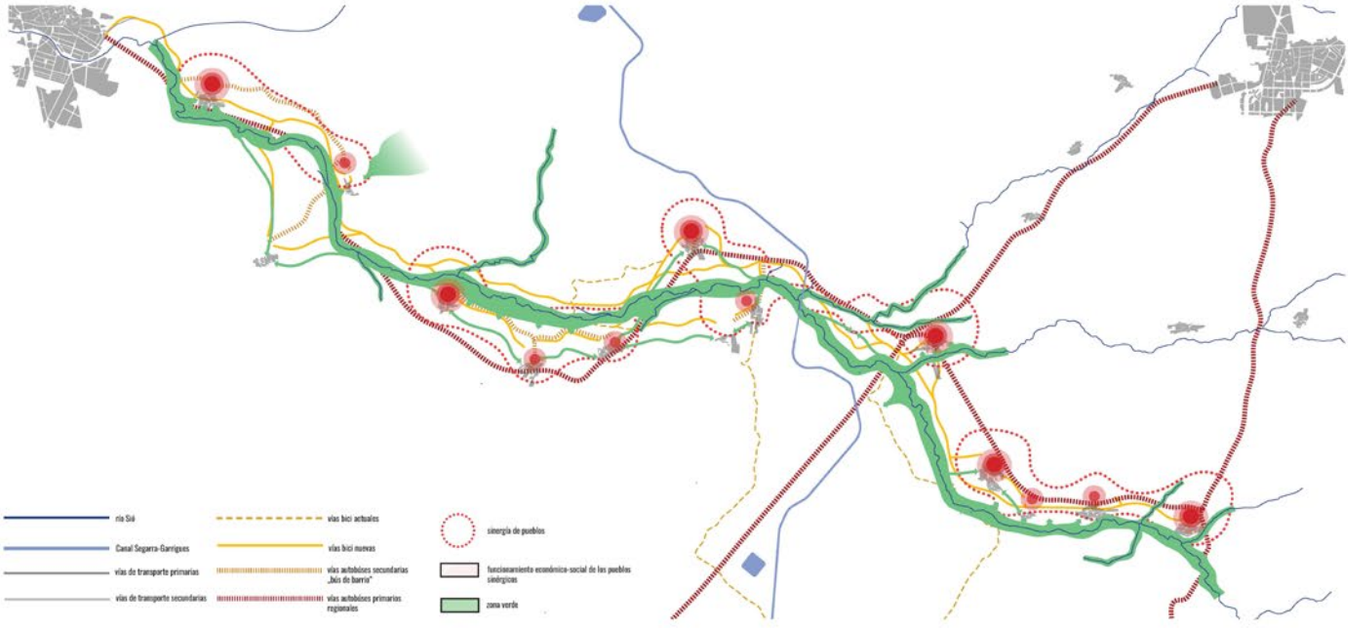

ESTRATEGÍA TERRITORIAL

ALT SIÓ

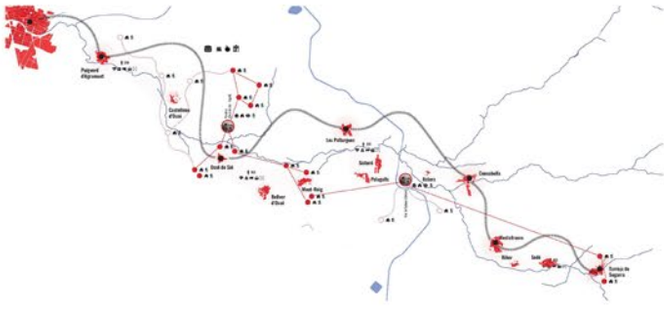

_propuesta general

_principios básicos de diseño

1. Corridor verde

Ampliar el área verde existente del río Sió para mejorar las características actuales - aumentar la zona „natural" del río sin intervenciones anjenas.

2. áreas verdes compuetas en los meandros

soportar la biodiversidad natural en las zonas de los meandros y reducir la zona agrícola de estas partes

3. zonas verdes de más concentración

crear parques y zonas naturales más amplias para obtener áreas verdes de más concentración que podrían ofrecer espacios públicos para actividades sociales comúnes

4. crea áreas verdes y conectar los pueblos

para evitar el effecto de un „heat island" y para mejorar la calidad del aire, la polución y bajar las temperaturas dentro de los pueblos, también para penetrar la frontera „ciudad-naturaleza"

1. mejorar la infraestructura social

formación de los grupos sinérgicos simpre con un centro de mayor importancia, elegiendo una de las casas vacías del centro para transformarla en un community center con el equipamiento necesario

2. red de alojamientos

alojamiento en la naturaleza y relacionado al patrimonio rural de la zona, reconstrucción de las casas rurales existentes y vacías y adición de unidades tipo treyhouse de materiales ecológicos

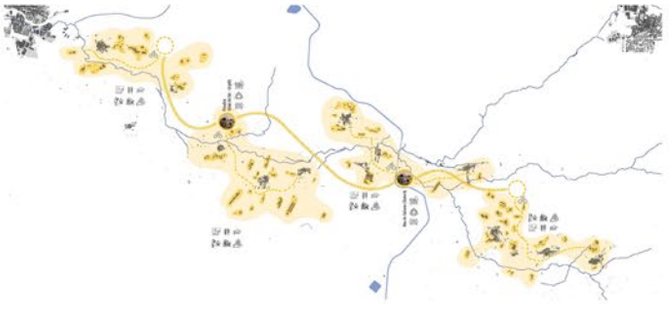
3. eventos temporales

serie de mercados

4. prevenir la fragmentación de la forma urbana

mantener las propiedades características: la densidad y compacidad, forma circular de protección, espacios públicos rotarios protegidos etc.

1. mejoración del transporte público

introducción de autobúses primarios regionales uniendo las agrupaciones de pueblos y autobúses secundarios dentro de los agrupaciones uniendo el resto de los pueblos con el pueblo central del cluster - funcionando como un „autobús de barrio"

2. conexión con infraestructura azul - verde

nuevas rutas de bicicleta siguiendo la corriente del río Sió para mejorar la mobilidad dentro del territorio, soportar el turismo de la zona y ofrecer nuevas actividades de recreación

3. conexión con rutas actuales

nuevas rutas de bicicleta que unen las ciudades con las áreas verdes y una nueva posibilidad de ampliar la red de las rutas de bicicleta actuales en la zona

4. IMPLEMENTACIÓN CONECTRAM

implementación de las rutas temáticas del proyecto CONECTRAM de Roberto Collazos Tejada y Ferran Jiménez Castillo - siguiendo las rutas existentes para reforjauner el territorio - de cecilfino o de alojamiento para también una ruta „natural" nueva basada en la infraestructura verde-azul de la propuesta nuestra

IMPLEMENTACIÓN

implementación de la propuesta de Alejandro Hernandez Saiz y Jaume Francisco Oubet adaptada más bien al nuestro territorio y siguiendo los mismos objetivos del plan propuesto - enfocado más de los presidentes del territorio muy afectado por el sector agrario y aprovechar la estructura existente de aprendizaje y formación profesional para las siguientes generaciones mediante tecnologías más sostenibles y de escalas local

1. centros formativos

implementación de centros formativos para estudiantes especializados en formación con agricola reformados de las granjas y los edificios agrarios existentes

2. residencias de estudiantes

siguiendo la misma línea refor-tando las masías existentes en residencias para estudiantes además orientadas con las rutas de bici a los pueblos para facilitar la mobilidad del territorio

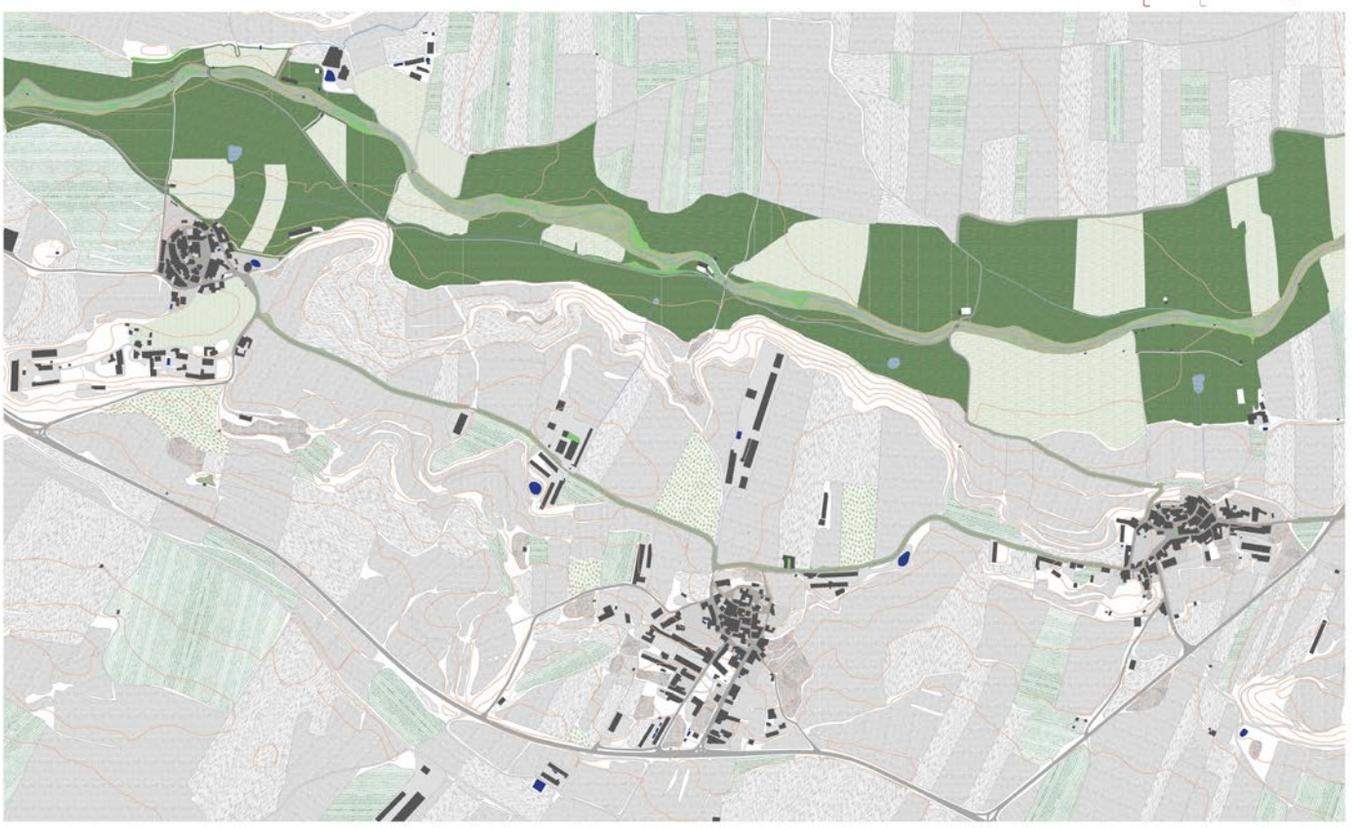
3. talleres de práctica

y uso de los espacios comúnes - tipo community gardens y huertas para los estudiantes de prácticas

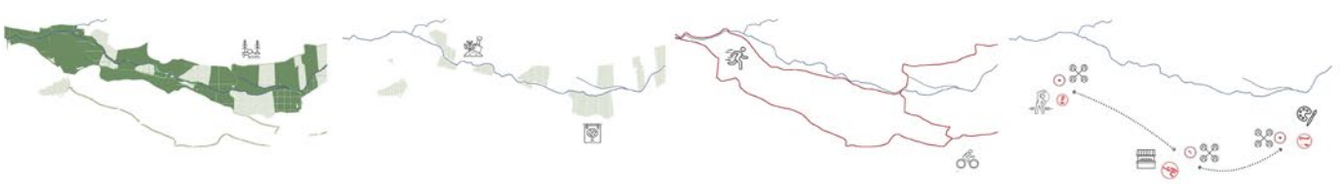
ESTRATEGÍA INTERMEDIA

CLUSTER 02

_principios básicos de diseño

infraestructura azul - verde

cambiando parte de las áreas agrícolas existentes a áreas verdes, agregando más árboles y plantas a los pueblos y sus alrededores, ofreciendo áreas verdes de la ciudad a los habitantes y mejorando la calidad del aire, reducir la contaminación y retener más agua en el territorio seco

crear comunidad

y diseñar nuevos posibles espacios de encuentro en los pueblos y su entorno rural con diferentes características para diversas actividades como talleres, ejercicio, meditación, puntos de encuentro, etc.

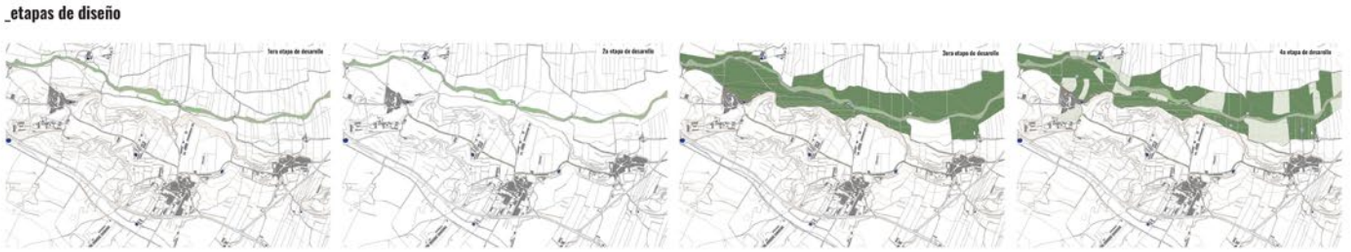
conexión del territorio

con rutas ciclistas y senderos de nuevo diseño que también promuevan formas de transporte más sostenibles para distancias cortas y reduzcan la dependencia del automóvil

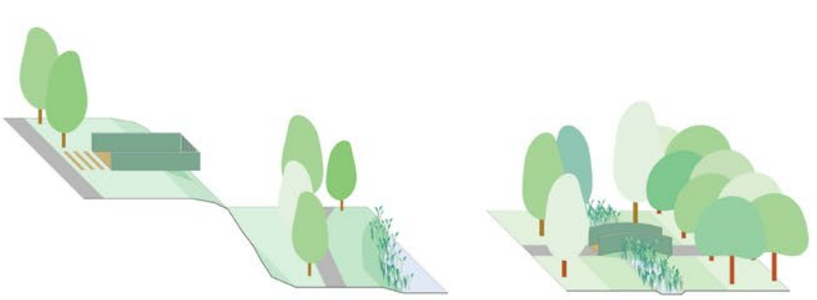
equipamiento y funcionamiento sinérgico

complementación de la falta de equipamiento de los pueblos y adición de un centro multifuncional a cada pueblo y un lugar sinérgico con función diferente en cada pueblo del cluser que se complementan

_etapas de diseño

_nuevos elementos diseñados

miradores para disfrutar de la vista de la zona

nuevos puentes para mejorar la movilidad

_modelo económico

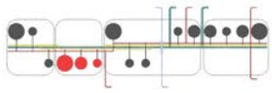
El objetivo principal de la propuesta es frenar el despoblamiento de la zona y ofrecer nuevas oportunidades del mundo laboral localizadas en los centros históricos de los pueblos con un entorno rural y natural de alta calidad. Sin tener la necesidad de ir siempre a la ciudad puede ahorrar tiempo y reducir el impacto ecológico negativo pero también aprovechar otros beneffits del entorno rural como por ejemplo la calidad del aire y mejorar la salud tanto física que mental. También con relación ale covid19 que nos ha demostrado los beenficios de las nuevas formas de trabaja - homeoffice, meetings online etc. De forma indirecto pueden los espacios de co-working y centros multifuncionales provocar una activación económica del territorio. El primer impulso ecenómico debería venir de los ayuntamientos al crear los espacios comúnes y empezar a construir la infraestructura verdee - azul. Después las subvenciones de UE y CIS y al final lse cambies el interés del sector privado.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural

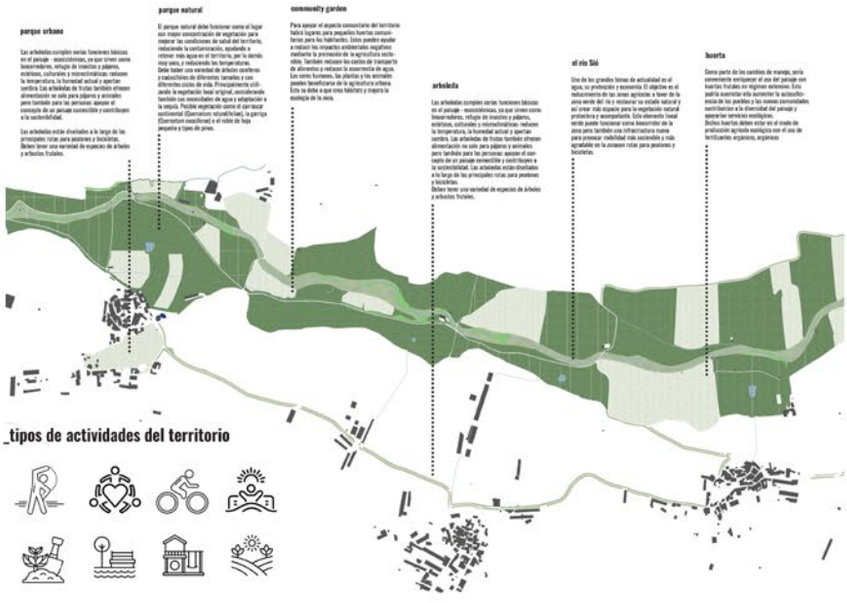
Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural:
Europa inverteix en les zones rurals

INFRAESTRUCTURA AZUL - VERDE

CLUSTER 02 - OSSO DE SIÓ

_diversificación de las zonas verdes

_tipos de actividades del territorio

_diversificación de las zonas verdes

_sección relación zona urbana - río

_uso del suelo

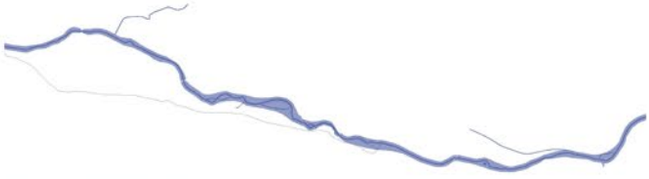

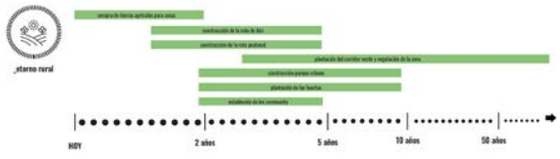

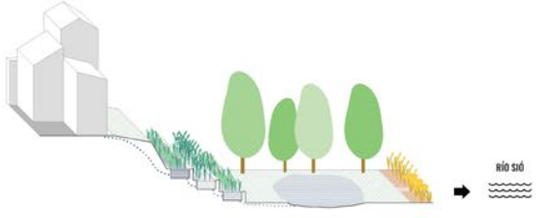
_ampliación de la zona inundable

_tiempo de implementación

_esquema de la infiltración de aguas grises

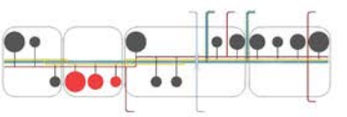
_secciónes territoriales

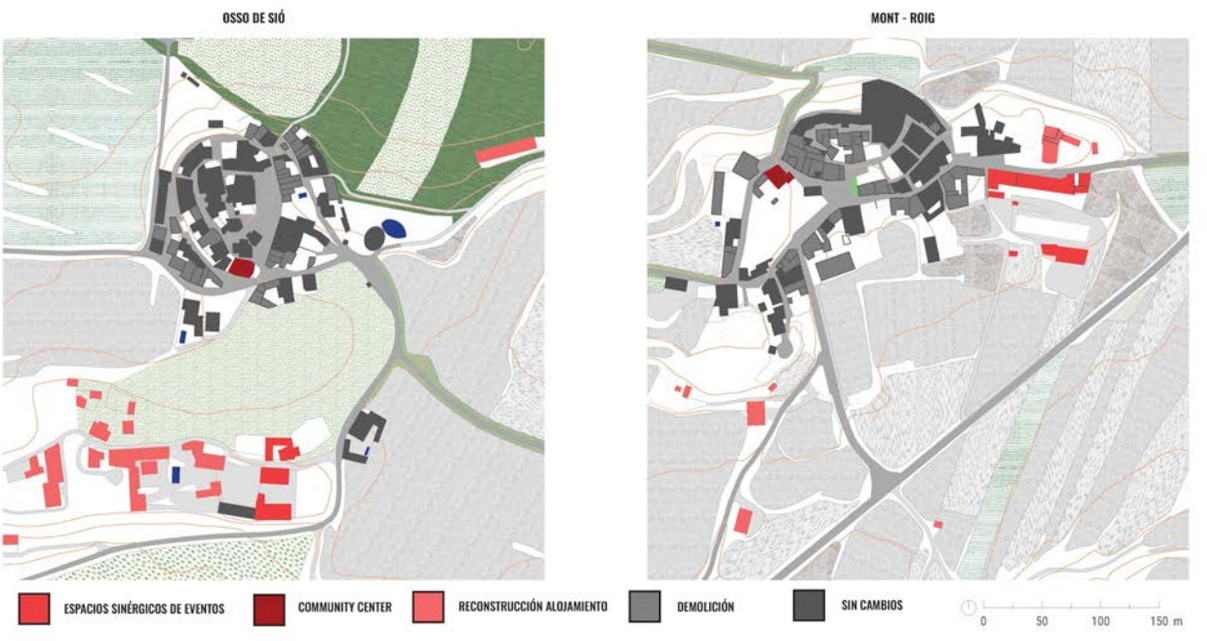

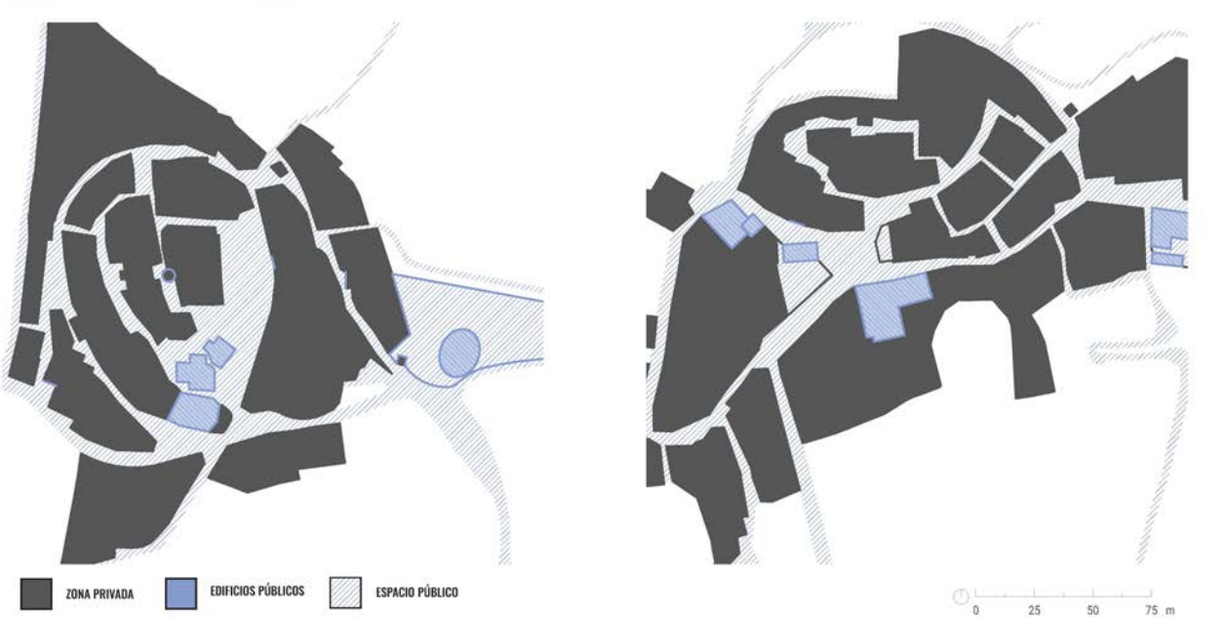

ESTRATEGÍA LOCAL

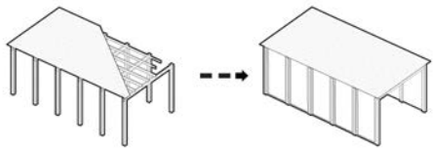
OSSO DE SIÓ - BELLVER D`OSSO - MONT ROIG

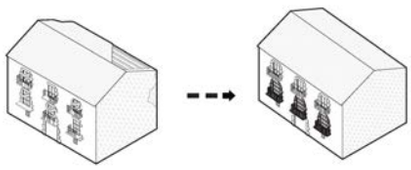

_niveles de intervención

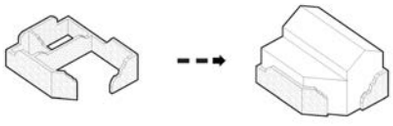
ESPACIOS SINÉRGICOS DE EVENTOS

Reconstrución de los edificios agrarios y cambio de uso a un espacio más grande de eventos temporales. Funcionamiento sinérgico dentro del cluster, cada uno de los pueblos con diferente objetivo con los tres principales: ARTE - SPORT - MARKET. El diferente uso de los espacios puede ayudar a aumentar el movimiento de personas dentro del cluster. También puede funcionar como un espacio más grande para eventos del pueblo tipo bailes, bodas, etc.

ALOJAMIENTO

Reconstruir las casas vacías del centro tipo vivienda. El propietario, que no está interesado en la reconstrucción de la casa abandonada, la alquila a personas que van a moverse al pueblo sin exigir alquiler, y ellos, a cambio, aseguran la reconstrucción. Así puede pasar todo el pueblo por una reconstrucción y se frena la despoblación por lo que ofrece la zona - un lugar más tranquilo, cerca de la naturaleza, con mucho patrimonio, con equipamiento adecuado y con sentido de comunidad.

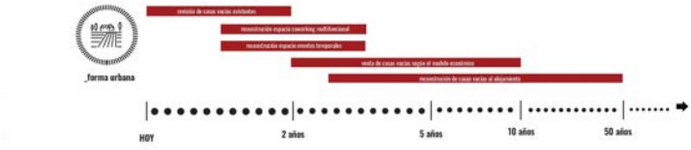
COMMUNITY CENTER

Reconstrución de las casas vacías del centro a un centro multifuncional para complementar el equipamiento que falta en los pueblos. Un coworking que puede formar parte del existente concepto de COWOCAT (red de lugares de coworking rurales). También un consultario de médico, biblioteca y cafetería y un espacio común libre para varias actividades (cine, debates etc.). El objetivo principal es ofrecer espacio común para los habitantes de manera más sostenible transformando los edificios existentes. Podría mejorar el despoblamiento de la zona ofreciendo nueva froma de trabajar a los habitantes (el coworking) pero también nuevas oportunidades de trabajo para la gente mayor de los pueblos para que pueden participar más en las acitividades públicas.

_plano regulador

INTERÉS PÚBLICO	MÉTODO DE REGULACIÓN	REGULACIÓN
preservar el carácter de la estructura urbana existente	manteniendo el volumen del edificio correspondiente al sitio y la estructura urbana existente	Preservación de la estructura del edificio en bloque y cumplimiento exacto de la línea de la calle
		El techo inclinado con una pendiente de 25-30°, que coincidirá con el volúmen de los edificios existentes
		Altura del edificio adecuada a la estructura existente - como máximo 3 plantas con una altura máxima de la conrisa de 10 m. Punto de referencia ubicado a la altura de la acera - ver plano de planta para especificaciones.
		marcar claramente los límites de la estructura urbana y evitar la dispersión de edificios en eletorno rural
mejorar las condiciones de salud ambiental y la calidad de la vida	especificación del tipo de superficie y de la vegetación nueva	adición de vegetación en el etorno rural y compelmentación de la infraestructura verde y azul
		adición de parques urbanos y adición de árboles y arbustos en el espacio público de los pueblos

_tiempo de implementación

_proyectos referenciales

RECUPERACIÓ DEL SISTEMA DE REC EN LES HORTES TERMALS

El proyecto Los huertos de los alrededores de la villa son objeto de una restauración integral que recupera el antiguo riego de aguas termales, reactiva la producción agrícola y abre una red de senderos para peatones.

COWOCAT RURAL

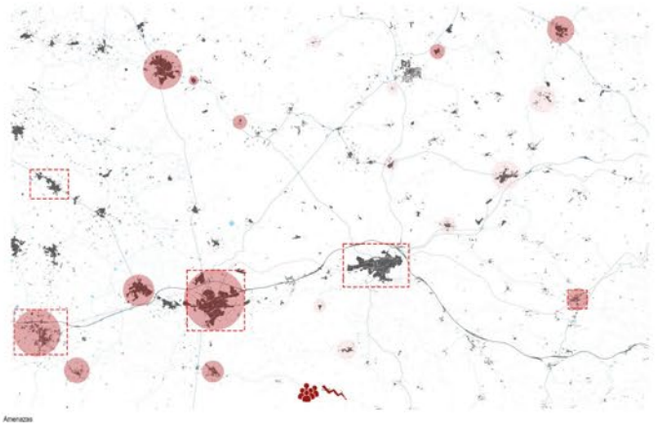
El proyecto COWOCAT es una nueva oportunidad del mundo laboral que propone varios lugares de co-working en pueblos menores para frenar la marcha de las personas jóvenes, mejorar la situación local de los pueblos y reducir el despoblamiento de las zonas rurales. Con una red que atraiga a los interesados profesionales del lugar pero también se abre a trabajadores que vienen a la zona para pasar las vacaciones. Es un proyecto liderado por El Consorcio Intercomarcal de Iniciativas Socioeconómicas en el que participan actualmente 10 grupos de acción local de Cataluña.

REHABITAR ENVALL

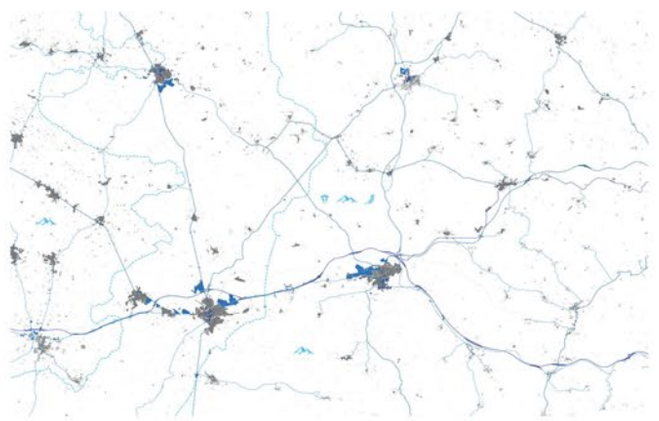
reHabitar Envall es el proyecto de ENVALL COOP se basa en la reconstrucción de las casas vacías y del espíritu tradicional del pueblo. El proyecto consta de 3 fases y puede llegar a construir hasta 2.700 m2 habitables en función de las necesidades y del modo de vida actual: menos necesidad de espacios destinados al campesinado (pajares y corrales) y más necesidad de espacio público (plazas).

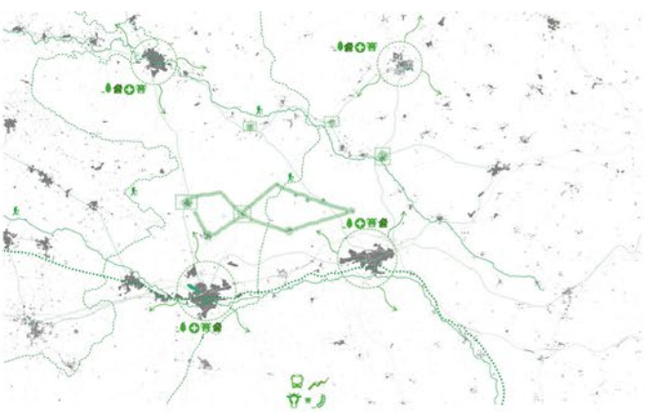
Amenazas

Debilidades

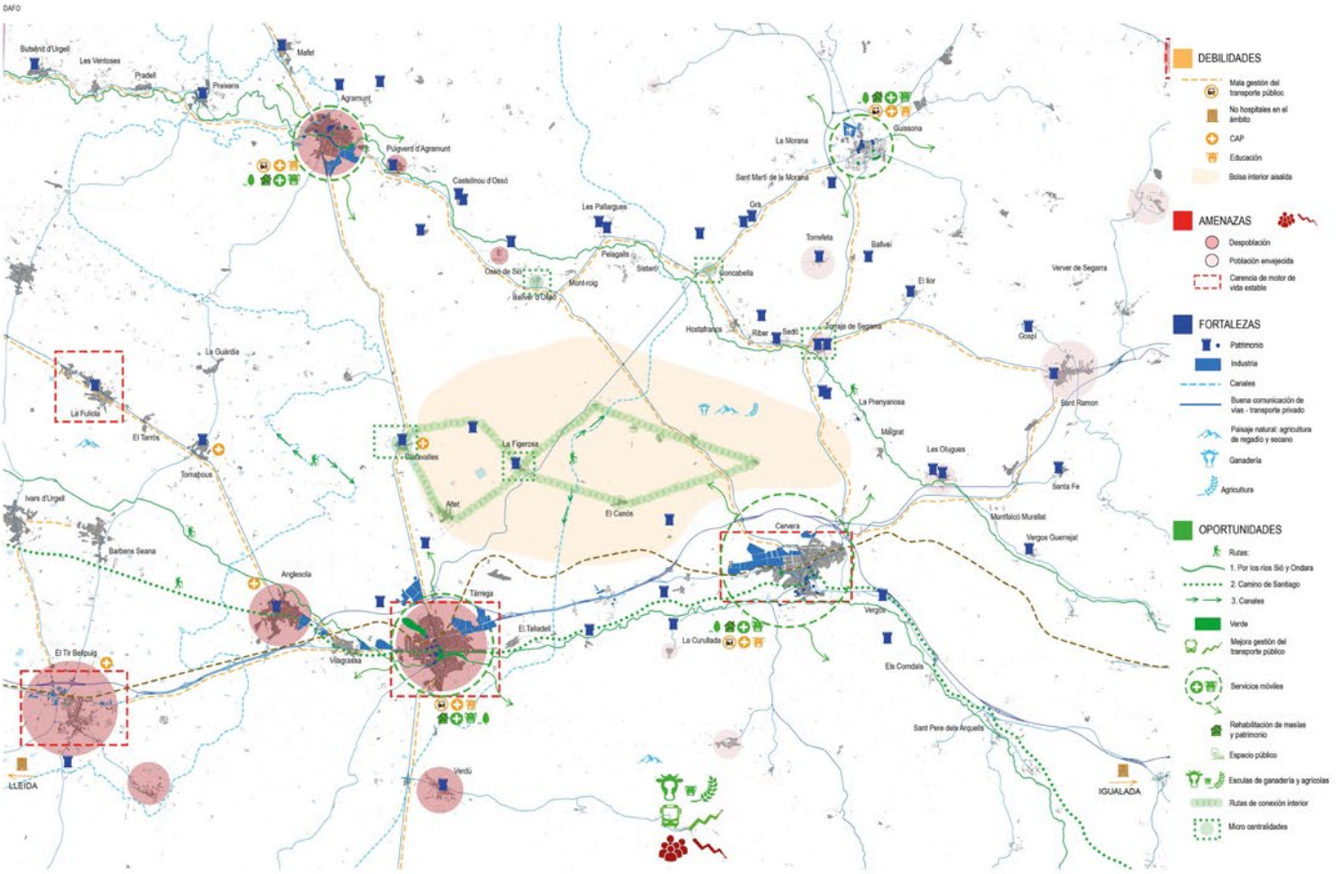

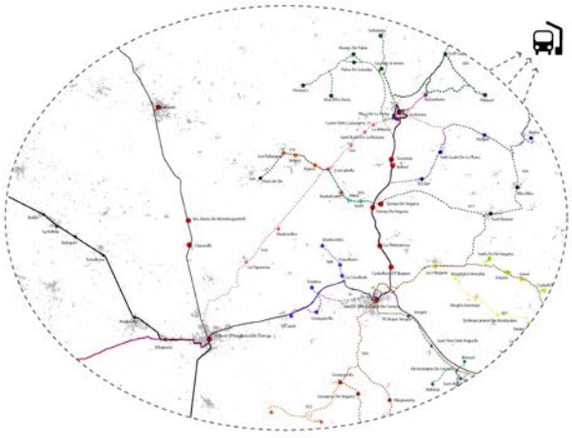
Fortalezas

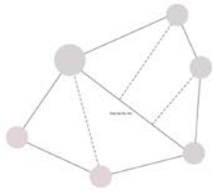
Oportunidades

DAFO

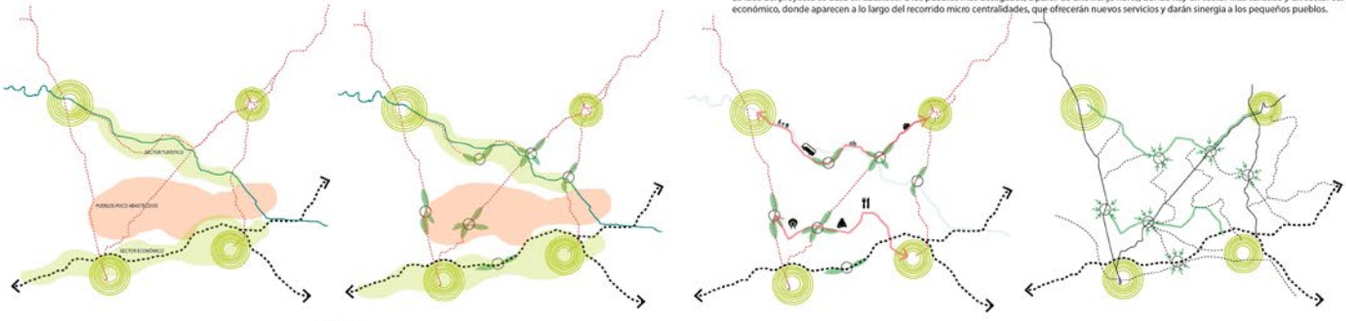

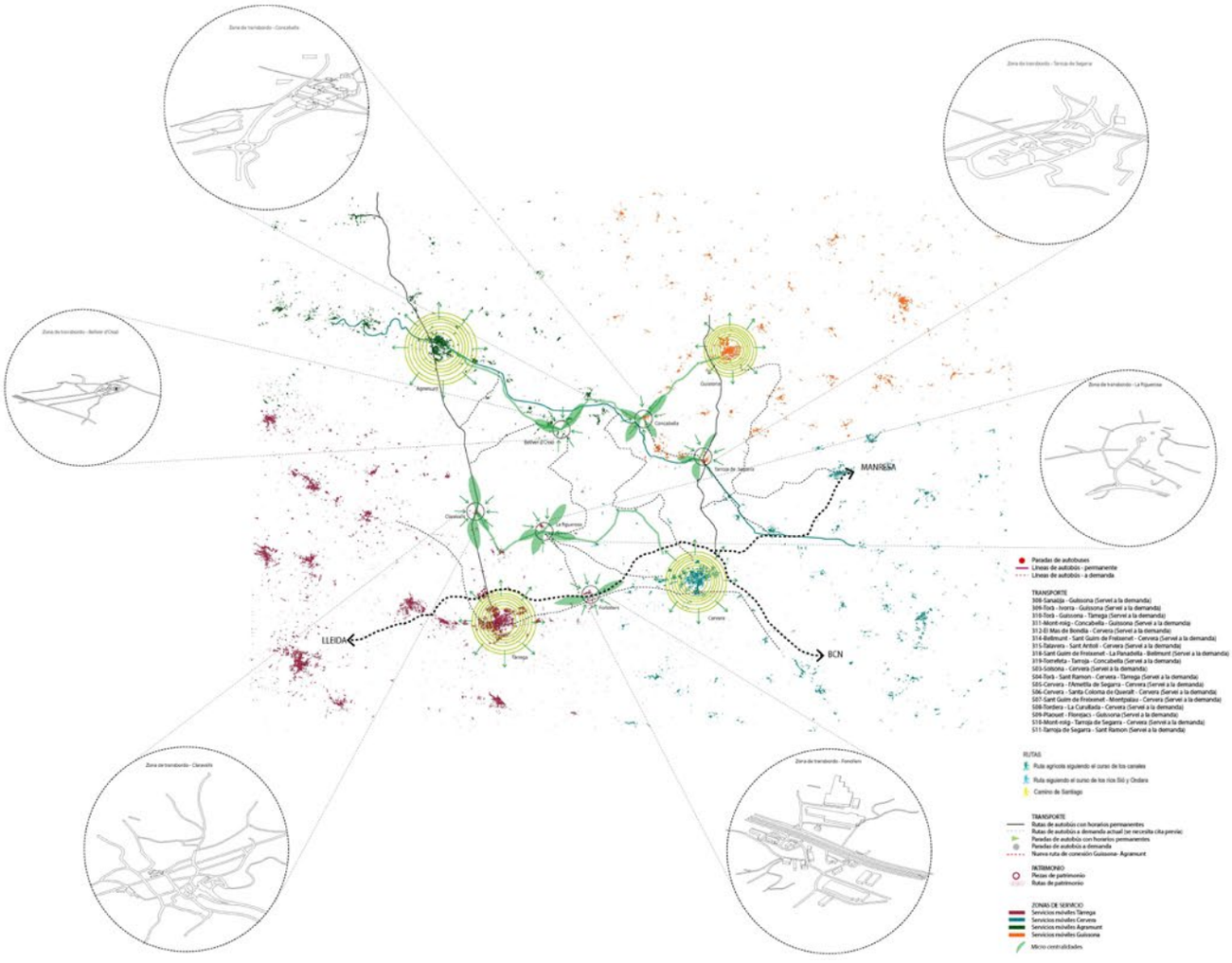

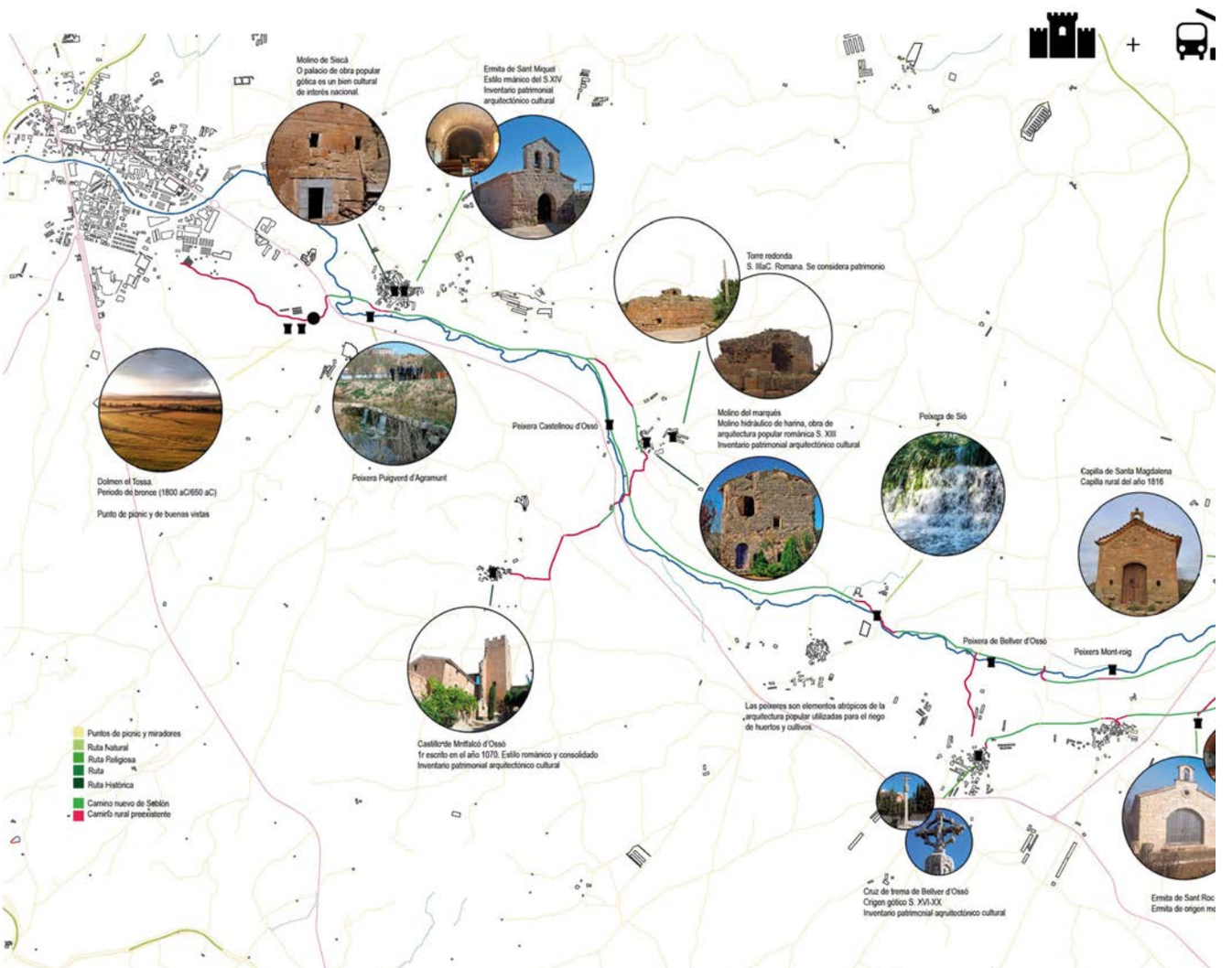

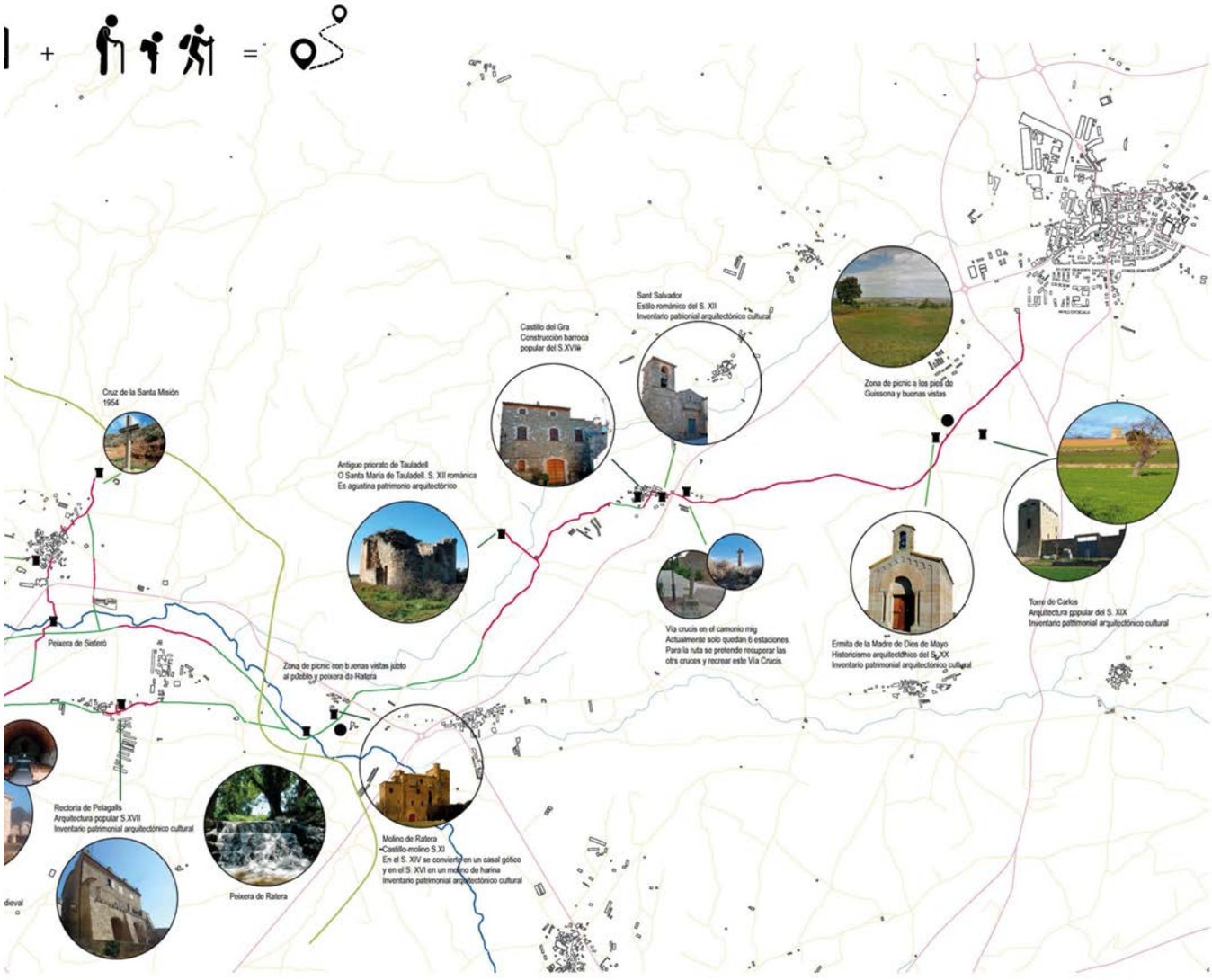

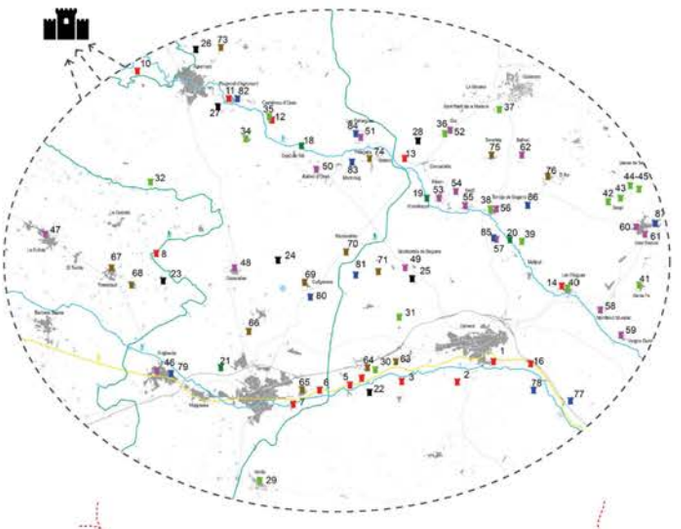
Con los trabajos de referencia de nuestros compañeros : Mercade_Marimon y Dimartino_Pons hemos abstraido conceptos que encajan con nuestra idea de propuesta y la hemos desarrollado para que sea compatible.
La idea del proyecto se basa en abastecer a los pueblos más desligados, a partir de una franja norte, donde hay un sector más turístico y un sector sur económico, donde aparecen a lo largo del recorrido micro centralidades, que ofrecerán nuevos servicios y darán sinergia a los pequeños pueblos.

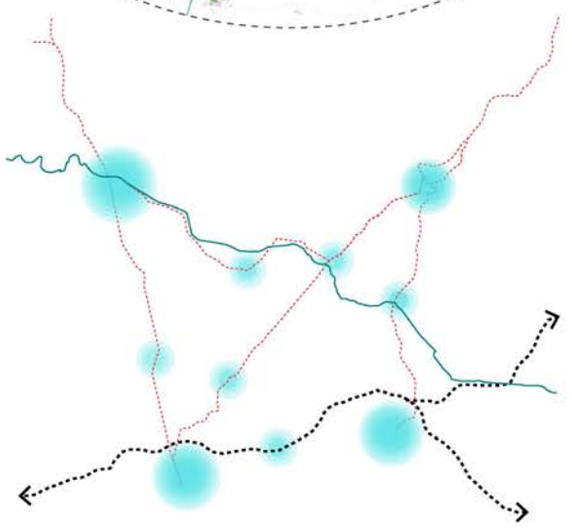

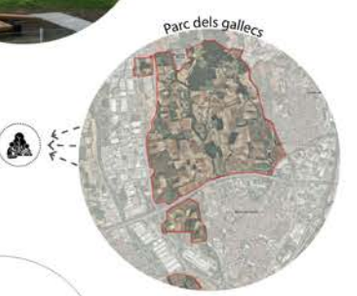

Molino de Siscá
O palacio de obra popular
gótica es un bien cultural
de interés nacional.
Ermita de Sant Miquel
Estilo mánico del S.XIV
Inventario patrimonial
arquitectónico cultural
Torre redonda
S. IIaC. Romana. Se considera patrimonio
Dolmen el Tossa.
Periodo de bronce (1800 aC/650 aC)
Punto de picnic y de buenas vistas
Peixera Puigverd d'Agramunt
Peixera Castellnou d'Ossó
Molino del marqués
Molino hidráulico de harina, obra de
arquitectura popular románica S. XIII
Inventario patrimonial arquitectónico cultural
Peixera de Sió
Capilla de Santa Magdalena
Capilla rural del año 1816
Peixera de Bellver d'Ossó
Peixera Mont-roig
Las peixeres son elementos atrópicos de la
arquitectura popular utilizadas para el riego
de huertos y cultivos.
Castillorde Mntfalcó d'Ossó
1r escrito en el año 1070. Estilo románico y consolidado
Inventario patrimonial arquitectónico cultural
Puntos de picnic y miradores
Ruta Natural
Ruta Religiosa
Ruta
Ruta Histórica
Camino nuevo de Seblón
Camirlo rural preexistente
Cruz de trema de Bellver d'Ossó
Origen gótico S. XVI-XX
Inventario patrimonial arquitectónico cultural
Ermita de Sant Roc
Ermita de origen m

Cruz de la Santa Misión
1954
Peixera de Sisteró
Rectoría de Pelagalls
Arquitectura popular S.XVII
Inventario patrimonial arquitectónico cultural
Peixera de Ratera
Molino de Ratera
-Castillo-molino S.XI
En el S. XIV se convierte en un casal gótico
y en el S. XVI en un molino de harina
Inventario patrimonial arquitectónico cultural
Zona de picnic con buenas vistas junto
al pàbble y peixera de Ratera
Antiguo priorato de Tauladell
O Santa María de Tauladell. S. XII románica
Es agustina patrimonio arquitectónico
Castillo del Gra
Construcción barroca
popular del S.XVIII
Sant Salvador
Estilo románico del S. XII
Inventario patrimonial arquitectónico cultural
Vía crucis en el camonio mig
Actualmente solo quedan 6 estaciones.
Para la ruta se pretende recuperar las
otrs cruces y recrear este Vía Crucis.
Zona de picnic a los pies de
Guissona y buenas vistas
Ermita de la Madre de Dios de Mayo
Historicismo arquitectónico del S. XX
Inventario patrimonial arquitectónico cultural
Torre de Carlos
Arquitectura popular del S. XIX
Inventario patrimonial arquitectónico cultural

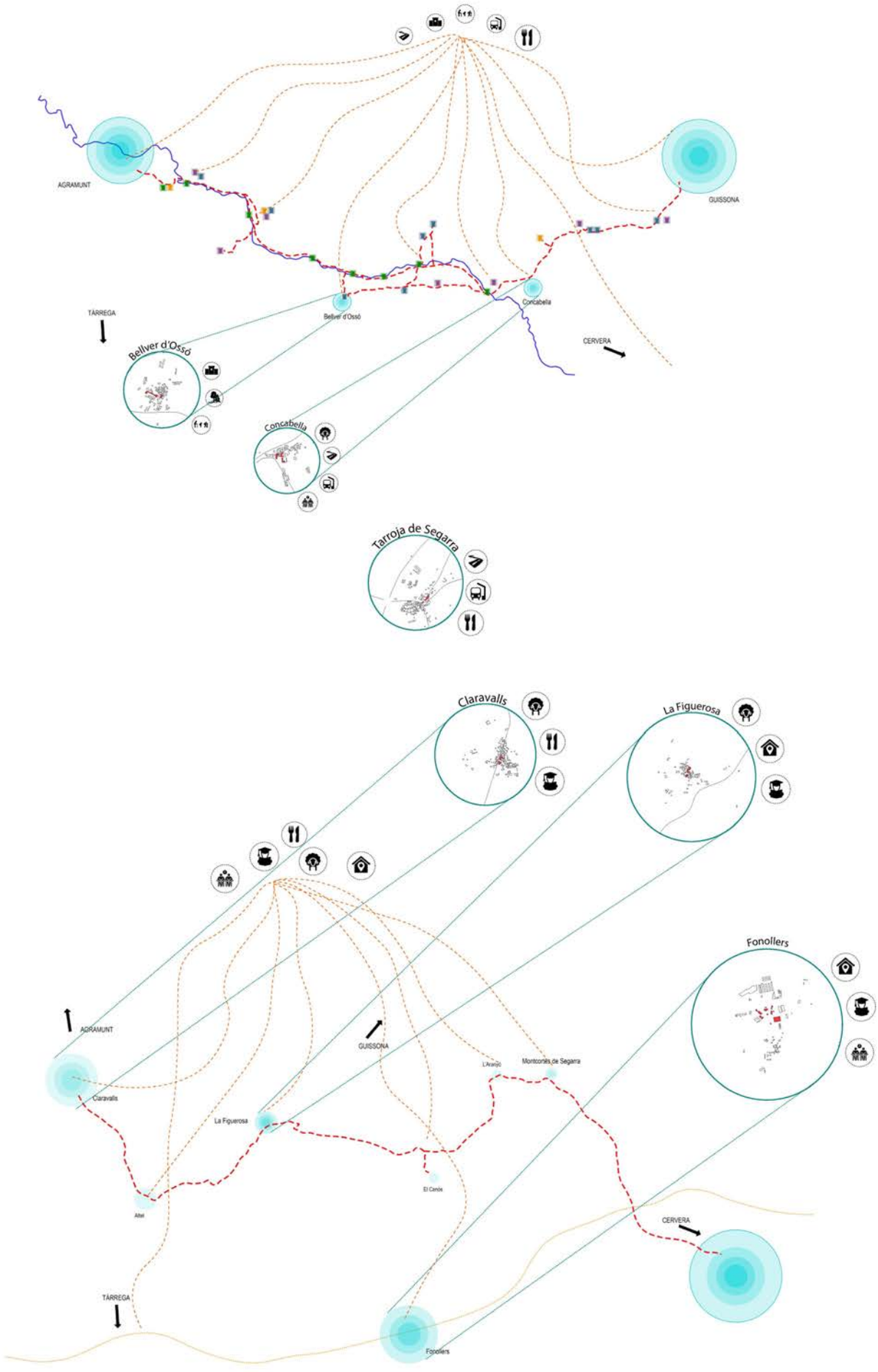

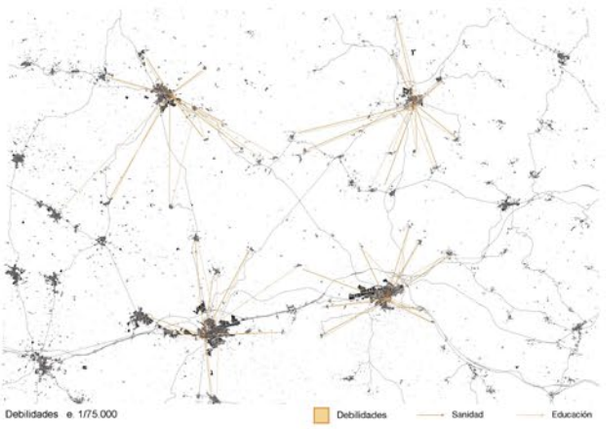
Durante el curso de urbanística VI nos hemos dedicado a analizar todo el ámbito de Segarra. Una zona rural con cuatro núcleos que destacan notoriamente: Agramunt, Guissona, Cervera y Tàrrega.

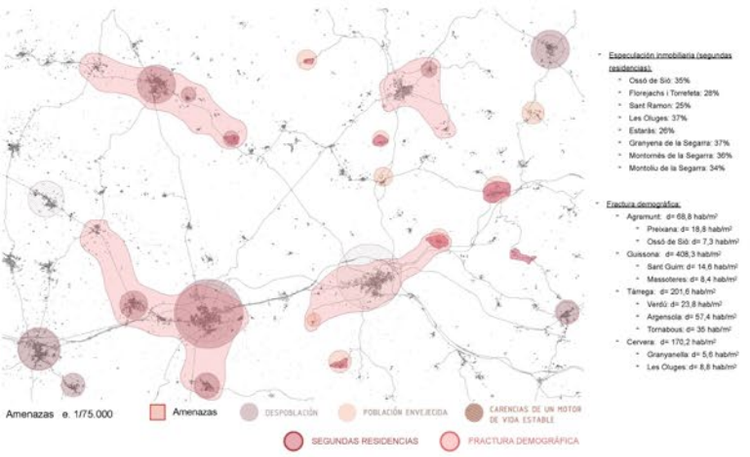
A partir de un análisis DAFO que hemos ido mejorando a lo largo de todo el cuatrimestre, hemos visto todas sus debilidades, amenazas, fortalezas y hemos estudiado las posibles oportunidades para mejorar el ámbito rural centrándonos en seis ítems: infraestructuras, vivienda, servicios, espacio público, actividades y patrimonio.

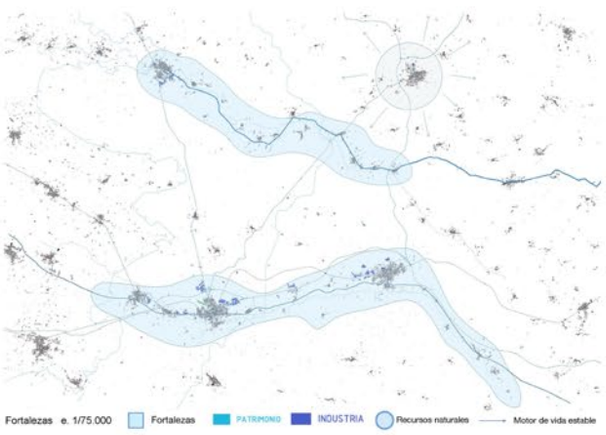
Después de este análisis, no hemos centrado en una propuesta en concreto que es la unión de Agramunt con Guissona mediante un eje rural de uso tanto peatonal y ciclista ya que es una vía que se puede hacer en un día caminando sin depender de transporte rodado; como turístico gracias al patrimoni de la zona. Y un eje rodado con una mejora del transporte público. Para abarcar todo el territorio, también hemos trabajado en el área interior que comprende los cuatro núcleos, un área con pueblos dispersos y mal conectados. Para solucionar este problema, con los caminos rurales existentes, hemos creado una vía que conecte estos pueblos entre ellos y con Cervera Y Tárrega, tanto para transporte público como privado. Finalmente, a partir de estos cambios nos han producido diferentes micro centralidades donde hemos trabajado más a fondo con diferentes actividades y servicios.

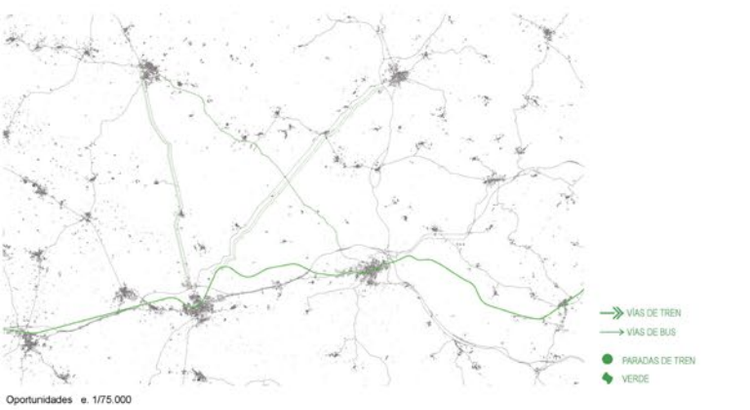

AGRAMUNT
GUISSONA
TÀRREGA
Bellver d'Ossó
Concabella
CERVERA
Tarroja de Segarra
Claravalls
La Figuerosa
Fonollers
AGRAMUNT
GUISSONA
Claravalls
La Figuerosa
L'Aranyó
Montcortès de Segarra
El Canós
Altet
CERVERA
TÀRREGA
Fonollers

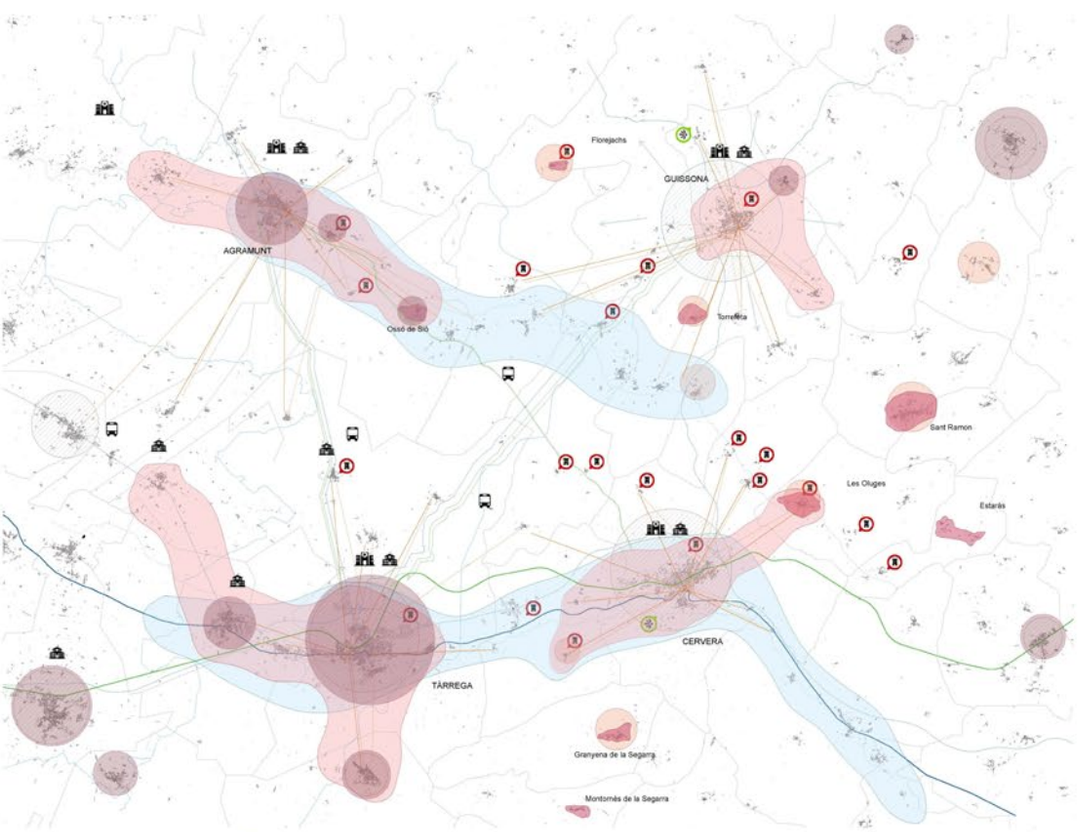
PLANO DAFO:

DEBILIDADES

A pesar de que la mayoría de los municipios están bastante bien comunicados entre ellos, es difícil llegar a ellos a través de **transporte publico**, como es el caso de Guissona y los pueblos interiores, donde sólo se puede llegar con transporte privado.
Otra debilidad es que no hay **hospitales** en ningún municipio, y que los más cercanos se encuentran en Igualada o Lérida. Una solución es acudir a un **CAP**, que sólo se encuentran en Guissona, Agramunt, Tárrega y Cervera, y algunos pocos pueblos de los alrededores. Lo mismo ocurre con los servicios de **educación**.
Toda esta información coincide con la encuesta realizada a los habitantes del pueblo de Hostalbranca, que refleja que los principales problemas son la **falta de servicios, de transporte público y de espacio verde** donde se puedan realizar diferentes actividades para gente de todas las edades.

AMENAZAS

La **despoblación** de los municipios de este ámbito es una amenaza muy importante, ya que afecta al **decrecimiento demográfico** de la población. Ya que turistas que adquieren una casa como **segundas residencias**.
También se habla de una población que tiende a **envejecer** ya que no existen grandes oportunidades para los más jóvenes. Esto ocurre a causa de una **carencia de motor de vida estable**.

FORTALEZAS

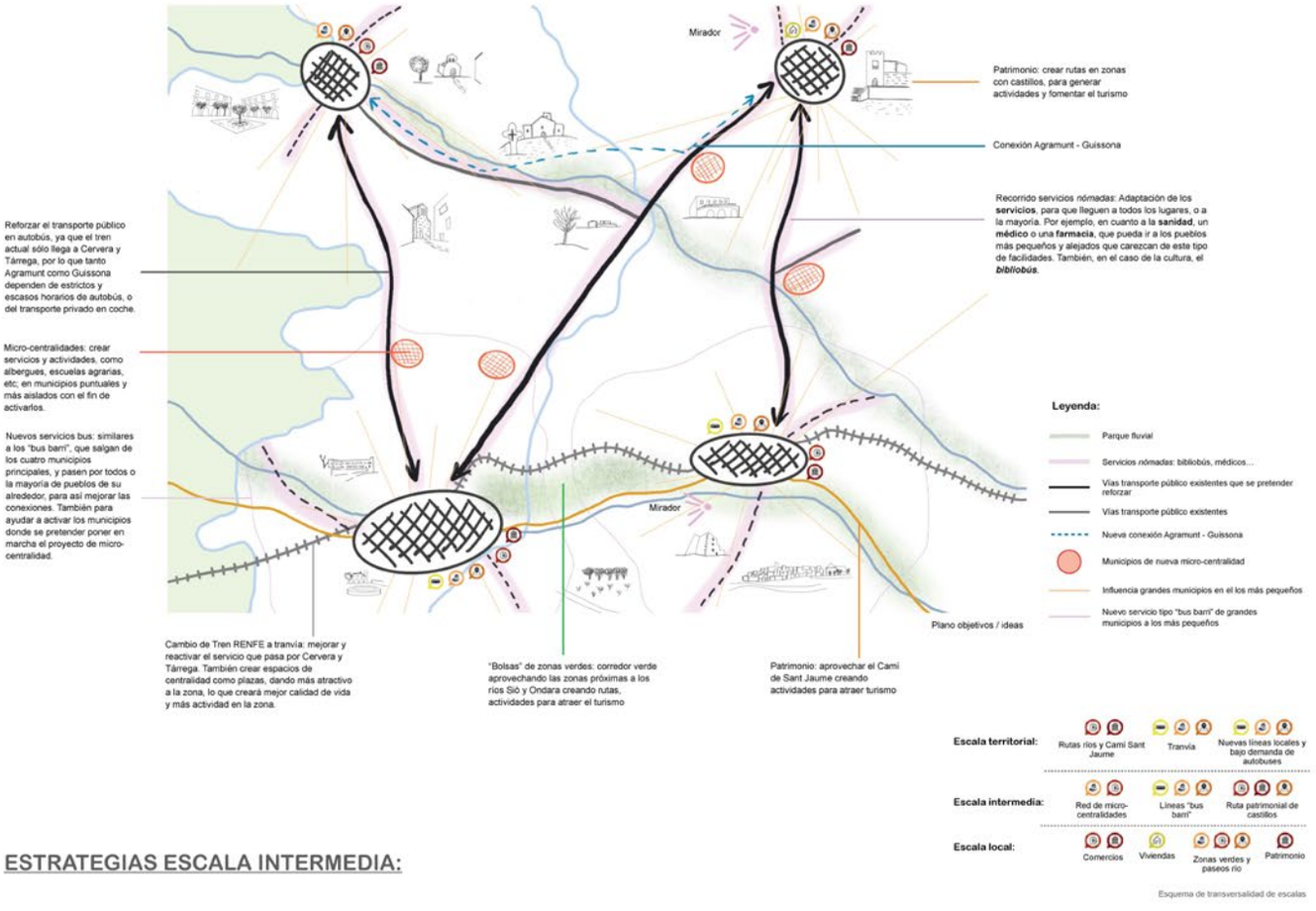
Uno de las fortalezas más importantes de este ámbito es el paisaje emblemático de la **naturaleza** con un **entorno saludable**, que consta de numerosos **recursos naturales**. Complementando al paisaje, tenemos un **patrimonio** de masías, murallas, **castillos**, **miradores**...
Otra fortaleza es la economía de estos pueblos, se basa en la **industria** de fábricas y campos que son, en su mayoría, autosuficientes.
Aunque no tiene una gran ramificación de carreteras, tiene las suficientes y primordiales para crear una **buena red de infraestructuras** para el transporte público y privado.

OPORTUNIDADES

Después del estudio y el análisis realizado, creemos que las intervenciones necesarias en este ámbito consisten en adaptar los **servicios**, para que lleguen a todos los lugares, o a la mayoría, ya sea añadiendo más horarios al **transporte público** en función de las horas puntas, o con servicios determinados, como puede ser que un doctor que se vaya moviendo de pueblo en pueblo, en cuanto a la **sanidad**, o el **bibliobús**, en cuanto a la **cultura**. También hemos considerado tratar los **espacios verdes**, como espacios donde se puedan diferentes actividades, es decir, como **zonas polivalentes**.
También creemos que hay que dar un nuevo uso a las **masías**, casas abandonadas o **terrenos vacíos**, ya sea un nuevo uso de equipamiento o de nueva vivienda, según las necesidades de cada lugar, y así fomentar el patrimonio para generar nuevos ingresos económicos.

Plano DAFO e. 1/150.000

ESTRATEGIAS GENERALES:

Esquema de transversalidad de escalas

ESTRATEGIAS ESCALA INTERMEDIA:

Plano propuesta escala intermedia e. 1/100.000

PROPUESTAS LOCALES:

Plano ámbitos de intervención

Agramunt

Guissona

Tàrrega

Cervera

e. 1/10.000

Propuesta Cervera

Objetivo: Crear una nueva centralidad, dando continuidad al eje histórico y nuevos usos a actividades hasta ahora obsoletas, y edificios patrimoniales.

Leyenda

1. Actividades y servicios (referencia)
2. Viviendas (referencia)
3. Viviendas "Torre"
4. Espacio verde
5. Harinera del Sindicat Agrícola de Cervera
6. Universidad de Cervera (Eje principal)

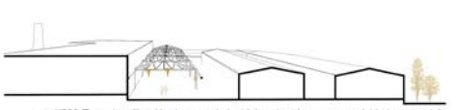

fives cail babcock - lille metropole

Estado Actual

e: 1/500 Tipos de utilización de naves industriales abandonas para actividades y servicios

e. 1/2.500

Propuesta Tàrrega

Planta y sección propuesta Tàrrega

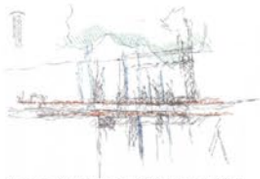
e. 1/5.000

Leyenda

- Actividades
- Servicios
- Viviendas
- Espacio verde

Referencias

Casernes de Sant Andreu - Solà Morales (2006)

Parc de Can Dragó, Meridiana (1990)

Sección e. 1/1.500

Objetivo: Redefinir el límite urbano-rural y consolidar el sistema de espacio público, aprovechando el parque de Sant Eloi y su patrimonio existente, y creando nuevos motores de vida: plaza, comercios, actividades…; con el fin de dar vida a esta nueva parte de la ciudad.

Propuesta Agramunt

Planta y sección propuesta Agramunt

e. 1/5.000

Leyenda

- Actividades
- Servicios
- Viviendas
- Espacio verde

Sección e. 1/1.000

Objetivo: Completar el parque fluvial y conectarlo con la trama urbana existente, mediante un área de viviendas, equipamientos y espacio público.

Propuesta Guissona

Planta y sección propuesta Guissona

e. 1/1.500

Leyenda

- Actividades
- Equipamientos
- Viviendas
- Espacio verde

1 ZONA DE PICNIC - DESCANSO

2 ZONA ACTIVIDADES CULTURALES (relacionadas con el museo)

3 EQUIPAMIENTOS

4 AREA INFANTIL

Fotografía referencia. Plaza Lesseps, Barcelona

Sección e. 1/1.000

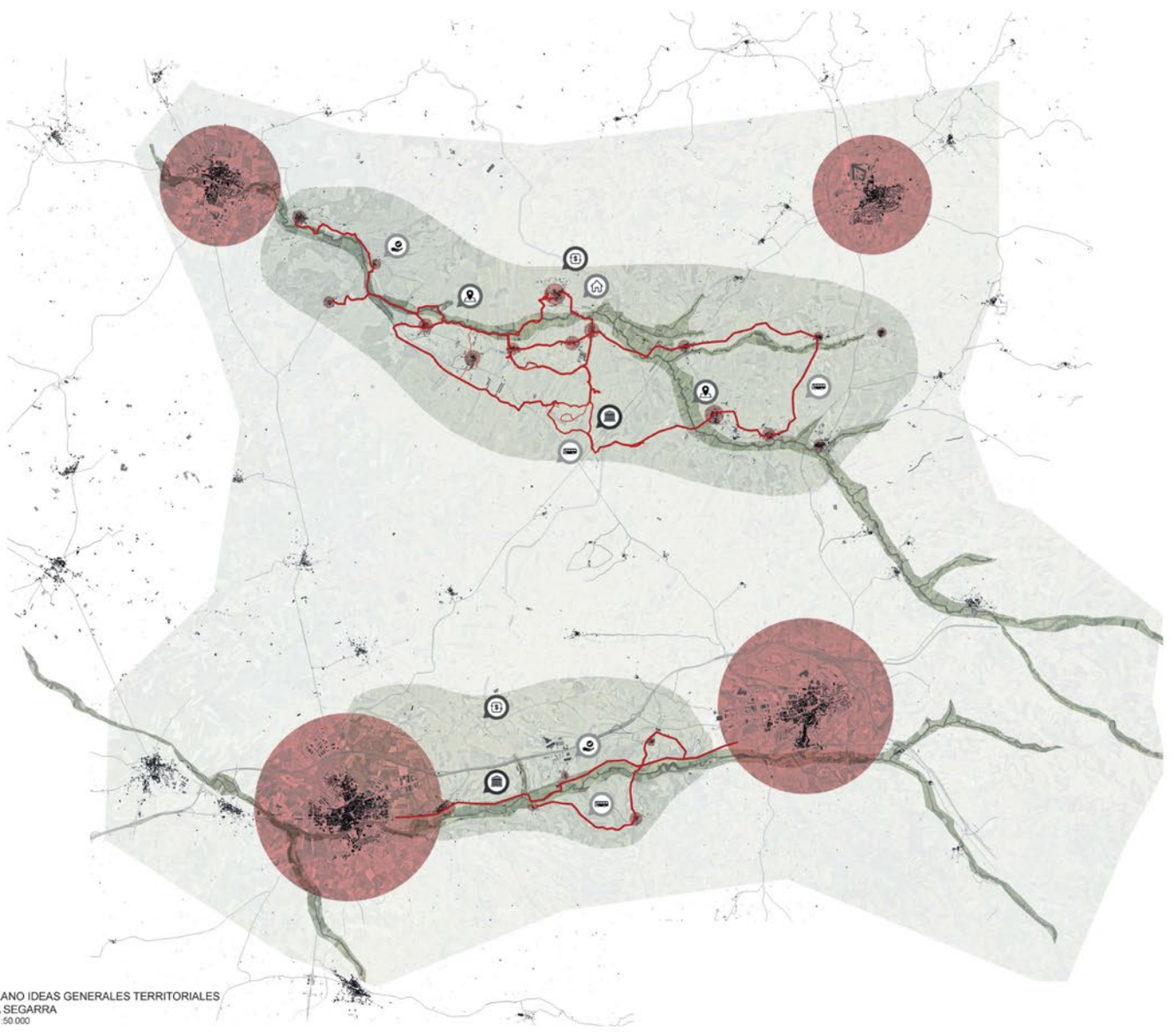
Objetivo: Crear un espacio de encuentro intergeneracional e intercultural, conectado dentro del sistema de espacios públicos.

Nuestro proyecto tiene como objetivos principales la conservación del patrimonio, tanto natural como arquitectónico, unida a la impulsión de nuevas conexiones entre municipios pequeños, con el fin de promover una mobilidad sostenible y la diversificación de la actividad de los habitantes.

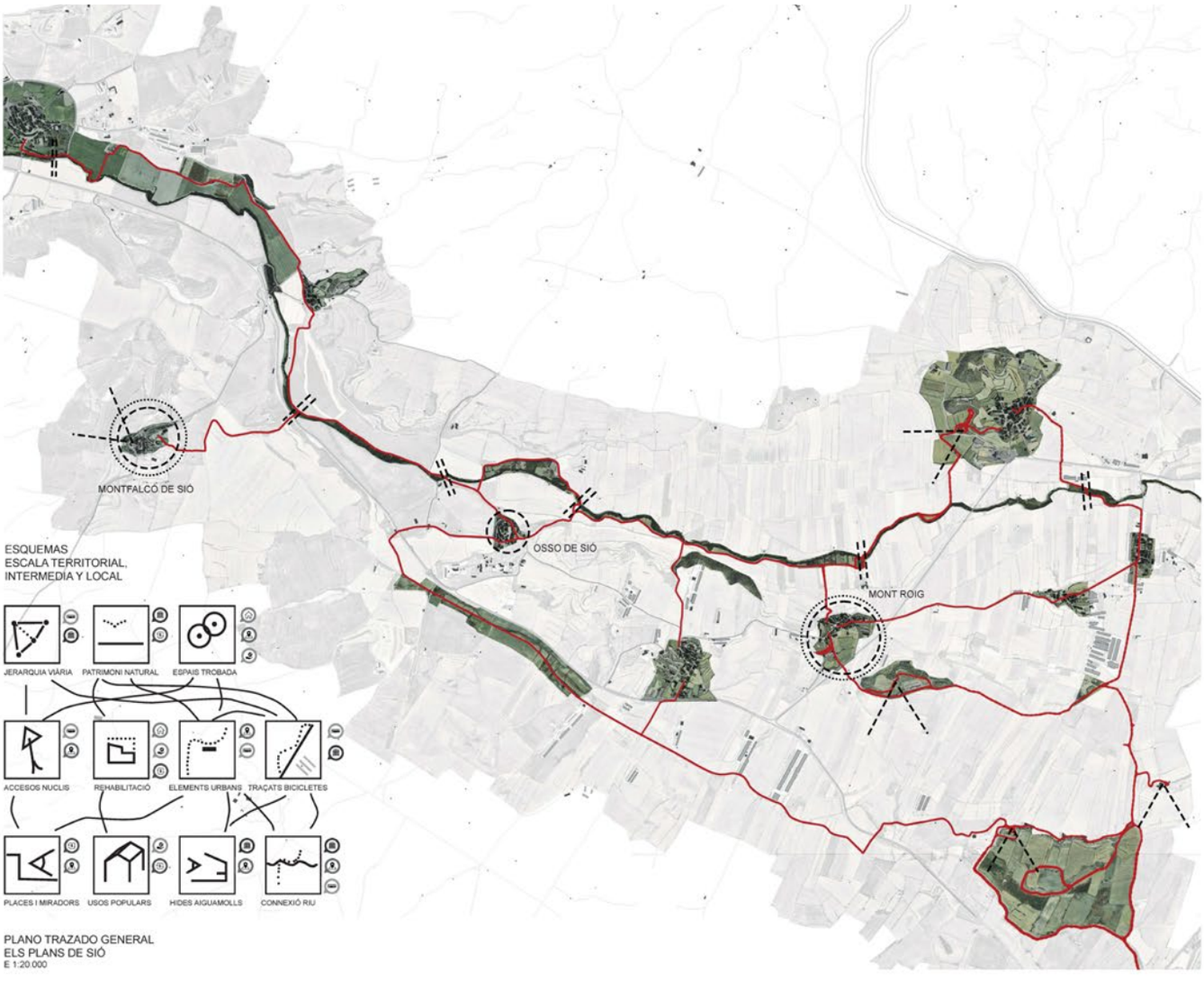
En cuanto a la protección del patrimonio, hemos tomado en consideración la Xarxa Natura 2000 y la ZEPA de Els Plans de Sió, la cual se caracteriza por una fauna muy concreta. A través de las rutas que proponemos y de una serie de intervenciones puntuales y a pequeña escala, conseguimos mejorar una serie de senderos históricos, unirlos con los municipios e integrarlos a una ruta centrada en la observación ornitológica y la conexión con el rio Sió. Además, conseguimos mejorar la conectividad entre los municipios con vías secundarias, separadas de los coches y con más conexión con la naturaleza.

Paralelamente, hemos estudiado las características de estos pueblos o municipios con muy pequeña población, y hemos propuesto una serie de mejoras a nivel de espacio público, en las plazas y las entradas de los pueblos, y con la rehabilitación de edificios parcialmente derruidos. Estas rehabilitaciones permiten brindar nuevos servicios, en los cuales pueden participar los municipios de alrededor, y así conseguimos reducir la dependencia del coche hacia los cuatro grandes municipios.

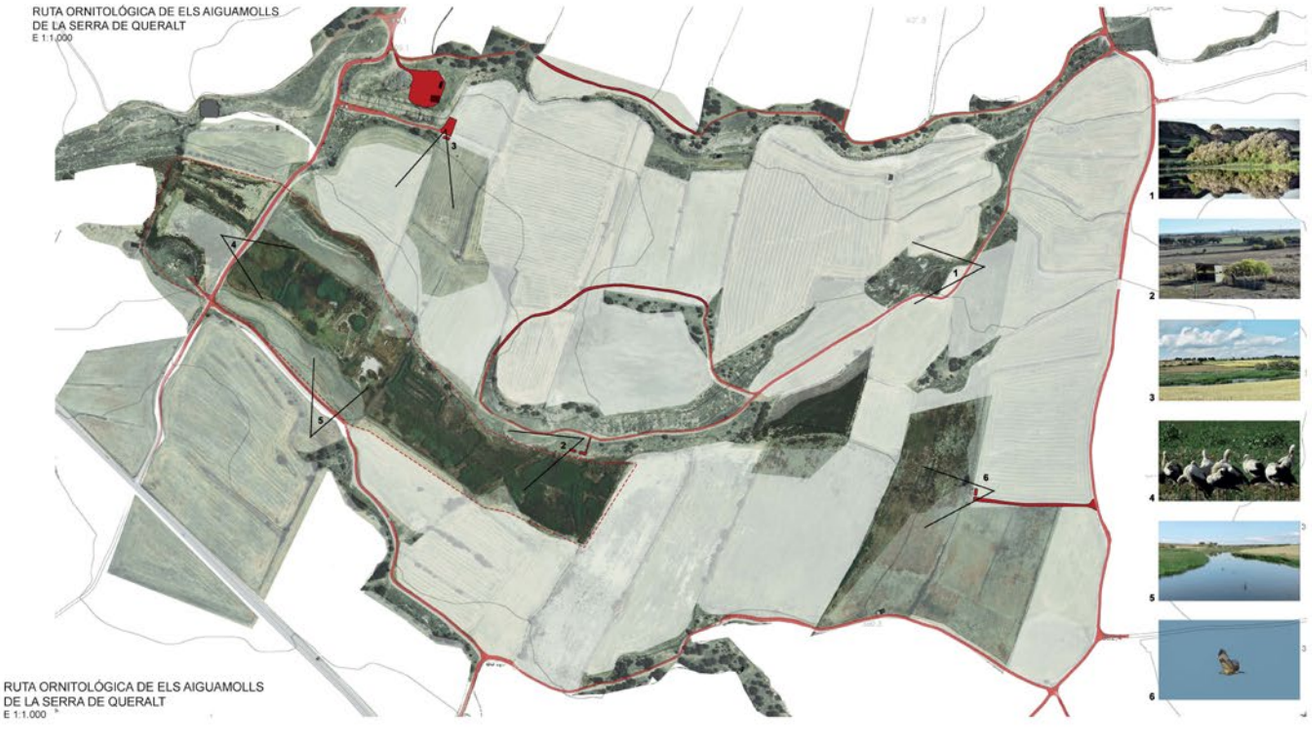

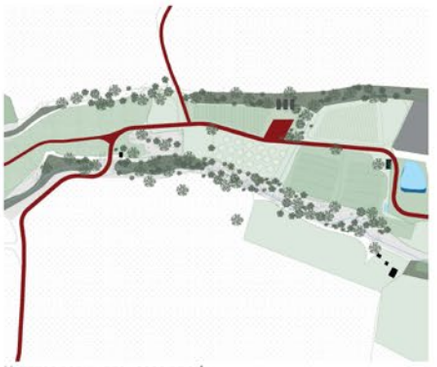
PLANO IDEAS GENERALES TERRITORIALES
LA SEGARRA
E 1:50.000

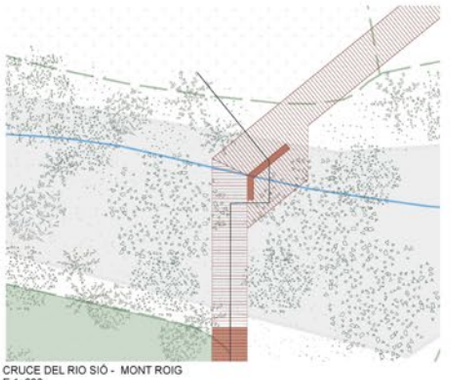
PLANO TRAZADO GENERAL
ELS PLANS DE SIÓ
E 1:20.000

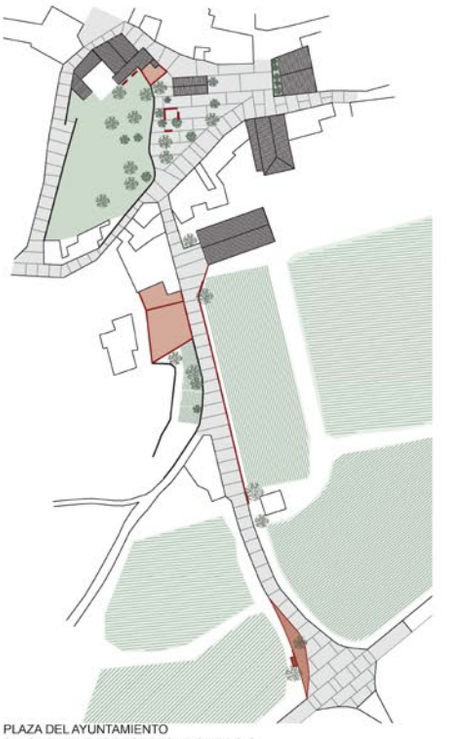
RUTA ORNITOLÓGICA DE ELS AIGUAMOLLS
DE LA SERRA DE QUERALT
E 1:1.000

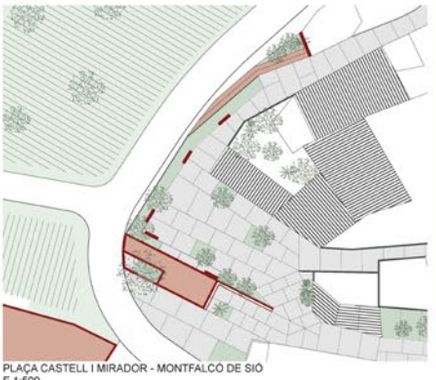
HUERTOS POPULARES - OSSO DE SIÓ
E 1:2000

CRUCE DEL RIO SIÓ - MONT ROIG
E 1: 200

PLAZA DEL AYUNTAMIENTO
PLAÇA D'HUMBERT TORRES - MONT ROIG
E 1:1000

PLAÇA CASTELL I MIRADOR - MONTFALCÓ DE SIÓ
E 1:500

HUERTOS POPULARES - MONT ROIG
E 1:200

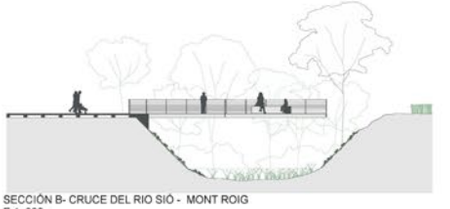
VISTA MONTFALCÓ DE SIÓ

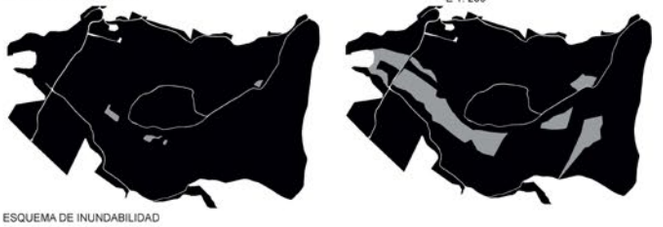
SECCIÓN TIPOLOGÍA ELEMENTOS URBANOS
E 1: 75

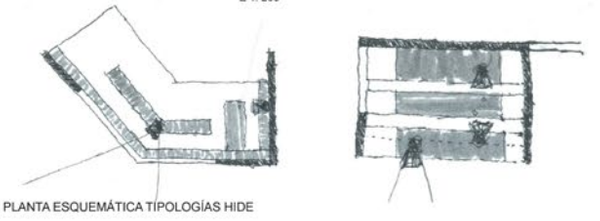
SECCIÓN A - HUERTOS POPULARES - MONT ROIG
E 1: 200

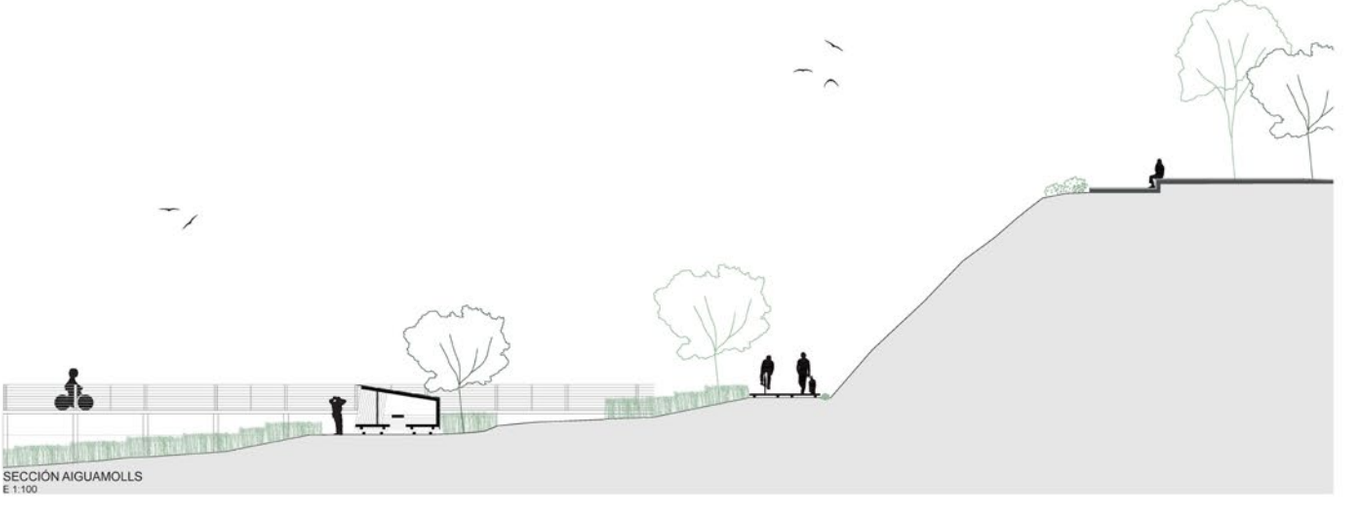
SECCIÓN B- CRUCE DEL RIO SIÓ - MONT ROIG
E 1: 200

ESQUEMA DE INUNDABILIDAD

PLANTA ESQUEMÁTICA TIPOLOGÍAS HIDE

SECCIÓN AIGUAMOLLS
E 1:100

FOTOMUNTATGES

VISTA AIGUAMOLL

VISTA ENTRADA MONTROIG

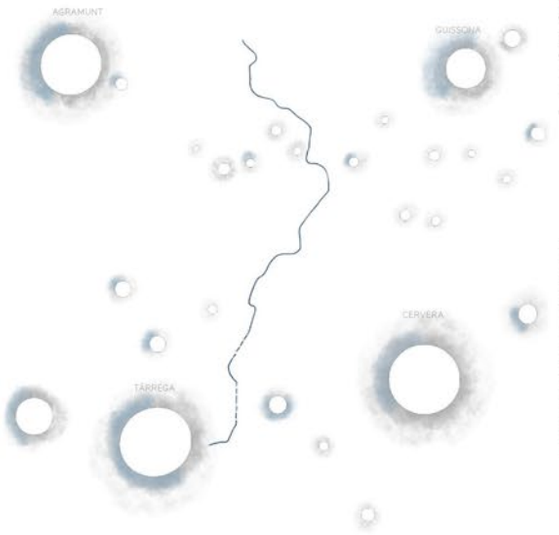

VISTA HIDE

VISTA CAMÍ TIPUS

DEBILIDADES

Segarra presenta varias debiliadades, una de ellas es el crecimiento urbano.
Como podemos observar en el esquema, se aprecian una serie de circuferencias a la que una parte representa el suelo consolidado y la otra parte el suelo urbanizable. Con esto nos percatamos que los pequeños pueblos no tienen un desarrollo a futuros y los mas grandes tienden a tener un desarrollo bastante drastico.
Por consiguiente surgira una ameneza de cara al futuro respecto a esta debilidad.
Por ultimo, la siguiente debilidad es el canal de Segarra ya que representa un presupuesto bastante elevado y gran imapcto tanto visual como ambiental.

	SUC		PORCENTAJE	DESARROLLO		PORCENTAJE
Bisaca	0,22	km2	100%	0	km2	0%
Cervera	3,2	km2	67%	1,59	km2	33%
Estarás	0,017	km2	100%	0	km2	0%
Granyanella	0,032	km2	100%	0	km2	0%
Granyena de Segarra	0,11	km2	85%	0,019	km2	15%
Guissona	1,45	km2	55%	1,2	km2	55%
Ivorra	0,035	km2	100%	0	km2	0%
Maxoteres	0,067	km2	71%	0,028	km2	29%
Montoliu de Segarra	0,032	km2	84%	0,006	km2	16%
Montornès de Segarra	0,05	km2	69%	0,022	km2	31%
Les Oluges	0,054	km2	84%	0,01	km2	16%
Senelja	0,22	km2	71%	0,09	km2	29%
Sant Guim de Freixenet	0,44	km2	49%	0,45	km2	51%
Sant Guim de la Plana	0,043	km2	67%	0,021	km2	33%
Sant Ramon	0,21	km2	62%	0,13	km2	38%
Talavera	0,05	km2	84%	0,009	km2	16%
Tarroja de Segarra	0,086	km2	100%	0	km2	0%
Tora	0,52	km2	66%	0,27	km2	34%
Torrefeta i Florejacs	0,036	km2	100%	0	km2	0%
Sedo	0,051	km2	100%	0	km2	0%
Belvi	0,036	km2	100%	0	km2	0%

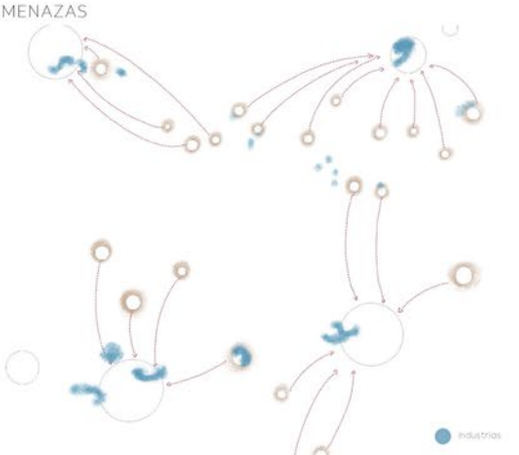
	SUC		PORCENTAJE	DESARROLLO		PORCENTAJE
Tarrega	3,23	km2	34%	6,2	km2	66%
Follonenes	0,017	km2	10%	0,16	km2	90%
Altet	0,047	km2	63%	0,028	km2	37%
La Figuerosa	0,033	km2	100%	0	km2	0%
Corsavells	0,092	km2	75%	0,03	km2	25%
Puigverd d'agramunt	0,061	km2	74%	0,021	km2	26%
Montpalau	0,026	km2	100%	0	km2	0%
Vergós Guemgat	0,033	km2	77%	0,01	km2	23%
Oreá de Sió	0,028	km2	100%	0	km2	0%
Belver d'ossó	0,038	km2	100%	0	km2	0%
Montroig	0,036	km2	88%	0,005	km2	12%
El pallargues	0,086	km2	100%	0	km2	0%
El sidamó	0,03	km2	100%	0	km2	0%
Concabella	0,063	km2	64%	0,036	km2	36%
Gra	0,015	km2	100%	0	km2	0%
El Cior	0,024	km2	100%	0	km2	0%
Gosol	0,024	km2	100%	0	km2	0%
Belpuig	1,3	km2	45%	1,6	km2	45%
Agramunt	1,13	km2	58%	0,82	km2	42%
Freixenet de Segarra	0,03	km2	100%	0	km2	0%
Anglesola	0,53	km2	55%	0,43	km2	45%

SNO

SUC

AMENAZAS

Partiendo del analisis anterior nos percatamos de una posible causa de despoblacion en el ambito de Segarra, ya que como tiene una fuerte industrializacion posiblemente los poblados de alrededor trataron de desplazarse a los municipios mas densos para encontrar trabajo y eso conlleva en varias ocasiones a buscar una vivienda para poder tener cerca el trabajo.
Por ende la industrializacion y la falta de servicios minimos de los poblados menos densificados crean una amenza sobre Segarra, la solucion es poder minorizar este posible grande impacto sobre el terreno.

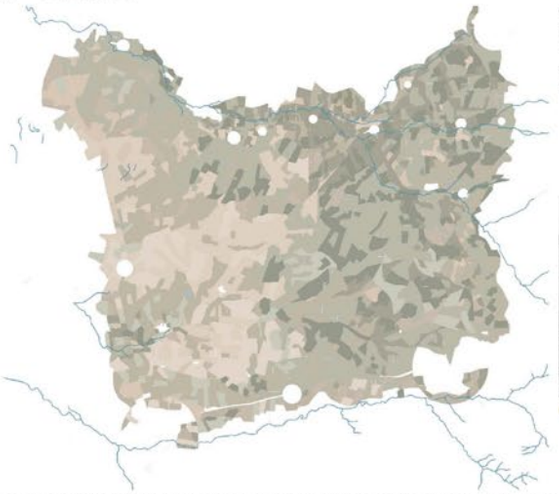

SITUACIÓN ACTUAL

FORTALEZAS

Con este esquema quisimos representar el patrimonio paisajistico de Segarra que son los campos agrarios y las rieras, de froma que nos puedan servir de cara la futura propuesta.
Nos percatamos de la drastica diferencia de tonalidades en los campos, por la parte de la izquierda se aprecia mas el color verde ya que se cultivan mas avena y alfafa y por el lado izquierdo se cultivan mas cebadas y cereales, de esta manera se crea un paisaje con diferentes tonalidades.

Cebada 3 - 5 meses

Cereales 5 - 6 meses

Avena 3 meses

Alfalfa

OPORTUNIDADES

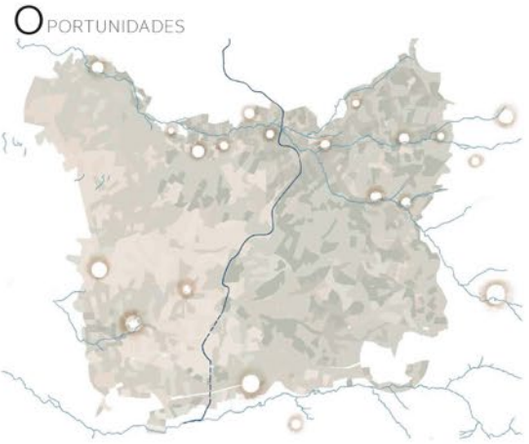
De cara a las estrategias futuras, hemos reunido las oportunidades que nosotros consideraremos las más adecuadas y necesarias para nuestra propuesta.

-El despoblamiento es la principal causa de Segarra, por ello deberemos contrarrestar este problema con soluciones que se adapten a nuestro ámbito de esta forma conseguiremos minorarla.

-El canal de Segarra será una gran oportunidad para nuestra estrategia, ya que lo que pretenderemos es que trabaje a favor nuestra así consiguiendo revalorizar el paisaje natural.

-Por último el patrimonio paisajístico nos servirá de ayuda para nuestra propuesta, ya que será el concepto primordial que nos acompañara durante todo el tiempo.

Trataremos de unficar todos estos conceptos para concluir con una unica estrategia, que es dismunir la despoblación y tratar de traer el turismo a Segarra.

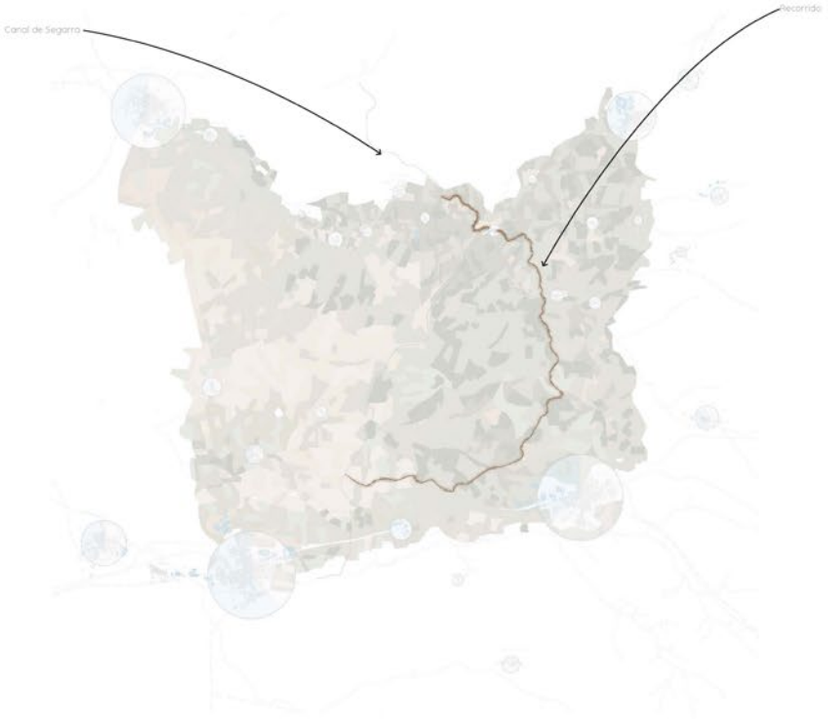
PRIMERA ESTRATEGIA

Con esta primera aproximación sobre la zona, nos hemos decantado en crear un circuito donde se pueda cursar cada año y así atraer turismo a la zona.
La intención es crear el 'Tour de Segarra' fomentando el deporte en la zona y mejorando las infraestructuras existentes.
La idea es utilizando el análisis de los campos y las rieras, podamos crear una ruta de forma que no altere la retícula de los campos, así de esta forma conseguiríamos resaltar la peculiaridad de Segarra.

ESTADO ACTUAL

PROPUESTA

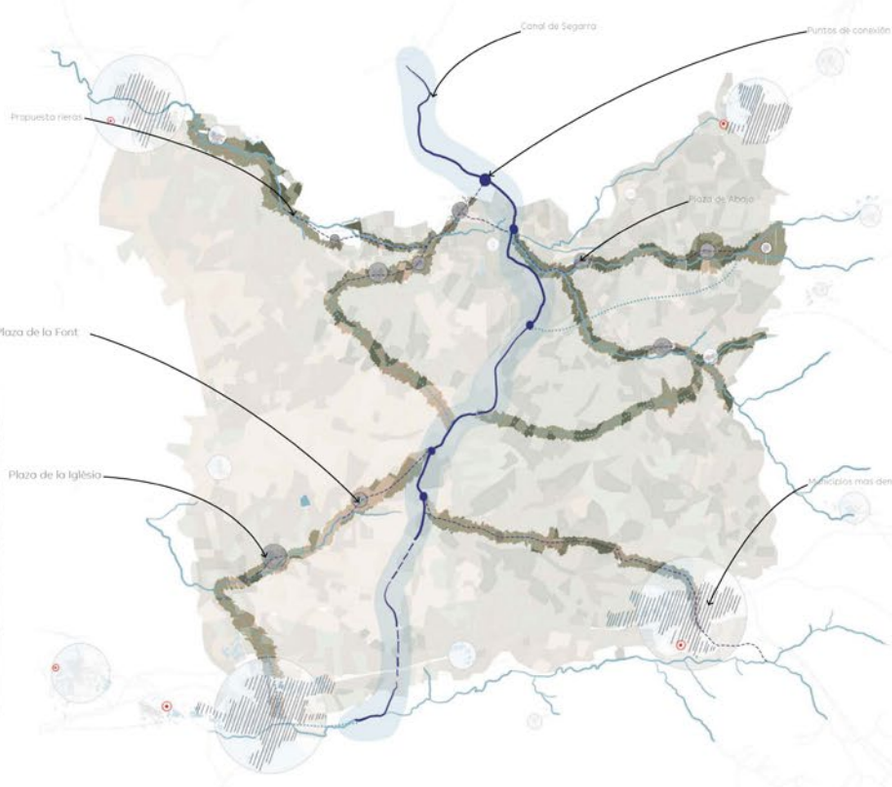
SEGUNDA ESTRATEGIA

Con esta segunda estrategia hemos tratado de reunir todo el análisis anterior, de forma que podamos minimizar el despoblamiento actual, fomentar más el deporte y las actividades y fomentar más el turismo en aquellas zonas donde sufren de despoblamiento.
La estrategia se basa en apoyarnos en el canal de Segarra de manera que podamos revivir y conectar las rieras existentes con el canal, de esta manera crearemos varios puntos de conexión a lo largo del canal. Por consiguiente, al revivir estas rieras abasteceremos de agua necesaria para el regadío en aquellos campos que más lo necesiten.
Gracias a esta idea, podremos crear caminos totalmente naturales donde de forma artística podamos manchar las plazas de los pueblos de esta retícula tan bonita que nos ofrece Segarra. Integrando campos, plazas y rieras.

REFERENCIA PLAZA

Marsella Mayor

REFERENCIA RIERA

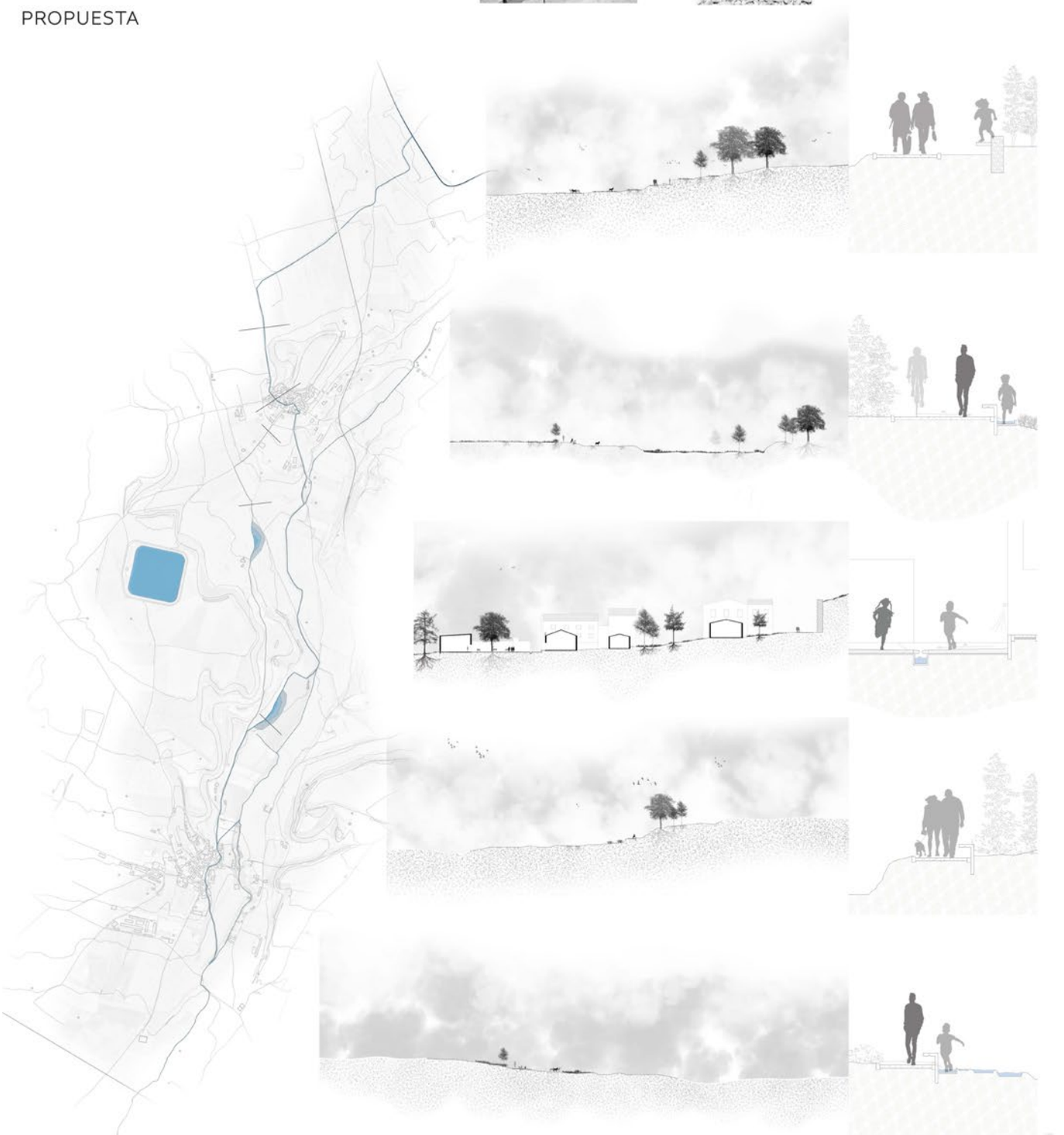

Banyoles

Retorno al canal de Segarra

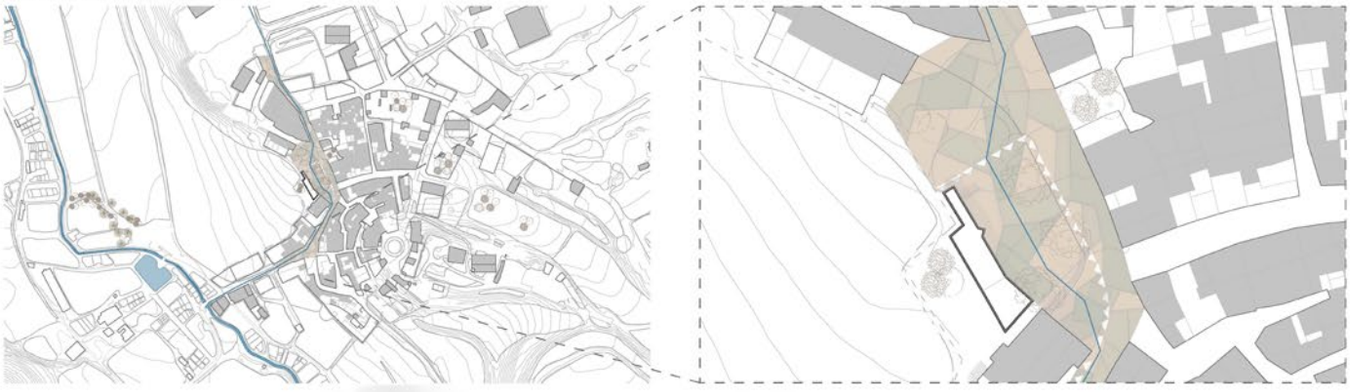
Depuradoras (infraestructuras)

PROPUESTA

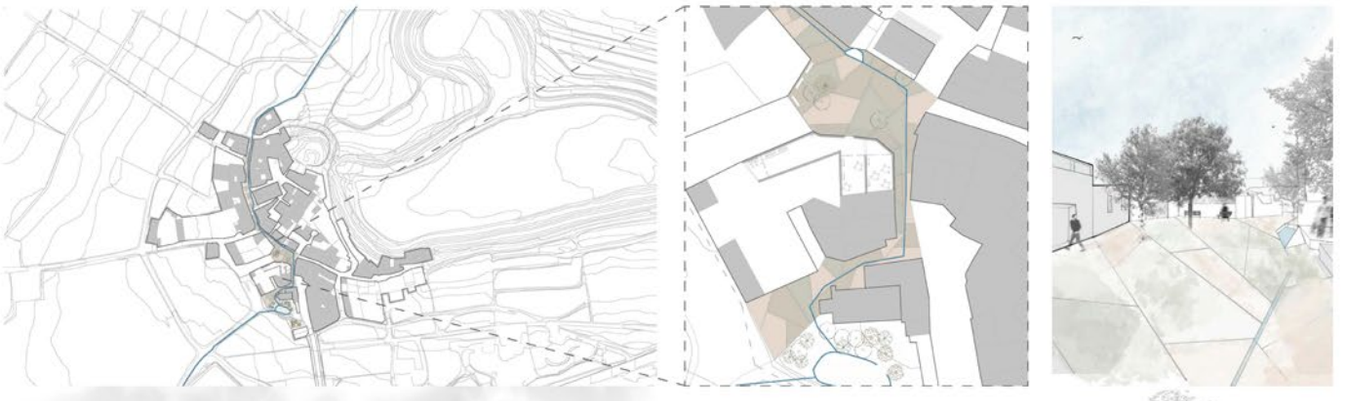

PROPUESTA ALTET

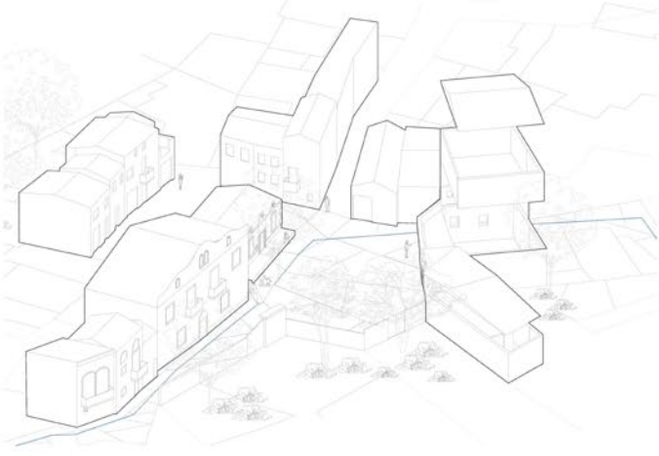

PROPUESTA LA FIGUEROSA

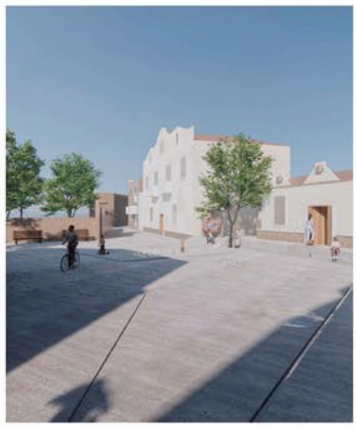

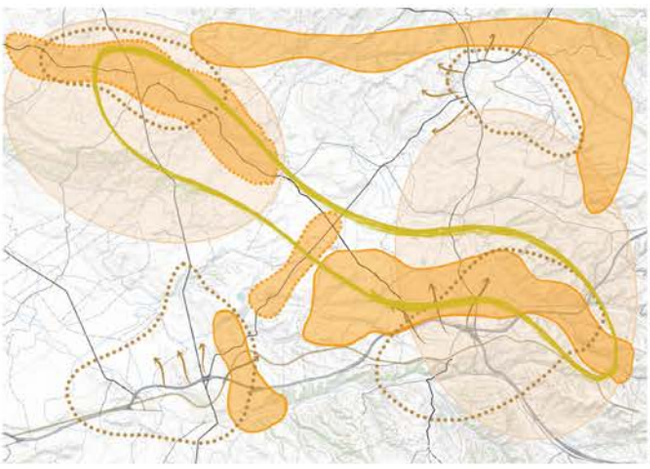

VISTAS

DAFO DEBILIDADES

- INACCESIBILIDAD DE TRANSPORTE PÚBLICO
- BAJA ACCESIBILIDAD DE TRANSPORTE PÚBLICO
- ALTA EXTESIÓ INDUSTRIAL
- EDIFICIACIÓN EN MAL ESTADO
- BAJA DENSIDAD DEMOGRÁFICA
- DISPERSIÓN GEOGRÁFICA DE LOS SERVICIOS:
  - EQUIPAMIENTO DEPORTIVO
  - ESCUELAS
  - LOCALES/BARES
  - CAP Y FARMACIAS

DEBILIDADES

SOCIOLÓGICO
- Envejecimiento de la población
- Migraciones a los núcleos urbanos (jóvenes)
- Población temporal

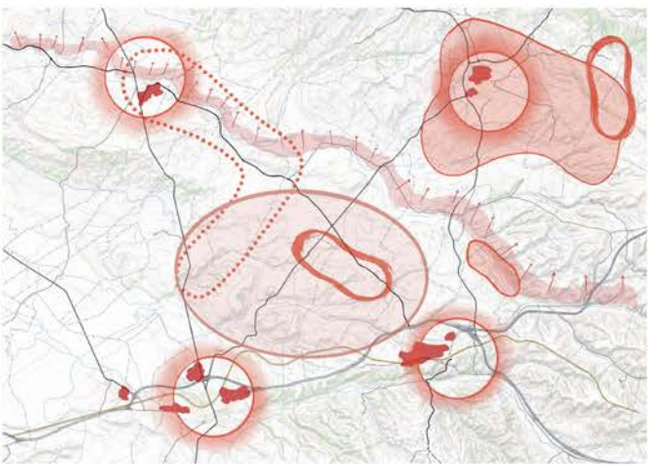
VIVIENDA
- Segundas residencias
- Edificaciones antiguas
- Edificiaciones en estado no apto

ECONOMÍA
- Aumento de la movilidad diaria (fuera del núcleo rural)
- Pueblos de paso

SERVICIOS
- Dispersiónegeográfica de los servicios
- Emigración de la gente mayor
- Precio elevado en servicios

ACCESIBILIDAD
- Vida cotidiana ligada al trasnporte
- Transporte público deficiente o nulo
- Impacto del transporte en el entorno
- Escasez de servicios públicos en municipios de baja población
- Poco espacio público de calidad

DAFO AMENAZAS

- EXCESO DE ACTIVIDAD INDUSTRIAL
- POSIBLE SEQUÍAS
- DETERIORO DE LOS CASTILLOS E IGLESIAS
- SEGUNDA RESIDENCIA
- AUMENTO DEL DESEMPLEO
- POCA VISIBILIDAD DE PRODUCTOS TRADICIONALES
- GENTRIFICACIÓN PUNTUAL

AMENAZAS

SOCIOLÓGICO
- Gentrificación puntual
- Pérdida de interés por el medio rural

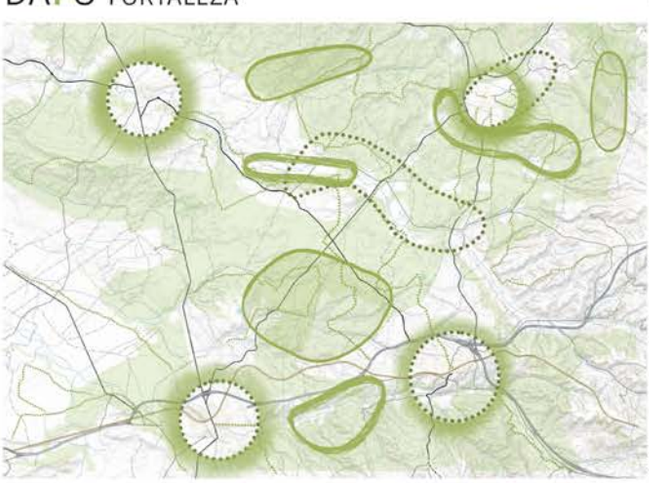
VIVIENDA
- Alta ocupación puntual (demanda)

ECONOMÍA
- Competencia con grandes empresas
- Crisis económicas
- Poca visibilidad de productos tradicionales
- Deterior del patrimonio natural y cultural

SERVICIOS
- Estacionalidad del sector de servicios y el turismo
- Pérdida de servicios

ACCESIBILIDAD Y CONDICIONES AMBIENTALES
- Deterioro de medio ambiente
- Cambio climático

DAFO FORTALEZA

- PAISAJE NATURAL Y CULTURAL
- RUTAS Y SENDEROS
- GASTRONOMÍA
- MAYOR ACCESIBILIDAD DEL TRANSPORTE PÚBLICO
- POCA POBLACIÓN CON SEGUNDA RESIDENCIA
- BAJA CONTAMINACIÓN SONORA

FORTALEZAS

SOCIOLÓGICO
- Población temporal
- Proximidad vecinal

VIVIENDA
- Segundas residencias
- Capacidad de alojamiento

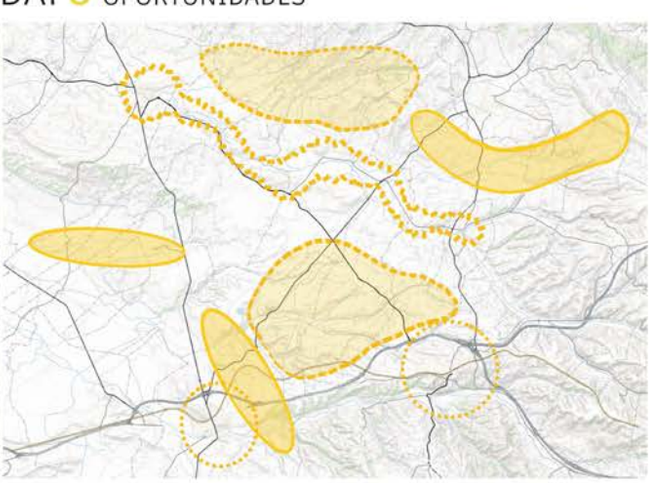
ECONOMÍA
- Tradición agraria
- Turismo para incrementar la economía
- El uso del patrimonio cultural
- Comercio de proximidad
- Productos alimentarios ecológicos

SERVICIOS
- Especificación vida rural

ACCESIBILIDAD
- Cultura de proximidad
- Contacto con la naturaleza

CONDICIONES AMBIENTALES
- Buena calidad del aire
- Poca contaminación sonora
- Protección del medio ambiente

DAFO OPORTUNIDADES

- ASENTAMIENTOS URBANOS DEL RIO SIÓ
- GENERAR ACTIVIDADES ECONÓMICAS
- ATRACCIÓN TURÍSTICA: MIRADORES
- RECONSTRUCCIÓN DEL PATRIMONIO CULTURAL

OPORTUNIDADES

SOCIOLÓGICO
- Atraer a los jóvenes a los núcleos rurales
- Fortalecer el conocimiento empresarial
- Promoción de la calidad de vida en el medio rural

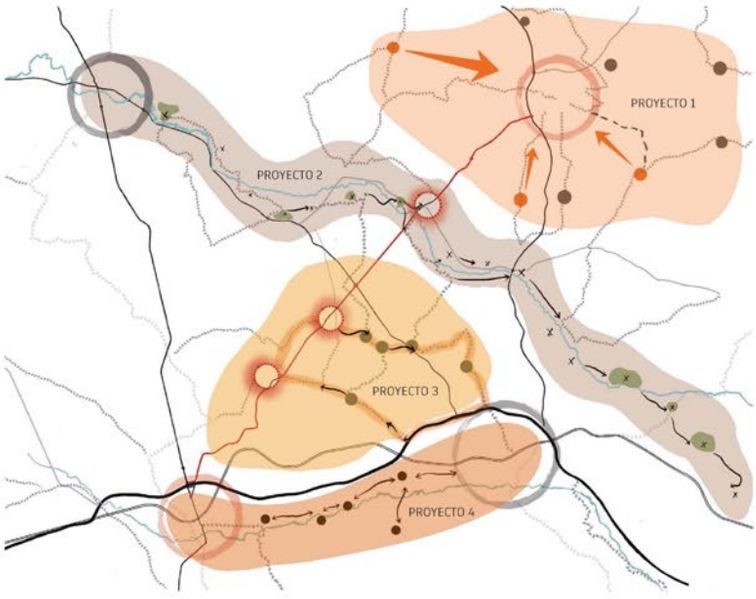
VIVIENDA
- Accesibilidad
- Residencia de trabajadores a distancia

ECONOMÍA
- Nuevas tendencias turísticas
- Interés por el producto calidad del pueblo
- Aprovechamiento del turismo natural

SERVICIOS
- Urbanismo táctico
- Aprovecharse nuevas tecnologías en el trabajo
- Proyectos urbanos
- Aperturas de escuelas
- Rehabilitación de espacios (cultural, social)

ACCESIBILIDAD
- Modernización de las estructuras existentes
- Mejora y ampliación de la oferta cultural y de ocio

PLANO DE IDEAS GLOBAL

PROYECTO 01
Tenemos a Guissona como gran centro económico por su mercado ganadero (BonArea).
Por ello vemos como oportunidad de expansión laboral, la cooperativa ganadera hacia las diferentes localidades próximas. Siendo una gran oportunidad de trabajo e interés para el desplazamiento de familias a estos nuevos núcleos.
Aprovechamos las diferentes rutas rurales preexistentes para la llegada a estos puntos, facilitando así su acceso.

PROYECTO 02
Localizamos un gran eje patrimonial y cultural a lo largo del río Sió, utilizando alguno de los castillos preexistentes en buen uso, sirve como gran atracción turística.
Por otra parte, los castillos y capillas que están en desuso o mal estado son una oportunidad para la creación de nuevos espacios, tanto de interés cultural o como complemento para la localidad, por ejemplos sala de exposiciones, sala polivalente o salas coworking.
Además, queremos crear diferentes areás verdes o zonas de descanso, para tener la opción de realizar este recorrido a pie y ser una gran zona turística, uniendolos con caminos rurales y una ciclovía.
Creamos un nuevo núcleo, un nuevo centro de conexión entre las cuatro grandes municipios: Concabella. Es la localidad que une nuestros proyectos.

PROYECTO 03
Observamos que tenemos unos ejes muy marcados, económico, cultural, artesanal, o simplemente se encuentran muy bien localizados.
En este caso, esta gran bolsa carece de accesibilidad entre ellos, al igual de servicios primarios cercanos, por ello queremos mejorar sus accesos, al igual que reusar espacios en desuso y dotarlos de servicios necesarios para todas las localidades cercanas.
Del mismo modo que el primer proyecto, se aprovecha las rutas preexistentes para tener una conexión en forma de ciclovía entre los diferenets pueblos.

PROYECTO 04
ante, tenemos estos pueblos en un eje que conecta dos grandes localidades, como Tàrrega y Cervera, proporcionando los servicios primarios necesarios a estos.
Teniendo buenas conexiones privadas y públicas entre ellas como el tren y la autopista, solo queremos mejorar el acceso entre los pueblos incluyendo nuevas paradas que ahora mismo son inexistentes.

LEYENDA
- CARRETERA A-2
- AUTOVÍA L-310
- OTRAS AUTOVÍAS
- CAMINOS RURALES EXISTENTES
- RENFE
- RIOS
- MUNICIPIOS

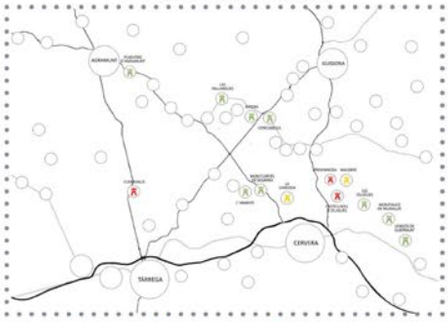
PROYECTO 1
- FUTURO PROYECTO COOPERATIVO
- PUEBLOS ADYACENTES A GUISSONA

PROYECTO 2
- ASENTAMIENTOS DEL RIO SIÓ
- CONCABELLA
- PROPUESTA DE ÁREA/DESCANSO

PROYECTO 3
- LOCALIDADES EN LA BOLSA
- CICLOVÍA
- CAMINO RURAL
- NUEVOS NÚCLEOS

PROYECTO 4
- LOCALIDADES

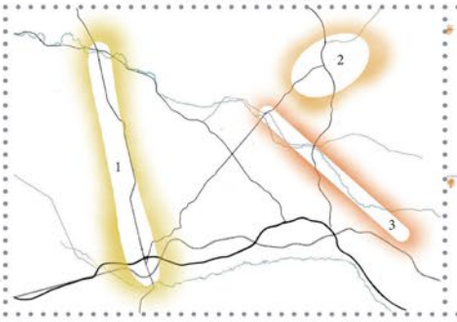
ESQUEMA PATRIMONIAL CASTILLOS

Castillo apto · Castillo para rehabilitar · Castillo en deterioro

Realizamos este estudio de castillos, para tenerlo en cuenta a la hora de proyectar. Donde hay una mayor densidad, o cuales pueden ser reusados para otro propósito, o deben ser reformados para que el pueblo vuelva a tener un caracter cultural.

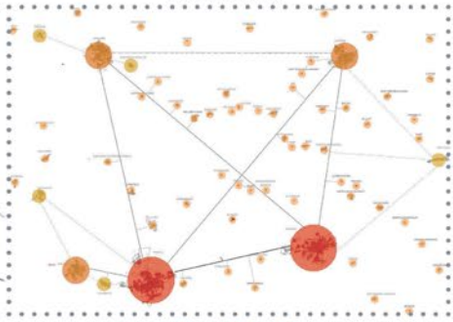
ESQUEMA DE ZONAS POR TEMATICAS

1. Zona Artesanal · 2. Zona ganadera · 3. Zona turística

Segarra tiene varios ejes temáticos pero hemos decidido centrarnos en la zona artesanal, la zona ganadera y la zona patrimonial, porque, a nuestro parecer tienen mayor relación con la economía del lugar y nos ayuda a entender nuestro proyecto, para conectarlo con los demás sectores.

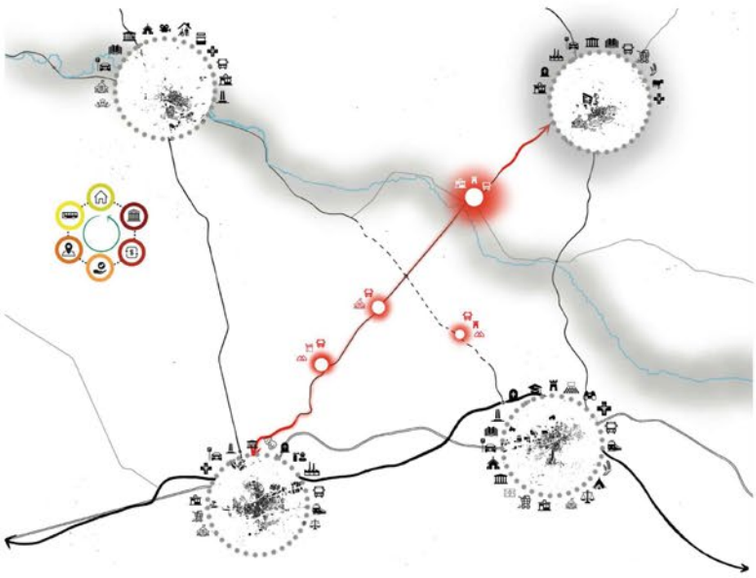
ESQUEMA DE NODOS

Nivel 1 · Nivel 2 · Nivel 3 · Nivel 4

Clasificamos las diferentes localidades en niveles, segun su importancia al tener mayores servicios, accesibilidad, densidad demográfica, etc. Por ello Cervera y Tàrrega se encuentran en el nivel 1, y Guissona y Agramunt, junto con Anglesola en el nivel 2.

PLANO DE INTERRELACIÓN CON EL PROYECTO

- Universidad
- Castillo
- Auditorio
- Mirador
- Farmacia
- Parada de bus
- Renfe
- Agricultura
- Zona de camping
- Juzgado
- Escuela
- CAP
- Supermercado
- Polideportivo
- Museo
- Iglesia
- Parking
- Biblioteca
- Hito histórico
- Cementerio
- Mercado
- Coliving
- Cine
- Residencia de ancianos
- Feria
- Productos locales
- Ganadería
- Zona industrial
- Teatro
- Bomberos

- Preexistencia
- Nuestra propuesta
- Propuesta externa

Analizado y estudiado el entorno, decidimos centrarnos de manera más territorial en el proyecto 3.
Decidimos centranos en la bolsa, porque observamos como los demás proyectos ya tienen un carácter propio y funcional.
Lo más importante para nosotras es la conexión de esta bolsa con todo el territorio, como pueden favorecerse entre ellas simultaneamente, a través de los diferentes ítems: infraestructuras, viviendas, servicios, espacios públicos, actividades y patrimonio.

En nuestro caso, nuestro eje principal es la carretera que conecta Guissona con Tàrrega, estableciendo nuevas paradas de buses en algunos municipios, creando así una unión con las demás localidades evitando la exclusión de estos pueblos.
Siguiendo este mismo eje, y con las nuevas paradas de buses, dotaremos estos municipios con diferentes servicios primarios necesarios, ya que carecen de acceso a las localidades principales. Por ello tenemos como centro unificador a la localidad de Concabella por tener una distancia equidistante entre las nuevas paradas creadas, además de ser la intersección entre Guissona y el eje cultural del río Sió, manteniendo así una sinergia en el territorio.

Dotando de servicios, de espacios públicos, viviendas y una mejora de la accesibilidad, siendo esta la más importante para poder conectar con el territorio, proporcionamos una gran oportunidad de desarrollo para las localidades.

• Hemos decidido que nuestro proyecto tiene especial interés en relacionarse con el proyecto de Joaquim y Joan por su planteamiento en Concabella, ya que es el punto de conexión de nuestra bolsa con el territorio.
El proyecto es claro, ya que deciden que Concabella es el punto central y de referencia de su eje. Para eso, disponen de nuevos equipamientos, viviendas y espacio público, siempre relacionandose con el patrimonio preexistentes.
Disponen de un CAP, servicio primario del que carecemos en la bolsa, pero gracias a la nueva accesibilidad ya no dependen de los municipios principales.
También nos interesa, aprovechar la zona entre el canal, el río y el castillo de Concabella, para poner un nuevo espacio público y de esta manera ser un punto de interés turístico, llamando la atención del público.
Equipando de servicios este núcleo, junto a nuestra bolsa, conectamos de manera directa los diferentes ejes que hay de manera directa y transversal.

• Como conexión con otro proyecto, que en nuestro caso sería el proyecto 2, el grupo de Junyu y Paula tienen una idea similar a nuestra propuesta, por ello queremos unificarla a nuestro diseño actual y así tener un conjunto global completo de los ítems en el territorio.

Como idea, es la creación de un carril bici de 18 km desde Agramunt a Guissona, intentando pasar por todos los pueblos, mejorando la actividad y el turismo de la zona, promoviendo el patrimonio paisajístico y rural.
También se centran en dotar a varios pueblos del eje con nuevos servicios, como escuelas, viviendas, caps, aumentando así el empleo.
La unión de los proyectos crea una sinergia en todo el territorio ayudandose simultaneamente en el crecimiento de la población, gracias a los nuevos sevicios, accesos y empleo, siendo el punto de interés de muchas familias.

ESQUEMA ELABORADO POR JUNYU DU YE Y PAULA CAMPILLO

PLANTA CONCABELLA ELABORADO POR JOAQUIM SALARICH Y JOAN VALLDOSERA

ESQUEMA DE RUTAS RURALES

Análisis de rutas preexistentes en el entorno estudiado que nos ayudan a entender las diferentes conexiones entre los pueblos para una futura ruta

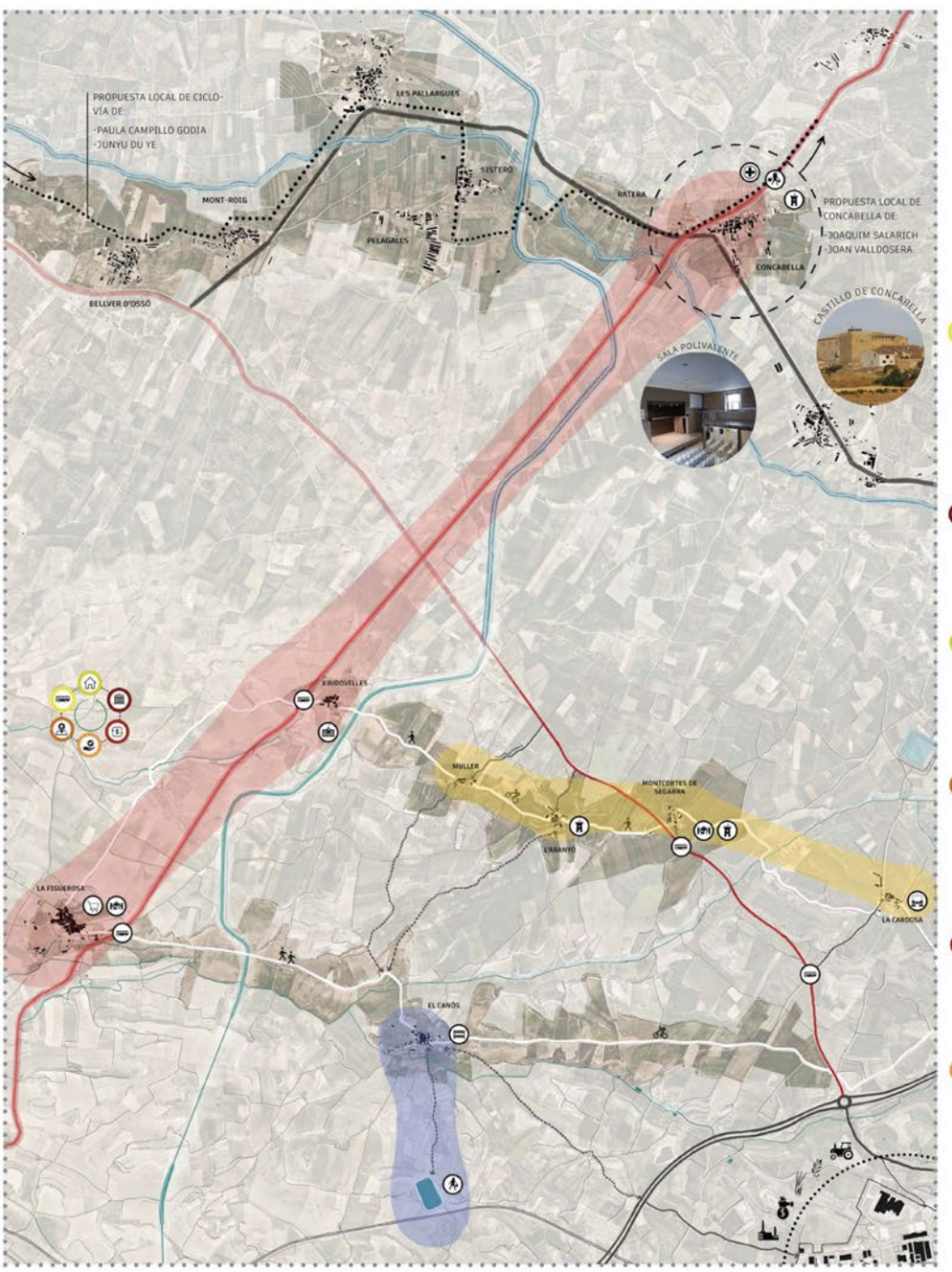

ESQUEMA DE TRANSPORTE PÚBLICO

Nuestra zona de intervención no cuenta con ninguna parada de transporte público, por ello establecemos 4 futuras paradas por su cercania a las vias principales.

+6 veces al día · 1-3 veces al día · 3-6 veces al día · Nuevas paradas · Nuevas paradas en la intervención

INFRAESTRUCTURAS
Creemos que a nivel territorial la infraestructura viaria esta bien. Tomamos como medidas en cuanto respecto al transporte público, con **nuevas paradas** y teniendo una mayor frecuencia de autobuses. Las localidades donde se establecerían las nuevas paradas son **Riudovelles y la Figuerosa** (vía principal entre Guissona y Tárrega), **Montcortès de Segarra y la Cardosa** (vía principal entre Agramunt y Cervera). También sacamos partido a las diferentes rutas rurales preexistentes que hay en la bolsa, para crear una ciclovía circular cerrada entre todas las localidades que hay, como conexión entre los pueblos y como segunda opción de acceso entre ellas.

PATRIMONIO CULTURAL Y ARQUITECTÓNICO
Teniendo en cuenta la nueva accesibilidad con nuestra ciclovía, sacamos partido a los castillos y capillas preexistentes, creando una **ruta patrimonial como actividad cultural**. Aprovechamos el espacio del castillo de Montcortès de Segarra por su acceso desde la vía principal, para diferentes usos, como sala de exposiciones, museo y otras actividades, activando así el factor Turístico.

COLIVING Y VIVIENDAS DE BAJO COSTE
Se propone **rehabilitar edificios en desuso**, como naves o masías, para generar esta nueva tipología de vivienda, el **colinving**, siendo esta una vivienda de calidad y asequible. Esta transformación se genera en **Montcortès de Segarra y la Figuerosa,** al estar apoyados en un eje principal, dando mayor facilidad en cuento al transporte público. Además, de contar con el mayor numero de habitantes entre las localidades de las intervenciones.

ESPACIO PÚBLICO
Como espacio público tenemos **la balsa** con dirección a la localidad de **El Canós**. Reusamos estos espacios, tomando como referente el uso de **la balsa de México en Nogales**. Transformamos el espacio alrededor como espacio público para los pueblos vecinos. Todos los elementos (parques, canchas, caminos, asientos en los muros de gaviones) se distribuyen alrededor de la balsa, siendo este la centralidad de la zona. Aprovechamos el montículo que tiene para ofrecer diferentes vistas de la balsa como mirador de la zona.

ACTIVIDADES
Convertimos un espacio en desuso en **la Figuerosa** para transformarlo en un **mercado** con productos propios de las localidades vecinas, siendo un gran punto de interés para **futuras ferias artesanales o gastronómicas**, fomentando la agricultura y ganadería entre los pueblos y teniendo acceso directo con todas las localidades convirtiéndose en nuestro eje artesanal y gastronómico.

SERVICIOS
Proporcionamos en **Riudovelles** una escuela, al tener una conexión directa con la vía principal. Además de proporcionarle una **parada de transporte público** y también el acceso a través de la **ciclovía**. La escuela se crea a través de un **edificio preexistente en desuso** teniendo así el mismo carácter en cuanto forma y materialidad que el pueblo.

También convertimos una **nave en desuso** en un albergue en **El Canós**, ya que esta ubicación es la más alejada entre las localidades, siendo este un sitio de paso como alojamiento de estancias cortas, como aprovechamiento para la visita de los diferentes pueblos, además de ser el acceso a la balsa

PLANO TERRITORIAL PROYECTO 3

INFRAESTRUCTURAS
- Nuevas paradas de autobus
- Ciclovía

PATRIMONIO
- Castillo-mirador
- Cambio de uso

SERVICIOS
- Escuela
- Albergue

VIVIENDA
- Construcción de viviendas

ACTIVIDADES
- Mercado

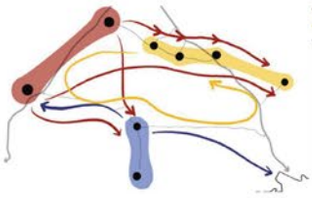
ESPACIO PÚBLICO
- Infraestructura en la balsa

ECONOMÍA CERVERA
- Agricultura
- Cereales
- Almendros
- Industria
- Comercio

Vía principal
- L-310
- L-303
- Acceso principal por la carretera
- Camino rural: conexión directa
- Otros caminos rurales

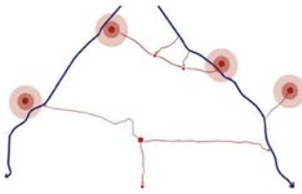
- Autovía A-2
- RENFE
- Canal SEGARRA-GARRIGUES

ESQUEMA DE ZONAS POR TEMÁTICA

Eje principal
Eje cultural
Eje dotacional

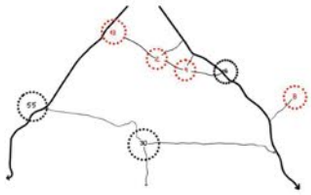
Buscamos potenciar estos 4 puntos por su ubicación cercana al eje viario que nos crea una conexión directa a los demás centros rurales. Así mismo, nos parece que es un gran motor para el resto de pueblos y al potenciarlo tendría una repercusión positiva en todo el ámbito.

Localidades centrales
Vías principales
Caminos secundarios

A partir de las diferentes temáticas localizadas, observamos las distintas sinergias entre las localidades, como están conectadas entre ellas aumentando su importancia en el ámbito

ESQUEMA DE NUMERO DE HABITANTES

LOCAL

No tenemos una imagen global turística de las comarcas, sino diferentes puntos de interés con un diferenciador claro, pero con un propósito común, que es **RECUPERAR LA ENTIDAD** de los pueblos que lo conforman, sin olvidarnos que estamos rodeados de importantes localidades y con grandes actividades turísticas.

Identificamos tres esquemas principales aprovechando su ubicación, sus recursos económicos, sociales, culturales e históricos del lugar. Como queremos recuperar una zona en abandono, creamos tres ejes que en conjunto forman un territorio sostenible con el tiempo, para poder permanecer en el mundo rural de forma estable.

EJE CULTURAL Y PATRIMONIAL

ESCALA 1/7 000

EJE CULTURAL Y PATRIMONIAL

Entre los pueblos que tienen un mayor peso arquitectónico son la Cardosa, Montcortés de Segarra, L'Aranyó y Muller. Por ello, y a través de la ruta (ciclovía) de tierra compactada creamos una ruta de castillos y capillas como actividad turística.

CAPILLA O CASTILLO
INDUSTRIA
ARBOLADO
PARA DE BUS

MONTCORTÉS DE SEGARRA

PLANTA EMPLAZAMIENTO ESCALA 1/1000

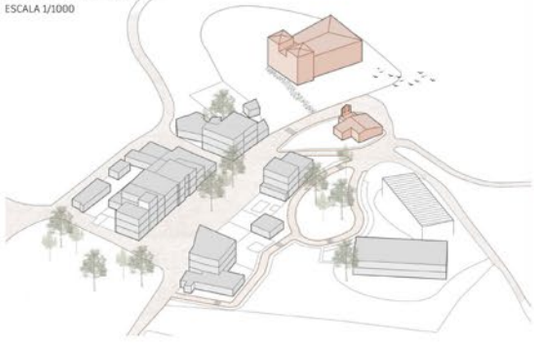
AXONOMETRÍA PROPUESTA AMPLIACIÓN ESCALA 1/500

AXONOMETRÍA EMPLAZAMIENTO
ESCALA 1/1000

SECCIÓN B-B' ESCALA 1/250

REFERENCIA 9: CAN DE FARRERA

CENTRO DE ARTES Y NATURALEZA

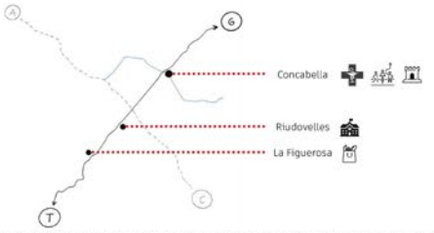
La transformación de un equipamiento en desuso, en la zona pirenaica, para la creación de una residencia de artistas, con grandes actividades turísticas naturales y diferentes exposiciones al aire libre conectando con el entorno natural, siendo un atractivo interés para la sociedad.
Aprovechando su mala accesibilidad vial, convirtiendo esto en su mayor atractivo como lugar de descanso y desconexión, llamando así la atención de muchos.
Esta referencia nos aporta una visión de proyecto, ya que nuestro propósito es la transformación de espacios en desuso que tenga la zona.
Con una clara intención de una renovación integral del ambiente, evitamos así un cambio drástico en el lugar, en cuanto a la creción desde cero de un proyecto careciendo de un caracter rural.
Can Ferrara es el ejemplo de pasar de ser una escuela abandonada a un nuevo equipamiento para artistas que atrae a turistas con sus eventos anuales. Del mismo modo queremos implementar la misma estrategia en nuestros equipamientos

Decidimos colocar los equipamientos en el eje principal para darles mayor fuerza y visibilidad. Para dotar de diferentes insfrastructuras a la vía entre Tárrega y Guissona.
La escuela, el mercado y el coliving se colocaron en los pueblos con mayor numero de habitantes. Si bien en Riudovelles solo tienen 14 habitantes, sus pueblos vecinos, Muller y L´Aranyó, cuentan con menos de 10 habitantes.
Además La Figuerosa y Riudovelles tienen mayor facilidad al acceso al transporte público.

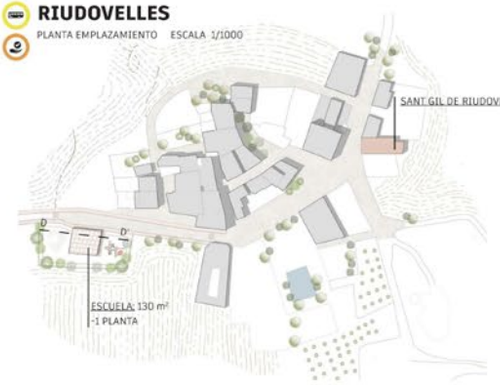

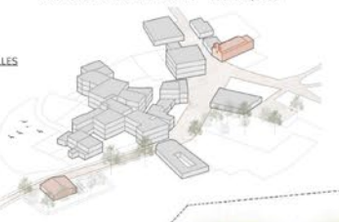
En las localidades de La Figuerosa y Riudovelles hemos reutilizado edificios abandonados o en mal estado.
Para el mercado elegimos una ubicación más central con respecto al pueblo. Que estuviera cerca a la Iglesia y a la plaza principal para que tenga una mayor acogida. Y el coliving lo posicionamos a la entrada de La Figuerosa.

RIUDOVELLES

PLANTA EMPLAZAMIENTO ESCALA 1/1000

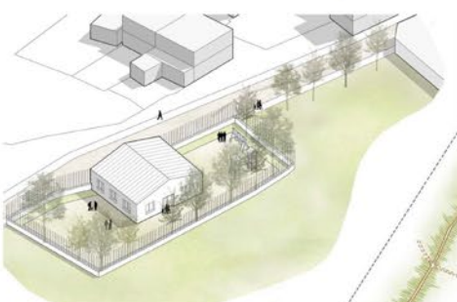
AXONOMETRÍA EMPLAZAMIENTO ESCALA 1/1000

AXONOMETRÍA PROPUESTA ESCALA 1/500

EJE PRINCIPAL
(artesanal, gastronómico y de servicio)
Tomamos en cuenta que es nuestro eje principal y de conexión directa, porque en una escala más territorial este eje tiene una conexión con Concabella, siendo este centro rural un punto de interés con otro el otro eje que va a lo largo del Río Sió, además de ser un especial interés para los visitantes. En este eje principal se encuentra la localidad de Riudovelles y La Figuerosa, pueblos donde se encuentra la escuela, el mercado y el coliving.

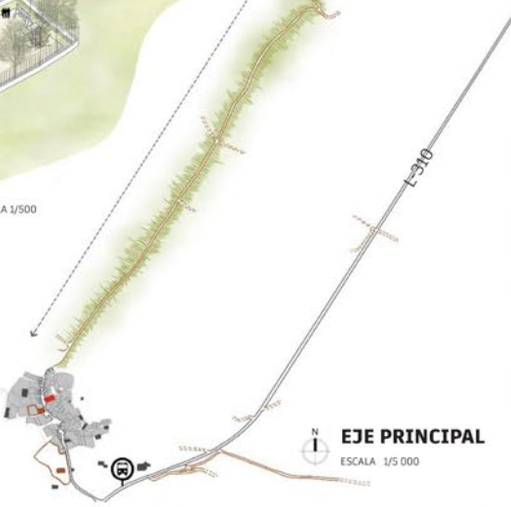

AXONOMETRÍA PROPUESTA ESCUELA ESCALA 1/500

La decisión de crear una escuela, es de proporcionar a los habitantes un servicio necesario, llamando la atención para poder vivir por los alrededores. Teniendo en cuenta las distancias y poder acceder a través del camino de la ciclovía, además del transporte público.

La idea de mercado se crea a través de un aprovechamiento a las cercanías de los cultivos y naves dedicadas a la ganadería, obteniendo producto local y permitir crear diferentes actividades con interés turístico.

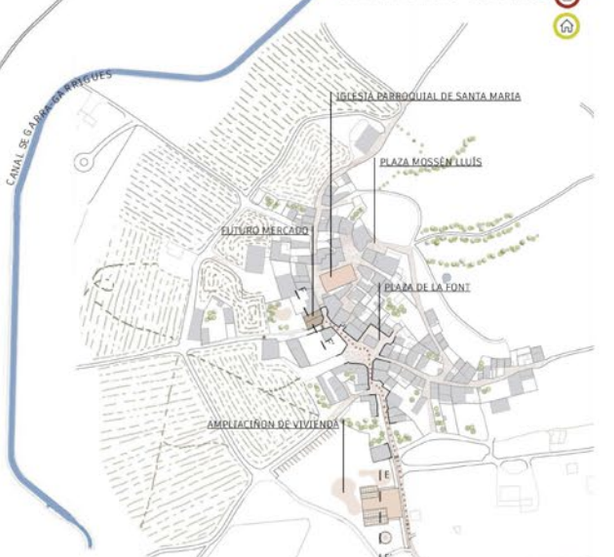
- CAPILLA O CASTILLO
- INDUSTRIA
- ARBOLADO
- PARA DE BUS

EJE PRINCIPAL
ESCALA 1/5 000

LA FIGUEROSA

PLANTA EMPLAZAMIENTO ESCALA 1/1500

SECCIÓN F-F' ESCALA 1/250

SECCIÓN E-E' ESCALA 1/250

AXONOMETRÍA EMPLAZAMIENTO ESCALA 1/1000

AXONOMETRÍA PROPUESTA COLIVING ESCALA 1/500

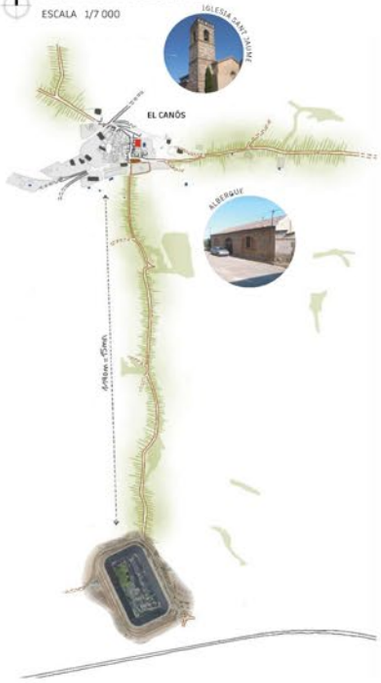

AXONOMETRÍA PROPUESTA MERCADO ESCALA 1/500

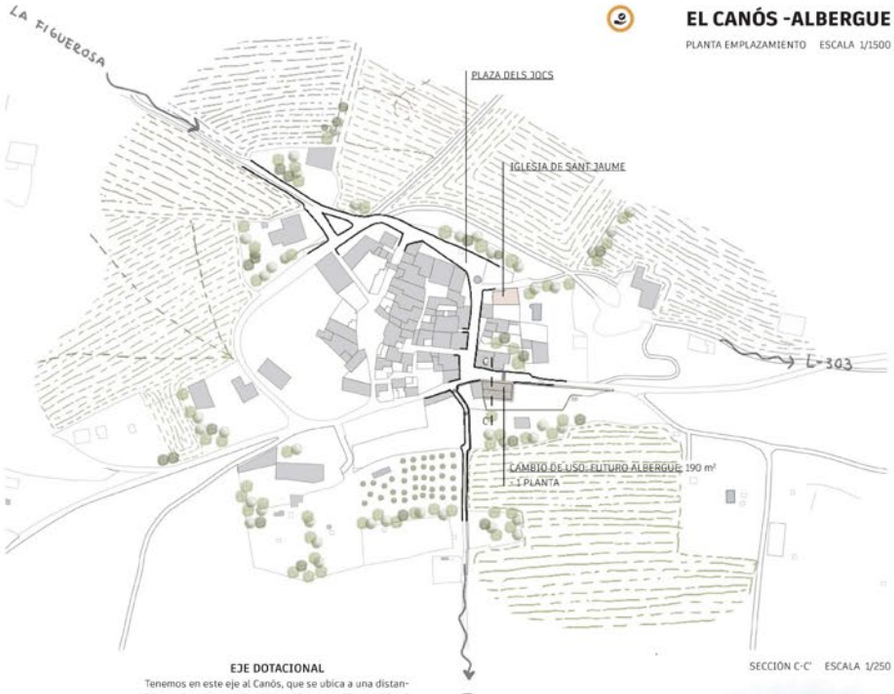
EJE DOTACIONAL

ESCALA 1/7 000

EL CANÓS -ALBERGUE

PLANTA EMPLAZAMIENTO ESCALA 1/1500

EJE DOTACIONAL

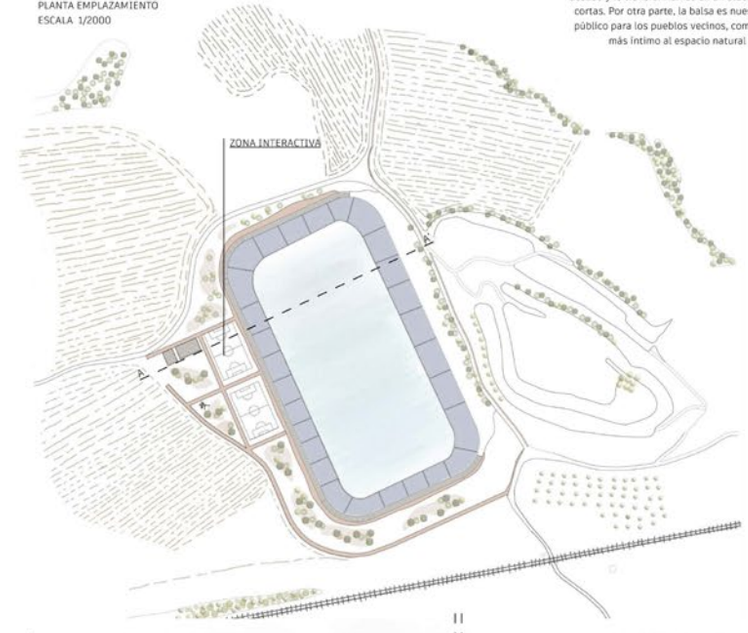
Tenemos en este eje al Canós, que se ubica a una distancia aproximadamente igual entre Cervera y Tàrrega, siendo esta la más alejada entre los pueblos y convirtiéndose en un eje más de paso para los turistas. Tomamos una nave en desuso y lo transformamos en un albergue, para estancias cortas. Por otra parte, la balsa es nuestro mayor espacio público para los pueblos vecinos, como un acercamiento más íntimo al espacio natural del paisaje.

SECCIÓN C-C' ESCALA 1/250

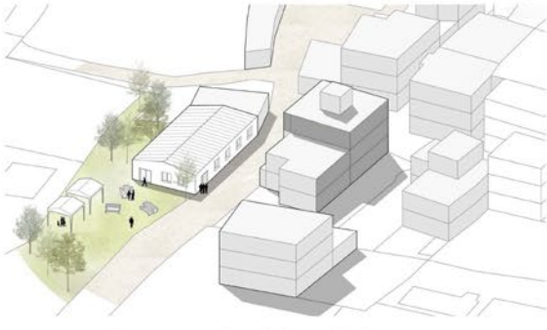

EL CANÓS - BALSA

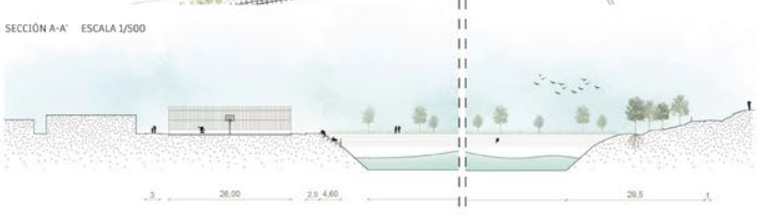
PLANTA EMPLAZAMIENTO
ESCALA 1/2000

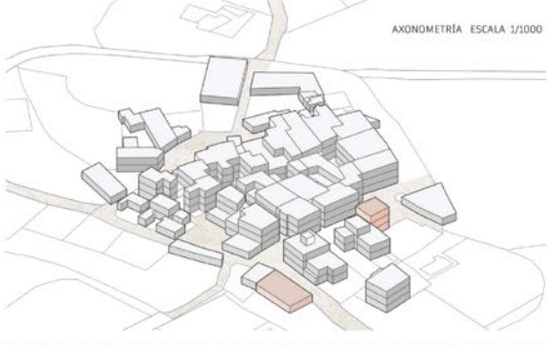
AXONOMETRÍA PROPUESTA ALBERGUE ESCALA 1/500

SECCIÓN A-A' ESCALA 1/500

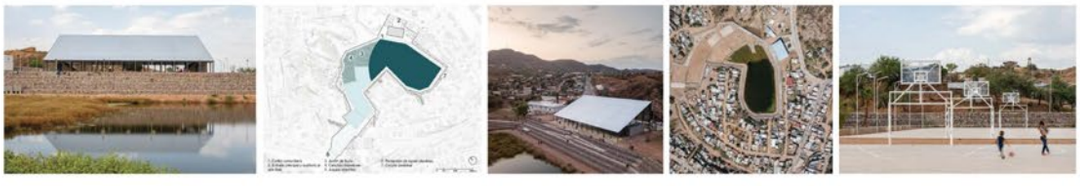
AXONOMETRÍA ESCALA 1/1000

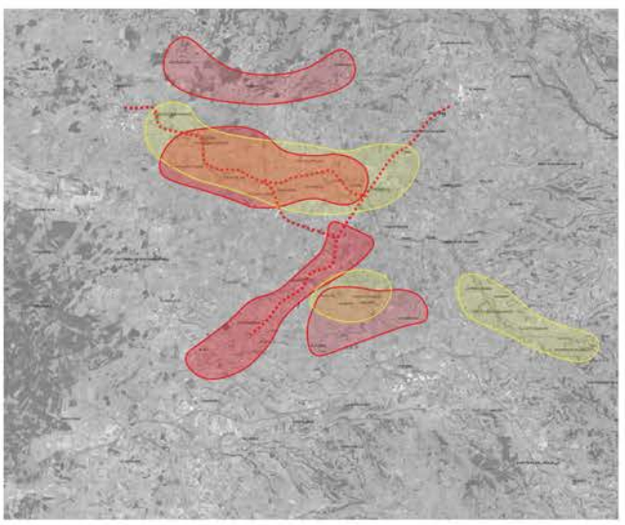

REFERENCIA 34: GENERATING CHARACTER AND IDENTITY

PARQUE REPRESO COLOSIO EN HEROICA NOGALES

Recuperar el paisaje y reviviendo así la localidad de Nogales, Sonora, México. Se ha generado un lugar al que los ciudadanos pueden acudir hacer deporte, fomentando la vida social y seguridad de la zona.

DEBILIDADES

- Deterioro de la calidad de vida por la tendencia a la pérdida de servicios de proximidad y a la población en las pequeñas localidades, falta de servicios (equipamientos).

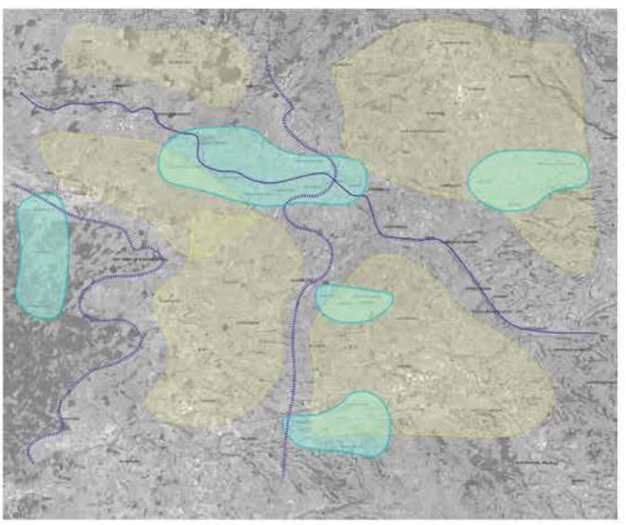
Pueblos con ningún servicio o potencia económica y cultural que favorezca el territorio

- Deficiencias en infraestructuras de comunicación, especialmente de comunicaciones internas en el territorio y de algunas localidades o zonas (algunas carreteras). Desconexión entre los distintos pueblos y posibles zonas con potencial turístico, mala accesibilidad entre ellos.

Carreteras poco potenciadas y poca actividad turística y transitoria por transporte público

- Poco mantenimiento del patrimonio público rehabilitado por parte de los ayuntamientos, recursos mal conservados y poco aprovechados (patrimonio).

Patrimonio existente con ningún aprovechamiento para la economía y actividad de la zona

AMENAZAS

- Pérdida de población y envejecimiento de la misma, especialmente en las pequeñas localidades y emigración de los jóvenes para estudios superiores.

Pueblos con mayor población envejecidad y sin población joven - infantil.

- Grupo de pueblos en riesgo de exclusión social y con dificultades económicas importantes en aumento.

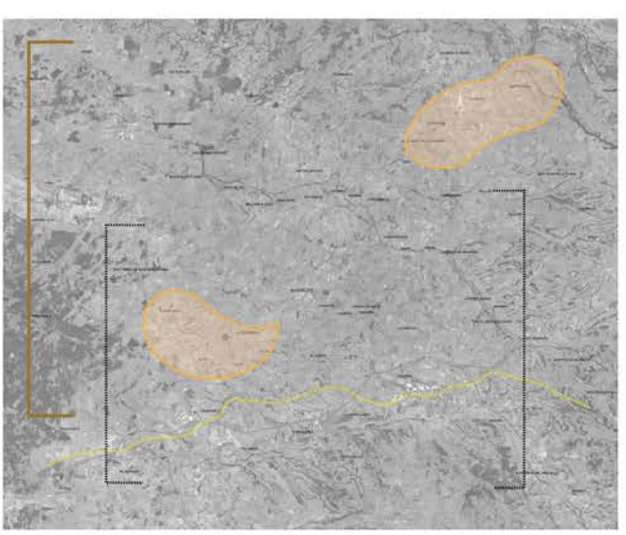
Pueblos con una poblacion igual o menor a 60

- Algunos espacios y recursos naturales degradados por usos intensivos o inadecuados, o por otros impactos de la actividad humana (sequia)

Zonas con más problemáticas a sequía ya que el canal aún no está en uso.

Canal

Rio Sió

FORTALEZAS

- Territorio con recursos con potencialidades de desarrollo: materias primas agrarias como los productos de la huerta o la almendra; el paisaje; patrimonio cultural como el arte rupestre; patrimonio natural (tejido económico).

Zona ya potenciada y con mayores recursos

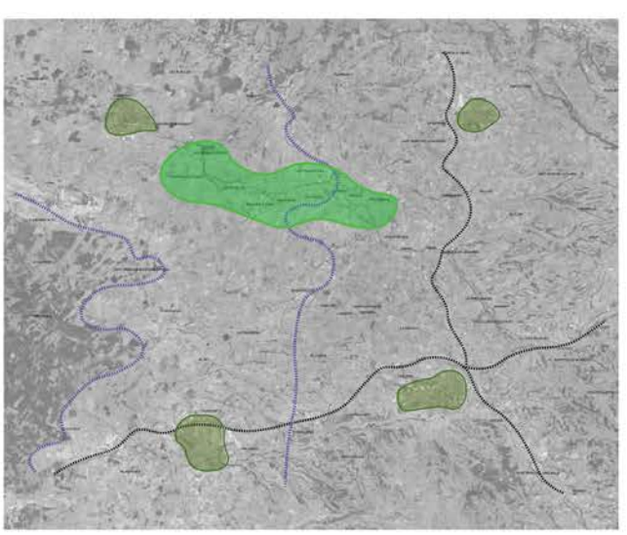
Potencial de transporte público (Rodalies).

- Buena situación geográfica que favorece el desarrollo de nuevas conexiones entre los poblados.

Paisaje turístico y económico muy bueno,...

- Existencia de sistemas de calidad diferenciada de los productos agroalimentarios y de otros sistemas y marcas de calidad que pueden apoyar la mejora continua de las empresas del territorio y facilitar su diferenciación en los mercados (interés gastronómico).

Zonas con mayor potencial gastronómico

OPORTUNIDADES

- Sistemas de calidad diferenciada con el patrimonio paisajistico y cultural que beneficiará a la economía y riego (canal).

Canal

- Buen sistema de transporte público y conexión al centro metropolitano, comunicaciones de acceso a Barcelona-Lleida mejoradas a través de autovía,...

Infraestructuras potenciadas, generando conexiones entre las grandes ciudades más cercanas

- Implantación del sector turístico y de la industria agroalimentaria en las pequeñas localidades en mayor medida que otros sectores.que generan puestos de trabajo e impulsa la actividad económica.

Zona con menor potencial en cuanto a los seis ítems iportantes a la hora del análisis y con posibilades para mejora

- Granjas, masías y casas rurales en desuso que se puede rehabilitar y modificar su uso.

Grandes núcleos de industrias encontradas en los puntos con mayor confluencia que serían las grandes pueblos como Tàrrega, Cervera, Agramunt y Guissona.

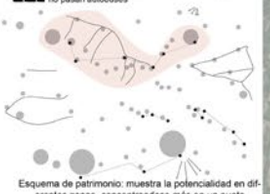
ESQUEMAS DEL PLANO TERRITORIAL

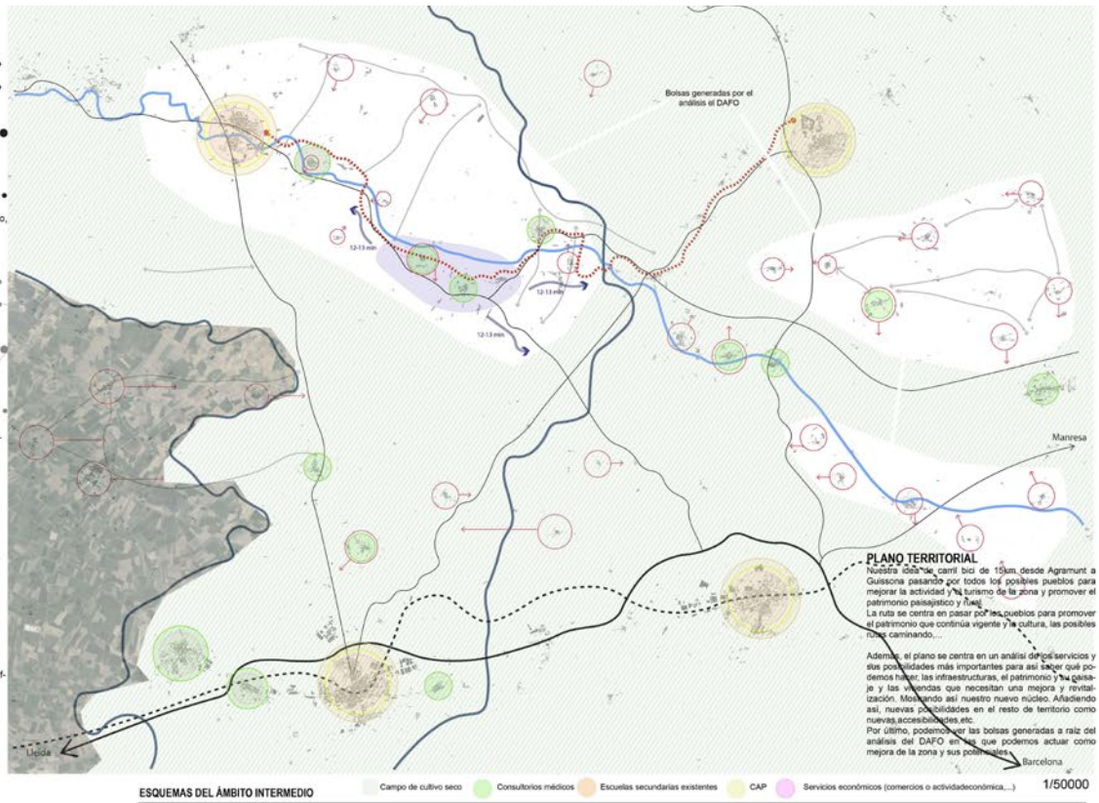
Esquema de temporalidad: muestra la similitud de tiempo, apareciendo así un nuevo núcleo.
pueblo entre 12-13 minutos
pueblo entre menos de 12-13 minutos

Esquema de infraestructura: muestra el número de autobuses que pasan de transporte público y con que frecuencia.
más número de autobuses con menos frecuencia
menos número de autobuses con más frecuencia
no pasan autobuses

Esquema de patrimonio: muestra la potencialidad en diferentes zonas, concentrandose más en un punto
Rutas caminando
Rutas patrimoniales
Pueblos
Patrimonio existente

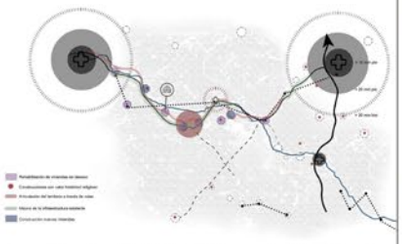
PLANO TERRITORIAL

Nuestra idea de carril bici de 15km desde Agramunt a Guissona pasando por todos los posibles pueblos para mejorar la actividad y el turismo de la zona y promover el patrimonio paisajístico y rural.
La ruta se centra en pasar por los pueblos para promover el patrimonio que continúa vigente y la cultura, las posibles rutas caminando...

Además, el plano se centra en un análisi de los servicios y sus posibilidades más importantes para así saber qué podemos hacer, las infraestructuras, el patrimonio y el paisaje y las viviendas que necesitan una mejora y revitalización. Mostrando así nuestro nuevo núcleo. Añadiendo así, nuevas posibilidades en el resto de territorio como nuevas accesibilidades,etc.
Por último, podemos ver las bolsas generadas a raíz del análisis del DAFO en las que podemos actuar como mejora de la zona y sus potencialidades.

1/50000

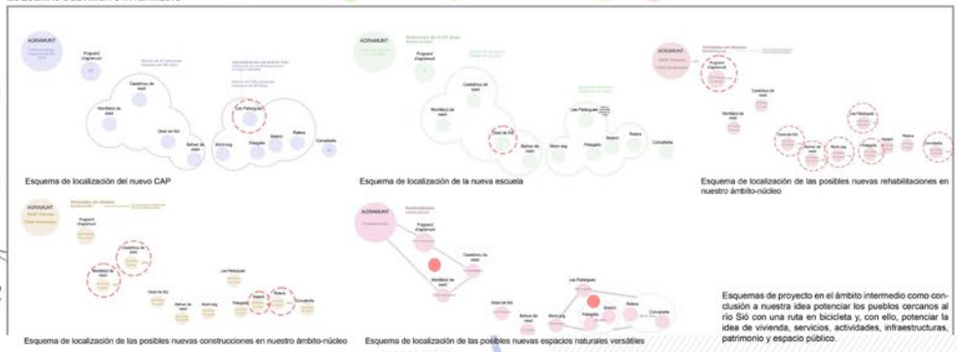
ESQUEMA PROPUESTA

Esquema de idea, cómo conclusión al ámbito territorial para un mejor análisis y poder intervenir en el ámbito intermedio. Mostrando en sí, las ideas principales de nuestro proyecto, análisis y potenciarlas.

ESQUEMAS DEL ÁMBITO INTERMEDIO

Campo de cultivo seco | Consultorios médicos | Escuelas secundarias existentes | CAP | Servicios económicos (comercios o actividadeconómica,...)

Esquema de localización del nuevo CAP

Esquema de localización de la nueva escuela

Esquema de localización de las posibles nuevas rehabilitaciones en nuestro ámbito-núcleo

Esquema de localización de las posibles nuevas construcciones en nuestro ámbito-núcleo

Esquema de localización de las posibles nuevas espacios naturales versátiles

Esquemas de proyecto en el ámbito intermedio como conclusión a nuestra idea potenciar los pueblos cercanos al río Sió con una ruta en bicicleta y, con ello, potenciar la idea de vivienda, servicios, actividades, infraestructuras, patrimonio y espacio público.

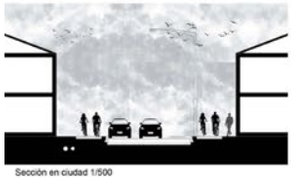
SECCIONES INTERMEDIAS DEL CARRIL BICI

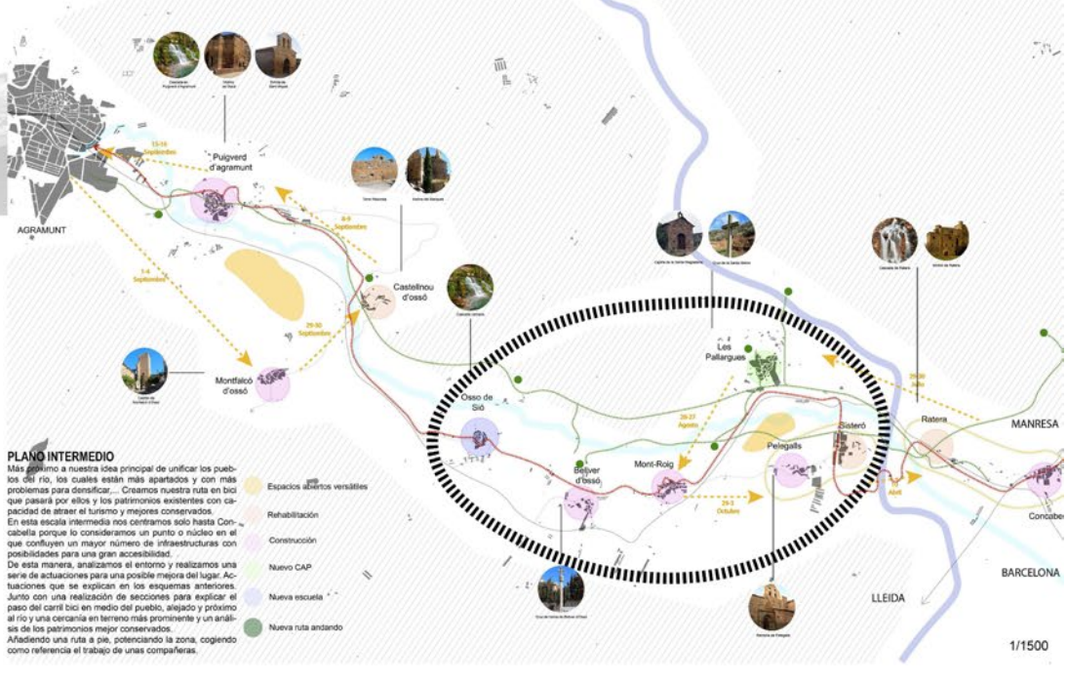
Sección en pendiente 1/500

Sección en alejada y cercana al río 1/500

Sección en ciudad 1/500

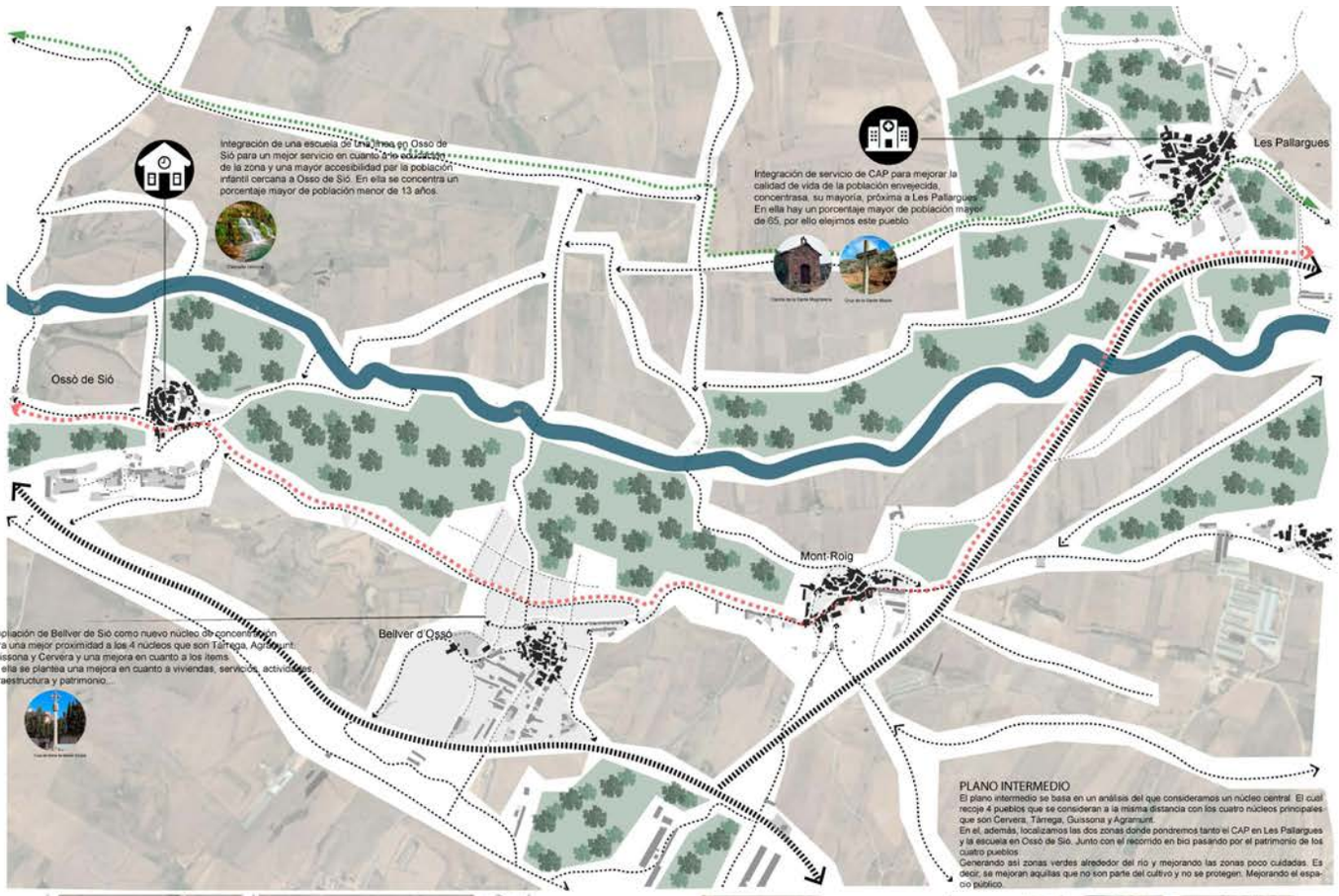

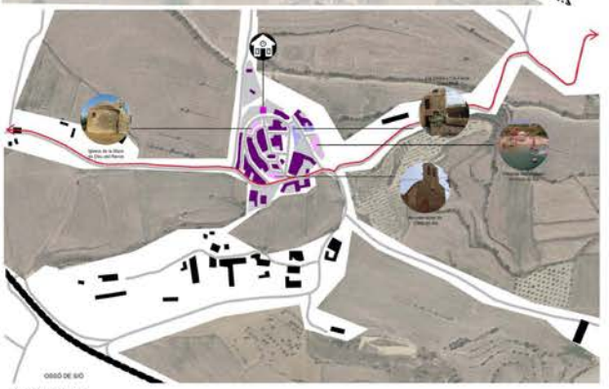
PLANO INTERMEDIO

Más cercano a nuestra idea principal de unificar los pueblos del río, los cuales están más apartados y con más problemas para densificar,... Creamos nuestra ruta en bici que pasará por ellos y los patrimonios existentes con capacidad de atraer el turismo y mejores conservados.
En esta escala intermedia nos centramos solo hasta Concabella porque lo consideramos un punto o núcleo en el que confluyen un mayor número de infraestructuras con posibilidades para una gran accesibilidad.
De esta manera, analizamos el entorno y realizamos una serie de actuaciones para una posible mejora del lugar. Actuaciones que se explican en los esquemas anteriores.
Junto con una realización de secciones para explicar el paso del carril bici en medio del pueblo, alejado y próximo al río y una cercanía en terreno más prominente y un análisis de los patrimonios mejor conservados.
Añadiendo una ruta a pie, potenciando la zona, cogiendo como referencia el trabajo de unas compañeras.

Espacios abiertos versátiles
Rehabilitación
Construcción
Nuevo CAP
Nueva escuela
Nueva ruta andando

1/1500

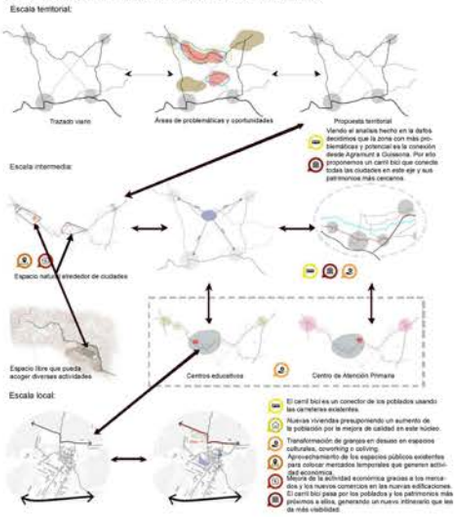

PLANO LOCAL
Aproximación a la localidad de Ossó de Sió, junto con un análisis de el potencial patrimonio y sus posibilidades junto con la localización de la escuela.

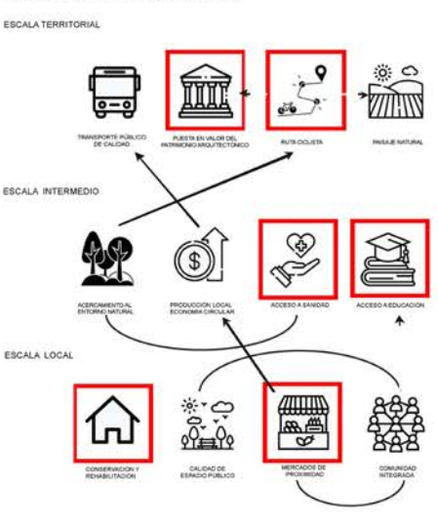

PLANO LOCAL
Aproximación a la localidad de Les Pallargues, junto con un análisis de el potencial patrimonio, servicios y sus posibilidades. Añadiendo la localización del CAP.

ESQUEMAS DE TRANSVERSALIDAD ESCALAR

ESQUEMAS DE TRANSVERSALIDAD

TRANSVERSALIDAD TEMÁTICA

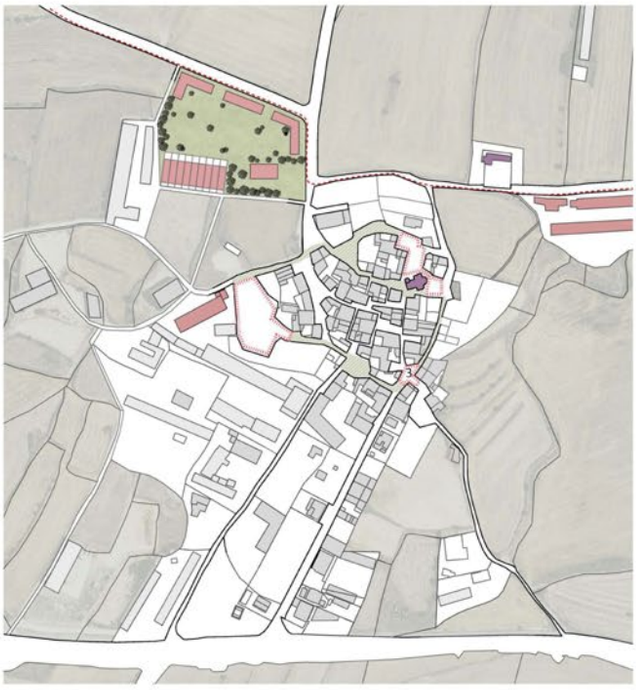
Nuestra propuesta incide en la infraestructura, descartando la viaria y enfocandonos en una ruta ciclista que recorre todos los poblados desde agramunt hasta Guissona.

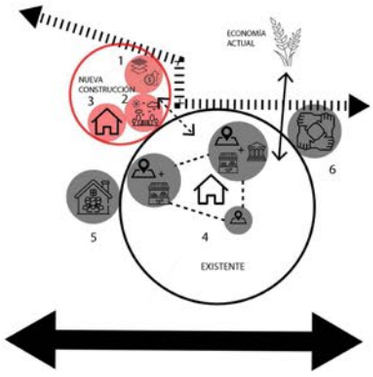
La implementación de este carril bici será un beneficio cultural así como un beneficio a la salud y la interacción entre los diversos poblados entre ellos y con la naturaleza. Conectando el resto de poblados a los grandes núcleos de la zona y aprovechando los espacios libres para organizar mercados que generará más actividad económica.

Observando la población envenejecida consideramos que sería apropiado la construcción de un nuevo CAP en la zona central de la ruta para la tranquilidad de estos habitantes. Y una nueva escuela para toda la juventud de los alrededores y fomentar la llegada de nuevos habitantes.

Respecto a las viviendas, debido al gran número en desuso, consideramos que la estrategia más oportuna es su rehabilitación. De esta manera estas residencias pasarían de ser secundarias a principales, manteniendo su estado tradicional.

Bellver d'Ossó

1. Uso mixto: planta baja comercial + viviendas plurifamiliares
2.Espacio público interior.
3.Viviendas unifamiliares.
4. Aprovechamiento del espacio público existente para organizar un mercado de ventas de productos locales y generar más actividad económica (Idea de Patricio Casanova y Javier Marcos).
5. Cambio de uso de una granja existente a un proyecto de cohousing. (Referencia)

6. Cambio de uso de una granja a centro cultural, espacio de coworking, talleres, espacios de arte... (Referencia)

Estado actual

KONVENT

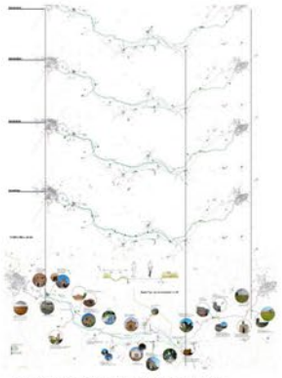
Propuesta local:

Dentro de los poblados definidos en nuestra plano intermedio. Encontramos que Bellver d'osso, siendo un poblado situado en la intersección de la carreterra nacional L-303 y la L-304, tiene buena conectividad con el resto del ámbito y prevemos un crecimiento moderado.

Para que el crecimiento sea proporcional a su realidad física, decidimos urbanizar una sola parcela al norte del núcleo antiguo, justo por donde se accede a la ciudad a través de la carretera municipal. En esta parcela se incluirá:
- -Edificios unifamiliares.
- -Edificios plurifamiliares con planta baja comercial.
- -Espacio libre en el interior de la parcela.
- -Equipamiento para acabar de cerrar la parcela.

Otra estratégia que proponemos en toda la extensión de nuestro proyecto y que se ocurre también en Bellver d'Ossó es el mantenimiento y rehabilitación de edificaciones existentes, en la medida posible transformando las viviendas secundarias en principales manteneniendo su estado tradicional.

Propuesta de Marta Blazquez y Rosa Báez

Propuesta de Patricio Casanova y Javier Marcos

Incorporando tramos de la propuesta de nuestros compañeros, Marta Blazquez y Rosa Báez, conseguimos enriquecer la ruta de nuestra propuesta con más patrimonios arquitectónicos y paisajísticos.

De la propuesta en Bellver d'Ossó de Patricio Casanova y Javier Marcos, nos parece que es complementario a nuestras estratégias. Organizando mercados, hace que el pueblo sea más atractivo a los visitantes de la zona o de fuera.

Espacios públicos:

Parc del Cardener a Manresa

Con una extensión de 45,3 ha, este espacio natural que está tan próximo a los núcleos urbanos tiene una función polivalente. Es un espacio de picnic, un espacio para la educación ambiental, celebrar festividades locales, organizar mercados o simplemente disfrutar de un paseo.

Parque del Cardener

Con unos ocho kilómetros de longitud dentro de municipio de Manresa, el parque del Cardener hace de frontera al crecimiento de la ciudad en el sur. Es un conector ambiental con los espacios naturales externos. Dada la proximidad de este parque con el núcleo urbano, el espacio tiene gran potencialidad para el uso público y para la educación ambiental.

Casos de estudio:

HABITATGE: 8-ARC HITECTEN ESSEN

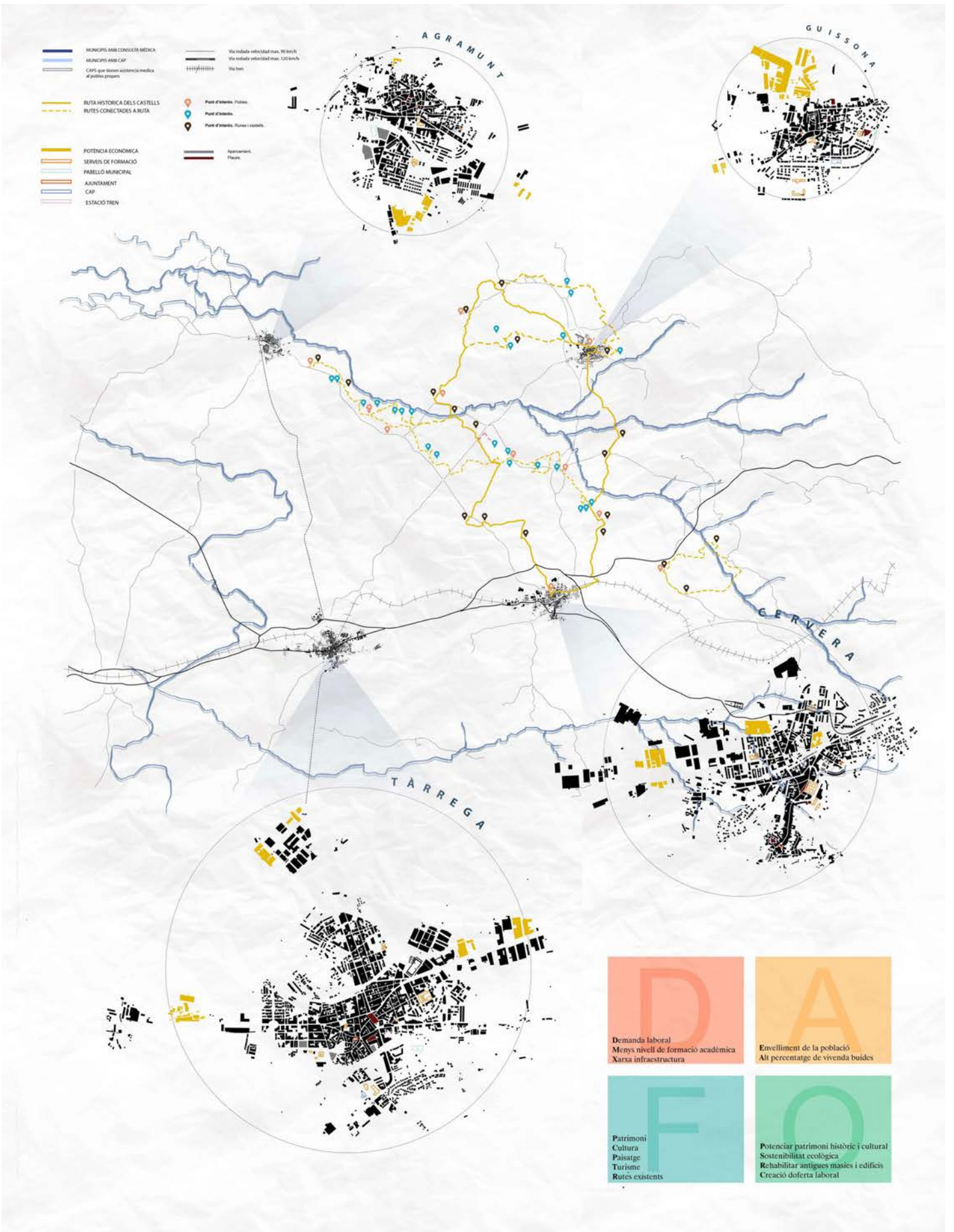
Transformación de unos establos en Essen a un proyecto de co-housing ecológico. El antiguo establo es un monumento catalogado, situado en una zona natural y de tierras de cultivos, por ello se han restaurado los volumenes originales y se han reconstruido los edificios desaparecidos. La intervención de 1,7 ha cuenta con 44 viviendas de consumo casi nulo. Son viviendas intergeneracionales que varian de 1 a 4 dormitorios.

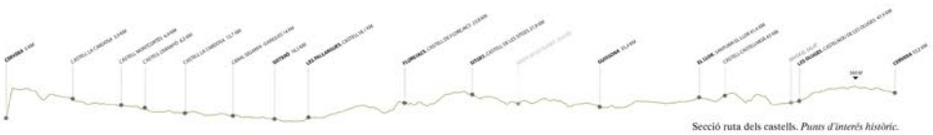
CULTURA: KONVENT

Konvent es un antiguo convento de monjas de finales del siglo XIX reconvertido en un centro artístico y cultural. Cuenta con diversos espacios para realizar todo tipo de actividades, sean individuales o colectivas. Tratan de promover la creatividad y la creación de los distintos campos de arte, música, pintura, escritura, además de espacios para el trabajo también cuenta con residencias, comedor, capilla.

Los dos casos de referencias escogidos tienen como principal propuesta la rehabilitación de espacios en desuso que nos interesa mucho dado a la gran cantidad de granjas y casales que hay en el territorio.

MUNICIPIS AMB CONSULTA MÈDICA
MUNICIPIS AMB CAP
CAPS que donen existencia medica al pobles propers
Via rodada velocidad max. 90 km/h
Via rodada velocidad max. 120 km/h
Via tren
RUTA HISTORICA DELS CASTELLS
RUTES CONECTADES A RUTA
Punt d'interès. Pobles
Punt d'interès.
Punt d'interès. Runes i castells.
POTÈNCIA ECONÒMICA
SERVEIS DE FORMACIÓ
PABELLÓ MUNICIPAL
AJUNTAMENT
CAP
ESTACIÓ TREN
Aparcament.
Places.
AGRAMUNT
GUISSONA
CERVERA
TÀRREGA
Demanda laboral
Menys nivell de formació acadèmica
Xarxa infraestructura
Envelliment de la població
Alt percentatge de vivenda buides
Patrimoni
Cultura
Paisatge
Turisme
Rutes existents
Potenciar patrimoni històric i cultural
Sostenibilitat ecològica
Rehabilitar antigues masies i edificis
Creació doferta laboral

Secció ruta dels castells. *Punts d'interès històric.*

MEMÒRIA

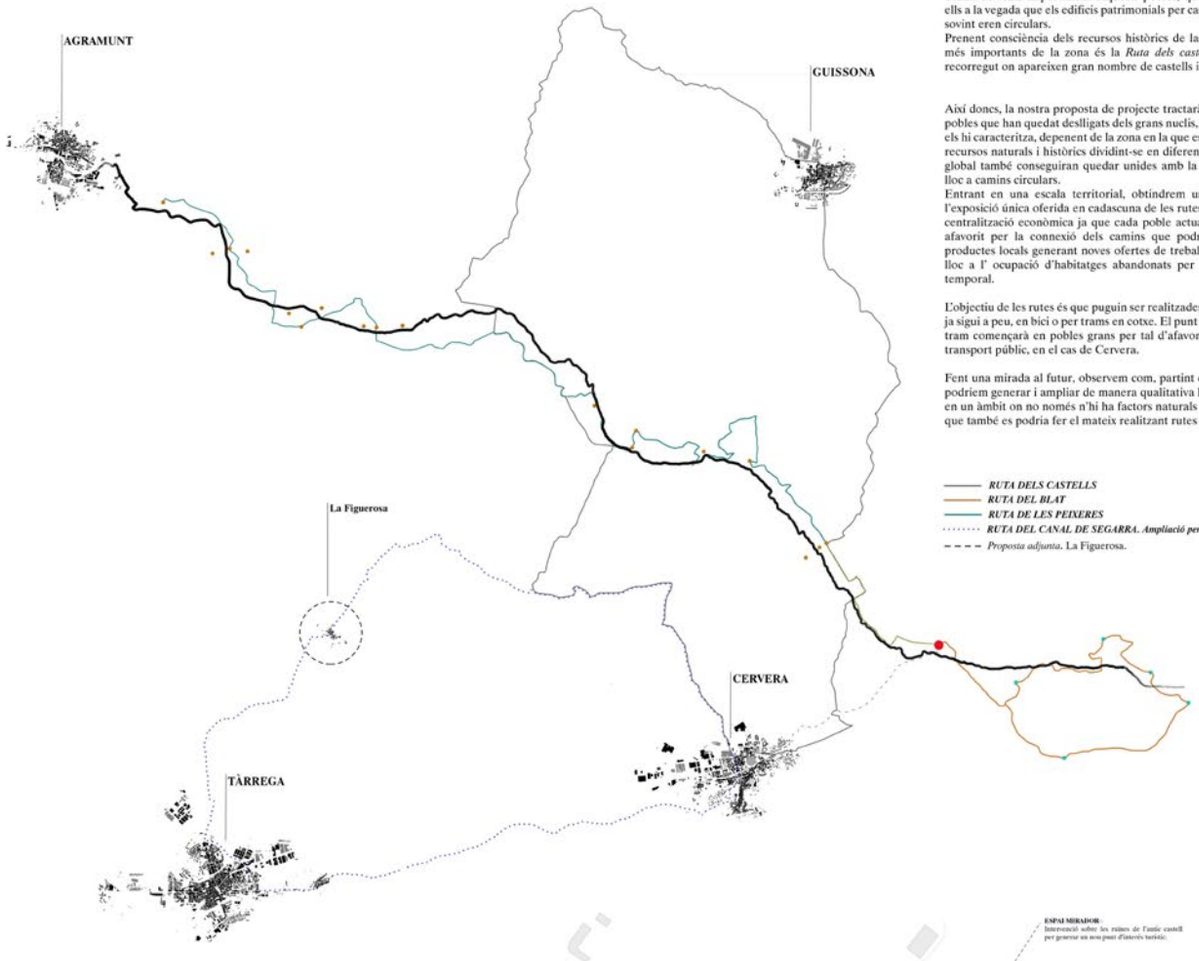
Després d'haver analitzat en detall l'estat actual de la Segarra, s'ha arribat a la conclusió de que n'hi ha certes mancances que poden deixar de ser-ho si les unim amb les fortalesses de la zona.

En aquest cas, partim d'un territori marcat pel patrimoni històric i natural que acaba sent l'origen de l'organització espaial dels diversos pobles que el rodegen. És tan evident que, degut a la influència del riu Sió, gran part dels pobles van generar una dependència d'aquest que amb el pas del temps ha deixat de tenir importància. Aquests pobles, quedaven connectats d'entre ells a la vegada que els edificis patrimonials per camins de terra peatonal que sovint eren circulars.
Prenent consciència dels recursos històrics de la Segarra, una de les rutes més importants de la zona és la *Ruta dels castells*, coneguda per ser un recorregut on apareixen gran nombre de castells i massons històrics.

Així doncs, la nostra proposta de projecte tractarà en connectar els diversos pobles que han quedat deslligats dels grans nuclis, reforçant-los amb allò que els hi caracteritza, depenent de la zona en la que estiguin, es dinamitzaran els recursos naturals i històrics dividint-se en diferents rutes que en un conjunt global també conseguiran quedar unides amb la ruta dels Castells, donant lloc a camins circulars.
Entrant en una escala territorial, obtindrem un reclam turístic degut a l'exposició única oferida en cadascuna de les rutes. També es solucionaria la centralització econòmica ja que cada poble actuarà com a node i es veurà afavorit per la connexió dels camins que podran disposar de venta de productes locals generant noves ofertes de treball que a la vegada, donaria lloc a l' ocupació d'habitatges abandonats per crear zones d'hospedatge temporal.

L'objectiu de les rutes és que puguin ser realitzades mitjançant diversos tipus, ja sigui a peu, en bici o per trams en cotxe. El punt de partida o porta de cada tram començarà en pobles grans per tal d'afavorir l'arribada de la gent en transport públic, en el cas de Cervera.

Fent una mirada al futur, observem com, partint de l'estratègia del projecte podríem generar i ampliar de manera qualitativa les rutes ja que ens trobem en un àmbit on no només n'hi ha factors naturals i històrics a ensenyar, sinó que també es podria fer el mateix realitzant rutes culturals i gastronòmiques.

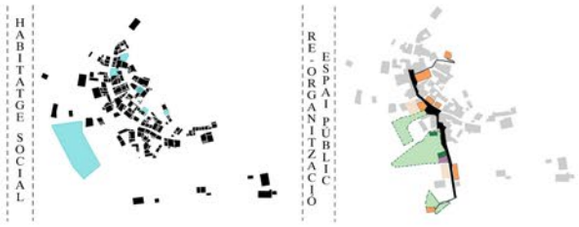
RUTA DELS CASTELLS
RUTA DEL BLAT
RUTA DE LES PEIXERES
RUTA DEL CANAL DE SEGARRA. Ampliació per la referència.
Proposta adjunta. La Figuerosa.

ADJUNT DE PROPOSTA UBICAT A *LA FIGUEROSA*.

Tenint en compte que estem desenvolupant un projecte molt complexe que engloba molts ítems, s'adjunta la proposta dels companys Arnau Marimon i Jordi Mercadé per tal de completar l'exercici.
Es proposa el potenciament dels pobles més petits que queden exclosos dels serveis dels municipis més grans amb l'objectiu de redistribuir aquests serveis per evitar la centralització i desenvolupar una demografia més extensa.

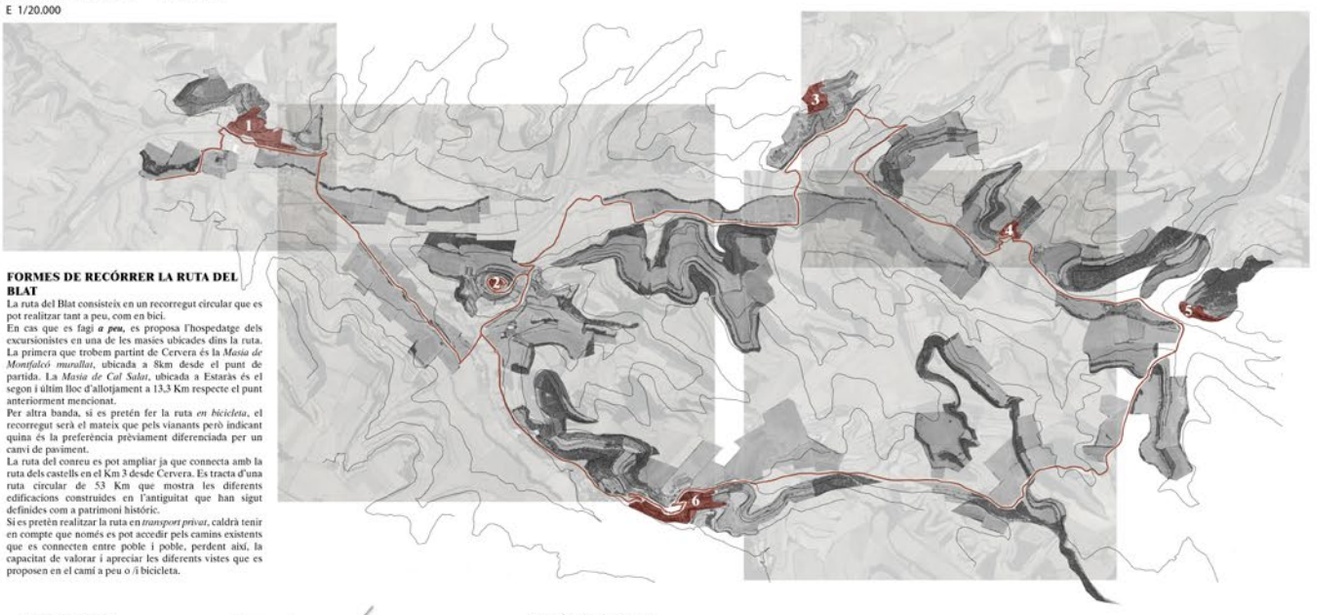
A l'hora d'entrar en detall, es centren en tres pobles que queden agrupats en 'bosses' amb altres pobles que encara tenen menys recursos que són Claravalls, Altet i la Figuerosa.
En aquest últim, es tracta del poble més cèntric de l'àmbit que volem dinamitzar, per tant és on treballem més ítems:
El principal, un servei d'educació primària per no seguir perdent població en la zona i garantitzar relleu. Per altra banda, ampliar la oferta d'habitatge social, perquè noves famílies vinguin a viure, millorar els espais públics i la modificació del seu ús per crear espais comunitaris, connectar millor els serveis i crear espais comunitaris.

RUTA DEL BLAT 17'5 Km

E 1/20.000

FORMES DE RECÓRRER LA RUTA DEL BLAT

La ruta del Blat consisteix en un recorregut circular que es pot realitzar tant a peu, com en bici.

En cas que es fagi ***a peu,*** es proposa l'hospedatge dels excursionistes en una de les masies ubicades dins la ruta. La primera que trobem partint de Cervera és la *Masia de Montfalcó murallat*, ubicada a 8km desde el punt de partida. La *Masia de Cal Salat*, ubicada a Estaràs és el segon i últim lloc d'allotjament a 13,3 Km respecte el punt anteriorment mencionat.

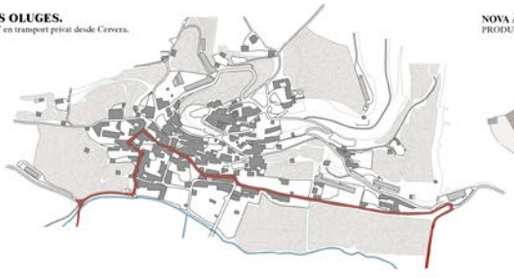
Per altra banda, si es pretén fer la ruta *en bicicleta*, el recorregut serà el mateix que pels vianants però indicant quina és la preferència prèviament diferenciada per un canvi de paviment.

La ruta del correu es pot ampliar ja que connecta amb la ruta dels castells en el Km 3 desde Cervera. Es tracta d'una ruta circular de 53 Km que mostra les diferents edificacions construides en l'antiguitat que han sigut definides com a patrimoni històric.

Si es pretèn realitzar la ruta en *transport privat*, caldrà tenir en compte que només es pot accedir pels camins existents que es connecten entre poble i poble, perdent així, la capacitat de valorar i apreciar les diferents vistes que es proposen en el camí a peu o /i bicicleta.

1. LES OLUGES.

6KM - 9' en transport privat desde Cervera.

NOVA ÀREA DE MERCAT

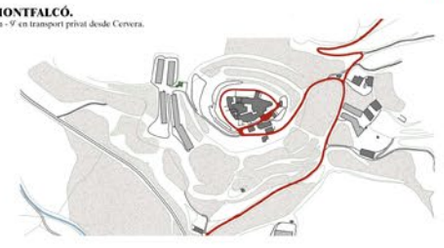
PRODUCTES DE KM 0

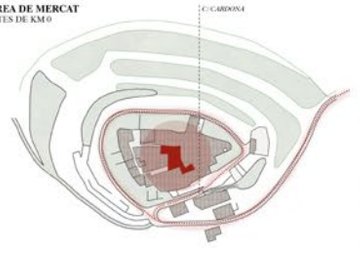
2. MONTFALCÓ.

7,8 km - 9' en transport privat desde Cervera.

NOVA ÀREA DE MERCAT

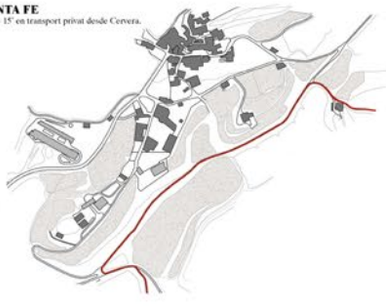
PRODUCTES DE KM 0

3. SANTA FE

10,3 km - 15' en transport privat desde Cervera.

NOVA ÀREA DE MERCAT

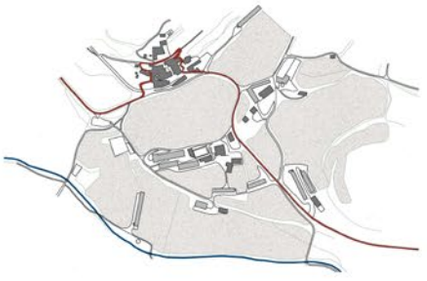
PRODUCTES DE KM 0

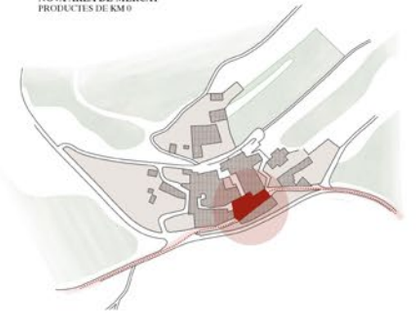
4. ESTARÀS

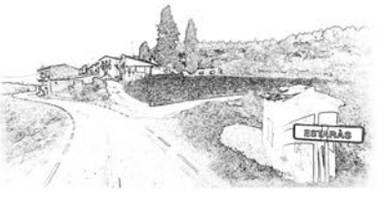
11,6 km - 14' en transport privat desde Cervera.

NOVA ÀREA DE MERCAT

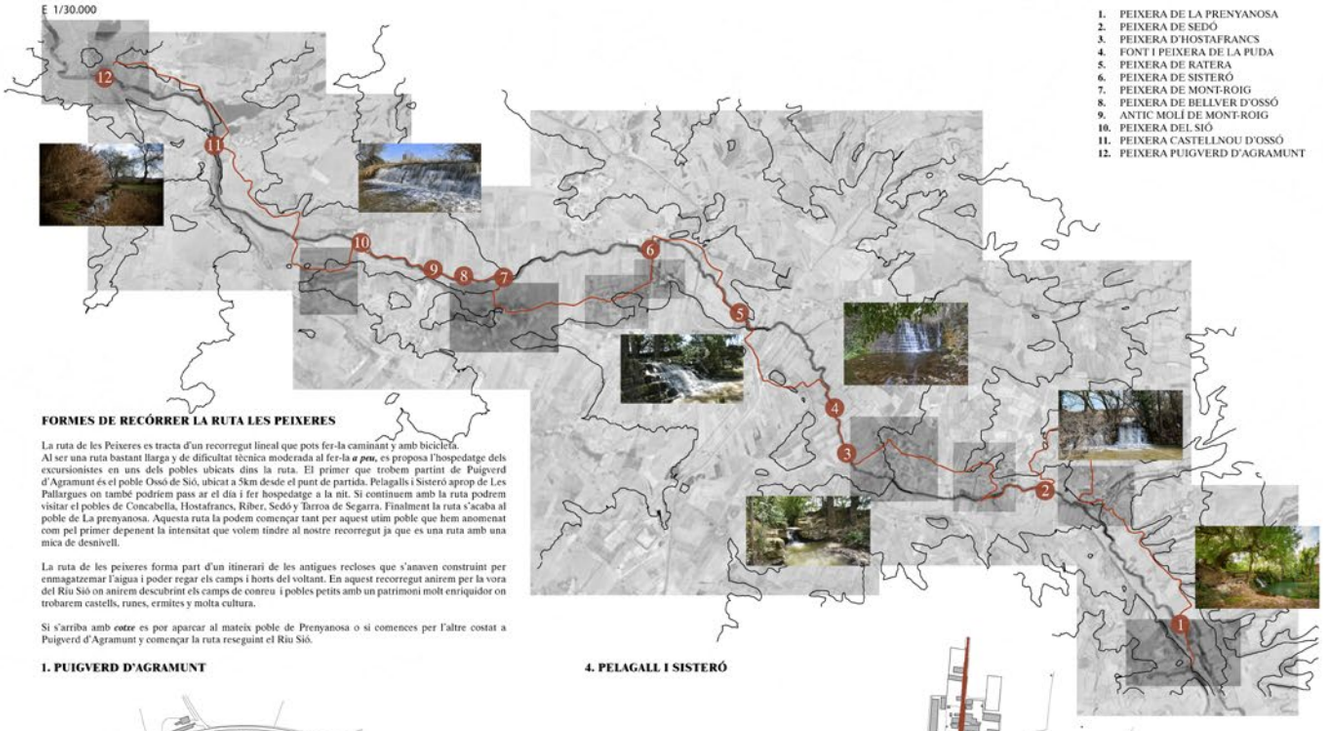
PRODUCTES DE KM 0

RUTA LES PEIXERES 40 Km

E 1/30.000

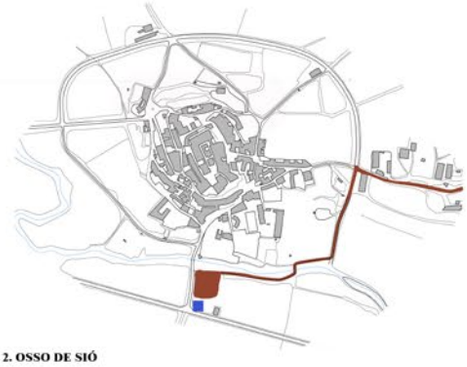
FORMES DE RECÓRRER LA RUTA LES PEIXERES

La ruta de les Peixeres es tracta d'un recorregut lineal que pots fer-la caminant y amb bicicleta. Al ser una ruta bastant llarga y de dificultat tècnica moderada al fer-la ***a peu***, es proposa l'hospedatge dels excursionistes en uns dels pobles ubicats dins la ruta. El primer que trobem partint de Puigverd d'Agramunt és el poble Ossó de Sió, ubicat a 5km desde el punt de partida. Pelagalls i Sisteró aprop de Les Pallargues on també podriem pass ar el día i fer hospedatge a la nit. Si continuem amb la ruta podrem visitar el pobles de Concabella, Hostafrancs, Riber, Sedó y Tarroa de Segarra. Finalment la ruta s'acaba al poble de La prenyanosa. Aquesta ruta la podem començar tant per aquest utim poble que hem anomenat com pel primer depenent la intensitat que volem tindre al nostre recorregut ja que es una ruta amb una mica de desnivell.

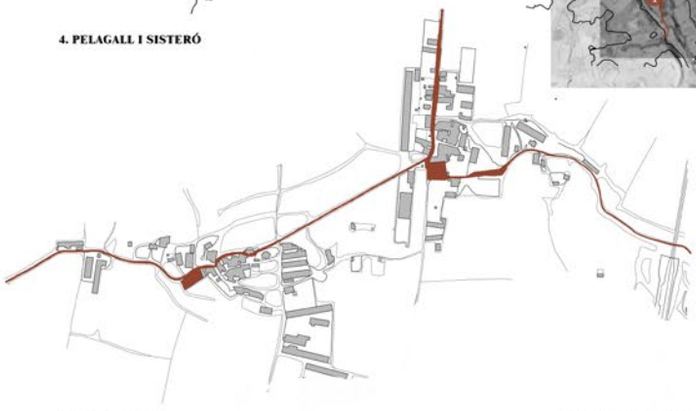
La ruta de les peixeres forma part d'un itinerari de les antigues recloses que s'anaven construint per enmagatzemar l'aigua i poder regar els camps i horts del voltant. En aquest recorregut anirem per la vora del Riu Sió on anirem descubrint els camps de conreu i pobles petits amb un patrimoni molt enriquidor on trobarem castells, runes, ermites y molta cultura.

Si s'arriba amb ***cotxe*** es por aparcar al mateix poble de Prenyanosa o si comences per l'altre costat a Puigverd d'Agramunt y començar la ruta reseguint el Riu Sió.

1. PUIGVERD D'AGRAMUNT

4. PELAGALL I SISTERÓ

2. OSSO DE SIÓ

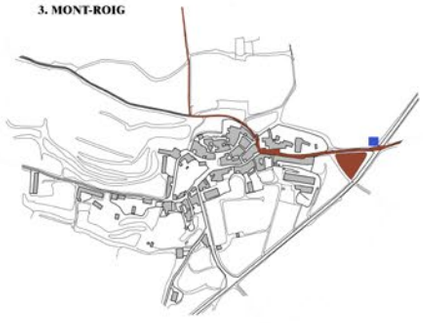
5. HOSTAFRANCS

7. TARROJA DE SEGARRA

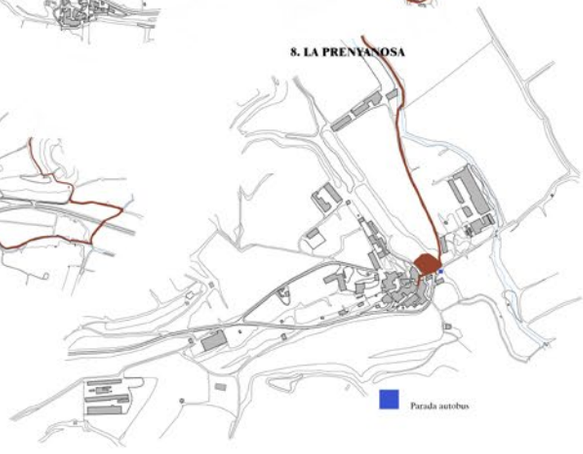
3. MONT-ROIG

6. SEDÓ

8. LA PRENYANOSA

Seguint el fil del projecte, cal recrear certes connexions entre les rutes proposades per tal d'unir els camins i tractar de facilitar l'accessibilitat de qualsevol persona que vulgui realitzar l'itinerari donant lloc a portes.
El primer tram que es projectaria (ja que té una connexió més directa) seria la ruta de les peixeres, on el punt de trobada es al poble de la Prenyanosa, amb la ruta del blat, a les Oluges que funcionaria com a node. El camí és totalment peatonal de manera que pot ser utilitzat per gran part de la població. Aprofitem parts de camins existents que s'utilitzaven per arribar d'un poble a un altre en l'antiguitat però amb la diferència de que l'hem apropat més al riu Sió per donar-li un caràcter més personal i relacionat amb la ruta de les Peixeres.

Aquest tram però, haurà de ser recolzat per un altre recorregut que ens permetrà fer arribar a gent d'altres pobles i sobretot de Cervera, on es pot accedir en tren fins al poble i després agafar-ne un autobús. El segon recorregut tindrà un caràcter diferent a l'anterior ja que es tracta d'un camí amb el fi de ser en transport públic mitjançant autobusos que sortirien de l'estació d'autobusos de Cervera i acabarien a la nova plaça de les Oluges. El recorregut de l'autobús ja és existent, és a dir que pasaria per la N-141F.

***TRAM 1.** CONNEXIÓ RUTA DEL BLAT - RUTA DE LES PEIXERES.*

***TRAM 2.** CONNEXIÓ TRAM 1 AMB CERVERA.*

REFERÈNCIA PLAÇA.
REMODELACIÓ PLAÇA MANSILLA MAJOR, León.

El paviment de la plaça funciona a mode de catifa per unificar tant la vorera com la zona de pas de vehicles. La forma del paviment simula l'estructura propia dels camps de conreu que rodegen el poble.

LES OLUGES
1. Plaça del mercat
2. Pàrquing de cotxes
3. Estacionament autobús
4. Servei restaurant + parada autobús

E: 1/15000

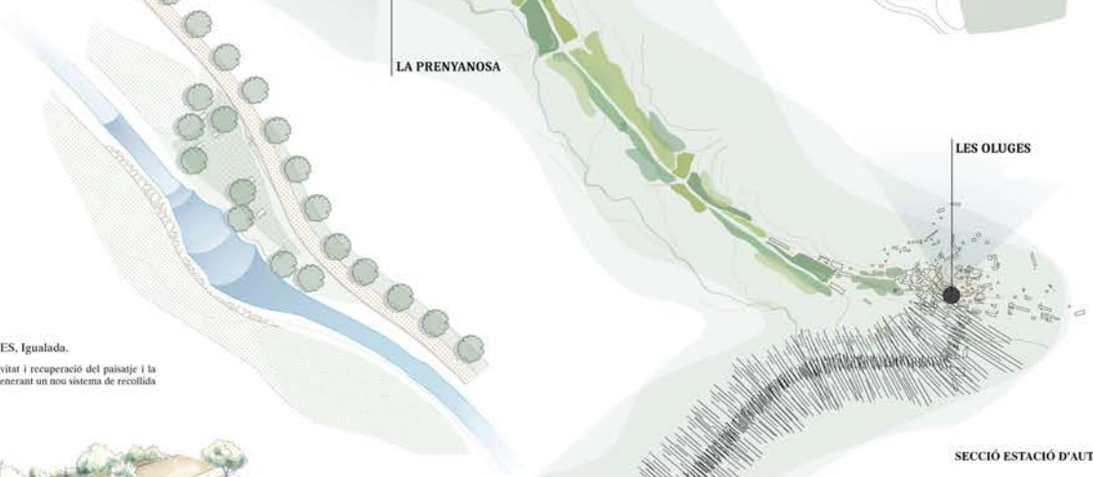

DETALL ZONA PICNIC.
LA PRENYANOSA.

E: 1/500

REFERÈNCIA CAMÍ.
CAMÍ DE LES GUIXERES, Igualada.

Objectius principals: connectivitat i recuperació del paisatge i la biodiversitat a la vegada que generant un nou sistema de recollida d'aigües.

SECCIÓ ESTACIÓ D'AUTOBUSOS

E: 1/500

ESTACIÓ D'AUTOBUSOS. CERVERA
1. Aparcament públic
2. Estació d'Autobusos
3. Estació tren

E: 1/750

REFERÈNCIA ESTACIÓ.
METROPOL, Sevilla.

L'estructura abraça tota la plaça simulant un gran bosc amb els pilars que queden tangents a la coberta. Enmig de la ciutat obtenim una 'zona verda' coberta parcialment per una estructura reticular.

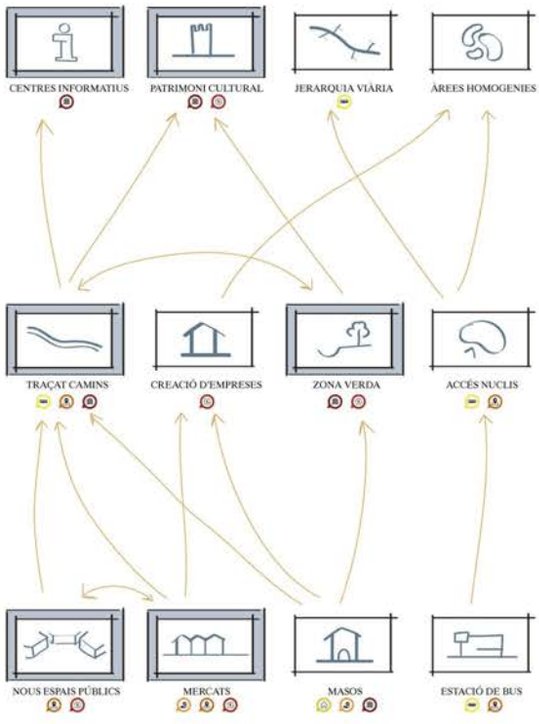

La nostra proposta inclou els següents ítems. Per una banda, partim del **patrimoni** trobat a la Segarra per potenciar-lo i revaloritzar-lo. Aquest proces s'ha realitzat mitjançant la connexió d'antigues rutes existents amb el patrimoni històric i natural per tal de crear llocs d'atracció. Aprofitant l'excés d'antigües masies i edificis d'interés històric sense cap tipus d'ús, realitzem la rehabilitació parcial dels edificis per acondicionar-los a altres tipologies com centres de formació i informació sobre les rutes de la Segarra.
En relació a les **activitats**, proposem una nova estratègia que consisteix en la mostra de productes de Km 0 dins de cada poble per tal d'evitar la centralització del comerç i extendre la interacció econòmica entre els diferents nuclis. Aprofitant aquesta estratègia, enfoquem els **espais públics** com a nou espai de reunió social, millorant la qualitat de les places tant constructiva com sensorialment.
La **mobilitat** també forma un paper important dins el projecte ja que tenint en compte la situació geogràfica i l'escàs manteniment d'infraestructures entre pobles de baixa densitat demogràfica, és important millorar els accessos de les portes de les rutes i ampliar les línies d'autobusos per tal de facilitar l'arribada de la població que ve en transport públic.

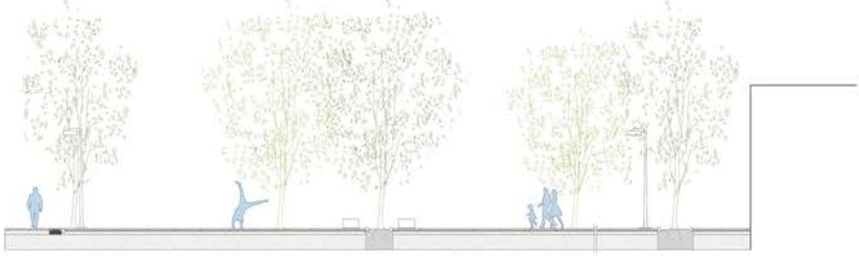

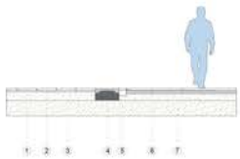
Per tal d'abordar els ítems als que no hem donat resposta, prenem dereferència el projecte dels nostres comapnys Arnau Marimon i Jordi Mercadé, que realitzen la millora de qualitat de la Segarra començant per una proposta local al poble de la Figuerosa. Els **serveis** són un dels factors més importants que desenvolupen, donant lloc a escoles rurals, locals socials i magatzems. Com a resposta de la millora dels ítems anteriorment mencionats, es rehabiliten parcel·les derruïdes per crear nous **habitatges** socials i conseguir un creixement demogràfic.

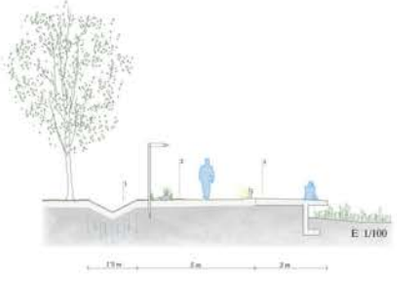

E 1/100

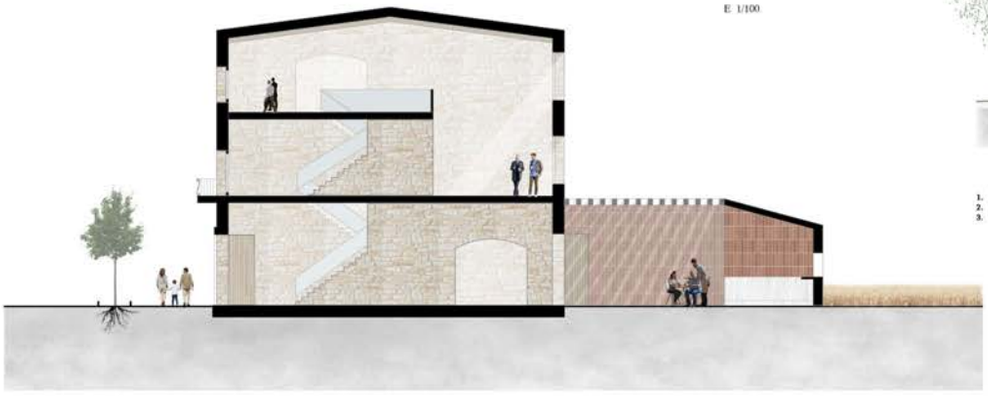

E 1/100

E 1/50

1. Llamborda de granit
2. Capa de anivelació
3. Base de formigó
4. Vorera prefabricada de formigó
5. Recollida d'aigües
6. Llosa de formigó
7. Terra existent exterior

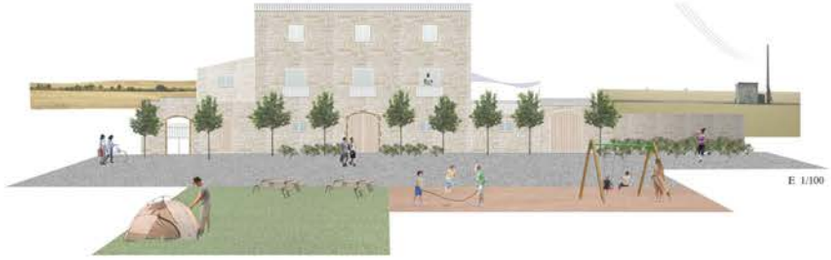

E 1/100

1. Recollida i filtració d'aigües protegit per vegetació.
2. Tram camí de les Pitxeres. Paviment terra comprimida.
3. Àrea descans. Formigó fumigerent.

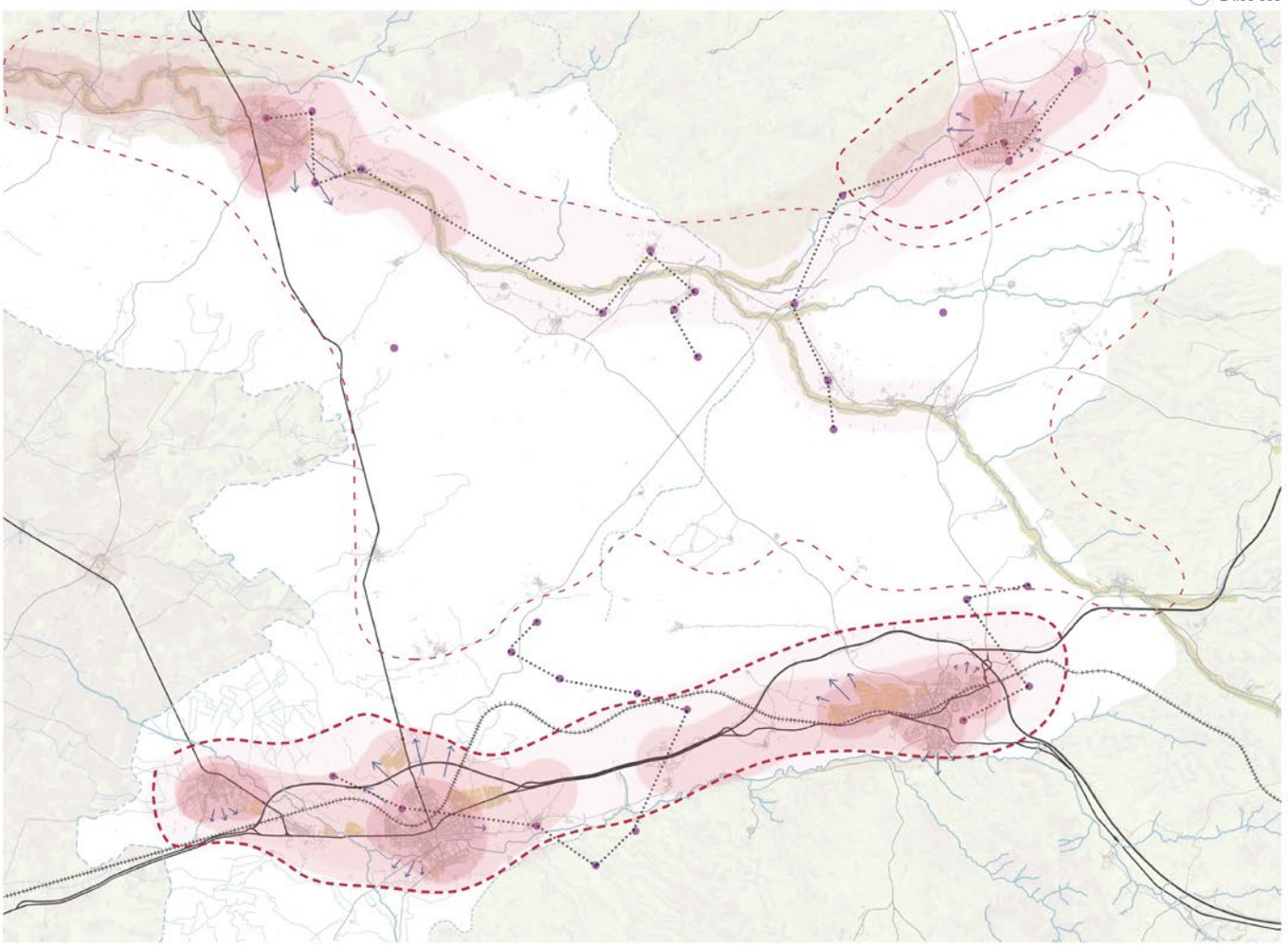

FUNCIONALITAT MASIA REHABILITADA
UBICACIÓ: OSSÓ DE SIÓ

Es proposa la rehabilitació d'un seguit de masies seleccionades durant el recorregut de la ruta deles peixeres i del blat per tal de donar una segona vida a aquests espais donant-lis un ús polivalent.
Al seu interior podem trobar tant zones d'hospedatge com aules d'informació cultural de la Segarra.

E 1/100

E 1:50 000

Sequia | Tejido industrial | Rutas de interés turístico | Grado de conectividad entre núcleos | Unidades poblaciones y grado de fortaleza | Posibles expansiones | Zonas verdes

D

DEBILIDADES

- Falta de servicios, sobretodo en los núcleos de menores dimensiones;
- Mala conexión con los modelos de movilidad en el norte;
- Falta de demanda laboral, que a su vez provoca el despoblamiento;
- Poca diversidad de actividades (mayoritariamente agrícola e industrial);
- Alto porcentaje del sector de tercera edad.

A

AMENAZAS

- Gran actividad agrícola como amenaza al patrimonio natural y a las economías locales;
- Sequia del rio Sió debido a las severas condiciones climáticas y a la desviación del agua por motivos agrarios;
- Riesgo de despoblamiento.

F

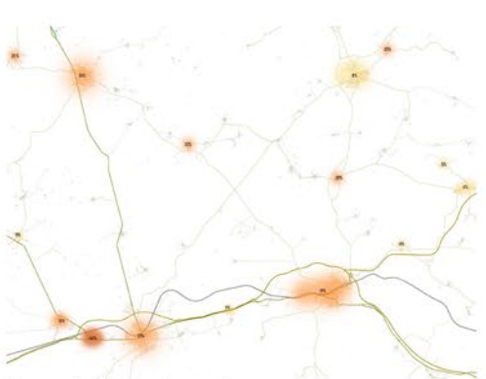
FORTALEZAS

- Posición territorial que facilita la sinergia entre ellos, capaz de generar una actividad económica estable (agraria e industrial);
- Paisaje natural, patrimonial y unidades de paisaje;
- Trazado del viario con gran potencial de mejorar la conectividad.

O

OPORTUNIDADES

- Viviendas vacías como oportunidad de mecanismo de acogimiento de migraciones;
- Patrimonio arquitectónico y paisajístico como puntos de interés turístico;
- Canal Segarra - Garrigues;
- Posición territorial favorece posibles expansiones del urbano tejido.

Esquema de viviendas desocupadas

Puntos de interés patrimonial

Las comarcas españolas Urgel y Segarra situadas a una hora y media de Barcelona en la provincia de Lérida. El Territorio abarca campos, ciudades, redes de pueblos y canales, creando una sinergia que genera una actividad económica establecida, industrial y agrícola.

Sin embargo presenta una serie de debilidades y amenazas que afectan su desarrollo socioeconómico, como el bajo nivel de población, su envejecimiento y densidad demográfica, junto una escasa diversificación económica con predominio del sector agrícola, que se ve asociada directamente con la explotación del paisaje, así como su desertificación.

Se encuentra también un alto porcentaje de casas vacías, abandonadas junto a una baja visibilidad y promoción turística. Además la zona se enfrenta a amenazas de éxodo rural, su dependencia a la agricultura y su vulnerabilidad frente a la economías externas.

El territorio tiene unas fortalezas y oportunidades que le permitirán su re dinamización. La zona cuenta con patrimonios históricos y culturas que pueden ser aprovechados para impulsar el desarrollo socioeconómico de la zona. Además, su paisaje de carácter singular, compuestos de parques naturales y especies protegidas, pueden ser la clave no solo para un atractivo turístico, como también para atraer familias que

dades disfrutan de la posibilidad de expansión de sus tejidos urbanos.

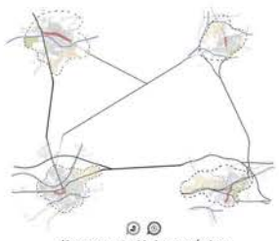
Continuidad biológica
Revitalizar el río con finalidad de crear una infraestructura verde, potenciando el patrimonio cultural y paisagístico.

Mobilidad sostenible
Un servicio de vehículos y bicicletas eléctricos libres, que facilitarán autonomía la movilidad en el territorio

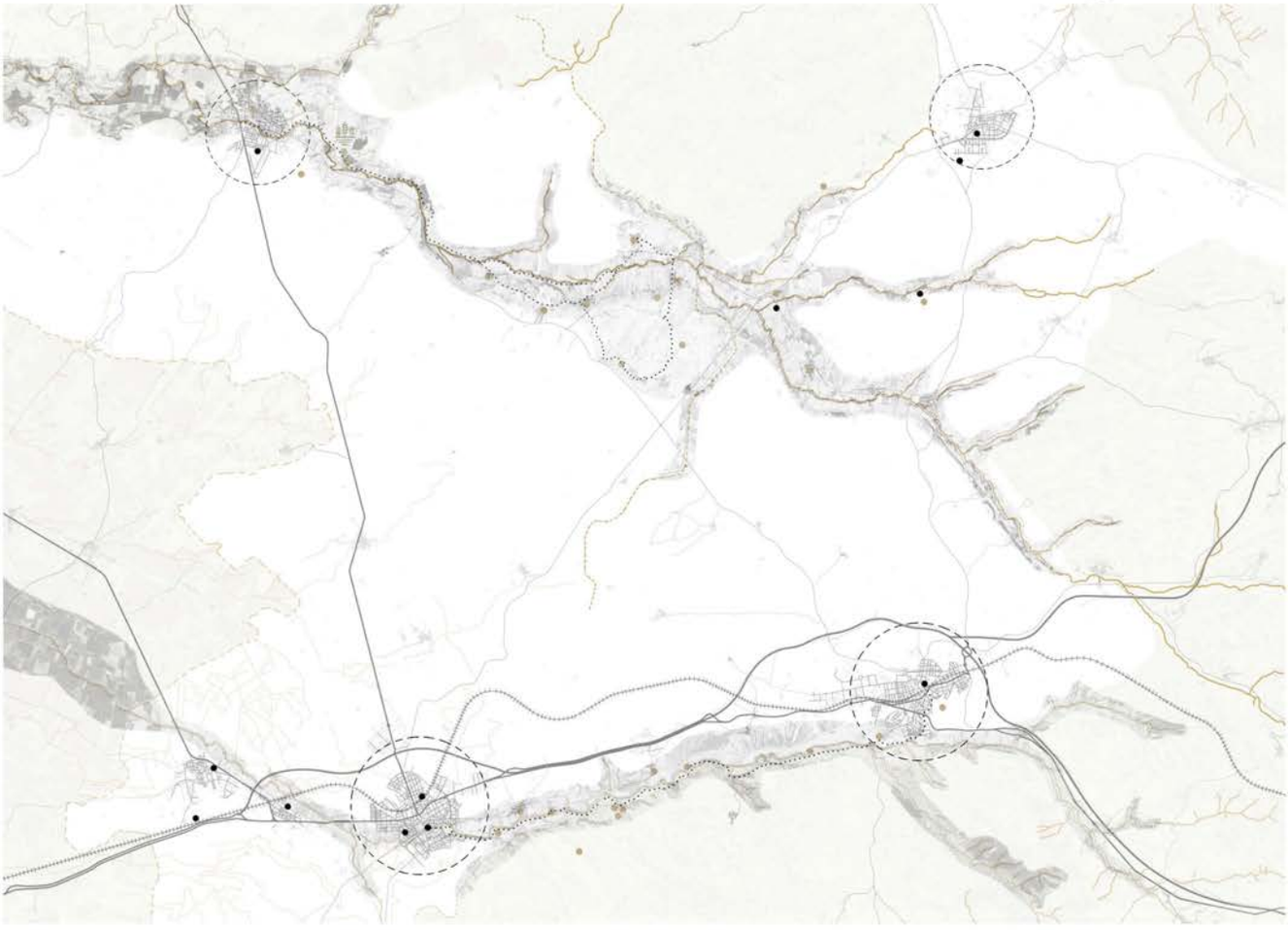

Intervenciones arquitectónicas y rehabilitación
Rehabilitación de viviendas vacías y creación de salas polivalentes en los núcleos permitiendo una migración nueva. Centros educativos agrícolas para enseñar la importancia de la agricultura y ganadería junto a la naturaleza

Nuevas oportunidades económicas
Extender las oportunidades económicas a través de la creación de ramblas comerciales, zonas de huertos urbanosde manera a permitir una sinergia sostenible en los núcleos

Plano de propuesta, E 1:50 000

Tejido hidráulico — Infraestructuras — Infraestructura Verde — Rutas de interés turístico — Estaciones de transporte compartido — Centros educativos agrários — Rambla comercial — Zonas de rehabilitación — Agricultura local

AGRAMUNT
E 1:30 000

GUISSONA
E 1:30 000

TÀRREGA
E 1:30 000

CERVERA
E 1:30 000

Para dinamizar el territorio de Urgell y Segarra, se podrá aprovecha de las fortalezas existentes para mejorar la vida de las personas. Se podrán desarrollar programas que mejoren la movilidad gracias a alternativas sostenibles que los transportes privados, la accesibilidad a infraestructura, la rehabilitación y el patrimonio cultural. De esta manera se podrán disminuir las debilidades y afrontar las amenazas identificadas.

ESCALA TERRITORIAL

El proyecto urbano propuesto es un camino fluvial que conecta zonas rurales entre campos y un patrimonio cultural, con el objetivo de promover la interacción y el aprendizaje con la naturaleza y los habitantes. Esta infraestructura verde tendrá, a lo largo del itinerario, varios espacios dedicados al intercambio y diferentes actividades, tendrá un camino principal empezando de Agramunt, y unos circuitos extras que permitirán que las perso-

más grande se harán rehabilitación e intervenciones en las cuatro ciudades que se encuentran el territorio, Tàrrega, Cervera, Agramunt y Guissona. Los objetivos principales son de facilitar la movilidad, promover la idea de comparto e interacción, e incitar él fluyo de inmigración urbana a rural. La creación de un camino fluvial puede fomentar la conexión entre los habitantes de las ciudades y los pueblos rurales, lo que puede llevar a una mayor comprensión y respeto mutuo. Otro de los objetivos de este proyecto urbano es fomentar la educación y el aprendizaje sobre la agricultura y la vida rural., promoviendo el turismo sostenible y la economía local, lo que a su vez puede crear empleos y oportunidades de
negocio en la zona.

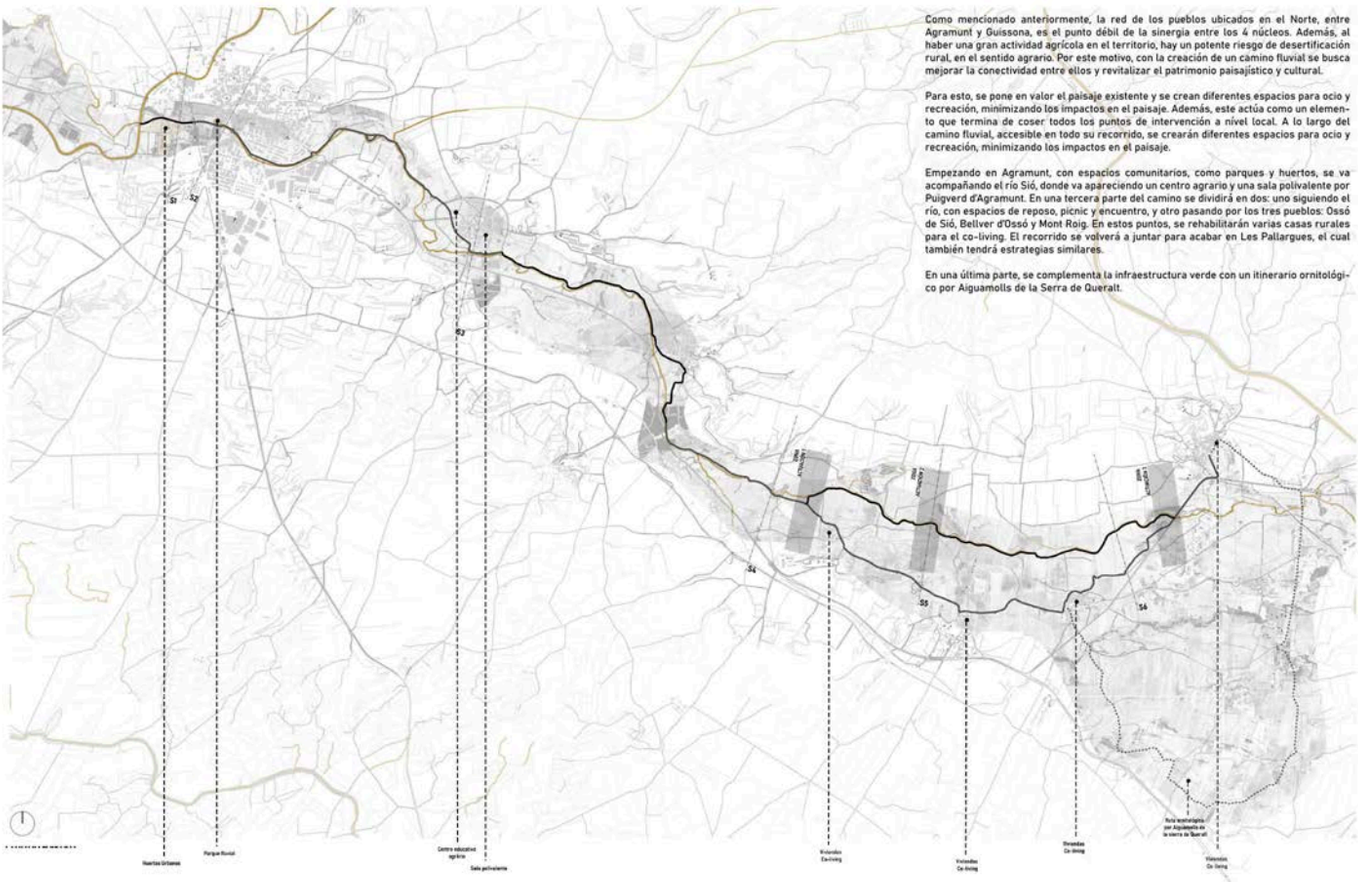
INTERVENCIONES A ESCALA LOCAL

Tàrrega, Cervera, Agramunt y Guissona tendrán unas intervenciones tales que un servicio de vehículos y bicicletas que permita una movilidad más accesible para los habitantes. Para contribuir en un movimiento positivo que atraiga residentes en este territorio se pondrá en plaza un programa que se concentrará en la rehabilitación de masías y viviendas vacías, en espacios de coliving, la cual puede atraer a personas que

se pueda disfrutar de la naturaleza y del aire fresco. Además, puede ofrecer una alternativa a la vida urbana agitada, en la que se pueden disfrutar de un ritmo de vida más tranquilo y relajado. Además se reservarán zonas para huertos comunitarios donde los vecinos podrán cultivar sus propias plantas. La inclusión de actividades en el camino fluvial que conecta las ciudades y los pueblos, como huertos comunitarios, espacios verdes públicos y salas polivalentes, puede fomentar la participación comunitaria y el sentido de pertenencia a la zona, crear una mayor cohesión social.

DINÁMICA FLUVIAL. DEL URBANDAL RURAL

DE AGRAMUNT A PELAGALLS

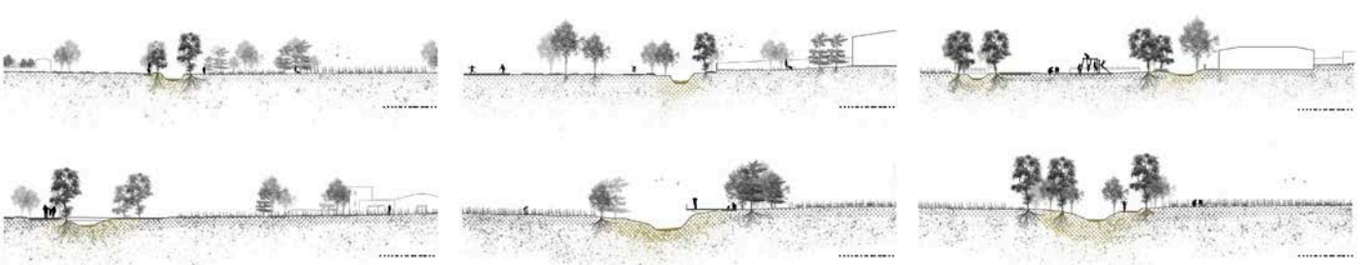

Como mencionado anteriormente, la red de los pueblos ubicados en el Norte, entre Agramunt y Guissona, es el punto débil de la sinergia entre los 4 núcleos. Además, al haber una gran actividad agrícola en el territorio, hay un potente riesgo de desertificación rural, en el sentido agrario. Por este motivo, con la creación de un camino fluvial se busca mejorar la conectividad entre ellos y revitalizar el patrimonio paisajístico y cultural.

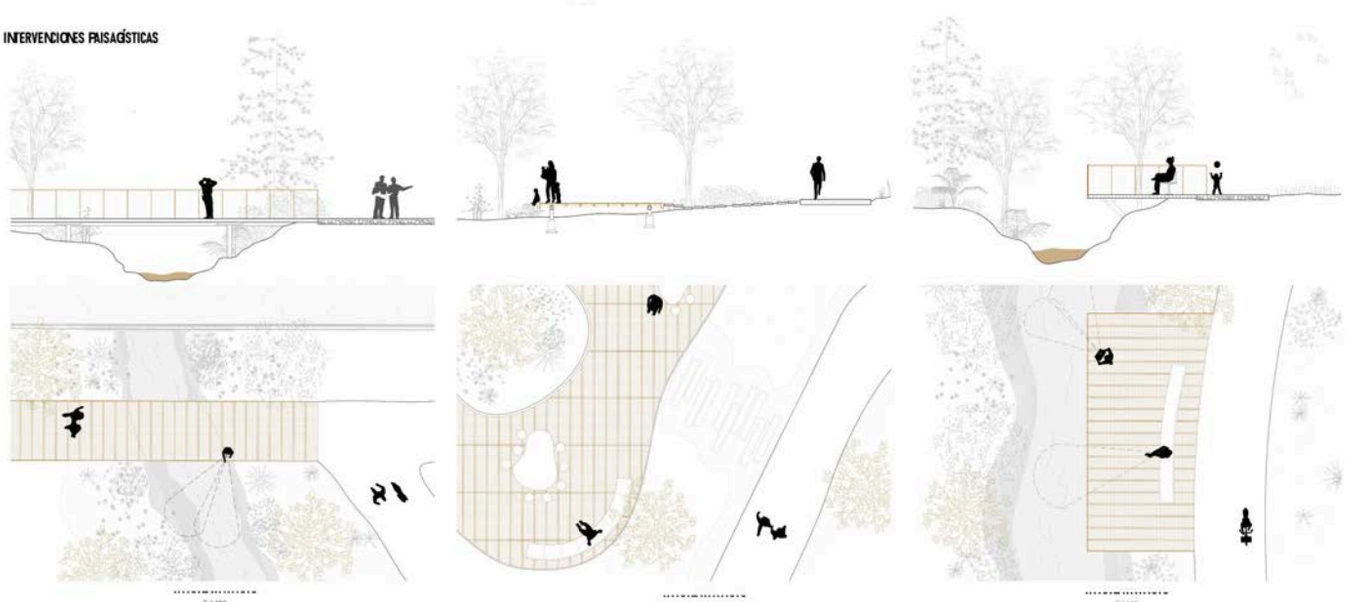
Para esto, se pone en valor el paisaje existente y se crean diferentes espacios para ocio y recreación, minimizando los impactos en el paisaje. Además, este actúa como un elemento que termina de coser todos los puntos de intervención a nivel local. A lo largo del camino fluvial, accesible en todo su recorrido, se crearán diferentes espacios para ocio y recreación, minimizando los impactos en el paisaje.

Empezando en Agramunt, con espacios comunitarios, como parques y huertos, se va acompañando el río Sió, donde va apareciendo un centro agrario y una sala polivalente por Puigverd d'Agramunt. En una tercera parte del camino se dividirá en dos: uno siguiendo el río, con espacios de reposo, picnic y encuentro, y otro pasando por los tres pueblos: Ossó de Sió, Bellver d'Ossó y Mont Roig. En estos puntos, se rehabilitarán varias casas rurales para el co-living. El recorrido se volverá a juntar para acabar en Les Pallargues, el cual también tendrá estrategias similares.

En una última parte, se complementa la infraestructura verde con un itinerario ornitológico por Aiguamolls de la Serra de Queralt.

INTERVENCIONES PAISAGÍSTICAS

E 1:100

E 1:100

E 1:100

INTERVENCIONES URBANAS Y PAISAGÍSTICAS

Huertos urbanos, E 1:1 500
Los huertos comunitarios son una forma de fomentar la convivencia en comunidad y una agricultura sostenible, de manera a transmitir el conocimiento agrícola a las futuras generaciones, para poder así eternizar la cultura del lugar.

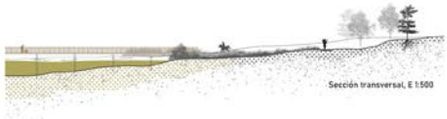
Ruta ornitológica por Aiguamolls, E 1:2 000
A parte del camino principal, se crea una ruta alternativa que se une con el sector ornitológico, el cual se puede utilizar para fines educativos, como dar a conocer la fauna y flora que habitan la zona, y, sobre todo, transmitir la importancia de proteger estos ecosistemas naturales.

Parque fluvial, E 1:500
Analizando el déficit de espacio público en el pueblo de Agramunt, se diseña un espacio verde que se relaciona con el entorno fluvial. Esta zona favorece las reuniones entre el vecindario al aire libre y promueve espacios de ocio y calidad urbana.

Sección transversal, E 1:500

Sección transversal, E 1:500

Sección transversal, E 1:500

INTERVENCIONES ARQUITECTÓNICAS

Centro educativo agrário, E 1:1000
Los huertos comunitarios son una forma de fomentar la convivencia en comunidad y una agricultura sostenible, de manera a transmitir el conocimiento agrícola a las futuras generaciones, para poder así eternizar la cultura del lugar.

Sala polivalente, E 1:500
Una manera de provocar actividades económicas y, sobre todo, un flujo de actividades entre pueblos, es a través de la creación de servicios, como salas polivalentes. Éstas estarán disponibles para que los vecinos o grupos las utilicen de forma gratuita o a un costo bajo, lo que puede dar lugar a una mayor actividad económica en el pueblo.

Co-living, E 1:500
Una de las grandes amenazas del lugar, es el despoblamiento y el gran porcentaje de casas y masías vacías. Por este motivo, se rehabilitan dichas viviendas rurales y se adaptan a las necesidades actuales de los residentes, siguiendo el programa de co-living.

Sección transversal, E 1:500

Sección transversal, E 1:500

Sección transversal, E 1:500

Desde los inicios, los asentamientos humanos fueron cerca de las fuentes de agua, pero en los últimos siglos con la industrialización dejó de ser necesario y todas las pequeñas poblaciones distribuidas rodeándolos han ido quedando abandonadas. Ahora la intención es volver a buscar esta fuente de vida del agua, pero en forma de actividades y espacios rodeando los ríos y canales para reavivar este territorio sinérgico desbalanceado. Las poblaciones con riesgo de quedar en el olvido recuperarán habitantes y los municipios en mayor desarrollo conseguirán más apoyo local de sus pequeños y numerosos vecinos.

DEBILIDADES	AMENAZAS
-Escasa eficiencia de la red de infraestructuras que conectan los diversos núcleos -Abanico reducido de demanda laboral. -Mayor coste en la distribución de recursos. -Menor nivel de formación de la población respecto a núcleos mayores.	-Envejecimiento de la población. -Alto porcentaje de viviendas vacías. -Aumento del precio de bienes primarios como el agua con repercusión directa en el sector primario. -Decisiones políticas sobre cambios de algunos municipios de una comarca a otra, repercutiendo en las decisiones de sus respectivos habitantes.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
-Sentimiento de pertinencia de sus habitantes -Relativo alto grado de participación social y cultural -Apoyo político para el crecimiento de núcleos pequeños. -Riqueza patrimonial natural.	-Inversión en patrimonio como atracción social. -Inversión en cultura como desarrollo social. -Contexto paisajístico para mejorar la vida de los habitantes de la zona. -Regeneración de antiguas edificaciones para atraer nuevos habitantes. -Sostenibilidad ecológica. -Tendencia a un mayor consumo de productos naturales, saludables y de calidad. -Disminución de los impactos ambientales derivados de la centralización de las industrias. -Generación de ocupación.

- Las infraestructuras viarias quedan muy definidas con una conexión bidireccional diaria, pero el punto más importante será la existencia de buena comunicación a pie y bicicleta. Una iniciativa de bicicletas eléctricas por parte de los ayuntamientos facilitará cualquier movimiento entre los pequeños pueblos favoreciendo la interacción entre ellos, puesto que la máxima distancia posible a recorrer será de 25 minutos.

- Los núcleos habitados de la zona ya disponían de zonas abiertas públicas como plazas, pero la comunicación y accesibilidad no era necesariamente la mejor. Ahora estarán en buen estado y en relación entre ellas. Añadiendo parques y caminos se crean nuevos recorridos como el proyecto que proponemos a Bellver d'Ossó.

- El área es conocida por su cantidad de castillos y edificios protegidos por patrimonio nacional. Gran cantidad de rutas ahora adaptadas permitirán la inversión de más dinero en la rehabilitación y protección de edificios y monumentos con valor histórico. No se volverá a tirar un edificio porque sale más caro mantenerlo. Para unir patrimonio, paisaje y naturaleza incluimos una intervención a medio camino de la ruta del Sió.

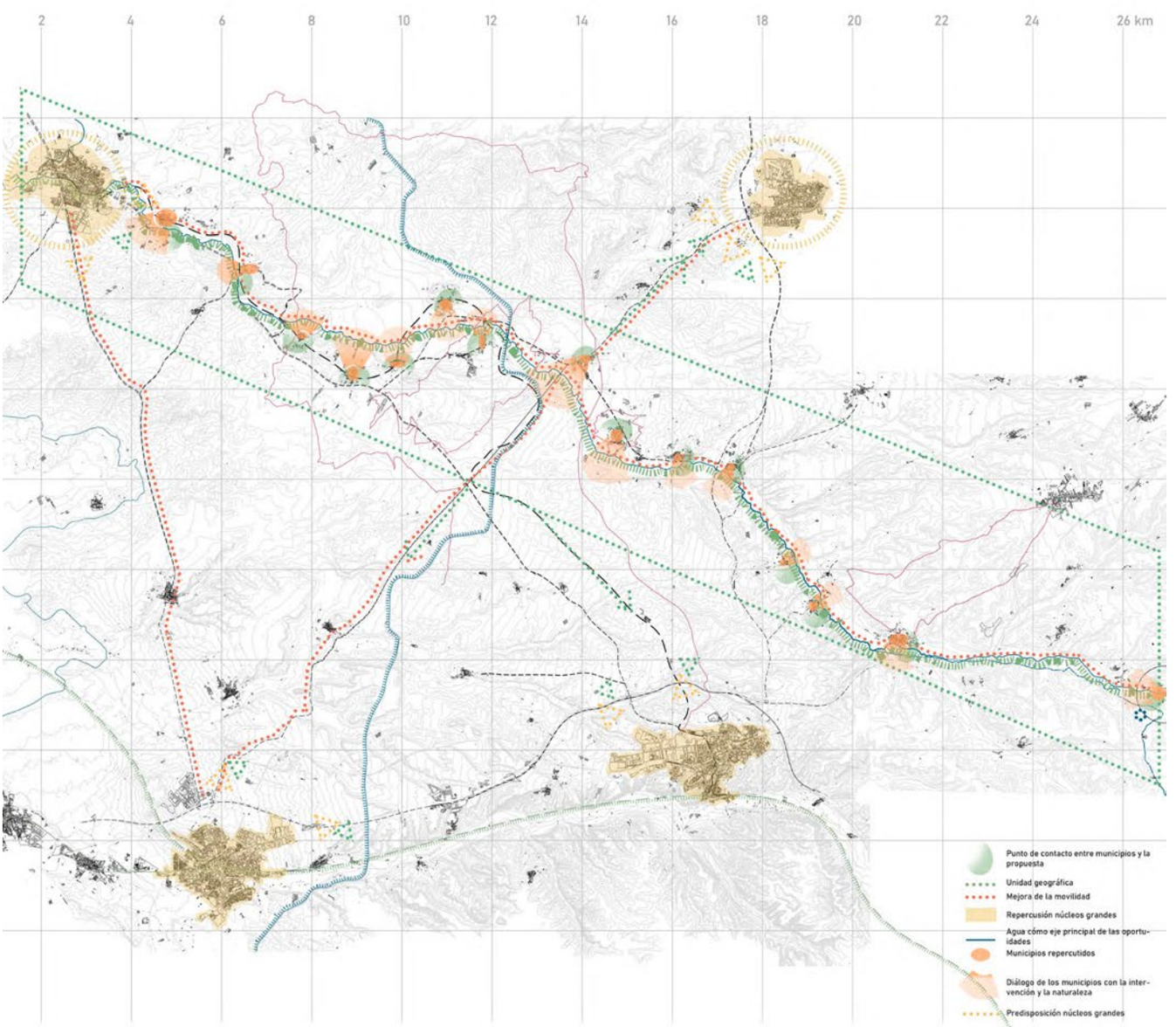
- Potenciar los valores tradicionales del área creará más negocio de turismo por restauración y campamentos que se podría unir a las actividades deportivas que ya cada vez son mayores. Mirando hacia el día a día el hecho de tener más habitantes propiciará un aumento de puestos de trabajo para cargos públicos como médicos y profesorado.

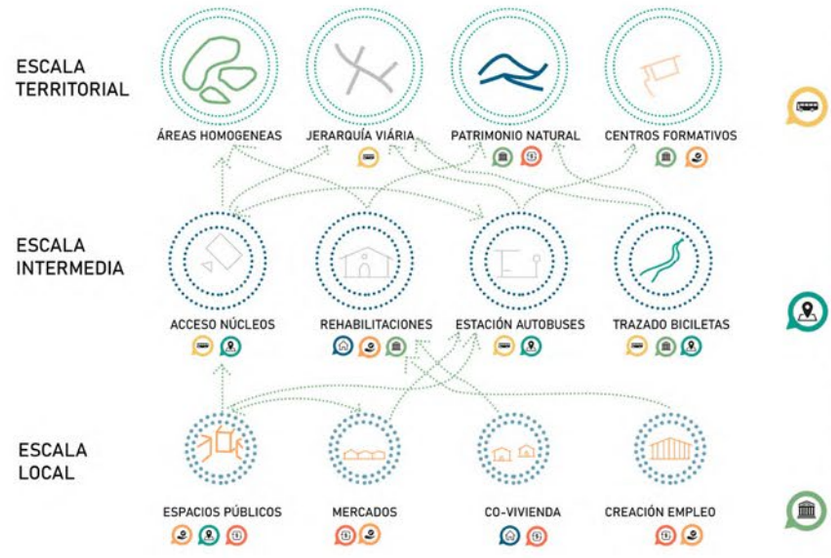
- Después de un análisis de crecimiento de actividades y poblaciones se llega a la conclusión de la necesidad de servicios. El primer paso para facilidad eñ acceso a servicios era mejorar la comunicación y al crecer todavía más con los mejorados espacios mencionados anteriormente, se podría organizar una red de servicios móviles que acudirían regularmente a cada uno de los municipios.

- Muchos de los pueblos tienen edificios en desuso y vimos la oportunidad de reactivarlos de varias maneras. Como primera instancia por viviendas para nuevos residentes, cooperativas o modelos de trabajo que estuvieran dispuestos a vivir allí y, en segundo lugar, como servicios o espacios públicos como los que hemos desarrollado más en detalle.

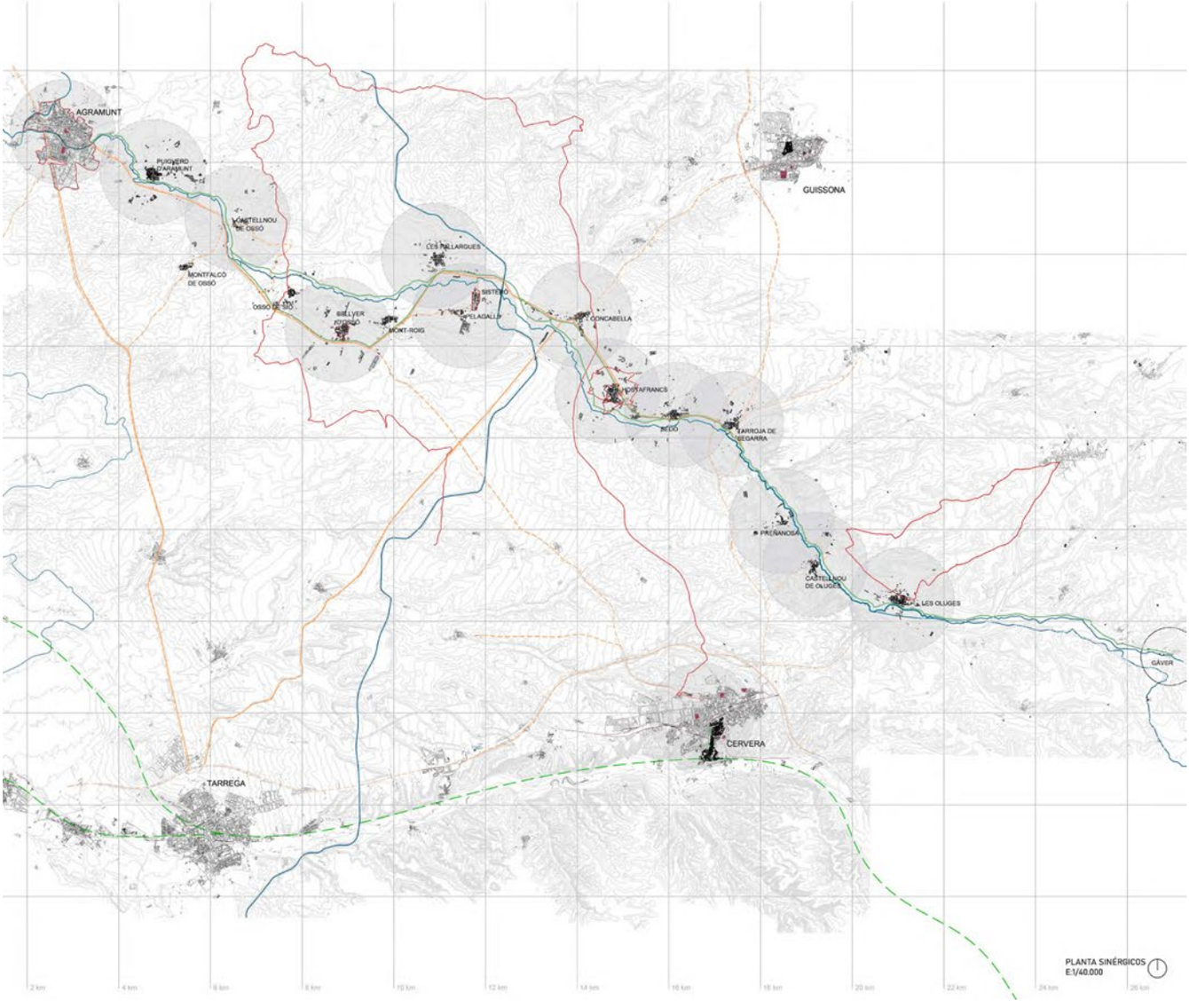

AGUA ACTIVIDADES CULTURALES BIODIVERSIDAD PUNTOS DE INTERÉS PATRIMONIO HISTORICO

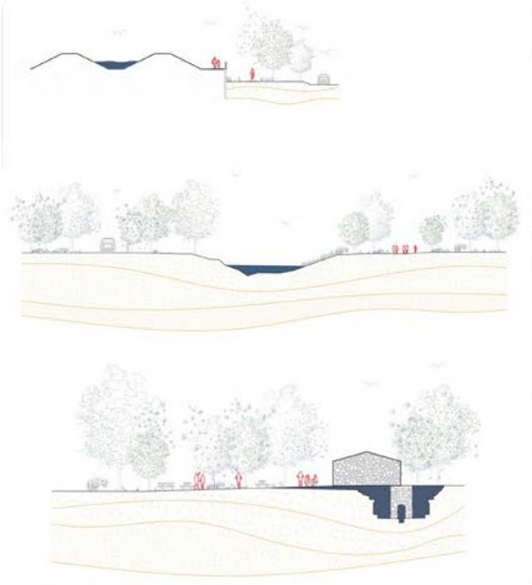

TERRITORIAL	INTERMEDIA	LOCAL
Transporte constante y eficiente por todo el territorio. Todos los municipios quedan conectados y comparten en un gran ámbito lo APP.	Distancia máxima de 25 minutos en bici entre cualquier población. Buenos carriles bicis y rutas donde también caminar.	Buena accesibilidad y puntos claros donde coger el transporte tanto público como cooperativo. Oferta de bicicletas por parte de los ayuntamientos como medio de movilidad.
En el conjunto territorial se consigue una hermosa variedad de espacios entre caminos y parques que se complementan como si fueran un puzzle. Los pueblos más grandes se completan con los pequeños y estos les añaden una riqueza extra.	A través de agrupaciones de pueblos cercanos se optimizan las posibilidades de los espacios y aumentan las oportunidades de uso. BELLVER.	Cada localidad está dotada de un espacio público como mínimo. Se pueden llevar a cabo pequeñas actividades y tienen buena accesibilidad.
A través de la app hay conectividad de rutas y se consigue que algunos edificios no queden olvidados. Se le da coherencia al patrimonio y se puede conseguir mayor recaudación para su conservación.	Utilizando los varios montículos del terreno y el hecho de tener numerosos edificios patrimoniales, creamos varios miradores tanto naturales como edificados para observarlos junto a la naturaleza que los rodea.	Todos los municipios tienen una iglesia y un castillo dándoles potencialidad.

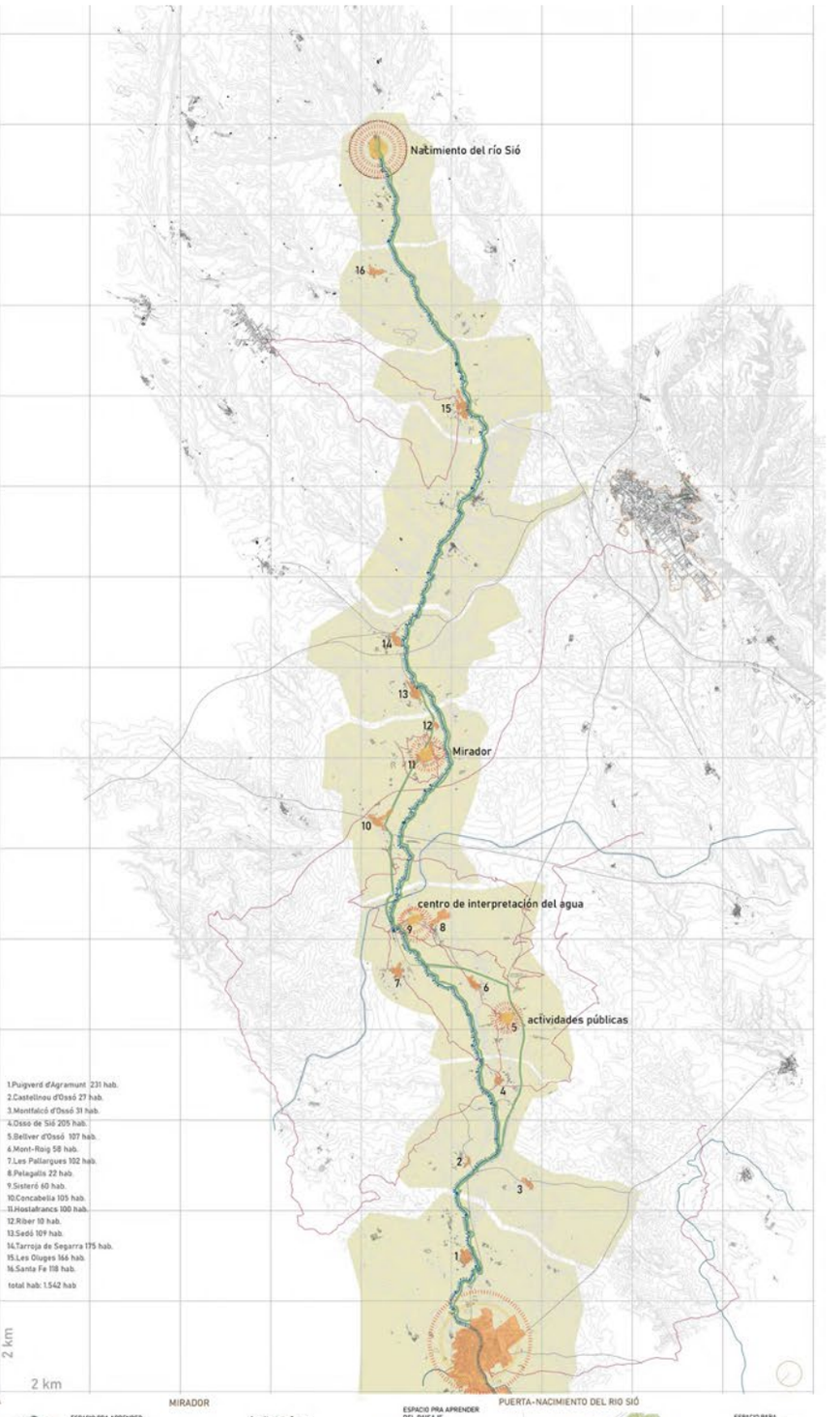

El río Sió, importante río de la Cataluña Seca nace en la fuente de Gaver. Este río que hace muchos de años se usó como fuerza motriz para los molinos que lo bordeaban, ahora ha quedado contaminado por las nuevas industrias y sustituido por los dos grandes canales de regadío de la Segarra-Garrigues y Urgell. Encontrándose sus entornos en una época de despoblación y pérdida económica, puede convertirse en el eje conductor de la revitalización del área, la soluSió.

La actuación sobre este territorio aprovechará los ya existentes beneficios y potenciándolos mejorará las deficiencias actuales. Todos los aspectos tratados se encuentran muy conectados y prácticamente ninguna actuación se limita solo en un ámbito.

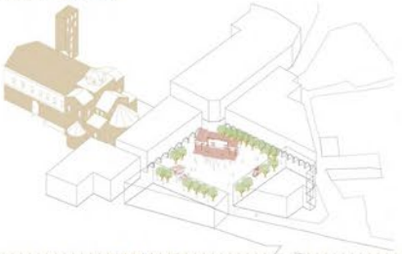

secciones tipo camino

1.Puigverd d'Agramunt 231 hab.
2.Castellnou d'Ossó 27 hab.
3.Montfalcó d'Ossó 31 hab.
4.Ossó de Sió 205 hab.
5.Bellver d'Ossó 107 hab.
6.Mont-Roig 58 hab.
7.Les Pallargues 102 hab.
8.Pelagalls 22 hab.
9.Sisteró 60 hab.
10.Concabella 105 hab.
11.Hostafrancs 100 hab.
12.Riber 10 hab.
13.Sedó 109 hab.
14.Tarroja de Segarra 175 hab.
15.Les Oluges 166 hab.
16.Santa Fe 118 hab.
total hab: 1.542 hab

PUERTA - AGRAMUNT

PLAZA DEL MERCADAL

La antigua capital de Urgell, con la plaza del mercado y la tradición del turrón sería el final del recorrido. En la plaza se podrían llevar a cabo las diversas actividades que podrían ir variando y trasladándose a las otras localidades. Con sus 5500 habitantes es el punto de inicio desde donde se tiene que impulsar la actividad a los otros pueblos y al resto de territorio.

BELLVER D'OSSÓ - ACTIVITATS

INTERACCIÓ ENTRE ELS ESPAIS PÚBLICS

Bellver d'Ossó es uno de los pueblos más antiguos de la zona. Con más de mil años de historia está lleno de casas de piedra que forman calles en zigzag. Elevado sobre las planas del Sió ofrece unas vistas privilegiadas. Con los tres espacios públicos que tiene y la proximidad a varios pisaires, es un lugar ideal para colocar un mercado dominguero por el, entre antiguos arcos y la iglesia de Sant Pere.

CENTRO DE INTERPRETACIÓN DEL AGUA

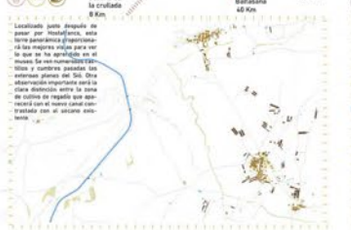
Situado en Sisteró, es el lugar con población más próximo a la intersección entre el canal de Segarra y el río. En el pueblo, para acompañarlo, también se encuentra el museo del agricultor. El museo se encuentra en una vivienda antigua del pueblo justo en la calle de salida y se explica tanto la evolución del área como su estado actual y expectativas de futuro. Se podrían hacer cursos para enseñar la importancia de la buena gestión de agua y los básicos del cultivo.

MIRADOR

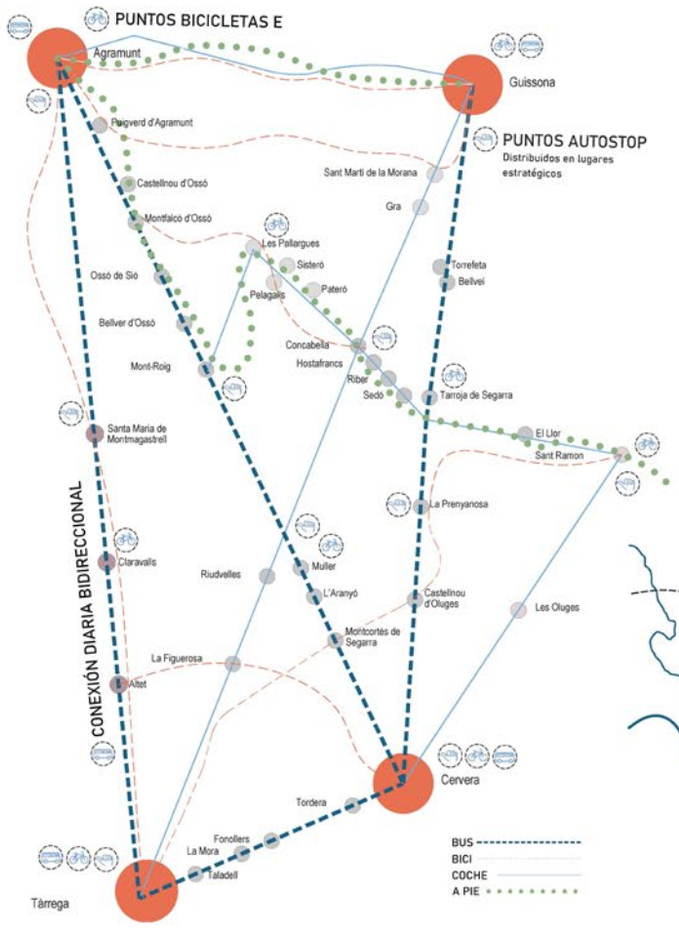
PUERTA-NACIMIENTO DEL RIO SIÓ

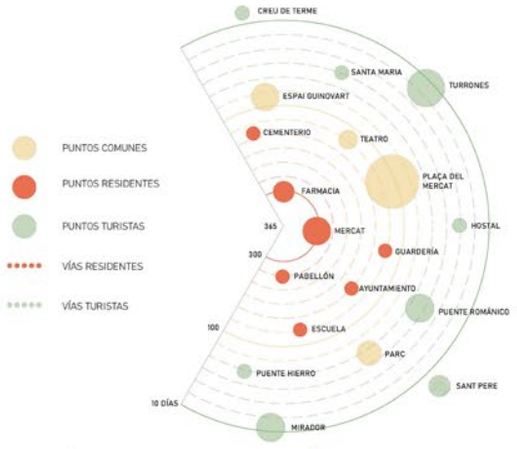
TRANSPORTE EFICIENTE

A nivel territorial e intermedio aparece una oportunidad de transporte muy completa. La app que habíamos desarrollado anteriormente para el territorio serviría para gestionar la movilidad entre municipios. La intención es tener en todo momento un sistema activo que te informe de qué posibilidades tienes. Esta app enfocada tanto en residentes como en turistas, incluiría desde el transporte público más básico como los autobuses, hasta el sistema de autostop entre vecinos y turistas. Sería la mejor manera de involucrar a todas las personas y que se unan dos mundos. También tendría un sistema de compartir vehículos y el de las bicicletas eléctricas impulsado por los cuatro ayuntamientos más grandes, suministrando además a los municipios menos poblados.

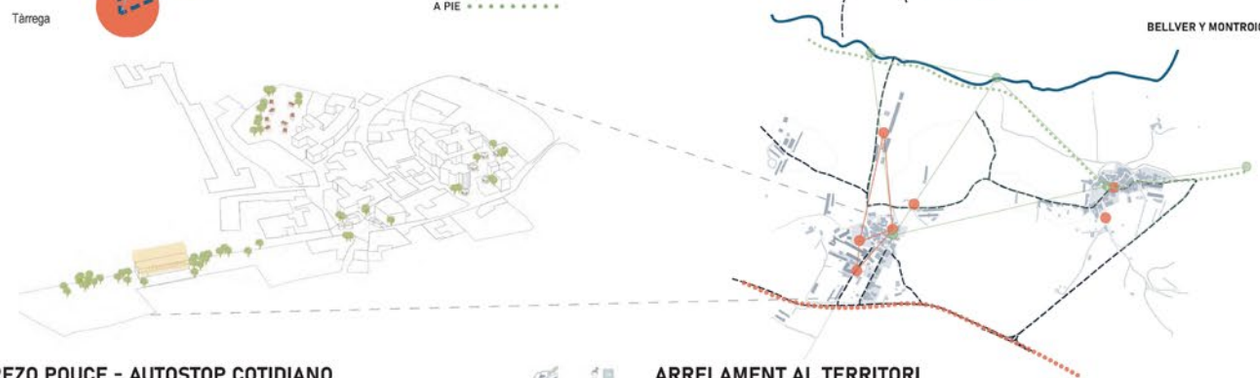

REVIVIENDO

Para esta segunda propuesta centrándonos en el ámbito local, analizamos por donde circulan mayoritariamente los grupos poblacionales. El residente, marcado en rojo, se mueve por los servicios más básicos como farmacia, escuela, oficinas y zonas deportivas, mientras que el turista se concentra más en la Iglesia, fabrica de Turrones o en el conjunto del territorio visitando las zonas de valor patrimonial. También encontramos áreas donde ambos coinciden como la plaza del mercado, el teatro o para eventos culturales donde junto a municipios cercanos se reúne más vida.

REZO POUCE - AUTOSTOP COTIDIANO

Referencia de Marta y Sergio Pérez

Como primera referencia nos hemos centrado en el transporte de una manera que beneficiará tanto a los residentes que podrían usarlo en su día a día como a los turistas que sin conocimiento del lugar pudieran manejarse con facilidad. El punto de inicio es una aplicación en la que se gestionan los servicios que proponemos. Rezo Pouce, se centraba en proporcionar autostop entre usuarios en Francia y se limitaba a esa actividad. Nosotros podemos adaptarlo a más alternativas como por ejemplo el alquiler de las bicicletas eléctricas mencionadas, el autostop como en Rezo Pouce, el transporte público con sus horarios y también solicitudes de transporte compartido siguiendo la metodología de Bla Bla car.

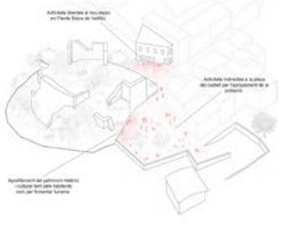

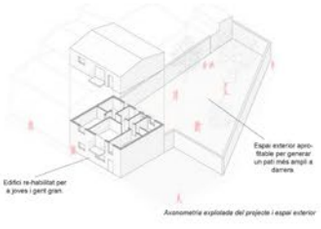

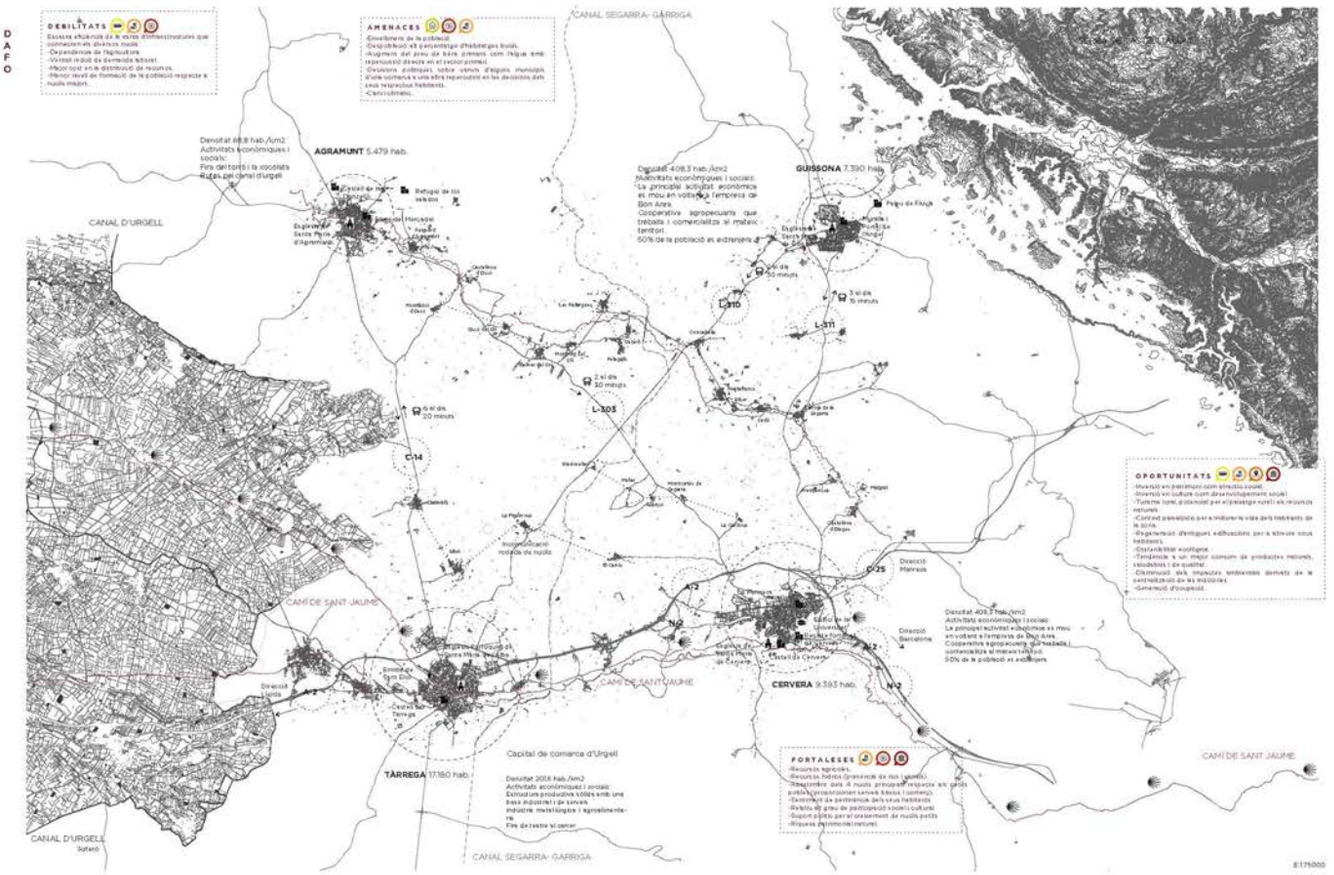
ARRELAMENT AL TERRITORI

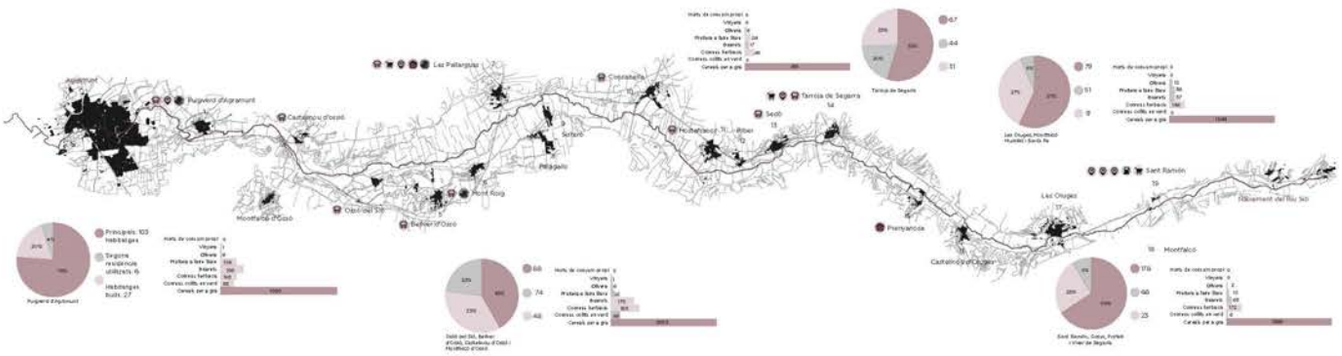
Referencia de Gabriel Villalobos y Joan Villanueva

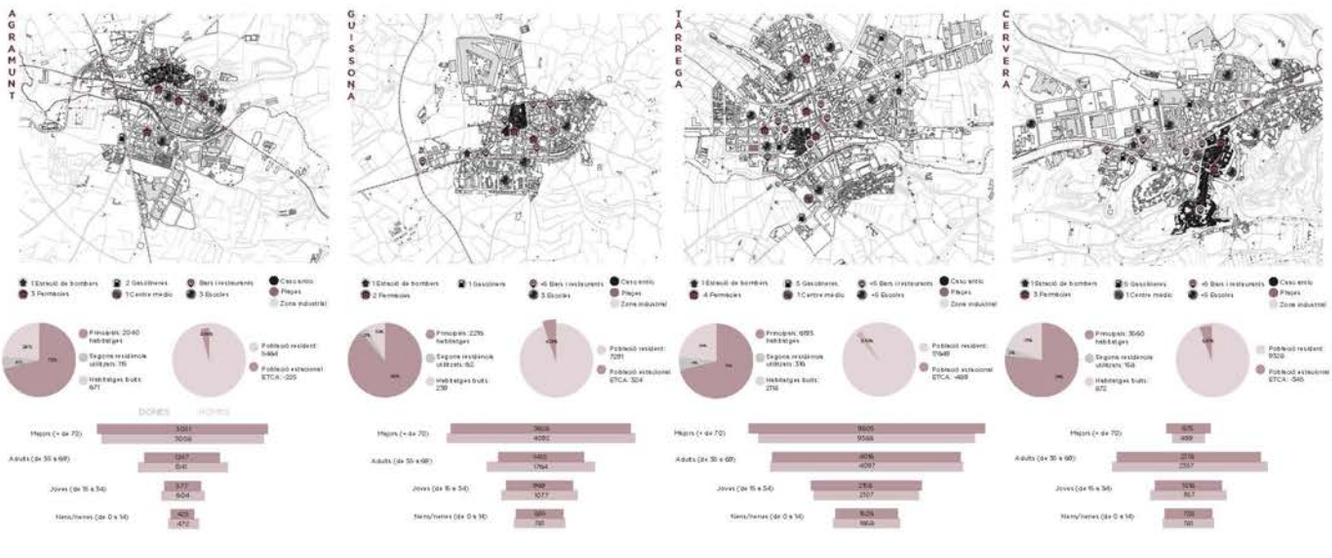
La segunda referencia coge como ejemplo el projecte Arrelament con el que a través de generar concursos se fomenta la restauración de edificios antiguos a la vez que la obra nueva para aumentar el número de viviendas y espacios para la población. Celebrado ya en dos ocasiones fue un exito y está previsto que su presupuesto aumente considerablemente con los años. En nuestro caso hacer un estudio exhaustivo de la practicalidad de usos en diferentes edificios en los que actuar nos daría un claro esquema de donde efectuar cada servicio.

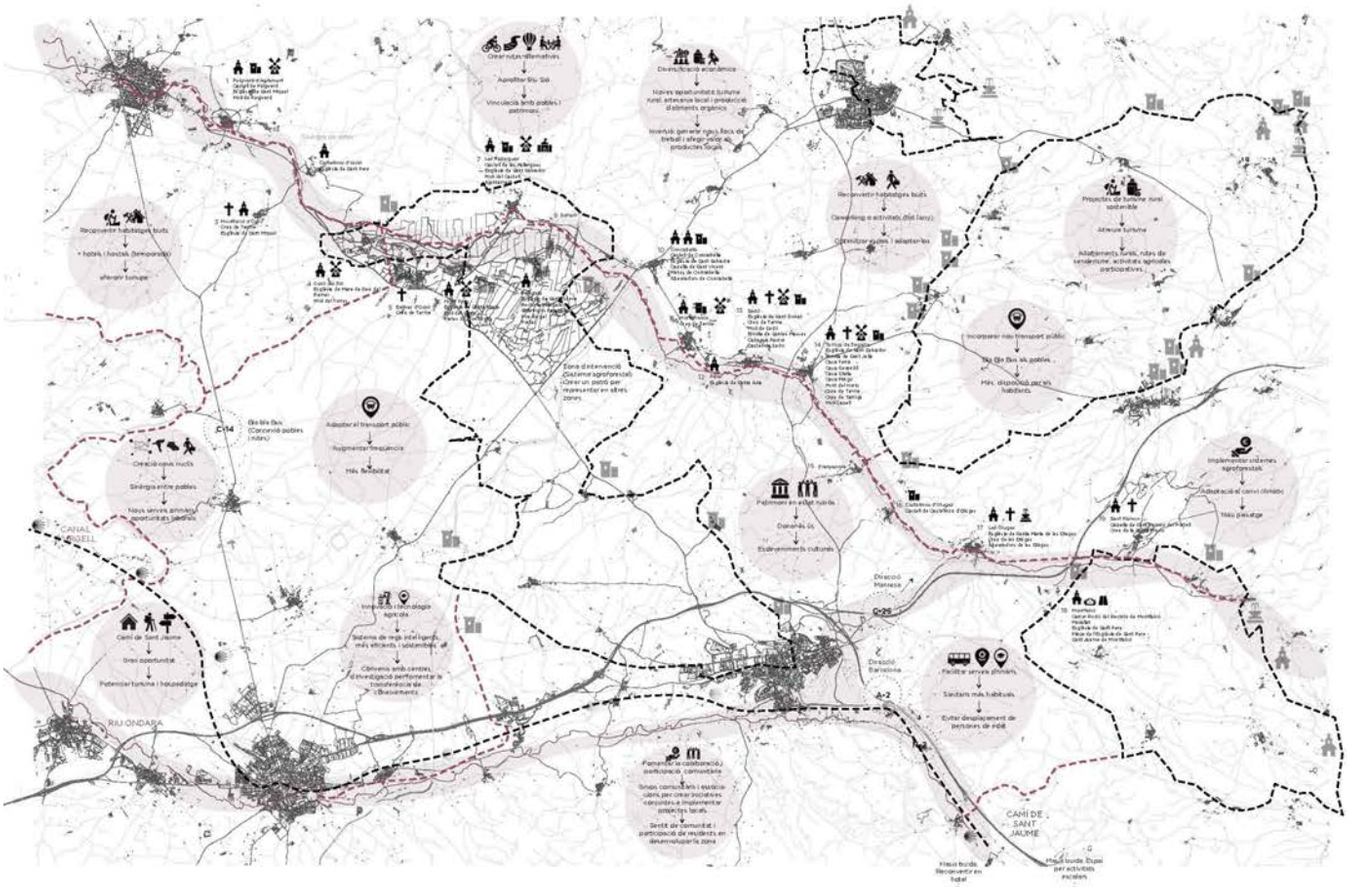

DAFO
DEBILITATS
AMENACES
OPORTUNITATS
FORTALESES
CANAL SEGARRA-GARRIGA
CANAL D'URGELL
CAMÍ DE SANT JAUME
AGRAMUNT 5.479 hab.
GUISSONA 7.390 hab.
CERVERA 9.393 hab.
TÀRREGA 17.180 hab.
Capital de comarca d'Urgell
Densitat 68,8 hab./km2
Densitat 408,3 hab./km2
Densitat 409,7 hab./km2
Densitat 205,6 hab./km2
C-14
L-303
L-310
L-311
C-25
N-2
A-2

AGRAMUNT
GUISSONA
TÀRREGA
CERVERA

Crear rutes alternatives
Aprofitar Riu Sió
Vinculació amb pobles i patrimoni
Diversificació econòmica
Noves oportunitats turisme rural, artesanal local i producció d'aliments orgànics
Inversió per generar riqueu, font de treball i afegir valor als productes locals
Reconvertir habitatges buits
+ hotels i hostals (temporada)
afavorir turisme
Coworking o activitats (Wifi ràpid)
Condicionar-los i adaptar-los
Projectes de turisme rural sostenible
Atreure turisme
Allotjaments rurals, rutes de senderisme, activitats agrícoles participatives
Incorporar més transport públic
Bus Bis Bus als pobles
Més disponibilitat per als habitants
Adaptar el transport públic
Augmentar freqüència
Més flexibilitat
Creació nous nuclis
Sinèrgia entre pobles
Nous serveis primaris, oportunitats laborals
Bus Bis Bus (Connectar pobles i rutes)
Implementar sistemes agroforestals
Adaptació al canvi climàtic
Més paisatge
Patrimoni en estat ruïnós
Donarals. Esdeveniments culturals
Direcció Manresa
Direcció Barcelona
Innovació i tecnologia agrícola
Sistema de reg més eficient, més eficients i sostenibles, al
Obrirem amb centres d'investigació perfomentar la transferència de coneixement
Facilitar serveis primaris
Sanitaris més habituals
Evitar desplaçament de persones de edat
Camí de Sant Jaume
Gran oportunitat
Potenciar turisme i hospedatge
Fomentar la col·laboració i participació comunitària
Espais comunitaris i espais cabins per crear iniciatives conjuntes e implementar projectes locals.
Sentit de comunitat i participació de residents en desenvolupar la zona
Zona d'intervenció (Sistema agroforestal) Crear un pastó per representar en altres zones
RIU ONDARA
CANAL D'URGELL
CANAL DE SANT JAUME
C-14
C-25
A-2
Hissa buida Reconvertir en hotel
Hissa buida Espai per activitats culturals
Puigverd d'Agramunt
Castellnou d'Oluló
Montfalcó d'Oluló
Oluló del Sió
Hissa buida Espai per activitats culturals
Hissa buida Reconvertir en hotel
Hissa buida Espai per a coworking
Belfver d'Oluló
Hissa buida Espai per activitats culturals
Hissa buida Reconvertir en hotel
Hissa buida Espai per a activitats culturals
Mont-Roig
Les Pallargues
Hissa buida Espai per activitats escolars
Pelegrís
RUTA PEL RIU SIÓ
Escala territorial
Revalorització de patrimoni
Diversificació econòmica
Millors d'infraestructures
Jerarquia municipal
Escala intermitja
Rehabilitació masies
Recuperació riu
Noves rutes
Cicloturisme
Nous nuclis (La Figuerosa i Concabella)
Noves parades de bus
Bis bis Bus
Projectes de turisme rural sostenible
Innovació i tecnologia agrícola
Escala local
Fires anuals
Noves places
Activitats
Gastronomia amb producte local
Nous habitatges
Millora de sensibilització
Esdeveniments culturals
Noves oportunitats laborals
Serveis primaris, escoles i centres públics
En una primera instància tenim els factors territorials que repercutaixen directament sobre la resta. La riquesa patrimonial natural i cultural de La Segarra permet intensificar el turisme rural i recuperar el riu. Això genera un impacte positiu en l'economia local en impulsar el turisme i el consum de serveis i productes locals, així com també generar nous hospedatges i desenvolupar activitats temàtiques (esdeveniments lligats amb l'història, festivitats dels pobles, fires anuals, representacions teatrals, entre altres).
A nivell municipal, la creació dels nous nuclis intermitjos (La Figuerosa i Concabella), obre la possibilitat de noves oportunitats laborals, i de sinèrgies entre els pobles més propers. Això també, per tal d'intensificar la comunicació entre pobles, aparaixen noves carreteres i parades de bus en els pobles más incomunicats. A més, s'inclou una opció alternativa (bis bis bus) per la temporada baixa, permetent l'apropament als nuclis amb carència de serveis primaris.
Per una altra banda, aprofitem les masies buides per rehabilitar-les i reconvertir-les en espai de coworking, colliving o hostals, segons necessitat, i tenint en compte el seu valor patrimonial. Per donar-les a conéixer, obrim al públic les masies amb un esdeveniment "OpenMasies", incentivant i augmentant el coneixement del territori.
TRANSVERSALITAT ESCALAR
Riu Sió
Riu Ondara
Direcció Lleida
Direcció Manresa
Direcció Barcelona
C-14
C-25
A-2
L-310
L-311
L-303
Nova Hissa de Sió a Agramunt, Cervera
Nova parada de bus a Agramunt, Cervera
Noves parades de bus
Parades existents de bus
NOVA INFRAESTRUCTURA VIÀRIA
Paisatge
Patrimoni
Producte local
Tradició
Rutes
TRANSVERSALITAT TEMÀTICA
CALENDARI ANUAL
15 i 16 de Maig
Mercat del Cós (Tàrrega)
Tastrip de les especialitats gastronòmiques del cós (vegetarià i de diverses receptes. Formen part dels productes que es venen al mercat com a elaborats, cerdassats, semifreds, llonganisses, embotits, productes d'olius i salats. Hi organitza la Regidoria de Promoció Econòmica.
21 i 22 de Maig
Fira del pa i del cereal (Cervera)
Fira d'origen agrícola que amb l'evolució i transformació que ha sofert aquest sector ha esdevingut una fira multisectorial exponent de la realitat econòmica i comercial de la ciutat.
3 de Juny
Festa de la cervesa artesana (Tàrrega)
Elaboradors que posen a la venda cerveses artesanes, d'entre del territori català. A banda de les degustacions, també s'ofereix música en directe i demostracions de cuina. Els expositors donen a conèixer i comercialitzen cerveses. L'edició, de creació única i singular recuperant les pràctiques tradicionals de fabricació.
26 de Juny
L'encamisada de Guissona (Guissona)
Els principals protagonistes d'aquesta festa són els infants, la nit que amb cercavila porten coques i panxes plenes de pilotes de foc i papanets de colors fins a les fonts del poble.
15, 16, i 17 de Juliol
Mercat Romà (Guissona)
Els carrers i espais del poble es transformen en termes romanes, tenint, fòrum, jardins romans, entre altres. En aquests espais es fan diverses activitats que transporten en el temps. Es fan espectacles com la Ruta de gladiadors i desfilada de l'exèrcit romà.
10 d'agost
Festa de Sant Magí (Cervera)
Coincideix en el repartiment de l'aigua municipal del Sanfuent de Sant Magí de la Serrallonga amb nules i cavalls, carregats d'argadells, guarnits amb llaç.
Ofrena dissabte d'agost
Aguaviva (Cervera)
Festa del foc, la nit més llargues de les Terres de Ponent, una explosió de cultura popular que se celebra a la ciutat de Cervera cada últim dissabte d'agost.
15 d'agost a 15 de setembre
Fira de l'ametlla
Proposem la recollida de l'ametlla en els camps agrícoles, així com també una fira en els pobles, coincidint receptors amb les ametlles recollides. També plantejem activitats per a totes les edats.
7 a 10 de Setembre
Firatàrrega (Tàrrega)
Fundada l'any 1868, s'ha erigit com una de les trobades internacionals més significatives amb una nodrida representació de gestors culturals i artistes, directors, el ventall teatral més contemporani i visual.
Últim cap de setamana de Setembre
OpenMasies La Segarra
Proposem obrir al públic totes les masies i habitatges buits per donar-les a conèixer, amb voluntaris que exposin la història i facin un recorregut puntual pel voltant. D'aquesta manera incentivem i augmentem el coneixement del territori.
9 i 10 d'Octubre
Fira de tornil i la xocolata (Agramunt)
Es celebra el segon cap de setmana d'octubre. Iniciada l'any 1968, s'erigeix com el mercat del tornil, ha evolucionat fins a convertir-se en un punt de trobada del món del dolç i del producte agroalimentari de qualitat, on el tornil i la xocolata a la pedra, dos productes punta de l'economia d'Agramunt, en seguexen ser l'emblema.
14 i 15 d'Octubre
Fira del món animant (Tàrrega)
Fira amb exposicions de sectors, relacionats amb temes mediambientals: energies renovables, vehicles híbrids i elèctrics, construcció sostenible, productes agroalimentaris ecològics, gestió de residus, solidaritat i comerç just, biodiversitat. També hi són presents activitats de sensibilització ecològica lligades al públic familiar.
Festa de noviembre
Fira de l'oliveres
Recollida de les olives en els camps agrícoles, i activitats a les places majors. Proposem comidals, d'entrats, culturals, amb concursos, stands up amb olives i dinars populars amb concerts i música en directe.
8, 9 i10 de Desembre
Fira d'artesans i activitats tradicionals (Tàrrega)

Vertebrant la Segarra parteix d'una escala territorial, analitzant en una primera instància les característiques que conformen la Segarra amb els quatre nuclis principals i els pobles del voltant que tenen una relació intrínseca amb aquests, ja que s'abasteixen i depenen d'ells. Aquests nuclis petits no tenen serveis bàsics (educació, atenció mèdica, transport i telecomunicacions). Per això, es milloren les **infraestructures locals** per facilitar la connectivitat, i es doten tant de serveis com de parades de bus i la promoció d'alternatives sostenibles (bla bla bus) als pobles que es troben més incomunicats. Això ajuda a fomentar el comerç, el turisme i la mobilitat dels residents.

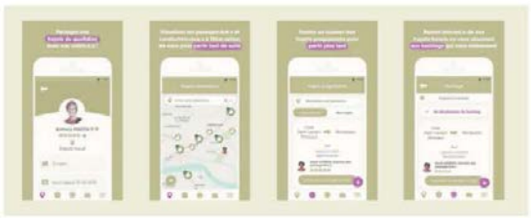
Al tractar-se d'un territori poc accidentat, hi ha abundancia de **camps agrícoles**, amb lo qual molts pobles viuen de l'agricultura. Aquesta fortalesa també pot ser debilitat ja que hi ha una dependència econòmica amb aquest sector. Per tant, una solució pot ser la diversificació econòmica, incorporant oportunitats en àrees com el turisme rural, l'artesania local, la producció d'aliments orgànics o l'agroindustria.

El nostre projecte es basa en una **sinèrgia de les rutes patrimonials** existents amb les noves noves traces que creem, tenint en compte la presència dels canals i rius, i dels camps agrícoles. Per tal de fer una promoció turística de La Segarra, es crea un nou itinerari de rutes amb multiplicitat d'activitats i espais lligats al turisme rural, agafant com a referència "Les 7 cares del Pedraforca".

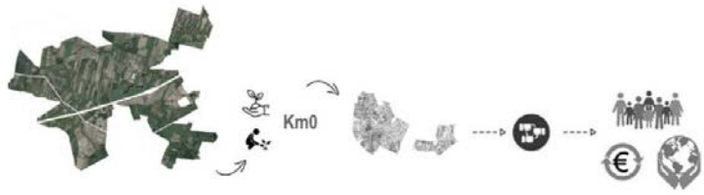
Ens centrem en la problemàtica local, tenint en compte la carència de comunicació entre pobles, raó per la qual afegim **dos nous nuclis** a dos punts estratègics. Es tracta de Concabella (poble recolzat sobre el riu, que interseca amb quatre carreteres diferents), i de La Figuerosa (poble de 50 habitants que necessita ser revitalitzat). També aprofitem les places existents (com la Plaça del Mercadal) per a celebrar esdeveniments culturals, fires anuals amb els productes locals, entre altres.

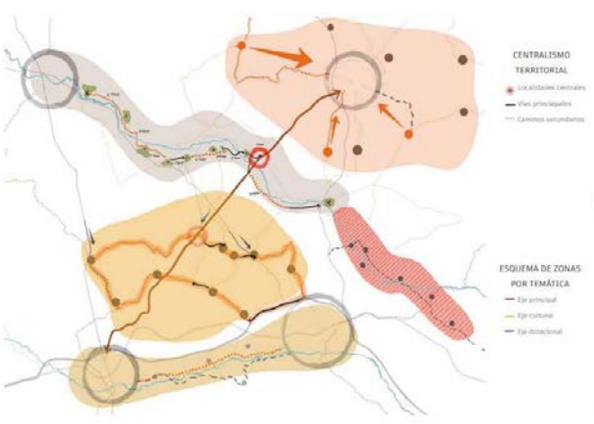
Havent analitzat l'alt percentatge d'habitatges buids en tot l'abast de la Segarra, es proposa el **reaprofitament d'habitatges, masies, fàbriques o castells en desús** per tal de donar-lis un ús concret segons les necessitats de la seva localització, ja sigui per hospedatge, coworking, activitats extraescolars, espais de reunió per la comunitat o restaurants amb gastronomia de producte local.

Referència Cas d'estudi "Rezo-Pouce. Autostop cotidiano" (Sergio Pérez i Marta Pérez).
Es tracta d'una aplicació que modernitza el concepte d'autostop. Es una solució flexible que i eficaç per al transport que facilitat la llibertat de moviment en entorns rurals amb precarietat de movilitat.

Referència Cas d'estudi "Mazowieckie" (Iban Furquez i Pol Martinez).
Es un projecte que incentiva l'economia local mitjançant una plataforma electrònica que ajuda a comunicar als usuaris amb demandes i ofertes compatibles. Els agricultors locals es fiquen en contacte amb els consumidors o artesans, reduint els intermediaris i augmentant el marge de benefici per a ambdues parts.

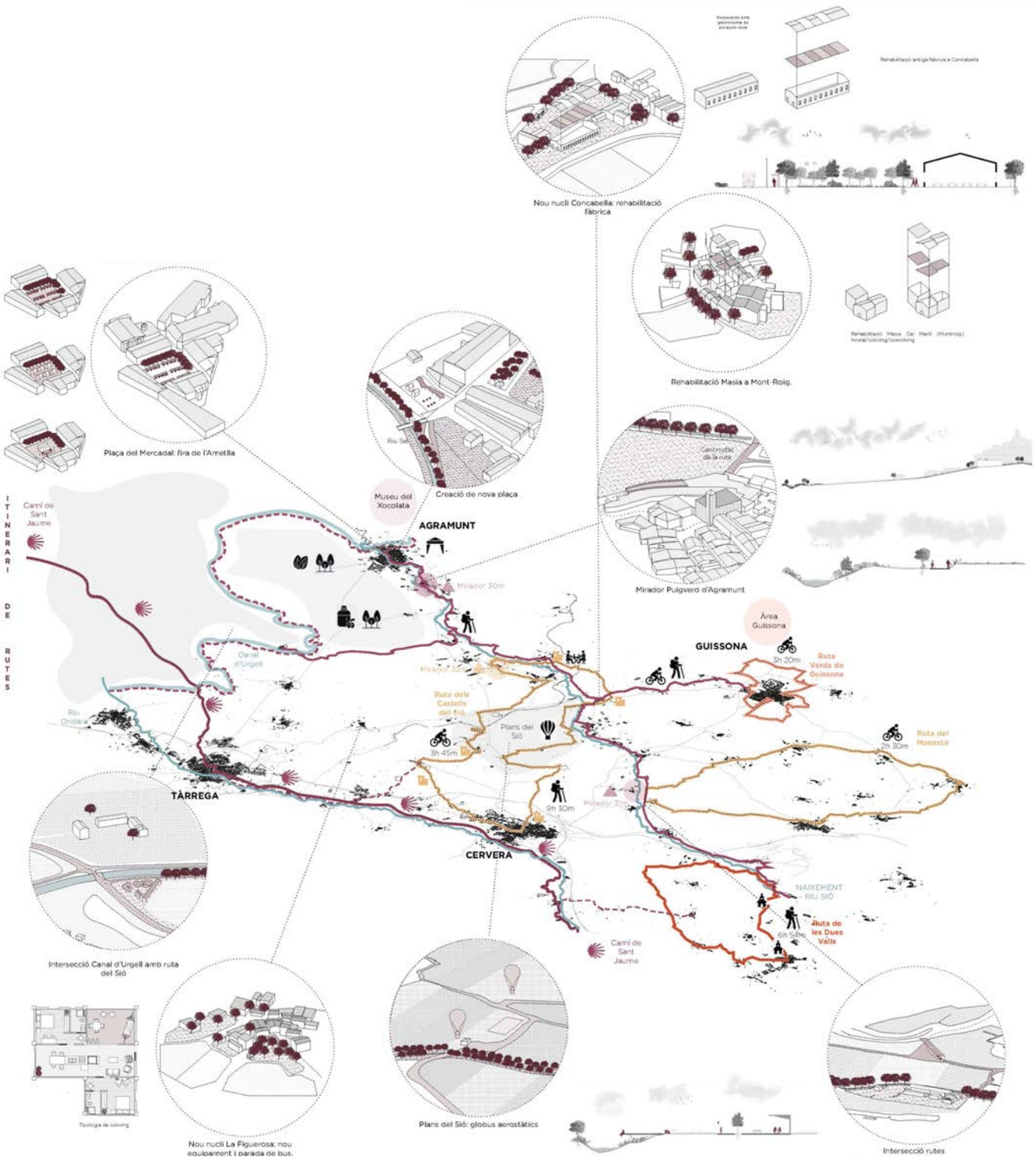

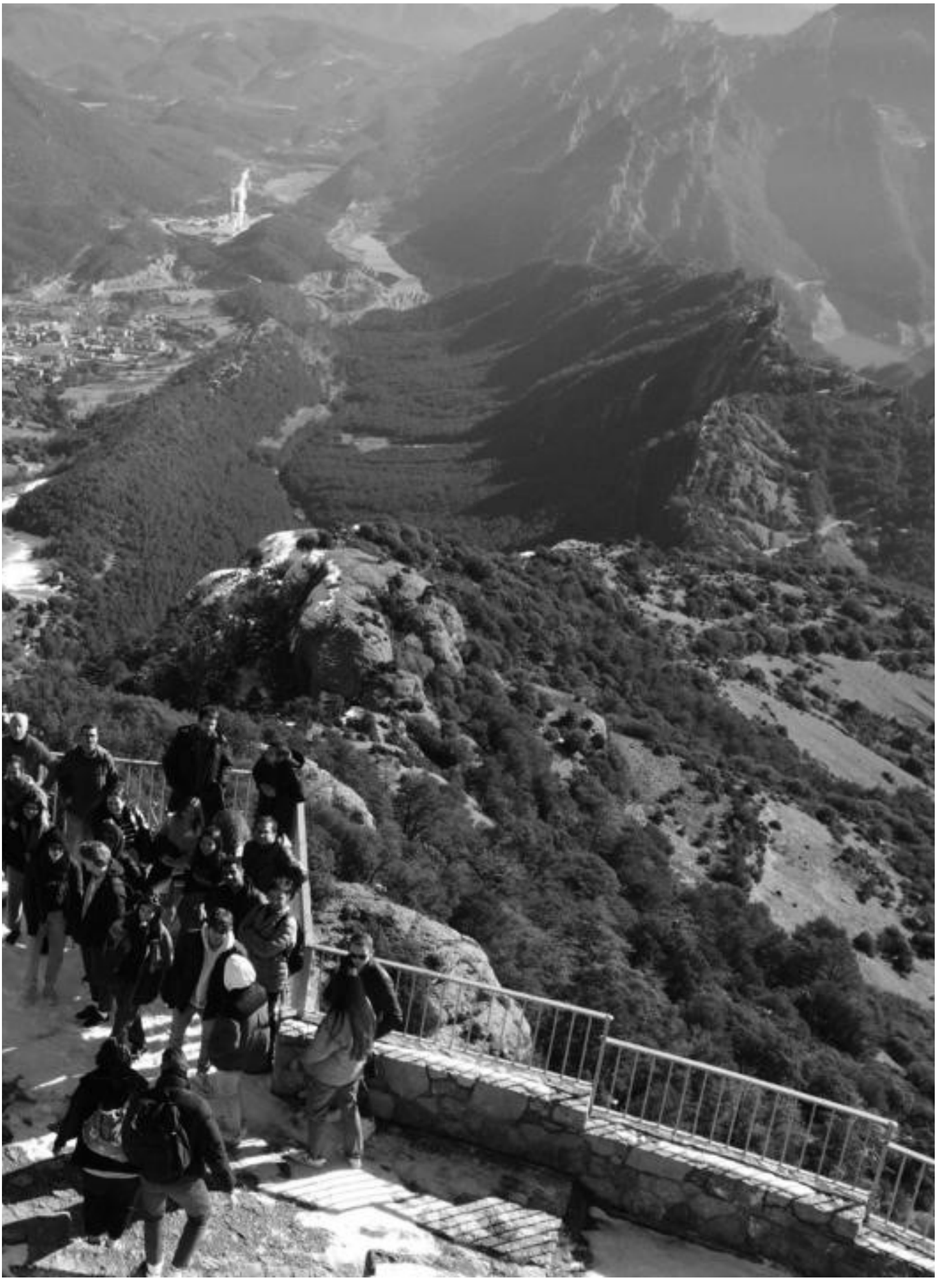
Referència "Recuperant la nostra entitat" (Camila Acuña Torres i Marylin Hinojosa).
Per la carència d'accessibilitat, de diversitat de treball i de serveis, proposen la creació de diferents eixos (patrimonial, cultural i dotacional) entre les localitats. Així aconsegueixen augmentar els seus valors existents i projectar nous punts d'interés.
(Escala territorial)

Referència "Autosificiència i comunitat" (Jordi Mercadé i Arnau Marimon). Intervenció en el nou nucli de la Figuerosa, creant nous espais comunitaris, habitatges i millorant la seva connectivitat.
(Escala local)

ITINERARI DE RUTES
Nou nucli Concabella: rehabilitació fàbrica
Rehabilitació Masia a Mont-Roig.
Plaça del Mercadal: fira de l'Ametlla
Creació de nova plaça
Museu del Xocolata
AGRAMUNT
Camí de Sant Jaume
Mirador Pulgverd d'Agramunt
Àrea Guissona
GUISSONA
Ruta Verda de Guissona
Ruta dels Castells del Sió
Plans del Sió
Ruta del Monestir
TÀRREGA
CERVERA
NAIXEMENT RIU SIÓ
Ruta de les Dues Valls
Intersecció Canal d'Urgell amb ruta del Sió
Nou nucli La Figuerosa: nou equipament i parada de bus.
Plans del Sió: globus aerostàtics
Intersecció rutes

NUCLIS RURALS PERIURBANS

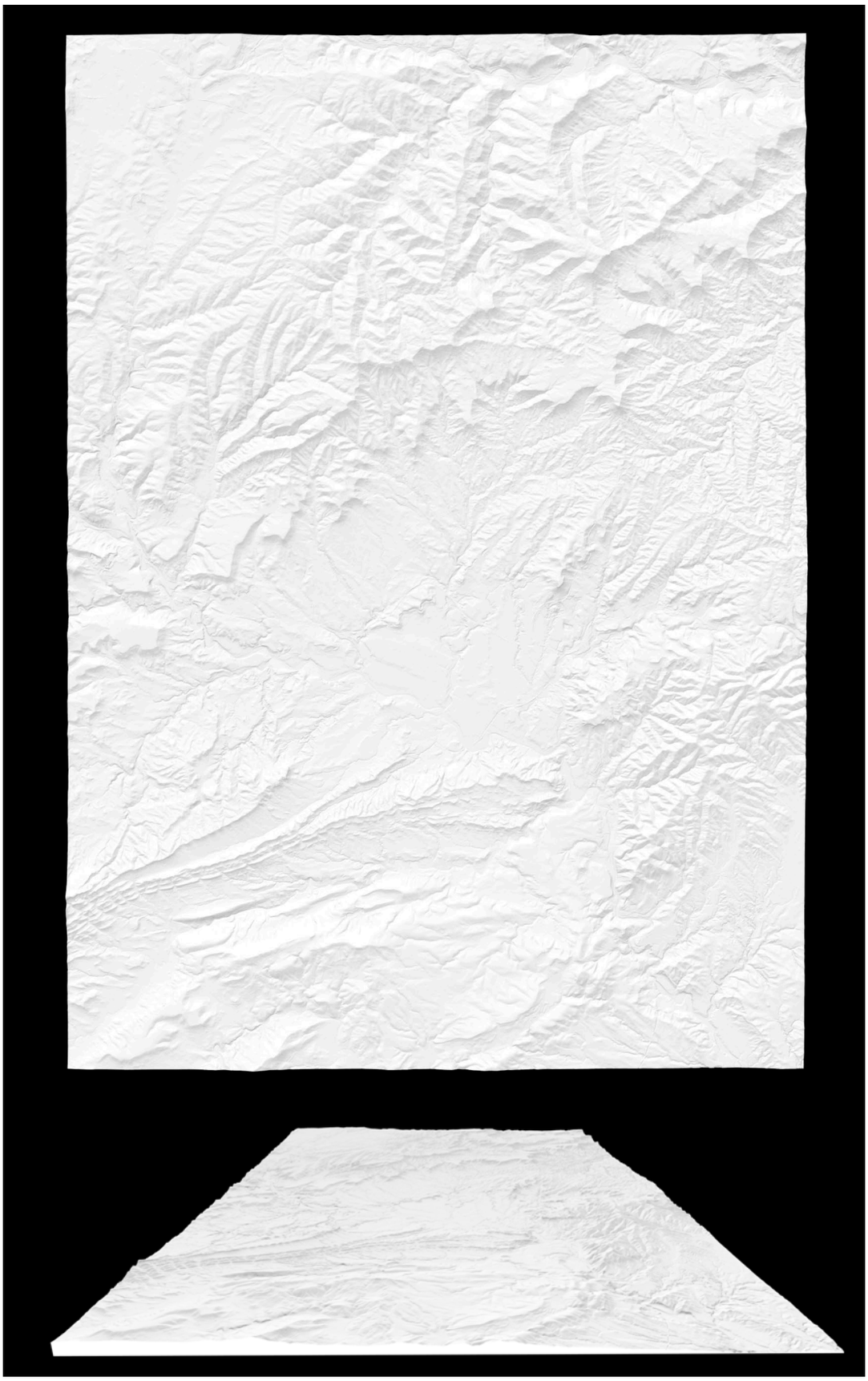
NÚCLEOS PERIURBANOS *PERIURBAN SETTLEMENTS*

Se trata de asentamientos rurales situados en la periferia y proximidad de ciudades grandes o intermedias. Estos núcleos rurales mantienen su propia identidad, y a menudo basan sus economías en las actividades agrarias, pero tienen otras economías alternativas relevantes. El hecho de encontrarse cerca de ciudades consolidadas deriva en núcleos de múltiples tipologías diferentes, desde asentamientos autónomos hasta enclaves residenciales de ciudades dormitorio. Estos núcleos no acostumbran a perder población, incluso tienen crecimientos poblacionales positivos, y los servicios básicos están mayoritariamente resueltos por la proximidad del núcleo urbano de referencia. En este caso, hemos estado trabajando los núcleos periurbanos del entorno norte de la ciudad de Igualada.

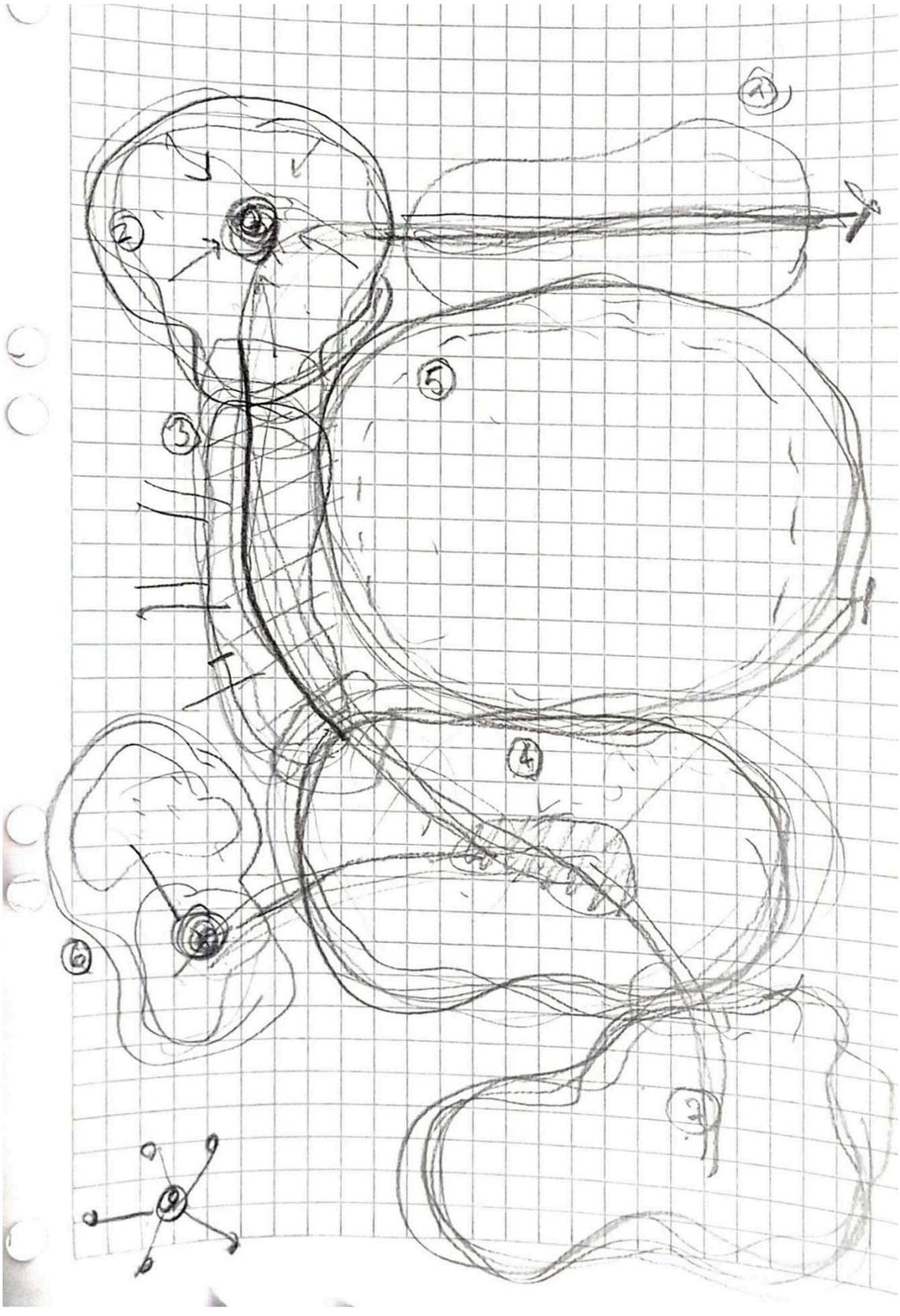
These are rural settlements located on the periphery and proximity of large or intermediate cities. These rural nuclei maintain their own identity, and often base their economies on agricultural activities, but have other relevant alternative economies. Being close to consolidated cities results in nuclei of multiple different types, from autonomous settlements to dormitory city residential enclaves. These nuclei do not usually lose population, they even have positive population growth, and basic services are mostly resolved due to the proximity of the reference urban center. In this case, we have been working on the periurban centers of the northern environment of the city of Igualada.

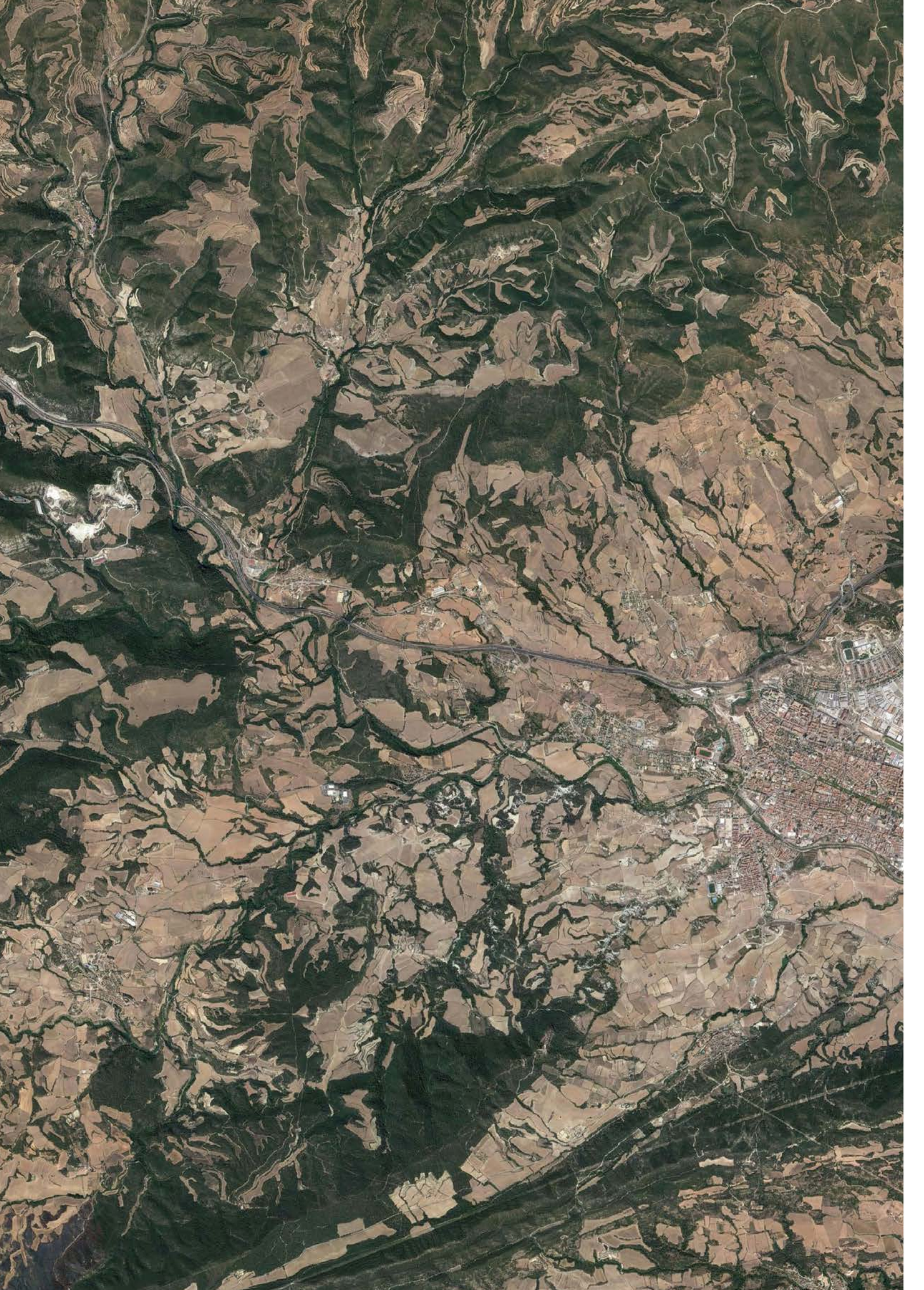
NUCLIS RURALS PERIURBANS

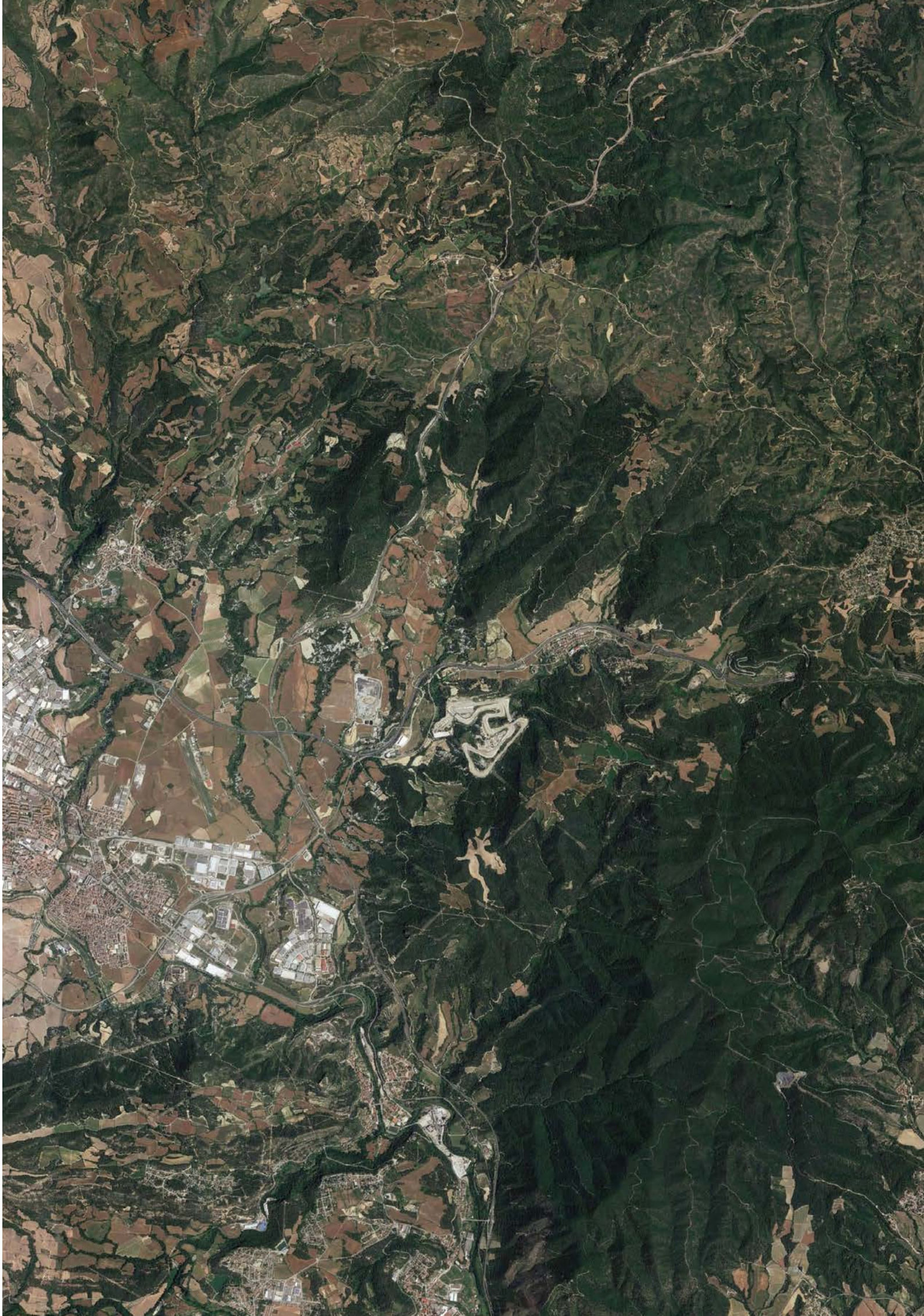
Es tracta d'assentaments rurals situats en la perifèria i proximitat de ciutats grans o intermitges. Aquests nuclis rurals mantenen la seva pròpia identitat, i sovint basen les seves economies en les activitats agràries, però tenen altres economies alternatives rellevants. El fet de trobar-se a prop de ciutats consolidades deriva en nuclis de múltiples tipologies diferents, des d'assentaments autònoms fins a enclavaments residencials de ciutats dormitori. Aquests nuclis no acostumen a perdre població, fins i tot tenen creixements poblacionals positius, i els serveis bàsics estan majoritàriament resolts per la proximitat del nucli urbà de referència. En aquest cas, hem estat treballant els nuclis periurbans de l'entorn nord de la ciutat d'Igualada.

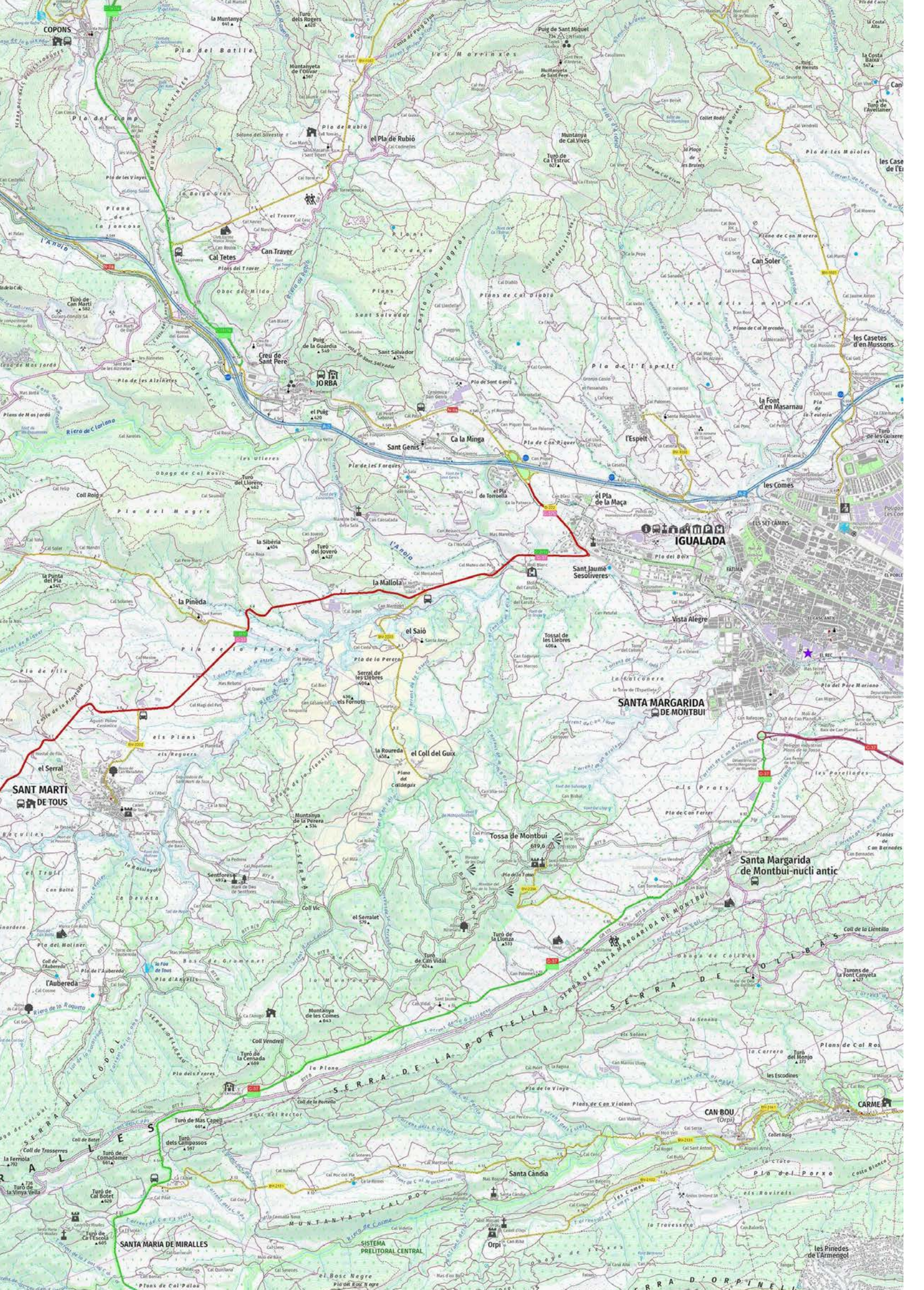

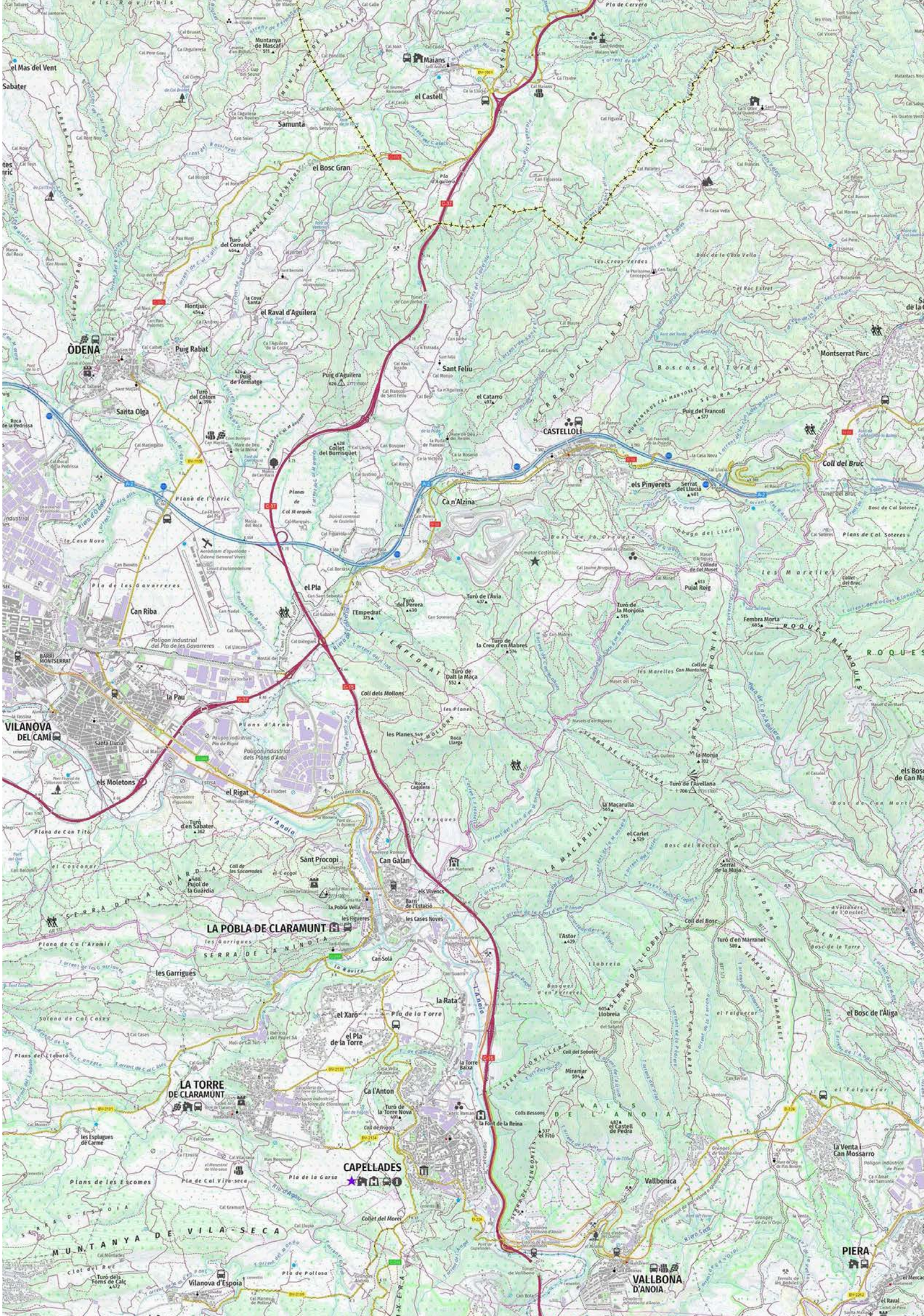
ESQUEMA

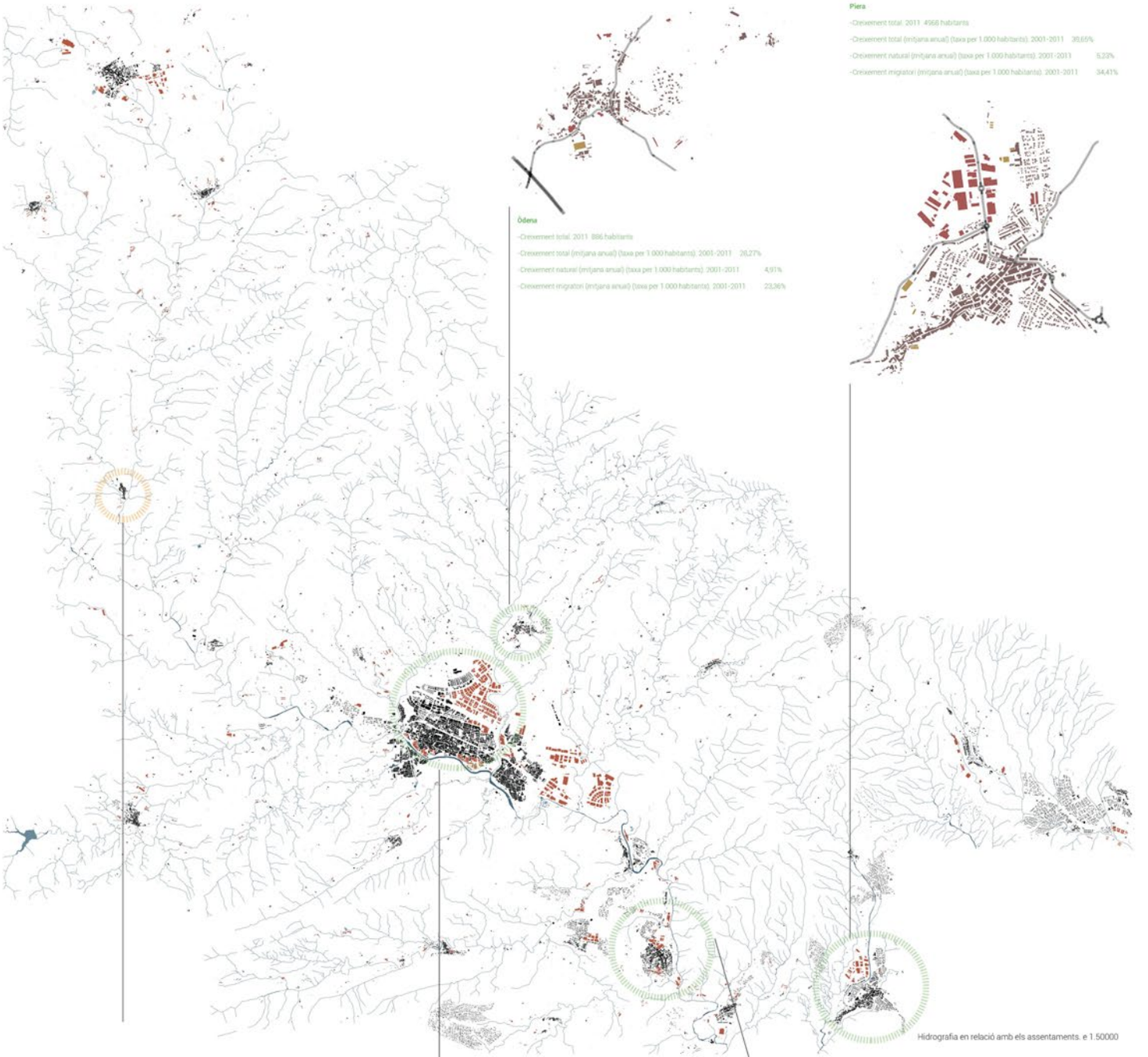

COPONS
la Muntanya
641
Turó dels Rogers
620
Pla del Batlle
Puig de Sant Miquel
734
Muntanyeta de l'Olivar
Muntanyeta de Sant Pere
les Morrinxes
la Costa Baixa
547
Turó de l'Avellaner
Pla del Camp
Pla de Rubió
el Pla de Rubió
Muntanya de Cal Vives
Turó de Ca l'Estruc
627
Pla de les Maioles
les Case de l'En
Pla de les Vinyes
la Boiga Gran
Plana de la Joncosa
el Traver
Cal Tetes
Can Traver
Plans del Traver
Plans d'Ardesa
Can Soler
Plana de Can Morera
Obac del Milo
Turó de Can Martí
582
Plans de Cal Diablo
Plana dels Ametlers
Costa de Puigpros
Costa dels Frares
Plans de Sant Salvador
Puig de la Guardia
549
Creu de Sant Pere
Sant Salvador
les Casetes d'en Mussons
JORBA
Pla de l'Espelt
Pla de Sant Genís
la Font d'en Masarnau
Pla de les Alzinetes
Plans de Masjordà
el Puig
620
Riera de Lorlana
Sant Genís
Ca la Minga
l'Espelt
Turó de les Guixeres
431
Pla de les Forques
les Ulleres
Pla de Can Riquer
les Comes
Obaga de Cal Rosic
Turó del Llorenç
462
el Pla de Torroella
el Pla de la Maça
Coll Roig
Pla del Magre
IGUALADA
ELS SET CAMINS
la Sibèria
404
Turó del Joveró
427
l'Anoia
Pla del Boix
Sant Jaume Sesoliveres
la Punta del Pla
541
la Mallola
la Pineda
FÁTIMA
Vista Alegre
el Saió
Tossal de les Llebres
606
Pla de la Pineda
Pla de la Perera
Serral de les Llebres
606
630
els Fornots
la Falconera
SANTA MARGARIDA DE MONTBUI
Pla del Pare Mariano
Pla de Fitx
Camí de la Plantada
el Serral
la Roureda
650
el Coll del Guix
Pla del Coll de Guix
els Plans
els Reguers
els Prats
Pla de Can Ferrer
les Parellades
SANT MARTÍ DE TOUS
Muntanya de la Perera
536
Tossa de Montbui
619,6
Santa Margarida de Montbui-nucli antic
Bocalins
el Trull
la Rosinyola
Sentfores
495
Can Baltà
la Devesa
Coll Vic
el Serralet
579
Pla del Moliner
Coll de l'Aubereda
Pla de l'Aubereda
la Font de Tous
Pla d'Anyells
l'Aubereda
Bosc de Grameret
Coll de la Llentilla
Turons de la Font Canyeta
427
Riera de la Raqueta
Muntanya de les Comes
643
Turó de la Censada
669
Coll Vendrell
la Plana
Pla dels Frares
Pla de la Vinya
Plans de Cal Ros
Turó del Monjo
373
les Escodines
CARME
CAN BOU
(Orpi)
Turó de Mas Canell
661
Turó dels Campassos
597
Coll de Batet
Coll de Trasserres
la Ferriola
792
Turó de Comadamer
661
Santa Candia
Pla del Porxo
Turó de la Vinya Vella
736
Turó de Cal Botet
628
Turó de Ca l'Escolà
605
SANTA MARIA DE MIRALLES
SISTEMA PRELITORAL CENTRAL
Orpi
les Pinedes de l'Armengol
el Bosc Negre
Pla del Bosc Negre
Plans de Cal Palou
SERRA DEL CÓDOL
SERRA DE LA PORTELLA
SERRA DE COLLBAS
SERRA DE SANTA MARGARIDA DE MONTBUI
MUNTANYA DE CAL POC

ÒDENA
Puig Rabat
Puig de Formatge
Puig d'Aguilera
el Raval d'Aguilera
Montjuic
Turó del Colom
Santa Olga
Collet del Burrisquet
Planes de Cal Marquès
Pla de l'Enric
Aeròdrom d'aguilotes - Òdena General Vives
Pla de les Govarreres
Can Riba
Polígon industrial del Pla de les Govarreres
BARRI MONTSERRAT
el Pla
Turó del Perera
l'Empedrat
Turó de l'Avia
Turó de la Monjoia
Turó de la Creu d'en Mabres
Turó de Dalt la Maça
Fembra Morta
ROQUES BLANQUES
Pujal Roig
Coll dels Mollons
les Planes
Roca Llarga
la Pau
VILANOVA DEL CAMÍ
Santa Llucia
Polígon industrial Pla de Rigol
Polígon industrial dels Plans d'Anoia
els Moletons
el Rigat
Turó d'en Sabater
Sant Procopi
Can Galan
Coll de les Socorrades
Puigol de la Guàrdia
la Pobla Vella
les Figueres
les Cases Noves
LA POBLA DE CLARAMUNT
les Garrigues
Can Solà
la Rata
el Xaró
Pla de la Torre
el Pla de la Torre
la Torre Baixa
Ca l'Anton
Turó de la Torre Nova
Coll de Frigols
la Font de la Reina
LA TORRE DE CLARAMUNT
les Esplugues de Carme
CAPELLADES
Pla de la Garsa
Pla de Cal Viva-seca
Plans de les Escomes
Collet del Morei
Vilanova d'Espoia
Turó dels Forns de Calç
Pla de Pollosa
Ca n'Alzina
els Pinyerets
Serrat del Llucia
CASTELLOLÍ
Puig del Francolí
el Catarro
Sant Feliu
Montserrat Parc
Coll del Bruc
Bosc de Cal Soteres
Plans de Cal Soteres
Fembra Morta
la Monja
Turó de l'Avellana
la Macarulla
el Carlet
Serral de la Mula
Turó d'en Marranet
l'Astor
Coll del Bosc
el Bosc de l'Aliga
Miramar
Coll del Sabater
Coll dels Bessons
el Castell de Pedra
el Falguerar
Vallbonica
La Venta i Can Mossarro
VALLBONA D'ANOIA
PIERA
el Mas del Vent
Sabater
Muntanya de Mascaró
Maians
el Castell
Samunta
el Bosc Gran
Turó del Corralot
Les Creus Verdes
Bosc de la Casa Vella
el Roc Estret
Montserrat Parc
Boscos del Tordo
Serra del Llinós
Serra de la Llana
Muntanyes de Cal Marroyes
Serra de Montbui
Serra de la Guàrdia
Serra de la Ninota
Serra de Vila-seca
Serra de Collbaix
Serra de Llobreja
Serra de Can Marranet
Serra de Can Massana
Serra de Can Martí
Serra de Can Mena
Serra de Can Tarradana
Serra de Can Mata
Serra de Can Mata
Serra de Can Mata

Hidrografia en relació amb els assentaments. e 1.50000

Òdena

-Creixement total. 2011 886 habitants

-Creixement total (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 26,27%

-Creixement natural (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 4,91%

-Creixement migratori (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 23,36%

Piera

-Creixement total. 2011 4968 habitants

-Creixement total (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 30,65%

-Creixement natural (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 5,23%

-Creixement migratori (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 34,41%

Copons

-Creixement total. 2011 63 habitants

-Creixement total (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 17,05%

-Creixement natural (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 -3,29%

-Creixement migratori (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 20,63%

Igualada

-Creixement total. 2011 6.054 habitants

-Creixement total (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 16,76%

-Creixement natural (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 3,02%

-Creixement migratori (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 13,76%

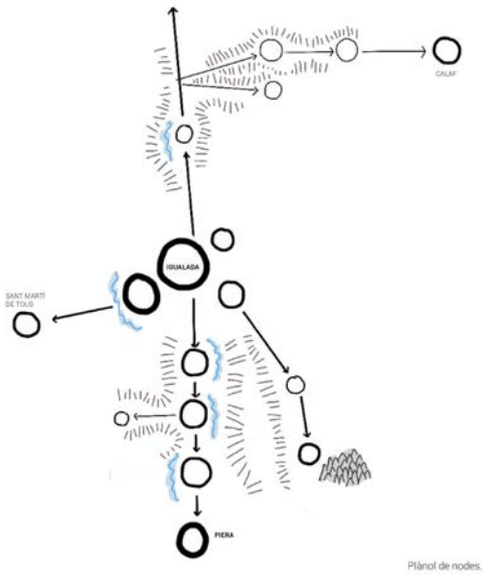
Capellades

-Creixement total. 2011 567 habitants

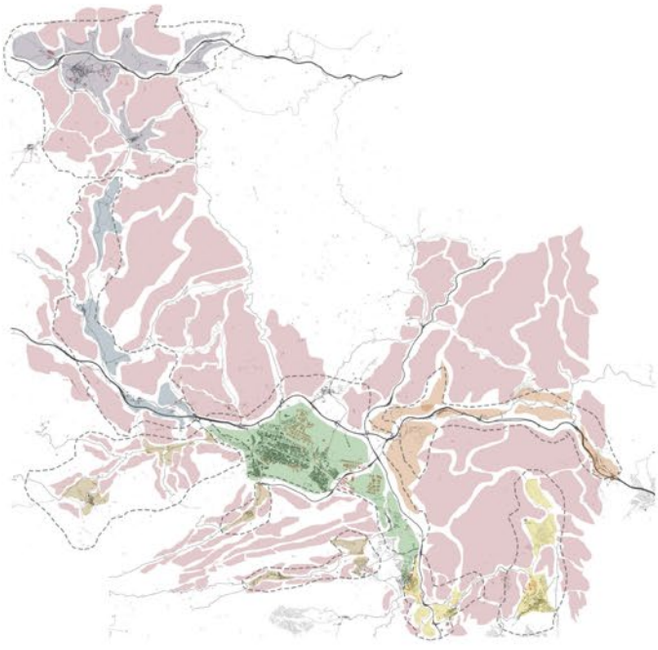
-Creixement total (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 10,97%

-Creixement natural (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 1,68%

-Creixement migratori (mitjana anual) (taxa per 1.000 habitants). 2001-2011 9,29%

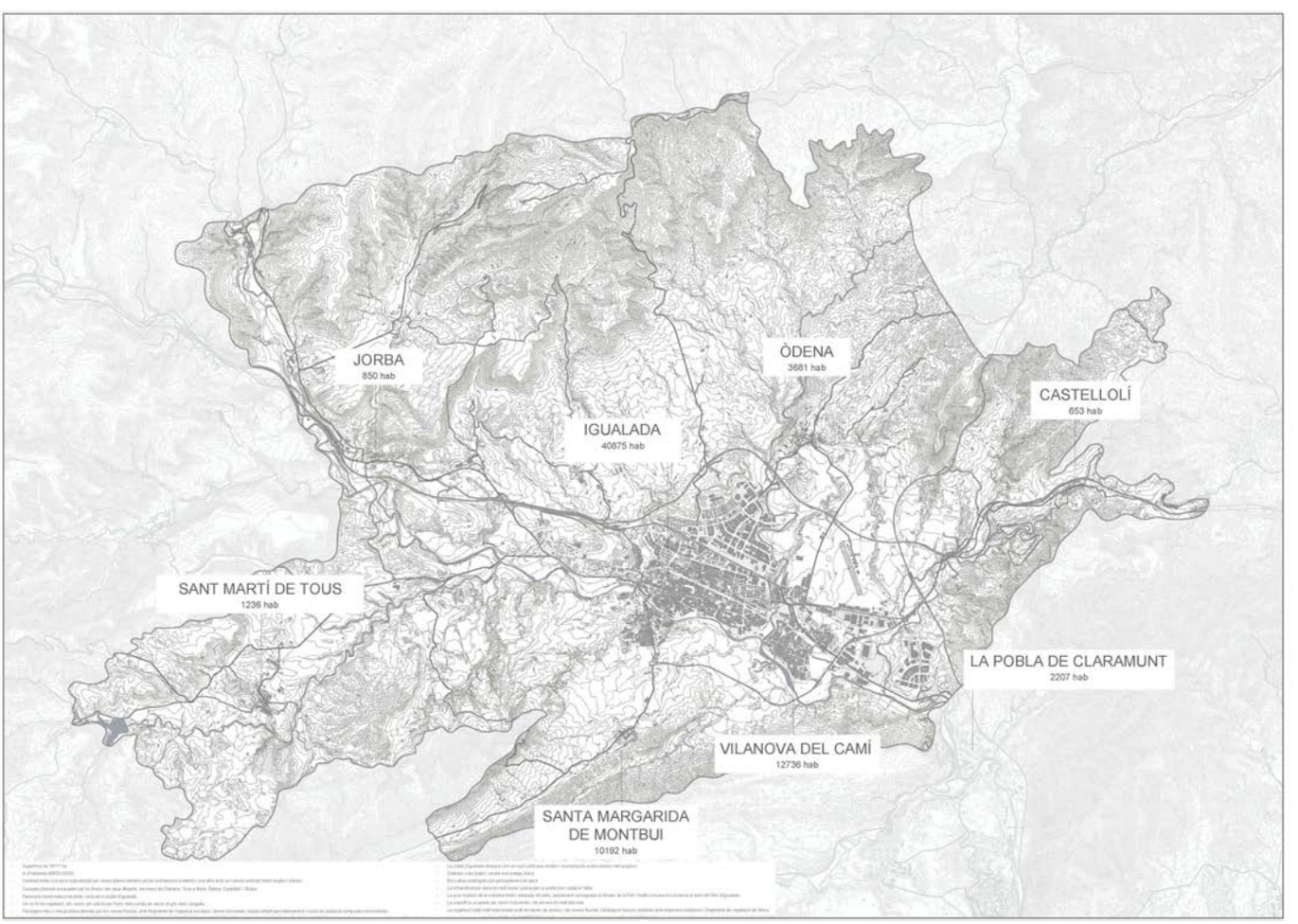
Plànol de nodes.

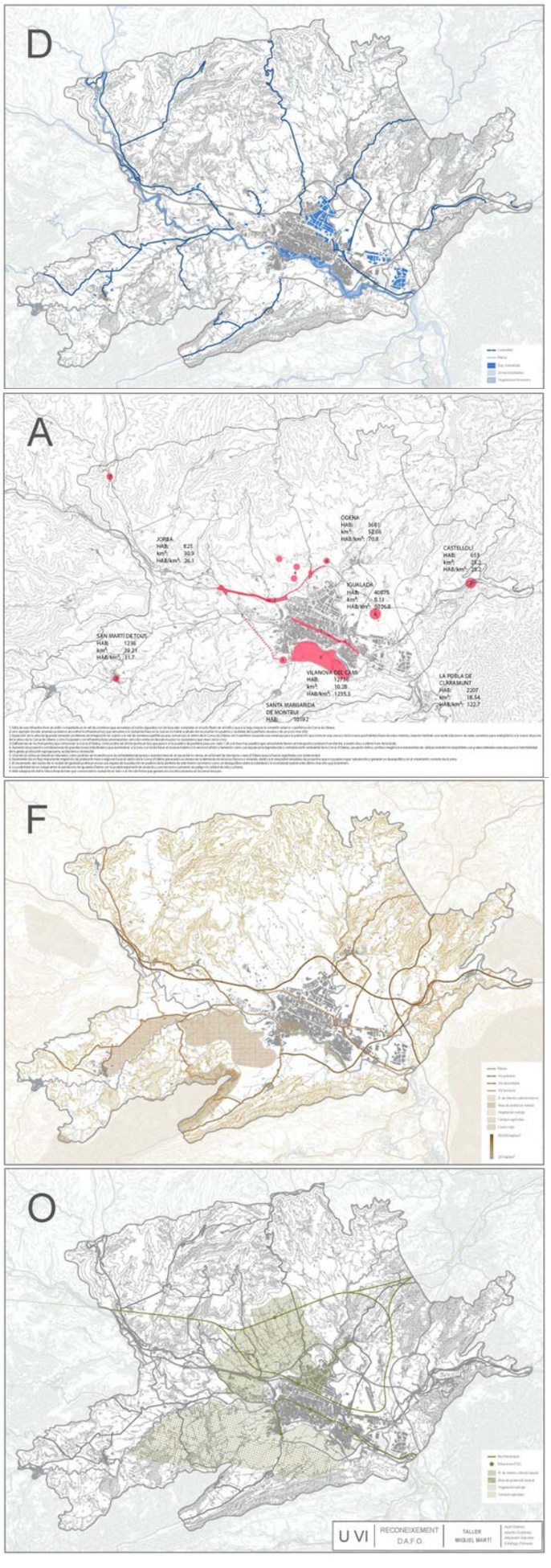

Plànol DAFO. e 1. 100000

Itineraris i punts d'interés. e 1.50000

JORBA
850 hab
ÒDENA
3681 hab
CASTELLOLÍ
653 hab
IGUALADA
40875 hab
SANT MARTÍ DE TOUS
1236 hab
LA POBLA DE CLARAMUNT
2207 hab
VILANOVA DEL CAMÍ
12736 hab
SANTA MARGARIDA
DE MONTBUI
10192 hab

D
A
F
O
U VI
RECONEIXEMENT
D.A.F.O.
TALLER
MIQUEL MARTÍ

DIAGNÒSTIC I ANÀLISI DELS SERVEIS EN POBLES PERIURBANS

La lectura territorial implica un repte important per dos motius principals. Primer, per la seva dimensió, una escala que s'ha tractat escassament en els cursos anteriors d'Urbanística, i que demana un canvi important en la mirada i l'aproximació a l'àmbit de treball.

Segon, per la seva extrema complexitat, ateses les diferentes disciplines i temàtiques que entren en joc i que en configuren de manera específica les seves dinàmiques singulars.

És per aquests dos motius que el primer exercici versarà sobre el reconeixement d'aquest territori, i que analitzarem per temàtiques concretes (per capes) per tal de poder aproximar-nos a aquesta dimensió i complexitat d'una manera més còmoda i segura.

- Ajuntament
- CAP
- Església
- Escola
- Supermercat
- Farmàcia
- Forn
- Zona esportiva
- Piscina municipal
- Escola de bressol
- Bars i restaurants
- Biblioteca
- Teatre
- Cinema

- Espai urbà obert
- Ruta comercial
- Xarxa urbana
- Xarxa viària

ÒDENA. *3.681 habitants*
És un poble que creix a banda i banda de la carretera que surt del nord d'Igualada, de la que cada vegada ha anat quedant més a prop pel creixement industrial d'aquesta última. Té certs espais urbans oberts: algunes places i alguns parcs. Compta amb els serveis mínims: un supermercat, un CAP i farmàcia, una escola i església. També forn de pa, bars, restaurant, pista poliva lent, camp de futbol, piscina i biblioteca. De tota manera, com Jorba, careix de serveis dedicats a l'oci o la cultura.

JORBA. *806 habitants*
Gairebé enganxat a l'A-2, és un poble que té bastant desnivell i tan sols dues placetes, entre elles la de l'ajuntament, com a espais urbans oberts. Té els serveis mínims necessaris per subsistir: un supermercat, un CAP i farmàcia, una escola i església. També forn de pa, bars i algun restaurant.
En canvi, careix de serveis dedicats a l'oci o la cultura.

SANT GENÍS. *<100 habitants*
És un nucli rural que pertany al municipi de Jorba. El composen una església i una agrupació de cases més algunes masies allades. Sense serveis més enllà de l'església.

L'ESPELT. *313 habitants.*
És un nucli de població que pertany al municipi d'Òdena. El composen un petit nucli antic i una urbanització enganxada. Tenen una petita pista poliesportiva i l'Església, desenganxada.

CASTELLOLÍ. *506 habitants.*
ÉS un poble que queda enganxat a l'A-2. Té la plaça de l'Església nova i un passeig que travessa el poble com a espais oberts importants. No arriba als serveis mínims. Té llar d'infants, un petit CAP, bars restaurants, poliesportiu i piscina però no escola, supermercat o espais d'oci i/o culturals.
Forma part del seu municipi el Parcmotor Castelloli.

SANT MARTÍ DE TOUS *1.245 habitants*
És segurament el poble més distant a igualada (10 km) dels analitzats a aquesta làmina. Té tan sols dues places com a espais urbans oberts. És un poble petit però bastant autosuficient: té els serveis mínims però també, espais esportius (piscina i camp de futbol) una llar d'infants o alguns espais d'oci i cultura com ara un petit teatre (Teatre Nu) o un petit cinema (Cinema de Tous).

SANTA MARGARIDA DE MONTBUI. *660 habitants.*
És un nucli antic del municipi d'Òdena. La major part de població viu al barri de Sant Maure, enganxat a igualada. Té més de 600 habitants però no compleix els serveis mínims necessaris.

INTERPRETACIÓ DEL PLANEJAMENT VIGENT I HABITATGES

La nostra interpretació del planejament vigent d'aquest territori es basa principalment en la investigació sobre el potencial creixement dels sectors periurbans d'Igualada amb un factor definit per la divisió entre la superfície del territori dividit entre la superfície urbanitzable segons el MUC i tinguent en compte el nou PDU que s'ha aprovat recentment en el que sorgeixen 4 nous sectors industrials que junts sumen un total de 205 ha i que tot i estar enfocats en el creixement industrial de la zona, ha sigut una mesura controversial.

En contraposició tenim l'habitatge del sector en el que ens fixem en el % de segones residències i en el règim de tinença del habitatges de la zona. Per altra banda s'ha analitzat la morfologia dels habitatges d'alguns dels nuclis periurbans.

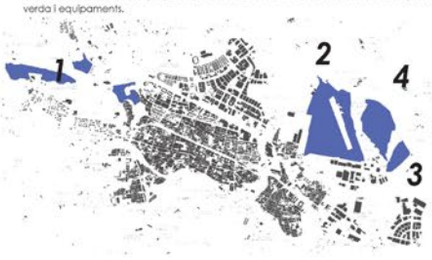
Totes aquestes dades han sigut extretes de l'Institut d'Estadística de Catalunya en les seves versions més actualitzades i queden recollides en la següent taula.

HABITATGES	SUPERFICIE (KM2)	POTENCIAL CREIXEMENT	EN PROPIETAT	LLOGUER	ALTRES	TOTAL	SEGONS HABITATGES	%
IGUALADA	8,12	0,55	11300	3366	1022	15688	546	3,48
VILANOVA DEL CAMÍ	25,28	20,38	3685	480	0	4165	238	5,71
STA. MARGARIDA DE MONTBUI	27,82	7,40	3047	331	0	3372	126	3,74
LA POBLA DE CLARAMUNT	18,53	11,21	706	67	0	775	10	1,29
LA TORRE DE CLARAMUNT	14,80	1,79	813	562	0	1375	119	8,65
CARME	11,69	1,15	0	0	0	486	61	12,55
CAPELLADES	2,95	0,14	1681	354	109	2123	120	5,7
ST MARTÍ DE TOUS	38,84	2,34	314	90	0	404	90	22,28
JORBA	30,90	1,00	0	0	0	430	69	16,05
CASTELLOLÍ	25,28	1,51	0	0	0	287	6	2,09
ÒDENA	52,65	6,84	920	172	0	1292	82	6,35
TOTAL	270,90	1,95	24547	5357	1131	31039	1467	4,73

NOU PLA DIRECTOR URBANÍSTIC DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA (PDUAE)

1. PARC TECNOLÒGIC I EMPRESARIAL D'IGUALADA I JORBA
(16,41 ha industrials). Se situa en terrenys de Jorba, Igualada i, en menor mesura, d'Òdena. Acollirà parcel·les de grandària mitjana (dues parcel·les de 7 ha cadascuna i una de 2 ha), amb visibilitat directa des de l'A-2, que poden resultar especialment atractives per a empreses que busquen tenir presència al territori.

2. ENTORN DE L'AERÒDROM
-Entorn de l'aeròdrom d'Igualada-Òdena (56 ha industrials). Situat principalment a Òdena, s'hi preveu una parcel·la de 44,6 ha de superfície per a activitats econòmiques de gran format i diverses més petites, d'entre 0,1 i 5,4 ha, que es destinarien a activitats pròpiament aeronàutiques. Aquest sector incorpora els terrenys que es preveien destinar a l'àrea residencial estratègica (ARE) Fátima Nord d'Igualada, que ara es qualifiquen de zona verda i equipaments.

3. HOSTAL DEL PORC
L'Hostal del Porc (8,10 ha industrials). Situat a Vilanova del Camí, acollirà una única parcel·la de 8,1 ha per a activitats econòmiques. Pel que fa al sòl per a equipaments, es preveu la possibilitat d'ubicar-hi una planta depuradora si és necessari.

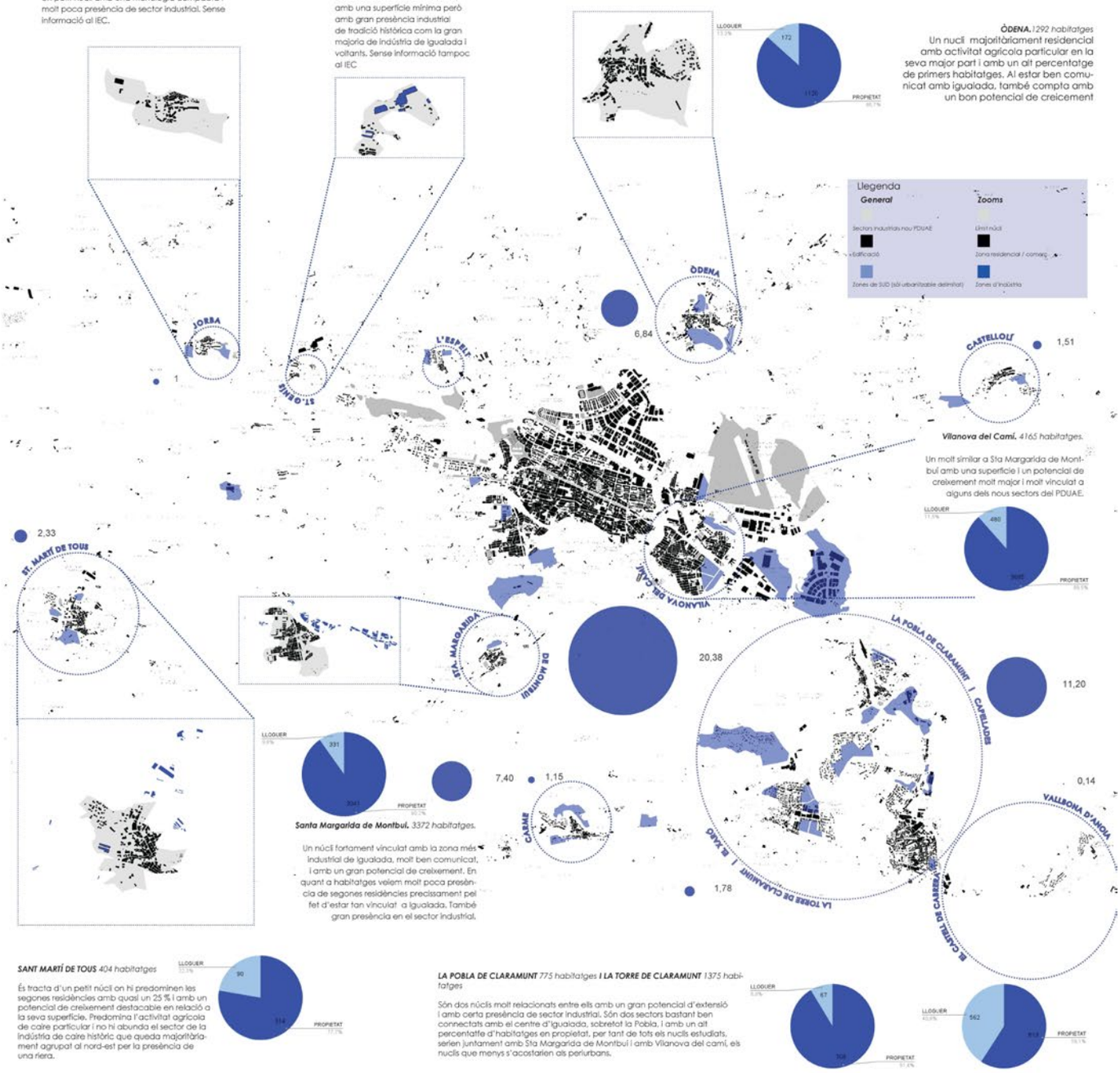
4. EL RAVAL I CAN MARQUÈS

El Raval i Can Marquès (19,28 ha industrials). Ubicat a Òdena, s'hi preveu una única parcel·la per a activitats econòmiques de gran format, amb 20,11 ha. El desenvolupament d'aquest sector es condiciona al fet que prèviament s'hagi completat el dels sectors anteriors.

JORBA. *430 habitatges*
Un petit núcli amb una morfologia compacta i molt poca presència de sector industrial. Sense informació al IEC.

SANT GENÍS.
Un altre núcli semblant a Jorba, amb una superfície mínima però amb gran presència industrial de tradició històrica com la gran majoria de indústria de Igualada i voltants. Sense informació tampoc al IEC

ÒDENA. *1292 habitatges*
Un nucli majoritàriament residencial amb activitat agrícola particular en la seva major part i amb un alt percentatge de primers habitatges. Al estar ben comunicat amb igualada, també compta amb un bon potencial de creicement

Vilanova del Camí. *4165 habitatges.*

Un molt similar a Sta Margarida de Montbui amb una superfície i un potencial de creixement molt major i molt vinculat a alguns dels nous sectors del PDUAE.

Santa Margarida de Montbui. *3372 habitatges.*

Un nucli fortament vinculat amb la zona més industrial de Igualada, molt ben comunicat, i amb un gran potencial de creixement. En quant a habitatges volem molt poca presència de segones residències precissament pel fet d'estar tan vinculat a Igualada. També gran presència en el sector industrial.

SANT MARTÍ DE TOUS *404 habitatges*

És tracta d'un petit núcli on hi predominen les segones residències amb quasi un 25 % i amb un potencial de creixement destacable en relació a la seva superficie. Predomina l'activitat agrícola de caire particular i no hi abunda el sector de la indústria de caire històric que queda majoritàriament agrupat al nord-est per la presència de una riera.

LA POBLA DE CLARAMUNT *775 habitatges* **I LA TORRE DE CLARAMUNT** *1375 habitatges*

Són dos núcels molt relacionats entre ells amb un gran potencial d'extensió i amb certa presència de sector industrial. Són dos sectors bastant ben connectats amb el centre d'Igualada, sobretot la Pobla, i amb un alt percentatge d'habitatges en propietat, per tant de tots els nuclis estudiats, serien juntament amb Sta Margarida de Montbui i amb Vilanova del camí, els nuclis que menys s'acostarien als periurbans.

Per fer l'anàlisi del patrimoni natural i arquitectònic de la zona, hem utilitzat la Mancomunitat d'Òdena i la unitat paisatgística de la Conca d'Òdena com a marcs delimitadors.

La unitat paisatgística ha delimitat la zona de l'anàlisi del patrimoni natural, i els límits de la Mancomunitat, els hem utilotzat com a límits de l'anàlisi del patrimoni arquitectònic.

La Mancomunitat d'Òdena està formada pels municipis de:

- Igualada
- Vilanova del Camí
- Santa Margarida d eMontbui
- Òdena
- La Pobla de Claramunt
- Jorba
- Castellolí

DIAGNÒSTIC I ANÀLISI DELS ESPAIS D'INTERÈS NATURAL DE LA CONCA D'ÒDENA I LA MANCOMUNITAT D'ÒDENA

La Conca d'Òdena es caracteritza per un paisatge més o menys planer format per l'erosió del riu Anoia i els seus afluents.

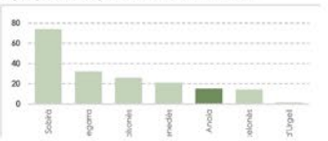
La vegetació és escassa ja que predomina la plana conreada o urbanitzada i també per l'erosió dels vessants i talussos amb més pendent. La coberta vegetal està molt lligada als camps de cultiu i als cursos fluvials. Les zones cultivades fallen geomètricament l'espai i envolten els nuclis compactes de població.

Els paisatges que actualment caracteritzen la Conca d'Òdena, són fruit de l'interacció entre el territori i l'ésser humà durant segles i segles. Aquesta interacció ha generat paisatges culturals de gran riquesa, dominats tradicionalment per un mosaic agroforestal molt divers.

Actualment, aquest mosaic es va empobrint degut al model agroalimentari i de desenvolupament socioeconòmic preponderant des dels anys 70 del segle XX, afectant per exemple a la qualitat dels serveis ecosistèmics, o incrementant clarament el risc de grans incendis forestals.

Veiem, a més a més, que la comarca de l'Anoia té una proporció molt baixa de zones considerades d'interès natural si ho comparem amb altres comarques de Catalunya.

El gràfic que ve a continuació mostra la proporció de terreny que forma part del PEIN (Pla d'espais d'interès natural) respecte la superfície total de la comarca.

ZONES VERDES I ESPAIS LLIURES DE LA CIUTAT D'IGUALADA

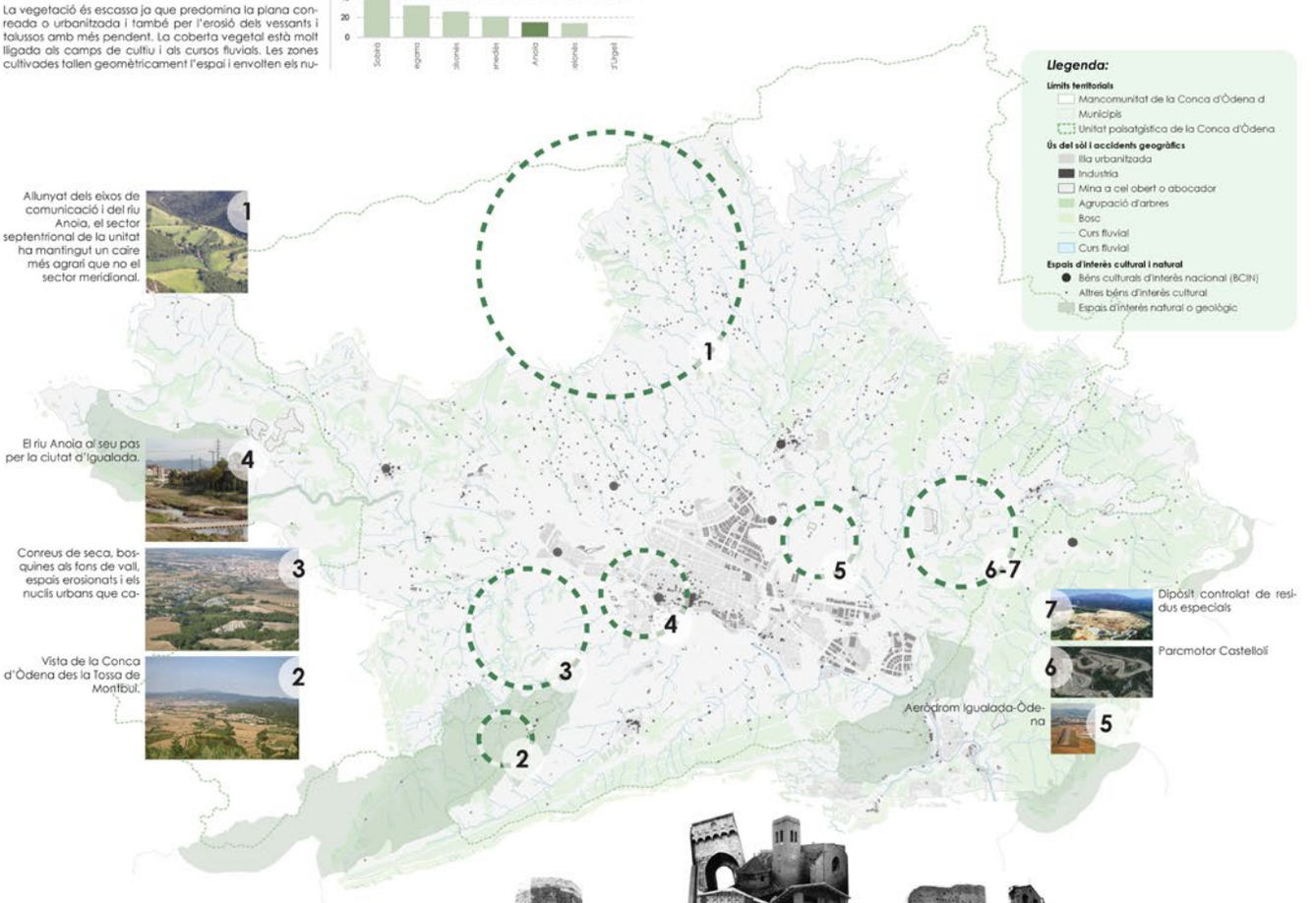
Paral·lelament a les zones naturals de la conca d'Òdena, d'Igualada també se'n poden entendre connectivitats entre els espais verds de la ciutat .

Aquest plànol ensenya totes les zones verdes i d'espais lliures de la ciutat.

Formen part d'aquesta xarxa d'espais oberts: projectes urbanístics per augmentar la massa verda de la ciutat i parcs i jardins de la ciutat.

Una gran part del "potencial verd" d'Igualada, està relacionat amb el riu Anoia, que, com es veu en mapa, té un pes important en el perímetre de la ciutat.

POBLA DE CLARAMUNT
Béns culturals: **39**
BCIN: **1**
Castell de Claramunt

CASTELLOLÍ
Béns culturals: **14**
BCIN: **1**
Castell de Castellolí

ÒDENA
Béns culturals: **50**
BCIN: **1**
Castell d'Òdena

IGUALADA
Béns culturals: **147**
BCIN: **1**
Cementiri d'Igualada
Església de Sant Jaume Sesoliveres
Església de Santa Maria
Igualadina Cotonera
Recinte emmurallat

SANTA MARGARIDA DE MONTBUI
Béns culturals: **29**
BCIN: **3**
Castell de Montbui
Església de Santa Maria de Tossa
La casa gran

JORBA
Béns culturals: **23**
BCIN: **1**
Castell de Jorba

ANÀLISI HISTÒRIC DELS PRINCIPALS AGENTS DE CANVI SOBRE EL TERRITORI

Sobre el territori de la Mancomunitat d'Òdena, hi ha una gran afluència de patrimoni arquitectònic, degut a la gran activitat humana sobre la zona.

Així, s'ham descobert jàciments de l'epoca del Paleolitic inferior (a les terrasses Sant Jaume Sesoliveres). També s'ha reconegut activitat neolítica, de l'edat dels metalls, ibèrica, romana i visigoda.

De l'edat mitjana també es conserva un gran patrimòni arquitetònic, prova d'això són tots els castells catalogats com a Bens culturals d'interès nacional. Tots aquests castells fóren construïts entre els segles IX i XI.

El territòri va tenir vaibèns socials i demògràfics durant tot el període medieval (movimens demogràfics, sequeres, pestes...), però fins el segle XVIII, els entorn d'Igualada no pateixen cap canvi substancial. Però a partir del segle XVIIII, l'entorn d'Igualada viu un moment de creixement econòmic i demogràfic, que entre altres coses, comporta una gran explotació del terreny.

Paral·lelament, Igualda desenvolupa una important activitat industrial. Tot i la desestabilització fruit de conflictes bèlics (la Guerra del Francès i la guerra de Successió), Igualada va continuar desenvolupant la seva activitat agrícola i industrial (aquesta última centrada en els tèxtils i l'adobament de pells).

Fins l'actualitat, Igualada i els municipis veïns han desenvolupat la seva economia entorn de la indústria, i malgrat que actualment, segueix tenint un pes important sobre l'activitat econòmica de la zona, des de la crisi de la dècada dels 80, ha perdut el pes rellevant, que anava més enllà de la Conca d'Òdena o la Mancomunitat d'Òdena.

CATÀLEG DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

FORTALESES

Una de les grans fortaleses del territori és el patrimoni cultural i natural. Igualada i els seus entorns és un espai ocupat pel rastre de moltes generacions. Aquest patrimoni és una gran oportunitat per dotar el territori de memòria històrica i moltes vegades d'espais oberts i agradables per les persones.

Per altra banda, la naturalesa de la Conca d'Òdena, moltes vegades escassa o derivada dels conreus, també és un gran actiu tant pel territori com per les persones. A més a més, la creixent preocupació per la sostenibilitat i el medi ambient, accentua el valor dels espais naturals.

A la Conca d'Òdena hi ha pocs espais naturals de qualitat, i molt dispersos entre ells: d'on entenem que pot néixer la necessitat de connectar-los. Però a més a més, si observem amb més atenció els pobles i el territori de la Conca, veiem que hi ha petites masses boscoses disgregades que podrien relacionar-se amb els nuclis urbans més propers per garantir accés a espais oberts i naturals a la població.

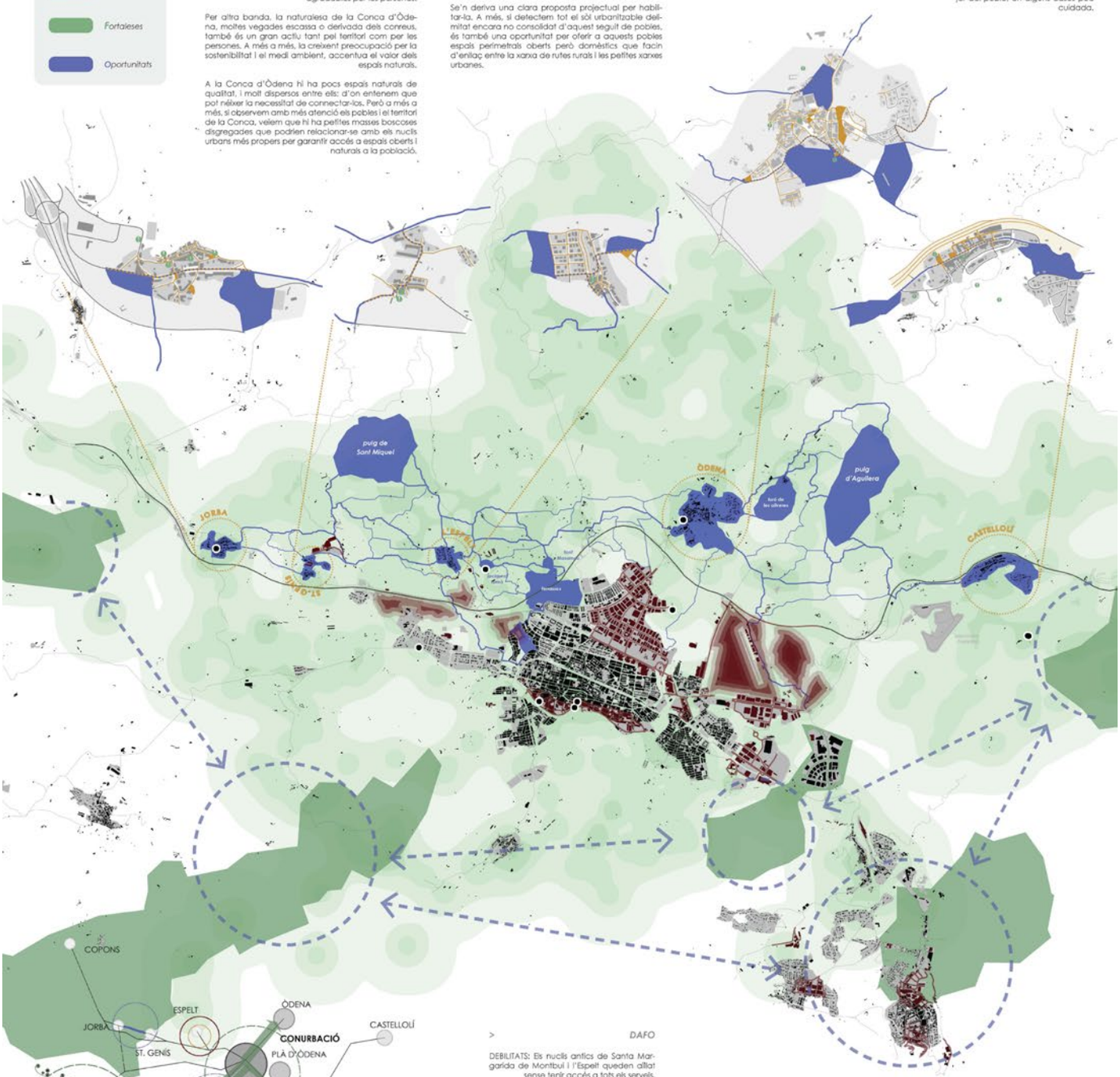
OPORTUNITATS

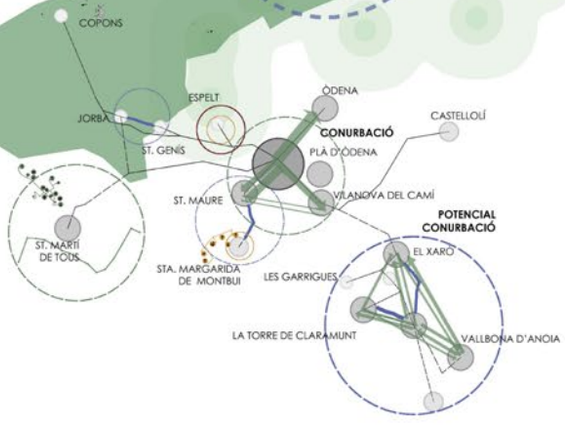
De la mateixa manera, entenem tota la xarxa de camins rurals i rutes ciclistes que connecta els pobles periurbans d'Igualada com l'oportunitat per garantir una xarxa de connexió entre aquests i els espais naturals que els teixeixen.

Se'n deriva una clara proposta projectual per habilitar-la. A més, si detectem tot el sòl urbanitzable delimitat encara no consolidat d'aquest seguit de pobles, és també una oportunitat per oferir a aquests pobles espais perimetrals oberts però domèstics que facin d'enllaç entre la xarxa de rutes rurals i les petites xarxes urbanes.

DEBILITATS

Els pobles periurbans tenen una clara mancança de serveis en qualitat d'espais urbans de reunió oberts, domèstics, acollidors. La majoria compten tan sols amb la plaça major del poble, en alguns casos poc cuidada.

OPORTUNITATS:
La Pobla de Claramunt, La Torre de Claramunt, Capellades i Vallbona d'Anoia, tenen unes dinàmiques, ubicació i infraestructures, que potenciant-les ofereixen oportunitats de formar un conjunt de municipis que s'autogestionen. Jorba té l'oportunitat d'aproximar-se al nucli de Sant Genís, per oferir-li serveis de proximitat.

DAFO

DEBILITATS: Els nuclis antics de Santa Margarida de Montbui i l'Espelt queden aïllat sense tenir accés a tots els serveis.

AMENACES: La connexió d'Òdena amb Igualada pateix per l'A-2. També que els plans d'extensió territorial, poden caure en el perill de créixer amb activitats econòmiques que empitjoren la imatge de continuïtat i paisatge del territori de la Conca d'Òdena.

FORTALESES: Els nuclis urbans de Sant Maure i Vilanova del Camí ofereixen dinàmiques que fan que puguem considerar-les com a conurbacions que funcionen com extensions d'Igualada. Això els hi suposa un avantatge a nivell de serveis.

De la mateixa manera, el paquet de municipis de La Pobla de Claramunt, La Torre de Claramunt, Capellades i Vallbona d'Anoia funciona cooperant. Té sentit considerar que poden repartir-se funcions i serveis.

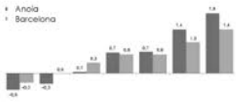
Sant Martí de Tous, compta amb un creixement de la població ascendent. Tot i ser un dels nuclis més aïllat, la seva autosuficiència l'estableix com una fortalesa per invertir en economies i formes de creixement lligats a l'economia circular i serveis de proximitat.

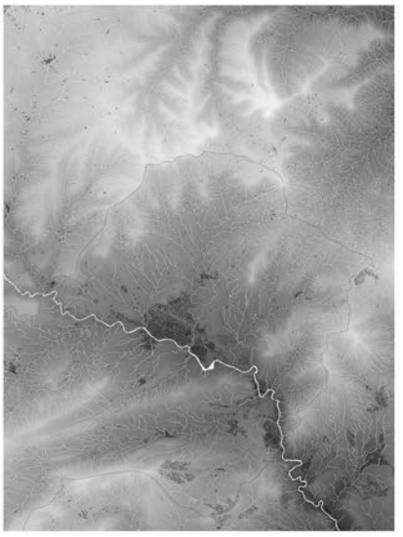
La dinàmica econòmica de la unitat pot comportar nombrosos problemes de caire territorial. Un bon exemple seria un creixement urbanístic excessiu, sobretot de superfícies industrials en zones properes a Igualada, (205 hectàrees aprovades pel nou PDUAE).

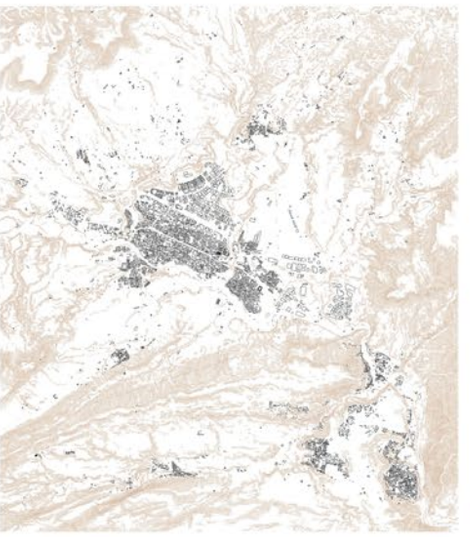
La progressiva instal·lació d'activitats econòmiques i equipaments al llarg dels principals eixos viaris contribueix a incrementar l'aparició de paisatges periurbans banals, del tipus carretera-aparador, sobretot a l'entorn d'Igualada. En el mateix sentit, les entrades i sortides als nuclis de població són particularment fràgils.

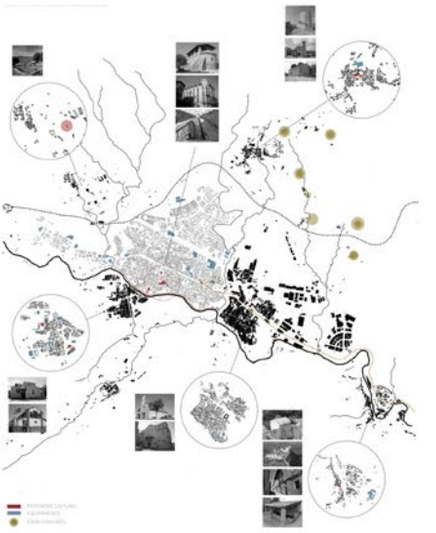
AMANACES

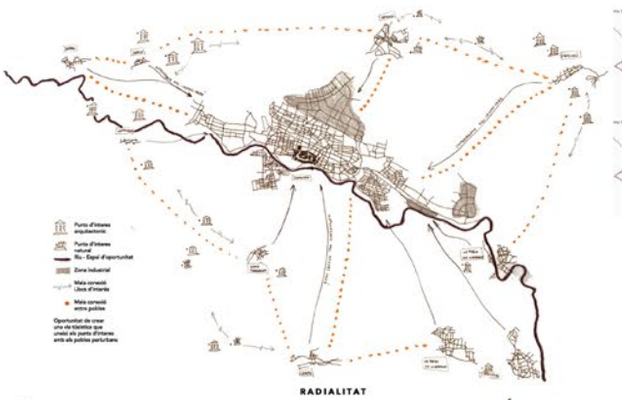

És més incomprensible encara quan observem la tendència creixent de la població d'aquests núclis urbans en els últims anys, i la gran quantitat de sòl urbanitzable delimitat relacionat amb les zones industrials poden portar a la llarga a una pèrdua d'indentitat per part de la capital comarcal i els seus voltants.

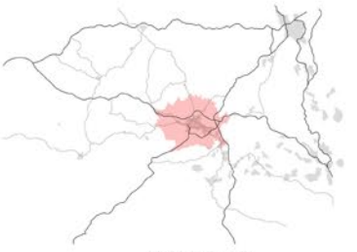

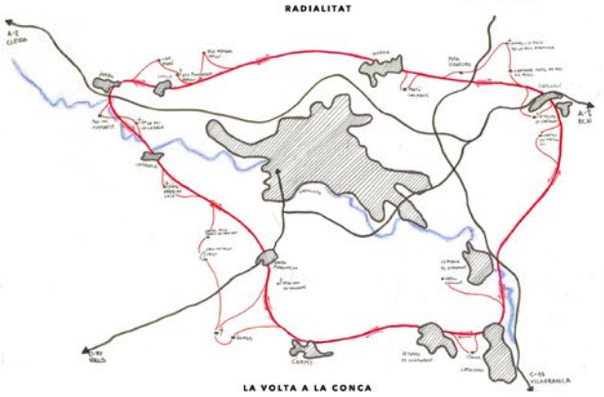
RADIALITAT

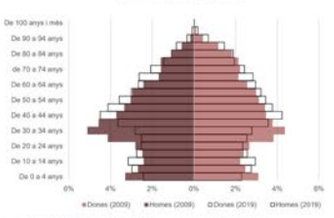
CREIXEMENT HISTÒRIC

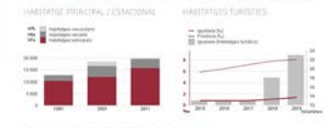

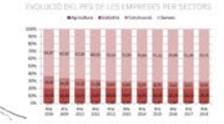
MOBILITAT A PEU

LA VOLTA A LA CONCA

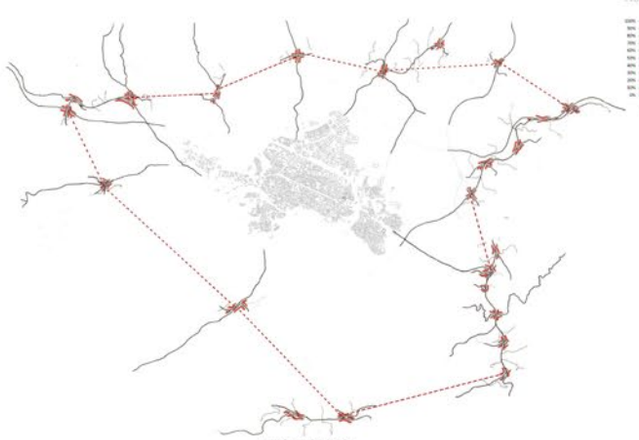

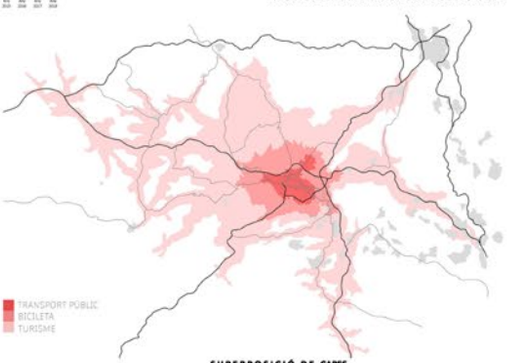
MOBILITAT EN COTXE

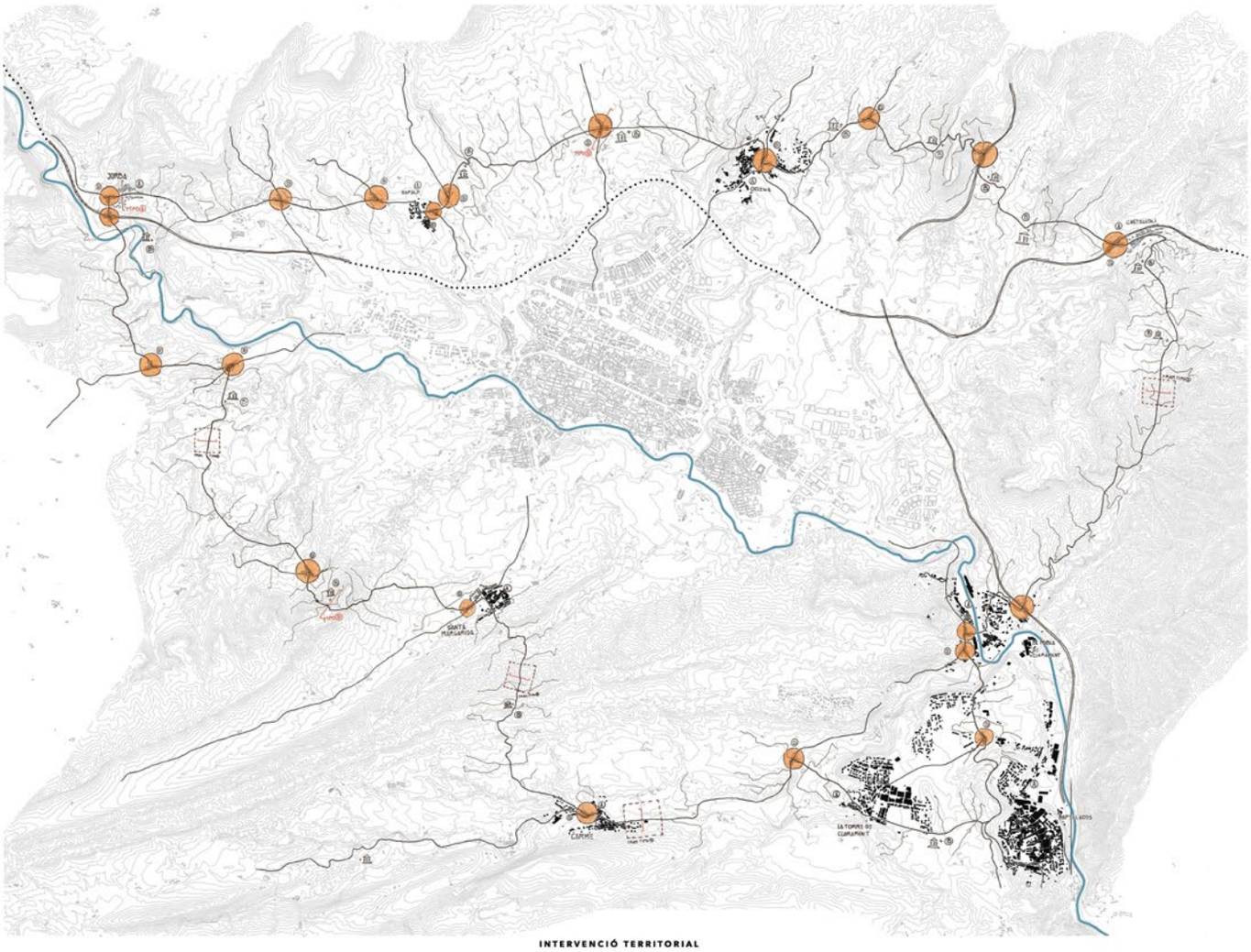
MOBILITAT EN TRANSPORT PÚBLIC URBÀ

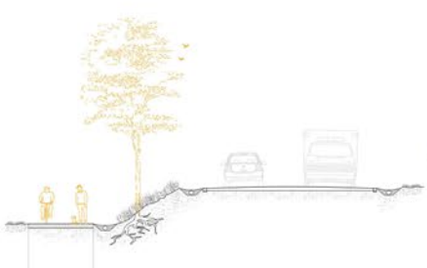
INTERSECCIONS

SUPERPOSICIÓ DE CAPES

INTERVENCIÓ TERRITORIAL

TRAM TIPUS 1

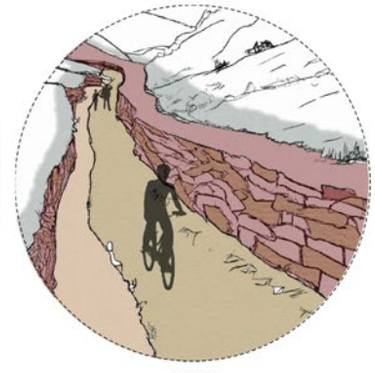
TRAM TIPUS 2

TRAM TIPUS 3.1

TRAM TIPUS 3.2

AMBIENT

El projecte desenvolupat a la Conca d'Òdena és una proposta contra-intuitiva que busca potenciar els petits nuclis urbans situats al voltant de la ciutat d'Igualada. La proposta consisteix a crear una via que combini el trànsit rodat, ciclista i a peu per unir aquests petits assentaments i millorar la seva connexió entre ells, a fi que no depenguin tant del centre urbà principal de la conca, que és Igualada.

La via pren la forma d'un camí que uneix de manera ininterrompuda tots els pobles, i el traçat s'ha determinat en funció de la posició d'aquests pobles i dels camins existents, així com de la posició d'elements arquitectònics o patrimonials significatius.

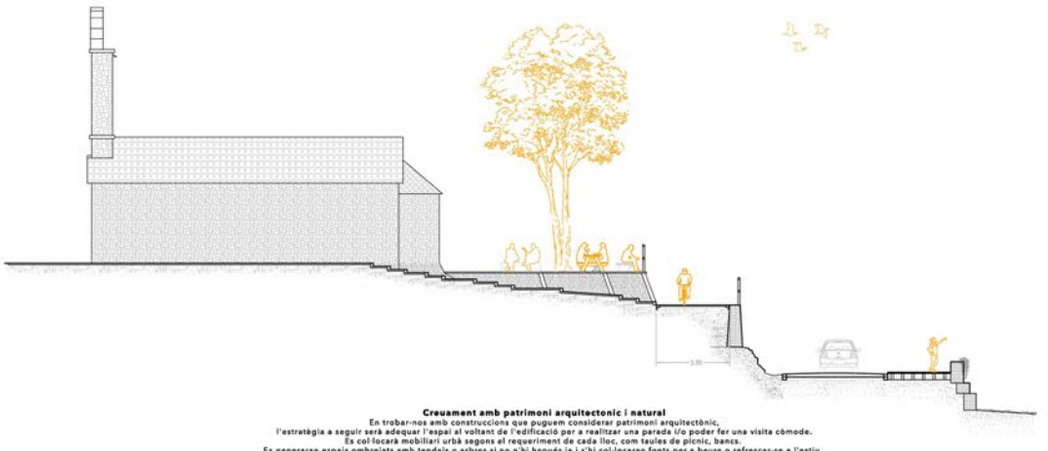
S'ha realitzat un anàlisi de "d'anada i tornada". En primer lloc, s'han analitzat tots els tipus d'interseccions que es podrien generar amb la proposta, seguidament s'han categoritzat aquests tipus d'interseccions en funció del tipus de via amb la qual es creuen o del tipus de poble o element patrimonial amb el qual es topen. Finalment, s'ha generat una solució tipus per a cada un d'aquests tipus d'interseccions que seria aplicable a la resta de creuaments del mateix tipus.

Amb aquesta intervenció, es busca millorar la habitabilitat dels espais exteriors de la Conca d'Òdena, tant a escala territorial com a escala urbana, fent modificacions en camins rurals entre els boscos i en els pobles, millorant els espais centrals d'aquests últims. A més a més, es volen generar noves activitats de senderisme o ciclisme que atreguin gent de fora de la conca, donant a conèixer el lloc i generant una major afluència de persones als pobles, el que faria créixer els serveis i milloraria els espais.

Reformant els espais centrals dels pobles i generant una major afluència de gent, es pot millorar la qualitat dels habitatges del voltant, ja que tindrien accés immediat a un espai urbà de qualitat.

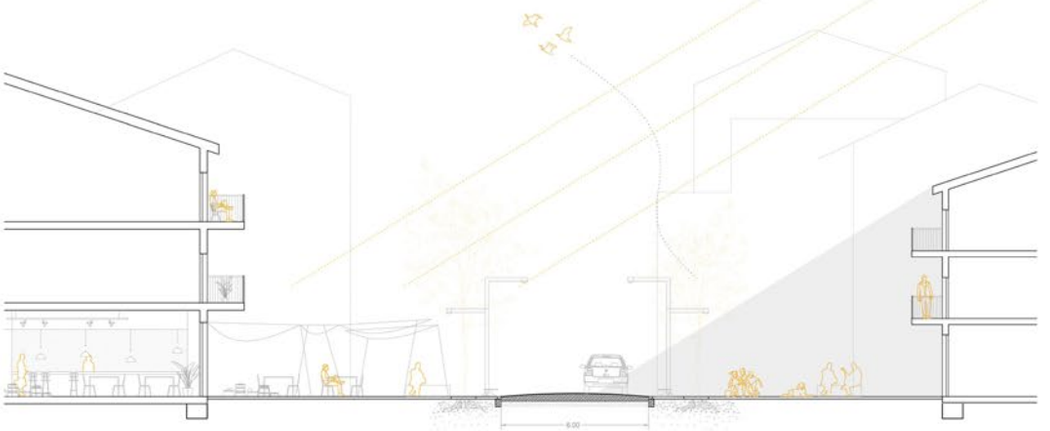

AMBIENT

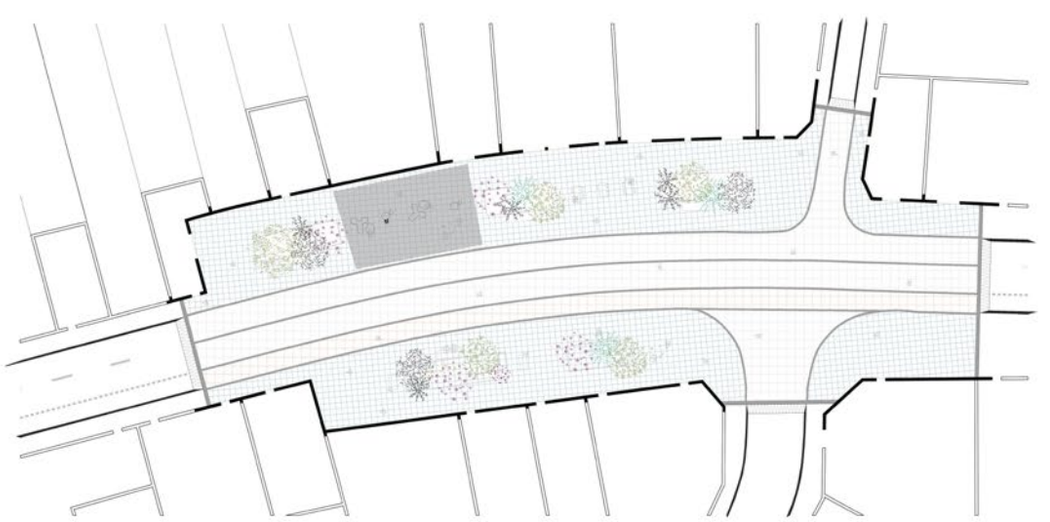
Creuament amb patrimoni arquitectonic i natural

En trobar-nos amb construccions que puguem considerar patrimoni arquitectònic, l'estratègia a seguir serà adequar l'espai al voltant de l'edificació per a realitzar una parada i/o poder fer una visita còmode. Es col·locarà mobiliari urbà segons el requeriment de cada lloc, com taules de picnic, bancs. Es generaran espais ombrejats amb tendals o arbres si no n'hi hagués ja i s'hi col·locaran fonts per a beure o refrescar-se a l'estiu, com a espai de trobada o aprovisionament pels excursionistes.

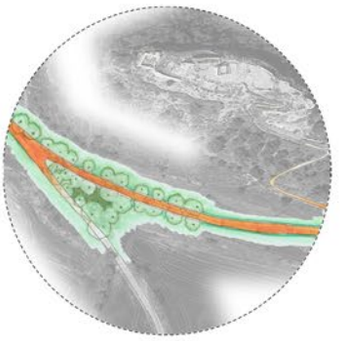
Creuament de carretera en un poble

Amb la voluntat de transformar una carretera que atravessa un poble i convertir-la en un espai agradable, segur i amb activitat, farem una reinterpretació d'aquests trams que mai han rebut una adequació de valor en aquest espai. Limitarem la velocitat de 50 km/h a 30 km/h en el tram que creua el poble. Els carrils passaran a mesurar 3 m d'amplada, reubicarem espais d'aparcament que actualment es troben al centre del municipi a les entrades del poble, i aprofitarem aquests que han quedat buits per generar places o espais centrals de reunió al cor del poble. En aquests espais, el trànsit serà pacificat: mateixa plataforma per a cotxes i vianants i limitarem la velocitat a 10 km/h. També es col·locaran en aquests espais elements que el domestiquin, com ara bancs, arbres, font, etc. En els límits del poble crearem punts de trobada que marquin l'inici dels trams de l'itinerari.

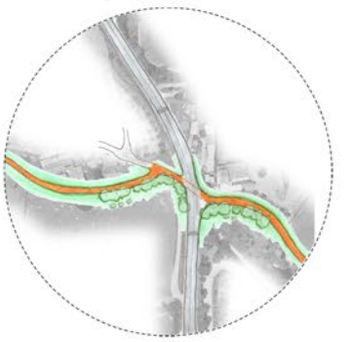

Creuament amb el riu Anoia

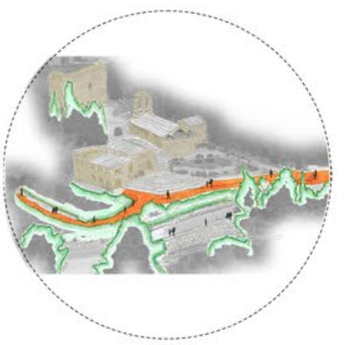
TIPUS A

Creuament amb altres itineraris peatonals i ciclables d'àmbit rural

TIPUS B

Creuament amb vies rodades interurbanes

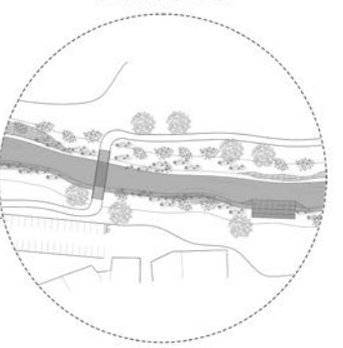
TIPUS C

Creuament amb patrimoni arquitectonic i natural

TIPUS D

Creuament a través d'un municipi

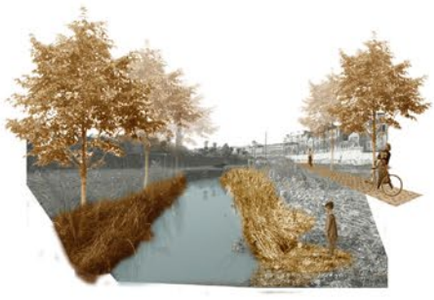
TIPUS E

Creuament amb el riu Anoia

RECUPERAR L'ANOIA ALBERT TARRE+ ARAN CLOTET

Barri del Rec Igualada

PLAZA DE MANSILLA MAYOR OCAMICA TUDANCA

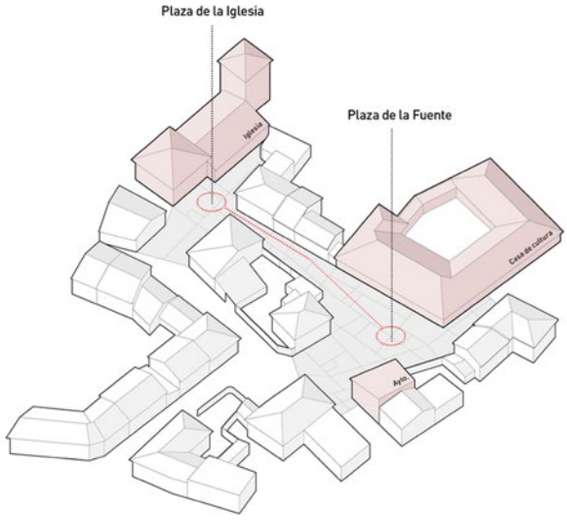
Mansilla Mayor és un poble de 330 habitants situat a la província de León. La remodelació de la seva plaça major va sortir a concurs públic l'any 2018, i els arquitectes Iñigo Ocamica i Iñigo Tudanca van guanyar el concurs amb una austera proposta que s'ajustava perfectament al baix pressupost que tenien: concretament 150.000 €.

La decisió estratègica del projecte va ser ampliar l'abast de la intervenció inicial, que únicament es centrava a la plaça de la font, fins a incloure també l'àmbit de la plaça de l'església, i establir un llenguatge que els unifiqués com a seqüència d'espais urbans. D'aquesta forma aconseguien cohesionar el conjunt i donar-li un caràcter concret al cor del poble de Mansilla Mayor.

El recurs que van utilitzar perquè els dos llocs s'entenguessin com un conjunt va ser convertir tot el paviment en un tipus de catifa que pacifica per complet els espais eliminant els canvis d'alçades entre vorera i calçada que diferenciaven la zona de vianants de la de vehicles. El dibuix que genera el paviment tracta de traslladar el llenguatge tessel·lat propi dels camps de conreu que envolten el poble al centre del poble per així generar aquesta seqüència urbana única que fa que els dos pols principals del lloc (la plaça de la font i la plaça de l'església) siguin una identitat amb unitat pròpia.

Dins d'aquest marc es disposen els elements necessaris per a configurar aquest espai. En primer lloc, la font artesiana, que és l'element central i identitari del poble, ja que recupera una tradició perduda típica de la zona: el moment on la gent del poble es reuneix al voltant de la font per omplir els recipients d'aigua i compartir uns minuts de conversa. En segon lloc, es col·loquen arbres natius de la zona, que són els encarregats de generar ombra, protegir del vent i configurar encara més l'espai urbà embolcallant-lo. Per últim, es col·loca mobiliari urbà que funciona com a espai de reunió i domestica l'espai urbà. A més, els arquitectes van prendre la decisió de posar també bancs mòbils a la plaça per a que la gent pogués situar-se en el punt més adient depenent del moment del dia. Al principi, es pensava que això podria causar problemes de robatoris, però no ha sigut així, ja que els habitants del poble tenen respecte pel lloc i el senten com una part més de casa seva.

D

- Riu Anoia i les seves vores molt deteriorades.
-Parc d'habitatges que no garantitza uns mínims establerts (HPO)
-Poca oferta de serveis i activitats.
-Connectivitat entre municipis.

A

- Planejament industrial. Creixement desmesurat de certs sectors tecnológic e industrials.
- Identitat pròpia del territori.

F

- Dinàmiques i relacions entre nuclis
- Patrimoni cultural i natural.

O

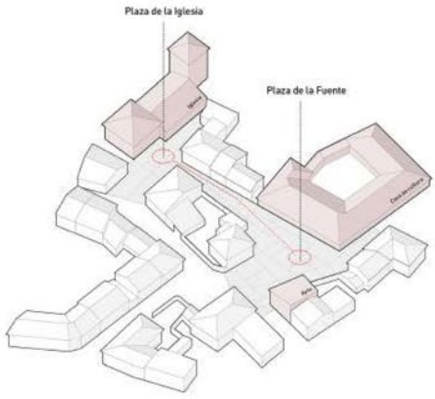
- Millorar la connexió entre muncipis. Nova manera transitar.
- Equipaments, serveis i activitats compartides entre nuclis.
- Recuperar identitat i valors històrics.
- Continuitat del paissatge i millorar imatge de la Conca.

Projecte de referència

REMODELACIÓ DE LA PLAÇA MAJOR DE MANSILLA MAYOR

El projecte de remodelació, tracta d'un conjunt global entès com una plaça oberta. On l'estratègia del projecte es basa en connectar la plaça de la font amb la plaça de l'església i l'ajuntament, i establir un llenguatge que els unifiqui com a seqüència d'espais urbans. D'aquesta manera, s'aconsegueix cohesionar el conjunt i donar-li un caràcter concret al cor del poble.

Una de les claus del projecte és la composició del paviment de formigó prefabricat, que funciona com una plataforma única eliminant els canvis d'alçada de la vorera que diferenciaven la zona de vianants amb la de vehicles. Diferent mobiliari urbà i la integració de vegetació, s'utilitzen per domesticar i configurar l'espai, creant zones d'ombra. Així l'espai es perceb gairabé com una extensió de la vivenda per els usuaris.

Projecte de referència

REGENERACIÓ PAISATGÍSTICA DEL CAMÍ DE CABRIANES

"estudi 08014"

REGENERAR v.tr.
Refer, tornar a l'estat primer una cosa que havia degenerat.

Aquest projecte és la primera etapa de regeneració d'un camí que connecta les poblacions de Sallent i Cabrianes seguint el curs del Llobregat, en un entorn de boscos de ribera i petits cultius. Aquest projecte és focalitza en la millora de l'espai públic. Tot i això, té un càracter molt global. Repercuteix en la millora general dels municipis del voltant.

El projecte planteja la transformació del Camí de Cabrianes amb un triple objectiu:
- Millorar les condicions d'accessibilitat per a vianants i ciclistes i definir un pas ininterromput entre ambdues localitats
- Generar espais de lleure ciutadà vinculats a l'entorn natural i recuperar el Llobregat com el principal espai públic de Sallent
- Millorar la relació amb els elements patrimonials de l'entorn del camí.

Aquest és un projecte que es focalitza en millorar la secció d'un camí. A nivell gràfic, aconsegueix explicar i resoldre totes les escales del projecte. Des d'una mirada d'àmbit, on s'explica la connexió entre dos municipis i els principals objectius del projecte, passant per la representació d'un dels trams, fins al detall en secció i axonometria de com es resol el canvi de cota en diferents punts del traçat.

Altres projectes del curs

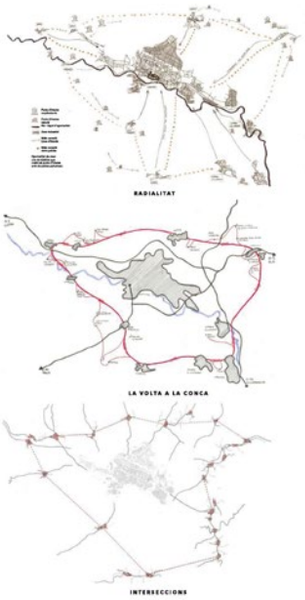
Per acabar, em citat dos projectes de companys nostres que també han plantejat un model a la Conca d'Òdena. Són exemples en els que ens hem fixat en aquest últim taller del curs. Ha estat interessant veure com sobre el mateix tauler, han aparegut diferents lectures i estratègies, i com en alguns casos aquestes es podien retroalimentar.

El primer projecte és del Iker Mericaechevarria i el Manuel González, identificant una problemàtica com es la centralitat d'Igualada, proposa un recorregut que conecta els nuclis periurbans de manera radial. Reconeix diferents punts que son sintomàtics al llarg del traçat i planteja solucions tipus.

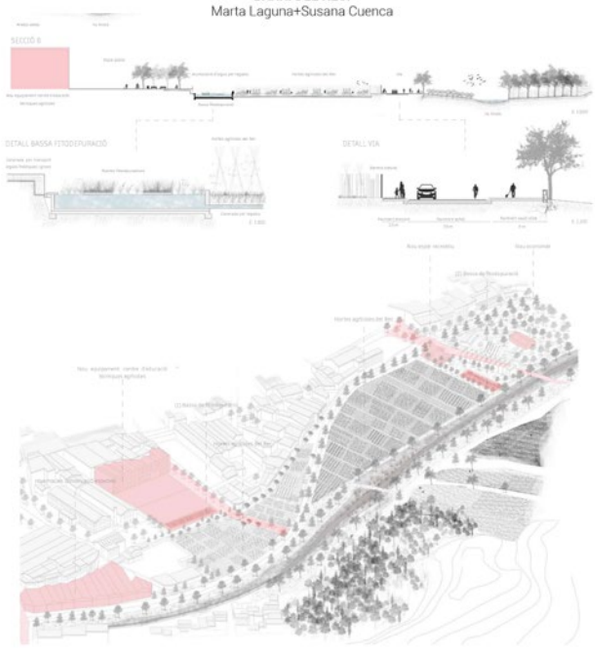
Hem fet l'encaix de les dues propostes, buscant els punts de connexió amb el nostre projecte. Són diferents maneres de recorrer el lloc, però podrien sumar-se, aconseguint un model on l' estructura de camins per la bicicleta i el senderisme seria molt potent.

El segon projecte és de la Marta Laguna y la Susana Cuenca. És un projecte d'escala més local, que es centra sobretot en proposar un model per el barri del Rec d'Igualada com a punt de partida de la millora general del territori. Un barri amb molta història, que segurament a vist temps millors. Ens sembla interessant la proposta de recuperar la funcionalitat del riu, i el detall amb el que han treballat el sistema d'aigües. Plantejant una espècie de parc agrícola, alimentant la roda de la producció i el comerç, i la repercussió social.

VOLTA A LA CONCA.
Iker Mericaechevarria+Manuel González

BARRI DEL REC.
Marta Laguna+Susana Cuenca

Cada vegada més, la població tendeix a concentrar-se en les grans ciutats. El fenomen del despoblament rural no s'atura i suposa una amenaça important per la nostra societat. Una lectura territorial del lloc, entenent les relacions entre els diferents assentaments, és el primer pas per començar a pensar en estratègies que permetin reequilibrar el territori. En el nostre cas, estudiarem la Conca d'Òdena, un àmbit periurbà, definit per un conjunt de nuclis rurals que giren al voltant d'un nucli urbà consolidat, com és Igualada.

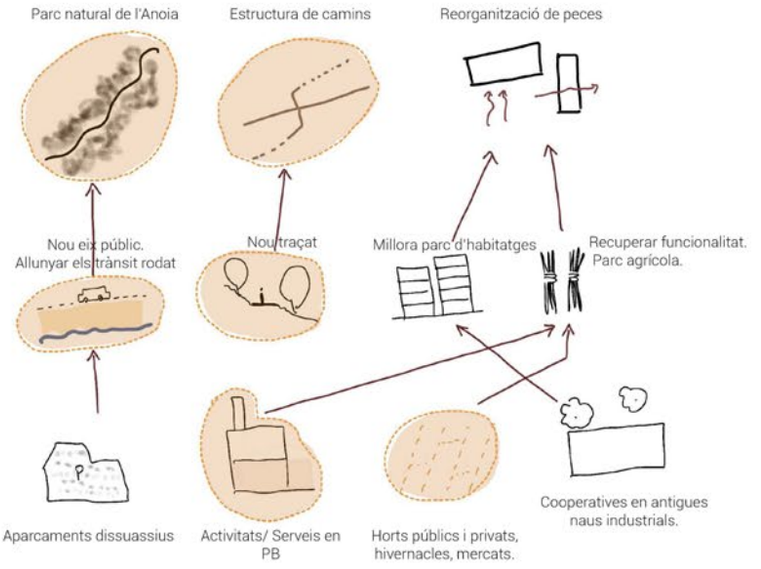
L'exercici parteix d'un anàlisi exhaustiu del territori. Recollint informació de: dinàmiques de municipis, relleu, hidrologia, planejaments... Per extraure conclusions de cara a proposar un model multifuncional que funcioni. Aquestes conclusions es plasmen en un plànol DAFO. (debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats.)

Les debilitats que detectem en el nostre àmbit comencen per la presència d'un paisatge, el del riu i les seves vores, que està deteriorat i té molt poca presència. La manca d'habitatges que compleixin uns mínims (HPO), va vinculada a la poca oferta d'activitats i serveis per la població. En últim lloc, la connectivitat entre els diferents nuclis no és bona, sobretot en transport públic o mobilitat tova.

Pel que indica el planejament, el creixement desmesurat de certs sectors d'activitat econòmica pot ser una amenaça per la pèrdua d'identitat pròpia de la Conca.

Les fortaleses són el patrimoni cultural i natural de l'àmbit, i les possibles dinàmiques i relacions entre els diferents municipis. L'oportunitat està a recuperar el riu Anoia, aconseguir un nou paisatge dinàmic que sigui el catalitzador de la resta de reaccions. La infraestructura ecològica junt amb una estructura de camins que millori la connectivitat entre nuclis, proporcionaran un escenari oportú per una millora en l'oferta d'habitatges, activitats i serveis del territori.

L'ambició del projecte està a ser un model transversal. Tot i ser un projecte de recorregut, pretén establir unes regles de joc clares i concretes per la manera en com s'ha d'actuar en aquest territori. En tractar-se d'un traçat, apareixen una sèrie de trams. Cal detectar quins són els condicionants que categoritzen, i defineixen les estratègies en cadascun d'ells. És important entendre la transversalitat també a nivell d'escales. Saltem d'una mirada territorial e intermitja, per resoldre tres trams diferents a una escala local.

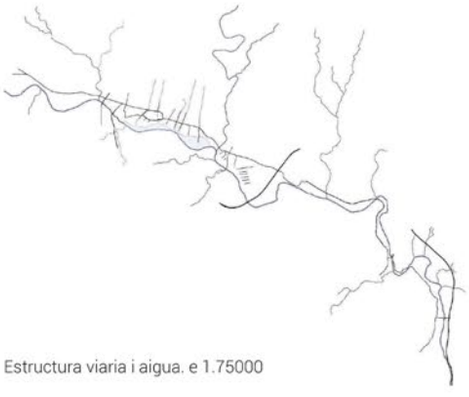
+ Projecte 'VOLTA A LA CONCA'. Iker Mericaechevarria i Manuel González

PLÀNOL ESCALA TERRITORIAL . e 1.50000

PROJECTE . e 1.10000

Estructura viaria i aigua. e 1.75000

Traçat. Nodes, Camins secundaris. e 1.75000

Perimetre del riu. Programa. e 1.75000

Tram 1. Barri del Rec

PLÀNOL . e 1.2500

Secció 1.

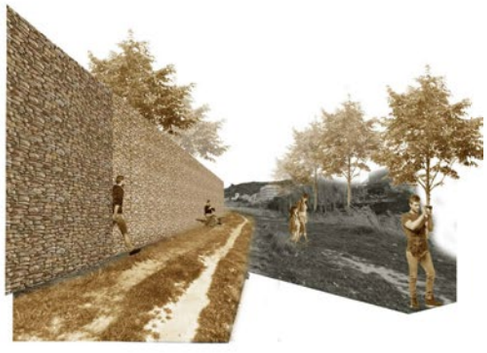
Secció 2.

e. 1.300

El primer tram és el que passa pel barri del Rec. L'estratègia té com a objectiu reconstruir el front de la ciutat d'Igualada cap al riu. El nou parc natural de l'Anoia es projecta com el principal espai públic del municipi. Els vehicles s'allunyen, permeten que el riu pugui expandir les seves vores cap al municipi. Hi ha dos punts estratègics a l'inici i final de tram, on se situaran aparcaments dissuasius. Es tracta d'aprofitar els espais buits junt amb antigues naus industrials per activitat i serveis. Aquests nodes dinamitzadors donen continuïtat entre els eixos cívics ja existents i el nou paisatge. L'activitat agrícola té molta presència en el nou model pel barri del Rec.

e. 1.70

Tram 2. Torrent del Raval

PLÀNOL . e 1.2500

Secció 3.

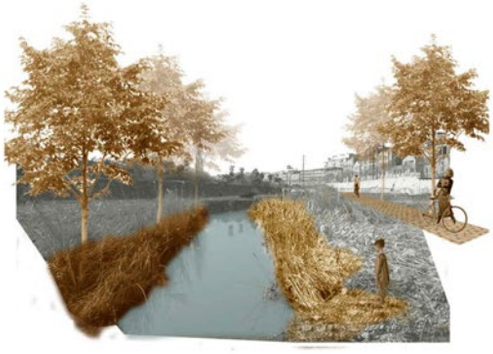
En el segon tram, la riera d'Òdena desemboca al riu Anoia, i després el traçat passa pel municipi de Vilanova i Camí. En el primer escenari, l'objectiu és preservar al màxim l'ecosistema i la llera del riu. El traçat no permet apropar-se a l'aigua, com si ho feia prèviament. Simplement, passa i permet observar i gaudir d'un paisatge molt més verge. En el tram de Vilanova i Camí, les estratègies són semblants a l'anterior tram. Permet aprofitar molta superfície per la producció agrícola i ofereix un espai natural extens pel front del municipi.

Secció 4.

e. 1.300

e. 1.70

Tram 3. Indústria

PLÀNOL . e 1.2500

Secció 5.

e. 1.300

El tercer tram passa per davant d'una zona industrial en un entorn molt més rural, on els assentaments estan molt vinculats a Igualada i els nuclis més centralitzats. En aquest tram, el més important és definir bé el traçat, i el caràcter d'aquest. El camí passa per davant de la indústria, per a posteriori endinsar-se en una zona més boscosa, que gaudeix d'espais lliures d'arbres molt interessants. El camí es va acostant i travessant el riu en punts estratègics.

e. 1.70

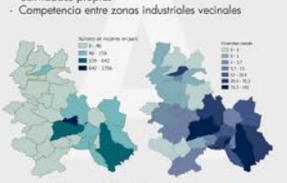
DEBILIDAD

- Escaso de **transporte público** y **horario** no adaptado
- **Envejecimiento** y **despoblación** de los núcleos rurales
- **Falta de oportunidades** de trabajo y de estudios universitarios
- **Lejanía** de los servicios públicos
- Escasa **información turística** y promoción cultural

AMENAZA

- Aumento de compraventa y alquiler de viviendas
- Carece de financiación
- El avance de los conurbanizaciones de ciudad
- Explotación del turismo rural por encima de las actividades propias
- Competencia entre zonas industriales vecinales

FORTALEZA

- Los recursos patrimoniales y culturales más emblemáticos de la comarca constituyen un polo de atracción.
- Estilo de vida más sencillo, sano y conexiones sociales más reales
- Las actividades y festivales que se organizan en cada uno de los municipios
- Buena comunicación en cuanto a red viaria con el resto de comarca

OPORTUNIDAD

- Posible reuso de gran cantidad de masias abandonadas y de segunda residencia en Santa María de Miralles
- Rutas existentes pendiente de reconocimiento
- La revitalización turística y económica
- Posibles actividades relacionadas a la cantidad de fluviales, con sus ecosistemas, en la comarca
- Los recursos patrimoniales y culturales más emblemáticos de la comarca constituyen un polo de atracción.

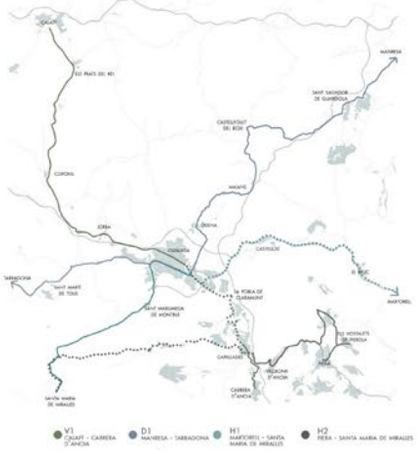

Bus
Linea de Bus exixtente
Linea de Bus propuesta
Bibliobus tecnológico
Mercado
Difución información patrimonios
Itinerarios
Ruta senderismo
Equipamientos

ESCALA TERRITORIAL

Para reactivar esta población trabajamos en diferentes escalas. Primero, la escala territorial, tratamos de conectar el núcleo con el resto mediante transporte público, que se adapta al horario escolar y de trabajo. Estos buses se vinculan con la biblioteca central de Anoia, que facilita las necesidades de cada municipio ya sea libro o algún dispositivo tecnológico. Tal que, las paradas ya no solo sirven como puntos de espera sino también como puntos de recogida de libros, obtenidos mediante reservas. Para mantener el ámbito en funcionamiento en cuanto a actividades, y por lo tanto economía, recuperamos una actividad que anteriormente se hacía. Además, para completar el año activo, planteamos el concurso de aeromodelismo (Montbuí), la carrera en el Parcmotor de Castelloli, el Itinerario de Caminos de Papel y el Festival Gastronómico de Santa María de Miralles.

ESTRUCTURA DEL TRANSPORTE PÚBLICO

ACTIVIDADES EN LA COMARCA DE ANOIA

ESCALA INTERMEDIA - SANTA MARIA DE MIRALLES ●1:5.000

SECCIÓN ▪▪▪▪

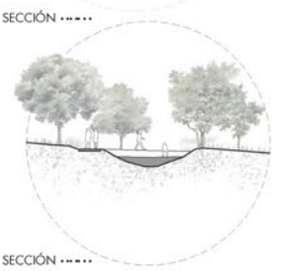

SECCIÓN AA' ▪▪▪▪

ESCALA INTERMEDIA

Asimismo, la comarca dispone una gran cantidad de patrimonio arquitectónico. *Llenamos* las masías que necesitan nuestra atención, ya sea porque son totalmente abandonadas o de segunda residencia. Dependiendo de sus características: su distancia a la vía principal, superficie, instalaciones, etc., las convertimos en llenos. Es decir, las aprovechamos, convirtiéndolas en residencias, coliving, cohousing... Y, en un caso particular, donde la superficie es alta, está al lado del río, etc, se convierte en un centro de experimento artístico. Un lugar que ofrece residencia, espacios de trabajo, tecnologías para apoyar sus necesidades (máquinas 3D, por ejemplo), y una zona de exposición en el edificio multifuncional.

Consideramos necesario la restauración de estas masías en desuso; ya sea por masovería rural, cesión de uso o derecho de superficie, como modalidad de tenencia. Creamos espacios de trabajo y viviendas para nuevos incorporados o interesados en volver al campo, para darles un bienvenido. Complementado por el espacio paisajístico (la riera de Santa María de Miralles y los campos de cultivo), de manera que los usuarios puedan disfrutar de todos ellos simultáneamente.

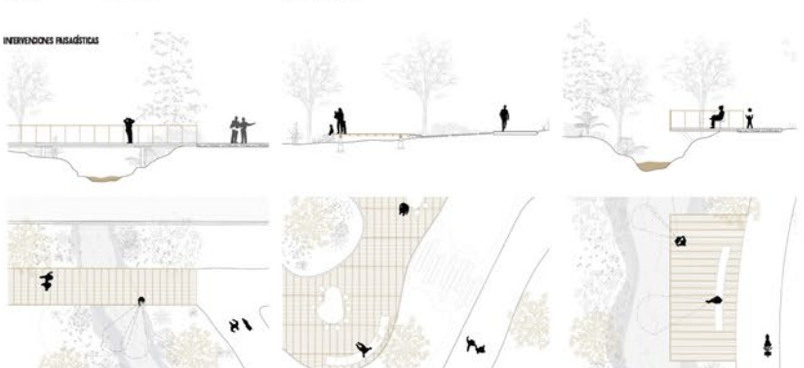

SECCIÓN ▪▪▪▪

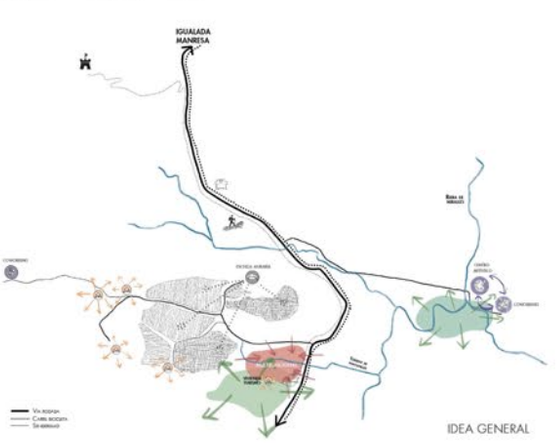

SECCIÓN BB' ▪▪▪▪

REFERENCIA
NÚCLEOS SINÉRGICOS. Irina Sousa + Nicole Granada

IDEA GENERAL

FOTOMONTAJES

esquema 1:
KONVENT PUNTZERO.
Casa de Estudio (Bingbing Xia + Trih Erica Adajar)

esquema 2:
COMOCAT RURAL.
Casa de Estudio (Michaela Ivová + Jonas Stanicek)

esquema 3:
ESCUELA AGRARIA Y ALIMENTARIA DE ITAMPORDÀ
Casa de Estudio (Rosa Boles + Marta Blázquez)

PROGRAMA DEL ESPACIO MULTIFUNCIONAL

CONECTAR A WIFI Y RECARGAR APARATOS ELECTRONICOS MIENTRAS ESPERAN LA LLEGADA DEL BUS

APORTACIÓN DE CONOCIMIENTO Y NUEVAS TECNOLOGÍAS

MERCADILLO

HABITACIÓN DE ATENCIÓN MÉDICA

VESTUARIOS RESERVADOS PARA PARA LOS ARBITROS Y LOS JUGADORES

ACTIVIDADES DEPORTIVAS

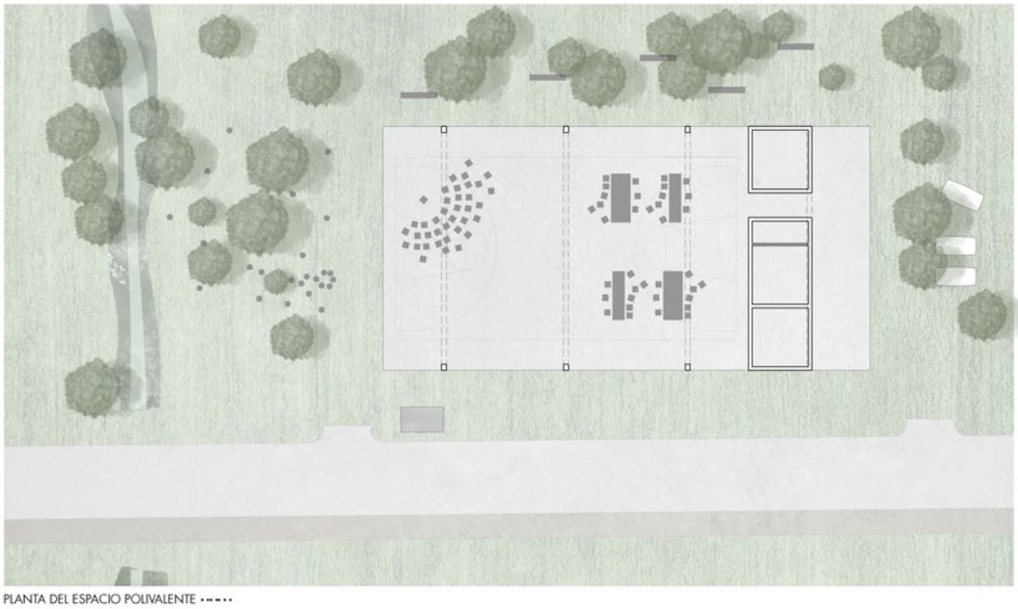
EXPOSICIÓN

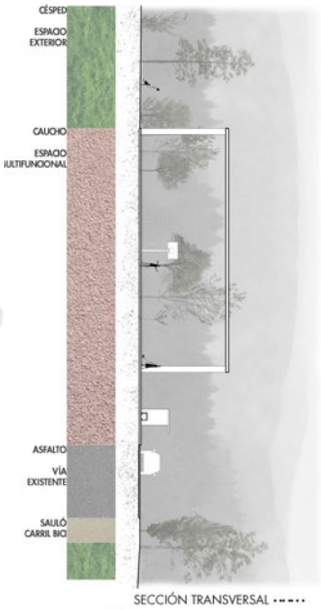
OCIO INFANTIL

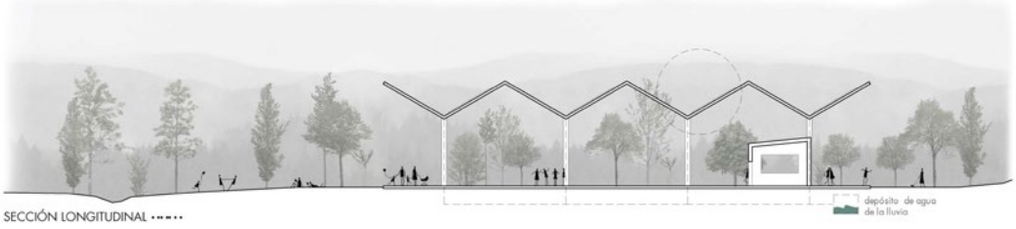
ZONA DE REUNIÓN/CONCIERTO + WORKSHOP

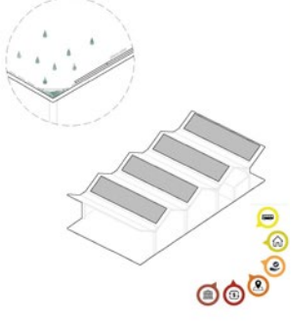
PLANTA DEL ESPACIO POLIVALENTE

SECCIÓN TRANSVERSAL

SECCIÓN LONGITUDINAL

TERRITORIAL

D La connexió Igualada- Barcelona en transport públic (Ferrocarrils), és una mica justa, amb una tardança del 1h 30 mins. (Cal afegir el temps de trasllat cap a l'estació - lloc d'origen i estació- lloc de destí). INFRAESTRUCTURA - SINERGIA - SERVEIS

DEBILITATS

A 1. El model agroalimentari de monocultiu i tendència a la agricultura extensiva posa en perill la identitat de la Conca d'Òdena i la seva biodiversitat. PATRIMONI NATURAL - ACTIVITAT - SERVEIS.
2. La forta presència de l'Autopista A.2, pel seu pas, afecta al paisatge i la connexió entre municipis . PATRIMONI - INFRAESTRUCTURA
3. Els plans d'extensió territorials, poden fer caure en el perill de créixer amb activitats econòmiques que posen en perill l'ecosistema i el paisatge. PATRIMONI - HABITATGE
4. La progressiva instal·lació d'activitats econòmiques al llarg dels principals eixos de circulació de les ciutats genera espais de carretera- aparadors que careixen d'escala humana- social. ESPAI PÚBLIC

AMENACES

F 1. La Conca d'Òdena té extensió de terreny agrícola, demandat en el territori de Catalunya. ACTIVITAT ECONÒMICA - SERVEIS
2. Connexió amb Barcelona per l'A2 en 55 minuts. INFRAESTRUCTURA I SINERGIA.
3. Connexió Manresa (nucli gran), Igualada en 30 mins en transport privat i 35 mins en autobús. INFRAESTRUCTURA I SINERGIA.
4. Espais naturals de proximitat. La part sud, catlagotas. PATRIMONI NATURAL - SERVEIS
5. Gran tradició en el tractament del cuir. PATRIMONI - CULTURA - ACTIVITAT ECONÒMICA.

FORTALESES

O 1. Treballar en un model d'agricultura de cooperativa, producció local i autoconsum, que propicie un paisatge divers, diversitat i una producció i economia més sostenible. ACTIVITAT - PATRIMONI NATURAL - SERVEIS - ESPAI PÚBLIC.
2. Les actuacions de treball en el model d'agricultura, estarien lligades a generar rutes de caràcter més social, que a més, tinguessin el potencial de relligar diferents nuclis. INFRAESTRUCTURA - SERVEIS - ESPAI PÚBLIC
3. Connectar els espais naturals existents, aprofitant les rutes ciclistes existents i el sistema de camps de conreu. PATRIMONI - SERVEIS
4. Revalorització el patrimoni de castells per atraure el turisme rural, de descans i connexió amb la naturalesa i el patrimoni de Catalunya. PATRIMONI - CULTURA - SERVEI - ACTIVITAT - ESPAI PÚBLIC
5. Potenciar el riu Anoia. Eix Blau, activitats esportives, benefici per el terreny agrícola, iniciatives de turisme, etc.

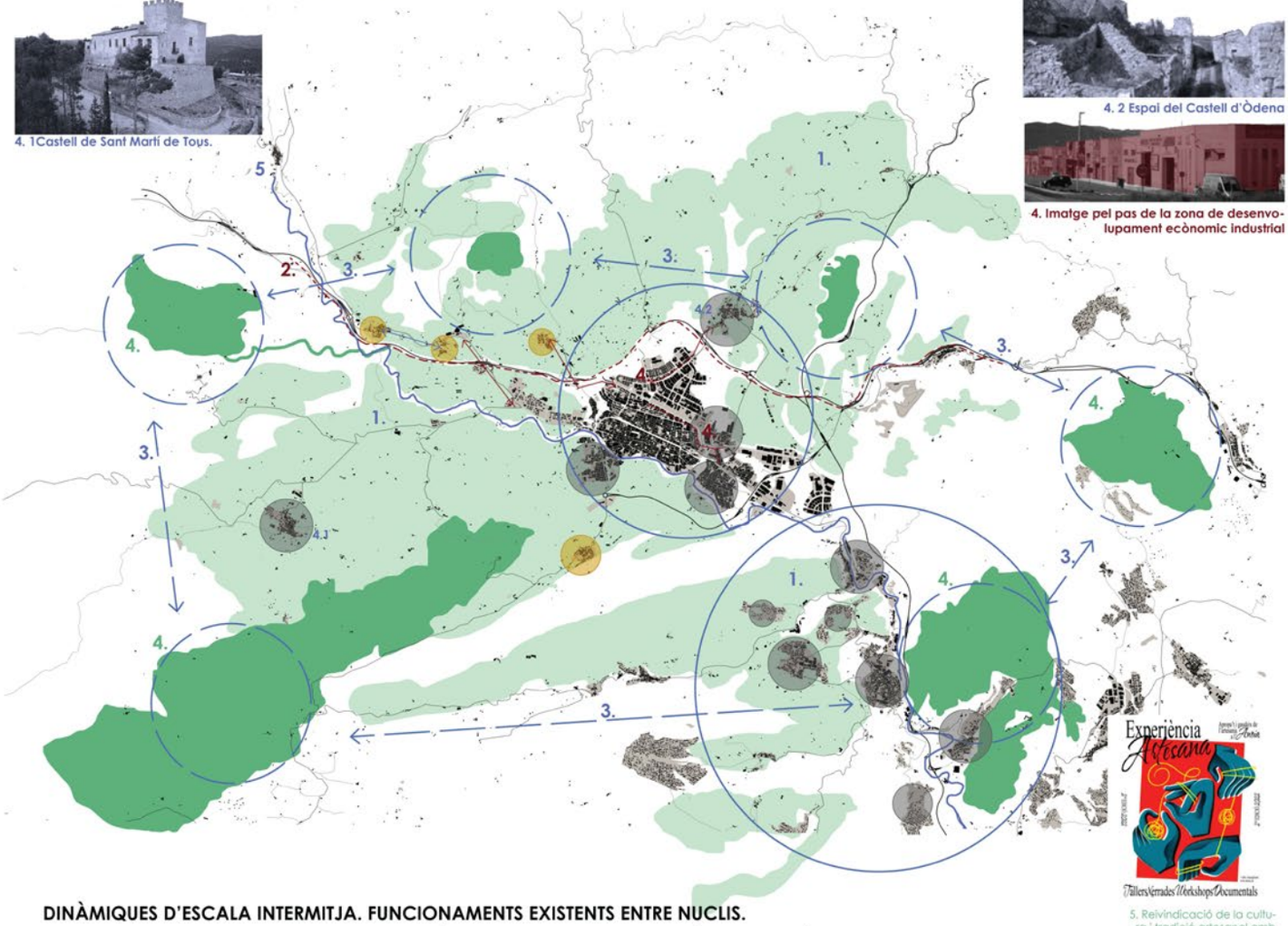
OPORTUNITATS

4. 1Castell de Sant Martí de Tous.

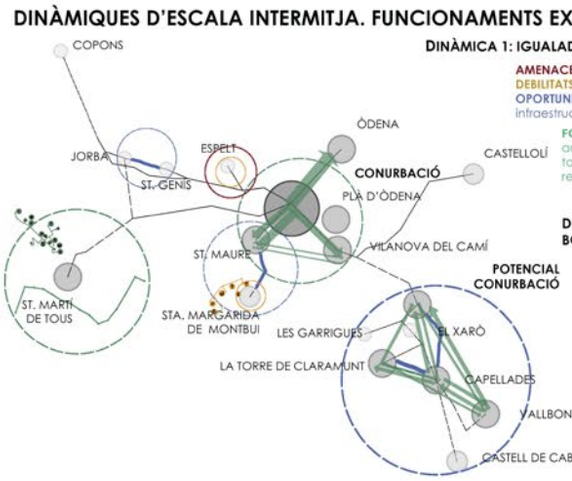

4. 2 Espai del Castell d'Òdena

4. Imatge pel pas de la zona de desenvolupament ecònomic industrial

DINÀMIQUES D'ESCALA INTERMITJA. FUNCIONAMENTS EXISTENTS ENTRE NUCLIS.

DINÀMICA 1: IGUALADA- VILANOVA DEL CAMÍ - SANT MAURE - (ÒDENA)

AMENACES: 1. Connexió Òdena- Igualada per la forta presència de l'A2.
DEBILITATS: 1. La falta de connexió per el riu Anoia Igualada- Sant Maure
OPORTUNITATS: 1. Treballar en la unificació de serveis dins d'aquest territori. 2. Treballar en millorar i intensificar la infraestructura de connexió i transport.

FORTALESES: 1. Les dinàmiques poblacionals ens indiquen que aquest tres nuclis municipals funcionen amb suficient força. Per tant els lligams entre ells son forts. 2. Els serveis poden ser compartits. 3. L'activitat econòmica pot ser més diversa. 4. Cementiri d'Igualada i recinte emmurallat d'Igualada com a reclam turístic.

DINÀMICA 2: LA POBLA DE CLARAMUNT - LA TORRE DE CLARAMUNT - CAPELLADES - VALLBONA D'ANOIA - EL XARO - LES GARRIGUES

OPORTUNITATS: 1. Intensificar i millorar la infraestructura existent per tal d'afavorir les dinàmiques existents. 2. Establir regles en la jerarquia de serveis, que evitin la duplicitat pero garanteixin cubrir grans necessitats. 3. Protegir el patrimoni i aprofitar el reclam d'una forma de turisme més rural i sostenible: El Castell de Claramunt, Castell de Castellolí i Castell de Montbui.

FORTALESES: 1. Les dinàmiques poblacionals ens indiquen que aquest tres nuclis municipals funcionen amb suficient força. Per tant els lligams entre ells son forts. 2. Els serveis poden ser compartits 3. L'activitat econòmica pot ser més diversa.

5. Reivindicació de la cultura i tradició artesanal amb asociacions com ARTESANIA. Impulsades per la comarcar d'Anoia com a pla de desenvolupament.

5. Patrimoni industrial a Castellolí. Antiga fàbrica tèxtil.

5. Patrimoni industrial a Santa Margarida de Montvui fàbrica de tints.

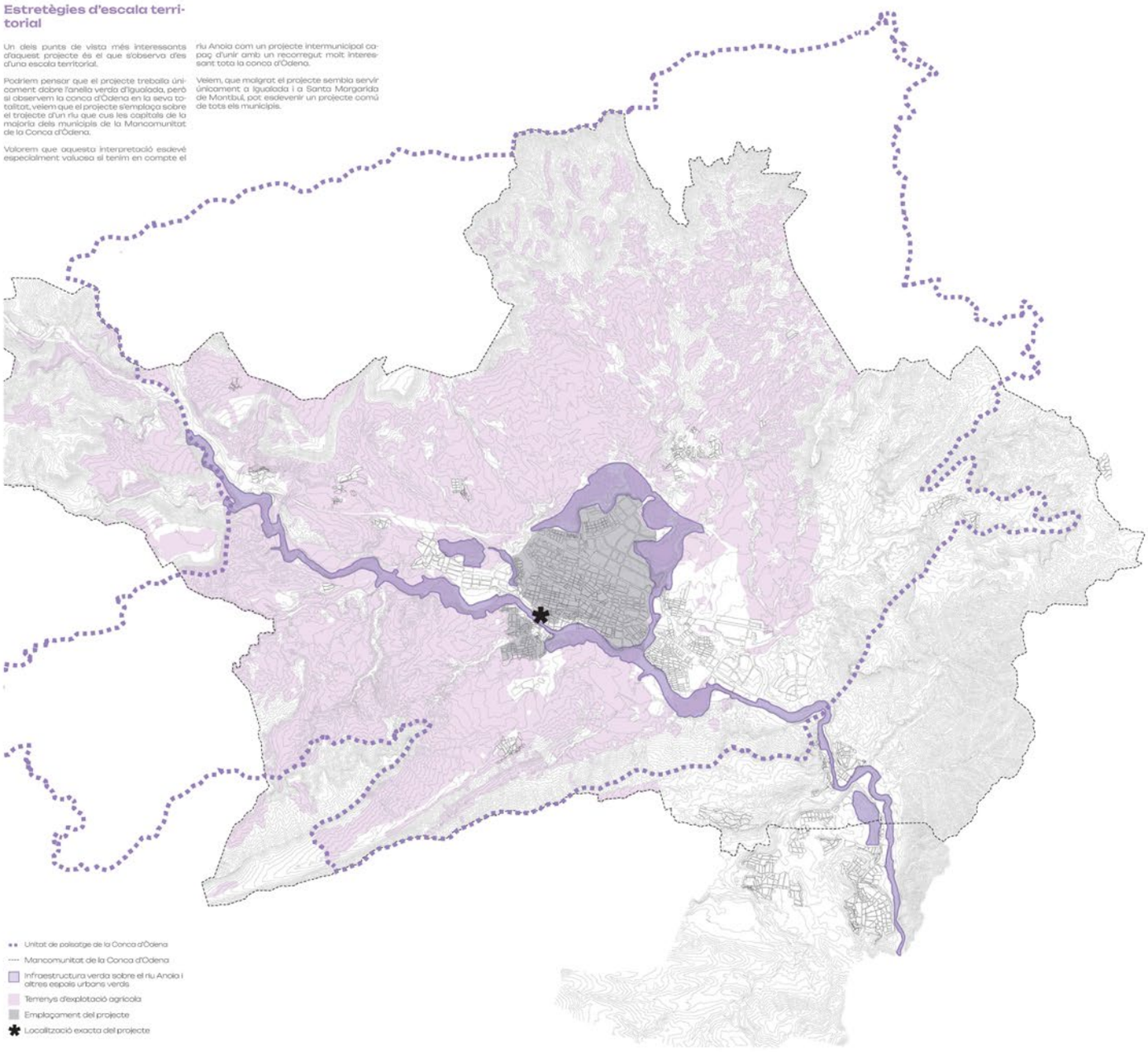
Estretègies d'escala territorial

Un dels punts de vista més interessants d'aquest projecte és el que s'observa d'es d'una escala territorial.

Podriem pensar que el projecte treballa únicament dobre l'anella verda d'Igualada, però si observem la conca d'Òdena en la seva totalitat, veiem que el projecte s'emplaça sobre el trojecte d'un riu que cus les capitals de la majoria dels municipis de la Mancomunitat de la Conca d'Òdena.

Volorem que aquesta interpretació esdevé especialment valuosa si tenim en compte el riu Anoia com un projecte intermunicipal capaç d'unir amb un recorregut molt interessant tota la conca d'Òdena.

Veiem, que malgrat el projecte sembla servir únicament a Igualada i a Santa Margarida de Montbui, pot esdevenir un projecte comú de tots els municipis.

amb l'Arnau i el Martí

(projecte conjunt sobre el territori de la Conca d'Òdena)

El projecte de l'Arnau i el Martí treballa per materialitzar un espai per circular a peu entre Igualada i Jorba.

El seu treball actua amb molta cura sobre l'anella verda, i aconsegueix no només millorarla amb un conjunt de camins sensibles al seu entorn sinó que a més, resol el creuament de l'autopista A2.

El projecte conjunt que en podriem treure seria molt interessant ja que tots dos projectes treballen l'anella verda d'Igualada amb el valor afegit de entendre-la no només com un espai perimetral sinó com una eina per establir connexions amb els nuclis limitrofs d'Igualada.

Estretègies d'escala intermitja

En una escala intermitja, aquest projecte treballa per millorar el tram del riu que separa Santa Margarida de Montbui d'Igualada.

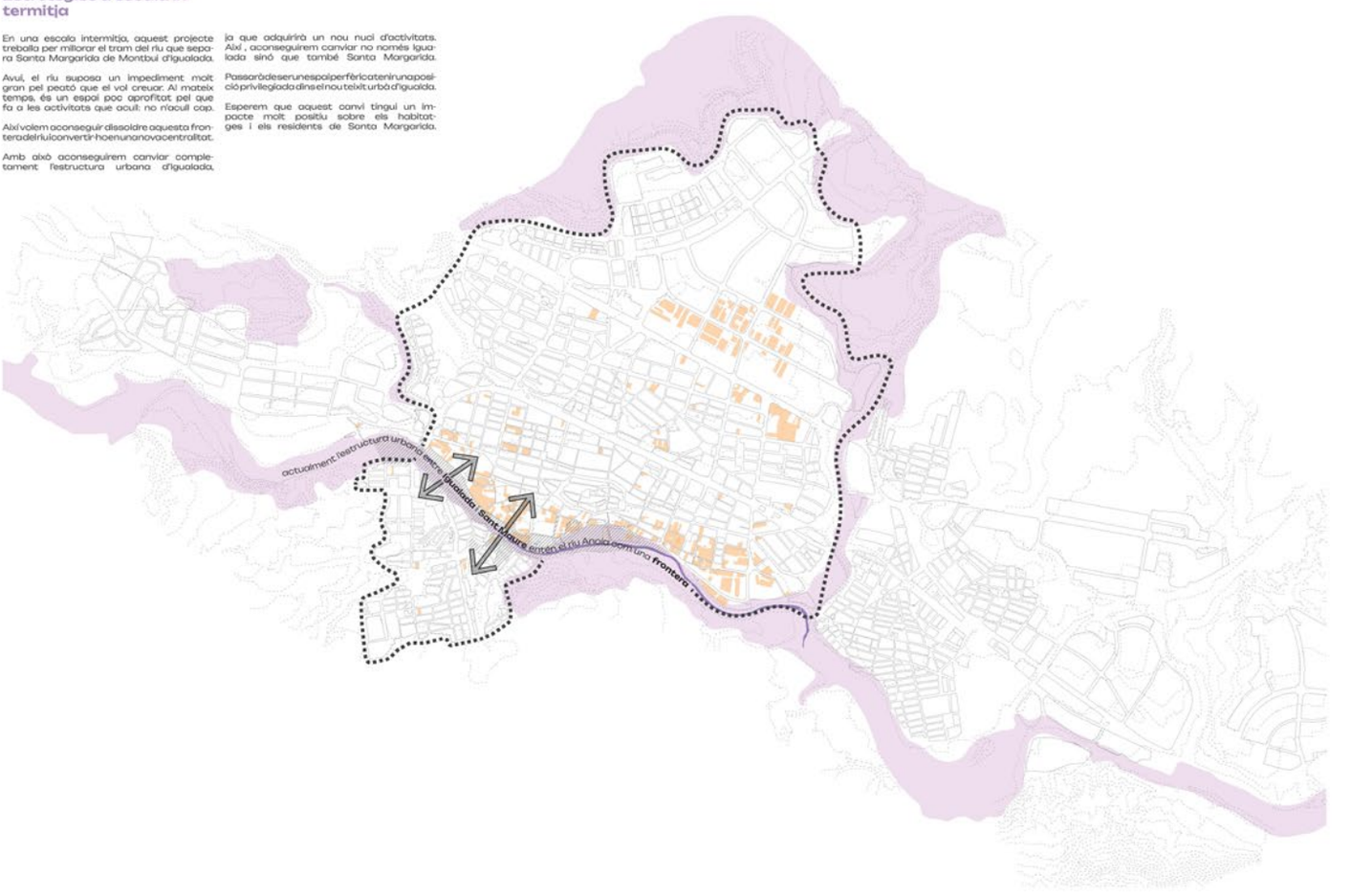
Avui, el riu suposa un impediment molt gran pel peató que el vol creuar. Al mateix temps, és un espai poc aprofitat pel que fa a les activitats que acull: no n'acull cap.

Així volem aconseguir dissoldre aquesta frontera del riu i convertir-ho en una nova centralitat.

Amb això aconseguirem canviar completament l'estructura urbana d'Igualada, ja que adquirirà un nou nucli d'activitats. Així , aconseguirem canviar no només Igualada sinó que també Santa Margarida.

Passarà de ser un espai perifèric a tenir una posició privilegiada dins el nou teixit urbà d'Igualada.

Esperem que aquest canvi tingui un impacte molt positiu sobre els habitatges i els residents de Santa Margarida.

Estretègies d'escala local

Ampliació de la riba del riu Anoia

Un dels grans canvis sobre els nuclis d'Igualada és el que provoca l'ampliació de la riba del riu.

El major esforç d'aquest projecte està destinat a ampliar la riba del riu. Avui, molts trams del riu son inaccessibles i queden enclosos entre murs de contenció.
La nostra proposta vol eliminar tots els murs de contenció del costat d'Igualada i crear un nou accés al riu des de Santa Margarida d eMontbui.

Això entre altres coses, permetrà oferir un gran espai verd on s'hi reuneixin una gran quantitat d'activitats: un mercat, zones hortícoles, espais per fer esport, passejar...

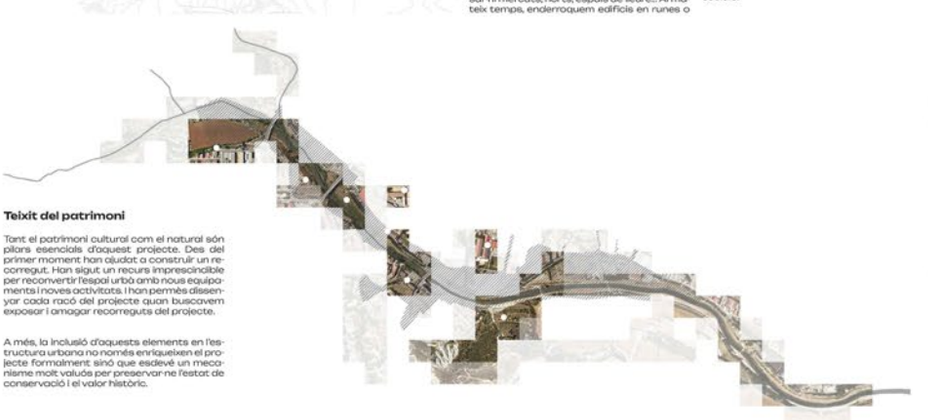
Multiplicitat d'activitats al voltant del riu

El projecte té per objectiu convertir el riu-frontera en un espai central on s'hi puguin dur a terme moltes activitats diferents.

Per aquest motiu reutilitzem antics espais en desús i de caràcter patrimonial per posar-hi mercats, horts, espais de lleure... Al mateix temps, enderroquem edificis en runes o desús per ampliar el passeig al voltant del riu.

Aquest caràcter interdisciplinar del riu, ha de servir per consolidar l'estructura urbana que proposem.

Els nous espais culturals i hortícoles i el mercat han d'alimentar-se recíprocament per aconseguir un espai urbà resilient als canvis socials.

Teixit del patrimoni

Tant el patrimoni cultural com el natural són pilars essencials d'aquest projecte. Des del primer moment han ajudat a construir un recorregut. Han sigut un recurs imprescindible per reconvertir l'espai urbà amb nous equipaments i noves activitats. I han permès dissenyar cada racó del projecte quan buscavem exposar i amagar recorreguts del projecte.

A més, la inclusió d'aquests elements en l'estructura urbana no només enriqueixen el projecte formalment sinó que esdevé un mecanisme molt valuós per preservar-ne l'estat de conservació i el valor històric.

Impacte del projecte sobre cada «ítem»

Havent descrit les estretègies d'aquest projecte, resumirem l'impacte que podem esperar que tingui el projecte sobre cada «ítem».

Transports

El projecte no té un impacte sobre el territori des del punt de vista de la mobilitat. De fet, entén que el vehicle de motor té un impacte negatiu sobre els nuclis urbans i en limita l'ús reduint-ne els seus carrils.

A escala urbana, el projecte té un impacte molt positiu pel que fa a la mobilitat entre Igualada i Santa Margarida i pel recorregut del riu.

Habitatge

El canvi radical que patirà el riu en el tram en que separa Igualada de Santa Margarida, convertirà aquest espai frontaris en una nova centralitat.

Aquest canvi tindrà un impacte molt gran sobre els habitatnts de Santa Margarida, que passaràn de ser un espai perifèric a gaudir d'una posició privilegiada dins l'estructura urbana d'igualada.

Això innevitablement tindrà un impacte sobre el parc immobiliari de Santa Margarida que, amb el recolzament d'una legislació adequada, serà molt positiu.

Serveis

Els nous serveis associats a aquest projecte són molt i molt diversos.

Sense arribar a definir amb concreció cada servei que es guanyarà, ens sembla més interessant repetir que utilitzarem la cooperació entre diferents espais i un ventall molt divers d'activitatats amb els objectius de:

- Consolidar el projecte dins l'estructura urbana d'igualada.
- Aconseguir espais resilients al pas del temps, que mitjançant la cooperació, tinguin la capacitat de sobrevenir un futur sempre canviant.

Disseny urbà

La situació actual de la riba del riu està molt desaprofitada, i mitjançant aquest projecte volem revertir aquesta situació.

El projecte ha hagut de reflexionar sobre la relació que ha d'establir el riu amb la ciutat, i ha acabat configurant un espai urbà en que la ciutat i el riu és fonen en un gran passeig ple d'activitats.

Per altra banda, aconsegueix també establir espais per comunicar Igualada amb Santa Margarida de forma ordenada i agradable.

Activitats econòmiques

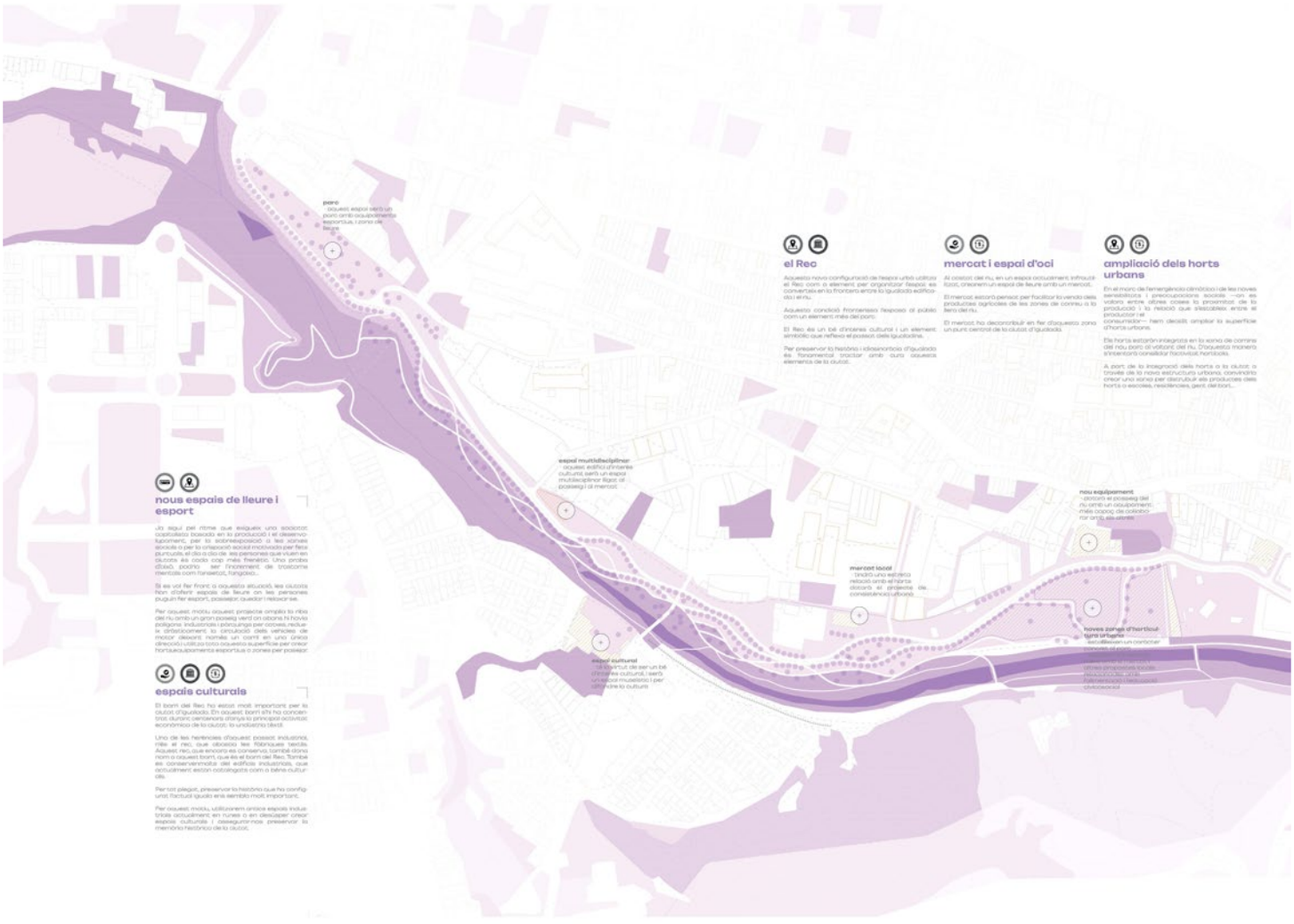
Entre el ventall d'activitats que possibilita el projecte, des del punt de vista econòmic, se'n poden destacar tres:

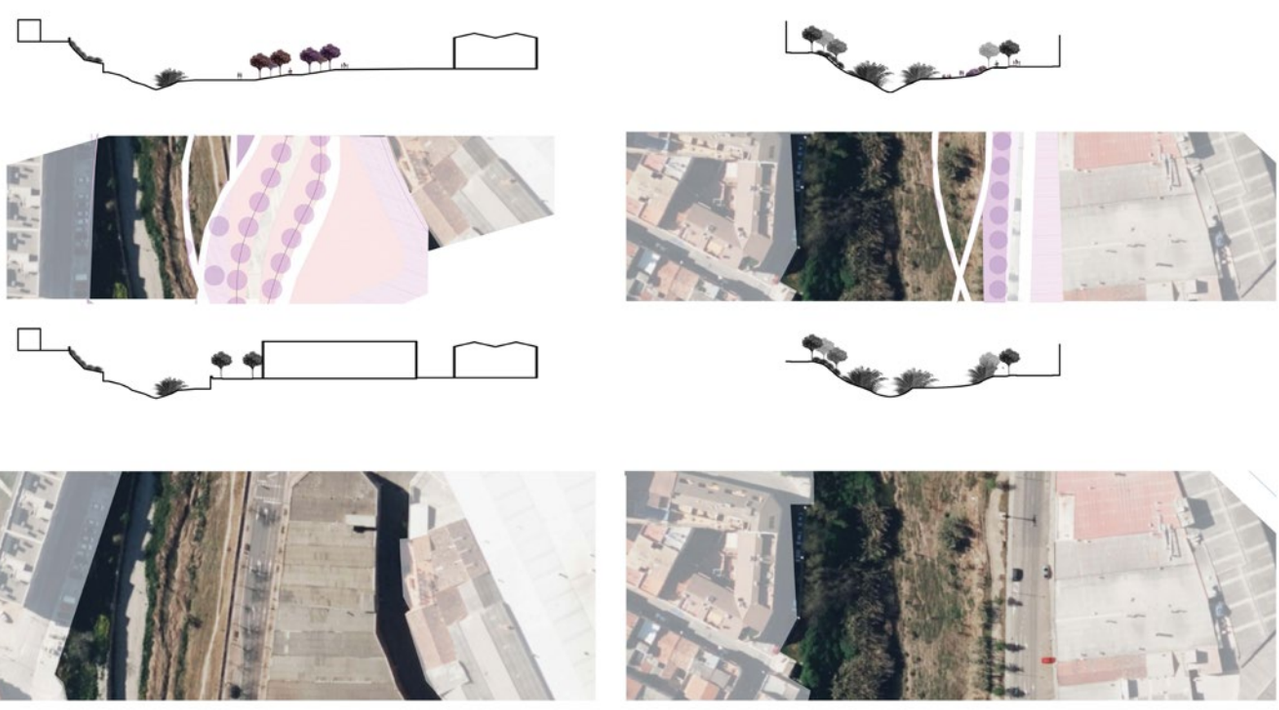
- Els espais d'horticultura urbana. Aquests nous espais, son alhora un espai de relació i de producció. La seva condició de petita escala, permet preveure nexes entre la producció de l'hort i el nou mercat local o serveis de menjador, restaurants o comunitats de veïns de l'entorn.
- El mercat. Aquest equipament haurà de collaborar amb els horts urbans, alhora, doten el barri del Rec amb una nova condició de centralitat que abans no tenien.
- Els nous espais culturals. Aquests espais, es pot preveure que incrementin l'afluència de visitants i així aconseguir un impacte econòmic positiu sobre la ciutat d'Igualada i Santa Margarida de Montbui.

Patrimoni

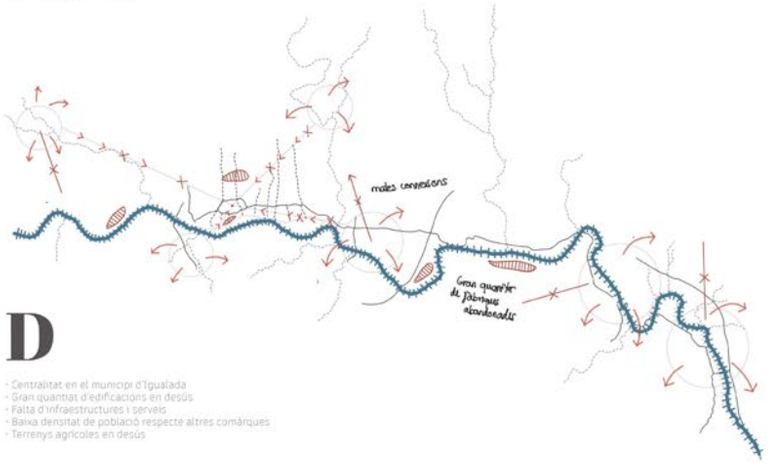
El patrimoni ha sigut un eix vertebrador d'aquest projecte, i s'ha tingut en compte des del primer moment fins l'últim.

Reflex d'això nés la cura que s'ha tingut amb el Rec, la voluntat de reconvertir espais considerats béns culturals en equipaments o la forma en què el projecte desorlur un recorregut consicient i sensible amb cada escena que el riu, els camps o les formacions rocoses ofereixen.

parc
Aquest espai serà un parc amb equipaments esportius, i zona de lleure
el Rec
Aquesta nova configuració de l'espai urbà utilitza el Rec com a element per organitzar l'espai: es converteix en la frontera entre la igualada edificada i el riu.
Aquesta condició fronterissa l'exposa al públic com un element més del parc.
El Rec és un bé d'interès cultural i un element simbòlic que reflecteix el passat dels igualadins.
Per preservar la història i idiosincràsia d'Igualada és fonamental tractar amb cura aquests elements de la ciutat.
mercat i espai d'oci
Al costat del riu, en un espai actualment infrautilitzat, crearem un espai de lleure amb un mercat.
El mercat estarà pensat per facilitar la venda dels productes agrícoles de les zones de conreu a la vora del riu.
El mercat ha de concebre's com un punt central de la ciutat d'Igualada.
ampliació dels horts urbans
En el marc de l'emergència climàtica i de les noves sensibilitats i preocupacions socials —on es valora entre altres coses la proximitat de la producció i la relació que s'estableix entre el productor i el consumidor— hem decidit ampliar la superfície d'horts urbans.
Els horts estaran integrats en la xarxa de camins del riu pera ell vianant del riu. D'aquesta manera s'intentarà consolidar l'activitat hortícola.
A part de la integració dels horts a la ciutat, a través de la nova estructura urbana, convindria crear una xarxa per distribuir els productes dels horts a escoles, residències, gent del barri...
nous espais de lleure i esport
Ja sigui per ritme que exigeix una sociecat capitalista basada en la producció i el desenvolupament, per la sobreexposició a les xarxes socials o per la crispació social motivada per fets puntuals, el dia a dia de les persones que viuen en ciutats és cada cop més frenètic. Una prova d'això, podria ser l'increment de trasbalsos mentals com l'ansietat, l'angoixa...
Si es vol fer front a aquesta situació, les ciutats han d'oferir espais de lleure on les persones puguin fer esport, passejar, quedar i relacionar-se.
Per aquest motiu, aquest projecte amplia la riba del riu amb un gran passeig verd on abans hi havia polígons industrials i pàrquings per cotxes, reduir la circulació dels vehicles de motor deixant només un carril en una única direcció i utilitza tota aquesta superfície per crear horts+equipaments esportius o zones per passejar.
espais culturals
El barri del Rec ha estat molt important per la ciutat d'Igualada. Els aquest barri s'hi ha concentrat durant centenars d'anys la principal activitat econòmica de la ciutat: la indústria tèxtil.
Una de les herències d'aquest passat industrial, més el rec, que discorre les fàbriques tèxtils. Aquest rec, que encara es conserva, també dona nom a aquest barri, que és el barri del Rec. També es conserven molts del edificis industrials, que actualment estan catalogats com a béns culturals.
Per tot plegat, preservar la història que ha configurat l'actual Igualada és també molt important.
Per aquest motiu, utilitzarem antics espais industrials actualment en ruines o en desús per crear espais culturals i assegurarnos preservar la memòria històrica de la ciutat.
espai multidisciplinar
aquest edifici d'interès cultural, serà un espai multidisciplinar lligat al passeig i al mercat.
mercat local
tindrà una estreta relació amb el hort+ donarà el primers de consistència urbana.
nou equipament
- pensem el passeig del riu amb un equipament més cap a la zona de ronda amb els altres.
noves zones d'horticultura urbana
- es col·locaran un conjunt d'horts urbans per tal de donar més varietat a les zones d'horts ja existents.
espai cultural
- el tractat de ser un bé d'interès cultural, serà un espai museístic i per difondre la cultura

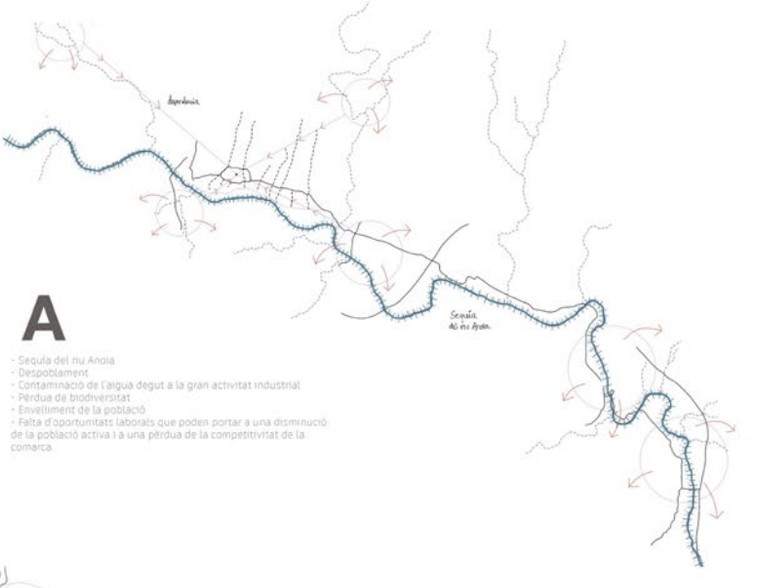

DAFO

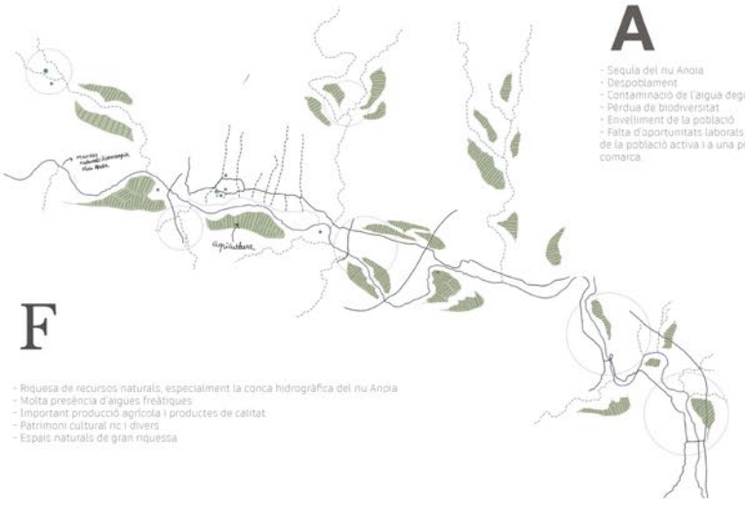
D

- Centralitat en el municipi d'Igualada
- Gran quantitat d'edificacions en desús
- Falta d'infraestructures i serveis
- Baixa densitat de població respecte altres comarques
- Terrenys agrícoles en desús

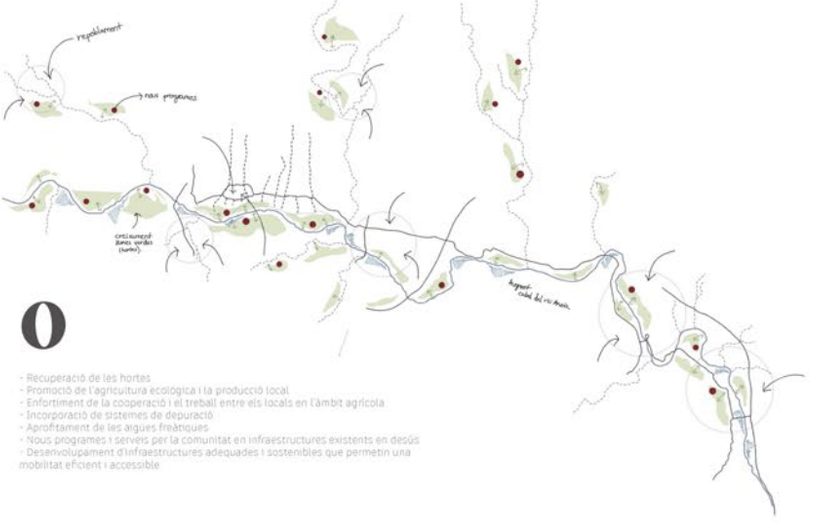
A

- Sequla del riu Anoia
- Despoblament
- Contaminació de l'aigua degut a la gran activitat industrial
- Pèrdua de biodiversitat
- Envelliment de la població
- Falta d'oportunitats laborals que poden portar a una disminució de la població activa i a una pèrdua de la competitivitat de la comarca

F

- Riquesa de recursos naturals, especialment la conca hidrogràfica del riu Anoia
- Molta presència d'aigües freàtiques
- Important producció agrícola i productes de calitat
- Patrimoni cultural ric i divers
- Espais naturals de gran riquesa

O

- Recuperació de les hortes
- Promoció de l'agricultura ecològica i la producció local
- Enfortiment de la cooperació i el treball entre els locals en l'àmbit agrícola
- Incorporació de sistemes de depuració
- Aprofitament de les aigües freàtiques
- Nous programes i serveis per la comunitat en infraestructures existents en desús
- Desenvolupament d'infraestructures adequades i sostenibles que permetin una mobilitat eficient i accessible

ESCALA TERRITORIAL

PLANTA GENERAL PROPOSTA

Font Base: Projecte de Aran Clotet i Beto Tarré

ESQUEMES D'IDEES TERRITORIAL

PLANTA ESTRATÈGIA EXEMPLE

Font: Projecte de Aran Clotet i Beto Tarré

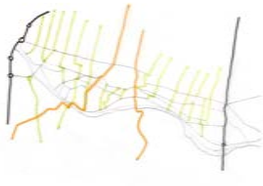
FASES DE DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA EN EL TEMPS

CONNEXIONS TRANSVERSALS

CONNEXIONS LONGITUDINALS

MEMÒRIA

- Es pretén crear espais públics i de connexió relacionats amb el riu Anoia per tal de millorar la qualitat de l'espai i potenciar el patrimoni històric i cultural de la Conca d'Òdena i mantenint la identitat del teixit urbà.

- Creació de nous equipaments, comerços i serveis donant un nou ús a les fàbriques actualment abandonades per potenciar el comerç de proximitat i fomentar la cultura agrícola entre la població.

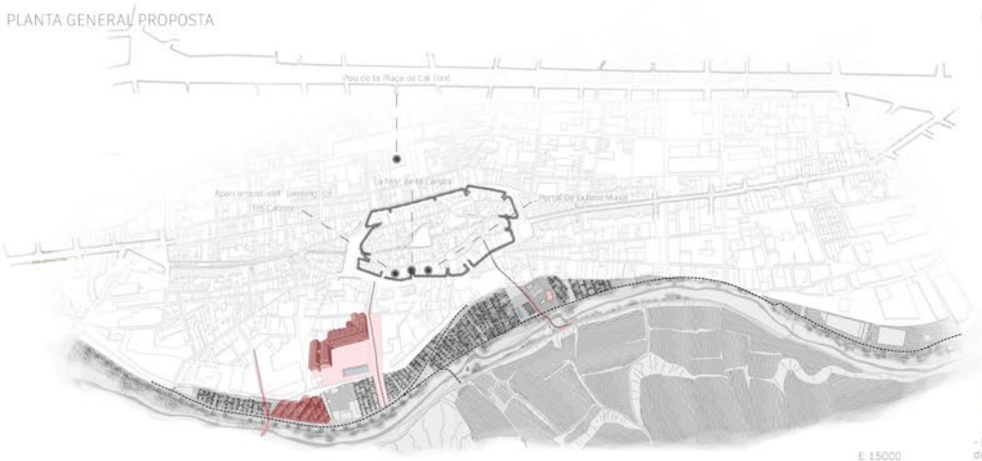
-Incorporació de sistemes de regadiu natural per a la recuperació de la biodiversitat, el reg de les hortes i l'augment del propi cabal del riu Anoia.

- Es vol fomentar el desplaçament a peu amb la creació d'espais verds i la millora de connectivitat entre aquests nous espais i els existents amb el riu Anoia i el barri del Rec.

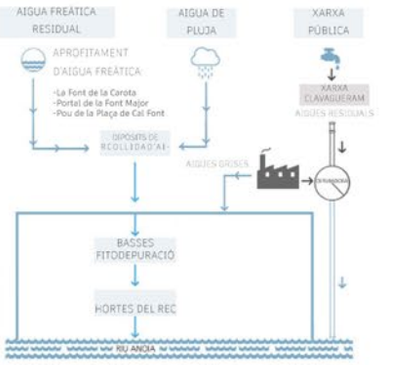
-Rehabilitació d'eficicacions en desús proporcionant habitatges socials realcionats amb la gestió i l'economia de l'agricultura de les pròpies hortes.

ESCALA LOCAL

PLANTA GENERAL PROPOSTA

ESQUEMA GESTIÓ DE L'AIGUA

- Es pretén crear espais públics i de connexió relacionats amb el riu Anoia i el barri del Rec per tal de millorar la qualitat de l'espai i potenciar el patrimoni històric i cultural del barri mantenint la identitat del teixit urbà.

- Es vol fomentar el desplaçament a peu amb la creació d'espais verds i la millora de connectivitat entre aquests nous espais i els existents amb el riu Anoia i el barri del Rec.

- Creació de nous equipaments: Reutilització de fàbriques abandonades per donar un nou ús; Centre d'educació tècniques agrícoles, hivernacles i un nou economat. Amb la finalitat de potenciar la vida de proximitat i el producte local.

- Creació de nous eixos verds que permeten l'obertura del barri del Rec amb la Conca d'Òdena.

- Incorporació de sistemes de fitodepuració provinents de les aigues freàtiques i grises de les indústries pel regadiu de les hortes del Rec i per augmentar el cabal del riu Anoia en cas de sequia.

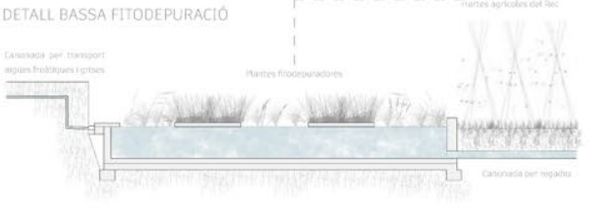
SECCIÓ A

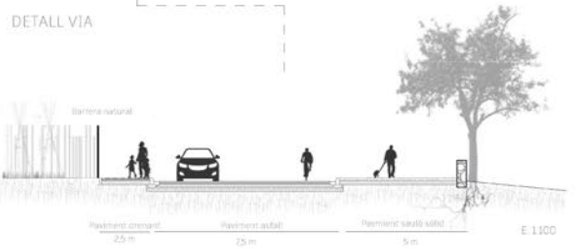
SECCIÓ B

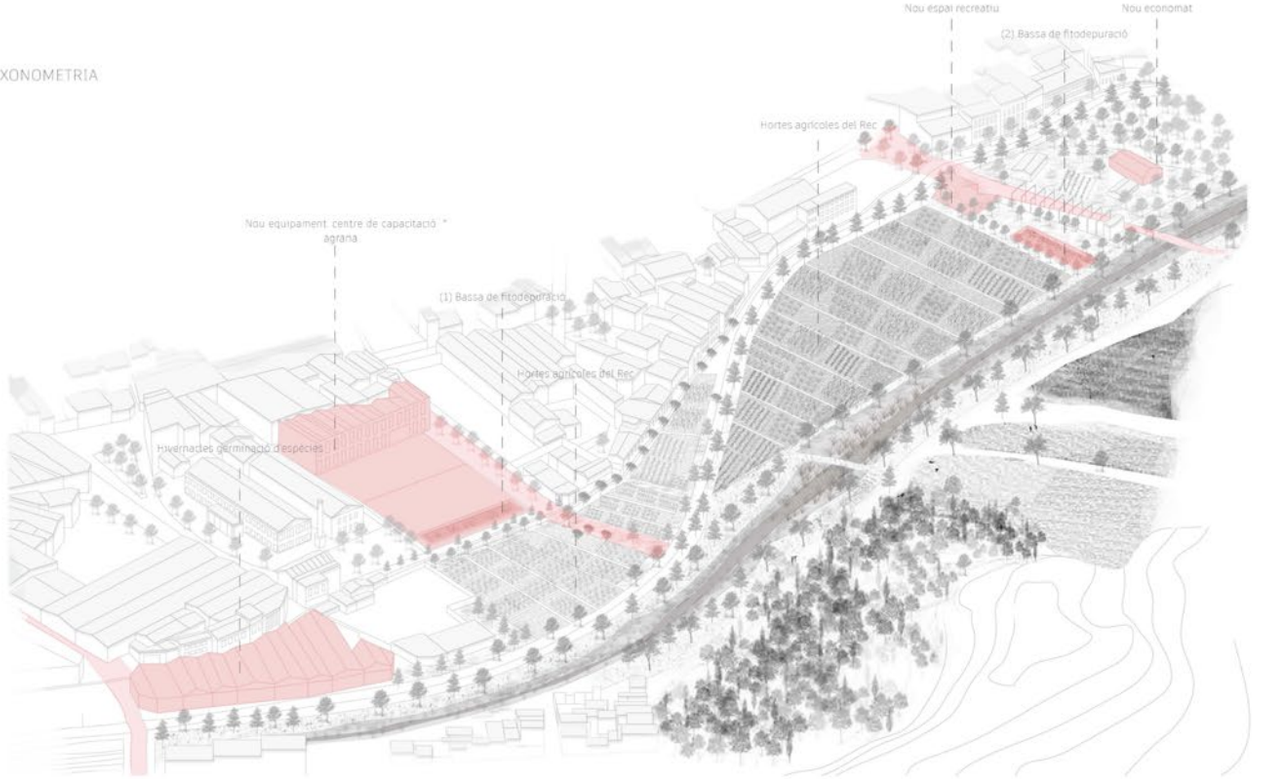
DETALL BASSA FITODEPURACIÓ

DETALL VIA

AXONOMETRIA

PROJECTES DE REFERÈNCIA

RECUPERACIÓ DEL SISTEMA DE REG A LES HORTES TERMALS

PROCÉS DE RECUPERACIÓ

FASES DEL PROJECTE DERIVADES DEL PROCÉS DE PARTICIPACIÓ AMB ELS AGENTS LOCALS

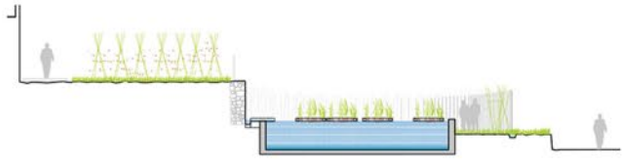

PROJECTE FINAL

Sistema de reg sostenible i activació associació d'hortelans

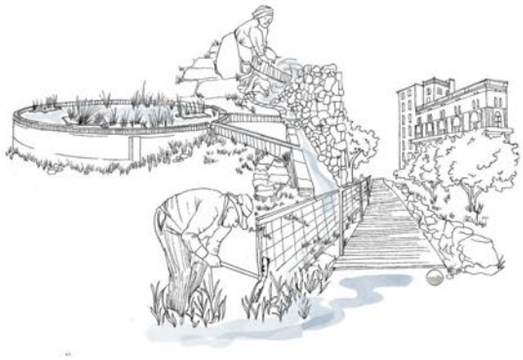
SISTEMA FITODEPURACIÓ

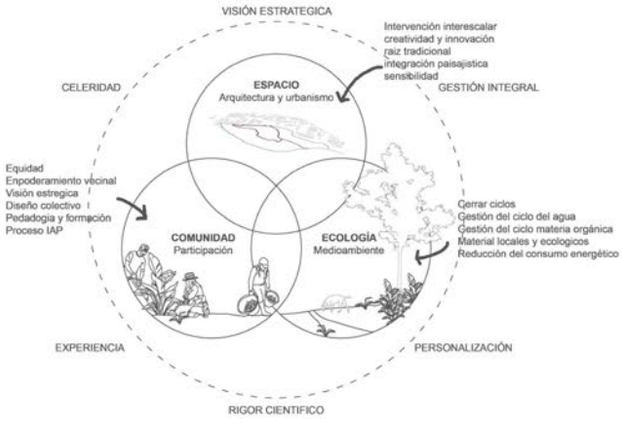
Secció bassa d'acumulació, refredament de l'aigua termal

Nova balsa d'acumulació i refredament de l'aigua termal i disposició d' una barrera natural de salzes

Font: Projecte de Referència de Nathaly Acuña, Helena Gomez, Alba Matas I Judit Parreu

Font: Projecte de Referència de Nathaly Acuña, Helena Gomez, Alba Matas I Judit Parreu

FORMACIÓ: ESCOLA AGRÀRIA I ALIMENTÀRIA DE L'EMPORDÀ

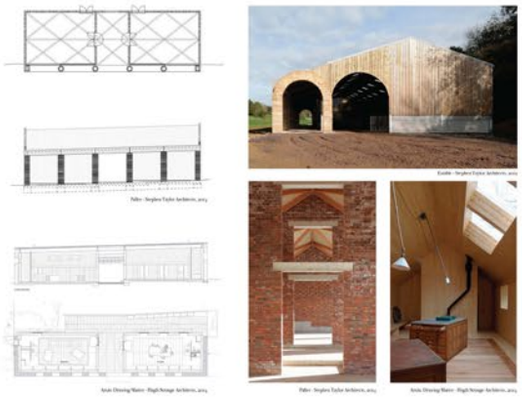

Font: Projecte de Referència de Marta Blázquez I Rosa Báez

RURAL COMPLEX. ARCHITECTURAL INTERVENTIONS IN SHATWELL FARM

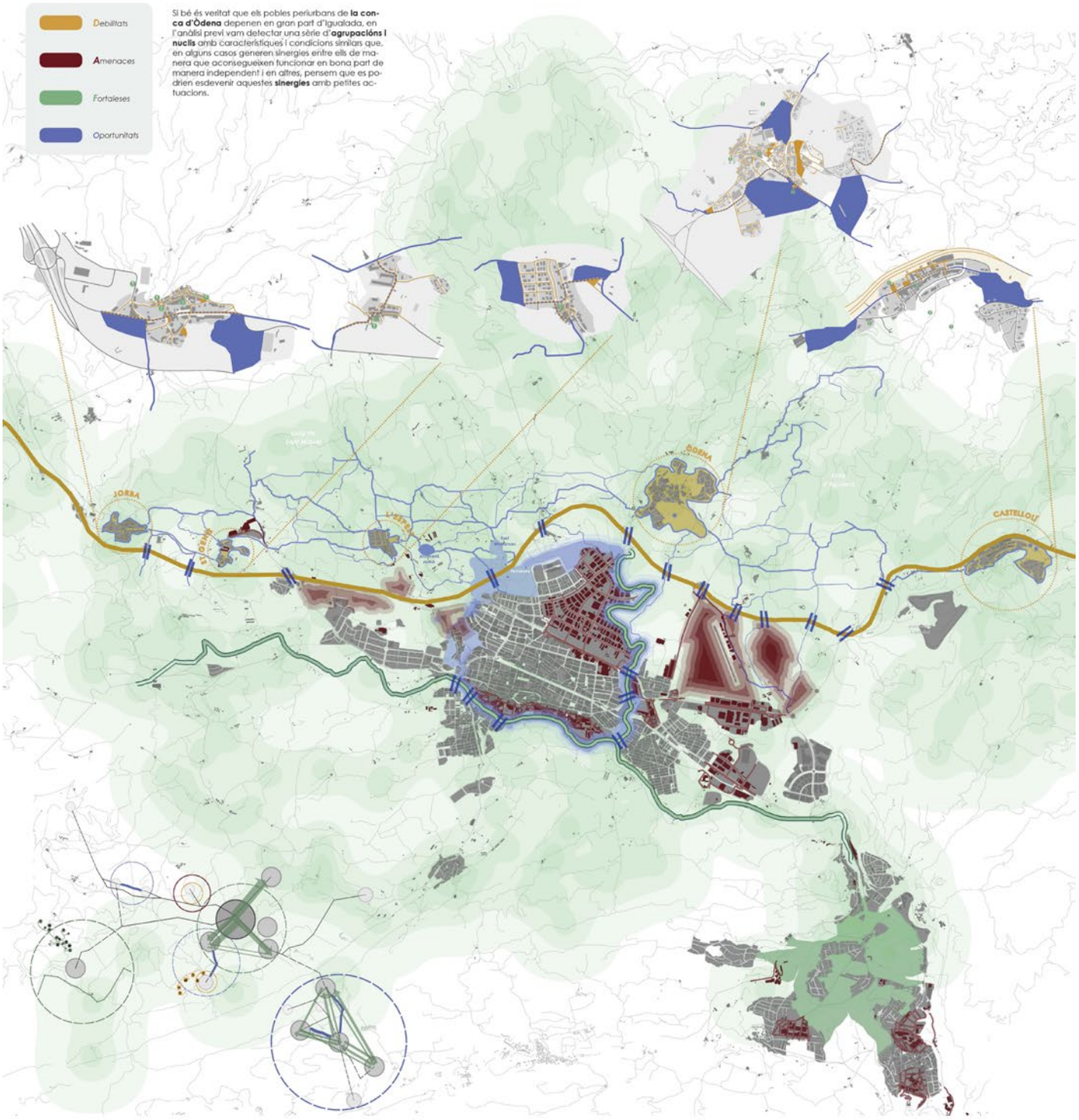
Shatwell Farm és un conjunt d'edificis agrícolas situat al Sud d'Anglaterra. Sobre la década dels anys seixanta, la granja va experimentar un declivi en la industria agrícola. Deixant molts dels seus edificis abandonats i necessitant una regeneració. Es planteja la reconversió d'alguns edificis, a més de la construcción d'alguns nous. Es creen edificis amb materials locals amb un nou ús social i públic relacionats amb el paisatge existent.

Font: Projecte de Referència de Alberto Gutiérrez I Aylin Ramos

> DEBILITATS

1. LÍMITS Igualada esta separada dels seus pobles periurbans per 3 límits:
- **Autovia A-2** al nord que separa Jorba, Sant Genís, l'Espelt, Òdena i Castellolí
- El **Riu Anoia** i en conseqüència el gran sector industrial històric, que actualment en bona part està en desús que separa de Sant Maure i Santa Margarida de Montbuí.
- La **Riera d'Òdena**, que tot i que s'està generant un camí fluvial, esdevé un límit amb Vilanova i el nucli de la Pobla de Claramunt, la Torre de Claramunt i Capellades. Es tracta de tres límits de naturaleses molt diferents i que generen límits diferents, però en general suposen un distanciament amb aquests pobles periurbans que en molts sentits depenen d'Igualada i dificulten la vida als seus habitants.

2. CONNECTIVITAT Falta de connectivitat entre els pobles periurbans, sobretot fixant-nos en els que queden al nord. A nivell peatonal o de rutes ciclistes també hi ha una clara falta de connectivitat d'aquests pobles amb Igualada, molt a veure amb els límit que suposa l'A-2. Els camins i rutes existents estan molt poc cuidats.

> AMENACES

1. MOLTA INDÚSTRIA La dinàmica econòmica de la unitat pot comportar nombrosos problemes de caràcter territorial. Un bon exemple seria un creixement urbanístic excessiu, sobretot de superfícies industrials en zones properes a Igualada, (205 hectàrees aprovades pel nou PDUAE). Es tracta de 4 grans sectors industrials situats als voltants d'Igualada que suposen una gran petjada en comparació a la superfície d'Igualada. Perilla que la progressiva instal·lació d'aquestes activitats econòmiques i equipaments al llarg dels principals eixos viaris de connexió amb els pobles periurbans contribueixi a incrementar l'aparició de paisatges periurbans banals, del tipus carretera-aparador, però en un sentit industrial que empobreix aquestes connexions i disminuirà la connectivitat no rodada.

2. MENYS HABITATGE És més incomprensible encara quan observem la tendència creixent de la població d'aquests núcls urbans en els últims anys, i la gran quantitat de sòl urbanitzable delimitat relacionat amb les zones industrials poden portar a la llarga a una pèrdua d'indentitat per part de la capital comarcal i els seus voltants.

> FORTALESES

A l'analitzar el territori ens hem trobat amb el fet que moltes de les debilitats o amenaces també han derivat al llarg del temps en fortaleses.

1. SINERGIES Aquest agrupament entre la Torre de Claramunt, La Pobla de Claramunt, Capellades i el Xaró és una gran virtut per al funcionament d'aquests pobles periurbans que els permetrà a la llarga cada vegada dependre menys d'Igualada.

2. PATRIMONI CULTURAL I NATURAL Una altra de les grans fortaleses del territori és el patrimoni cultural i natural. Igualada i els seus entorns és un espai ocupat pel rastre de moltes generacions. Aquest patrimoni és una gran oportunitat per dotar el territori de memòria històrica i moltes vegades d'espais oberts i agradables per les persones.

Per altra banda, la Conca d'Òdena i la Riera, el recorregut del riu Anoia en contacte amb la ciutat i el Torrent de l'Espelt suposen un entorn circumdant molt interessant per treballar-hi i del que en poden sortir moltes possibilitats urbanes, sobretot com a límits.

> OPORTUNITATS

1. SANT MARTÍ DE TOUS és un nucli ja bastant allunyat i que, per tant, en l'àmbit de serveis s'ha anat desenvolupant al llarg del temps i ha obtingut funcionar de manera bastant independent.

2. La **TORRE DE CLARAMUNT, LA POBLA DE CLARAMUNT, CAPELLADES I EL XARÓ** podrien arribar a funcionar de manera conjunta millorant la connexió entre ells tant quant a tràfic rodat amb el el sentit de vianants, ja que tot i la seva proximitat tenen circulacions complexes entre ells.

3. Amb el conjunt de **NUCLIS DEL NORD D'IGUALADA** veiem els passatges que travessen l'A-2 i sobretot tota la xarxa de camins rurals a la que connecten i que faixeix el territori com oportunitats de crear, millorar o potenciar relacions, connexions i sinergies tant entre ells com amb el nucli d'Igualada.

4. Pel que fa a IGUALADA, l'entorn natural circumdant suposa l'oportunitat d'enllaçar les diferents zones amb una anella verda que millori connexions, creï nous espais verds i sobretot acabi millor tots aquells límits urbans actualment disfuncionals.

ANELLA VERDA
+
RECORREGUTS VERDS PERIURBANS

De l'anàlisi territorial del DAFO, entenem que tots els pobles periurbans al nord de l'A-2 estan i se senten fortament desconnectats, de la mateixa manera que detectem que la ciutat de té problemes d'**estructures urbanes mal acabades** en els seus límits.

De la mateixa manera, l'**entorn natural** i el **patrimoni cultural** són fortaleses del territori que conjuntats ofereixen moltes possibilitats.

La proposta agafa la possibilitat d'una **anella verda** immediata al nucli de la ciutat com a manera de millorar aquests acabats urbans i com a possibilitat per extendre com a apèndix d'aquesta un **camí rural** variable tipològicament que teixeixi tots aquests pobles periurbans.

> 6. AVINGUDA

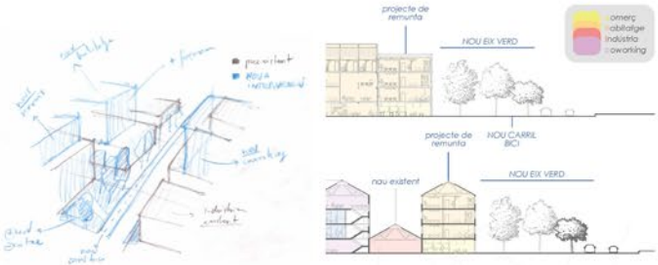
REURBANITZACIÓ I NOVA MIXTICITAT A AVINGUDA EUROPA

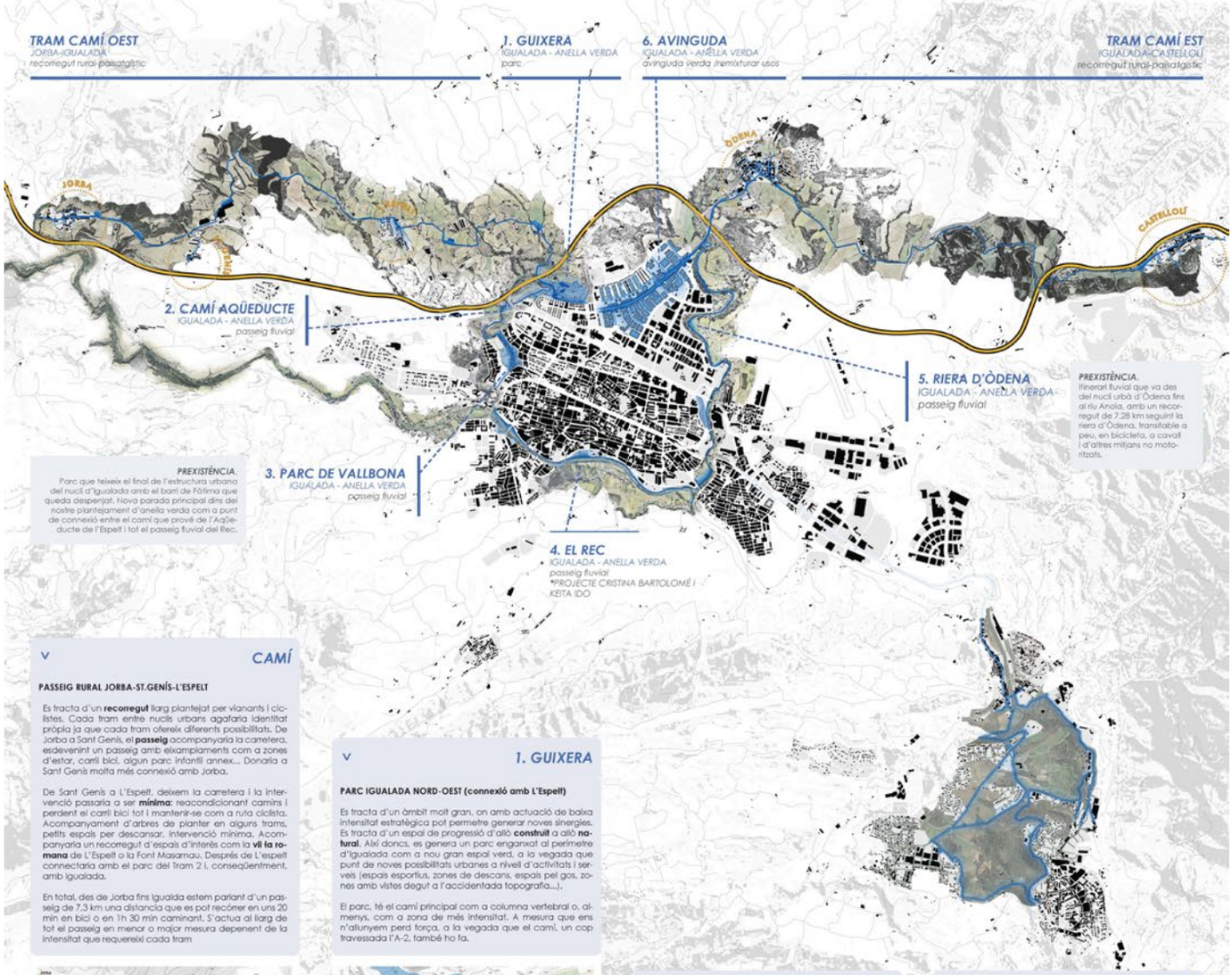
És el punt del projecte on hi confueixen més ítems i complexitat, cosa que també fa que segurament sigui el punt més interessant.

Per una banda hi ha l'**Avinguda Europa**, que forma part del recorregut general, on té sentit imaginar una remodelació completa dels seus usos, convertint-la en un **eix verd**, amb nous espais pel peató, per la bici, i menys espais pel cotxe.

El **barri** colindant, ara mateix sobretot d'indústria i comerç, també podria internevir-se de l'Avinguda cap a fora, plantejant un projecte de barri modern, **basat en la mixticitat** d'usos, comprenent nou habitatge, part de comerç i indústria existents, nous serveis... Un projecte de barri modern: ple de diferents activitats i espais per la gent.

Per últim, es podria treballar el pas de l'A-2 que connecta amb Òdena amb un tram de **passeig** agradable que fes realista una **connexió sense cotxe** entre les dues poblacions.

PREXISTÈNCIA.
Itinerari fluvial que va des del nucli urbà d'Òdena fins al riu Anoia, amb un recorregut de 7,28 km seguint la riera d'Òdena, transitable a peu, en bicicleta, a cavall i d'altres mitjans no motoritzats.

PREXISTÈNCIA.
Parc que teixeix el final de l'estructura urbana del nucli d'Igualada amb el barri de Fátima que queda despenjat. Nova parada principal dins del nostre plantejament d'anella verda com a punt de connexió entre el camí que prové de l'Aqüeducte de l'Espelt i tot el passeig fluvial del Rec.

> CAMÍ

PASSEIG RURAL JORBA-ST.GENÍS-L'ESPELT

Es tracta d'un **recorregut** llarg plantejat per vianants i ciclistes. Cada tram entre nuclis urbans agafaria identitat pròpia ja que cada tram ofereix diferents possibilitats. De Jorba a Sant Genís, el **passeig** acompanyaria la carretera, esdevenint un passeig amb eixamplaments com a zones d'estar, carril bici, algun parc infantil annex... Donaria a Sant Genís molta més connexió amb Jorba.

De Sant Genís a L'Espelt, deixem la carretera i la intervenció passaria a ser **mínima**: reacondicionant camins i perdent el carril bici tot i mantenir-se com a ruta ciclista. Acompanyament d'arbres de planter en alguns trams, petits espais per descansar. Intervenció mínima. Acompanyaria un recorregut d'espais d'interés com la **vil·la romana** de L'Espelt o la Font Masarnau. Després de L'espelt connectaria amb el parc del Tram 2 i, conseqüentment, amb Igualada.

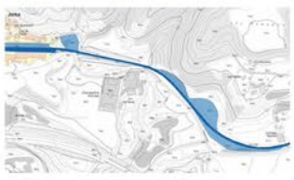
En total, des de Jorba fins Igualda estem parlant d'un passeig de 7,3 km una distancia que es pot recórrer en uns 20 min en bici o en 1h 30 min caminant. S'actua al llarg de tot el passeig en menor o major mesura depenent de la intensitat que requereixi cada tram

> 1. GUIXERA

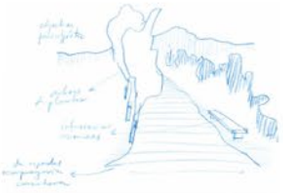
PARC IGUALADA NORD-OEST (connexió amb L'Espelt)

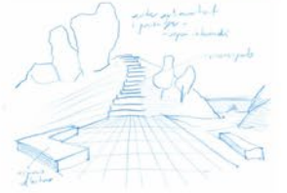
Es tracta d'un àmbit molt gran, on amb actuació de baixa intensitat estratègica pot permetre generar noves sinergies. Es tracta d'un espai de progressió d'allò **construït** a allò **natural**. Així doncs, es generarà un parc enganxat al perímetre d'Igualada com a nou gran espai verd, a la vegada que punt de noves possibilitats urbanes a nivell d'activitats i serveis (espais esportius, zones de descans, espais pel gos, zones amb vistes degut a l'accidentada topografia...).

El parc, té el camí principal com a columna vertebral o, almenys, com a zona de més intensitat. A mesura que ens n'allunyem perd força, a la vegada que el camí, un cop travessada l'A-2, també ho fa.

> 2. AQÜEDUCTE / 4. EL REC

PUNTS DESTACATS DINS DE L'ANELLA URBANA

AQÜEDUCTE. El parc, de manera gradual, va perdent intensitat, derivant en només un camí que dona continuïtat a l'anella verda fins a l'aqüeducte, punt d'interés patrimonial que permet generar heterogeneïtat tipològica dins del recorregut. **EL REC.** Tot l'espai del Rec obre la possibilitat d'un passeig fluvial, també molt lligat a patrimoni pel seu contacte amb tot el teixit fabril, que seria un tram clau de l'anella, per proximitat amb el centre històric de la ciutat i per tot el conjunt de possibilitats naturals que se'n deriven. Donaria continuïtat al camí fluvial de la Riera d'Òdena i permetria millorar la frontissa urbana que suposa el punt de contacte entre Igualada i Sant Maure.

> SINÈRGICS

UNA SIMBIOSI ENTRE 4 NUCLIS MOLT PROPERS

La **TORRE DE CLARAMUNT, LA POBLA DE CLARAMUNT, CAPELLADES I EL XARÓ** podrien arribar a funcionar de manera conjunta millorant la connexió entre ells tant quant a tràfic rodat amb el el sentit de vianants, ja que tot i la seva proximitat tenen circulacions complexes entre ells.

El funcionament simbiòtic que proposem podria permetre que amb petits canvis els 4 nuclis funcionessin de manera gairebé autònoma.

També podria incloure, en aquestes petites intervencions, noves zones d'habitatge, espai lliure, serveis i/o comerç.

> secció CARRETERA

DE JORBA A SANT GENÍS

El primer tram que es recorre que va de Jorba a St Genís, el passeig va acompanyat de la carretera comarcal en tot moment. Per dotar de seguretat als vianants i als ciclistes, la secció que proposem esta uns metres per sobre de la carretera, protegint-los així de possibles atropellaments.

Per altra banda, la secció consta d'una ampla zona de passeig, que es pot ampliar en moments puntuals amb bones vistes o en llocs destacats on hi ha entrants en la pendent del turó que acompanya el recorregut com es veu puntualment a la planta. I d'un tram de carril bici separat del passeig per una fila d'arbres.

> secció RURAL

DE SANT GENÍS A L'ESPELT

En bona part del passeig, aquest passa per camins totalment rurals envoltats de camps que son propietat privada. En aquests punts s'intentarà preservar l'estètica de l'entorn sense alterar-la en excés.

El que es proposa és en els punts en que hi hagui certs desnivells, seguint la tradició fer murs de pedra seca amb altura de bancs que protegeixin i marquin els límits de la propietat privada. Igual que a la resta de trams també espreposa actuar al paviment del camí per tal de dotar-lo d'un caràcter unitari que permetti identificar fàcilment la ruta i per adaptar-lo al pas de les bicicletes.

> secció VIL·LA ROMANA

DE L'ESPELT A IGUALADA

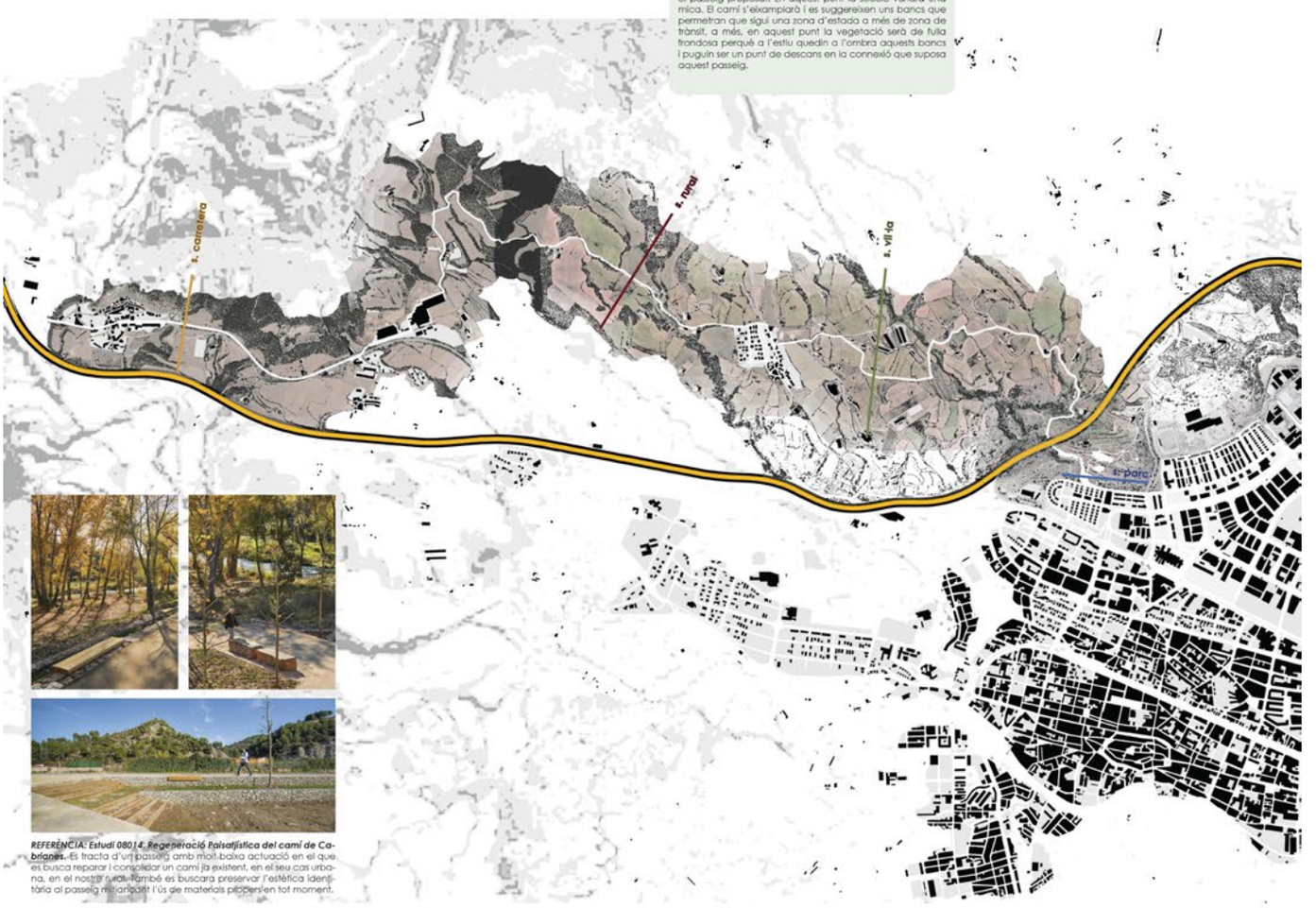
Es tracta d'una residència senyorial d'època romana alt imperial de model allargat o de corredor, transformada, en una fase posterior, en una vil•la amb pati de planta interior rectangular, al voltant del qual s'articulen les diferents estances. I que uneix la part urbana i la part rústica en una mena de bloc irregular. Explotació agrícola, bastida seguint les recomanacions fetes pels arquitectes de l'època (posició dominant, arrecerada, propera a una via de comunicació i propera a un corrent d'aigua), que fou habitada des dels segles II-I aC fins al primer terç del segle VI dC, en etapes de desigual activitat. També hi ha indicis d'ocupació medieval. Fonamentalment, es dedicava a l'explotació agropecuària del seu fundus, amb el conreu del cereal.

La Vil·la romana serà un dels punts rellevants pels quals passi el passeig proposat. En aquest punt la secció variarà una mica. El camí s'eixamplarà i es suggereixen uns bancs que permetran que sigui una zona d'estada a més de zona de trànsit, a més, en aquest punt la vegetació serà de fulla frondosa perquè a l'estiu quedin a l'ombra aquests bancs i puguin ser un punt de descans en la connexió que suposa aquest passeig.

> OPORTUNITATS

PARC D'ENTRADA A IGUALADA

L'últim tram del passeig que queda integrat en el projecte de parc també realitzat i que fa de transició entre el camí rural i la ciutat d'Igualada. En aquest tram la secció del camí serà variable al llarg del parc, però la zona del camí serà sempre la més treballada i es caracteritzarà per un sòl dur i amb trams de vegetació i arbrat estratègicament col•locat i altres trams molt variats al llarg de totes les seccions.

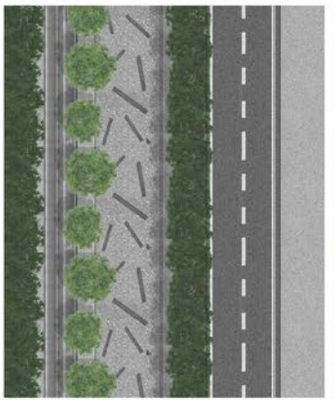
REFERÈNCIA: Estudi 080|4, Regeneració Paisatjística del camí de Cabrianes. Es tracta d'un passeig amb molt baixa actuació en el que es busca reparar i consolidar un camí ja existent, en el seu cas urbana, en el nostre cas també es buscarà preservar l'estètica identitària al passeig mitjançant l'ús de materials pròpers en tot moment.

En la proposta del camí hi ha moments puntuals que creiem que s'han de cuidar especialment, que són els punts de creuament de l'A2. El punt de creuament triat és l'antiga guixera de Can Masarnau, una antiga cantera d'extracció de guix a cel obert. Actualment la zona està malmesa, hi ha zones amb guix al descobert que s'han anat erosionant amb el pas del temps... Ha quedat el vestigi de les feixes que es realitzaven per a l'extracció d'aquest.
El jaciment va ser descobert el 1989 per membres de la Secció d'Arqueologia del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI). Des de la revisió de la Carta Arqueològica, el 1991, s'han recollit habitualment nombrosos fragments de ceràmica feta a mà del Bronze Final.

El projecte tractarà d'urbanitzar aquesta zona i generar un parc en aquest turó aprofitant les pendents i les preexistències. Actuarem en un àmbit total d'unes 7 hectàrees. L'objectiu del parc és que faci de transició entre la proposta rural i la zona urbana. En tractar-se d'una antiga guixera, la topografia està lleugerament modificada, però es generaran diverses feixes i aterrassaments per millorar l'accessibilitat i per generar accessos als cims dels dos turons es generaran miradors. També té la voluntat de ser un separador natural entre l'A2 i la zona residencial que trobem just després de la guixera.
Amb els materials extrets de les excavacions s'intentarà generar un paviment que faci de fil conductor identificable al llarg de tot el parc i en part del camí rural per tal que sigui fàcilment identificable la ruta.

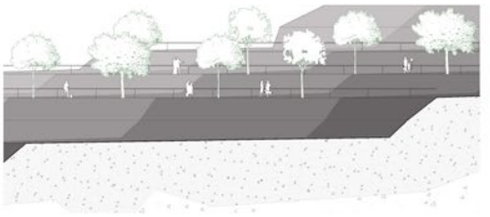
A. TEATRE

Una de les preexistències que també ens va cridar l'atenció de la guixera, són dues zones que eren punts de gran extracció de guix i que han deixat amb el pas del temps dos grans **esplanades**, una d'elles, la de la cota més propera al carrer l'aprofitarem per generar una zona d'**amfiteatre** amb un petit escenari i una **zona de pícnic** amb arbres.

B. TERRASSES

Una altra de les preexistències que ens va cridar l'atenció d'aquest lloc és realment una part important de la història de la guixera que són les antigues feixes que s'utilitzaven per a l'extracció de guix i que en el passat colonitzaven tot el turó com podem veure a les ortofotos dels 50-60. L'actuació serà la **consolidació** de les feixes que es conserven millor per tal d'aconseguir uns **recorreguts circulars** i certs **miradors** que recuperaran part del paisatge i història del lloc.

C. MIRADOR

El recorregut circular proposat al parc té el seu **punt més singular** al cim del turó situat a la cota 425 on hi ha les millors vistes del parc. Per aquesta raó s'hi ha projectat un mirador circular acondicionat amb uns bancs disposats de manera radial afavorint les vistes i amb un arbre central que dota d'ombra aquests bancs.

GRADERIA

El camí principal, que surt d'Igualada i acaba a Jorba, passa per diferents trams i seccions que juguen a donar-li diversitat espacial. La graderia és un exemple-ment dins del propi parc, en el punt de connexió amb el túnel que travessa la A-2.

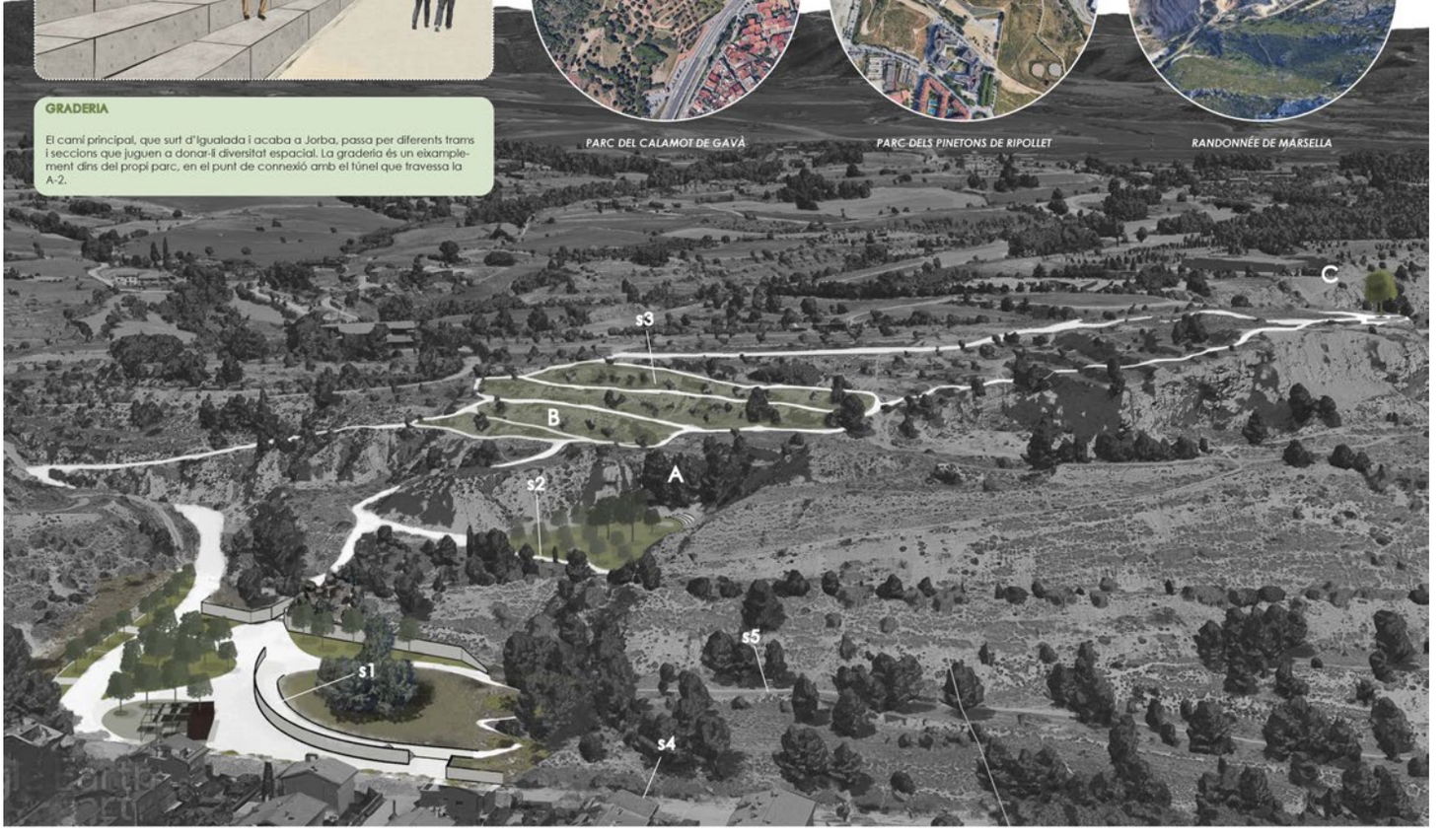
PARC DEL CALAMOT DE GAVÀ

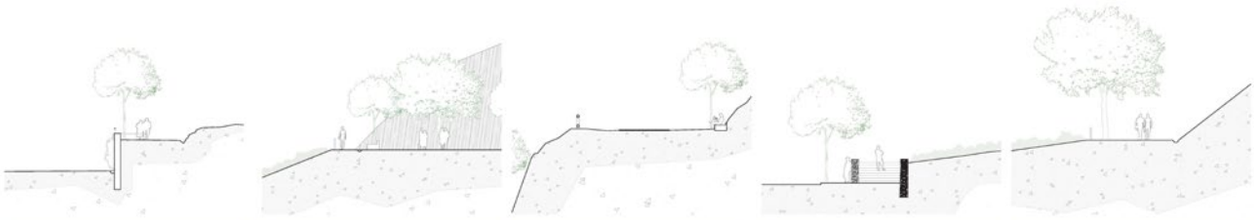

PARC DELS PINETONS DE RIPOLLET

RANDONNÉE DE MARSELLA

s1 mur entrada

La pendent que es genera a l'entrada del parc permet generar un passeig a peu pla que mira cap al propi parc a través d'aquest mur, que a més organitza l'espai.

s2 parc teatre

Un dels grans moments del parc és l'esplanada del teatre. Aquesta secció és del camí que l'acompanya, amb vistes i espai per seure a l'ombra dels arbres.

s3 feixa

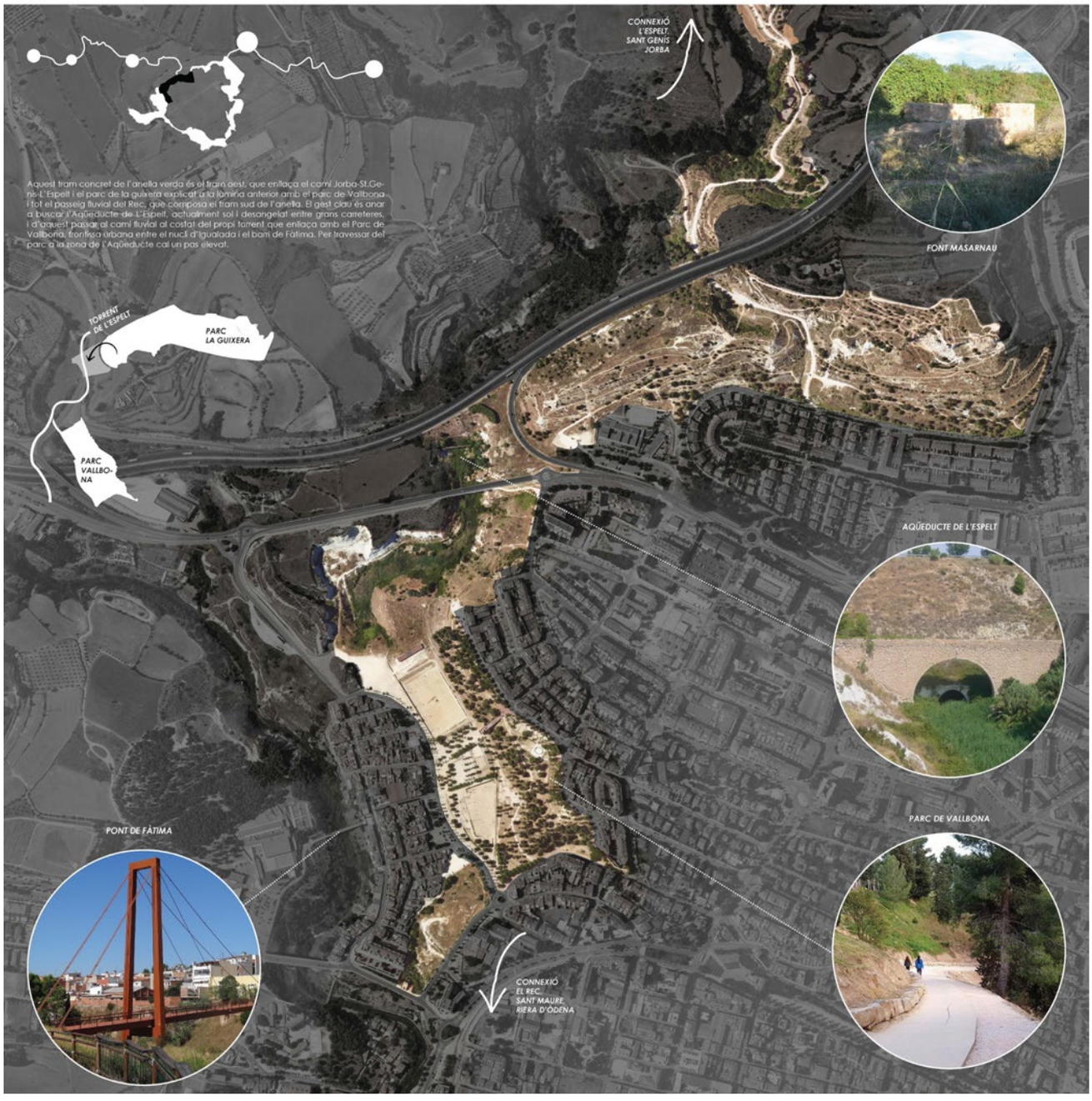
Cada feixa és per si mateixa un recorregut lineal. Les reacondicionem, marquem el camí, posem límits amb baranes i mobiliari puntual a l'ombra dels arbres que ja hi ha.

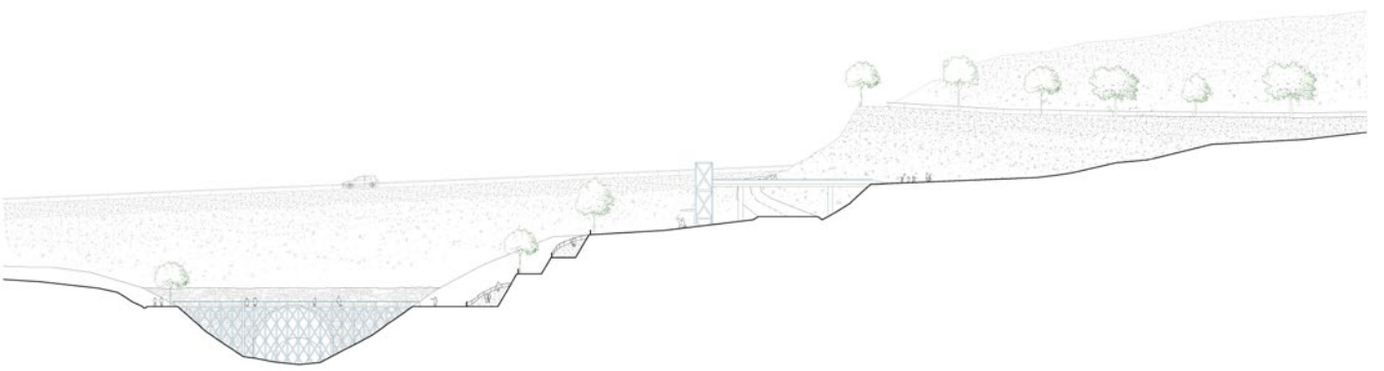
s4 vomitori

Són una colla d'accessos que acompanyen el carrer perimetral del parc i que juguen a conservar el mur de peredat preexistent a la vegada que generar passeigs transversals.

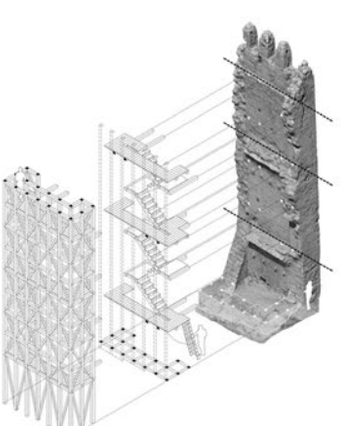
s5 camí a mitja altura

Hi ha una colla de camins principals que estructuren els recorreguts del parc. Aquesta n'és una secció tipus: vegetació, vistes i recollida d'aigües.

REFERÈNCIA1 : Carles Enrich Studio. Recuperació de la Torre de Merola.
La intenció és rescatar un patrimoni actualment oblidat, l'aqüeducte de l'Espelt, i que creiem que pel seu valor tan arquitectònic com històric mereix que se'l ressalti i se li doni més reconeixement. Per fer-ho hem seguit la mateixa estratègia que Carles Enrich adopta al seu projecte de recuperació d'una torre històrica a Merola, colonitzar mitjançant un element lleuger de fusta una cara de l'objecte sense arribar a tocar-lo. Respectant la preexistència i posant-la en valor, d'aquesta manera els usuaris que la utilitzin podran accedir i veure des de diferents punts de vista aquest element que a més actuarà de reclam per a aquest tram de la anella verda que es vol reactivar.

REFERÈNCIA 2: John Quentin Hejduk
En base a la idea de contruir i delimitar en base a la col·locació d'elements constinuïnt un llenguatge propi, pròpia de l'urbanisme de Hejduk, nosaltres proposem repetir la fórmula de l'ascensor+nucli d'escales amb estructura de fusta com a element identitari del recorregut. Sent igualada i el seu entorn un territori de desnivells, un segell identitari com un ascensor que ajuda a salvar-los és útil a la vegada que definitori d'un llenguatge.

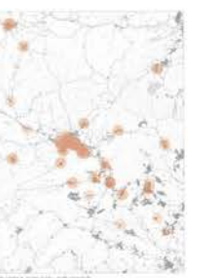
DAFO (Debilidades, Amenazas, Fortalezas y Oportunidades) de la Conca d'Òdena i voltants

Planta escala territorial (E 1:60.000)

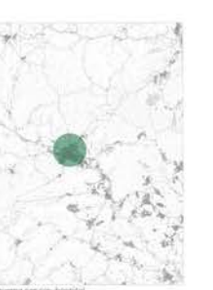
Esquema serveis: administració

Esquema serveis: educació

Esquema serveis: salut

Esquema serveis: hospital

Esquema serveis: cultura

Esquema serveis: oci i esport

Què opinen les persones habitants d'aquests municipis sobre...?

Després d'analitzar les problemàtiques dels nuclis rurals i buscant entendre les necessitats de les persones locals, vam realitzar una enquesta online pública a totes les persones de la conca d'Òdena i els voltants.

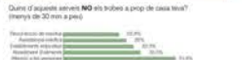
La major part de les residents dels nuclis urbans més allunyats del centre urbà d'Igualada no fan vida al seu propi municipi, ja que treballen a les ciutats i tenen una gran falta de recursos i transport públic que faciliti la mobilitat pels voltants de la seva residència (només el 3,2% de les respostes afirmen tenir tots els serveis a menys de 30 minuts de casa).

També observem una gran quantitat de patrimoni històric dels municipis actualment en desús, i gràcies a l'enquesta podem veure com una gran part dels habitants no coneixen el patrimoni o no saben la història del seu propi municipi.

La vida rural està disminuint, la gent jove marxa buscant futur laboral a les ciutats i, mentre l'edat mitjana dels nuclis rurals segueix augmentant, la seva població va disminuint paulatinament.

Quins d'aquests serveis **NO** els trobes a prop de casa teva? (menys de 30 min a peu)

Habitualment, quin tipus de **transport** fas servir?

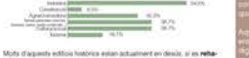

Coneixes el **patrimoni** i la història del teu municipi?

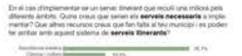
Quins sectors que s'haurien de millorar per incrementar l'activitat?

Molts d'aquests edificis històrics estan actualment en desús, si es **rehabiliten** poden servir per donar espai a serveis, habitatges i locs d'oci. Quina creus que seria la seva millor nova funció?

Si l'activitat econòmica s'adaptés a la nova època informàtica (connexió a Internet, indústria reciclada, recuperació de antigues fàbriques, protecció de les aconteses agràries locals, etc.) es podria aconseguir una relació que apropés més a persones joves al món rural.

Si el teu edifici de residència està en males condicions, què preferiries?

En el cas d'implementar-se un servei itinerant que recolli una mitjana pels diferents àmbits. Quins creus que serien els **serveis necessaris** a implementar? Que altres recursos creus que fan falta al teu municipi i es poden fer arribar amb aquest sistema de **serveis itinerants**?

D'aquestes opcions, quina creus que podria **solucionar** més problemes de la xarxa de transport públic?

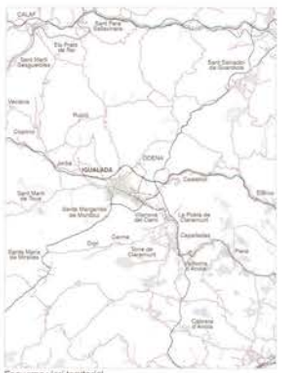

CONCLUSIÓ

Vivent aquestes dades preocupants - tenint la intenció d'elevar la interacció entre les persones dels diferents municipis rurals i la funcionalitat del transport públic que connecti millor aquestes zones, donar a conèixer i utilitzar el patrimoni històric, i portant els serveis mancants per tal d'augmentar l'econòmia local- proposem un sistema de rutes que connecten els diferents nuclis, aprofitant el transit existent, completant i millorant la connectivitat per abaratar els camins més adequats.

Aquests nous trajectes que completen els existents ens porten a revalitzar amb més patrimoni i la dignifica, tot/aquest explicat la història de les zones rurals. A partir de la creació d'aquestes rutes i camins, Aquests punts acomodaments de facilitar allò que està en constant canvi i moviment (com serà la freqüència de les persones, amb la naturalitat de la generalitat del lloc).

En aquests punts hi ha dos actuem, on generem una espai per a les persones, espais lliure on s'implanta la idea dels serveis itinerants: serveis bàsics que s'apropen als usuaris en les zones menys accessibles, serveis varats que generen noves relacions entre les persones varies de cicle/mitat, que fomenten la participació dels habitants.

Esquema viari territorial

A partir de la referència de Trich i Bingbing

Esquema patrimoni territorial

Esquema nuclis rurals i urbans per nivells

Jerarquia viària

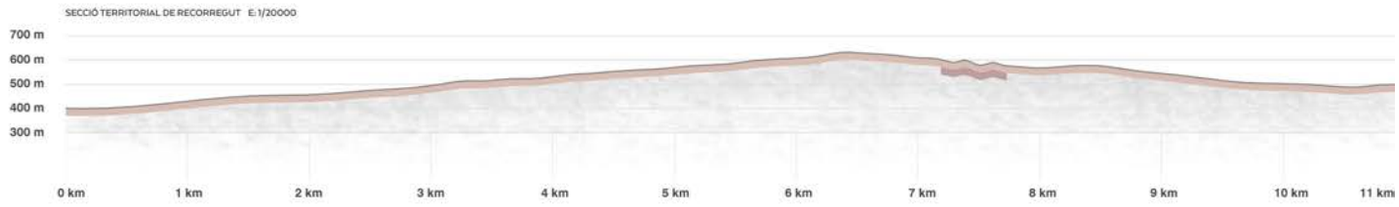
- Vies principals
- Vies secundàries
- Carrers i camins
- Carils bici
- Línies de bus
- Xarxaferroviària

Nuclis rurals de:

- NIVELL 1
- NIVELL 2
- Nivell 3
- Nivell 4

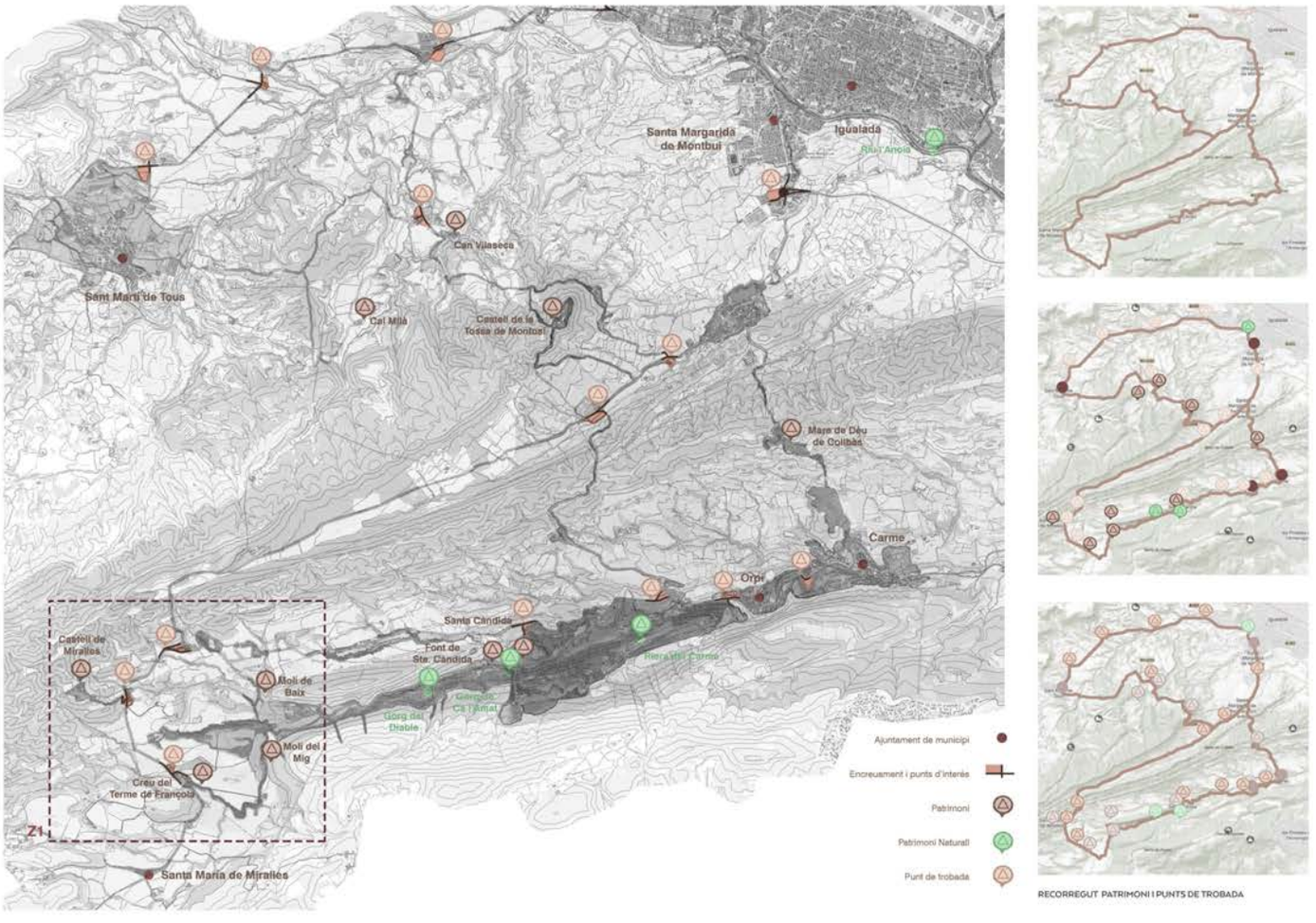
Serveis:

- Administració
- Educació
- Salut
- Hospital
- Cultura
- Oci i Esport

Masterplan - Punts de trobada

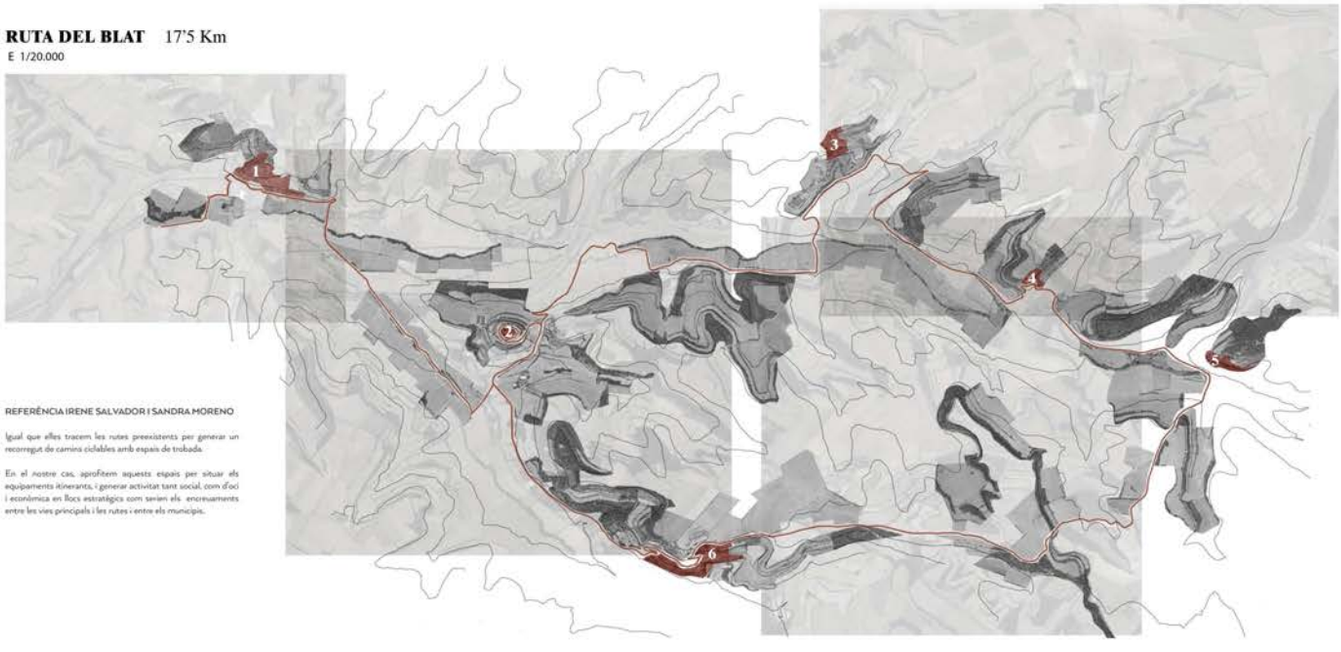
E 1/50000

RECORREGUT PATRIMONI I PUNTS DE TROBADA

RUTA DEL BLAT 17'5 Km

E 1/20.000

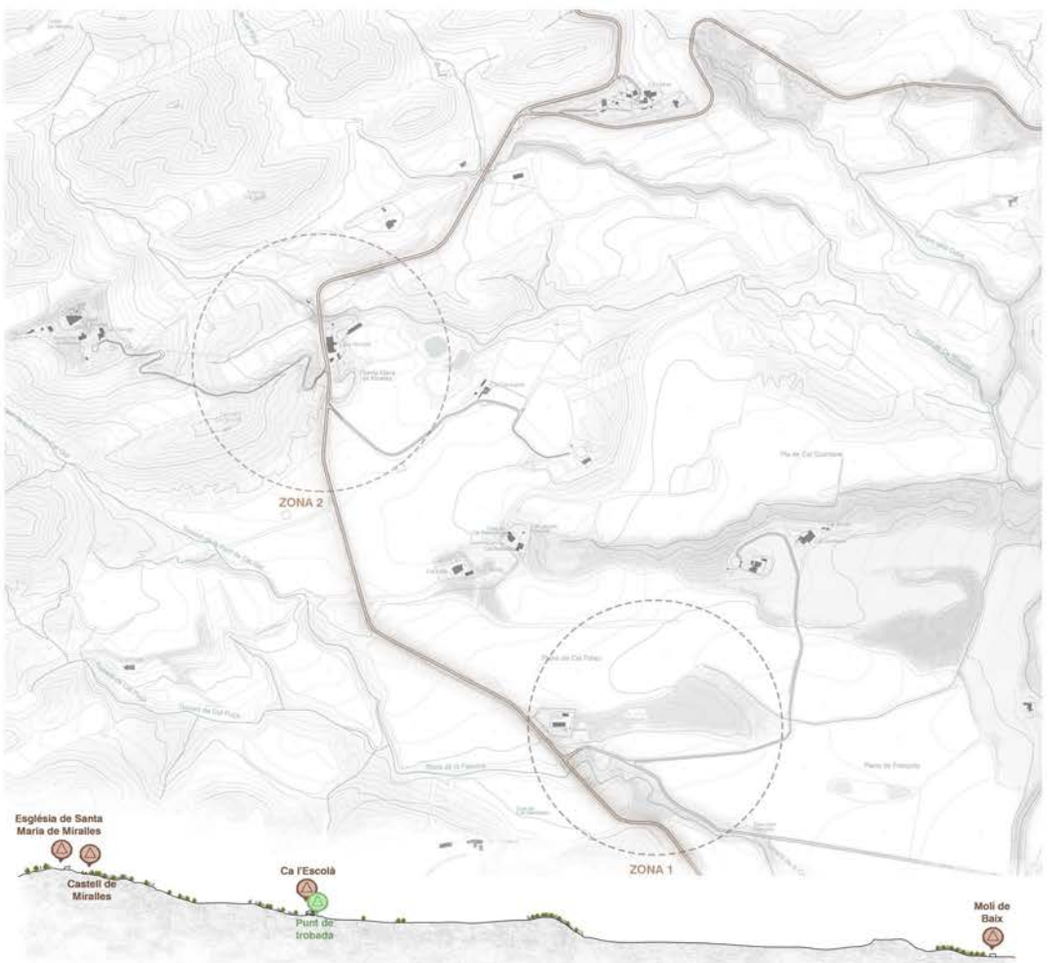

REFERÈNCIA IRENE SALVADOR I SANDRA MORENO

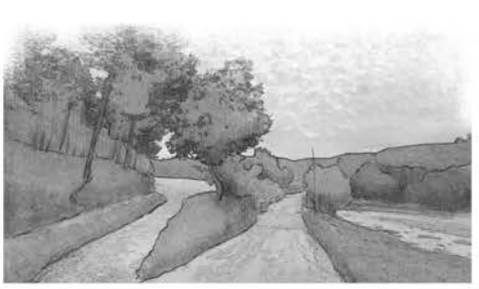
Igual que elles tracem les rutes preexistents per generar un recorregut de camins ciclables amb espais de trobada.

En el nostre cas, aprofitem aquests espais per situar els equipaments itinerants, i generar activitat tant social, com d'oci i econòmica en llocs estratègics com serien els encreuaments entre les vies principals i les rutes i entre els municipis.

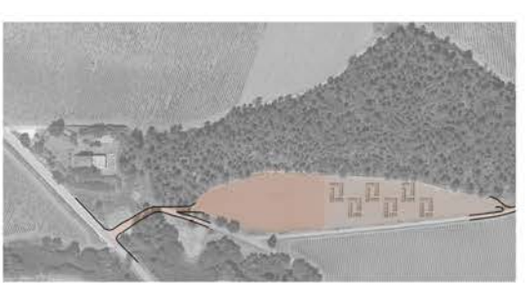

PLANTA I SECCIÓ SANTA MARIA DE MIRALLES E: 1/5000

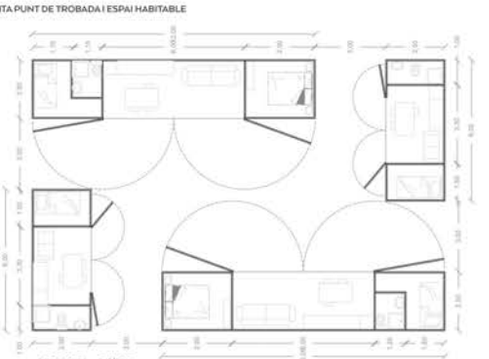
PUNT DE TROBADA ZONA 1

PLANTA PUNT DE TROBADA I ESPAI HABITABLE

PROPOSTA MILLORA ZONA 1

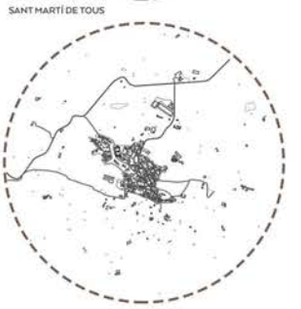

PROPOSTA E: 1/100

SANTA MARGARIDA DE MONTBUI

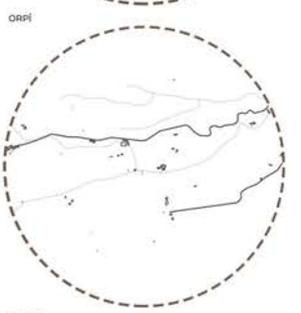
SANT MARTÍ DE TOUS

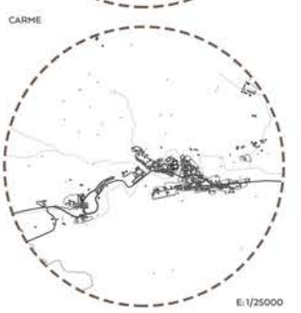
SANRA MARGARIDA DE MIRALLES

ORPÍ

CARME

E: 1/25000

REFERÈNCIA LEONARDO FIGUEROA I JUAN ANTONIO FERNÁNDEZ

PARQUE MANANCIAL DE AGUAS PLUVIALES TURENSCAPE

PARQUE SHÖNEBERGER SÜDGELÄNDE, GRUPPO ODIOUS

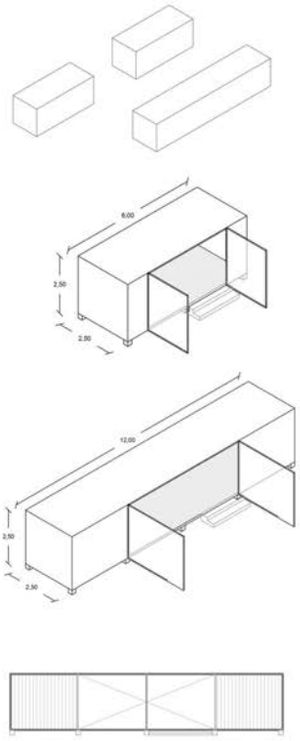
PLANTA PUNT DE TROBADA ZONA 2 E: 1/1000

Mòdul prefabricat

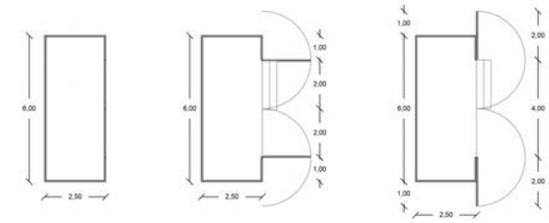
La nostra proposta de portar els serveis itinerants es pot realitzar gràcies als espais de trobada que es generen a les intersecions de rutes i camins preexistents, vies principals i els recorreguts proposats que connecten millor els nuclis.

Per portar els serveis, abastiment, l'oci, la cultura i formacions alternatives a aquests nuclis més allunyats de la ciutat fem ús dels mòduls prefabricats que proposem a continuació. Aquests mòduls, que serveixen per emmagatzemar i transportar tot el material, a més, es poden utilitzar per allotjar exposicions, espectacles, entre altres usos.

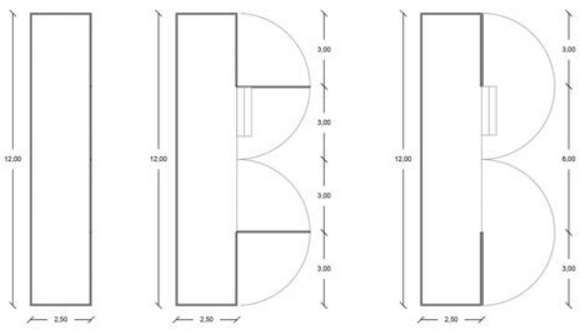
Es poden fabricar dos tipus de mòduls per ser transportats en tràilers estàndards. Poden ser un espai sencer de 12,00m de llargaria i 2,50m x 2,50m de secció. O dos espais de 6,00m amb la mateixa secció. Aquests ocuparien el mateix espai per transportar però poden donar més flexibilitat d'ús a l'espai de trobada.

PROPOSTA MÒDUL PREFABRICAT E: 1/100

MÒDUL PER TRANSPORT I EMMAGATZEMATGE DE 6X2,5 m

MÒDUL D'USOS EQUIPAMENT ITINERANT DE 12X2,5 m

PROPOSTA ESPAI PÚBLIC I D'EQUIPAMENT

MATERIAL PRINCIPAL:

BLOCS DE TERRA COMPACTADA.
FETDETERRA
TAPIALBLOCK 10/20/10

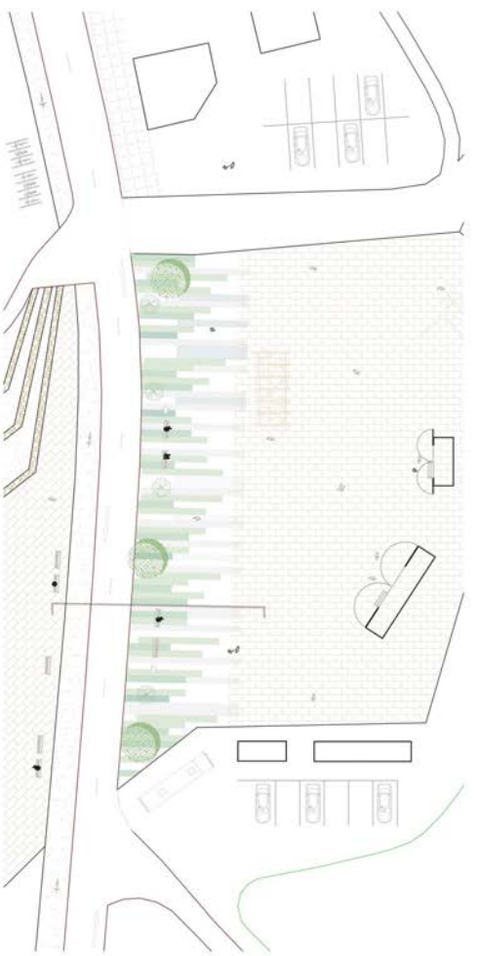

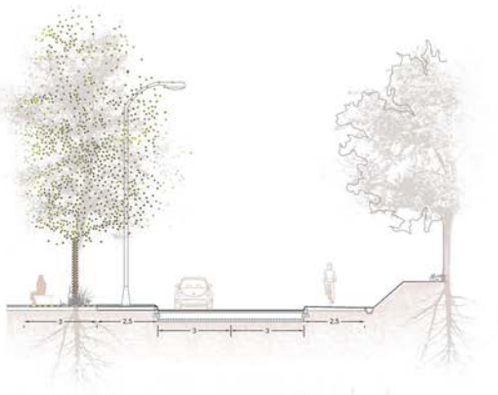
PLANTA PUNT DE TROBADA ZONA 2 E: 1/500

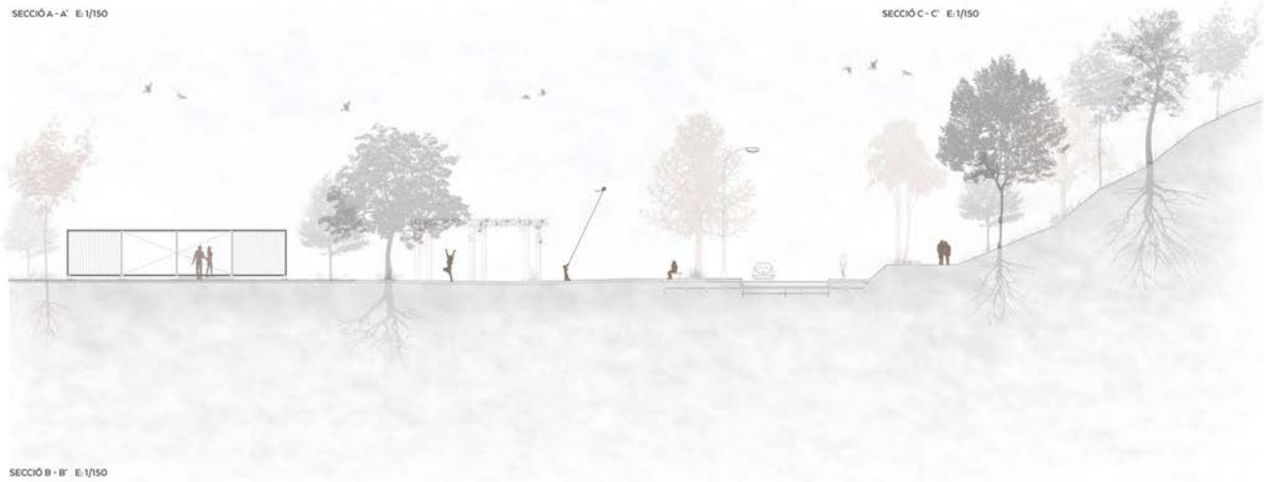
PLANTA PROPOSTA ESPAI PÚBLIC E: 1/300

SECCIÓ A - A' E:1/150

SECCIÓ C - C' E:1/150

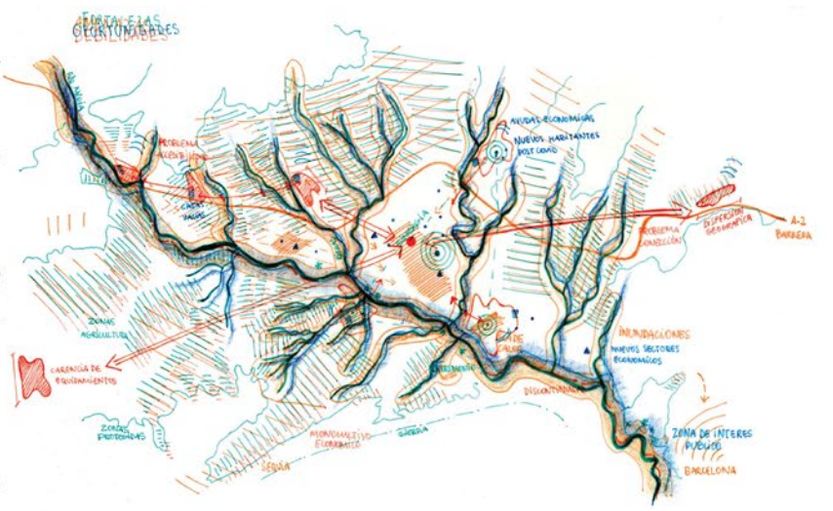

SECCIÓ B - B' E:1/150

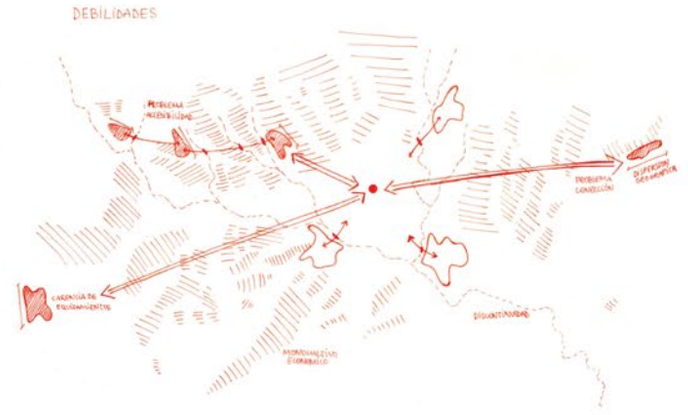
El lema del proyecto "Recuperando la morfología del agua" viene del reconocimiento previo de la importancia territorial de la traza del Río Anoia y de las rieras y torrentes que desembocan en él. De esta manera, analizamos el ámbito de trabajo a través una mirada más natural, distinguimos esta matriz de agua como una zona de interés, con sus debilidades, amenazas, fortalezas y oportunidaes, que podemos potenciar para desarollar un proyecto en relación con el paisaje. De esta manera, el agua pauta nuestras intervenciones.

Aunque el lema puede parecer contradictario por el hecho que fisicamente el agua no tenga morfología, nuestro proyecto modifica el contenedor para potenciar el recorrido del agua, y así modificamos la morfología del agua para devolverle su importancia y papel fundamental en nuestro ámbito.

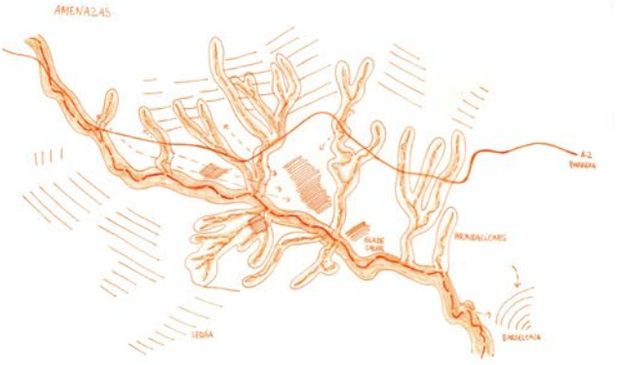
A nivel territorial, el hilo conductor de nuestro proyecto es un reccorido peatonal anexo al Rio Anoia, dando continuidad a los caminos existentes . Luego, clasificamos las rieras y torrentes según tres estrategias diferentes en función de las necesidades de los nucleos rurales o ciudad próximas. Asi, desarrollamos un proyecto global, que se va especializando en cada zona en función de las necesidades detectadas.

DAFO superpuestos enfocando en el papel del Rio y de las rieras como debilidad, amenaza, fortaleza y oportunidad.

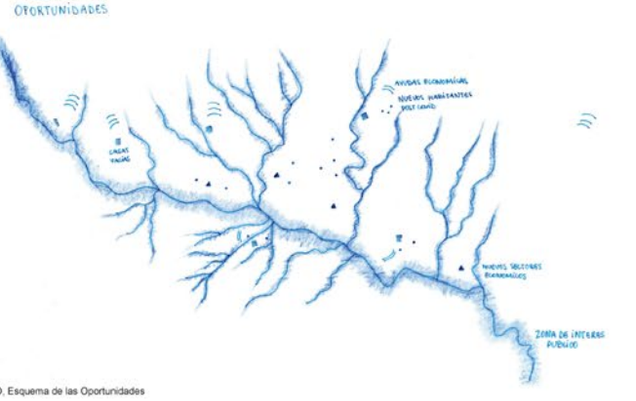
DAFO, Esquema de las Debilidades

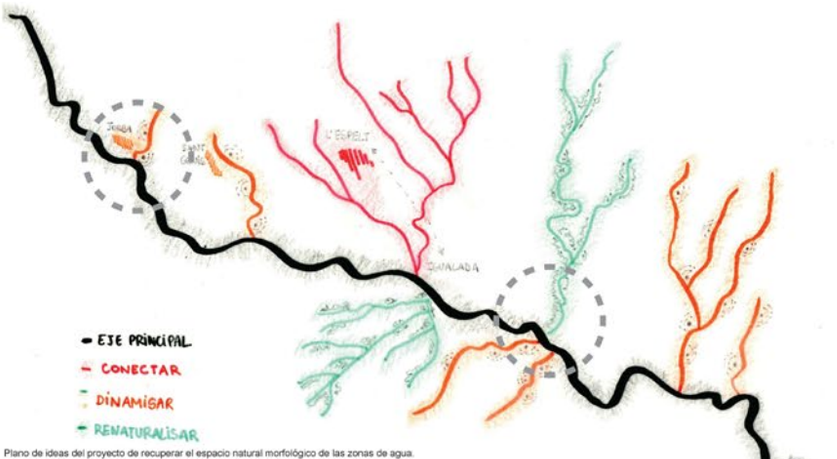
DAFO, Esquema de las Amenazas

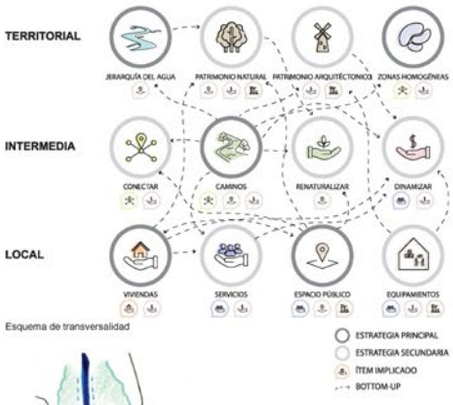
DAFO, Esquema de las Fortalezas

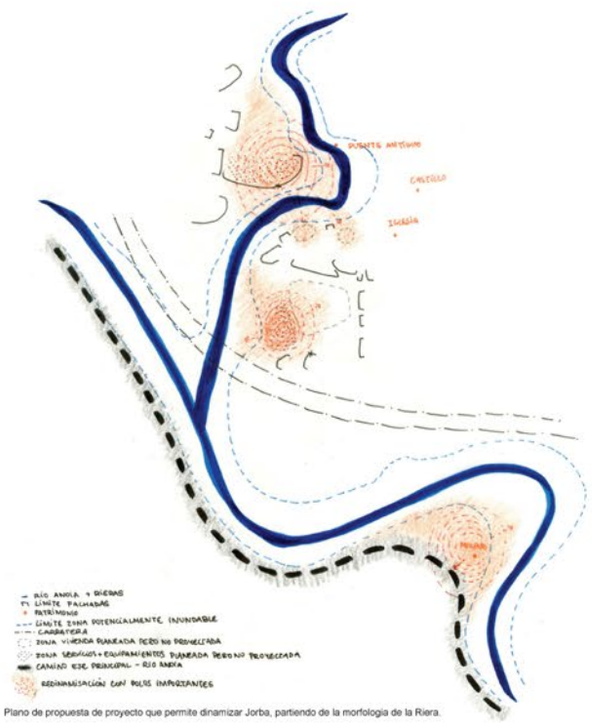
DAFO, Esquema de las Oportunidades

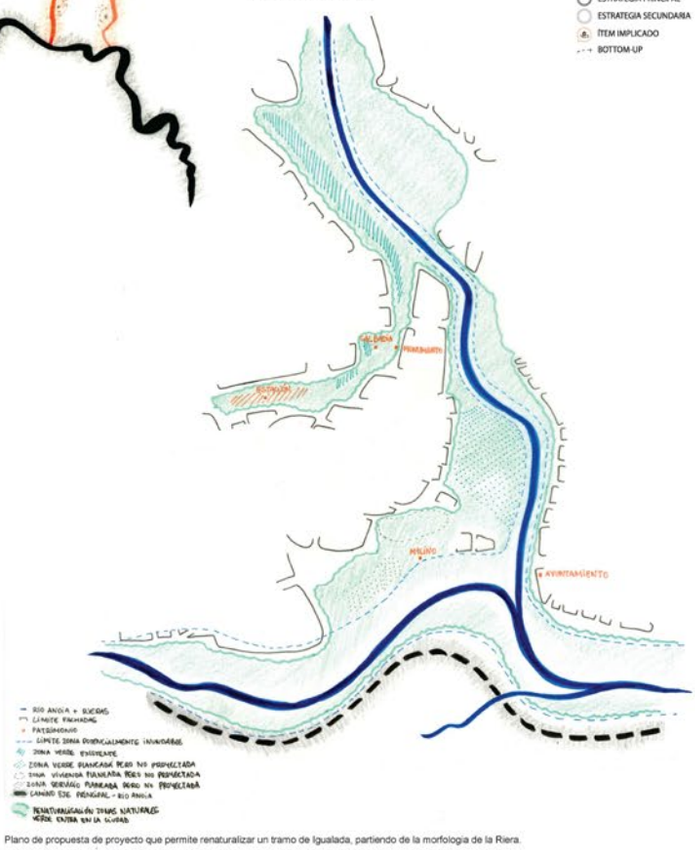
Plano de ideas del proyecto de recuperar el espacio natural morfológico de las zonas de agua.

Esquema de transversalidad

Plano de propuesta de proyecto que permite dinamizar Jorba, partiendo de la morfologia de la Riera.

Plano de propuesta de proyecto que permite renaturalizar un tramo de Igualada, partiendo de la morfologia de la Riera.

Proyecto de Jorba

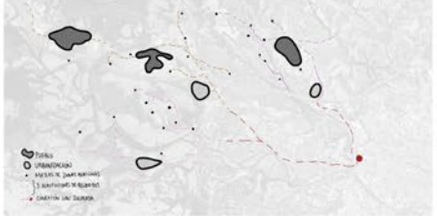

Proyecto de Igualada

Esquema de transversalidad temática

Abstracción esquemática del estudio de caso 6 en un tramo del ámbito entre Jorba e Igualada.
La iniciativa social de transporte a domicilio de productos de primera necesidad permite mejorar la accesibilidad de los nucleos rurales y urbanizaciones que se encuentran más aisladas y que no disponen de todos los equipamientos y servicios necesarios. Para poder evitar el despoblamiento, es primordial mejorar las comunicaciones entre ellas para poder fomentar una sinergia. De esta manera, "La Exclusiva" permite relacionarlos con unos recorridos rodados, que podrían acabar en Igualada. Este modelo se podría extrapolar a un sistema de transporte compartido acompañada de una aplicación para poder crear más relaciones entre los nucleos rurales.

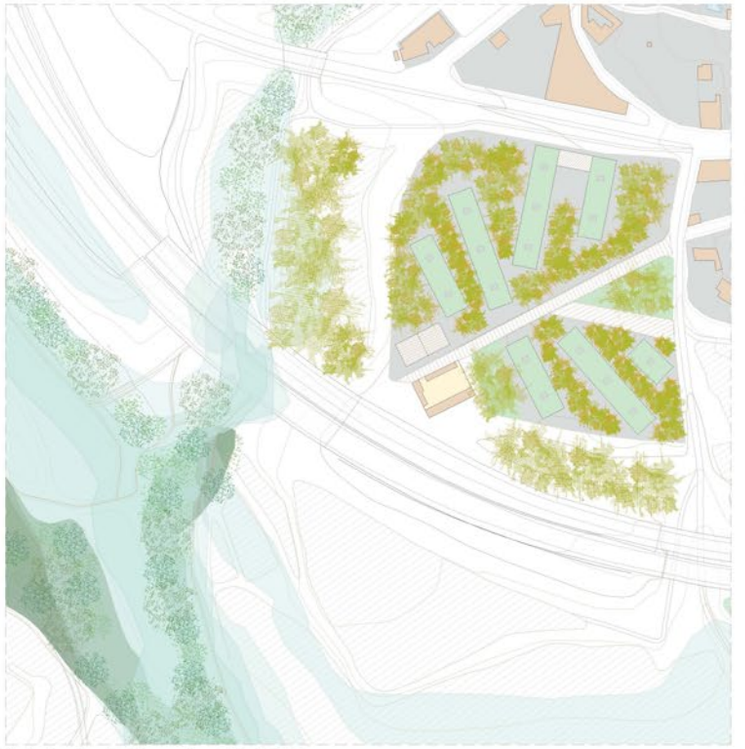

Abstracción esquemática del estudio de caso 31 en un tramo del ámbito en Igualada.
El proyecto de recuperación de los huertos se relaciona con la idea generatriz de nuestro proyecto urbanístico de devolver la traza del agua. Potenciando así este recorrido fluvial, podemos desarrollar una matriz de riego natural, instaurando unas balsas de tratamiento de fitodepuración incorporadas en el paisaje. En nuestro ámbito, encontramos una franja de terrenos agrícolas a lo largo del Río Anoia, que podrían fomentar la identidad del proyecto en su globalidad y a la vez desarrollar una agricultura local, sostenible, extensiva, llegando a una soberanía alimentaria.

Interpretación de Referentes

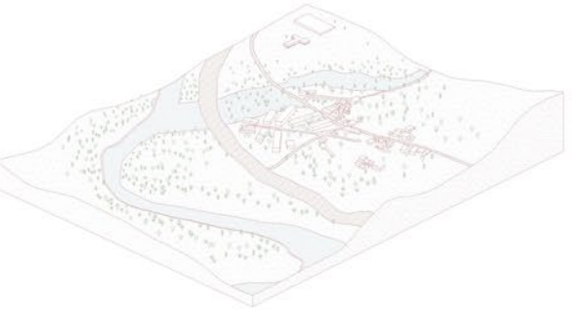
Planta propositiva general en Jorba. 1.3000

Planta de ordenación del proyecto en Jorba. 1.1500

Vista renderizada de un zona inundable

Axonométrica del conjunto del proyecto en Jorba. 1.5000

Planta detalle de calle entre viviendas nuevas y las actuales 1.500

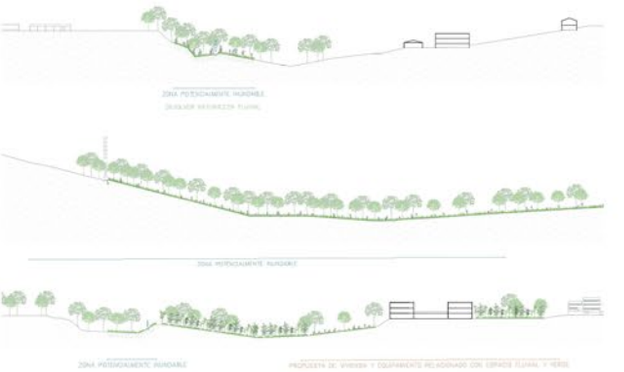
Planta detalle calle pacífica 1.500

Secciones detalle. 1.500

Sección de camino junto al río 1.200

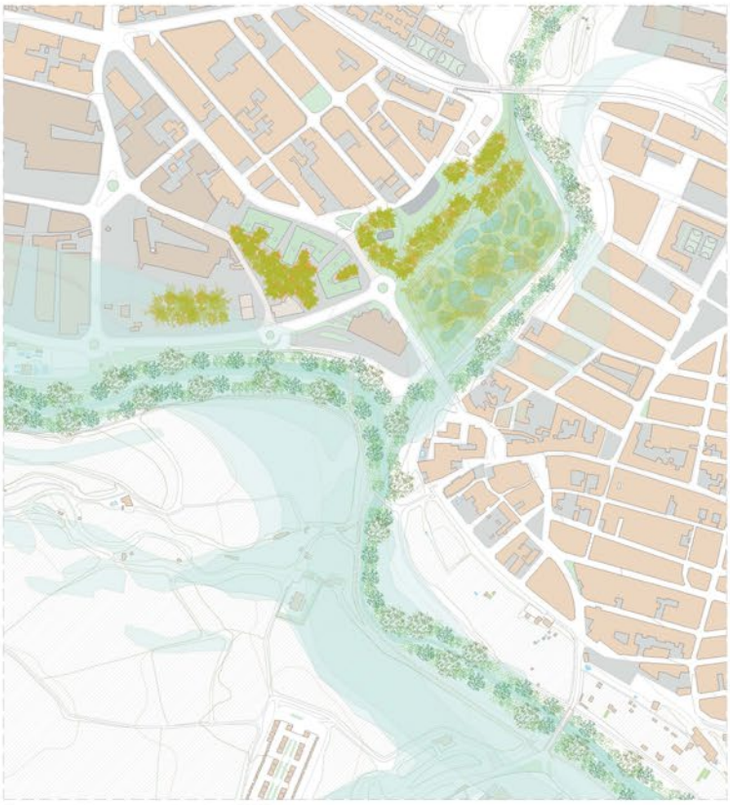
Secciones transversales. 1.1500

Alzado Norte de la calle superior, entre el proyecto y la calle de Jorba. 1.500

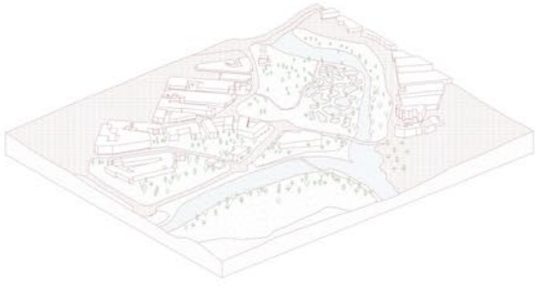
Alzado Sur de la calle superior, entre el proyecto y la calle de Jorba. 1.500

Planta propositiva general en Igualada. 1.3000

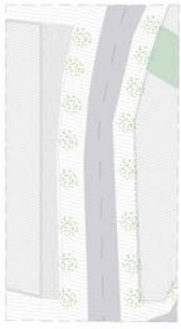
Vista renderizada de un tramo del parque inundable

Axonométrica del conjunto del proyecto en Igualada. 1.4000

Planta detalle calle pacífica
1.500

Planta detalle de calle entre viviendas nuevas y las actuales
1.500

Secciones detalle. 1.500

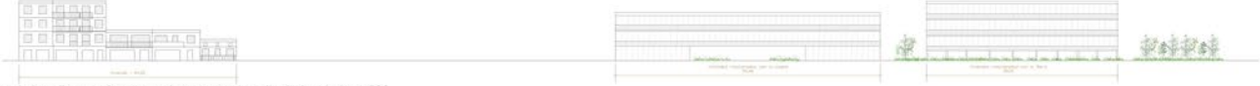
Planta de ordenación del proyecto en Igualada. 1.1500

Secciones transversales. 1.1500

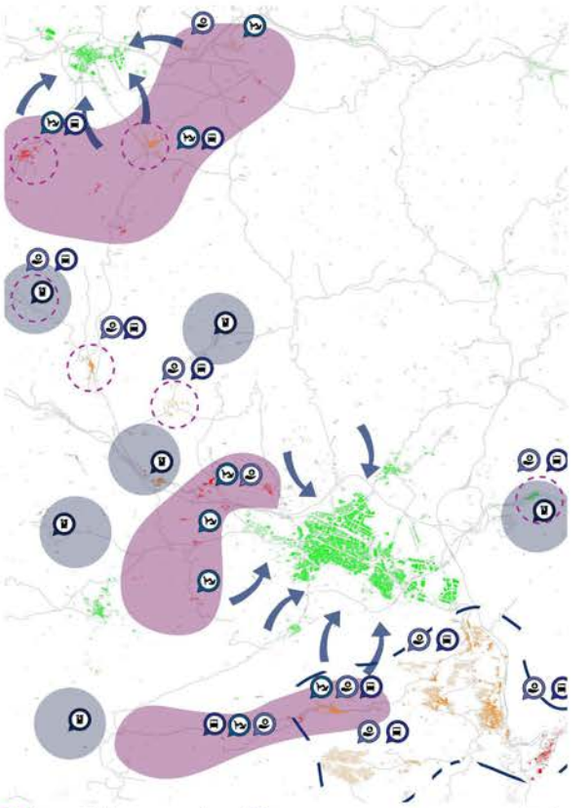

Alzado Norte de la calle superior, entre el proyecto y la calle de Igualada. 1.500

Alzado Sur de la calle superior, entre el proyecto y la calle de Igualada. 1.500

DEBILITATS

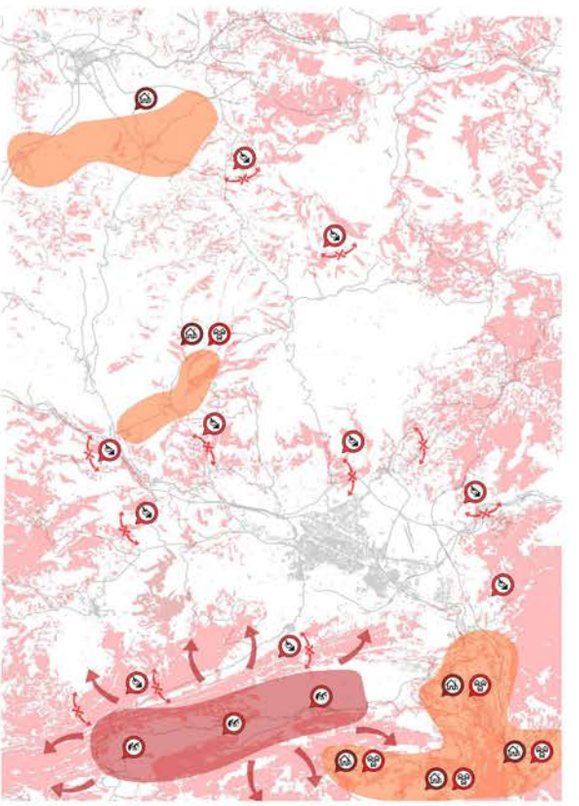

- Guanyen població
- Mantenen població
- Perden població
- Nuclis amb falta de serveis i transport
- Punts de mal manteniment del patrimoni
- Bosses de pèrdua de població
- Moviments poblacional

- Infraestructura
- Despoblació
- Mal manteniment del patrimoni
- Falta de serveis

D

AMENACES

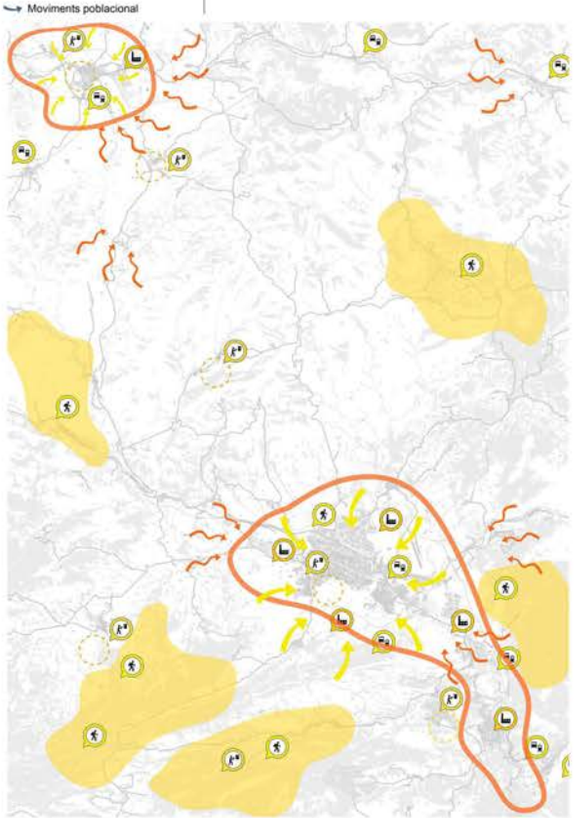

- Bosses de pèrdua de població
- Bosses de ciutats dormitori
- Moviments diaris de població
- Dificultat de desplaçament per geografia
- Àrees de mala permeabilitat

- Població cada vegada més envellida
- Inaccessibilitat urbanística del paisatge
- Segones residències
- Parc de l'habitatge (>10%)

A

FORTALECES

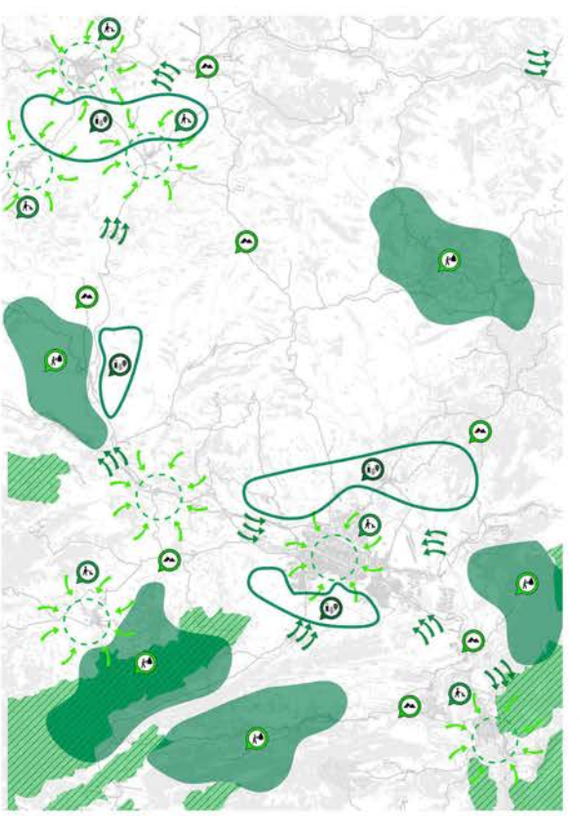

- Àrees de rutes de senderisme
- Àrees d'activitat i producció
- Concentració d'activitats i serveis
- Bona connexió amb transport públic
- Punts d'interès patrimonial

- Bona mobilitat als nuclis més rellevants
- Producció
- Rutes i senderisme
- Turisme rural

F

OPORTUNITATS

- Àrees de turisme rural
- Àrees de producció local
- Concentració d'activitats i serveis
- Bona connexió entre nuclis
- Àrees de bona accesiblitat
- Àrees d'interès natural

- Fomentar el turisme respectuós
- Potenciar la producció de proximitat
- Accessiblitat als nuclis centrals
- Bon treball del relleu

O

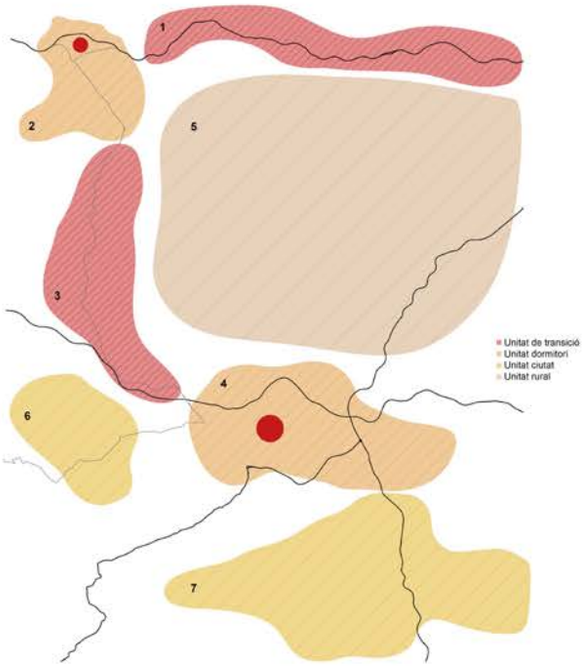
ESCALA TERRITORIAL

El projecte té com a objectiu millorar la qualitat de vida dels municipis de l'Anoia, podent obtenir un millor funcionament propi o generar sinergies entre ells per tal de no haver de dependre essencialment d'Igualada. De les 7 unitats que distingim ens ubiquem en la 3, ja que trobem que és la més desfavorida en quant als sis ítems dels que parlem al curs.

Aquesta idea s'aborda a través de 3 punts principals:
1) Reforçar la connexió entre els municipis.
2) Millorar el funcionament urbà i l'accessibilitat dels nuclis.
3) Garantir a cada població els serveis essencials i la dotació d'activitats.

Per tractar aquests tres punts es plantegen els objectius següents:
- Millorar el transport públic amb la creació d'una nova línia de bus circular que passi per tots els municipis, connectant principalment amb Igualada i Calaf, amb un servei de temps reduït respecte a l'actual.
- Generar millors connexions a peu i a bicicleta entre els municipis a través de la creació de carrils bici i millora dels camins de terra existents.
- Aprofitar l'existència del riu Anoia com un eix connector i com a referent d'espai natural idea lleure per a tot l'àmbit.
- Crear un recorregut urbà que uneixi els principals punts rellevants de cada municipi i que garanteixi la millora de l'espí públic.
- Dotar cada municipi amb serveis essencials i espais públics relacionats amb el transport públic creat.

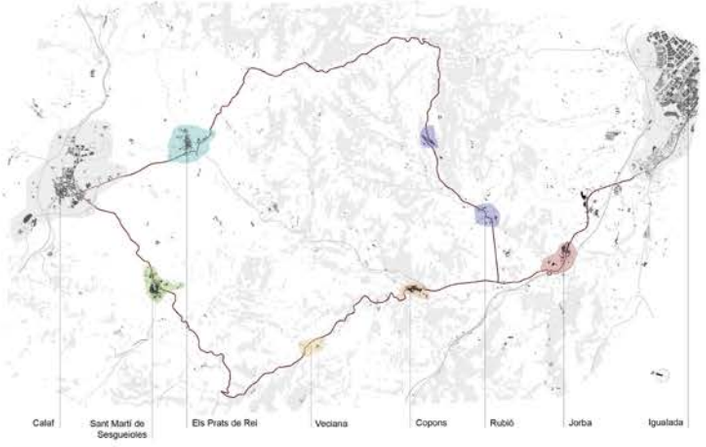
UNITATS GEOGRÀFIQUES

DADES ESTADÍSTIQUES

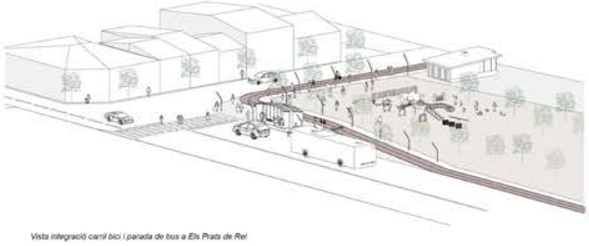

NOVA LÍNIA DE TRANSPORT PÚBLIC

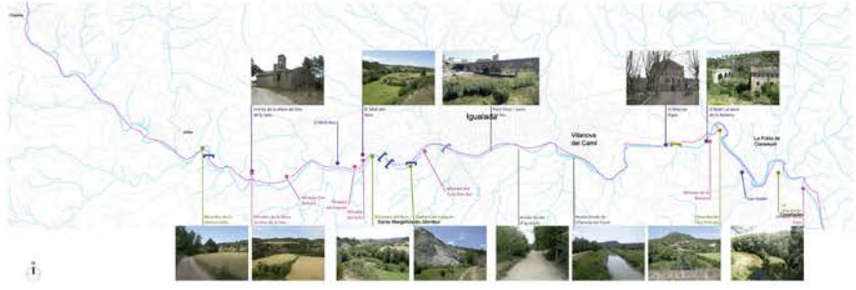

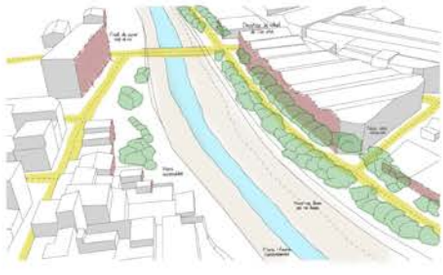
Secció carril bici a la carretera d'entrada a Copons

Vista integració carril bici i parada de bus a Els Prats de Rei

VIA BLAVA

Dibuix de proposta de la Via Blava per Igualada

ESCALA INTERMITJA

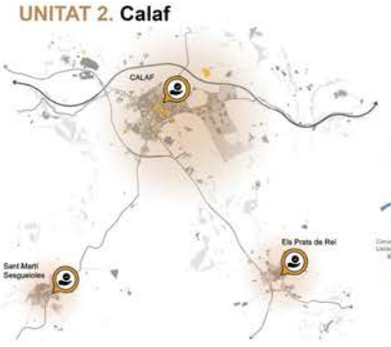
Per tal d'obtenir els objectius de la nostra proposta es projecten les solucions següents:

- Creació d'una Via Blava en un tram de 27 km que transcorre entre Vallbona d'Anoia amb Copons amb connexió directa amb els municipis que travessa i amb possibilitat d'ampliació cap al Llobregat. La Via Blava cerca generar un eix directe i agradable de recórrer que connecti els diferents nuclis, oferint així una alternativa al vehicle rodat. També s'aprofiten les edificacions existents, com els molins, per convertir-los en punts d'activitats i lleure i afegir més dinamisme al recorregut.
- Millora del transport públic amb la creació d'una nova línia de bus circular que passi per tots els municipis en dos sentits de circulació per garantir un menor temps d'espera. Es planteja que aquesta línia treballi amb microbusos que funcionin sota demanda, mitjançant una aplicació mòbil o un número de contacte, oferint així un servei més personal i eficient.
- Adherir diversos trams de carril bici a algunes de les carreteres existents, que al seu torn quedarien complementats amb la nova línia de transport. Amb aquesta intervenció se cerca facilitar la connexió entre els nuclis dels municipis dispersos i la creació de rutes turístiques. Es pensa també el condicionament d'alguns camins de terra que donen accés a alguns nuclis.
- Creació d'un recorregut urbà que uneix la parada de transport públic creada, amb els principals punts rellevants del municipi per poder garantir un recorregut més còmode tant per als mateixos habitants com per als visitants. També es millora els espais públics existents col·locant nou mobiliari urbà i enlluernat.

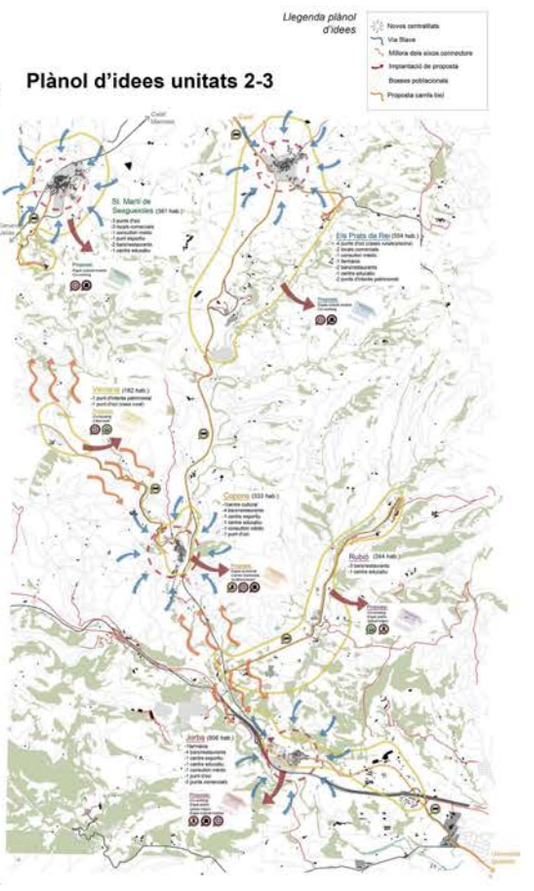
UNITAT 1. Manresa-Calaf

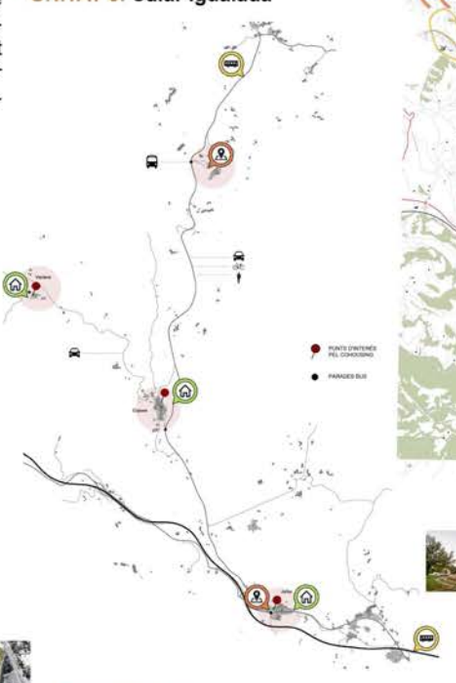
UNITAT 2. Calaf

Plànol d'idees unitats 2-3

UNITAT 3. Calaf-Igualada

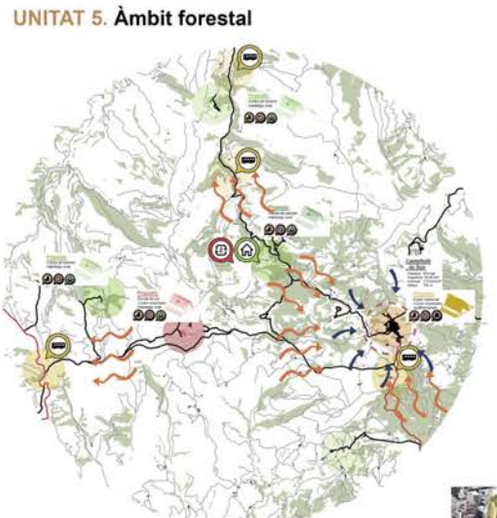

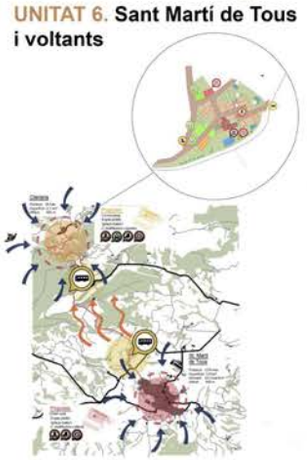
Co-living

UNITAT 5. Àmbit forestal

UNITAT 6. Sant Martí de Tous i voltants

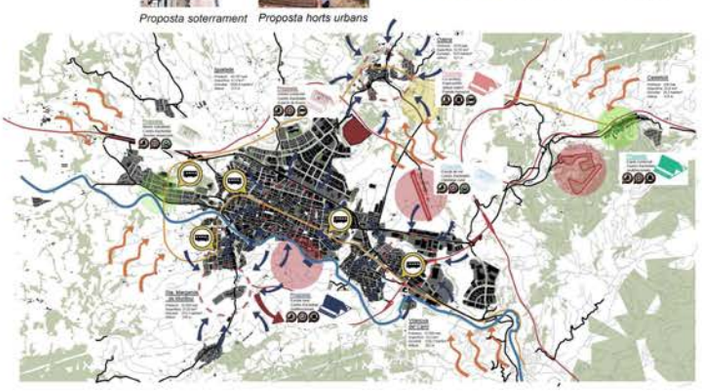

Proposta soterrament

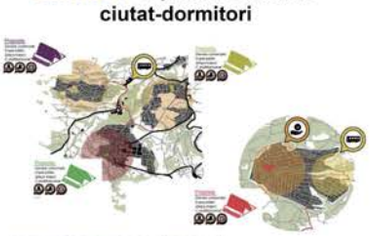

Proposta horts urbans

UNITAT 4. La Conca d'Òdena

UNITAT 7. Capellades i nuclis ciutat-dormitori

Proposta lloc Les Pinedes

Proposta secció mercat

TRANSVERSALITAT TEMÀTICA

La nostra proposta a l'estar constituida per 3 punts plantejats des de necessitats diferents, ha sigut capaç d'incidir en els 6 ítems i relacionar-los entre ells.

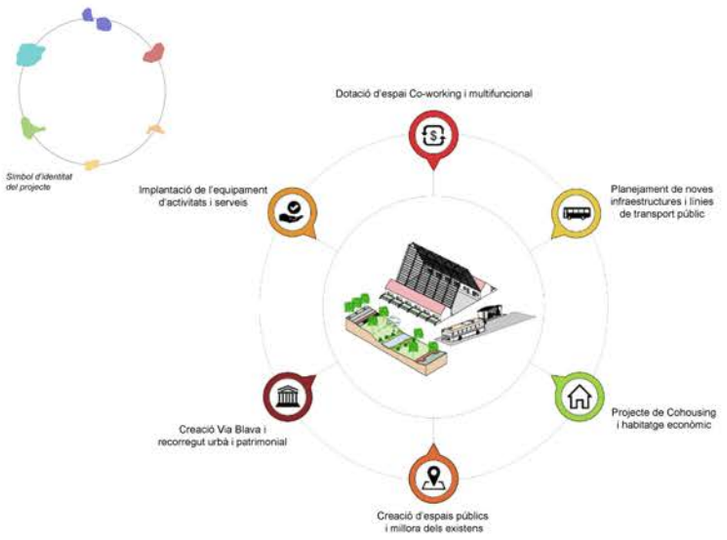
- L'ítem l'hem tractat amb el plantejament de les noves línies d'autobús , amb la creació de noves parades , la proposta de l'estació central a Igualada i la millora d'alguns eixos viaris que garanteixen un millor accés a alguns nuclis.

- L'ítem l'hem tractat amb la creació de Cohabitatges aprofitant una tipologia de l'equipament plantejat.

- L'ítem l'hem tractat amb la creació i millora de l'espai públic al centre i al voltant de l'equipament i amb la creació de nous recorreguts urbans als diferents municipis .

- L'ítem l'hem tractat amb la proposta de l'eix vertebrador que plantegem als nuclis, relacionant les parades de transport públic i l'equipament amb els punts més importants del municipi i d'interès patrimonial i cultural .
  També plantegem la creació de la Via Blava que aprofita els molins i edificacions d'interès patrimonial com a punts d'activitat.

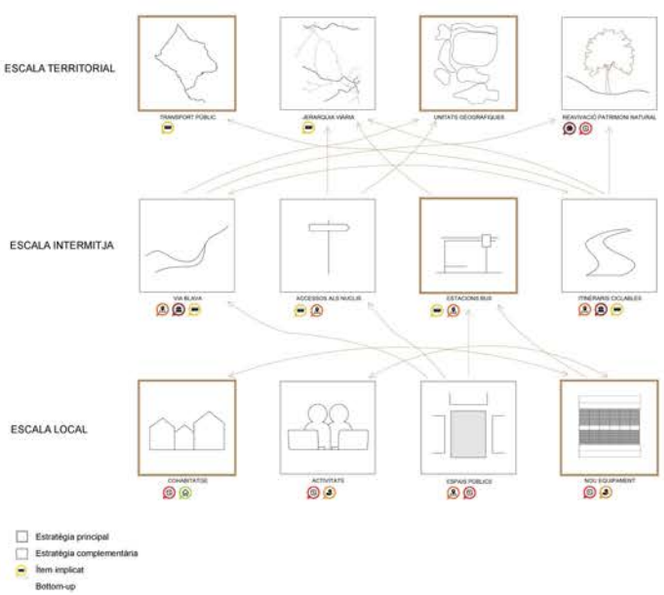
- Els ítems i els tractem amb la implantació de l'equipament de caràcter públic i multifuncional, per tant, de resoldre les necessitats de les diferents poblacions, siguin serveis o activitats econòmiques.

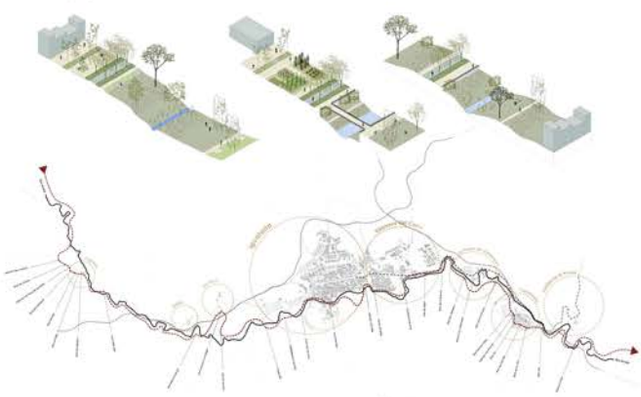

REFERENTS DE COMPANYS

El projecte referent escollit d'un altre grup de treball ha sigut de l'Anna Olivera Soriano i en Jacobo Munárriz Huarte que plantegen una via blava que recorre el riu Anoia en el seu pas per l'àmbit. La idea es presenta similar al nostre cas, es genera un recorregut de 30 km que comença a Copons i arriba fins a Capellades, connectant de manera directa amb tots els municipis intermedis. El projecte es desenvolupa aprofitant els camins existents i generant de nous per tal de garantir un recorregut agradable i fàcil de realitzar. Es donen amb diferents seccions i alçades respecte al riu depenent de la topografia, generant un passeig de vianants i un carril bici que intentant crear el mínim impacte paisatgístic. Un altre punt del projecte és bassa en tractar les edificacions existents al voltant de l'eix, com seria el cas dels molins, rehabilitant-los i convertint-los en punts d'activitats que donen més dinamisme al recorregut. Aquesta idea ens sembla adient per tractar el nostre projecte, podent implantar alguns dels equipaments multifuncionals al costat del riu, creant una cadena de punts d'activitats que relacioni tots els municipis que travessa la via blava. D'aquesta manera es genera una relació directa entre la idea de la Via Blava i creació d'espais d'activitats, garantint una integració més sinèrgica entre totes les propostes.

ESQUEMA DE TRANSVERSALITATS

Un altre projecte que hem pres com a referent ha sigut el de l'Alejandro Salcedo i en Santiago Peinado, que presenten diverses intervencions a la zona nord d'Igualada. Projecten una ampliació de la ciutat amb nova zona residencial i una àrea d'equipaments per satisfer les necessitats tant de la ciutat com dels municipis de l'entorn. Dintre d'aquest nou teixit estableixen una estació d'autobusos ben equipada que pugui donar connexió entre tota la Conca d'Òdena amb la resta de Catalunya. Aquest referent es podria implantar com a centre neuràlgic dintre de la proposta de la línia de bus que plantegem, per tal de generar un punt central entre les diferents línies que cobreixin tot el territori i que permeti a la vegada poder connectar amb altres punts rellevants del territori català.

CASOS D'ESTUDI

Com a projectes referents per complementar i acabar d'articular les idees de la nostra proposta, hem escollit la transformació de l'Estació Tapachula a Mèxic i el projecte de Via Blava del Llobregat. Tots dos són referents útils per a la proposta d'equipaments i espais públics que plantegem en els diferents municipis, aporten idees i exemples de com transformar aquests espais en emplaçaments comunitaris i culturals entre els veïns.

En el cas de l'Estació Tapachula, el projecte proposa la transformació d'una antiga estació de tren abandonada en un centre comunitari que promou la cultura i el diàleg entre la gent del barri. D'aquest referent aprofitem la idea de crear espais que pugui gaudir la comunitat en el seu dia a dia, fent-los més útils i millorant la qualitat de vida dels habitants dels pobles. També s'ha escollit la seva estructura modular amb un espai sota coberta al centre com a base per a les tipologies dels centres d'activitats.

D'altra banda, el projecte de via blava i passeig fluvial del Llobregat suggereix la transformació de l'espai a la riba del riu en un espai per a l'aprofitament de la gent dels pobles propers i dels visitants. D'aquesta transformació referenciem la idea de la creació d'una sèrie d'espais al llarg del riu que permetin la pràctica d'activitats esportives, culturals i de lleure.

REMEDIATING THE HEART OF THE COMUNITY

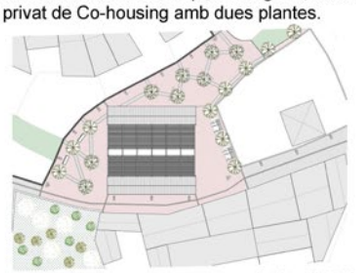

REGENERACIÓ PAISATGÍSTICA DEL CAMÍ DE CABRIANES

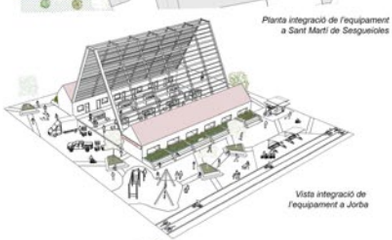

ESCALA LOCAL

Incorporació d'un equipament multifuncional per tal de poder donar-li nova activitat al municipi i reforçar l'existent. Aquest element estarà situat en punts estratègics del recorregut urbà creat i oferirà dues tipologies de funcionament, una adaptada a l'ús públic dels habitants i l'altre per a la creació d'habitatges socials. Aquest esquema, però, pot variar en dues tipologies depenent de la finalitat amb la qual esdevingui a cada població; la primera com un espai públic obert als habitants del municipi, i la segona, com un espai privat de Co-housing amb dues plantes.

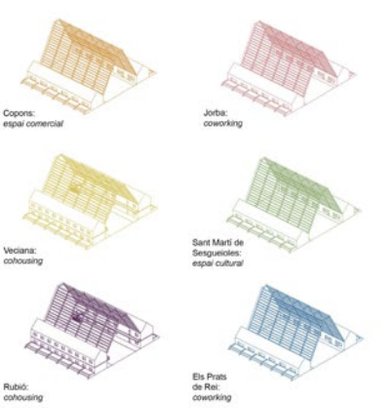
Planta integració de l'equipament a Sant Martí de Sesgueioles

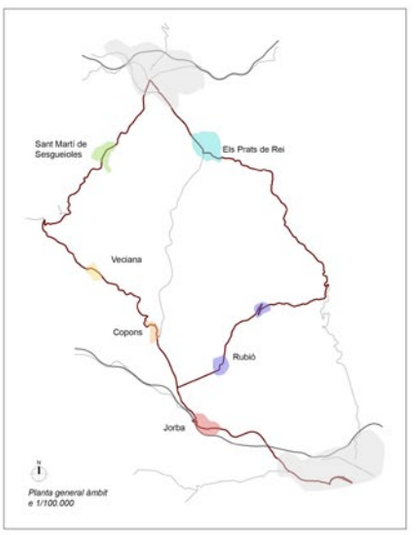

Vista integració de l'equipament a Jorba

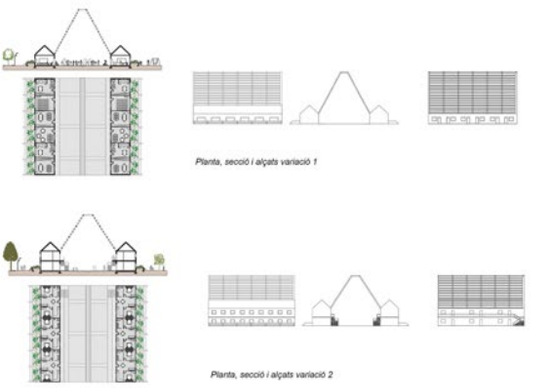
Els Prats de Rei

Planta general àmbit e 1/100.000

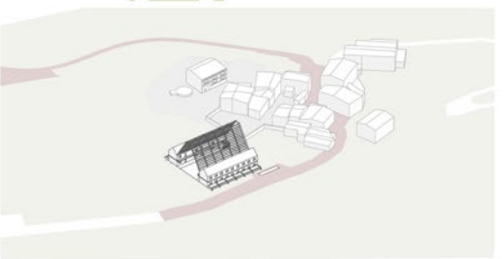

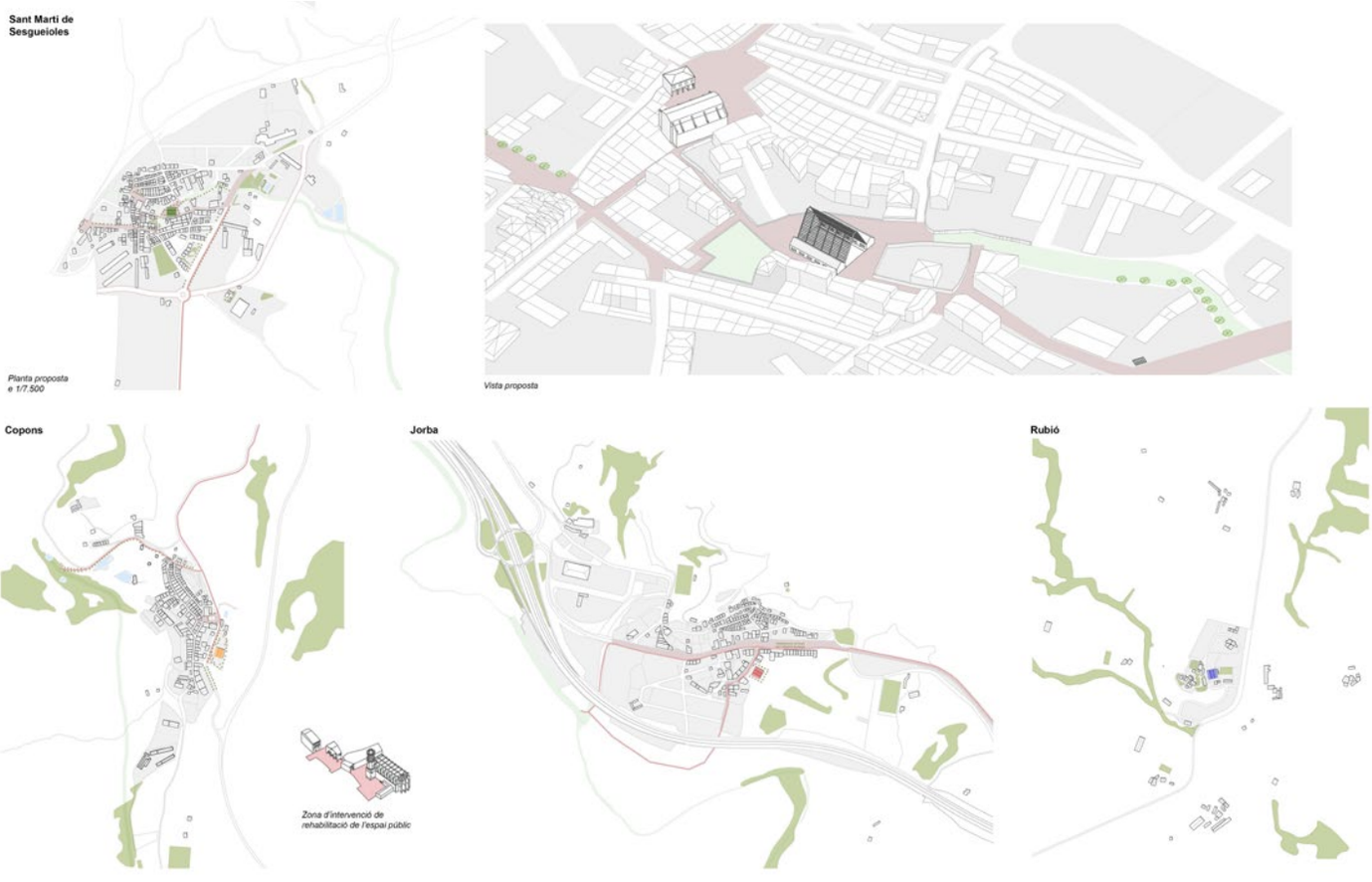
Planta, secció i alçats variació 1

Planta, secció i alçats variació 2

Veciana

Sant Marti de Sesgueioles
Planta proposta e 1/7.500
Vista proposta
Copons
Zona d'intervenció de rehabilitació de l'espai públic
Jorba
Rubió

ECOSISTEMA RURAL

Una reflexión final sobre el ecosistema rural

La última semana de curso nos ha servido para realizar una reflexión transversal en la que hemos intentado contrastar las similitudes y diferencias entre cada uno de los tres escenarios que hemos estado trabajando a lo largo del curso: los núcleos rurales remotos, los núcleos rurales sinérgicos, y los núcleos rurales periurbanos. Si bien cada grupo de estudiantes ha estado desarrollando una propuesta en uno de estos escenarios, uno de los objetivos principales de la asignatura ha sido que los estudiantes entiendan la complejidad del entorno rural, y vislumbrar también cómo afecta la posición relativa de los núcleos rurales respecto a las ciudades intermedias en sus dinámicas funcionales.

Para ello nos hemos basado en el esquema de los ecosistemas rurales, y que hemos explicado al inicio del libro, en una de las sesiones teóricas. Como ya hemos comentado, este esquema debe servir para debatir y consensuar entre todos qué aspectos se creen más relevantes de cada uno de estos escenarios, de acuerdo con las tres escalas de aproximación (la territorial, la de las unidades geográficas y la local), así como de acuerdo con los seis ítems que hemos estado trabajando a lo largo del curso (la movilidad, la vivienda, los servicios, las actividades económicas, la forma urbana y el patrimonio).

El método de trabajo ha consistido en entregar a los estudiantes, esta vez agrupados por escenarios en cada uno de los talleres, un A3 del esquema del ecosistema rural para que entre todos vayan definiendo sus singularidades y problemáticas, apuntando y situando post-its sobre el documento y de forma contrastada entre los alumnos. Además, se ha adjuntado en el gráfico del escosistema rural el grupo de 17 parámetros básicos de los objetivos para el desarrollo sostenible que guían la implementación de la Agenda 2030 de las Naciones Unidas para el Desarrollo Sostenible, aprobada el 25 de septiembre de 2015 .

Después de una hora de debate dentro de cada grupo de estudiantes sobre su escenario, se ha procedido a intercambiar, a lo largo de la segunda hora, los resultados de este debate con los otros grupos de los dos escenarios restantes, para construir entre todos unas reflexiones finales que permitan contrastar singularidades y complicidades entre los tres escenarios. Las ideas más importantes de este debate se han escrito en la pizarra, y una lectura transversal de los resultados finales puede darnos una idea de la importancia que tiene la posición relativa de los núcleos, el papel de la forma y orografía de la unidad geográfica , y las identidades de estos núcleos rurales.

Exponemos a continuación el material base empleado, un ejemplo para cada uno de los tres escenarios de la manipulación de los esquemas de los ecosistemas rurales, y una muestra de las anotaciones sobre la pizarra de las reflexiones finales simultánea en los tres escenarios.

A final reflection on the rural ecosystem

The last week of the course has been useful for us to make a transversal reflection in which we have tried to contrast the similarities and differences between each of the three scenarios that we have been working on throughout the course: the remote rural centers, the synergistic rural centers, and the peri-urban rural areas. Although each group of students has been developing a proposal in one of these scenarios, one of the main objectives of the subject has been for the students to understand the complexity of the rural environment, and also glimpse how the position affects relative of rural centers with respect to intermediate cities in their functional dynamics.

To do this, we have relied on the scheme of rural ecosystems, which we explained at the beginning of the book, in one of the theoretical sessions. As we have already commented, this scheme must be used to debate and agree among all which aspects are believed to be most relevant in each of these scenarios, in accordance with the three scales of approximation (territorial, that of geographical units and the local), as well as in accordance with the six items that we have been working on throughout the course (mobility, housing, services, economic activities, urban form and heritage).

The working method has consisted of giving the students, this time grouped by scenario in each of the workshops, an A3 of the outline of the rural ecosystem so that together they can define its singularities and its problems, pointing out and placing post-its on the document and contrastingly between the students. In addition, the group of 17 basic parameters of the sustainable development goals that guide the implementation of the United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development, approved on September 25, 2015, has been attached to the rural ecosystem chart.

After an hour of debate within each group of students about their scenario, during the second hour, the results of this debate were exchanged with the other groups of the two remaining scenarios, to build among all some final reflections that allow us to contrast singularities and complicities between the three scenarios. The most important ideas of this debate have been written on the board, and a cross-sectional reading of the final results can give us an idea of the importance of the relative position of the nuclei, the role of the shape and topography of the geographical unit , and the identities of these rural centers.

We then set out the base material used, an example for each of the three scenarios of the manipulation of the schemes of rural ecosystems, and a sample of the annotations on the board of the final reflections simultaneous to the three scenarios.

Una reflexió final sobre l'ecosistema rural

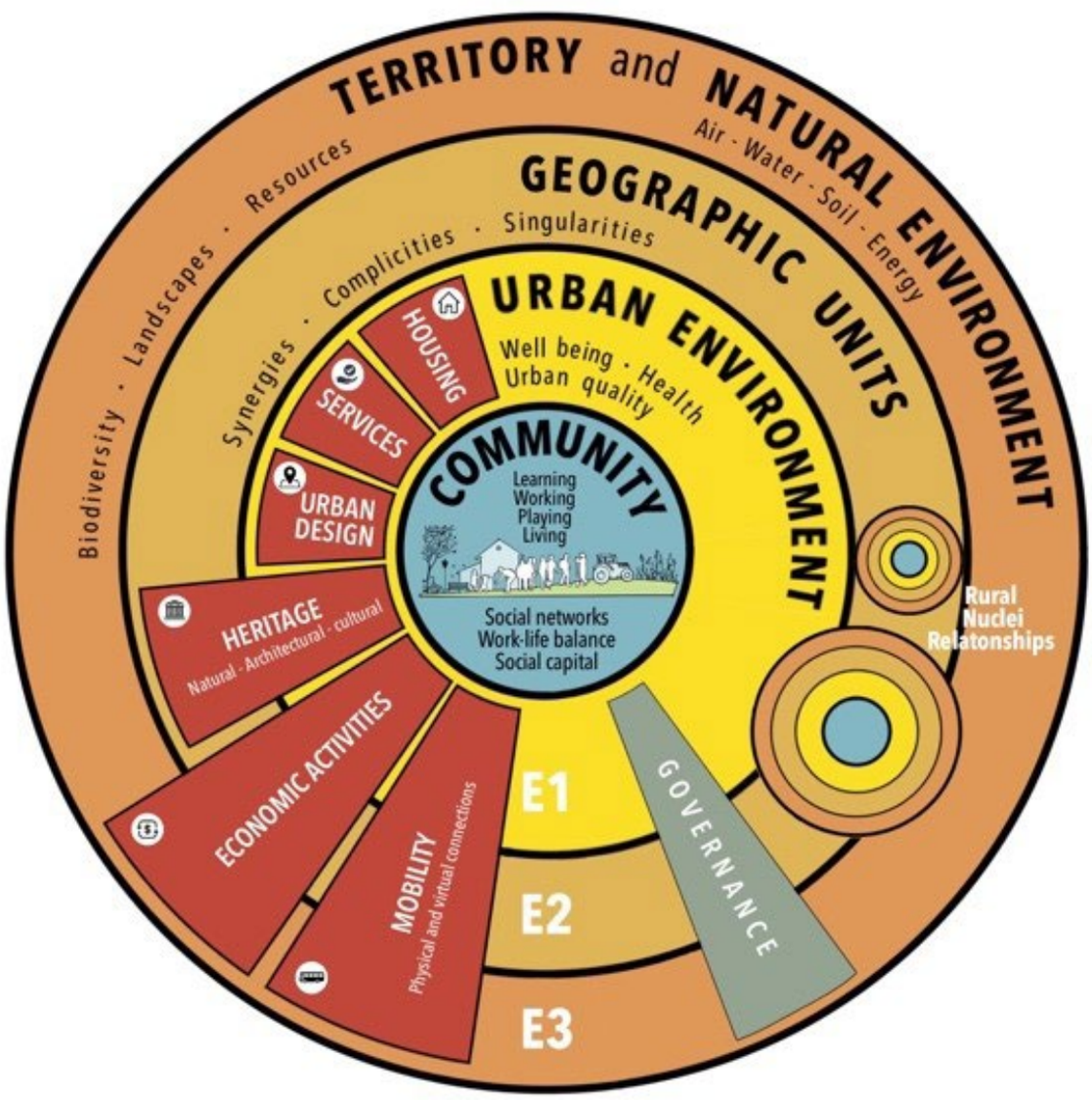
La darrera setmana de curs ens ha servit per fer una reflexió transversal en què hem intentat contrastar les similituds i diferències entre cada un dels tres escenaris que hem estat treballant al llarg del curs: els nuclis rurals remots, els nuclis rurals sinèrgics, i els nuclis rurals periurbans. Si bé cada grup d'estudiants ha estat desenvolupant una proposta en un d'aquests escenaris, un dels objectius principals de l'assignatura ha estat que els estudiants entenguin la complexitat de l'entorn rural, i entreveure també de quina manera afecta la posició relativa dels nuclis rurals respecte les ciutats intermitges en les seves dinàmiques funcionals.

Per fer-ho, ens hem basat en l'esquema dels ecosistemes rurals, i que hem explicat a l'inici del llibre, en una de les sessions teòriques. Com ja hem comentat, aquest esquema ha de servir per debatre i consensuar entre tots quins aspectes es creuen més rellevants de cada un d'aquests escenaris, d'acord amb les tres escales d'aproximació (la territorial, la de les unitats geogràfiques i la local), així com també d'acord amb els sis ítems que hem estat treballant al llarg del curs (la mobilitat, l'habitatge, els serveis, les activitats econòmiques, la forma urbana i el patrimoni).

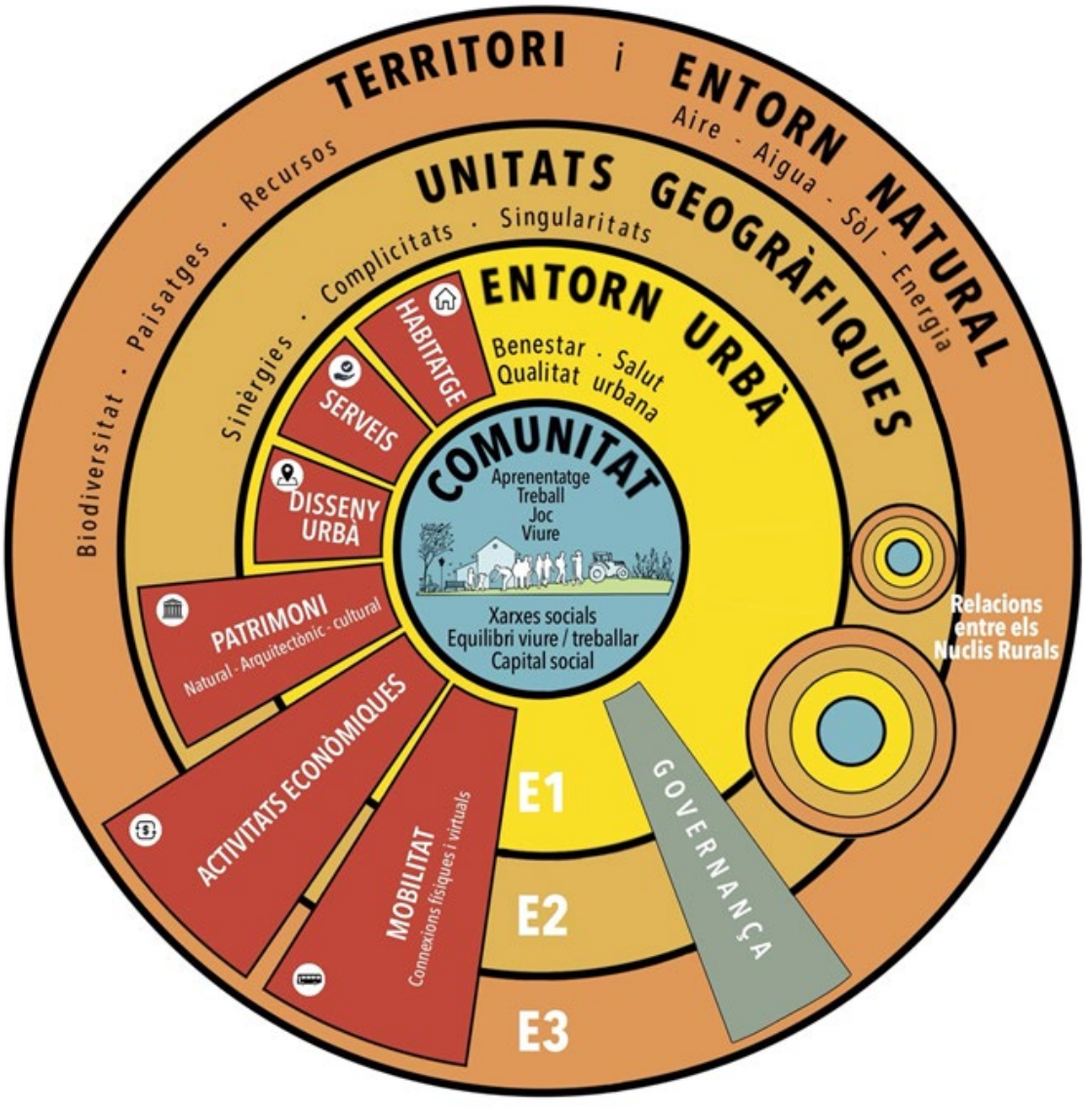
El mètode de treball ha consistit en lliurar als estudiants, aquesta vegada agrupats per escenaris en cada un dels tallers, un A3 de l'esquema de l'ecosistema rural per tal de que entre tots vagin definint les seves singularitats i les seves problemàtiques, apuntant i situant post-its sobre el document i de manera contrastada entre els alumnes. A més, s'ha adjuntat al gràfic de l'escosistema rural el grup de 17 paràmetres bàsics dels objectius pel desenvolupament sostenible que guien la implementació de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible, aprovada el 25 de setembre del 2015.

Després d'una hora de debat dins de cada grup d'estudiants sobre el seu escenari, s'ha procedit a intercanviar, al llarg de la segona hora, els resultats d'aquest debat amb els altres grups dels dos escenaris restants, per construir entre tots unes reflexions finals que permetin contrastar singularitats i complicitats entre els tres escenaris. Les idees més importants d'aquest debat s'han escrit a la pissarra, i una lectura transversal dels resultats finals ens pot donar una idea de la importància que té la posició relativa dels nuclis, el paper de la forma i orografia de la unitat geogràfica, i les identitats d'aquests nuclis rurals.

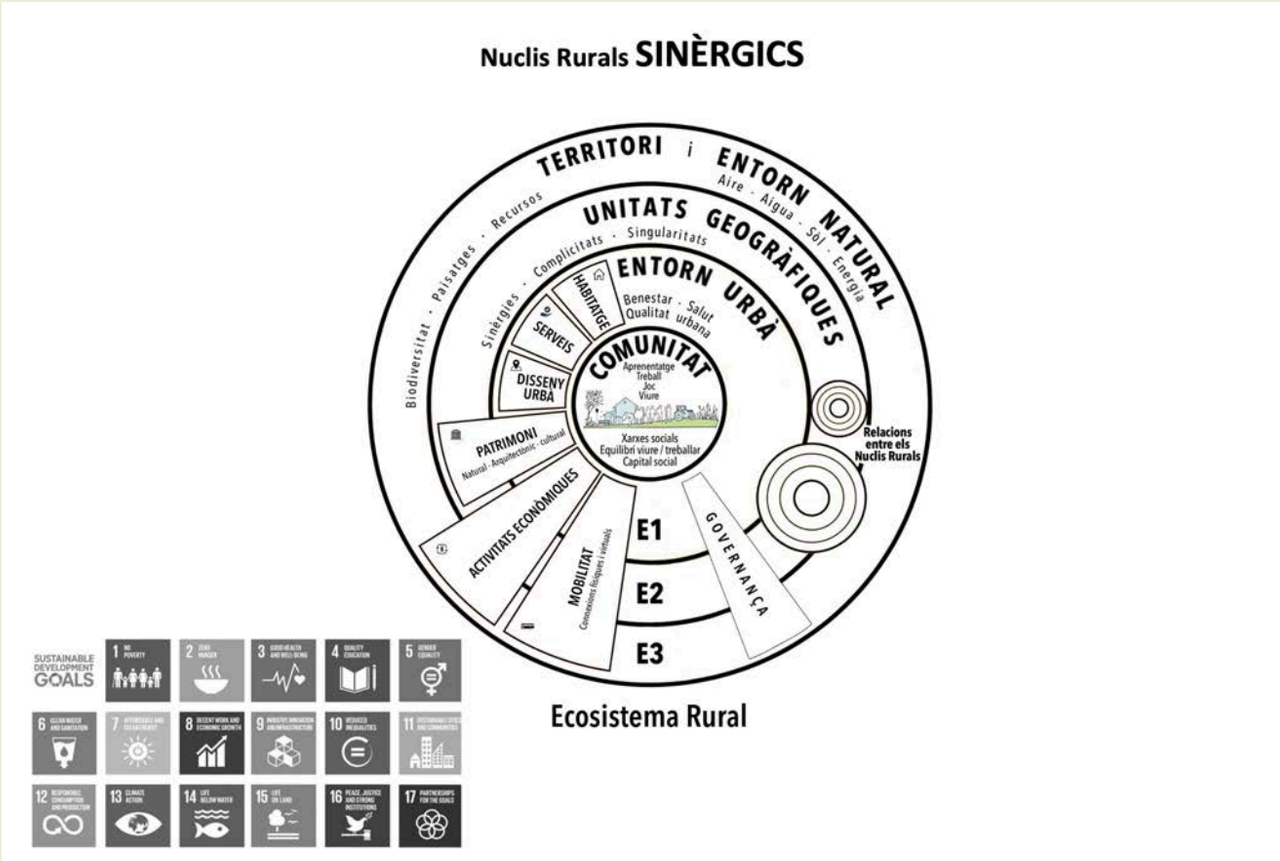
Exposem tot seguit el material base emprat, un exemple per a cada un dels tres escenaris de la manipulació dels esquemes dels ecosistemes rurals, i una mostra de les anotacions sobre la pissarra de les reflexions finals simultània als tres escenaris.

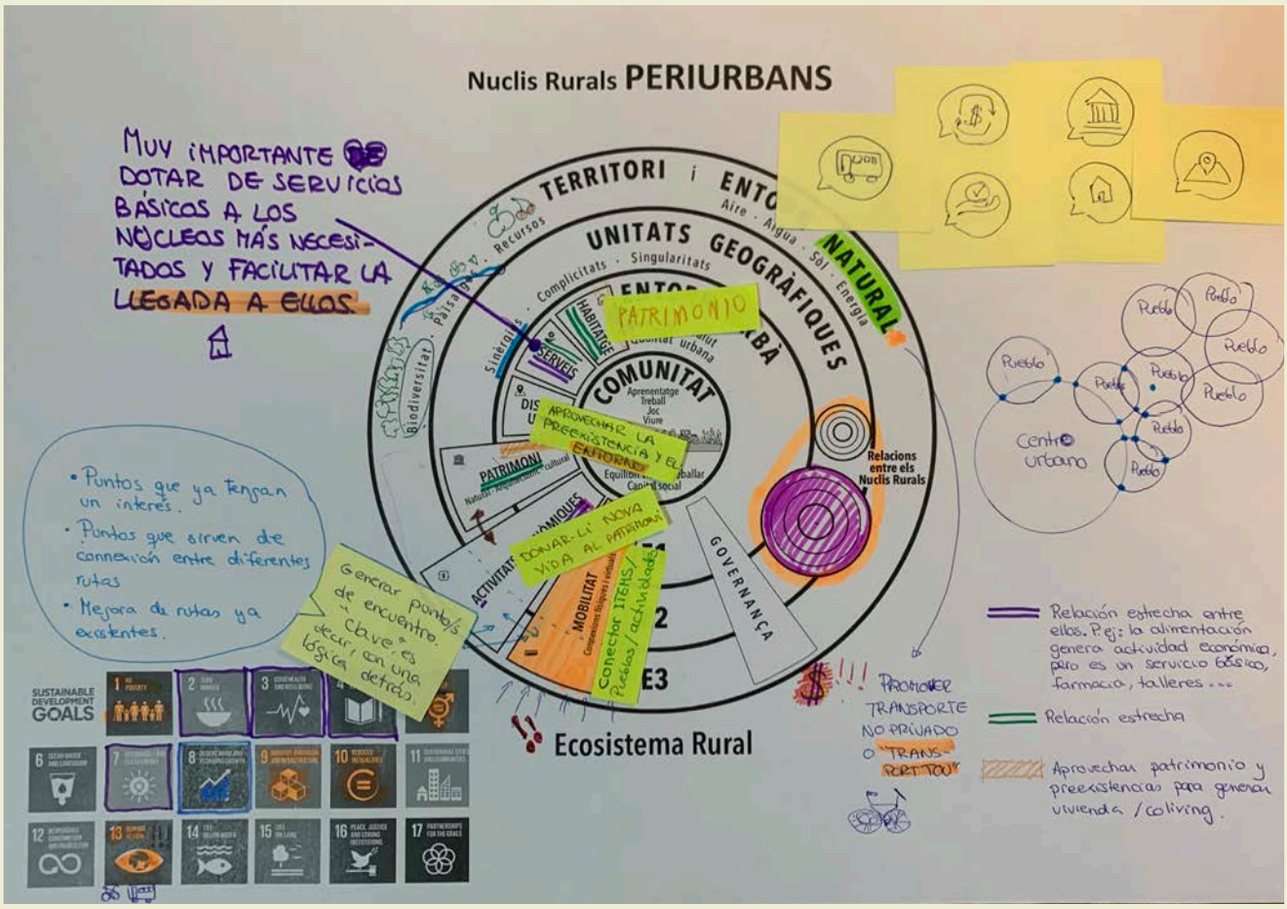

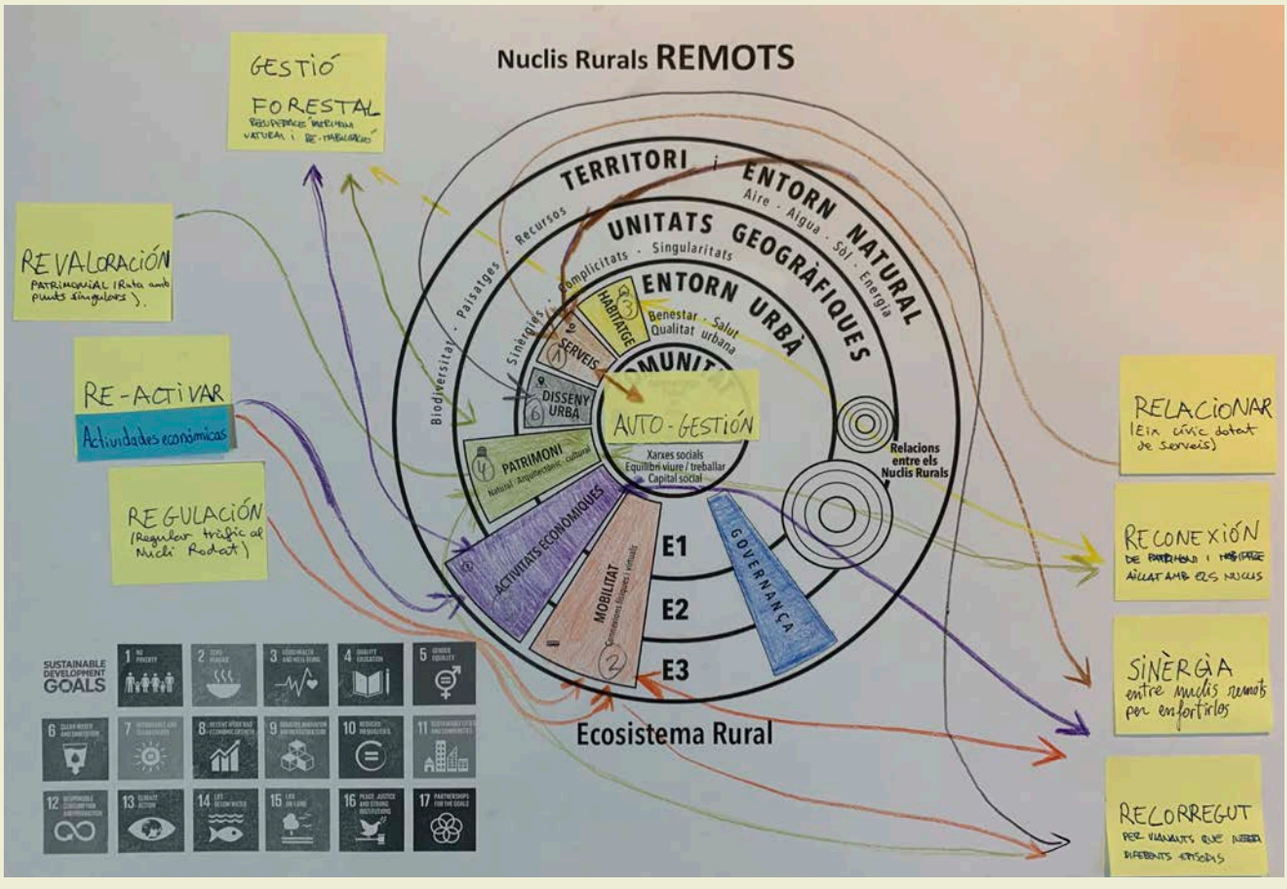
The Rural Ecosystem

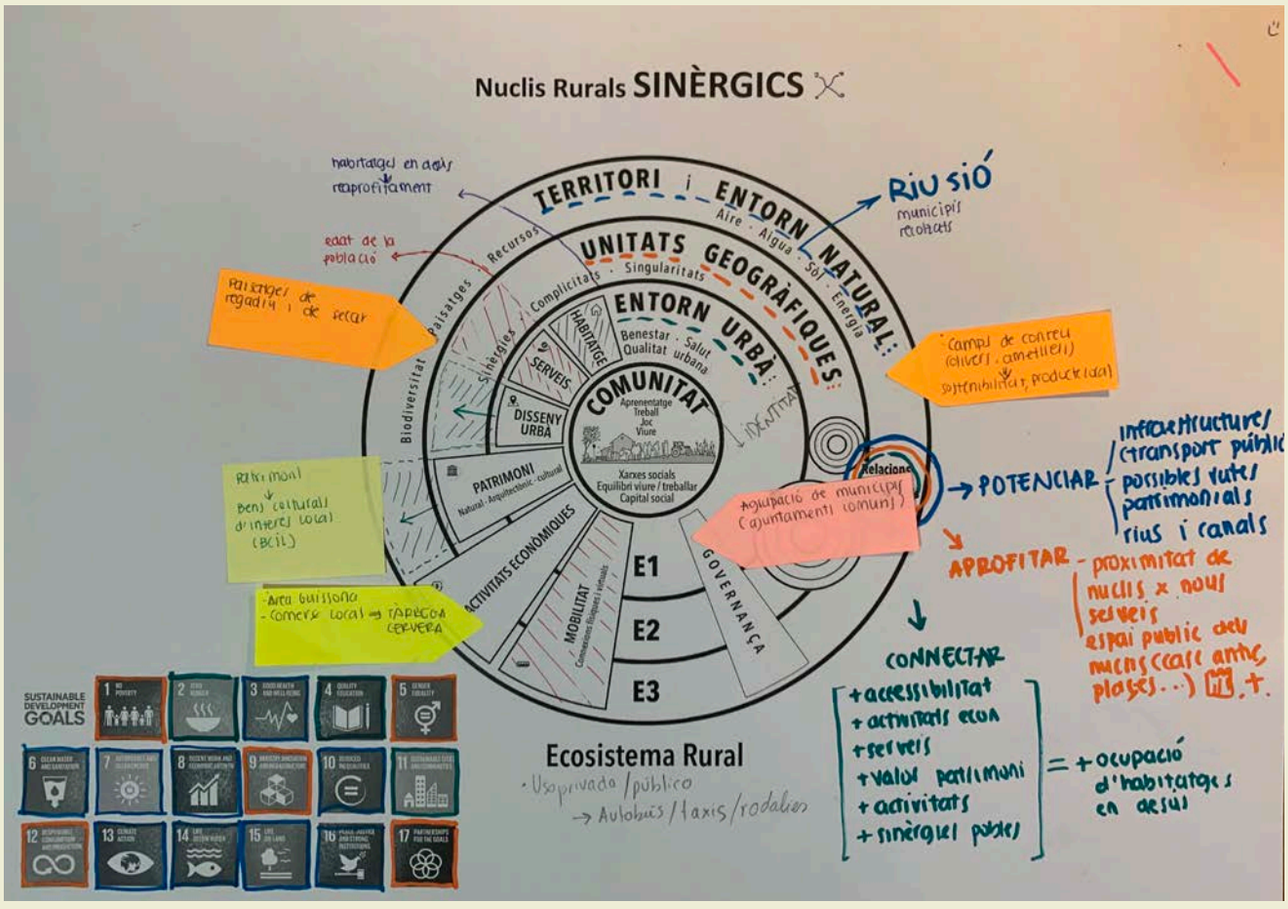

Ecosistema Rural

Nuclis Rurals SINÈRGICS
TERRITORI i ENTORN NATURAL
Aire · Aigua · Sol · Energia
UNITATS GEOGRÀFIQUES
Biodiversitat · Paisatges · Recursos
Singularitats · Complicitats · Sinèrgies
ENTORN URBÀ
Benestar · Salut
Qualitat urbana
HABITATGE
SERVEIS
DISSENY URBÀ
COMUNITAT
Aprenentatge
Treball
Joc
Viure
Xarxes socials
Equilibri viure / treballar
Capital social
PATRIMONI
Natural · Arquitectònic · Cultural
ACTIVITATS ECONÒMIQUES
MOBILITAT
Connexions (espais i virtuals)
E1
E2
E3
GOVERNANÇA
Relacions entre els Nuclis Rurals
Ecosistema Rural
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Nuclis Rurals PERIURBANS
MUY IMPORTANTE DOTAR DE SERVICIOS BÁSICOS A LOS NÚCLEOS MÁS NECESITADOS Y FACILITAR LA LLEGADA A ELLOS
PATRIMONIO
NATURAL
APROVECHAR LA PREEXISTENCIA Y EL ENTORNO
DOTAR LI NOVA VIDA AL PATRIMONI
Conectar ITEMS / Piezas / actividades
Crear puntos de encuentro. Clave es decir con una lógica detrás
• Puntos que ya tengan un interés.
• Puntos que sirven de conexión entre diferentes rutas
• Mejora de rutas ya existentes.
Pueblo
Centro urbano
PROMOVER TRANSPORTE NO PRIVADO O "TRANS-PORT-TOU"
Relación estrecha entre ellos. Pej: la alimentación genera actividad económica, pero es un servicio básico, farmacia, talleres ...
Relación estrecha
Aprovechar patrimonio y preexistencias para generar vivienda / coliving.
Ecosistema Rural
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Nuclis Rurals REMOTS
GESTIÓ FORESTAL
REVALORACIÓN
PATRIMONIAL (Ruta amb punts singulars).
RE-ACTIVAR
Activitats econòmicas
REGULACIÓN
(Regular trèfic al Nucli Rodat)
TERRITORI i ENTORN NATURAL
Aire · Aigua · Sòl · Energia
UNITATS GEOGRÀFIQUES
Singularitats · Complicitats · Sinèrgies · Paisatges · Recursos · Biodiversitat
ENTORN URBÀ
Benestar · Salut
Qualitat urbana
HABITATGE
SERVEIS
DISSENY URBÀ
PATRIMONI
Natural · Arquitectònic · Cultural
AUTO-GESTIÓN
Xarxes socials
Equilibri viure / treballar
Capital social
ACTIVITATS ECONÒMIQUES
MOBILITAT
Connexions Desplaçaments Virtuals
GOVERNANÇA
E1
E2
E3
Relacions entre els Nuclis Rurals
Ecosistema Rural
RELACIONAR
(Eix cívic dotat de serveis)
RECONEXIÓN
SINÈRGIA
entre nuclis remots per enfortirlos
RECORREGUT
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Nuclis Rurals SINÈRGICS
habitatges en desús
reaprofitament
edat de la població
Paisatges de regadiu i de secà
Retirmoni
Bens Culturals d'Interès Local (BCIL)
Arta Guissona
- Comerç local
TAPÉCOA CERVERA
TERRITORI i ENTORN NATURAL
Aire · Aigua · Sòl · Energia
UNITATS GEOGRÀFIQUES
Singularitats · Complicitats · Sinèrgies · Paisatges · Recursos · Biodiversitat
ENTORN URBÀ
Benestar · Salut
Qualitat urbana
HABITATGE
SERVEIS
DISSENY URBÀ
COMUNITAT
Aprenentatge
Treball
Joc
Viure
IDENTITAT
Xarxes socials
Equilibri viure / treballar
Capital social
PATRIMONI
Natural · Arquitectònic · Cultural
ACTIVITATS ECONÒMIQUES
MOBILITAT
Connexions Desplaçaments Virtuals
GOVERNANÇA
E1
E2
E3
Relacions
Agrupació de municipis (Ajuntaments comuns)
Ecosistema Rural
· Us privado / público
→ Autobús / taxis / rodalies
RIU SIÓ
municipis reclutats
Camps de conreu (oliveri · ametllerd)
sostenibilitat, productivitat
→ POTENCIAR
infraestructures / transport públic
possibles rutes patrimonials
rius i canals
APROFITAR
- proximitat de nuclis x nous serveis
espai públic cedit nucis cases antic, plaçes...)
CONNECTAR
+accessibilitat
+activitats econ
+serveis
+valor patrimoni
+activitats
+sinèrgies públic
= + ocupació d'habitatges en desús
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

NUCLIS REMOTS
U61
NUCLIS REMOTS
U61
NUCLIS REMOTS
U61
U61
NUCLIS PERIURBANS

ALGUNAS CONCLUSIONES *SOME CONCLUSIONS*

Algunas conclusiones

Como hemos estado viendo, la complejidad del territorio rural es muy acusada, donde se mezclan a menudo muchas temáticas diferentes y donde confluyen muchos agentes de manera simultánea. Además, cada territorio es diferente, con unas especificidades a menudo endémicas que piden intervenciones específicas para resolver problemas concretos. A pesar de ello, podríamos establecer una serie de recomendaciones o sugerencias a tener en cuenta en la aproximación a los problemas rurales. Sin ánimo de hacer un manual, se plantean tan solo algunos consejos y se incide sobre algunas cuestiones que nos parecen prioritarias y que sería bueno tener en consideración.

Antes de entrar en estas recomendaciones, convendría tener en cuenta cuál es el contexto general de trabajo propio de los entornos rurales, y si atendemos a lo que hemos estado explicando a lo largo de este documento, seguramente podríamos convenir que la aproximación a las problemáticas de los territorios rurales debería contemplar como punto de partida lo que podríamos llamar las tres tríadas contextuales:

1. Los **Escenarios**: tal y como hemos apuntado, podemos distinguir tres tipos diferentes de contextos en que se pueden encontrar los núcleos rurales en función de su posición relativa hacia los núcleos urbanos consolidados. Esta posición determina sus dinámicas económicas, sociales y ambientales. Podemos distinguir (1) los núcleos rurales periurbanos, (2) los núcleos rurales sinérgicos, y (3) los núcleos rurales remotos.

2. Los **Objetivos**: tres son los ámbitos en los que las estrategias deberían incidir de manera prioritaria, y donde deberían plantearse propuestas operativas y eficaces. Estos ámbitos son (1) los aspectos sociales y de alcance comunitario, (2) los aspectos económicos y productivos, y (3) los aspectos medioambientales y ecológicos.

3. Los **Agentes**: el éxito o fracaso de cualquier intervención radica en su operatividad y capacidad de poder llevarse a cabo, y por ello los agentes implicados en cada propuesta son fundamentales para conseguir los objetivos planteados. Es necesario pues estar atento al perfil de estos agentes y a sus compromisos, y es muy importante poder implicar simultáneamente (1) a los agentes públicos, (2) a los agentes privados, y (3) a la comunidad de usuarios.

As we have been seeing, the complexity of the rural territory is very pronounced, where many different themes are often mixed and where many agents converge simultaneously. In addition, each territory is different, with often endemic specificities that require specific interventions to solve specific problems. However, we could establish a series of recommendations or suggestions to take into account when approaching rural problems. Without intending to make a manual, only a few tips are raised and some issues that we think are a priority and that would be good to take into consideration.

Before going into these recommendations, however, it would be useful to take into account what is the general working context typical of rural environments, and if we look at what we have been explaining throughout this document, we could surely agree that the approach to the problems of rural territories should consider as a starting point what we could call the three contextual triads:

1. *The **Scenarios**: as we have pointed out, we can distinguish three different types of contexts in which rural nuclei can be found according to their relative position towards consolidated urban centers. This position determines its economic, social and environmental dynamics. We can distinguish (1) peri-urban rural nuclei, (2) synergistic rural nuclei, and (3) remote rural nuclei.*

2. *The **Objectives**: there are three areas in which strategies should have a priority impact, and where operational and effective proposals should be proposed. These areas are (1) social and community-wide aspects, (2) economic and productive aspects, and (3) environmental and ecological aspects.*

3. *The **Agents**: the success or failure of any intervention lies in its operability and capacity to be carried out, and therefore the agents involved in each proposal are essential to achieve the objectives set. It is therefore necessary to be attentive to the profile of these agents and their commitments, and it is very important to be able to simultaneously involve (1) public agents, (2) private agents, and (3) the user community.*

ALGUNES CONCLUSIONS

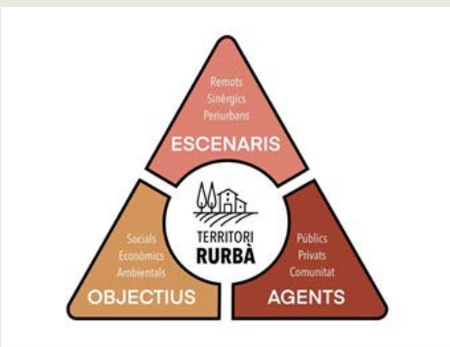
Com hem estat veient, la complexitat del territori rural és molt acusada, on es barregen sovint moltes temàtiques diferents i on conflueixen molts agents de manera simultània. A més, cada territori és diferent, amb unes especificitats sovint endèmiques que demanen intervencions específiques per resoldre problemes concrets. Malgrat això, podríem establir una sèrie de recomanacions o suggeriments a tenir en compte en l'aproximació als problemes rurals. Sense ànim de fer un manual, es plantegen tan sols alguns consells i s'incideix sobre algunes qüestions que ens semblen prioritàries i que seria bo tenir en consideració.

Abans però d'entrar en aquestes recomanacions, convindria tenir en compte quin és el context general de treball propi dels entorns rurals, i si atenem al que hem estat explicant al llarg d'aquest document, segurament podríem convenir que l'aproximació a les problemàtiques dels territoris rurals hauria de contemplar com a punt de partida el que podríem anomenar les tres tríades contextuals:

1. Els **Escenaris**: tal i com hem apuntat, podem distingir tres tipus diferents de contextos en què es poden trobar els nuclis rurals en funció de la seva posició relativa vers els nuclis urbans consolidats. Aquesta posició en determina les seves dinàmiques econòmiques, socials i ambientals. Podem distingir (1) els nuclis rurals periurbans, (2) els nuclis rurals sinèrgics, i (3) els nuclis rurals remots.

2. Els **Objectius**: tres són els àmbits en què les estratègies haurien d'incidir de manera prioritària, i on s'haurien de plantejar propostes operatives i eficaces. Aquests àmbits són (1) els aspectes socials i d'abast comunitari, (2) els aspectes econòmics i productius, i (3) els aspectes mediambientals i ecològics.

3. Els **Agents**: l'èxit o fracàs de qualsevol intervenció rau en la seva operativitat i capacitat de poder dur-se a terme, i per això els agents implicats en cada proposta són fonamentals per aconseguir els objectius plantejats. Cal doncs estar amatent al perfil d'aquests agents i als seus compromisos, i és molt important poder implicar simultàniament (1) als agents públics, (2) als agents privats, i (3) a la comunitat d'usuaris.

Les tres tríades contextuals

A partir de esta premisa de partida que abarca estos tres aspectos, podemos hacer algunas recomendaciones en el proceso de aproximación a los problemas que hay que abordar sobre los territorios rurales, y que podríamos resumir de la siguiente manera:

1. Hay que poner en primer término la **complejidad** del territorio rural y su **actualidad**. Aunque tradicionalmente se ha relacionado a los ámbitos rurales como áreas de poca riqueza temática, donde las economías agrarias eran las únicas a tener en cuenta, y donde se creía que las economías y comunidades tenían unas dimensiones más simples y discretas, podemos garantizar que el territorio rural es tremendamente complejo y dinámico, y que además supone un activo inestimable para acoger y construir las necesidades futuras de la sociedad, tanto en términos de recursos como también con respecto a las necesidades económicas, culturales y medioambientales. Hay que tener en cuenta que el entorno rural será la llave que permita mejorar la calidad de vida de nuestra sociedad en los próximos años, especialmente también a propósito de las derivadas del periodo pandémico, que ha generado paradójicamente esperanzas optimistas en cuanto a los crecimientos migratorios rurales, con la experiencia colectiva del teletrabajo, y que ha significado un cambio de tendencias sociales relevante y un cambio de escalas de valores significativo que ha dotado a los territorios rurales de nuevos significados y de nuevas expectativas.

2. Tener presente la importancia de los **referentes y de las experiencias previas.** Es muy importante conocer estrategias rurales ya implementadas y de las que podemos extraer valoraciones sobre sus resultados reales. Algunas de ellas abordarán temáticas muy específicas, mientras que otras tendrán objetivos más transversales o pueden tener derivadas en otros ámbitos. Al mismo tiempo, hay que tener también muy presente las teorías desarrolladas a lo largo del siglo pasado sobre modelos de ciudad y modelos territoriales que nos pueden ayudar a perfilar estrategias estructurales sobre estos entornos. Sin duda que estos modelos requerirán reinterpretaciones contemporáneas de acuerdo con las nuevas condiciones y coyunturas actuales, pero estas relecturas de los modelos pueden ser muy sugerentes y también muy efectivas en nuestros territorios.

3. Hay que tener muy presente las **especificidades** de cada entorno rural. Como hemos visto, el territorio no es neutro, y no se pueden plantear estrategias genéricas sobre ámbitos que incluyen singularidades específicas y que cuentan con activos a menudo endémicos e irrepetibles en otros contextos. Cada área tiene unas determinadas especificidades que piden estrategias selectivas y adaptadas a la forma del territorio y a sus singulares dinámicas. Se hace por tanto imprescindible un cuidadoso análisis del ámbito de trabajo, incidiendo de manera expresa sobre las diferentes escalas de aproximación, y teniendo presente la transversalidad de las temáticas a abordar. En este sentido, y tal y como hemos apuntado en el proceso metodológico, una aproximación y definición de las jerarquías de los núcleos del ámbito puede ayudar mucho en la toma de decisiones y en el establecimiento de las prioridades estratégicas. De lo contrario, la gestión de estos territorios también muestra diferentes agentes y distintas gubernaturas que condicionan sus expectativas de futuro.

Based on this initial premise that covers these three aspects, we can make some recommendations in the process of approaching the problems that must be addressed regarding rural territories, which we could summarize as follows:

*1. It is necessary to foreground the **complexity** of the rural territory and its **actuality**. Although rural areas have traditionally been associated with areas of little thematic richness, where agrarian economies were the only ones to be taken into account, and where it was believed that economies and communities had simpler and more discreet dimensions, we can guarantee that rural territory is tremendously complex and dynamic, and that it is also an invaluable asset to welcome and build the future needs of society, both in terms of resources and economic, cultural and environmental needs. It should be borne in mind that the rural environment will be the link that will allow us to improve the quality of life of our society in the coming years, especially regarding those derived from the pandemic period, which has paradoxically generated optimistic hopes regarding rural migratory growth, with the collective experience of teleworking, and which has meant a significant change in social trends and a significant change in scales of values that has endowed the rural territories of new meanings and new expectations.*

*2. Keep in mind the importance of **references and previous experiences**. It is very important to know rural strategies already implemented and from which we can extract assessments on their real results. Some of them will address very specific topics, while others will have more transversal objectives or may have derivatives in other areas. At the same time, we must also bear in mind the theories developed over the last century on city models and territorial models that can help us shape structural strategies on these environments. There is no doubt that these models will require contemporary reinterpretations in accordance with the new conditions and current situations, but these rereadings of the models can be very suggestive and also very effective in our territories.*

*3. The **specificities** of each rural environment must be kept in mind. As we have seen, the territory is not neutral, and generic strategies cannot be proposed on areas that include specific singularities and that have assets that are often endemic and unrepeatable in other contexts. Each area has certain specificities that require selective strategies adapted to the shape of the territory and its unique dynamics. Therefore, a careful analysis of the field of work is essential, expressly focusing on the different scales of approach, and taking into account the transversality of the topics to be addressed. In this sense, and as we have pointed out in the methodological process, an approximation and definition of the hierarchies of the nuclei of the field can help a lot in decision-making and in the establishment of strategic priorities. On the other hand, the management of these territories also shows different agents and different governances that condition their future expectations.*

A partir d'aquesta premissa de partida que abasta aquests tres aspectes, podem fer algunes recomanacions en el procés d'aproximació als problemes que cal abordar sobre els territoris rurals, i que podríem resumir de la següent manera:

1. Cal posar en primer terme la **complexitat** del territori rural i la seva **actualitat.** Malgrat que tradicionalment s'ha relacionat als àmbits rurals com àrees de poca riquesa temàtica, on les economies agràries eren les úniques a tenir en compte, i on es creia que les economies i comunitats tenien unes dimensions més simples i discretes, podem garantir que el territori rural és tremendament complex i dinàmic, i que a més suposa un actiu inestimable per acollir i bastir les necessitats futures de la societat, tant en termes de recursos com també pel que fa a les necessitats econòmiques, culturals i mediambientals. Cal tenir en compte que l'entorn rural serà la baula que permeti millorar la qualitat de vida de la nostra societat en els propers anys, especialment també a propòsit de les derivades del període pandèmic, que ha generat paradoxalment esperances optimistes pel que fa als creixements migratoris rurals, amb l'experiència col·lectiva del teletreball, i que ha significat un canvi de tendències socials rellevant i un canvi d'escales de valors significatiu que ha dotat als territoris rurals de nous significats i de noves expectatives.

2. Tenir present la importància dels **referents i de les experiències prèvies**. És molt important conèixer estratègies rurals ja implementades i de les que en podem extreure'n valoracions sobre els seus resultats reals. Algunes d'elles abordaran temàtiques molt específiques, mentre que d'altres tindran objectius més transversals o poden tenir derivades en altres àmbits. Al mateix temps, cal tenir també molt present les teories desenvolupades al llarg del segle passat sobre models de ciutat i models territorials que ens poden ajudar a perfilar estratègies estructurals sobre aquests entorns. Sens dubte que aquests models requeriran reinterpretacions contemporànies d'acord amb les noves condicions i conjuntures actuals, però aquestes relectures dels models poden ser molt suggerents i també molt efectives en els nostres territoris.

3. Cal tenir molt present les **especificitats** de cada entorn rural. Com hem vist, el territori no és neutre, i no es poden plantejar estratègies genèriques sobre àmbits que inclouen singularitats específiques i que compten amb actius sovint endèmics i irrepetibles en altres contextos. Cada àrea té unes determinades especificitats que demanen estratègies selectives i adaptades a la forma del territori i a les seves singulars dinàmiques. Es fa per tant imprescindible un acurat anàlisi de l'àmbit de treball, incidint de manera expressa sobre les diferents escales d'aproximació, i tenint present la transversalitat de les temàtiques a abordar. En aquest sentit, i tal i com hem apuntat en el procés metodològic, una aproximació i definició de les jerarquies dels nuclis de l'àmbit pot ajudar molt en la presa de decisions i en l'establiment de les prioritats estratègiques. Altrament, la gestió d'aquests territoris també mostra diferents agents i distintes governances que en condicionen les expectatives de futur.

4. Se hace necesaria una **lectura omnicomprensiva del territorio**, donde los núcleos rurales y los núcleos urbanos forman parte de una misma realidad. Las estrategias deberían estar orientadas a la mejora de la calidad de vida de ambas realidades de manera simultánea, y evitar la tradicional mirada donde se ha interpretado que los entornos rurales son el negativo de los entornos urbanos, o que existen servidores y servidos. La ordenación del territorio implica entender su complejidad desde todas las realidades que forman parte de ella, y sólo a partir de propuestas que ponen en valor los vínculos entre ambas realidades pueden tener garantías de éxito.

5. Las dinámicas poblacionales y su **movilidad**, ya sea estacional o temporal, son aspectos clave en las lógicas territoriales. El papel de las infraestructuras y la movilidad y accesibilidad (física y especialmente telemática) es fundamental. La comunicación vinculada a los desplazamientos, pero especialmente la digital, es clave para estos territorios. Sin una buena conexión a las dinámicas externas será difícil que estos ámbitos consigan procesos dinamizadores que mejoren sus expectativas económicas.

6. La **transversalidad**, entendida como metodología de trabajo en la definición de las estrategias, supone un recurso de elevado potencial para garantizar la eficacia de las intervenciones. Hay que estar convencidos de que el resultado conjunto de diferentes iniciativas puede ser mucho mayor que la suma de sus partes, y que es clave el establecimiento de sinergias intencionadas entre las diferentes temáticas que se aborden para garantizar resultados beneficiosos y eficientes. Al mismo tiempo, esta transversalidad debe tener también una dimensión trans-escalar, que permita poner en relación las propuestas a nivel territorial, a nivel intermedio y a nivel local. Las intervenciones más específicas y de alcance más concreto deberían estar orientadas a alimentar las propuestas intermedias, y éstas, a su vez, alimentar las propuestas de escala más territorial. Es necesario por tanto un discurso en el que las diferentes escalas estén bien entrelazadas.

7. La definición taxonómica de los **tres escenarios** de los núcleos rurales nos puede llevar a una primera aproximación a la singularidad de sus problemáticas, y entrever que las estrategias a implementar en cada caso pueden ser sensiblemente diferentes. Así, y dentro de una reflexión genérica sobre estos tres escenarios, los núcleos remotos piden intervenciones más puntuales y un mayor nivel de conocimiento de sus singularidades. Al mismo tiempo, se hace más difícil establecer criterios estratégicos de escala territorial que en el caso de los núcleos periurbanos, donde estas estrategias territoriales pueden ser mucho más efectivas, y donde los criterios de descentralización son más razonables. En el caso de los núcleos sinérgicos, el papel identitario es especialmente relevante, y es un escenario en el que las infraestructuras y la movilidad adquieren una mayor relevancia.

*4. It is necessary to **read the territory all-encomprehensively**, where rural centres and urban centres are part of the same reality. The strategies should be aimed at improving the quality of life of both realities simultaneously, and avoid the traditional look where it has been interpreted that rural environments are the negative of urban environments, or that there are servers and served. The planning of the territory implies understanding its complexity from all the realities that are part of it, and only on the basis of proposals that value the links between both realities can they have guarantees of success.*

*5. Population dynamics and their **mobility**, whether seasonal or temporary, are key aspects in territorial logics. The role of infrastructures and mobility and accessibility (physical and especially telematic) is fundamental. Communication linked to displacement, but especially digital, is key for these territories. Without a good connection to external dynamics, it will be difficult for these areas to achieve dynamic processes that improve their economic expectations.*

*6. **Transversality**, understood as a work methodology in the definition of strategies, is a resource with high potential to guarantee the effectiveness of interventions. We must be convinced that the joint result of different initiatives can be much greater than the sum of their parts, and that the establishment of intentional synergies between the different topics addressed to guarantee beneficial and efficient results is fundamental. At the same time, this transversality must also have a trans-scalar dimension, which allows to connect the proposals at the territorial, intermediate and local level. More specific interventions with a more specific scope should be aimed at feeding intermediate proposals, and these, in turn, feed into proposals on a more territorial scale. We therefore need a discourse in which the different scales are well intertwined.*

*7. The taxonomic definition of the **three scenarios** of rural nuclei can lead us to a first approximation to the uniqueness of their problems, and glimpse that the strategies to be implemented in each case can be significantly different. Thus, and within a generic reflection on these three scenarios, remote nuclei demand more specific interventions and a greater level of knowledge of their singularities. At the same time, it is more difficult to establish strategic criteria on a territorial scale than in the case of periurban centres, where these territorial strategies can be much more effective, and where decentralisation criteria are more reasonable. In the case of synergistic nuclei, the role of identity is particularly relevant and it is a scenario in which infrastructures and mobility take on greater importance.*

4. Es fa necessària una **lectura omnicomprensiva del territori**, on els nuclis rurals i els nuclis urbans formen part d'una mateixa realitat. Les estratègies haurien d'estar orientades a la millora de la qualitat de vida d'ambdues realitats de manera simultània, i evitar la tradicional mirada on s'ha interpretat que els entorns rurals són el negatiu dels entorns urbans, o que existeixen servidors i servits. L'ordenació del territori implica entendre la seva complexitat des de totes les realitats que en formen part, i només a partir de propostes que posen en valor els lligams entre ambdues realitats poden tenir garanties d'èxit.

5. Les dinàmiques poblacionals i la seva **mobilitat**, ja sigui estacional o temporal, són aspectes clau en les lògiques territorials. El paper de les infraestructures i la mobilitat i accessibilitat (física i especialment telemàtica) és fonamental. La comunicació vinculada als desplaçaments, però especialment la digital, és clau per aquests territoris. Sense una bona connexió a les dinàmiques externes serà difícil que aquests àmbits aconsegueixin processos dinamitzadors que en millorin les seves expectatives econòmiques.

6. La **transversalitat**, entesa com a metodologia de treball en la definició de les estratègies, suposa un recurs d'elevat potencial per garantir l'eficàcia de les intervencions. Cal estar convençuts de que el resultat conjunt de diferents iniciatives pot ser molt més gran que la suma de les seves parts, i que és clau l'establiment de sinèrgies intencionades entre les diferents temàtiques que s'abordin per garantir resultats beneficiosos i eficients. Al mateix temps, aquesta transversalitat cal que tingui també una dimensió trans-escalar, que permeti posar en relació les propostes a nivell territorial, a nivell intermedi i a nivell local. Les intervencions més específiques i d'abast més concret haurien d'estar orientades a alimentar les propostes intermitges, i aquestes, al seu torn, alimentar les propostes d'escala més territorial. Cal doncs un discurs en què les diferents escales estiguin ben entrellaçades.

7. La definició taxonòmica dels **tres escenaris** dels nuclis rurals ens pot portar a una primera aproximació a la singularitat de les seves problemàtiques, i entreveure que les estratègies a implementar en cada cas poden ser sensiblement diferents. Així, i dins una reflexió genèrica sobre aquests tres escenaris, els nuclis remots demanen intervencions més puntuals i un major nivell de coneixença de les seves singularitats. Al mateix temps, es fa més difícil establir criteris estratègics d'escala territorial que en el cas dels nuclis periurbans, on aquestes estratègies territorials poden ser molt més efectives, i on els criteris de descentralització són més raonables. En el cas dels nuclis sinèrgics, el paper identitari és especialment rellevant, i és un escenari en què les infraestructures i la mobilitat adquireixen una major rellevància.

8. Uno de los retos más importantes de los territorios rurales es encontrar **el equilibrio entre los activos locales y los globales.** Los valores propios del territorio y de los núcleos rurales se apoyan sobre sus elementos locales, que son específicos y que les atribuyen identidad y especificidad. Pero, como hemos comentado, es importante saber cuáles son las tendencias globales y las demandas colectivas, y tener presente esta conexión permanente con los agentes externos. Es necesario que estos ámbitos sean capaces de encontrar un equilibrio entre estos activos, y es necesario también que la direccionalidad de las iniciativas que las definen, las locales desde el bottom-up, y las globales desde el top-down, encuentren puntos y espacios de complicidad feliz que permitan resultados win-win donde ambas tendencias puedan sacar partido. En cualquier caso, las capacidades técnicas, administrativas, institucionales y el capital humano son fundamentales en las políticas de mejora de los entornos rurales.

9. Los resultados de las estrategias rurales deben ser muy sensibles a las temáticas de **la equidad de género y de edades.** Es evidente, tal y como hemos comentado, que hay sectores sociales que muestran mayor vulnerabilidad en el entorno rural, pero también es cierto que estos ámbitos muestran también muchas oportunidades para abordar la equidad social. Es en este ámbito en el que los servicios sociales son prioritarios, y en especial la formación, donde la apuesta por las escuelas es indispensable para garantizar ámbitos formativos de calidad y accesibles, pero sobre todo para garantizar la fijación poblacional; y también es fundamental la sanidad, sobre todo en estos entornos envejecidos donde la demanda sobre los servicios sanitarios es muy alta, pero que puede ser apoyada con las economías silver. En cualquier caso, estos dos aspectos son también esenciales para poder afrontar uno de los problemas más graves de los entornos rurales, como es el relevo generacional.

10. La fijación poblacional depende en gran medida del **parque de viviendas** de estos ámbitos. La oferta residencial diversificada y asequible es absolutamente fundamental para poder plantear estrategias de desarrollo. Es necesario por ello desbloquear las viviendas congeladas, responder adecuadamente a los nuevos modelos de habitar, como la co-vivienda, plantear soluciones mixtas habitacionales y productivas, controlar los precios de la vivienda que a menudo están orientados a segundas residencias, flexibilizar las diversidades tipológicas, especialmente en las masías rurales, y velar por aumentar las políticas de las viviendas dotacionales en los entornos rurales, buscando también soluciones imaginativas como las que pueden plantear las rectorías rurales o la masovería urbana.

8. One of the most important challenges facing rural territories is finding a ***balance between local and global assets.*** *The values of the territory and rural nuclei are based on their local elements, which are specific to them and attribute identity and specificity to them. But, as we have mentioned, it is important to know what global trends and collective demands are, and to keep in mind this permanent connection with external agents. These areas must be able to find a balance between these assets, and it is also necessary that the directionality of the initiatives that define them, the local ones from the bottom-up, and the global ones from the top-down, find happy points and spaces of complicity that allow win-win results where both trends can take advantage of them. In any case, technical, administrative and institutional capacities and human capital are fundamental in policies to improve rural environments.*

9. The results of rural strategies must be very sensitive to the issues of ***gender and age equity.*** *It is evident, as we have mentioned, that there are social sectors that show greater vulnerability in the rural environment, but it is also true that these areas also show many opportunities to address social equity. It is in this area where social services are a priority, and especially training, where the commitment to schools is essential to guarantee quality and accessible training areas, but above all to guarantee population fixation. And health care is also critical, especially in these ageing environments where demand for health services is very high, but which can be supported by silver economies. In any case, these two aspects are also essential to be able to tackle one of the most serious problems in rural environments, namely generational change.*

10. The fixation of the population depends to a large extent on the ***housing stock*** *in these areas. The diversified and affordable residential offer is absolutely essential to be able to propose development strategies. It is therefore necessary to unlock frozen homes, respond adequately to new models of housing, such as cohousing, propose mixed housing and productive solutions, control housing prices that are often oriented to second homes, make typological diversities more flexible, especially in rural farmhouses, and ensure increased policies of endowment housing in rural environments, also looking for imaginative solutions such as those that rural rectories or urban sharecropping can propose.*

8. Un dels reptes més importants dels territoris rurals és trobar **l'equilibri entre els actius locals i els globals.** Els valors propis del territori i dels nuclis rurals es recolzen sobre els seus elements locals, que en són específics i que els atribueixen identitat i especificitat. Però, com hem comentat, és important saber quines són les tendències globals i les demandes col·lectives, i tenir present aquesta connexió permanent amb els agents externs. Cal que aquests àmbits siguin capaços de trobar un equilibri entre aquests actius, i cal també que la direccionalitat de les iniciatives que les defineixen, les locals des del bottom-up, i les globals des del top-down, trobin punts i espais de complicitat feliços que permetin resultats win-win on ambdues tendències en puguin treure partit. En qualsevol cas, les capacitats tècniques, administratives, institucionals i el capital humà són fonamentals en les polítiques de millora dels entorns rurals.

9. Els resultats de les estratègies rurals han de ser molt sensibles a les temàtiques de **l'equitat de gènere i d'edats.** És evident, tal i com hem comentat, que hi ha sectors socials que mostren major vulnerabilitat en l'entorn rural, però també és cert que aquests àmbits mostren també moltes oportunitats per abordar l'equitat social. És en aquest àmbit en què els serveis socials són prioritaris, i en especial la formació, on l'aposta per les escoles és indispensable per garantir àmbits formatius de qualitat i accessibles, però sobre tot per garantir la fixació poblacional; i també és fonamental la sanitat, sobre tot en aquests entorns envellits on la demanda sobre els serveis sanitaris és molt alta, però que pot ser recolzada amb les economies silver. En qualsevol cas, aquests dos aspectes són també essencials per poder afrontar un dels problemes més greus dels entorns rurals, com és el relleu generacional.

10. La fixació poblacional depèn en gran mesura del **parc d'habitatges** d'aquests àmbits. L'oferta residencial diversificada i assequible és absolutament fonamental per poder plantejar estratègies de desenvolupament. Cal per això desbloquejar els habitatges congelats, respondre adequadament als nous models d'habitar, com el co-habitatge, plantejar solucions mixtes habitacionals i productives, controlar els preus de l'habitatge que sovint estan orientats a segones residències, flexibilitzar les diversitats tipològiques, especialment en els masos rurals, i vetllar per augmentar les polítiques dels habitatges dotacionals en els entorns rurals, cercant també solucions imaginatives com les que poden plantejar les rectories rurals o la masoveria urbana.

11. La **diversificación** de la oferta y de las actividades económicas es absolutamente necesaria para que estos entornos se adapten a las coyunturas actuales. La agricultura es sin duda clave en el desarrollo rural, y es importante recalcar que se ha salido bastante bien durante el periodo pandémico, mostrando una importante solidez de determinados sectores (cárnico, fruta, aceite y vino) y también en las producciones ecológicas, pero hay que potenciar las actividades y economías no agrícolas para garantizar la diversificación tanto económica como social, donde efectivamente las actividades turísticas adquieren un papel relevante. Si es también importante construir el valor añadido sobre los activos endógenos de los sistemas económicos y evitar actividades exógenas ajenas al arraigo territorial, es necesario ser sensible a otras actividades urbanas que se pueden desplazar con comodidad sobre los entornos rurales, así como nuevas economías derivadas de las nuevas tecnologías que pueden encontrar entornos propicios en espacios de coworking o viveros de empresas en ámbitos rurales. Esta diversidad económica puede reducir sustancialmente los procesos migratorios en detrimento de los entornos rurales y reducir también las presiones medioambientales sobre las ciudades proporcionando una distribución más equitativa de los réditos.

12. Desde el punto de vista económico, hay que estar atentos a los procesos de gestión de la tierra en manos de pocos propietarios, o el crecimiento de las grandes empresas que monopolizan los mercados y que suponen un **desarraigo** de las actividades hacia el territorio y que truncan los episodios cíclicos productivos. Esta desvinculación hacia la tierra es muy grave, ya que supone el más importante agravio contra el necesario equilibrio de las economías sostenibles y de las dinámicas sociales de proximidad. Hay que luchar enérgicamente contra estas tendencias, y apostar decididamente por la pequeña propiedad y las pequeñas economías, como efectivas alternativas para los productores más jóvenes y para el nuevo campesinado, clave para la dinamización de los territorios.

13. Hay que tener también presente uno de los activos más importantes de los territorios rurales: **el entorno natural.** Hay que apostar por la necesaria soberanía energética de los entornos rurales, que suponen un activo importantísimo para luchar contra el cambio climático y apostar por las energías renovables y reducir los impactos medioambientales. Su papel en los debates ecológicos y la sostenibilidad natural es absolutamente fundamental.

*11. The **diversification** of supply and economic activities is absolutely necessary for these environments to adapt to the current circumstances. Agriculture is undoubtedly key in rural development, and it is important to emphasize that it has dealed quite well during the pandemic period, showing an important solidity of certain sectors (meat, fruit, oil and wine) and also in organic production, but non-agricultural activities and economies must be strengthened to guarantee both economic and social diversification, where indeed tourist activities acquire an important role. While it is also important to build added value on the endogenous assets of economic systems and avoid exogenous activities outside territorial roots, it is necessary to be sensitive to other urban activities that can move comfortably over rural environments, as well as new economies derived from new technologies that can find conducive environments in coworking spaces or business incubators in rural areas. This economic diversity can substantially reduce migration processes to the detriment of rural environments and also reduce environmental pressures on cities, providing a more equitable distribution of income.*

*12. From an economic point of view, we must be attentive to the processes of land management in the hands of few tenants, or the growth of large companies that monopolize markets and involve **uprooting** activities towards the territory and that cut short productive cyclical episodes. This disengagement with the land is very serious, since it represents the most important grievance against the necessary balance of sustainable economies and social dynamics of proximity. It is necessary to fight vigorously against these tendencies, and bet decisively on small property and small economies, as effective alternatives for younger producers and for the new peasantry, key to the revitalization of the territories.*

*13. We must also bear in mind one of the most important assets of rural territories: **the natural environment.** It is necessary to bet on the necessary energy sovereignty of rural environments, which are a very important asset to fight against climate change and bet on renewable energies and reduce environmental impacts. Their role in ecological debates and natural sustainability is absolutely critical.*

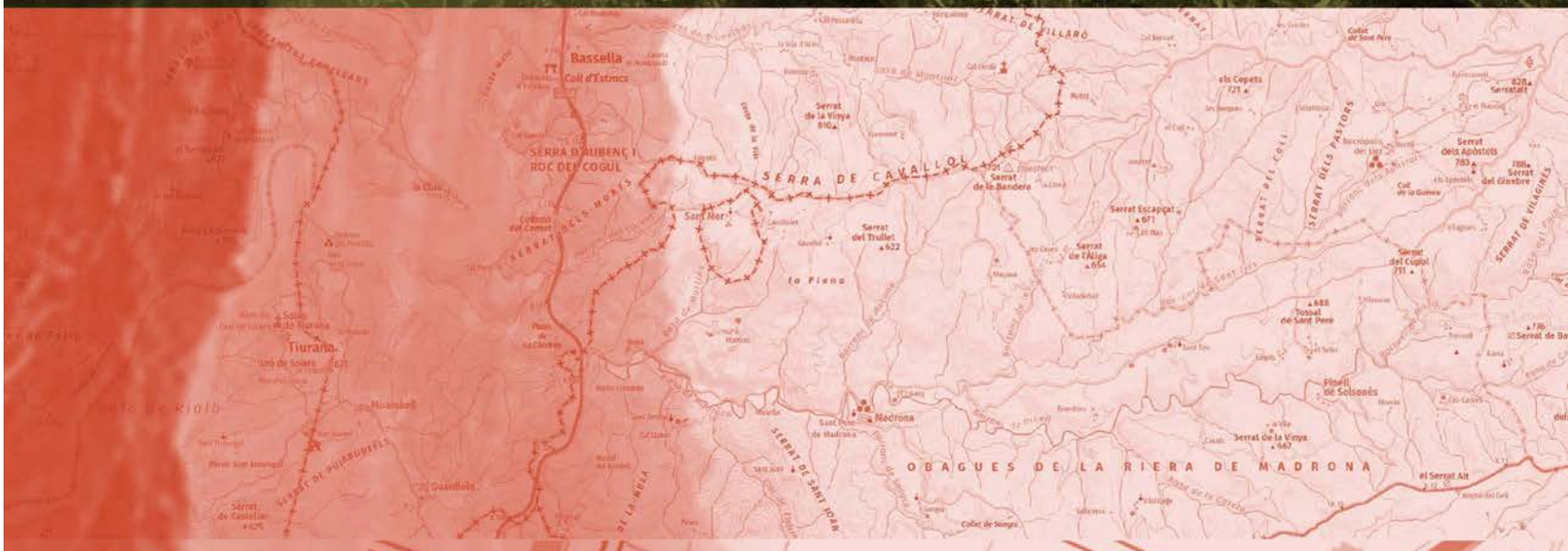
11. La **diversificació** de l'oferta i de les activitats econòmiques és absolutament necessària per tal de que aquests entorns s'adaptin a les conjuntures actuals. L'agricultura és sens dubte clau en el desenvolupament rural, i és important recalcar que se n'ha sortit prou bé durant el període pandèmic, mostrant una important solidesa de determinats sectors (càrnic, fruita, oli i vi) i també en les produccions ecològiques, però cal potenciar les activitats i economies no agrícoles per garantir la diversificació tant econòmica com social, on efectivament les activitats turístiques adquireixen un paper rellevant. Si bé és també important construir el valor afegit sobre els actius endògens dels sistemes econòmics i evitar activitats exògenes alienes a l'arrelament territorial, és necessari ser sensible a altres activitats urbanes que es poden desplaçar amb comoditat sobre els entorns rurals, així com noves economies derivades de les noves tecnologies que poden trobar entorns propicis en espais de coworking o vivers d'empreses en àmbits rurals. Aquesta diversitat econòmica pot reduir substancialment els processos migratoris en detriment dels entorns rurals i reduir també les pressions mediambientals sobre les ciutats proporcionant una distribució més equitativa dels rèdits.

12. Des del punt de vista econòmic, cal estar amatents als processos de gestió de la terra en mans de pocs tinents, o el creixement de les grans empreses que monopolitzen els mercats i que suposen un **desarrelament** de les activitats vers el territori i que trunquen els episodis cíclics productius. Aquesta desvinculació vers la terra és molt greu, ja que suposa el més important greuge contra el necessari equilibri de les economies sostenibles i de les dinàmiques socials de proximitat. Cal lluitar enèrgicament contra aquestes tendències, i apostar decididament per la petita propietat i les petites economies, com a efectives alternatives per als productors més joves i per a la nova pagesia, clau per la dinamització dels territoris.

13. Cal tenir també present un dels actius més importants dels territoris rurals: **l'entorn natural**. Cal apostar per la necessària sobirania energètica dels entorns rurals, que suposen un actiu importantíssim per lluitar contra el canvi climàtic i apostar per les energies renovables i reduir els impactes mediambientals. El seu paper en els debats ecològics i la sostenibilitat natural és absolutament fonamental.

La realitat dels entorns rurals és extremadament polièdrica, ja que convergeixen diverses qüestions que s'entrellacen i afecten constantment, incidint a més sobre territoris molt variats i únics. Al mateix temps, també presenta considerables desafiaments, com l'envelliment demogràfic, les disparitats socials i les dificultats d'accés als serveis essencials i a l'habitatge. Aquest segon document de la col·lecció busca proporcionar una nova perspectiva reflexiva sobre els nuclis rurals, amb l'objectiu de proposar criteris per a restablir un equilibri territorial necessari i millorar la qualitat de vida en les comunitats rurals.

The reality of rural environments is extremely multifaceted, since several issues converge that are constantly intertwined and affected, also in very varied and unique territories. At the same time, it also presents considerable challenges, such as the ageing of the population, social disparities and difficulties in accessing essential services and housing. This second document of the collection seeks to provide a new reflective perspective on rural nuclei, with the aim of proposing criteria to restore a necessary territorial balance and improve the quality of life in rural communities.

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA BARCELONATECH

Departament d'Urbanisme, Territori i Paisatge

LEADER Catalunya Central

RECERCA RURBANA
Despoblament vers Desenvolupament Rural